QL
461
C421C
ENT

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

ROČNÍK XI. **1914** ČÍSLO 1. a 2.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

Prof. FR. KLAPÁLEK,
Karlín.

Coleoptera:
MUDr. EM. LOKAY,
Poříč, Praha II.

Hymenoptera:
OLDŘ. ŠUSTERA,
Smíchov 553.

Lepidoptera:
JUDr. JOSEF MALIČKÝ,
Hořovice.

Diptera:
Odb. uč. ANT. VIMMER,
Král. Vinohrady.

APR 10 1921

OBSAH:

Dr. L. Melichar: Homopterorum nova genera et species novae Aethiopicae. Str. 1. - Dr. Fr. Rambousek: Nový Stenus ze středního Kavkazu. Str. 9. - Dr. Ed. Baudyš: Příspěvek k rozšíření hálek na Moravě. Str. 12. - Jan Šipek: Několik reminiscencí z mého motýlkaření. Str. 17. - Dr. F. J. Rambousek: Quedius Jurečeki Ramb. Str. 20. - Karel Klenka: Chalcoides aurata *Marsh.* A. nigra. Str. 21. - J. D. Alfken, Bremen: Zwei neue böhmische Andrena-Arten. Str. 21. - Stav. r. J. Srdinko: Entomolog v Luhačovicích. Str. 22. - Prof. J. Roubal: Koleopterologické výsledky mé cesty na Kavkaz v červenci r. 1910. Str. 26. - Oldř. Šustera: Příspěvky ku znalosti paläarktických Psammocharid. Str. 28. - Vzácní brouci ze středních Čech za rok 1913-14. Str. 32. - Hynek Albrecht: Lemonia Taraxaci. Str. 34. - Úmrtí: Dr. Jindřich Veselý; cís. rada Ferdinand Veselý; B. Žežula. Str. 38. - Literatura. Drobnosti. - Jan Obenberger: Agrili generis specierum novarum diagnoses. Str. 41. - Věstník.

Pořad schůzí Č. S. E. ve správním roce 1914.

Leden 27.	Únor 24.	Březen 24.	Duben 21.	Květen 26.
Červen 23.	Září 29.	Říjen 13. a 27.	Listopad 10. a 24.	Prosinec 12.

Valná hromada 17. ledna 1915.

Schůze konají se v zasedací síni Zemědělské rady pro král. České, Václavské nám. čís. 54, v I. posch., a počínají přesně o 1/2 8. h. več. Přátelské schůzky jsou v úterý (vyjma dny schůzí občasných) a v sobotu o 6. hod. več. v Akademické kavárně, Hlávkův palác, Vodičkova ul.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické. — Knihtiskárna Al. Brož, Praha V.

ČASOPIS
ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ.
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE BOHEMIAE.

ROČNÍK XI. 1914.

HOMOPTERORUM NOVA GENERA ET SPECIES NOVAE AETHIOPICAE.

Dr. **L. Melichar.**

Fam. Cicadidae.

1. **Inyanama ventricosa** *n. sp.* (Subf. Tibic.) Ochraceo flavescens; capite cum oculis pronoti basi aequelongo; vertice

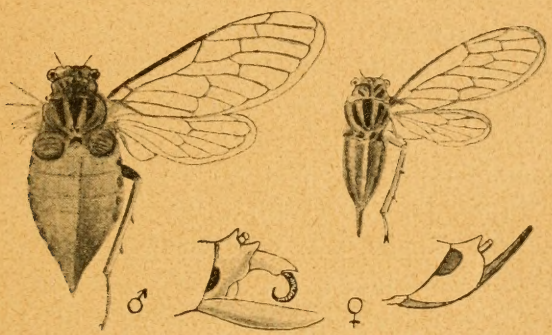

Obr. 1. Inyanama ventricosa *n. sp.*

antice truncato; fronte medio sulcata, latere transverso sulcata; pronoto strigis obliquis unaque mediali longitudinali nigris ornato; scutello maculis tribus nigris ornato, macula centrali longitudinali ad elevationem cruciformem contigua, punctis duobus minutis ante elevationem; tegminibus hyalinis, venis ochraceis, apicalibus leviter infumatis; alis hyalinis, venis ochraceis; abdomine in m a r e inflato, supra medio obtuse carinato, segmentorum dorsi lateribus maculis nigris ornatis, operculis semilunaribus, distantibus; coxae posticae spina longa armatae; abdomine in f e m i n a

utrinque compresso, supra gibboso, maculis nigris in series quattuor longitudinales dispositis ornato.

Ventre immaculato; pedibus sordide ochraceis, tibiis posticsi bispinosis, femoribus anticis supra ante apicem spina triangulari parvula armatis. ♀ 30 mm.

Long. corp ♂ 18, ♀ 12 mm; exp. tegm. ♂ 34 mm.

Africa orient. Kumbulu 14. V. 1908. Haec cicada post pluviorum tempus in diversis graminibus in magna multitudine invenitur.

Tento křísek je světlohnědé barvy, má na štítku tři podélné černé skvrny, z nichž prostřední je nejdelší a sahá ke kříži štítkovému. Sameček má zadek silně zduřený, samička se strany silně zploštělý, takže hřbet kýlovitě vyčnívá; na stranách jednotlivých kroužků hřbetních jsou veliké černé skvrny, u ♀ mimo to dvě řady černých skvrn, mezi těmito kýlovitý hřbet. Křídla jsou blánitá, žilky světlohnědé, na konci tmavší, zadní holeně se 2 ostny. Tato cikáda vyskytuje se po dešti na vysoké trávě, tak zvané „Elefantengras".

Fam. Fulgoridae.

2. **Populonia curvata** *Melich.* (Subf. Issin.).

Homaloplasis curvata *Melich.* Act. soc. ent. Bohem. V., p. 5. (1908).

Populonia difformis *Jac.* Kilim. Meru Exped. XII., p. 109. Taf. I., fig. 16, 16 a—b, 17, 17 b (1910).

Africa orient., Mombo, 6 ♂ ♀ exempl.

3. **Durium fossulatum** *n. sp.*

Magnitudine formaque corporis D. semiglobulari *Mel.* simillimum, carinis frontalibus distinctis, foveisque quadrangularibus nitidis in serie transversali post medium tegminum positis differt. Tegminibus plus minusve brunneis, minutissime ochraceo conspersis, subtiliter rugulosis, venis dilutioribus. Subtus, pedibusque anticis mediisque compressis, tarsis albis.

Long. 5 mm.

Africa orient. Maherangulu, Bumbuli.

Tento křísek podobá se velmi svým polokulovitým tvarem těla D. semiglobulare *Mel.*, ale liší se tím, že kýly čelní jsou silně vyznačené a že na předních křídlech nalézá se vzadu příční řada čtverhranných velikých lesklých jamek, jež prostoru mezi kýlovitě

vystouplými žilkami vyplňují. Povrch je tmavohnědý, velmi jemně světle kropenatý, žilky světlejší, spodní část těla a nohy černé, přední nohy zploštělé, chodidla vesměs bělavá.

4. **Indiocerus citrinus** *n. sp.* (Subf. Bythoscop.)

Virescenti flavus, punctis duobus in frontis basi distantibus, punctisque duobus basalibus scutelli nigris; tegminibus hyalinis, venis flavo-virescentibus, membrana leviter infuscata; pedibus flavescentibus, unguiculis nigris.

Long. 5 mm.

Africa orient. Bumbuli 1 ♂.

Obr. 2. Durium fossulatum *n. sp.*

Křísek barvy bledosvětležluté, pouze na horní části čela dvě černé tečky, vzdálenost každé tečky od oka menší než mezera mezitečná, a dvě basální tečky na štítku. Křídla přední blánitá, žilky bledosvětležluté, blanka na konci křídel lehce zahnědlá. Spodní část těla a nohy stejnobarevné, pouze drápky černé.

5. **Petalocephala fasciifrons** *n. sp.* (Subf. Ledrinae).

Ochracea fuscomaculata, dense punctata. Vertice ante oculos semicirculariter rotundato, spatio interoculari aeque longo, tuberculis dnobus intraocularibus; ocellis indistinctis; fronte concava, nigra, fascia alba lata ornata; pronoto sexangulari, postice elevato, margine antico punctis sex ornata, disco maculis duabus fusco-ferrugineis, parte postica virescente; tegminibus sordide flavotestaceis, apice leviter infuscatis, fascia obliqua fusca ornatis, granulis nigris remote conspersis; pectore abdomineque albis vel albo virescentibus, abdominis apice ferrugineo-fusco; pedibus virescente albidis, tibiarum apicibus tarsisque fuscis, tibiis posticis spinis duabus armatis, spinula tertia minima ad basim.

Long. 7 mm. — Africa orient. Bumbuli 1 ♂.

Našemu druhu Ledra aurita podobná, štíhlejšího těla, bez výběžků na štítu hrudním; čelo černé s bílou příční páskou, na předním okraji štítu hrudního šest černavých skvrn, na horní ploše dvě veliké rudohnědé skvrny; na předních křídlech široká rudohnědá šikmá páska, celý povrch těla silně tečkovaný. Hruď a břišní část zadečku bělavá neb zelenavě bělavá, konec zadečku rudohnědý; na zadních holeních dva ostny, třetí malý osten blíže kolen.

♀

Obr. 3. Mesodorydium famelicum *n. sp.*

Mesodorydium *n. g.* Acocephalinorum.

Paradorydio *Kirk.* (Dorydium *Burm.*) affine genus, capitis processu longo, depresso, ante apicem constricto, carinaque in pronotum producto, ibidem in carinas duas planas longitudinales parallelas laterales divergente. Fronte augustissima, medio carinata; oculis planis, ocellis in margine anteoculari positis; scutello parvo, medio subtiliter carinato; tegminibus longis, postice acuminatis, apicem abdominis attingentibus; venis distinctis, longitudinalibus simplicibus, ante apicem venulis transversis duabus vel tribus inter se conjunctis; pedibus simplicibus.

Typ. gen. M. famelicum *n. sp.*

Rod ten je velmi podoben rodu Paradorydium *Kirk*, ale prodloužená část hlavy je uprostřed zúžená, na konci poněkud rozšířená, nahoře opatřena silným kýlem, který je na štít hrudí prodloužen; čelo velmi úzké, se silným kýlem podélným uprostřed; očka na kraji temene blízko oka složitého. Křídla přední dlouhá, na konci zašpičatělá, žilky podélné jemné, ale zřetelné, jednoduché, v zadní části 2—3 žilkami příčnými spojené.

6. **Mesodorydium famelicum** *n. sp.*

Stramineum, parte media verticis, dimidio postico pronoti, partibus basalibus corii clavique profunde punctatis, vertice longitudinaliter impresso, ante apicem fusco-ferrugineo; setula antennarum nigra; tegminibus hyalinis, pellucidis, venis stramineis; subtus cum pedibus stramineum, unguiculis fuscis.

Long. 7 mm.

Africa orient., Kumbulu 1 ♀.

Bledožlutá, prostřední část temene, jakož i zadní část štítu hrudního silně tečkovaná, témě po obou stranách středního kýlu slabě rýhované, konec prodloužené hlavy zahnědlý. Křídla přední blánitá, průhledná, žilkami bledožlutými prostoupena. Spodní část těla a nohy stejné barvy, pouze drápky hnědé.

Atritona *n. g.* Acocephalinorum.

Corpore elongato, depresso; capite producto, margine apicali acuto, foliaceo, apice elevato, medio carinato, carina mediana in pro- et mosonoto contigua; fronte in medio carina apicem versus abbreviata instructa; ocellis minutissimis ad marginem prope oculos positis; antennarum seta perlonga, tertiam partem tegminum attingente, pronoto transverso, antice levissime convexo, postice obtuse emarginato, lateribus parallelis; scutello triangulari, lateribus aequis; tegminibus longis, hyalinis, postice augustatis, rotundatis, nec acuminatis, supra subtiliter punctatis, vena unica, prope basin ramulum ad costam vergente instructis; in parte apicali venulis tribus obliquis; alis hyalinis; pedibus simplicibus.

Genus etiam generi australi Giffardia *Kirk.* simile, sed verticis forma, tegminumque venis rarissimis valde differt.

Typ. gen. A. paradoxa *n. sp.*

Tělo podélné, hlava v před prodloužená a zploštělá, ostrý okraj poněkud zdvižený, témě s kýlem podélným vzad na štít hrudní

a štítek prodlouženým. Kýl čelní podélný dole zkrácený, očka velmi malá na předním okraji temene blízko oka složitého. Tykadla jsou nápadně dlouhá, sahají až ke druhé třetině předních křídel; štít hrudní širší než dlouhý, přední okraj slabě zaokrouhlený, zadní slabě vykrojený, strany rovné, štítek v podobě rovnostranného trojúhelníka. Křídla přední v zadu zaokrouhlená, blánitá, pouze jednou viditelnou žilkou protkána, která blízko kořene vysílá malou žilku k přednímu okraji křídla; v zadní části křídla pozorujeme 3 šikmé žilky, které s žilkou podélnou nejsou ve

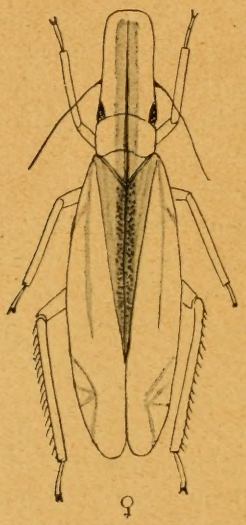

Obr. 4. Atritona paradoxa *n. sp.*

spojení. Rod ten podobá se australskému rodu Giffardia *Kirk.*, ale tvarem hlavy a žilkami v křídle se od tohoto rodu rozlišuje.

7. **Atritona paradoxa** *n. sp.*

Testaceo straminea, fascia longitudinali fusca, ante apicem verticis truncata, retrorsum in pro- et metonotum atque in limbo saturali ad clavi apicem extensa ornata, corio hyalino, translucido, livido, in parte colorata subtilissime nigro fusco punctato; subtus cum pedibus flavescens.

Long. 7 mm.

Africa orient., Kumbulu 1 ♀.

Bledožlutavá, na temeně podélná hnědá páska, která vpřed je sříznuta, na zad ale na štít hrudní, štítek a vnitřní okraje křídel předních prodloužena. Křídla přední jsou velmi jemná, blánitá průhledná, pouze vnitřní část hnědě tečkovaná. Spodní část těla a nohy bledežluté.

8. **Hodoedocus acuminifrons** *Jac.* Kilim. Meru Exp. XII., p. 127, Taf. II., Fig. 18, 18 a (1910) = Kosasia typica *Dist.* Faun. Transv. I. p. 240, Taf. XXIII., Fig. 9 (1910).

Africa orient., Kumbulu 1 ♂ et 1 ♀.

9. **Parabolocratus ferrugineus** *n. sp.*

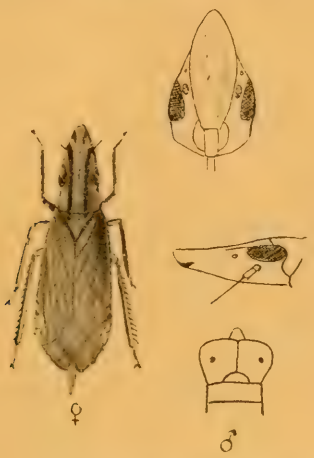

Obr. 5. Hodoedocus acuminifrons *Jac.*

Parvus, elongatus, flavoferrugineus, impictus; vertice latitudine aequelongo, levissime convexo, margine antico acuto, ocellis in margine apicali ad oculos positis; pronoto vertice aeque longo, subtiliter transversim striato; tegminibus apicem abdominis superantibus, venis subtilissimis; alis infuscatis; abdomine subtus pedibusque flavoferrugineis, dorso abdominis nigricante.

Long. 5 mm.

Africa orient. Kumbulu.

Tento křísek podélného těla a barvy červenavé neliší se tvarem těla nikterak od známých druhů tohoto rodu, jež jsou vesměs barvy bledozelené.

10. **Selenocephalus solidus** *n. sp.*

Supra obscure brunneus, subtus dilutior; vertice medio quam ad oculos paullo longiore, margine antico maculis parvis ad oculos aproximatis et linea transversa impressa conjunctis ornato, fronte immaculata, ad basin transversim impressa; pronoto transversim obsolete strigoso, ad marginem anticam maculis transversis minutis ornato; maculis basalibus triangularibus scutelli lividis; tegminibus elongatis, retrorsum augustatis, brunneis, venis concoloribus, limbo costali hyalino, apicibus venarum clavi apiceque clavi nigricantibus; alis infumatis; ventre virescente-flavo, dorso nigricante, pectore pedibusque obscure virescente-flavis.

♂ Segmento ventrali ultimo triangulari, obtuso; laminis genitalibus triangularibus, apice rotudatis, segmentum ultimum dorsi haud superantibus.

Long. $6^1/_2$ mm, latit. $2^1/_2$ mm.

Afr. orient. Kumbulu.

Dole tmavohnědý, nahoře světlejší, témě uprostřed málo delší než na stranách, na předním okraji dvě černé tečky, které mezi sebou příčnou prohloubenou čarou jsou spojeny; čelo pod temenem poněkud stlačeno, stejnobarevné; štít hrudní na příč vráskovitě rýhovaný, na předním okraji několik malých tmavých nestejných skvrn, na štítku dvě bledé trojhranné skvrny basální. Křídla přední podélná, vzad súžená, žilkami stejné barvy prostoupená; konce žilek na vnitřním okraji křídel, jakož i hrot políčka štítkového (clavus) černohnědý; křídla zadní ztemnělá; zadek dole zelenavě žlutý, nahoře černohnědý, nohy špinavě zelenožlutavé.

11. **Penthimia robusta** *n. sp.*

Corpore robusto, elongato-ovali, nigro, nitido, verticis lateribus, maculis tribus scutelli, duabus lateralibus, tertia in apice scutelli, macula transversa majore ad tegminum marginem costalem, macula rotunda parvula clavi ad marginem suturalem posita, maculis permultis rotundatis membranae albido-hyalinis; alis fuscis; corpore subtus nigro; femoribus nigris, apicibus femorum tibiisque testaceis, tibiis intermediis nigroannulatis, tibiis posticis nigris, albo-maculatis et flavosetosis.

Long. corp. 6 mm; latitud. 3 mm.

Kamerun.

Křísek naší Penthimia atra podobný je těla silného, tvaru podélného, černý, lesklý, strany temene bílé, na štítku 3 bílé skvrny, jedna na každé straně okraje, třetí na zadním hrotu, větší bílá skvrna na zevním okraji předních křídel, jedna malá tečka v políčku štítkovém a husté bílé tečky v zadní blánce. Nohy černé, kolena a holeně světlohnědé, prostřední holeně s černou páskou uprostřed, zadní holeně černé, bíle tečkované a bledohnědě obrvené.

NOVÝ STENUS ZE STŘEDNÍHO KAVKAZU.

Popisuje Dr. **Fr. Rambousek,** assistent čes. university.

Systematické postavení.

Stenus Veselýi *n. sp.* Podoben druhu laevigatus *Muls. & Rey*, liší se však úplně černými nohami a makadly, u nichž je pouze prvý článek v základ druhého červenožlutý, dále se rozlišuje jemnějším tečkováním, které se více podobá tečkování druhu maculiger *Weise,* čelo je více plošně vyhloubeno a vyvýšenina má podobu lesklé úzké čárky, kdežto u laevigatus *Mls. Rey* podobá se spíše hrbolku s podlouhlou tečkou uprostřed.

Také tykadlová palička jest kratší s články širšími nežli u laevigatus. Od maculiger *Wse* se liší jednak poněkud hrubší skulpturou, takže St. Veselýi *n. sp.* jest asi uprostřed mezi oběma druhy, za druhé pak jest úplně rozdílného habitu, abdomen jest silnější a více rovnoběžné nežli u ostatních druhů, tělo barvy tmavší.

Celkový popis.

Tělo černé, každá krovka s kulatou oranžovou skvrnou, kusadla červená a base makadel černožlutá.

Hlava tak široká jako krovky na ramenech, oči jako u všech druhů zaujímají celou stranu hlavy. Vtlačenina mezi očima dosti hluboká, s každé strany s hlubší rýžkou, obě rýžky jsou dozadu rozbíhavé a mezi nimi vyvyšuje se čelo v lesklou linii, lemovanou s každé strany 2 řadami teček. Tykadla nasazena na hrbolcích. Druhý článek tykadlový, málo kratší prvého a poněkud užší, třetí skoro zdéli obou prvých, čtvrtý a pátý článek skoro stejně dlouhé, skoro o polovinu kratší nežli třetí, šestý o třetinu kratší

pátého, sedmý ku konci rozšířený a o třetinu kratší nežli předešlý, osmý ještě širší a o málo delší než sedmý, devátý krátký, širší délky, desátý nejširší a málo širší délky, poslední zdéli předcházejícího, ale na basi užší a konicky zašpičatělý.

Clypeus v předu slabě zaokrouhleně vykrojen, kusadla slabě zahnutá s velkým vnitřním zubem, mezi nímž a bází jsou malé zoubky.

Štít po stranách se 2 podlouhlými šikmými vtlačeninami, s každé strany uprostřed s podlouhlým lesklým a netečkovaným políčkem, jinak jest tečkován velmi silně a hrubě, silněji než hlava.

Metasternum velmi hrubě a hustě tečkované s mikroskopicky (při zvětšení 100×) jemnou sítí vrásek, usprostřed s hlubokým ostrým zářezem, vzadu zaokrouhlené.

Krovky zdéli štítu, base švu s hlubokým okrouhlým vtiskem, rovněž mezi rameny a švem jest slabší vtlačenina. Tečkování krovek je velmi hrubé a drsné, takže tečky do délky jsouce protaženy často splývají. Oranžové skvrny dosti veliké, zabírající více nežli polovici krovky a jsou posunuty za středy krovek blíže k zadnímu rohu a k vnějšímu okraji krovečnému.

Břicho velmi jemně a rozptýleně tečkované, se slabě vyniklým klínkem uprostřed base prvého volného kroužku, vtlačeniny na základech kroužků hřbetních dosti hluboké, hustěji a hruběji tečkované, zvláště na prvých článcích, na spodu zejména na konci s hustým bílým chloupkováním.

Nohy poněkud silněji vyvinuty nežli u druhu laevigatus a celé tělo vůbec robustnější, ač jinak velmi podobné struktury. Na pohlavních znacích bude zajisté rozdíl mezi uvedenými druhy nejpatrnější, ♂ jest mi však neznámý. Jedinou ♀ přivezl s četným jiným materiálem ze Svanecie v již. části středního Kavkazu můj milý přítel † **Dr. Jindřich Veselý,** jemuž připisuji tento nový druh.

Jediný exemplář, nacházející se v mé sbírce, byl sbírán počátkem léta r. 1913 ve společnosti Stenus maculiger *Weise* a j. zajímavých druhů.

Auszug:

Ein neuer Stenus aus dem Mittelkaukasus.

Systematische Stellung. Dem **S. laevigatus** *Muls & Rey* ähnlich, unterscheidet sich aber durch ganz schwarze Beine und durch Kiefertaster, bei welchen nur das erste und die Basis des zweiten Gliedes gelbbraun sind, durch feinere Punktierung, die mehr der Punktierung des maculiger *Weise* ähnlich ist, die Stirn ist mehr abgplattet und die Erhöhung hat die Form einer glatten Linie, während sie beim laevigatus die Form eines glatten Höckerchens mit einem länglichen Punkte in der Mitte hat. Auch die Fühlerkeule ist viel kürzer mit mehr queren Gliedern als beim laevigatus.

Vom maculiger unterscheidet sich die neue Art teils durch gröbere Sculptur, anderen Habitus, durch rein pechschwarzen und breiteren Körper und durch die Färbung der Kiefertaster.

Allgemeine Beschreibung. Kopf so breit wie die Flügeldecken an den Schultern, Augen nehmen wie bei allen Arten die ganze Länge der Schläfen ein. Stirneindruck zwischen den Augen ziemlich tief, jederseits mit mehr vertiefter Linie, beide Vertiefungen nach hinten divergierend; zwischen denselben erhebt sich die Stirn in eine glatte Mittellinie, jederseits mit zwei dichten Reihen von Punkten. Fühler auf zwei Höckerchen eingelenkt. Zweites Fühlerglied wenig kürzer und enger als das erste, das dritte fast so lang wie die beiden vorgehenden zusammengenommen, das vierte und fünfte an Länge wenig verschieden, fast um die Hälfte kürzer als die dritte, das sechste um ein Drittel kürzer als die fünfte, das siebente am Ende verbreitert und um ein Drittel kürzer als das vorgehende, das achte noch breiter und wenig länger als das siebente, das neunte kurz, breiter als lang, das zehnte am breitesten, ein wenig breiter als lang, das letzte so lang wie das vorhergehende, aber nicht so breit und konisch zupespitzt.

Clypeus vorne schwach rundlich ausgerandet, Kiefer gebogen mit einem grossem inneren Zahne und hinter demselben und der Basis mit kleinen Zähnen am Innenrande der Mandibel.

Der Halsschild an den Seiten mit zwei länglichen schrägen Eindrücken, jederseits in der Mitte mit einer länglichen glänzend

glatten Schwiele, sonst dicht und grob mit in die Länge gezogenen und zusammenfliessenden Punkten gröber als der Kopf punktiert.

Metasternum grob und dicht punktiert mit mikroskopisch feinem Netze (bei hundertfacher Vergrösserung) von Runzeln, mit einem tiefen und scharfen Einschnitte in der Mitte.

Flügeldecken so lang wie der Halsschild, mit rundlich vertiefter Basis an der Naht, zwischen den Schultern und der Naht jederseits schwächer eingedrückt.

Die Punktierung der Flügeldecken ist sehr grob und runzelig, so dass die in die Länge gezogenen Punkte oft zusammenfliessen. Die rotgelben Makeln ziemlich gross, mehr als die Hälfte der Flügeldeckenbreite einnehmend hinter der Mitte jeder Flügeldecke den Hinterdecken derselben näher gestellt.

Das Abdomen sehr fein und weitläufig punktiert mit undeutlichem Kielchen in der Mitte der Basis des ersten freiliegenden Segmentes, die Eindrücke an der Basis der vorderen Dorsalsegmente ziemlich tief, dichter und gröber punktiert.

Die Oberseite des Abdomens und namentlich die Unterseite desselben mit langen abstehenden weissen Haaren ziemlich dicht bedeckt.

Die Beine ein wenig robuster als bei ähnlichen Arten.

Die Sexualcharaktere wären die besten Unterscheidungsmerkmale, leider ist das einziges Exemplar ein Weibchen.

Ein ♀ (Coll. Rambousek) wurde von meinem lieben Freunde † Dr. **Heinrich Veselý** in **Swanetien** gefunden; ich benenne es demnach ihm zu Ehren. Von Herrn Dr. Max Bernhauer als neue Art bestättigt.

PŘÍSPĚVEK K ROZŠÍŘENÍ HÁLEK NA MORAVĚ.

Podává Dr. Ed. Baudyš.

Pan Silvestr Prát, studující VIII. gymnasia, sebral letos (1913) v západní Moravě větší počet zoocecidií, které mi k určení přinesl a některé zajímavé mi laskavě daroval, za něž mu zde povinný dík vzdávám. Sběry níže uvedené sebral všecky pan Prát, kromě hálky na Linum tenuifolium, kterou sbíral pan prof. Dr. L. F. Čelakovský.

Picea excelsa Link.: Chermes abietis *L.*: Vlčí kopec u Náměště n. Osl.

— Cnaphalodes strobilobius *Kalt.*: Vlčí kopec u Náměště n. Osl.

Pinus silvestris L.: Retinia resinella *L.*: Vlčí kopec u Náměště n. Osl.

Populus tremula L.: Phyllocoptes populi *Nal.*: Terůvky u Třebíče.

— Diplosine spec. (Harmandia pustulans Kieff.) viz Houard čís. 513: Terůvky u Třebíče.

Populus nigra L.: Pemphigus bursarius *L.*, pl. l.: Třebíč.

— Pemphigus spirothecae *Pass.*: Třebíč (v okolí hojně rozšířená).

Salix amygdalina L.: Perrisia terminalis *H. Löw*: Mohelno.

— Pontania proxima *Lep.*: Mohelno, Bítov, Třebíč.

Salix purpurea L.: Pontania salicis *Christ.*: Templštýn u Ivančic.

Salix caprea L.: Rhabdophaga rosaria *H. Löw*: Terůvky u Třebíče, Vokarec u Náměště.

— Rhabdophaga heterobia *H. Löw*: Vladislavská hora u Třebíče.

— Perrisia iteobia *Kieff.*: Dolní Vilímovice u Třebíče, Studenec u Náměště.

— Rhabdophaga salicis *Schrank.*: Vokarec u Náměště n. Osl.

— Oligotrophus caprea *Winn.*: Terůvky u Třebíče.

— Pontania proxima *Lep.*: Mohelno.

— Pontania pedunculi *Hart.*: Terůvky u Třebíče.

Salix aurita L. × S. caprea L.*): Rhabdophaga rosaria *H. Löw*: Terůvky u Třebíče (18. VIII. 15)!

Salix silesiaca Willd: Perrisia iteobia *Kieff.*: Studenec u Náměště n. Osl. (4. VIII. 13)!

Salix cinerea L.: Eriophyes tetanothrix *Nal.*: Sedlec u Náměště n. Osl.

---

*) Mišence vrb revidoval laskavě p. Ad. **Toepffer** v Mnichově, co zde s díkem kvituji.

Salix caprea L. × S. lapponum *L.*: Perrisia iteobia *L.*: Dol. Vilímovice u Třebíče (21. VII.)!

Alnus glutinosca Gaertn.: Eriophyes laevis *Nal.*: V západní Moravě všude hojný, ku př.: Žďár, Mohelno, Náměšt u Osl., Netín, Hrotovice, Třebíč, Arnoštov u Blánska.

— Eriophyes Nalepai *Fock.*: Hrotovice, Třebíč, Náměšt u Osl., Arnoštov u Blánska.

— Eriophyes brevitarsus *Fock.*: Hrotovice, Třebíč.

— Eriophyidae (g. et sp.) viz Houard č. 1134: Holoubek u Hrotovic (28. VIII.).

Alnus incana DC.: Eriophyes laevis *Nal.*: Zahradiště u Netína.

Fagus silvatica L.: Mikiola fagi *Hart.*: Černá alej u Náměště, Arnoštov u Blanska, Heraltické lesy u Třebíče.

— Oligotrophus *spec.* viz Houard čís. 1155: Heraltické lesy u Třebíče.

Quercus pedunculata Ehrh.: Cynips calicis *Burg.*: Tkanův mlýn u Mohelna.

Quercus sessiliflora Sm.: Phyloxera coccinea *Heyd.*: Mohelno.

— Macrodiplosis dryobia *Fr. Löw*: Bítov.

— Cynips Kollari *Hurt.*: Kozýnek u Mohelna.

Ulmus glabra Mill.: Tetraneura ulmi *Geoff.*: Janův mlýn u Třebíče, Tkanův most u Mohelna (dle udání p. S. Práta v celé západní Moravě rozšířená).

Urtica dioica L.: Perrisia urticae *Pers.*: V okolí Třebíče rozšířená.

Polygonum amphibium L.: Perrisia persicariae *L.*: Třebíč.

Euphorbia cyparissias L.: Perrisia capitigena *Bremi*: Světnov u Žďáru.

Tilia parvifolia Ehrh.: Eriophyes tetratrichus *Nal.*: Třebíč, Holoubek u Hrotovic.

— Eriophyes tiliae *Pag.*: Třebíč, Holoubek u Hrotovic.

— Eriophyes tiliae *Pag.* var. liosoma Nal. (Erineum tiliaceum *Pers.*) Třebíč, Holoubek u Hrotovic.

— Eriophyes tiliae *Pag.* var. liosoma Nal. (Erineum nervale *Kunze*): Třebíč, Holoubek u Hrotovic, Slavičín (K. Pavlíček, les. adjunkt).

Tilia grandifolia Ehrh.: Eriophyes tiliae *Pag.*: Templštýn u Ivančic.
— Eriophyes tiliae *Pag.* var. liosoma Nal. (Erineum tiliaceum *Pers.*): Templštýn u Ivančic.
— Eriophyes tiliae *Pag.* var. liosoma Nal. (Erineum nervale *Kunze*): Templštýn u Ivančic.
— Eriophyes tetratrichus *Nal.*: Templštýn u Ivančic.
— Eriophyes tiliae *Pag.* var. exilis Nal. (Erineum bifrons Lep.) Templštýn u Ivančic.
— Oligotrophus Réaumurianus *Fr. Löw*: Templštýn u Ivančic.

Linum tenuifolium L.: Perrisia Sampaina *Tavares*: Diváky u Hustopeče (prof. Dr. L. F. Čelakovský, VIII. 1907)!

Cerastium triviale Link.: Trioza cerastii *H. Loew*: Zubštýn u Pernštýna.

Acer campestre L.: Eriophyes macrorhynhus *Nal.* (Cephaloneon myriadeum Bremi): Holoubek u Třebíče, Bítov, Arnoštov u Blánska, Hrotovice.
— Eriophyes macrochelus *Nal.* subspec. megalonyx Nal. (Cephaloneon solitarium Bremi): Hrotovice, Třebíč, Arnoštov u Blánska, Bítov.
— Eriophyes macrochelus *Nal.* (Erineum purpurascens Gärtn): Arnoštov u Blánska, Hrotovice, Třebíč.
— Phyllocoptes acericola *Nal.*: Hrotovice, Třebíč, Bítov, Arnoštov u Blánska. (Na všech lokalitách jest též hojná houba Rhytisma acerinum).

Acer pseudoplatanus L.: Eriophyes macrorhynchus *Nal.*: Arnoštov u Blánska, Hrotovice, Třebíč.
— Eriophyes macrochelus *Nal.* var. erinea *Trott.*: Holoubek u Hrotovic, Arnoštov u Blánska.

Rosa canina L.: Rhodites rosae *L.*: Třebíč.

Rosa dumetorum Thuill.: Rhodites eglanteriae *Hart.*: Třebíč.
— Rhodites spinosissimae *Gir.*: Třebíč.

Rosa trachyphylla Ran. var. **glabra** Čel.: Rhodites rosae *L.*: Dvořákův kopec u Třebíče.
— Rhodites eglanteriae *Hart.*: Dvořákův kopec u Třebíče.
— Rhodites spinosissimae *Gir.* Chmelenec u Třebíče.

Rubus idaeus L.: Lasioptera rubi *Heeg.*: Bítov.

Geum urbanum L.: Eriophyes nudus *Nal.*: Borovina u Třebíče.

Prunus domestica L.: Eriophyes similis *Nal.*: Lhánice u Mohelna.

Pirus torminalis DC.: Eriophyes piri *Pag.*: Templštýn u Ivančic.

— Eriophyidae (*g. et sp.*) viz Houard č. 2904: Templštýn u Ivančic.

Cotoneaster vulgaris Lindl.: Eriophyes piri *Pag.*: Zornštýn u Bítova!

Aegopodium podagraria L.: Trioza aegopodii *F. Löw*: Bítov.

Pimpinella saxifraga L.: Schizomyia pimpinelae *F. Löw*: Pod Hartickou skálou.

Veronica chamaedrys L.: Perrisia veronicae *Vall.*: V okolí Třebíče rozšířená.

Verbascum lychnitis L.: Asphondylia verbasci *Vall.* Templštýn u Ivančic.

Thymus serpyllum L.: Eriophyes Thomasi *Vall.*: Světnov u Žďáru, Chmelenec u Třebíče.

Hieracium murorum L.: Cystiphora hieracii *Fr. Löw*: Bítov (hojně).

— Aulacidea hieracii *L.*: Hartíkovice u Náměště n. Osl., Bítov.

Resumé.

Beitrag zur Kenntnis der Verbreitung von Gallen in Mähren. Die oben aufgezählten Gallen hat H. *Sylvestr Prát* im Jahre 1913 gesammelt und dem Verfasser zur Bearbeitung übergegeben, welcher dafür seinen Dank sagt. Salix silesiaca Willd und Salix caprea × S. lapponum werden als neu bekannt gewordene Wirtpflanzen für Perrisia iteobia *Kieff.* und Salix aurita × S. caprea für Rhabdophaga rosaria *H. Löw* sichergestellt.

NĚKOLIK REMINISCENCÍ Z MÉHO MOTÝLKAŘENÍ.

Podává **Jan Šípek**, c. k. pošt. oficiál.

Saturnia pyri. *Schiff.*

V roce 1882, na sklonku prázdnin, jako malý sekundán našel jsem na staré naší »Václavce« v Klatovech dvě housenky martináče hruškového. Byly to bezpochyby poslední z četnější rodiny, jak tomu nasvědčovaly zbytky starých pokožek a větší kvantum větví zbavených listí. V příštím květnu upozornil mne tesař, opravující zahradní besídku, že pod střechou jest nějaký podivný netopýr — byla to obrovská samička, která se vylíhla několik hodin před tím z kukly opodál na spodu střechy upevněné mezi pnoucí se lonicerou. O několik dní později přinesl mi kolega Spath z jejich zahrady, vzdálené jen několik set kroků přes potok, druhý exemplář, rovněž samičku, kterou prý našla jeho sestra, nadšená milovnice hmyzu, vážená choť p. Rom. Formánka, vrchního pošt. rady v Brně.

Tehdy jsem ovšem neznal zoogeografické rozšíření martináče hruškového, aniž kdo jiný ze studentstva klatovského gymnasia, mezi nímž tradicionelně šířilo se přesvědčení, že u nás v Pošumaví a specielně na Klatovsku, existuje tento triumf studentských sbírek. Byly doby, kdy musili jsme sbírati hmyz a v lepenkových krabicích jakž takž uspořádaný přinášeti panu professorovi přírodopisu ku přehlídce a pan professor, co bylo pěkné, vybíral a podle toho také žáka kvalifikoval. Tak přišel jsem i já o své klatovské martináče, které dlouhá léta zdobily sbírky našeho gymnasia...

Manie, která tehdy vzkypěla mezi hmyzumilovnými vrstevníky uloviti hruškového martináče, zůstala po několik let bezvýslednou, až teprve v roce 1888 našel syn ředitele hospodářské školy jednoho samečka na stropě vestibulu nádražní budovy a hospodářský příručí Jaroslav Mašek na zahradní zdi u Vejvodů pod Hůrkou otřepanou samičku. Ten rok jsem měl po maturitě a nestaral jsem se více o motýlky a také nedověděl, zda později některý amateur-lepidopterolog ulovil na Klatovsku Saturnie pyri. Po několika létech seznámil jsem se s horlivým sběratelem či snad hubitelem klatovské fauny motýlí J. Kalousem; jinak povoláním krejčí, ale dovedný praeparator a vycpavač housenek a ten vyslovil se o nálezu martináčů hruškových negativně...

Teď po více jak 25 létech vzpomínám sobě na starého fořta Haase, jehož tehdy pro mne obrovské sbírky motýlů a brouků byly takřka nedostižným ideálem. Starý Haas, o kterém jsme říkali, že housenku nebo motýle cítí již na půl hodiny, nejen sbíral, ale dostával hlavně z Nemet Bogsanu od jakéhosi Steinera, syna bývalého lesníka z panství chudenického »na Sekrýtě«, hojně roháče, piluny, obrovské tesaříky, pupy smrtihlavů, pupy i housenky martináče hruškového a p., a majetní studentíci kupovali za pevné ceny tyto dekorační kousky pro své brouko-motýlí sbírky. Stal jsem se jeho horlivým žákem a o prázdninách věrným společníkem na sběratelských exkursích po okolí klatovském. Později jako kvintánu svěřil se mi, že po několik již roků pokoušel se akklimatisovati motýle hruškového martináče, a stejně že tak činí Hejda z Lovčic, později několikrát vyznamenaný praeparator hmyzu — ale výsledek zůstal vždy negativní. Oplozené samičky prý nakladly vajíčka a z housenek, které uchránily se před ptactvem a různými pohromami, líhly se z jara motýlové, kteří brzy hynuli. Samečkové patrně v touze najíti družku, zalétali poněkud dále mimo nejbližší své rodiště, tak jako na př. jeden exemplář chycen byl na nádraží, které v Klatovech jest vzdáleno $^3/_4$ hodiny od města, a baculaté samičky hynuly neoplozené leckdes na zahradní zdi, anebo bystré oko některého studentíka motýlaře vyslídilo tento triumf klatovských kdysi sbírek motýlích...

Zmiňuje-li se Joukl ve své knize o českých nálezištích ve Stromovce u Prahy a o naší Šumavě — zajisté správně poznamenává, že se jedná jen o akklimatisační exempláře...

2. **Deiopeia pulchella. L.** (p u l c h r a. *(Schiff.)* Utetheisa. Hbn.

Dosud živě vzpomínám na ty četné výlety se starým fořtem Haasem. V těch létech, 1884—6, sbírali jsme pravidelně začátkem července na stráních »křesťanského vršku« v Klatovech na hadinci a jitrocelu D e i o p e i a p u l c h e l l a L. Tento nádherný a vzácný přástevníček sedával za parných a slunečních dnů červencových na květech jmenovaných bylin nejvíce ve společnosti C a l o p h a s i a l u n u l a Hufn. a H e l i o t h i s d i p s a c e a L. Vyplašen, vznesl se jen několik kroků od místa nebezpečí a zase klidně usedl na blízkém hroznu modrajícího se hadince. V r. 1887 začal okrašlovací spolek a městská správa viribus unitis zalesňovati holé svahy křesťanského a šibeničního vrchu modříny a smrkem; drsnolistá

flora, bodlák, scabiosa, linaria a p. pomalu zmizela, zmizela i D. pulchella a marně pátral jsem později po našem okolí najíti aspoň jediný exemplář této, abych tak řekl kuriosity české fauny motýlí. Tam, kde před více jak jedním čtvrtstoletím prohánĕli se v pestři barev a květů četní modráskové, ohniváčkové, žlutásci, otakárci a babočky, trčí do výše dle lineálu vysázené modříny a smrky; ve stínu jejich upevněno několik laviček a kolem v odporné harmonii zamaštěný papír, rozbité láhve od piva a jiná, pro entomologa někdy zajímavá residua, v nichž hledá útočiště nanejvýš některý rozbručený chrobák.

3. **Gnophria rubricollis.** *L.*

Loňského roku podařilo se mi opět po několika létech uloviti několik exemplářů Černokřídlce rudokrkého (Gnophria rubricollis L.) ve starém thurn-taxisském lese Vysoké u Dobřan. Poletoval nehojně na lesní cestě vedoucí ke Chlumčanům. Po drahnou řadu let sbírám pilně naše české motýle a přiznám se, že velice zřídka naskytla se mi příležitost uloviti tohoto, abych tak řekl nejefektnějšího lišejníkovce našeho palearkta. Lítá obyčejně koncem května až do července a nejčastěji se s ním setkáváme na lesních cestách, kde velice rád sedá na vybíhající větve starých smrků. Lítá dosti svižně ve krátkých kmitavých oblucích asi tak jako sameček bekyně a také podle vzletu jej snadno poznáme. Malá šedozelená housenka, jak známo, žije na lišejnicích stromových, zvláště na terčovce (Parmelia) a motýl vylétá z přezimovavší kukly koncem května. Však ne vždycky a všude možno nalézti tohoto pěkného lišejníkovce. Prohlédáme lesy jednoho, napříště lesy jiného kraje, ale nespatříme jej a zajisté mnohému sběrateli potrvá lov za tímto malým motýlkem několik let, nežli se mu poštěstí jediný exemplář uloviti a to obyčejně náhodou někde na chrastavci lektající, anebo polomrtvé na lesních cestách dokonávající své poslání. Jest Gnophria dosti vzácná a to tím spíše vzácná, poněvadž již sám způsob života a podmínky za nynějšího hospodaření lesního ničí rok od roku víc a více její možnost se rozšiřovati. Staří, mechem zarostlí olbřímové klesají pod bezohledným ostřím dřevorubců a na jejich místě zelenají se mladé kultury smrčin, jedlí a borovice, což vše zůstává pro entomologa obyčejně bezvýznamno.

Častěji vídával jsem Gnophrii před lety na cestách boubínského pralesa, ve Kvildě, a kolem Černého jezera na scabiosách, anebo mžikem přelétali ve výši větví starých sosen. Jindy zase nacházel jsem je na cestách již dokonávající. Snad poslední okamžiky svého žití povznesli se na poslední zamilovaný svůj výlet mezi větve starých zarostlých mohykánů... V lesích mimopohraničních nepodařilo se mi dosud uloviti Gnophrii, až teprve v červnu loňského roku v nadzmíněném lese turntaxisském.

Jest to jediný representant rodu Gnophria Steph. (Atomis Hb.) v našem palaearktu, jehož východní odchylky mají zlatožluté ohrdlí a bývají uváděny pod jménem ab. flavicollis (Neuburger).

Příbram, dne 3. ledna 1914.

QUEDIUS JUREČEKI RMBK.

Dr. **F. J. Rambousek.**

Druh tento, popsaný dle 2 exemplářů, není dle Dra M. Bernhauera novým, nýbrž jest zvláštní variabilní formou druhu Philonthus nimbicola Fauv. Vyznačuje se nápadně úzkou hlavou, krovky jsou mnohem kratší a méně hrubě tečkované, hnědé, tečky na štítu více vpřed posunuty, což vše upomíná na r. Quedius.

Ježto Phil. nimbicola Fvl. jest značně variabilní, kladu popsaného Quedia jako synonym k Phil. nimbicola, uznávaje autoritu Dra Bernhauera, avšak konečný úsudek vyzní ještě jinak, budou-li nalezeny další exempláře, neboť rozdíl je dosti nápadný.

Resumé.

Quedius Jurečeki m. ist eine abweichende Quedienähnliche Form des Philonthus nimbicola Fauv. und ist nach Dr. Max Bernhauer mit demselben identisch. Diese Form ist zwar durch einen viel engeren Kopf, kürzere und weniger grob punktierte, braune Flügeldecken ziemlich verschiedén, aber doch muss ich die Autorität des Herrn Dr. M. Bernhauer anerkennen.

CHALCOIDES AURATA *Marsh.* A. NIGRA *mihi.*

Popisuje **Karel Klenka** v Praze.

Tato nová aberrace má i první 4 články tykadel tmavé, podspod kaštanové a všechny nohy tmavé, skoro černé. Celý brouk na povrchu tmavě fialový, štít zlatově zelený.

Jeden exemplář z Otradovic v mé sbírce. —

Diese neue Aberration hat auch die ersten 4 Flieder der Fühler dunkel, unten kastanienbraun und dunkle, fast schwarze Beine. Der Käfer ist auf der Oberseite dunkelviolet, der Halsschild goldgrün.

Ein Exemplar aus Otradovice in Böhmen in meiner Sammlung.

ZWEI NEUE BÖHMISCHE ANDRENA-ARTEN. *(Hym.)*

Von **J. D. Alfken** in Bremen.

1. **Andrena nudigastra** n. sp. ♀ 10—10.5 mm Lg. Ausserordentlich nahe mit A. humilis Imh. verwandt, der Körper aber stärker glänzend und weniger behaart und der Hinterleib breiter und flacher. — Mesonotum, Schildchen und Hinterschildchen fast kahl oder sehr dünn gelbgrau behaart (bei A. humilis ziemlich dicht mit abstehenden schmutziggrauen Haaren besetzt). Hinterleibsring 1 vor dem niedergedrückten Endrande unbehaart (bei A. humilis dort mit einer Reihe abstehender nach hinten gerichteter Haare). Die übrigen Hinterleibsringe tragen seitlich am niedergedrückten Endrande nur einige wenige Wimperhärchen, bei A. humilis dagegen deutlich bindenartig auftretende Wimperhaare. Die erhabenen Punkte des Hinterleibs sind, besonders am 1. Hinterleibsringe, viel schwächer ausgeprägt und zerstreuter als bei A. humilis, die niedergedrückten Endränder weniger deutlich quergerieft als bei dieser Art.

Mir liegen 6 Ex. vor, welche am 3. Juli 1910 bei Zlichov in der Nähe von Prag und am 26. und 27. Juli und am 2. August 1910 und am 9. August 1909 bei Pelhřimov in Südostböhmen von Herrn O. Šustera gefangen wurden. Die spätere Flugzeit der Tiere deutet auch darauf hin, dass eine besondere Art vorliegt; A. humilis

fliegt schon im Mai und Juni, sehr selten noch Anfang Juli. — Das ♂ ist noch nicht bekannt geworden.

2. Andrena Šusterai n. sp. ♀ 9.5—10 mm lg. Der A. combinata Chr. sehr nahe stehend, aber sicher von dieser verschieden.

A. Šusterai n. sp.	**A. combinata Chr.**
Körper schlanker.	Körper gedrungener.
Flügel sehr lang, gelblichrot tingiert, Flügelmal und Adern rotgelb.	Flügel kürzer, braünlichgrau tingiert, Flügelmal und Adern braun.
Punktierung des Hinterleibs feiner und dichter.	Punktierung des Hinterleibs grober und zerstreuter.
Endränder der Hinterleibsringe deutlich rotgelb durchscheinend.	Endränder der Hinterleibsringe undeutlich braun durchscheinend.
1.—3. Hinterleibsring in der Mitte des Endrandes mit schmaler, matter, gekörnelter Stelle, davor dicht punktiert.	1.—3. Hinterleibsring in der Mitte des Endrandes mit breiter glänzender, glatter Stelle, davor zerstreut punktiert.
Die weissen Haarflecke seitlich am Ende der Hinterleibsringe schmal und mehr aufgerichtet.	Die Haarflecke der Hinterleibsringe breit und mehr anliegend.
Die Binde des 4. Hinterleibsringes ganz.	Die Binde des 4. Ringes in der Mitte unterbrochen.

Es lagen 5 Ex. vor, von denen 4 in Chuchle bei Prag am 15. Mai 1910 und am 21. Mai 1911 von Herrn O. Šustera, das fünfte am 25. April 1910 bei Nemet Bogsan (Ungarn) von Herrn Dr. A. Kiss gefangen wurden. Die Art ist Herrn O. Šustera in Prag, der sich um die Erforschung der Hymenopterenfauna Böhmens grosse Verdienste erworben hat, zu Ehren benannt worden.

ENTOMOLOG V LUHAČOVICÍCH.

Napsal staveb. rada **J. Srdínko** na Smíchově.

(Dokončení se str. 151, roč. X.)

V Luhačovicích najde sběratel dosti kmenových lesů bukových, v nichž — jako i v mlází dubin — není vzácnou píďalka Eugonia

quercinaria Huin; pak Stauropus fagi L, jehož polyfágní h. (housenka) ani vrbou nepohrdne. U nás — ve středních Čechách — jen spoře nalézaná Metrocampa margaritata L. je tu dosti hojná. Zmínky hodno, jak přezimující, as 1.5 cm dlouhá, ale útlounká h. její svrchovaně citlivá je pro teplo. Setřeseme-li ji s dubu, buku neb i trnky za teplého, slunného dne do deštníku, paprsky slunečními zahřátého, spatříme právě dopadlou h. kvapně utíkati, za nedlouho však jako ohromenou se náhle zastaviti a zhroutiti; při bližším ohledání vidíme, že již nežije.

V nižších lesních kulturách na místech výslunných najde vyškolené oko sběratelovo svým celkovým zjevem sice nápadnou, přes to však ve svém prostředí (svým ochranným zbarvením) nesnadno zpozorovatelnou h. Cucullie lactucae Esp. a má-li štěstí i Cuc. lucifuga, sedící na jevo na radyce (Chondrylla) nebo na nějakém jestřábníku (Hieracium); podle nápadně znatelných ožerků květního klasu zlatobýlu obecného (Solidago virganrea) najde Cuc. asteris Schiff. a na vlhčích místech, kde krtičníky (Scrophularia L.) rostou, Cuc. lychnitis Rbr.

Této kuklířce čestně po bok se staví jiná, rovněž na krtičnících žijící — pokud známo, v Čechách dosud nezvěstná — Cuc. prenanthis B. Prvý pátravý pohled na krtičník druhu kteréhokoliv poučí nás, jsme-li na stopě této h. Je-li ještě malá, odpočívá zpravidla nebo se právě svléká na vrcholku byliny, buď na stonku nebo mezi květy, jež také nejraději požírá; vyrostlejší a dospělá sedává však na hlavním žebru po rubu listu a téměř výhradně jen listím se živí, nechávajíc plod (bobule) na pokoji, čímž se podstatně různí od svých sester Cuc. scrophulariae, lychnitis a blattariae, jež — jak povědomo — nezralým bobulím přednost dávají, jen z nouze listem se spokojujíce. Při tom požírání h. Cuc. prenanthis šeredí listí, nesežírajíc celou čepel jednoho listu než do druhého se dá, takže druhdy — zvlášť tehda, má-li keřík více strávnic — nalezneme jej všecek jen se zbytky listů, pod nimiž se h. skrývají. O jakémsi vzácném výskytu této můry v Luhačovicích hrubě ani nelze mluviti; najdeme ji v červnu a červenci všude: v lesních mlázích, ve vysokém lese, na březích potoků, příkopů, leckdes u plotu atd., kde vůbec s nějakým druhem krtičníku se sejdeme. Chov bývá snadný, ježto h. po způsobu Cucullií v posledních stadiích larvového vývoje rychle dospívají, jen žel, že konečný výsledek do-

chovu bývá bědný, poněvadž h. často jsou j. ř. nabodnuty larvomorným lumkem, aniž bychom i sebe pozornějším ohledáním známky této jisté zhouby na h. rozpoznati dovedli. Letošní rok (1913) byl v tom ohledu krajně nepříznivý, pohříchu dobrá polovice kokonů chovala místo kukly Cuc. prenanthis, zámotky cizopasníků; ano ještě hůř vedlo se nám s Cuc. lactucae — všech 15 kokonů bylo osazeno zámotky lumčími.

Západní svah »Velké kamenné« kryje vysoký les bukový; projdeme-li jím směrem k východu, ocitneme se u rozsáhlých pasek a nízkých kultur, kde na úpatí sráznych svahů »Obětavé« a »Velké kamenné« prorvaly přívaly prodlením věků hluboká koryta bystřinám a potůčkům, na jejichž březích a stržích, někde i v korytě samém, bují husté trsy vikve lesní (Vicia silvatica); na této žije Toxocampa viciae Hb. Nejpříhodnější doba ke sběru tohoto druhu, v Čechách jen vzácně se vyskytujícího, je asi konec července, když mladé h. na haluzích vrškových sedávají a do podsunutého deštníku snáze mohou býti setřeseny. V druhé polovině srpnové jen náhodou vyrostlou h. ukořistíme, ježto zpravidla níže k zemi slézají, tu a bezpochyby i na zemi pod bylinou za dne odpočívajíce. Chov do zakuklení snadno se zdaří, pilně-li jsme toho dbalí, aby naše strávnice měly vždy spotřebu čerstvé krmě a šetříme-li ovšem i všech známých opatrností. Tox. viciae nemiluje místa výslunná, spíše najdeme h. v chládí neb aspoň na stanovištích zastíněných nižším porostem křovinatým. Není-li tu vikve lesní, najdeme ji též na vikvi ptačí (Vicia cracca) a v houseníku spokojí se tak dobře s čicorkou pestrou (Coronilla varia) jako s jinými druhy vikví. Malé h. nebývají druhdy ušetřeny drobným lumečkem, jehož dospělá larva opouští svou hostitelku před jejím druhým svlékáním, aby se zakuklila v žlutavém, vícekrát černě opásaném zámotečku. Jiných cizopasníků, zejména larvomorných much, jsme u h. viciae nepoznali. Nebude na škodu připomenouti, že při setřásání h. opatrně si počínati musíme, aby z příliš nakloněného deštníku přes jeho okraj nepozorovaně se nevykutálela, jsouc do klubíčka stočená. Samičky motýlí jsou mnohem hojnější samečků a snad té okolnosti máme děkovati, že na místech, kde lesní vikev roste, housenky viciae docela nejsou vzácny. A ještě bohatší byla by nesporně naše kořist, kdyby dlouhé lodyhy lesní vikve nebyly chabé, buď položené nebo po jiných rostlinách (keře) se popínající, neboť při pro-

tivném uvolňování lodyh mnohá h. viciae dříve na zem spadne, než k vlastnímu setřásání jich přikročiti můžeme. Za to ale může sběratel k témuž trsu vikvovému jindy a třeba vícekráte se vrátiti a uloví z něho ještě nejednu h. viciae.

Nesrovnale řidčeji ukořistíme při setřásání Tox. viciae jinou vzácnější družku rodovou t. housenku Tox. pastinum Tr. Setřeseme-li ji náhodou, nemáme ani tušení o vzácném úlovku, jelikož malé h. oobu druhů (viciae a pastinum) do té míry jsou si podobny, že na prvý pohled je nedovedeme rozlišiti a teprv tehda nabýváme o tom vědomosti, když jsme v prodlení chovu zpozorovali, že dotyčná housenka proti druhým až nápadně se opozdívá ve vzrůstu a takto byvše upozorněni podrobnějším ohledáním teprv na jisto postavili, že tu jde ne o vicii, nýbrž o pastinum. Žel, že po třikráte se osvědčila stará, známá zkušenost, že přechovati i malou h. živou a zdravou do jara, bývá až příliš často pro chov kamenem úrazu.

A ještě jedna Toxocampa má v Luhačovicích svoji domovinu, totiž: Tox. craccae F, kterouž jsme našli na plazivém kozinci (Astragalus), rostoucím tu a tam na výslunných místech.

Při setřásání Tox. viciae s vikve nezřídka padne nám do deštníku přezimující h. Zanclognatha tarsicrinalis Knoch. a Angerona prunaria L., rovněž přezimující.

Rod Plusií honosí se tu druhem — modesta Hb. — pokud známo, dosud v Čechách neobjeveným. V druhé polovině června poštěstilo se nám setřásti s bylin po dvakrát tohoto motýle a v měsíci září nalézti na výživné bylině — plícníku obec. (Pulmonaria officinalis) dvě housenečky toho druhu. Tyto nežerou list od okraje, nýbrž vyžírají místa mezi žilkami v ploše čepele a poněvadž tímto způsobem též skeletují list plícníku hojně se vyskytující h. jakéhosi Microlep. — stává se hledání h. Pl. modesty z míry únavujícím. Přes to — jak podotčeno — nalezli jsme 2 housenky, sedící na rubu listů; škoda, že jedna byla »nabodnuta« a druhá — přezimovavši — jara se nedožila.

Ne poslední mezi vzácnými motýli luhačovickými je bez odporu Valeria oleagina F. — dosud v Čechách nezvěstný druh. Jak povědomo, žije h. jen na nejstarších keřích trnkových; v druhé polovině června dají se ještě dosti snadno se slabších větví do deštníku setřásti menší housenečky, později — když dorustají — nikoli tak lehce; a i s chovem až do zakuklení je nemalá potíž. Přes

všemožnou péči a opatrnost při chovu nedocílili jsme po dvakrát jich zakuklení. To bylo příčinou, abychom zkusili chov v přírodě na trnce samé — v organtinovém sáčku. Pokus se dařil, h. utěšeně rostly a bez vší úhony i dorostly. K zakuklení byly dány — ježto se děje v zemi — do květináče. Z pěti h. však jen tři se zakuklily, kdežto obě zbývající, snad že nebyly ještě úplně dorostly, stejně jako se stalo při obou chovech v houseníku — nežraly, jen krněly, až zhynuly. Známo, že zakuklení těchto h. neobvyklým spřádáním kokonu stává se pozoruhodným (viz tabulku III. — 16 typické tvary zámotku — v Jouklu).

Pokud se týče čeledi Zygaenidae, jsou Luhačovice na vzácnější druhy dosti chudy; mimo naše všední druhy létají tu — a to jen velmi spoře — z odrůd druhu Ephialtes var. (ab.) coronillae Esp. a trigonellae Esp.

Nežli se rozloučíme s Luhačovicemi, nesmíme zapomenouti ještě na jednoho jejich příslušníka, který svým ojedinělým výskytem (snad ve všech jeho domovinách) náleží k motýlům vzácné hodnoty; je to bourovec Lemonia taraxaci Esp.; dosti uchovaného samečka nalezli jsme v měsíci září r. 1912 poblíž svítilny, kam bezpochyby zlákán byl světlem elektrickým.

V celku vzato poznali jsme v Luhačovicích 79 druhů motýlů denních (Rhopalocera) a 341 druhů Heterocera a nebude o tom nejmenší pochyby, že zbývá lepidopterologu ještě široké pole činnosti v Luhačovicích, zejména pokud běží o Heterocera, jak zřejmě k tomu poukazuje mnohá nalezená, nepoznaná a zhynulá h. podčeledi Trifinae a čeledi Geometridae.

KOLEOPTEROLOGICKÉ VÝSLEDKY MÉ CESTY NA KAVKAZ V ČERVENCI R. 1910.

Quid novi de Coleopterorum Caucasi ad occidentem vergentis fauna in meo itinere Julio mense anni 1910 suscepto cognoverim.

Prof. **J. Roubal**, Příbram.

VIII. (Pokračování se str. 82. ročn. X.)

Krásnaja Poljana.

Mordellidae: Scraptiini, Mordellini.

Nasbíral jsem značný materiál smýkací sítí na hojných květech údolních lučin, v malé zahrádce v Romanovsku, na stráních, u cest, na poljanách.

Scraptia ferruginea *Kiesw.* Více kusů; nová pro Kavkaz.

*

Mordella sulcicauda *Muls.* a **viridiirisans** *mihi.*

Povrch předohrudí krovek a zadeček krásně zeleně irisující. Kresby žlutých chloupků připomínají A. Ragusae *Em.*, ale jsou takto rozloženy: na postranních a zadním štítovém okraji, na lopatkách je podlouhlá, za středem krovek okrouhlá. Spodní strana mimo zadek jest šedožlutě pýřitá. I na štítu tu a tam na plošině stopy žlutých reflexů. Makadla tmavá. Tělo dosti slabé, pygidium dlouhé.

Jediný kus u Romanovska.

*

Pronoto, elytris, abdomineque laete viride irisantibus. Prothoracis, marginibus lateralibus et basi, elytrorum lunula basali, macula pone medium fulvo-micantibus. Subtus griseo-pubescens. Pygidium longum.

Ex. unicum ad Romanovsk.

*

M. fasciata *F.* Hojná.

M. a. briantea *Comolli.* S předešlou.

M. a. basalis *Costa.* Více ex.

M. a. seriatoguttata *Muls.* Vzácně.

M. aculeata *L.* Velmi hojná, jako u nás, nejvíc na Umbelliferách.

M. a. vestita *Em.* Jako u nás.

M. a. leucaspis *Küst.* Několik ex.

Mordellistena parvula *Gyll.* Asi 10 jedinců.

M. a. picipes *Costa.* 3 ex.

M. brevicauda *Boh.* 2 (♂, ♀) malě ex.

M. micans *Germ.* Vzácná.

M. pumila *Gyll.* Hojná a jako jinde ve velikosti značně kolísající.

M. stenidea *Muls.* Velmi hojně. Také 1 ex. mající směrem ke kolenu o jeden zářez na holeních více; tento je šikmý a v prodloužení by se protal s nejbližším normálním asi v polovině šířky holeňové. Při více ex. možno by bylo spatřovati v takto — a i jinak — odlišné formě samostatnou varietu.

PŘÍSPĚVKY KU ZNALOSTI PALÄARKTICKÝCH PSAMMOCHARID *(Hym.)*.

Oldřich Šustera.

II.

Mygnimia Shuck.

Tento rod byl dlouho považován za pouhý podrod dřívějšího rodu Salius Fab. hlavně následkem nejistoty přesného ohraničení proti ostatním příbuzným rodům. Ve své práci, uveřejněné ve »Verh. d. k. k. zool.-bot. Ges. Wien« v r. 1912 oddělil jsem ho jako samostatný rod od ostatních skupin bývalého rodu Salius Fab. zejména na základě typické formy loketních polí předních křídel.

Bude však vhodné, již zde vrátiti se znovu k rozdělení rodu Salius Fab., abych přesněji mohl odůvodniti, proč rod Mygnimia Shuck. i dle přísných systematických měřítek dlužno považovati za dobrý rod, ač věc ta týče se ještě více skupiny, uváděné pode jménem Chyphononyx Dahlb. Do bývalého rodu Salius Fab. byly zahrnovány různorodé skupiny druhů, které jsem rozdělil pod rody Mygnimia Shuck., Chyphononyx Dahlb., Cryptochilus Panz. (toto pojmenování nahražuje preokupované jméno Salius), Prionocnemis Schiödte a Calicurgus Lep. Na základě velkého materiálu přišel jsem od té doby k přesvědčení, že pod rod Cryptochilus Panz. dlužno řaditi všecky druhy, jichž samečkové mají chodidla zadních noh od polovice metatarsu na spodní straně krátce a hustě obrveny na způsob kartáčku. Druhy tyto tvoří rody Cryptochilus Panz. a Chyphononyx Dahlb., kdežto samečkové ostatních rodů jsou bez tohoto typického obrvení. Dle toho nelze rod Chyphononyx Dahlb. považovati za dobrý rod, nýbrž za skupinu rodu Cryptochilus Panz., ježto kromě toho vyskytují se četné přechody ve formě drápků na nohách, a případ uváděný W. A. Schulzem, kdy sameček měl drápky rozeklané a samička opatřené zoubkem, není ojedinělý, nýbrž dosti hojný. Naproti tomu nedostatek obrvení noh ♂ skýtá dobrý další důvod pro oddělení rodů Mygnimia Shuck., Prionocnemis Schiödte a Calicurgus Lep. Rod Mygnimia Shuck. jest kromě toho charakterisován ještě zaoblenou ploškou, pokrývající zpravidla

skoro celý pulvillus a více méně vyvinutou skvrnou na počátku prvého pole diskoidálního. Žilnatinou křídel podobá se tento rod v mnohém rodu Macromeris Lep. a jeho části, oddělené pode jménem Paragenia Bingh.

Do paläarktické oblasti zasahuje jen několik málo druhů a to typ celého rodu M. barbara Lep., dále od tohoto druhu dosud ne dobře rozeznávaná M. brunnea Kl. a konečně M. extranea Kirby.

1. M. barbara Lep. vyskytuje se na Sicilii, v jižním Španělsku, v Maroku, Alžíru a Tunisu, tudíž v západní části Středozemí. Jako synonym sluší sem vřaditi M. luteipennis Dahlb. (Salius hemipepticus D. T.).

2. M. brunnea Kl. jest velmi podobná předešlému druhu, vyskytá se však ve východní části Středozemí; mně známa jest ze Syrie a z Cypru. Rozdíly obou těchto druhů jsou následující:

M. brunnea Kl.	M. barbara Lep.
Radialní pole dosti ostře zakončené.	Radialní pole tupě končící.
Temná páska u ♀ na konci křídel počíná za koncem pole radiálního a nedotýká se třetího pole kubitálního. ♂ dosud neznám.	Temná páska u ♀ na konci křídel mnohem širší, zaujímajíc konec pole radiálního a vnikajíc poněkud do třetího pole kubitálního. U ♂ jest páska ještě širší, zatemňujíc polovinu pole radiálního a třetího kubitálního.
Zadeček skoro netečkován, nelesklý	Zadeček u ♀ sice roztroušeně, ale dosti hrubě tečkován, lesklý; u ♂ skoro netečkován, jen vespod lesklý.
Velikost 25—30 cm.	Velikost 18—25 cm.

Mimo to u M. brunnea Kl. není přesunutý segment na konci horizontální části uprostřed tak vyhrotěn jako u M. barbara Lep. a aspoň zadní stehna bývají tmavě zbarvená.

3. M. extranea W. F. Kirby rozezná se od obou předešlých druhů svým tmavým zbarvením křídel i těla. Jest to druh náležející vlastně již k oblasti aethiopské a pronikající až do jižní Arabie. Synonymie tohoto druhu není dosud přesně stanovena. Popsán byl původně W. F. Kirbym z ostrova Sokotory. Odtud a z jižní Arabie uvádí ho i F. F. Kohl (Denkschr. d. math.-nat. Kl. d. K. Akad. d.

Wissensch. Wien 1907, p. 92), který není si jist, zda Mygnimia vindex Sm. (a Gerstaecker) jest druh totožný. Dle R. Lucase (Thierwelt Ost-Afr. IV. Hymen. Pomp. 1898, p. 70) má býti Mygnimia vindex Sm. shodna s druhem Salius verendus Kohl (Ann. d. k. k. Nat. Hofmus. in Wien, 1894, p. 313). Konečně Dalla Torre v Catal. Hymen. VIII. p. 223 překřtil M. extranea W. F. Kirby na Salius extravagans D. T., jelikož již dříve popsán byl Salius (Calicurgus) extraneus Lep.

Konečně třeba upozorniti, že Mygnimia glabrata Kl., kterou Dalla Torre v Catal. Hymen. VIII. p. 227 uvádí z Arabie, popsána byla z Nubie (Ambukohl) a náleží tudíž již k aethiopské oblasti a že Hemipepsis holosericea Costa, dle vyobrazení soudě, určitě není Mygnimia, nýbrž pravděpodobně Cryptochilus.

Beiträge zur Kenntnis der paläarktischen Psammochariden *(Hym.)*

II. Mygnimia Shuck.

Diese Gattung wurde lange nur für eine blosse Untergattung der früheren Gattung Salius Fab. gehalten und zwar hauptsächlich infolge der Ungewissheit der genauen Begrenzung gegenüber den übrigen verwandten Gattungen. In meiner Arbeit in den »Verh. zool-bot. Ges.«, Wien 1912, habe ich dieselbe als eine selbständige Gattung von anderen Gruppen der früheren Salius Fab. abgetrennt, wobei als Hauptmerkmal die typiche Form der Kubitalzellen angeführt wurde.

Es wird jedoch zweckmässig sein, bereits hier die Teilung der früheren Gattung Salius Fab. nochmals zu besprechen, obwohl diese Sache eher die Gattung Chyphononyx Dahlb. betrifft, da dadurch genauer begründet werden kann, warum Mygnimia Shuck. auch nach dem strengen systematischen Maßstabe für eine gute Gattung gehalten werden kann. In den früheren Salius Fab. wurden mehrere heterogene Gruppen gestellt, welche ich in der zitierten Arbeit in die Gattungen Mygnimia Shuck., Chyphononyx Dahlb., Cryptochilus Panz. (anstatt der präokkupierten Bennenung Salius), Prionocnemis Schiödte und Calicurgus Lep. zerteilt habe. Auf Grund von grossem Materiale bin ich seitdem zur Überzeugung gelangt, dass in die Gattung

Cryptochilus Panz. alle diejenigen Arten gehören, deren Männchen durch feine und sehr dichte Behaarung auf der Unterseite der Hintertarsen charakterisiert sind. Diese Arten bildeten die bisherigen Gattungen Cryptochilus Panz. und Chyphononyx Dahlb. Die letztgenannte Gattung hat jedoch keine generiche Berichtigung, da ausser dem besagten Merkmale auch die Bezahnung der Klauen keine feste Grenze gegen Cryptochilus Panz. bildet und der von W. A. Schulz angeführte Fall der Verschiedenheit von Klauenbezahnung je nach dem Geschlechte keine einzeln stehende Ausnahme ist. Dagegen bildet das Fehlen der Behaarung des männlichen Hintertarsen einen weiteren Grund für die Abtrennung der Gattungen Mygnimia, Prionocnemis und Calicurgus. Die Gattung Mygnimia Shuck. ist ausserdem durch eine abgerundete Platte, welche gewöhnlich fast den ganzen Pulvillus bedeckt, sowie durch einen Makel in der ersten Diskoidalzelle charakterisiert. Eine ähnlich geformte Flügelnervatur zeigt auch Macromeris Lep. samt Paragenia Bingh.

In die paläarktische Region reichen nur einige wenige Arten und zwar die Gattungs-Type M. barbara Lep., die von dieser Art bis jetzt wenig unterschiedene M. brunnea Kl. und endlich M. extranea Kirby.

1. M. barbara Lep. ist aus Sizilien, Südspanien, Marokko, Algerien und Tunesien, d. i. aus dem westlichen Mittelmeergebiete bekannt. Als Synonym gehört hierher wahrscheinlich M. luteipennis Dahlb. (Salius hemipepticus D. T.).

2. M. brunnea Kl. ist der vorigen Art sehr ähnlich, kommt aber in dem östlichen Mittelmeergebiete vor (Syrien, Cypern — meine Sammlung). Beide Arten lassen sich folgendermassen unterscheiden:

M. brunnea Kl.	M. barbara Lep.
Die Radialzelle endet ziemlich spitz.	Die Radialzelle endet stumpf.
Das dunkle Band (♀) an der Flügelspitze fängt hinter dem Ende der Radialzelle an und berührt die dritte Kubitalzelle nicht. ♂ bis jetzt unbekannt.	Das dunkle Band an der Fliegelspitze (♀) ist viel breiter, das Ende der Radialzelle einnehmend und teilweise in die dritte Kubitalzelle eindringend.

	Bei dem ♂ ist dieses Band noch viel breiter.
Abdomen fast punktlos, matt.	Abdomen (♀) zerstreut, jedoch ziemlich grob punktiert, glänzend; (♂) fast punktlos, nur unten glänzend.
25—30 cm.	18—25 cm.

Ausserdem ist bei M. brunnea Kl. das Medialsegment am Ende des horizontalen Teiles in der Mitte schwächer zugespitzt als bei M. barbara Lep. und mindestens die hintersten Schenckel sind dunkel gefärbt.

3. M. extranea W. F. Kirby ist durch die schwarzen Flügel von beiden vorderen Arten leicht zu unterscheiden. Dieselbe ist eigentlich eine aethiopische Art, welche nur in Südarabien eindringt. Die Synonymie bleibt bis jetzt im Unklaren. Zuert wurde diese Art vom W. F. Kirby von der Insel Sokotra beschrieben, später wurde sie auch noch in Südarabien gefunden (F. F. Kohl: Denkschr. d. Akad. d. Wissensch., Wien 1907 p. 92.). Es ist möglich, dass diese Art mit Mygnimia windex Sm. identisch ist. Nach R. Lucas (Thierwelt Ost-Afr. IV. Pompil. 1898, p. 70) soll jedoch M. vindex Sm. mit Salius verendus Kohl übereinstimmen und endlich hat Dalla Torre (Catal. Hymen. VIII., p. 223) für M. extranea Kirby eine neue Bennenung Salius extravagans D. T. geschaffen, weil bereits früher ein Salius (Calicurgus) extraneus Lep. beschrieben wurde.

Schliesslich wird darauf aufmerksam gemacht, dass M. glabrata Kl., welche Art Dalla Torre (Catal. Hymen. VIII., p. 227) aus Arabien anführt, richtig in Nubien (Ambukohl) vorkommt und deshalb eine aethiopische Art ist und weiter, dass Hemipepsis holosericea Costa der Abbildung nach sicher keine Mygnimia ist, sondern wahrscheinlich ein Cryptochilus.

VZÁCNÍ BROUCI ZE STŘEDNICH ČECH ZA ROK 1913 a 1914.

Prof. **J. Roubal,** Příbram.

Syntomium alaeum Müll. dosti často ve vlhkých hájích listnatých, na př. ve Hvězdě 1. června 1914.

Quedius brevicornis Thoms. žije na Berounsku v dutých listnatých stromech, pod jich korou, ve vlhkém trouchu jich kořenů a kmenů — vždy ve vlhku bez jakéhokoli vztahu k mikrokakavernikolním obratlovcům; našel jsem ho na př. v buku při zemi v červnu r. 1909, v dutém jilmu v červnu 1910, v hnijících houbách na jilmu v červnu 1913, pod korou lípy v dubnu 1914.

Tachinus subterraneus L. ve společnosti Atheta marcida Er., picipenmis Mannh., subtilis Scriba, Catops nigrita Er. na čerstvě stažené kůži srnčí 8. dubna 1914.

Stichoglossa semirufa Er. Vysoce vzácného tohoto interessantního a překrásného Staphylinida jsem našel 8. dubna 1914 na Hořovicku jakožto člena význačné biocoenosy našich listnatých hájů pahorkatin teplé oblasti středních Čech; zmíněný terén jest mimo to i karakterisován dosti hlubokými údolími s potůčky, tam ponechávanými pařezy a původním podrostem křovin i jiných rostlin.

Stichoglossa semirufa Er. dosavad známa z Alžíru, Tunisu, již. Francie, Italie, Kréty, Anglie, Nizozemska, Dánska, záp. Německa, Rakous, Štýrska, Korutan a Moravy. Můj exemplář jest a jest to nový rod naší zvířeny. Lasius fuliginosus poblíž nikde nebyl.

Plectophloeus Erichsoni Aubé. Našel jsem ho s předešlým za týchž okolností.

Amauronyx Märkeli Aubé. 1 ex. jsem našel pod mechem mimo mravence ve Hvězdě 1. června 1914.

Tyrus mucronatus Panz. 3 ex. jsem našel na Hořovicku dne 8. června 1914 mezi mravenci Lasius fuliginosus. Žije výhradně u mravenců, tedy určitě neplatí Wasmanova poznámka v jeho »Kritisches Verzeichnis, 101«, že je to »kein Ameisengast«. Sbírával jsem jej často, jednak u Formica rufa, jednak u Lasius fuliginosus na více lokalitách v Čechách, ve Slezsku, v Rusku, v Alpách.

Euthiconnus conicicollis Fairm. jsem našel u Lasius brunneus na Berounsku 30. května 1914. Dosavadní naleziště tohoto z nejřidších palaearktických brouků vůbec bylo od 2 let známo u nás jen z Budějovicka (Čas. 1913, 150.).

Colon latum Kr. v opadlém listí na Dobříšsku, u Rožmitálu.

Ptenidium Gressneri Er. jest stálou komponentou zvířeny listnatých chlumů a jich údolí na Dobříšsku, v hnijícím listí a zetlelém dříví.

Ptilium modestum Wankow. jest členem zmíněné biocoenosy při Stichoglossa. Druh řídký a jen velmi málo v literatuře uváděn. (Dle Reitterovy F. G. II. na př. jen od Královce citován.) Nový pro českou faunu.

Thymalus limbatus F. Dosud znám jen z hornatých krajin (také Cat. 1906 píše H. E. Mont), u nás na př. ze Šumavy. Letos jsem ho našel na Křivoklátě.

Cryptophagus umbratus Er. Jeden z nejřidších druhů tohoto rodu. Asi před 8 lety nalezen drem Pečírkou v hnízdech Formica rufa na Budějovicku. Ve středních Čechách jsem ho sbíral jednou u Lasius fuliginosus na Křivoklátsku v červnu, letos společně se Stichoglossa za hořejších okolností.

Mycetophagus fulvicollis F. našel jsem 8. dubna letos pod poloodstálou korou bukovou na Hořovicku. Mycetophagi se objevují až později, jest to nález velmi časný. V Rusku jsem pozorovával tento druh v létě a jen na topolech.

Elater Megerlei Lac. našel p. zdr. rada dr. Jelínek na Dobříši v červnu 1913 na zemi pod lípou.

Campylus rubens Piller. Horský a podhorský druh, žijící však také na Berounsku, jako některé jiné, na př. Thymalus limbatus, Oxyporus maxillosus, Coryphium angusticolle etc. etc. Sbíral jsem ho na javoru.

Dryophilus longicollis Muls. U Litomyšle a Milína pod modříny na trávě, jak také Schilsky uvádí, jako modřínového brouka k večeru.

Tropiphorus carinatus Müll. žije ve vlhku v hájových formacích středních Čech poruznu všude. K večeru vylézá na rostliny. Jest stálým průvodcem formace Allium ursinum.

LEMONIA TARAXACI *V. W.*

Hynek Albrecht.

Vezmeme-li do rukou kteroukoliv knihu evropských motýlů, shledáváme, že v každé jest řečený bourovec uváděn jako vzácný a jest tomu skutečně tak, proto vím, že u každého našince těší se dokonalé vážnosti. Seznámil jsem se s ním na jedné ze svých exkursí, které každoročně podnikám na Českomoravskou vysočinu,

poprve v r. 1906, snad jen čirou náhodou. Získal jsem totiž ku rozšíření své činnosti sběratelské hlídače dráhy, jimž sdělil jsem, jak naložiti mají s nalezenými housenkami a podělil je příslušnými k tomu účelu pomůckami. V polovici května řečeného roku podnikl jsem z jara — jak v poznámkách mám zaznamenáno — vycházku z Popelína do Počátek podél železniční trati (do Popelína jsem jel z Veselí n. L. drahou) a tu u prvého hlídače obdržel jsem krabičku s housenkami, které nalezl. Mezi housenkami Arct. caja a Arct. aulica vzbudily můj zájem dvě z housenek, mně dosud neznámé, jež připomínaly malé housenky Macr. rubi, které ovšem v té době jako malé nevyspělé v přírodě se nevyskytují; také hned jsem viděl mezi nimi podstatný rozdíl. Tázal jsem se, pamatuje-li se snad ještě, na jaké rostlině je nalezl a tu mi sdělil, že na mlíčí, jak tuto květinu lid nazývá, ukázav na ni; bylo to Taraxacum officinale. Že mám před sebou vzácnou věc, seznal jsem ihned a vyptav se dopodrobna na všechny okolnosti, odebral jsem se na označená místa. Podotýkám, že den byl velmi pěkný, slunný a panovalo úplné bezvětří, jak málokdy se na Českomoravské vysočině stává a má sběratelská horlivost neznala překážek; proto chutě jal jsem se hledati a doznávám, že byl to pro mne šťastný den, nebo podařilo se mi nalézti ještě 3 housenky 4 cm dlouhé, které se vší poctou byly sebrány. Hověly si u rostliny, která byla ožrána, ale jakmile jsem se jich dotekl, ihned se po způsobu Macr. rubi v kolečko svinuly.

Spokojen jsa výsledkem nastoupil jsem v Počátkách do vlaku, cestou je porovnávaje dle popisu s Lem. dumi, určitého však nebylo možno mi nic zjistiti, až teprve doma takřka s nedočkavostí sáhl jsem po Jouklově atlasu a dle zevrubného popisu zjistil, že jsou to housenky Lem. taraxaci, jak později Joukl sám mi potvrdil, když poslal jsem mu poštou 3 exempláře, z nichž však právě tak jako já nedočkal se motýle. Později mi sdělil, že zhynuly mu při pupení. Doznávám s uzarděním, že výsledku positivního pak po několik roků, ač každým rokem několik jsem jich získal a všemožně se snažil, nemohl jsem docíliti, neboť chov jeho není tak snadný, jak by se snad myslilo. Proto rád uvádím způsob, jak se při pěstění zachovati a čeho nutně dbáti. Prohlašuji předem, že chov jeho v houseníku dřevěném v podobě klícky se naprosto nehodí, byť se i docílilo dokonalé vyspělosti housenky. Tato sice nejsouc vyrušo-

vána velmi dobře předloženou jí potravu žere, avšak počne-li jeviti nepokoj před kuklením, třeba se zachovati obezřele, má-li z chovu býti zdatný motýl. K tomu účelu opatří se květináč hliněný v průměru as 20 cm, menší však nikoliv, neboť jedná se o dostatečné místo pro milého nám zajatce, a vsadí se do něho Taraxacum i s kořenem, země vybéře se čistá, bez veškerých zbytků hnojiva anebo jiných odpadků, na kterých se časem usazuje plíseň, která se pak šíří i na kukly, které majíce průduchy plísní ucpány hynou. Je proto nejlépe čistou zemi mísiti s pískem a sice na polovinu. Do prostřed květináče zabodne se dřívko silné as jako tužka, 15—20 cm, na povrch vyčnívající a na toto pak navlékne se pytlíček podoby kornoutku ze zeleného týlu ušitý a kolem okraje květináče se provázkem zaváže. Upozorňuji, že země nesmí se příliš vlhčiti a také nesmí býti suchá; vlhčení květináče ze spodu, t. j. miskou, se nehodí, poněvadž housenky se kuklící zalézají dosti hluboko do země, až 15 cm, a tu přirozeno, jsou-li tak blízko dna květináče, nemírně vlhčeny hynou, jak se několikráte stalo mně. Pozorujeme-li snahu housenek se kukliti, tu housenky na chvíli odstraníme z květináče, zemi od trusu jejich pečlivě očistíme a mírně nožíkem načechráme, nebo způsobem tímto usnadníme značně housenkám možnost zalézti do země, načež květináč opět se týlovým poklopem opatří a ováže a ponechá na čerstvém vzduchu, před přímými paprsky slunečními však chráněném. Nejlépe se hodí k tomu polostinné a klidné místo v zahrádce, kde máme též možnost je přehlížeti, aby se nedostali k nim mravenci a p. Housenka kuklí se za 5—7 dní v hlíně nebo zemi v jakémsi zámotku ze země slepeném, zaujímajíc polohu šikmou, kukla jest barvy leskle rudohnědé a poměrně vůči velkosti housenky malá. Za 12 dní po zalezení housenek učiníme prohlídku květináče, opatrně zemi vysypeme, kukly vybéřeme a prohlédneme, jsou-li zdravé, načež je opět dáme do květináče, ale na povrch. Činím to tak, že na povrchu květináče v zemi vyhrabu mělké jamky, v nichž kukly uložím a čerstvým mechem přikryji; vím, že v přírodě jest tomu jinak, i já byl téhož názoru, kukly v zemi po celou dobu až do jejich líhnutí ponechati, avšak opatření toto není zbytečno, nebo docílíme tím předně toho, že máme přehled o stavu jejich a můžeme též mnohou nehodu včas odvrátiti, jako plíseň, též i vlhčení, připomínám opět mírné, jest lépe proveditelno a pak konečně, jsou-li me-

chem ukryty, jest to podobné, jako když jsou zalezlé v zemi. Čas od času asi třikrát do měsíce kukly se přehlédnou a nahodilé nedostatky odstraní, při čemž týlový poklop se může odstraniti, květináč postavíme do houseníku (klícky), aby v případě líhnutí se motýlů v nahodilé naší nepřítomnosti jsme o ně nepřišli. Motýlové líhnou se pak po celý srpen; mýlil se tudíž zesnulý můj přítel Joukl, uváděje říjen jako dobu jeho se líhnutí, nebo s určitostí mohu říci, že v říjnu již po nich není ani památky. Každým rokem podařilo se mi získati několik housenek a kukel, letos na př. mám 5 kukel, jež určeny jsou zjistiti faktum, v jakém stadiu Lem. taraxaci přezimuje, zda snad v podobě vajíček či malých, ještě týž rok vylíhnutých housenek, což dosud nemohl jsem zjistiti. Pravděpodobno as bude, že vajíčka samičkou nakladená, jak u podobného mu druhu Lem. dumi, v chráněných a krytých místech přezimují.

Některý rok se vyskytla Lem. Taraxaci na Českomoravské vysočině v hojném množství; tak zvláště bohatým na ně byl rok 1911, kdy v Popelíně, Počátkách a Horní Cerekvi nalezl jsem jich v hojném počtu ráno pod svítilnami staničními, žel, že jen samé ♂, neboť marně pídil jsem se po samičkách; nenalezl jsem ani jedinou. Na líhnutí motýlů nemá tak jako u druhů jiných vliv studené nebo teplé počasí, líhnou se v srpnu s obdivuhodnou přesností; rovněž shledal jsem, že poletujícím samečkům nevadí chladno, neboť poletovali čile za večera dosti chladného — bylo 5° C.

Zbývá mi zmíniti se ještě o místech, kde vzácný tento bourovec se zdržuje a tu dle svých zkušeností sdílím, že nalezl jsem jej vždy na místech výše položených, nikdy však v rovinách, ač připouštím možnost, že mohl být i zde nalezen, ale byl to případ jistě ojedinělý. Domovem jest jest Českomoravská vysočina, kde možno je každoročně jej od Jindřichova Hradce počínaje téměř až ku Jihlavě nalézti v květnu, po případě i v červnu (míním totiž housenky). Od popisu motýle, jakož i housenek upouštím, jelikož jest dobře v Jouklově díle vystižen, neboť snahou mou bylo uvésti ve známost místo, kde se zdržuje a způsob jeho vypěstování z housenek.

ÚMRTÍ.

Dne 24. května opustil nás v 75. roce věku svého pan cís. rada **Ferdinand Veselý,** který byl členem naší Společnosti od sama začátku a náležel k její zakladatelům. Od svého pobytu v Mezilesí zabýval se sbíráním motýlů i brouků, ve kterémž oboru získal si značných zkušeností a nahromadil obsáhlé sbírky. Společnost po deset let měla v něm vzorného funkcionáře a přesného pokladníka. Přes to, že býval častěji churav, byl povahy milé a na schůzkách našich jedním, kdo pomáhají udržovati soulad. Budeme vždy k němu laskavou vzpomínkou se vraceti.

Dr. Jindřich Veselý. (Poslední vzpomínka od Dra F. J. Rambouska.) Dne 22. května t. r. dotrpěl po delší trapné nemoci v nemocnici Meranské kustos naší Společnosti, Dr. Jindřich Veselý.

Narodil se dne 21. dubna 1889 na Malé straně. Otec jeho, pan Hynek Veselý, měšťan pražský a majitel mlýnu na Velkopřevorském náměstí, jsa nadšeným ctitelem věd přírodních, vždy si přával, aby některý z jeho synů věnoval se tomuto studiu. Bohužel, ne-

úprosný osud vyrval rodičům syna, který po namáhavých studiích dosáhl svého cíle životního.

Členem naší společnosti byl zvěčnělý již jako gymnasista od r. 1905. Po maturitě vstoupil na filosofickou fakultu české university, věnoval se horlivě studiu věd přírodních a podnikal různé vědecké cesty.

Pracovali jsme spolu v ústavě zoologickém po celá ta léta, společně studovali... tím bolestnější je tudíž ztráta milého přítele.

Dr. Veselý podnikl s přítelem Drem Javůrkem cestu na Kavkaz a do ruské Armenie (viz Časopis 1910, Věstník str. VII.), navštívil zoologickou stanici v Terstu, procestoval sev. Italii, s otcem byl v přednějších městech Německa, Francie a v Londýně.

Vydal po pečlivých studiích obsáhlou dissertační práci »Ovogenetické studie I.« a chystal se k pokračování, jehož se už, bohužel, nedočkal.

V říjnu 1912 promován byl na doktora filosofie, v červnu 1913 podrobil se úspěšně státním zkouškám z přírodopisu a zeměpisu a po zkouškách odejel s přítelem PhC. Komárkem opětně na cestu na Kavkaz a do Armenie.

V té době zemřel jeho mladší bratr, s nímž byl na jaře na Rivieře. Na podzim po prázdninách vstoupil na reálku malostranskou jako zkušební kandidát professury; počal však na podzim churavěti a přes celou zimu ležel s kloubovým rheumatismem. Na jaře byl poslán do Meranu na — zotavenou...

Už neměl žádných bolestí, když se nám vrátil... Pochovali jsme ho na hřbitově vyšehradském dne 29. června. Smutné bylo loučení s naším milým druhem, jehož jméno zůstane po vždy na čestném místě české entomologie.

Jeho sbírky a fond k nim zůstanou nám trvalou památkou na našeho zvěčnělého kustoda.

Čest budiž jeho památce!

Bedřich Žežula, účetní oficiál král. hl. města Prahy, náležel k mladým obětem smrti kosící tento měsíc v našich řadách. Zemřel náhle po dlouhém utrpení dne 3. června v 33. roce věku svého. Již od svého mládí lnul ke vědám přírodním a už z domu naučil se zabývati se studiem motýlů a později akvaristikou. Členem Společnosti byl od r. 1905. Přispíval také do našeho časopisu, činněj-

ším však byl na poli akvaristickém, kde nejen prakticky snažil se method známých využíti, ale sám pilně pozoroval a nové methody nalézal. Byl povah přímých a všemu dobrému oddaných. Kroužek Vallisneria ztrácí v něm svého zakladatele. I my chovati budeme v milé paměti jeho poutavé přednášky.

LITERATURA.

Dr. L. Melichar: Entomologická cesta na Kavkaz v r. 1912. (Věstník Klubu Přírodověd. v Prostějově za r. 1913, r. XVI.)

Autor když uvedl hlavní cesty, které před ním byly na Kavkaz podniknuty a vypočetl důležité potřeby cestovní, přikročuje k vlastnímu líčení své cesty. Cestu podnikl z Vídně v květnu r. 1912. Zdržel se v Kijevě, kde za dalšího společníka nalezl známého broukaře prof. J. Roubala. V okolí Kijeva hlavně se zdarem prosíval. Po 14denním pobytu odjeli odtud oba páni na Kavkaz a sice do Kislovodska, místa známého léčebnými prameny. Zde bylo intensivně sbíráno. Skvělý výsledek mělo hlavně sbírání v okolí Berezovky, v lázeňském parku, kde chycen zejména první Enoploderus sanguineus, a v horách jižně od Kislovodska. Na hoře Mašuku byla kořist tak hojná, že nestačily ani všechny s sebou vzaté láhvičky kořist pobrati. 12./VI. jeli pp. dále překrásnou divokou krajinou, obývanou zbytky slavných Čerkesů, až do Teberdy. Odtud konány četné výlety do údolí Hadži-bi, Erchi a do údolí Jeleního. Chytána zde celá řada převzácných endemitů, mezi jinými též Pachycarabus vincens, Königi a j. V blízkých údolích bylo nejen mnoho věcí anthophilních, ale i mnoho pod kamením a v prosevu. Zejména nalezen zde Dr. Melicharem nový rod Micromalium *Melichar.* Odtud podniknut též několikadenní výlet na Pereval, Kluchorský průsmyk. Zde byla velmi bohatá a vzácná kořist, na př. Cechenus euxinus, celá řada vzácných Carabidů, také nový druh Kytorrhinus pectinicornis *Melichar.* Jezero na Perevalu bylo ještě zamrzlé. 5./VII. návrat z Teberdy domů. Po cestě ještě mnoho sbíráno, hlavně pod kamením. Ze stanice Nevinnomyskaje vlakem do Kijeva a odtud domů. Cesta z Teberdy

do Vídně trvala 7 dní. — Článek psán je velmi poutavě a zájem čtenářův je zvyšován líčením dobrodružství, která se pp. cestovatelům ve vysokém Kavkaze přihodila. P. autor získal si přispěním k poznání v entomologickém ohledu dosud málo prozkoumaného Kavkazu rozhodně velikých zásluh.

JUSt. Leo Heyrovský.

DROBNOSTI.

Bibloplectus tenebrosus *Reitt.* jest uveden ve „Fauna Germanica" Reitterem jako v Čechách Drem Skalitzkým zjištěný. Týž nalezen byl též mnou v náplavu v Toušeni, takže o výskytu jeho v Čechách nelze pochybovati. *Dr. Lokay.*

Změna jména. Roku 1913 popsal jsem v Supplementa entomologica No. 2. 1. Juni 1913, p. 117, nový rod podčeledi Neoperlinae pode jménem Formosina. Leč jméno toto jest preokkupováno Th. Beckerem (Chloropidae, Eine monographische Studie III., Th. Die Indo-Australische Regio. Ann. Nat. Hung. IX. 1911, p. 78). Navrhuji tedy znění obdobné rodu Javanita, k němuž jest nový rod nejblíže příbuzen, totiž: Formosita. *Klapálek.*

AGRILI GENERIS SPECIERUM NOVARUM DIAGNOSES.

Jan Obenberger.

1. **Agrilus Marquardti** *n. sp.*

Délka: 11—13½ mm. Povrch je černý, slabě fialově lesklý, matný, spodek jest kovově modrý, lesklý. Čelo jest modrofialové nebo červenofialové (snad charakter sexuelní?), hluboce podélně vtisklé; uprostřed jest velmi zřetelný, příčně ležící vtisk; před tímto vtiskem, před středem za ústy, leží po obou stranách střední čáry malá, ale přece velmi zřetelná, hrbolkovitá zvýšenina. Následkem toho jest čelo silně nerovné; všecky tyto vtisky a hrbolky jsou uloženy ve formě kříže. Tykadla jsou dlouhá, zelenavá, zlatě lesklá, štíhlá. Jednotlivé články jsou silně prodloužené. Druhý článek jest jen o málo delší třetího; třetí jest po-

někud štíhlejší než článek předchozí; následující články jsoul trojúhlé; ku konci stávají se menšími; poslední článek je na konci zaokrouhlený. Štít jest asi dvakráte širší než delší, do zadu daleko více než ku předu zúžen, od středu ku přídě téměř rovnoběžný. Ve středu, na plošině, leží zřetelný, ne příliš hluboký podélný vtisk; na stranách, za předními rohy, na skloněné části štítové, leží okrouhlý, zřetelný vtisk, který se fialově leskne a v němž lze pozorovati neobyčejně jemné, hedvábitě bílé, téměř nezřetelné opýření. Plošina štítová jest pokud horizontální roviny se týče, dosti rovná; strany však se náhle, prudce sklánějí. V zadních rozích štítových není žádného žebérka; struktura pozůstává z příčně uložených vrásek; tyto jsou uprostřed, za předním krajem štítovým vyloženě příčné; u základny štítové se poněkud prohýbají k vnější straně; v předních rozích štítových staví se vrásky šikmo. Zadní rohy štítové jsou zaokrouhlené. Štítek jest silně příčný, asi dvakráte širší než dlouhý, hluboce příčně vtisklý; za předním krajem jeho leží velmi jemné přímé žebérko. Krovky jsou matné, hedvábitě lesklé, na plošině úplně rovné, na stranách náhle přehnuté a prudce se sklánějící. Konce jsou jednotlivě zaokrouhleny a jemně ostře zoubkovány. Za rameny jsou krovky zřetelně vtisklé. Spodek jest modrý, silně lesklý, spoře, jemně a krátce bíle opýřený. Nohy jsou modré, lesklé. První článek zadních tarsů jest tak dlouhý jako následující články dohromady. Drápky tarsální jsou ozubené.

Druh tento obdržel jsem k determinaci mezi jinými Buprestidy od drážďanské firmy Dr. Staudinger & Bang-Haas. Druh tento pochází z Číny (Kian-Si); dovolil jsem si jej pojmenovati k poctě pana Marquardta v Drážďanech. Jest to druh už svou velikostí, jemnou strukturou, barvou a formou velmi nápadný a liší se značně od druhů v Evropě a přilehlé Asii žijících. Jeho systematické postavení nelze ještě dnes dosti přesně určiti, ježto fauna čínská jest dnes dosud naprosto nedostatečně známa. Jistě se zde najde celá řada nových forem, jež budou tvořiti přechody mez tímto nápadným druhem a druhy sibiřskými a turkestanskými. Ze známých druhů podobá se tomuto druhu velmi nápadně druh Agr. splendidicollis Frm., jenž napodobuje úplně jeho postavu a formu; liší se ovšem značně barvou (má purpurový štít a modré krovky) a strukturou.

2. **Agrilus graptelytrus** *n. sp.*

Délka: 8 mm. Černofialový, s modrým leskem. Spodek jest zlatovější nebo zelenavější. Čelo jest zlatozelené, vespod chagrinované, dosti rovné, na temeni leží podélná. vtisklá rýha; povrch čela jest spoře a krátce opýřen žlutým, jemným, směrem k ústům obráceným opýřením. Epistom jest široce, ploše vykrojen. Struktura čelní pozůstává ze šupinkovitých, příčných, plochých vrásek; tyto přecházejí na temeni v systém podélných vrásek, jež jen u očí jsou poněkud prohnuty. Mezi těmito vráskami neleží žádné vtisklé body. Tykadla jsou štíhlá, mosazně zelená, jednotlivé články jsou počínaje čtvrtým, trojúhlé. Štít jest asi $1^1/_2$krát širší než dlouhý, na stranách téměř paralellní, silně válcovitý, uprostřed příčně vrásčitý, dosti neurčitě, podélně vtisklý, na stranách, v předních rozích ploše vmáčklý. V zadních rozích štítových leží ohnuté, krátké žebérko, jež jest dosti silně vyvinuto. Štítek jest dosti klenutý, příčným žebérkem opatřený. Krovky jsou dosti silné, dosti válcovité, temně černofialové, teprve na koncích jemně zoubkované. Konce jsou jednotlivě zaokrouhlené. Krovky jsou všude krátce a jemně, temně opýřené. Mimo toto temné opýření je na krovkách přítomno ještě jedno, světlé, sírožluté, jež tvoří ornamenty mezi temnými chloupky. Všecky tyto chloupky jsou tenké, nenápadné, dosti řídce rozestaveny. Ornamenty žlutých chloupků jsou asi takto upraveny: krátce před koncem krovek leží dosti široká, příčná páska; před touto jedna tenčí, silně vlnitá; před touto celý systém jednotlivých skvrn, jež řadí se podél švu a zároveň i v neurčité příčné pásky. Spodek jest zlatovější a lesklejší. První článek zadních tarsů jest kratší než ostatní následující články dohromady. Drápky jsou ozubeny.

Druh tento upomíná svým tomentem i barvou dosti značně na Coroebus rubi F. nebo na Coroebus delicatus Kerr. z Číny; jest svou postavou, dosti zavalitou i svým dosti nezvyklým opýřením velmi nápadný. Je mi znám jen jeden exemplár tohoto druhu, jenž se nachází v mé sbírce s lokalitou: China: Tonkin; Phu-long-thuan.

Systematické postavení druhu tohoto je prozatím neurčité. S ostatními čínskými druhy nezdá se míti mnoho společného; spíše jeví jisté vztahy k některým druhům exotickým.

3. **Agrilus Nonfriedi** *n. sp.*

Délka: 8·5 mm. Temně modrý, dosti matný, hedvábitě lesklý. Upomíná velmi značně na druh A. elongatus F. z Evropy. Čelo jest zelenomodré, jemně, řídce žlutě opýřené; struktura jeho sestává z příčných vrásek; tyto přeměňují se na temeni v příčné vrásky. Témě jest opatřeno podélnou rýhou. Tykadla jsou mosazně zelená, dosti štíhlá, druhý článek jest delší a silnější než třetí. Štít jest asi $1^1/_3$kráte širší než delší, krátce za přídí nejširší, odtud do zadu dosti silně, do předu mírně zúžen. Zadní rohy jsou ostře pravoúhlé. Uprostřed nachází se mělká podélná brázda, na stranách, za středem nachází se zřetelný, dosti obsáhlý, neurčitě ohraničený vtisk. Struktura pozůstává na plošině z příčných, dosti hustě (hustěji než u elongatus F.!!) sestavených příčných vrásek, jichž plošina jest příčně chagrinována ve směru vrásky (tedy příčně). V zadních rozích leží tupé, špatně ohraničené, nezřetelně vystupující žebérko, jež jest krátké a ne příliš nápadné. (Na jednom exempláru jest vůbec ztěží patrné — snad též chybívá vůbec.) Štítek jest opatřen příčným žebérkem. Krovky jsou podobné oněm druhu elongatus F., na plošině dosti zploštělé, ku stranám silněji skloněné, na špičce jednotlivě zaokrouhlené a velmi jemně zoubkované. Spodek jest lesklý, poslední ventrální segment jest hluboce vykrojený a opatřený podélnou rýhou. Nohy jsou modravé; první tarsální článek zadního páru jest kratší než ostatní následující články dohromady. Drápky jsou široce ozubené.

Dva kusy tohoto druhu nalézají se v mé sbírce s udáním: China: Kiautschou. Pocházejí ze sbírky pana Nonfrieda v Rakovníce, jemuž k poctě dovoluji si druh tento nazvati.

Druh tento patří do blízkého příbuzenstva s naším elongatus F. a tvoří zároveň přechod k některým jiným čínským druhům.

4. **Agrilus niveosignatus** *n. sp.* (K. Daniel in Coll.)

Délka: 6 mm. Leskle měďový, všude velmi krásně, krátce, hedvábitě, bíle opýřen. Čelo jest velmi hustě a jemně bíle opýřeno. Toto opýření je tak husté, že nelze pod ním stanoviti strukturu čelní; jest růžicovitě sestaveno; jednotlivé chloupky směřují od středu ku stranám. Epistom je ploše vykrojen. Témě jest neopýřeno; zde jsou vrásky podélně sestaveny a přecházejí též

tu i tam v tečky, jež též mezi nimi lze rozeznati. Tykadla jsou krátká, zlatová. Štít jest vpředu velmi jemně ovrouben, dvakráte tak široký jak dlouhý, asi uprostřed délky nejširší, k základně více než ku přední straně zúžený, všude jemně, přilehle opýřený; opýření je tak husté, že ztěží jest patrna struktura štítová pod ním. Na plošině jsou dva příčné, ne příliš zřetelné vtisky; též podélná střední rýha není příliš hluboká. Na stranách v předu, za předním okrajem leží zřetelný, okrouhlý vtisk. Tento vtisk a nejblíže ležící část štítového okraje s výjimkou dosti silného, prohnutého, krátkého žebérka v zadních rozích jsou široce bíle opýřeny hustým, přilehlým vatovitým tomentem. Podobně opýřena jest i střední brázdička na štítě. Toto husté, lesknoucí se, nádherné opýření odráží se neobyčejně zřetelně od opýření ostatního těla a jest tudíž velmi nápadné. Krovky jsou válcovité, na konci jednotlivě zaokrouhlené a velmi jemně ozubené, všude velmi jemně přilehle opýřené; podél švu probíhají dvě (po každé straně jedna) hustě opýřené, dosti široké pásky; jich opýření je totožné s oním stran štítových. Štítek jest klenutý, s příčným žebérkem. Spodek jest bíle opýřený, toto opýření jest na stranách hustší a soustřeďuje se tu v kompaktní, vatovitý toment. Nohy jsou měďově lesklé. Jest to nejkrásnější Agrilus palaearktické fauny. Jeho zbarvení a forma i neobvykle husté, krásné opýření činí jej velmi nápadným.

Náleží do téhož příbuzenstva jako Agr. Vaucheri Ab., Uhágoni Ab., Chionochaetus Obenb., Pubiventris Bed., Limoniastri Mars., Hispanicus Obenb., Croceivestis Mars., Baobdil Obenb. etc. etc.

Habituelně podobá se dosti druhu Croceivestis Mars., ale liší se bělostným, daleko hustším opýřením, strukturou štítu a p.

Drnh tento pochází z Hauserových sběrů v Turkestaně a Buchaře. V četných sbírkách trčí pod jménem „Croceivestis K. Dan.“, pod kterýmžto jménem ale dosud nebyl nikde popsán.

Zabajkalsko: Oasa Repetek.

5. **Agrilus beduinus** *n. sp.*

Délka: 11·5 mm.

Velmi nápadný, krásný druh z příbuzenstva Agr. Vaucheri Ab. Temně mosazně hnědý, lesklý. Opýření jest běložluté. Postava jest velmi silná, robustní, válcovitá. Čelo jest uprostřed příčně

vtisklé. Tento vtisk jest v předu omezen dvěma nízkými hrbolkovitými zdviženinami. Na temeni leží hluboká podélná brázda. Opýření čela jest žlutavé; jest růžicovitě rozloženo a vychází ze dvou bodů na čele u oněch hrbolkovitých zdviženin; jest velmi husté. (U Vaucheri jednoduché, řídké); pod tímto opýřením jest čelo šikmo vrásčité; též ony vrásky, jež směřují k temeni, jsou šikmé, (u Vaucheri jest struktura čelní příčná, struktura temenní podélná, mezery jsou tam chagrinovány). Mezery vrásek na temeni jsou hladké a lesklé. Štít je dvakráte tak široký jako dlouhý, klenutý, válcovitý, na stranách (s výjimkou žebérka) hustě a dosti dlouze žlutobíle opýřený. (U Vaucheri jest leskle bílé, velmi jemné opýření štítové skoro nezřetelné; štít jest zde v předu příčně vtisklý). Struktura pozůstává zde z příčných, dosti silných vrásek. Štítek je příčný, klenutý, příčným žebérkem opatřený. Krovky jsou robustní; po obou stranách švu leží opýřená páska, jež jest ale daleko hustší a zřetelnější než u Vaucheri Ab. a jejíž spodek jest do roviny krovek poněkud vmáčklý. Spodek jest rovněž tak jako přečnívající strany zadku hustě, krátce, bíle opýřen. Na stranách zadku tvoří tento toment skvrny, ježto se zde hustěji nahromaďuje. (Opýření u Vaucheri je na spodku uniformní!) Nohy rovněž tak jako tykadla jsou temně mosazně lesklé.

Tento druh patří rovněž do skupiny Croceivestis Mars.; jak to největší známý druh této homogenní skupiny v palaearktickém okrese.

Alžírská Sahara.

Jediný exemplář druhu tohoto nachází se v mé sbírce.

6. **Agrilus brodjaga** *n. sp.*

Délka: 8 mm. Tvarem a postavou dosti podobný druhu Agr. auricollis Ksw. Dle všeho je nejúže příbuzný s druhem Agr. peregrinus Ksw. z východní Sibiře. Smaragdově zelený. Šev jest černavý. Čelo jest příčně vráskováno, jemně opýřeno. Témě jest opatřeno dosti nezřetelnou, podélnou brázdičkou; vrásky jsou zde podélné. Štít jest válcovitý, asi $1^2/_3$ kráte širší než delší, zadní rohy jsou ostré a poněkud vyčnívají; strany štítové jsou téměř rovnoběžné. Struktura sestává z velmi jemných, uprostřed příčně sestavených vrásek. Povrch štítu jest bez patrného opýření. V zadních rozích není žádného žebérka, (jež jest přítomno

u peregrinus!) Po stranách je štít vtisklý a to dosti hluboce — asi jako u druhů auricollis Ksw. nebo betuleti Ratzeb. Krovky jsou podobné formou oněm druhu viridis L., za středem nejširší, jemně vrásčité; na konci jednotlivě, jemně zaokrouhlené a zoubkované. Šev jest temný, hedvábitě lesklý, (zvláště při pohledu se shora); ve dvou třetinách délky, za středem, leží těsně při švu dvě kulaté, velmi zřetelné, od temného podkladu ostře se odrážející, dlouze opýřené, žluté skvrny. Štítek jest příčný, žebérkem opatřený. Spodek jest mosazně lesklý, hustě a krátce bíle, zřetelně opýřený. Poslední abdominální segment jest zaokrouhlený, celistvý.

Od příbuzného druhu peregrinus Ksw. odchylný menší velikostí, nepřítomností žebérka v zadních rozích štítu, postavením skvrn atd.

Jest to velmi úhledný druh, jenž svou jemnou strukturou, štíhlým tvarem, barvou atd. se lehce rozezná mezi svými příbuznými.

Východní Sibiř: Poamuří.

Auszug:

1. **Agrilus Marquardti** *n. sp.*

Länge 11—13½ mm. Oberseite schwarz, mit leichtem violettem Glanze, Unterseite blau, glänzend. Die Stirn blau oder rotviolet (♀?), mit einer tiefen Mittelrinne; in der Mitte ein sehr deutlicher querer Eindruck; vor diesem Eindrucke, vor der Mitte, hinter dem Munde befindet sich jederseits der Mittellinie eine beulenartige Erhöhung. Die Stirn ist also stark uneben; die Vertiefungen und Erhöhungen sind kreuzartig gestellt. Fühler lang, grünlich mit goldigem Glanze, schlank; einzelne Glieder verlängert. Zweites Glied ist nur um wenig länger als das dritte; das dritte Glied etwas mehr schlank; die folgenden Glieder dreieckig; sie werden nach der Spitze zu kleiner; letztes Glied ist an der Spitze abgerundet. Der Halsschild ist etwa zweimal so breit wie lang, nach hinten viel mehr als nach vorne verengt; von der Mitte zum Vorderrande fast parallelseitig. In der Mitte befindet sich ein breiter, deutlicher, nicht sehr tiefer Längseindruck; an den Seiten, hinter den Vorderecken, auf der decliven Partie befindet sich eine rundliche, deutliche Vertiefung, die violett glän-

zend ist und in der eine äusserst feine weissliche Pubeszenz zu erkennen ist. Die Fläche ist horizontal, ziemlich eben, die Seiten sind ziemlich plötzlich schräg decliv. Es ist kein Leistchen vorhanden — die Hinterecken sind einfach. Die Struktur besteht aus queren Runzeln; diese sind in der Mitte hinter dem Vorderrande ausgesprochen quer, nach der Basis zu werden sie mehr rundlich, nach aussen gebogen; sie stellen sich schräg zu den Vorderecken. Die Hinterecken sind abgerundet. Das Schildchen ist stark quer, etwa zweimal so breit wie lang, tief quereingedrückt, mit sehr feinen Leistchen hinter dem Vorderrande. Die Flügeldecken sind matt, seidenschimmernd schwarz, auf der Fläche vollkommen eben, nach den Seiten zu plötzlich decliv. An den gesondert abgerundeten Spitzen sind sie fein, scharf gezähnelt. Neben den Schultern sind sie deutlich eingedrückt. Unterseite blau, glänzend, weisslich, sehr fein und spärlich behaart. Beine blau, glänzend; erstes Glied der Hintertarsen so lang wie die folgenden zusammen. Klauen breit gezähnt.

Wenige Exemplare, die aus Kiang-si in China Stammen, waren mir von der Firma Dr. Staudinger & Bang-Haas mit anderen Buprestiden zur Revision eingesandt. Dem Herrn Marquardt in Dresden zu Ehren benannt.

Diese Art hat manche systemmatische Beziehungen zu dem Agr. splendidicollis *Frm.* aus China, ist aber ganz anders gefärbt, etwas anders sculptiert etc. etc.; sie wird durch ihre seidenartige, schwarze, matte Färbung und grosse Gestalt leicht kenntlich.

2. **Agrilus graptelytrus** *n. sp.*

Länge: 8 mm. Violettschwarz mit braunen Reflekten. Unterseite mehr goldig oder grünlich. Stirn goldgrünlich, im Grunde chagriniert, ziemlich eben, auf dem Scheitel mit einer Mittelrinne, mit einer, nach dem Munde zu gerichteten, gelben Pubeszenz kurz und spärlich behaart. Epistom ist breit, flach ausgerandet. Die Struktur besteht auf der Stirn aus queren, schuppenartigen, querg stellten, flachen Runzeln. Diese übergehen auf dem Scheitel in ein System von länglichen, nur bei den Augen gebogenen Rûnzeln, zwischen denen keine Punkte zu erkennen sind. Fühler schlank, messinggrün, ihre Glieder vom vierten an dreieckig. Halsschild etwa $1^1/_2$mal so breit wie lang, an den Seiten

VĚSTNÍK.

V desáté řádné valné hromadě za rok 1913 dne 18. ledna 1914 zahájena jubilejní desátá schůze p. předsedou prof. Klapálkem. Časopis nemohl vyjíti v čas pro stávku sazečů. Zprávy funkcionářů*) vesměs schváleny a zvláštní díky vzdány p. místopředsedovi školnímu radovi prof. Hartmannovi a odstupujícímu pokladníkovi p. cís. radovi Ferd. Veselému. P. Dr. Maličký navrhuje, aby pořízen byl katalog naší knihovny a je ochoten pořídíti lithografovaný.

Do výboru zvoleni noví funkcionáři: pokladníkem p. účetní ředitel Jos. Gráf, za spoluknihovníka (k zastupování p. Šustery) p. školní inspektor Vimmer.

Do kontrolující komisse zvoleni pp.: Fr. Vopršal, účetní revident, Ing. Arn. Jedlička a Ing. Ant. Štraub.

Poté přednesl místopředseda p. školní rada Hartmann

ZPRÁVU O ČINNOSTI Č. SP. E. ZA UPLYNULÝCH PRVNÍCH 10 LET.

1. Založení Společnosti.

Dne 17. ledna t. r. dovršila Č. Sp. E. první desetiletí svého trvání. Druhdy entomolog, jemuž nestačily již užší soukromé kroužky přátel přírody, obracel se na Fysiokratickou Společnost, jediné ústředí, které tužbám jeho vyhovovalo. Později sešel se kroužek entomologů v klubu přírodovědeckém. Ale obě tato ústředí, jsouce na širokých základech zbudována, stále ještě neposkytovala specialistům studia hmyzu a entomofilům, kolik očekávali. To pociťovali mnozí vědecky již pracující v oboru studia hmyzu,

*) Nemilým nedopatřením při přepisování zprávy pokladní pro Věstník vypadla jména: p. cís. rady Ferd. Veselého jako pokladníka, pp. účetního ředitele Josefa Grafa, mag. rady Fr. Pokorného a redaktora Fr. Vopršala jako kontrolní komise.

jakož i ti, kteří se k studiu tomu připravovali a konečně i ti, kteří již dlouho sbíráním hmyzu se obírali. Tím se stalo, že se našla řada nadšenců, kteří spatřovali ve splynutí všech dosavadních kroužků v jedno ústředí jedinou oporu pro studium entomologické. Na podnět a pozvání učiněné prof. Fr. Klapálkem sešlo se v neděli dne 17. ledna 1904 v hotelu „U císaře rakouského“ na Poříčí 20 pánů, a tak zpečetěno bylo založení Č. Sp. E. Bližší vypsáno jest ve Věstníku I. roč. Časopisu.

Ony členy Sp., kteří stáli u kolébky Sp., uvádím v pořadí zápisné listiny. Byli to pánové: Prof. Frant. Klapálek, cís. rada Ferd. Veselý, ředitel Nap. M. Kheil, akad. malíř H. A. Joukl, účetní Ed. Kudlička, filosof Josef Čermák, MUDr. Štěpán Jureček, Ph. C. J. Roubal, Jos. Černý, Karel Janů, odb. učitel Ant. Wimmer, P. Aug. Kubes, odb. učitel Frant. Mužík, Ph. Dr. J. Zavřel, odb. učitel J. Pastejřík, prof. R. Hartmann, prof. Frant. Krátký, MUDr. Em. Lokay, docent K. P. Kheil a Ph. Dr. Jindřich Uzel.

Dne 9. března téhož roku konána byla ustavující valná hromada v zasedací síni Zemědělské Rady pro král. České a 29. března poté první občasná schůze s přednáškou. Od té doby vyvíjí Sp. pravidelnou činnost.

Z oněch 20 účastníků nestali se 2 pánové z neznámých příčin členy Sp., jeden přistoupil později, 2 zemřeli a 16 jich jest stále členy. 2 z nich stali se během doby členy zakládajícími. Prof. Frant. Klapálek jest po celou dobu 10 let neúnavným předsedou a p. cís. rada Ferd. Veselý po touž dobu svědomitým pokladníkem Společnosti, kteréžto obě funkce vyžadují mnoho času, starostí, práce a zodpovědnosti. Oběma pánům patří vřelý dík, zvláště p. předsedovi, který znaje všecky nitky Společnosti, pečuje o ní jako otec o své dítko. Ostatní funkce členů výboru byly sice za tu dobu vystřídány, avšak vždy do ochotných rukou vloženy.

Po celé desítiletí, tedy od založení Společnosti jest 42 členů činnými nepřetržitě; z nich během té doby stali se 3 členy zakládajícími. Jsou to: Prof. Fr. Klapálek od r. 1907, provinciál P. Aug. Kubes od r. 1907 a MUDr. Karel Šulc od r. 1910.

Zemřeli členové:

R. 1904: 1. Ed. Schiffner, maj. domu v Praze (členem od r. 1904).

R. 1906: 2. Prof. Em. Bárta, c. k. školní rada v Litomyšli (členem od r. 1905); 3. Prof. Alex. Křížek v Chrudimi (členem od r. 1904); 4. Viktor Vávra, pharm. kand. na Mělnice (členem od r. 1904).

R. 1907: 5. Ph. Dr. Milan Nevole, docent čes. techniky a university (členem od r. 1906).

R. 1908: 6. Docent Karel Petr Kheil (zakládající člen od r. 1904); 7. Frant. Zörnig, ředitel měšťanské školy v Litomyšli (členem od r. 1905).

R. 1909: 8. Frant. Rosický, c. k. zem. škol. inspektor (členem od r. 1904); 9. Prof. Frant. Nekut, někdejší redaktor Vesmíru (členem od r. 1904).

R. 1910: 10. H. A. Joukl, akademický malíř a spisovatel díla „Motýlové a housenky střední Evropy“ (členem od zal. Spol.)

R. 1911: 11. Ladislav Hlinka, učitel v Šárce u Prahy (členem od r. 1909).

R. 1912: 12. Dr. Ludvík Ganglbauer, c. k. vládní rada, ředitel dvorního Musea ve Vídni, člen čestný od r. 1907; 13. Prof. Václav Kracík v Karlíně (členem od r. 1905).

R. 1913: 14. JUDr. Frant. Sokolář, dvorní a soudní advokát ve Vídni (členem od r. 1910).

Čest budiž památce jejich!

Počet členů Společnosti a přehled značnějších podpor a darů od roku 1904 do konce roku 1913.

Rok		1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913
Členové	činní . . .	55	80	95	103	112	117	125	127	128	130
	zakládající	1	1	1	3	3	2	2	3	3	3
	čestní . .	—	—	—	3	3	3	5	5	5	4
	zemřelí činní neb zakládající .	1	—	3	1	2	2	1	1	1	1
	zemřelí čestní	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Dárci subvencí a jiných peněžitých podpor	Česká Spořitelna . .	—	—	200·-	200·-	200·-	200·-	150·-	100·-	100·-	100·-
	Občan. zál. v Karlíně .	—	30·-	30·-	50·-	50·-	50·-	50·-	50·-	50·-	50·-
	Česká Akademie umění a sloves.	—	200·-	—	—	—	—	—	—	—	—
	C. k. min. orby . .	—	—	—	—	—	500·-	—	—	300·-	—
	Zem. výbor král. česk.	—	—	—	—	—	500·-	—	—	—	—
	Vinohradská záložna	—	—	10·-	10·-	—	—	—	—	—	—
	Rada kr. hl. m. Prahy .	—	—	—	—	—	—	—	—	50·-	50·-
	Malostr. zál.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10·-
	Všeob. zál. v Karlíně .	—	—	—	—	—	10·-	—	—	—	—
	Fond † pí. Uzlové .	—	400·-	—	—	—	—	—	—	—	—
	Fond P. A. Kubese .	—	—	—	—	—	—	—	—	61·26	—
	Nejmenov. peněž. ústav v Praze . .	—	—	—	—	—	—	—	—	10·-	10·-
	Nejmenov. dárce . .	—	—	—	—	—	—	50·-	—	—	—
	Různí příznivci . .	50·-	30·-	10·22	33·42	97·49	2·-	—	—	—	—
	Úřednická bes. v Karl.	—	—	—	—	—	—	—	100·-	—	—

2. Peněžité zdroje Společnosti.

A) Hlavním příjmem Společnosti jsou příspěvky členské. Ježto nekonají všichni členové povinností a neodvádějí příspěvků včas, Společnost žije v poměrech skromných, ale přece života schopných.

B) Další příjmy plynou Společnosti ze subvencí, udílených vždy na zvláštní žádost výboru.

Jest to zvláště „Česká Spořitelna“, kteráž po čtyři léta darovala Společnosti po 200 K, jeden rok 150 K a po tři léta aspoň 100 K.

Občanská záložna v Karlíně podporuje Společnost nepřetržitě od r. 1905 a to v prvních dvou letech ročním příspěvkem 30 K, v dalších letech ročním příspěvkem 50 K.

Česká Akademie umění a slovesnosti věnovala r. 1905 200 K.

Rada král. hlav. města Prahy r. 1912 a 1913 věnovala po 50 K.

Malostranská záložna darovala r. 1913 10 K a jiný peněžní ústav pražský po dvě poslední léta po 10 K.

C. k. min. orby věnovalo jakožto subvenci r. 1909 500 K na doporučení zem. výb. a r. 1912 300 K.

Zemský výbor král. Českého věnoval Společnosti na vydávání příruček r. 1909 500 K.

C) Mimo to nejmenovaný dárce k umožnění vydání barevné tabulky daroval Společnosti pro příručku č. VII. (Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae) 50 K a mnoho jiných dárců obmyslilo Společnost po celou dobu trvání značnějšími obnosy.

D) Společnost disponuje třemi fondy:

1. Fondem † paní Uzlové (400 K), věnovaným r. 1905 prof. Ph. Dr. Jindř. Uzlem ku podpoře vydávání „Časopisu“.

2. Fondem P. Augustina Kubese, quardiána řádu O. O. kapucínů a 3. Fondem tiskovým.

Všech užívá se k vydávání časopisu jen v případech nutných; činí se o nich o všech pokaždé zmínka v účetní zprávě.

3. **Vlastní dosavadní činnost Společnosti.**

Č. Sp. E. snažila se po celé desítiletí, aby zůstávala střediskem všech, kdož jakýmkoli způsobem se zajímají o entomologii, nechť již pracují vědecky, či hledají v ní ušlechtilou zábavu pro chvíle oddechu, a tak, aby svého všeobecně kulturního poslání dosáhla.

Společnost soustřeďuje v sobě pilné pracovníky ze všech vrstev společenských a podává pomocné ruky všem členům mladším i poskytuje rady a pokyny ve všech otázkách hospodářských,

spadajících v obor její působnosti. Sešlať se v ní řada osvědčených pracovníků, zapracovaných ve všech odvětvích entomologie. Pravidelnými zprávami uveřejňovanými v časopisech Společnost oznamuje pořádání schůzí, seznamuje veřejnost s tichou prací svou a hledí tak dosavadní řady členů svých rozhojniti, doufajíc pevně, že časem soustředí i zbývající, po celé vlasti naší roztroušené přátele entomologie do jediného stávajícího ústředí.

Na venek jeví se činnost její vydáváním publikací, přednáškami, výstavami a debatami. Vydala:

1. Časopis Č. S E.

Před námi leží již 10 ročníků, každý o 4 sešitech; a všechny svědčí o vytrvalé práci. Uložena jsou tu vážná studia jak po stránce biologie hmyzí, tak po stránce systematické, soupisné a jiné.

Každý člen dostává Časopis zdarma.

Časopis razí si cestu do celého světa výměnou s publikacemi jinými, cizojazyčnými a vyměňuje se nyní s **97** různými vědeckými Společnostmi a redakcemi. Časopis vyžaduje největšího nákladu a zvláště potřebné illustrace zvyšují náklad jeho, ale zajišťují mu i cenu trvalou. Vedle článků vědeckých uveřejňuje i drobné zprávy členů, opřené o vlastní pozorování, a bylo by si přáti, aby v hojnější ještě míře byly v něm ukládány všecky úkazy a vlastní zkušenosti.

Současně se 4. číslem vychází každoročně „Věstník“ a „Zpráva výroční“.

V redakčním komitétu zasedá nepřetržitě po 10 let prof. Klapálek jakožto předseda a odb. uč. a insp. Vimmer. Pp. prof. Ph. Dr. Em. Rádl a P. Aug. Kubes zasedali tu po 8 roků, MUDr. Em. Lokay po 7 roků, řed. N. M. Kheil po tři léta a Oldřich Šustera a JUDr. Jos. Maličký po dvě léta.

2. Příručky:

R. 1909 převzala Společnost do své správy vydávání entomologických příruček, jichž vycházení r. 1905 umožnilo 16 členů Společnosti úhrnným vkladem 265 K.

Za uplynulých 10 let vydáno bylo 8 příruček jakožto pomůcek pro sbírání a preparování hmyzu, klíče určovací pro některé skupiny hmyzu a pod.; všechny jsou pánům dobře známy. Některé z nich těší se zvláště čilému odbytu.

Jako vedl p. cís. r. Veselý po 10 let účetní zprávu Společnosti, tak ji po celou tu dobu vedl i v Časopise a Příručkách.

3. Konáobčasné schůze s přednáškami.

Každoročně konáno bylo mimo valnou hromadu 12 občasných schůzí. V každé schůzi přednášel některý člen Společnosti, jednou přednášel mimo Společnost stojící věhlasný cestovatel E. St. Vráz. Přednášky tyto jsou nejlepším důkazem činnosti jednotlivých členů Společnosti. Podávají obraz činnosti toho kterého člena, seznamují ostatní členstvo s cestami členů, vykonanými mnohdy daleko za hraníce vlasti naší. Mnohé zvláště vynikly svou původností a vědeckou prohloubeností a jest jen litovati, že nemohly býti vytištěny, aby se i širšímu obecenstvu, o přírodní vědy se zajímajícímu, mohly dostati do rukou. Některé, zvláště cestopisné přednášky, doprovázeny byly světelnými obrazy. Do všech přednášek dostavují se i hosté, kteří byli vždy vítáni.

Po přednáškách rozvinuly se mnohdy velmi zajímavé debaty, zvláště když thema bylo z oboru biologie hmyzu a jeho rozšíření, jeho systematiky a pod. Zde podávány referáty o vědeckých dílech, demonstrovány pro Čechy nové druhy hmyzu a sdíleny velmi cenné zkušenosti osvědčenými praktiky ve příčině sbírání a preparování hmyzu, ukazovány přístroje a pod.

Slavná Zemědělská Rada pro král. České, oceňujíc snahy Společnosti, chotně propůjčovala svou zasedací síň po celou dobu trvání Společnosti ke všem schůzím.

4. Knihovna.

Výměnou časopisů dostává se Společnosti množství cenných děl, a knihovna za 10 let utěšeně vzrostla. Výměnou dostává se knihovně i mnoho periodických spisů, které bychom u nás marně jinde hledali. Pokud tomu prostředky dovolují, zakupuje Společnost základní díla z prostředků vlastních. Mimo to věnovali mnozí obětaví členové Společnosti díla velice cenná, z nichž mnohých nebyla by si Společnost mohla jinak opatřiti. V knihovně dnešní uložen jest již značný kapitál. Proto také správa její vyžaduje mnoho času a práce. Od r. 1909 správu její vede p. Oldřich Šustera. Zmiňujíce se o knihovně, dotýkáme se nejbolavějšího místa naší Společnosti. Kdyby Společnost měla po ruce prostředky, zajisté by nejprve opatřila pevné sídlo

knihovně, aby se stala skutečnou pomocnicí všem vědecky činným členům. K tomu však ještě se vrátíme.

5. Dobré styky a kolegialitu udržovala Společnost s jinými podobnými společnostmi tím, že neopomíjela účast svou projeviti při významných slavnostech buď přátelským dopisem nebo telegramem. Prvého mezinárodního sjezdu entomologického v Brusellu v srpnu r. 1910 konaného súčastnil se p. předseda prof. Klapálek jakožto předseda Společnosti.

6. R. 1908 pořádala Společnost výstavu hmyzu, ke které především přispěl prof. Ph. Dr. Jindř. Uzel zapůjčením svých sbírek z Ceylonu. O velikonocích r. 1911 pořádal člen naší Společnosti JUDr. Jos. Maličký v Hořovicích výstavu svých sbírek lepidopter. Bylo by si přáti, aby i v jiných městech, jako na př. v Plzni, kde jest tolik znamenitých odborníků ve studiu entomologickém, podobné výstavy byly pořádány.

7. Exkurse Společnosti a jejích členů.

Společné exkurse konány zvláště v prvních letech založení Společnosti (na př. v Radotíně, v Čelakovicích, Sojovicích, Neratovicích a jinde). Ježto však došlo se k poznání, že exkurse s větším počtem účastníků se neosvědčují, podnikají skupiny o menším počtu účastníků před tím v přátelských schůzích smluvené vycházky. Jednotliví členové pak (anebo 2 až 3) podnikli pozoruhodné a nákladné daleké studijní a sběratelské cesty mimo své stálé působiště, jako do Sedmihrad, Haliče, Karpat, Sev. Uher, Bukoviny, na Kavkaz, do Alpských zemí, dále do Bosny a Hercegoviny a ostatních jižních států slovanských, do Italie, do Ruska a jinam. Z letních sídel svých pak konali nesčetné menší exkurse. O výsledcích svých exkursí a pozorování, jakož i o učiněné kořisti referovali v přednáškách anebo po těchto v občasných schůzích, mnohdy s demonstracemi nasbíraného materiálu; druhdy také byly výsledky v Časopise uveřejňovány.

8. Soukromé sbírky členů a liter. práce.

Soukromá činnost členů Společnosti patrna jest nejlépe ze soukromých sbírek hmyzu, v nichž mnohý člen uložil téměř celou svou životní práci v oboru entomologie. Soustřeďuje Společnost odborníky s tak zvučnými jmény, že se na ně obracejí ve příčině určování nebo přeurčování materiálu jak sběratelé tak i musea z ciziny. Mnozí z nich jsou specialisty v určitých skupinách

hmyzu. Sbírky ty staly se podkladem jejich výzkumů a samostatných literárních děl, článků a pojednání nejen v Časopise Společnosti, ale i jinde uveřejněných. Pokud Coleopter se týče, chovají vzácnou sbírku pp. Jan Borek, odb. učitel M. Duchoň, vrch. pošt. rada Romuald Formánek, JUSt. Zd. Frankenberger, JUC. Leop. Hejrovský, MUDr. Al. Hilitzer, bratří katecheta P. Bedř. a učitel Frant. Holík, Ing. J. Jedlička, MUDr. Štěp. Jureček, MUDr. Lad. Klička, vrch. pošt. ofic. Kar. Klenka (též Lepidoptera), MUDr. Eman. Lokay, nadpor. Jar. Maťcha, disp. Karel Mazura, Phil. C. Jan Obenberger, odb. uč. Ondř. Pazourek, MUDr. Jarom. Pečírka (zvl. Elateridy), pošt. ofic. Jos. Pleticha, vrch. rada Ed. šl. Pohnert, dvor. r. Kar. Preis, Dr. Rambousek, pošt. úř. Jarosl. Roland, úč. rev. Rud. Secký, řed. cukrovaru J. Sekera a prof. Dr. Emil Sekera, měst. úřed. Frant. Svoboda, pošt. asistent Jan Šípek, Inž. Jar. Šula, MUDr. Jindř. Tyl, Dr. Jar. Veselý, arch. St. Vávra, Jos. Zeman a prof. Vlad. Zoufal. Jeskynní brouky a jiný hmyz jeskynní zkoumal bedlivě Dr. Kar. Absolon. Vedle sbírání Coleopter mnozí z tuto jmenovaných sbírají se a studují i jiné skupiny hmyzu.

Diptera sbírá a značnou sbírku má p. insp. Vimmer; upravuje ji v museu ze zásob svých a zvěčnělých Pracha, Šedy, Dudy, Gradla a žijícího Kovarze. Rovněž prof. Dr. Jan Zavřel a odb. uč. Jan Pastejřík obrali si Diptera za své studium.

Jako odborný znalec Homopter světového jména požívá pan dvor. rada MUDr. Leop. Melichar, který mimo to svou pozornost věnuje Carabidům.

Provincial P. Aug. Kubes a úč. úředník O. Šustera obírají se po léta Hymenopterami a chovají značný materiál z Čech; poslednější též chová cenný materiál ze skupiny vos hrabavých z celého světa a uveřejnil mnohé články v tom směru.

Sbírky Lepidopter mají a studiem jich se obírají pp.: řed. reál. Jan John, jenž vedle jiných spisů vydal Atlas motýlů středoevropských; † H. J. Joukl, spisovatel díla Motýlové a housenky střední Evropy, jenž zanechal sbírku motýlů, kteráž přešla v majetek Musea král. Českého; dále dvor. rada Em. Blattný, prof. Rud. Brýdl, c. k. setník Jos. Cífka, Jos. Černý, účetní řed. Jos. Graf, šk. r. R. Hartmann, berní Alf. Kruta, JUDr. Jos. Maličký, mag. r. Fr. Pokorný, staveb. rada Jos. Srdínko, JUDr. K. ze Sternecků,

Ing. Ant. Straub, učitel Jar. Tykač, cís. r. Fr. Veselý, prof. Vil. Vlach, úč. rev. Frt. Vopršal a mag. ofic. Bedř. Žežula. Pan účetní Ed. Kudlička vedle Lepidopter sbírá škodný a užitečný hmyz vůbec. Mnozí jiní zase sbírají brouky i jiný hmyz. Pan N. M. Kheil má vzácné sbírky Lepidopter a Orthopter z celého světa. Orthoptery sbírá kust. musea p. Dr. Václav Vávra.

Mnozí členové, zabývající se chovem motýlů, konali zdařilé pokusy s tepelnými aberracemi a vychovávali hybridy.

Neuroptera a Trichoptera mají svého znalce v prof. Frt. Klapálkovi, členu České Akademie Frant. Josefa, autoru mnoha vědeckých spisů z tohoto odboru a odborníku v cizině honosícím se nejzvučnějším jménem, jenž razí cestu českým entomologům k národům jiným. Chová sbírky Neuropter českých, palaearktických a z celého světa zvlášť.

Hemiptera studuje odb. uč. Frt. Mužík.

Mallophaga obral si za své studium p. Phil. C. Komárek.

Prof. Dr. E. Babák obírá se fysiologií vůbec i hmyzí, prof. Dr. Ant. Brožek theorií variační, mendelismem a dědičností. Prof. Dr. Al. Mrázek obírá se biologií a anatomií a studuje Myrmecophilii, prof. Dr. Jindř. Uzel zpracoval monografii Thysanopter a Apterygot, má cenné sbírky hmyzí a zabývá se nyní specielně biologií škodlivého hmyzu. Dr. Em. Baudyš obírá se Cecidiemi, podobně prof. Emil Bayer. Prof. Dr. Vikt. Janda anatomií a regenerací prof. Dr. Em. Rádl vývojovou theorií.

Vytčena jsou jen jména těch, jejichž činnost nám z osobního styku jest dokonaleji známa a jsme přesvědčeni, že i mezi těmi, kteří zvláště uvedeni nejsou, nalezli bychom horlivé přátele studia hmyzího.

Porovnáme-li tudíž činnost entomologickou v Čechách, pokud se její extensivnosti a zvláště intensivnosti týče, s měrou, jak pěstována byla před založením Společnosti, nejlépe vidíme, jak mocným popudem působila Společnost na její rozkvět a rozmach.

4. Nedostatky Společnosti.

1.) Hlavní překážkou zdárného rozvoje Společnosti jsou nedostatečné příjmy peněžní. Kdyby však všickni členové, jak již před tím o tom byla zmínka učiněna, konali svou povinnost a zaplatili své dlužné příspěvky, které dostoupily výše téměř 1.000 K,

kdyby vždy platili v čas, mohla by Společnost zcela hladce své potřeby krýti. Výboru a zvláště panu pokladníkovi stěžuje se tím jen práce a Společnost zdržována jest ve svém dalším rozvoji. Výbor každoročně s odporem musí sahati k poslednímu prostředku, k upomínání liknavých členů a k vymáhání členských příspěvků.

Že výboru a zvláště panu předsedovi patří v první řadě zásluha, že na všech stranách se staral po celých 10 let o finanční zajištění Společnosti, to dokazují za tu dobu udělené subvence a jiné peněžité prostředky, každoročně přehledně uváděné ve výročních zprávách pokladničních.

2.) Společnost nemá vlastního svého útulku, nemá místečka bezpečného zvláště pro svou cennou knihovnu, nemá čítárny, kde by došlé periodické a jiné spisy mohla vyložiti, nemá vůbec střediska ke svým přátelským schůzím a k zasedání výboru a jest odkázána na vzácnou ochotu sl. Zemědělské Rady, aby v její důstojné místnosti mohla konati své občasné schůze a přednášky, a na sl. radu král. hlav. města Prahy, jejíž laskavostí umožněno jest jí uchovávati své publikace v bezpečné místnosti. Každoročně dává výbor průchod těmto steskům, že nemá Sp. vlastního svého útulku, jakého v cizině ochotně poskytují podobným společnostem v Museích a jiných institucích. Dnešní správa knihovny vyžaduje vzhledem k své bohatosti obětavosti a píle svého knihovníka a kdyby všecka ukončená díla byla svázána, representovala by se znamenitě a byla by každému členu snadno přístupna. Všecky ty bolesti cítí pan knihovník nejvíce.

3.) Z těchže důvodů na ten čas není možno pomýšleti na založení trvalých sbírek, hlavně hmyzu českého, které by zajisté nový vzbudily zájem mezi přáteli entomologie a staly by se klíčem k dalšímu bádání. Pak by i funkce kustoda sbírek nabyla svého významu.

Doufejme, že během nejbližšího desetiletí se tak stane!

5. **Přátelské schůze.**

K přátelským schůzím scházejí se členové pražští po celé desetiletí. V poslední době konány tyto schůze vždy v úterý a v sobotu v Akademické kavárně ve Vodičkově ulici. V sobotu ve zvláštní místnosti, kde jest i knihovna. Sem přináší se nasbíraný nebo jinak získaný materiál, zde při přátelském hovoru

děje se mnohdy velmi čilá výměna nasbíraného materiálu, zde ochotně obstarává se od odborníků ochotně určování, zde konají se schůze výborové a smlouvají se zmíněné vycházky. Během doby utvořily se stálé kroužky, zvláště broukařů a motýlkářů. Odtud vycházejí veškeré popudy další činnosti Společnosti a vyřizují se po případě běžné její záležitosti. Zde vyloženy bývají i publikace Společností odebírané nebo výměnou získané. V téže době půjčují se spisy z knihovny a vracejí se vypůjčené. Sem dostavují se členové mimopražští a uváděni bývají i jiné o entomologii zasloužilé cizí osobnosti. Z hostí, kteří do našich schůzek zavítali, třeba vytknouti p. vlád. radu † Ludvíka Ganglbauera, ředitele dvorního musea, p. Karla Daniela, redaktora z Mnichova, spisovatele a cestovatele p. E. St. Vráze a p. Nathana Bankse z East Falls Church, Va, U. St. A.

Zpráva tato jednomyslně a s potleskem schválena.

Pan Dr. Maličký navrhuje uspořádání výstavy v r. 1915 (specielních sbírek, aberrací a j.) — P. předseda navrhuje tuto výstavku již pro V. sjezd přírodozpytců a lékařů a zároveň i výstavku prací a tiskovin entomologické Společnosti.

Pan inspektor A. Vimmer za souhlasu celé Společnosti oceňuje záslužnou činnost p. předsedy prof. Klapálka, který má zásluhy nejen o Společnost, ale i o jednotlivé členy, které uváděl do ciziny.

Přítomno 20 členů a 1 host.

V občasné schůzi dne 27. ledna 1914 přijat za nového člena p. Láznička.

Pan *Heyrovský* přednáší o českých tesařících.

V Lokajově seznamu výborně zastoupeni, zpracování Klimentovo je velmi slabé. R. 1909 vydal Schilsky seznam německých brouků, kamž zařadil dle německého zlozvyku i druhy české. Systematika Cerambycidů je udávána hlavně pracemi Ganglbauerovými. Pic-ovy ledabylé a povrchní práce odsouzeny patřičně již Danielem, Ganglbauerem a Reitterem.

Tragosoma, Nivellia a snad i Letzneria (najde-li se u nás) jsou typy severní. Již. typů proniklo k nám ku podivu málo, jen Dorc. fulvum u Litomyšle, Agapanthia Kirbyi a Leptura 7—punctata. Caloclytus speciosus posud jen

z jižní Moravy a jihu znám, nalezen letos p. Drem. Tylem u Volar. Klíma uvádí 138 specií, od té doby nových zjištěno 9 v Čechách.

Cerambycidae se dělí na Cerambycinae a Lamiinae. Tragosoma žije na Šumavě. Někdy Rhagia i Aromie najdeme i na květech. Vzácný Acimerus Schäfferi chytán u Plzně a na Závisti. Čistě horská je Pachyta lamed. Nivellia je známa z Krkonoš. Z vzácných Leptur revestita se vyskytuje v pražském okolí a v Polabí (Rambousek).

Axinopalpus gracilis je jižní druh, u Prahy chycen Drem. Baudyšem v Havlíčkových sadech. Saphanus piceus, horský druh, též se vyskytuje u Prahy. Nahodile chycena i Notorrhina muricata v Praze a u Karlova Týna. Anisarthron barbipes žije na divokých kaštanech v okolí pražském. Česká lokalita druhu Callidium coriaceum je dosud sporná.

Rosalia alpina na Bezděze „vytlučena“ nadějnými adepty lesnickými, také na Řípu prý chytána a na Děčínském Sněžníku (Schönbach).

Vzácný Clytus pantherinus nalezen u Poličky.

Clytanthus Herbsti chytán v Písku, u Plzně, ve Veselí nad Lužnicí. Acanthocinus reticulatus, vzácný druh, chytán na Závisti, Rabštejně. Ac. griseus též rarita.

Nová pro Čechy je Leptidea a Hoplosia.

Saperda phoca žije na jívě, perforata chycena Drem. Tylem v Písku, scalaris je hojnější.

Pan *Dr. Lokay* uvádí, že chytil Rhopalopus hungaricus v Čechách. Přičiňuje více poznámek a zdůrazňuje dobu výskytu. Další debaty se súčastnil pan účetní Kudlička, pan Heyrovský a pan prof. Klapálek.

Pan *Obenberger* demonstruje vzácné Silphidy z rodů Proleonhardella, Icharonia, Setnikia a Antrosedes.

Přítomno 21 členů a 2 hosté.

V občasné schůzi dne 24. února poděkováno dru Holdhausovi za darované publikace, Občanské záložně v Karlíně za dar 50 K. Určeni delegáti pro sjezd lékařů a přírodozpytců a přijata nabídnutá výměna publikací s universitou v Upsale.

Přednášel p. dr. Em. Lokay: O českých Athetách. Ačkoli v Athetách mnoho dosud bylo pracováno a krásné práce podali zvláště Erichson a Kraatz, přece zanedbána jest zvláště bio-

logie. Rod jest velmi obsáhlý a mnohotvárný a přimyká se zvláště k Ocaleám, Tachyusám, Oxypodám a Gyrophaenám. Toho příčinou jest asi rozmanitý způsob života. Druhy žijící u vody mají dlouhá tykadla a štíhlé nohy — ovšem pokud nezdržují se pod vodou; druhy v houbách žijící a společenské mají tykadla krátká a tlustá. Chceme-li s úspěchem Athety sbírati, musíme se říditi jejich životem. A. jsou dravci, ale žijí též v quisquilích a proto se táhnou ke zvířatům, která si dělají zásoby na zimu, na př. křeček. Že některé jsou velmi vzácné, jest vysvětlitelno tím, že mají mnoho nepřátel — až polovina larev přednášejícím pozorovaných a doma chovaných padla za obět Braconidům. Jindy vzácnost jest následkem toho, že neumíme brouky ty hledati, na př. A. hepatica, jež je vzácná a jež žije u nějakého, nám dosud neznámého zvířete. Též jsou některé druhy zimní, podle všeho relikty glaciální; tak A. levana objevuje se u nás koncem října, a Bessobia fungivora vyvíjí se koncem října a trvá až do dubna. Také A. autumnalis patří mezi ně, a Microdota subtilis a veliká A. aquatica jsou druhy zimní.

S některými druhy setkáváme se od léta do zimy. Přednášející vychovával tyto druhy a to ponejprv druhy houbomilné, jež zajetí dobře snášely. Koncem června byly larvy dorostlé a ztratily se v zemi škatule, v níž byly chovány. Koncem července se vylíhly asi 7 druhů. Z nich vybral přednášející jen Ceritaxy, jež choval odděleně. Koncem srpna počaly se vyvíjeti larvy, jež auktor popíše. Než chitin broučí ztvrdne, trvá to asi týden. Posledního srpna a prvých 10 dní v září líhla se Ceritaxa testaceipes; nastávala otázka, jak se chovati budou v zimě. Avšak tu nepodařilo se blíže zjistiti více, než, že se stěhují, neboť všecky ze škatule, v níž byly chovány, zmizely a byly nalezeny na různých místech ojediněle bloudící. Snad jest to zděděná vlastnost. Ukázala se také možnost, že některé druhy se vespolek kříží. Ceritaxa dilaticornis a A. subterranea jsou si navzájem neobyčejně podobny a jak se zdá, jsou oba kříženci Ceritaxa testaceipes a A. nigritula. Také u jiných druhů tato možnost se naskýtá. U druhů zmíněných stihl p. přednášející tři pokolení roční.

Pokud systematiky se týče, vyloučili Francouzi celou řadu rodů. Rodové jméno Homalota přiřčeno druhu plana. Též Thectura, Brachyda, Alianta, Alaobia, Aleonota a Geostiba byly vyloučeny. Sharp vytvořil 8 skupin o 22 odděleních. Mulsant & Rey utvořili z pra-

vých A. 30 skupin. Jest však mnoho přechodných tvarů. Poněvadž i zde je skulptura výborným znakem, je třeba ke studiu drobnohledu, zvláště u Lioglut a Microdot.

Ke vzácnějším patří dva druhy Hydrosmectin, A. fragilis, vyskytující se na Vltavě a Labi, Aloconota aegyptiaca a debilicornis na Labi. Dilacra luteipes podobá se A. elongatula. Pelurga luridipennis vyskýtá se v pražském okolí. Metaxya elongatula a sequanica je v Povltaví i Polabí; gemina je vzácnější. Hygrotopora jen v horských potocích; islandica je relikt, právě tak jako Brissouti. Hygroecia debilis, magniceps a fallaciosa. Plataraea brunnea se sesmýká v červnu; melanocephala nebyla dosud zjištěna. Ptychandra hepatica byla dvakrát popsána. Megaloscapa punctipennis jest velikou vzácností a byla chycena pod Petřínem. A. monticola a excellens jsou na Šumavě a v Krkonoších. Microdota lutosa, excisa, jež jsou snadno poznatelny po své struktuře, a atomaria jsou vzácné druhy; poslední je pro Čechy nová. Subalpinní Alaobia scapularis byla chycena v červnu v Řevnicích; subterranea je velmi vzácná. Autumnalis a basicornis je v pařezech. A. diversa chycena ve Spindelmühle, Incognita v N. Hradech, aquatilis na Král. Sněžníku. Liogluta laevicauda a hypnorum jsou krkonošské; marcida zdá se býti zimní druh. Nová pro Čechy je Datomicra hodierna.

P. J. Obenberger demonstruje 40 nových druhů brouků ze skupiny Clavicornií, Buprestidů, Tenebrionidů a nosatců.

Přítomno 17 členů a 4 hosté.

V občasné schůzi dne 24. března oznámeno, že pí. Marie Fričová darovala Společnosti celou úplnou řadu ročníků »Vesmíru«. Za člena přijat p. Josef Lang v Chicagu.

Přednášel p. prof. dr. Ed. Babák: O výživě u hmyzu. Pojednává pouze o fysiologickém přijímání potravy, jež záleží v tom, že potrava jest ztekutěna a vstřebána do stěny zažívací roury, Látky přijaté musí býti proměněny v látky krevní. K zažívací rouře náleží již ústrojí ústní, které jest rozdanitě vytvořeno. Pak následuje jícen a vole (ingluvies) často velmi různě modifikované. Už do prvého tohoto oddílu vlévají se některé žlázy (slinné). Střední střevo jest asi obdobou našeho žaludku, je velmi krátké a nemá uvnitř chitinové výstelky jako střevo přední. Svalstvo je velmi silně vyvinuto ve voli a žvýkacím žaludku, schází však žaludku míznímu. Střevo zadní skládá se z tenkého a tlustého střeva a ko-

nečníku, se silným svalstvem. Zažívací roura mívá na některých místech slepé výchlipky a přívěsky. Mezi jednotlivými oddíly bývají chlopňovité uzávěrky.

Po té pojednává přednášející o různých typech zažívacích ústrojů, a pochodů trávení. Někdy děje se trávení již mimo tělo tím, že hmyz vpouští do své kořisti šťávy zažívací, které rozpouštějí potravu a jistě ji aspoň z části mění v zažitinu. Tak děje se u Carabů, larev much, vodomilů a zvl. u mravkolva. Žlázy slinné nemívají vždy stejný úkol. Obsahují hlen a amylasu, ale sekrety jejich jsou dosti různé. Mandibulární žlázy mravenčí vylučují sekret tmelící stavbu. Trávení bývá podporováno mechanickým rozemíláním potravy, jež děje se v žaludku žvýkacím, jehož pohyby Jordan za živa pozoroval.

Hlavní pochod trávicí děje se ve střevě středním, kde také ústí žlází vyměšující sekret trávicí. Některý hmyz má schopnost ztráviti i dřevo, má totiž ferment zv. xylanasu, jež štěpí celulosu. Zdá se, že spolupůsobí při tom i bakterie jako u přežvýkavců. Ve střevě středním však děje se i vstřebávání, jež dá se sledovati na př. na absorbci železa. Střední střevo jest ktrátké, ale někdy jest délka nahražena vedlejšími přívěsky. Pan přednášející uvádí poměry mezi jakostí potravy a délkou střeva u obratlovců a srovnává je s obdobnými případy u hmyzu.

Zadní střevo má chitinovou intimu, ale přes to, jak se zdá, děje se i zde zejména v předním odstavci vstřebávání. Rektum jest posledním odstavcem, jest vyloženo často chitinem a slouží k odstraňování exkrementů. Někde chybí docela, jak u larev hmyzu sociálního, ijmž dostává se potravy bez odpadků ztravitelné.

Přítomno 17 členů a 11 hostí.

V občasné schůzi dne 21. dubna přednášel p. Ph. St. Jan Obenberger: O své exkursi do Dalmacie a Bosny. Cesta vedla přes Te..t, Rjeku a Senj vozem do Otočace. V okolí Otočace jest mnoho krás.ných lesů, zejména dubových. Krásná byla exkurse k jezerům Plitvickým. Poté vedla cesta přednášejícího k dru Karamanovi do Spljetu a pak do Solinu. S kol. Frankenbergerem chtěl p. přednášející podniknouti výlet na Dinaru; cesta byla velmi zdlouhavá a bylo nutno za nepříjemných poměrů přenocovati a teprve druhý den nastoupen pochod na vyprahlé stráně Dinary, po ostlé jen místy nízkým doubím. Nad lesem černých chudých borovic jest

I. **Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz**
napsali **Lad. Duda, H. A. Joukl, Fr. Klapálek, P. A. Kubes, Dr. E. Lokay, Dr. K. Šulc, Dr. J. Uzel, Dr. V. Vávra, A. Vimmer.**
S 28 obr. — Cena 80 h, pro členy 56 h, poštou franko 10 h více.

II. **České síťnatky. Tingitidae.**
Frant. Mužík. — (5 obrázků v textu). — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

III. **Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.**
Rom. Formánek. — (73 obr.) — K 1.60, členové K 1.08, 10 h více.

IV. **Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.**
Rom. Formánek. — (1 obr. a tab.) — 80 h, členové 54 h, poštou 5 h více.

V. **Majky (Meloe *L.*) zemí koruny České.**
Rom. Formánek. — (9 obr.) — 48 h, členové 32 h, poštou 5 h více.

VI. **Klíč k určování českých Bembidiin.**
A. Jedlička. — (15 obr. v textu.) — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

VII. **Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.**
Rom. Formánek. — (s tab. tříbarvou). — K 1.20, člen 80 h, poštou 5 h více.

VIII. **Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.**
Ant. Vimmer. — K 1.20, člen 80 h, poštou 10 h více.

Stanovy České Společnosti Entomologické.

Čl. 3. Každý přítel studia entomologického, ať bydlí v zemích království Českého čili nic, může se státi členem Společnosti. — **Čl. 6.** Každý činný člen platí předem roční členský příspěvek 8 K, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 150 K, stává se členem zakládajícím. **Čl. 8.** Každý člen má právo: 1. Přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy přijímá Prof. Fr. Klapálek, Karlín 263., peníze c. k. účet. ředitel Jos. Grái, Kr. Vinohrady, Korunní 105., výpůjčky knih Old. Šustera, Smíchov 553.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

ROČNÍK XI. **1914** ČÍSLO 3. a 4.

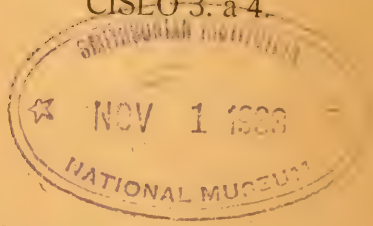

REDAKČNÍ KOMITÉ:

Prof. FR. KLAPÁLEK,
Karlín.

Coleoptera:
MUDr. EM. LOKAY,
Poříč, Praha II.

Hymenoptera:
OLDŘ. ŠUSTERA,
Smíchov 553.

Lepidoptera:
JUDr. JOSEF MALIČKÝ,
Hořovice.

Diptera:
Ředitel ANT. VIMMER,
Král. Vinohrady.

OBSAH:

Jan Obenberger: Agrili generis specierum novarum diagnoses. (Pokračování). Str. 49. - Prof. Frant. Klapálek: Analytická tabulka Fam. Perlidae a její dvou Subfam., Perlinae a Acroneuriinae (Plecoptera). - Prof. J. Roubal: Megaloscapa (Athetarum Subg.) punctipennis Kr. z Čech 1914. - Prof. J. Roubal: Poznámka k seznamu českých sbírek hmyzových a impuls k agitaci o jich osudu. - Úmrtí. - Věstník. - Výroční zpráva. - Obsah.

Pořad schůzí Č. S. E. ve správním roce 1915.

Leden 26.	Únor 23.	Březen 23.	Duben 20.	Květen 18.
Červen 22.	Září 21.	Říjen 12. a 26.	Listopad 9. a 23.	Prosinec 14.

Valná hromada 16. ledna 1916.

Schůze v zasedací síni Zemědělské rady pro kr. České, Václavské n. 54, v I. p., počínají přesně o ½8. h. več. Přátelské schůzky jsou v úterý (vyjma dny schůzí občasných) a v sobotu o 6. h. več. v Akad. kav., Hlávkův pal., Vodičk. ul.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické. – Knihtiskárna Al. Brož, Praha V.

fast paralell, stark zylindrisch, in der Mitte quer gerunzelt, mit einer sehr schwach angedeuteten länglichen Mittelrinne, an den Seiten in den Vorderwinkeln flach vertieft; in den Hinterecken befindet sich ein gebogenes, kurzes Leistchen, das ziemlich kräftig entwickelt ist. Schildchen ziemlich konvex, mit einem queren Leistchen versehen. Die Flügeldecken sind ziemlich robust ziemlich zylindrisch, dunkel schwarzviolett, erst an den einzeln abgerundeten Enden fein gezähnelt. Flügeldecken überall kurz und fein dunkel behaart. Neben der dunklen Behaarung existiert hier noch eine andere, die schwefelgelb ist; diese bildet folgende Ornamente: kurz vor der Spitze eine ziemlich breite Querbinde; vor dieser eine dünnere, die stark wellenförmig ist; vor diesen ein System von einzelnen, meist an der Naht gelegenen, quergestellten Fleckchen. Die Unterseite ist mehr goldig. Erstes Glied der Hinterfüsse kürzer als die vier Glieder zusammen. Klauen gezähnt.

Ein Exemplar in meiner Sammlung. Aus China: Tonkin: Phu-long-thuan. Diese Art errinert durch die Färbung etwas an Coroebus rubi *L.* aus Europa oder auf Coroebus delicatus *Kerr.* aus China; sie ist durch ihre Gestalt und Struktur leicht kenntlich.

3. **Agrilus Nonfriedi** *n. sp.*

Länge 8·5 mm. Dunkelblau, ziemlich matt, in der Form dem A. elongatus *F.* ziemlich ähnlich. Stirn grünlich blau, fein gelblich, spärlich behaart. Die Struktur besteht aus queren Runzeln; diese werden auf dem mit einer Mittelrinne versehen Scheitel länglich. Fühler messinggrün, ziemlich schlank, das zweite Glied etwas länger und dicker als das dritte. Halsschild etwa $1^2/_3$ mal so breit wie lang, kurz hinter dem Vorderrande am breitesten, von da nach vorne wenig, nach hinten viel stärker verengt. Die Hinterecken sind spitzig rechteckig. In der Mitte befindet sich eine seichte Mittelrinne, an den Seiten, hinter dem Vorderrande ein deutlicher, ziemlich umfangreicher, undeutlich begränzter Eindruck. Die Struktur besteht auf der Fläche aus queren, ziemlich dicht (viel dichter als bei elongatus F.!) gereihten Querrunzeln, deren Fläche mikroskopisch quer chagriniert ist (also parallel mit der Richtung der Runzel). In den Hinterecken befindet sich ein wenig hervortretendes, schlecht be-

gränztes, stumpfes Leistchen, das kurz und unauffallend ist auf einem Exemplare ist es nur schwer deutlich und wird vielleicht bisweilen fehlen. Schildchen mit einem queren Leistchen versehen. Flügeldecken denen des elongatus *F.* ähnlich, auf der Fläche ziemlich abgeflacht, dann nach den Seiten zu stärker decliv, an der Spitze einzeln abgerundet und sehr fein gezähnelt. Unterseite glänzend, letztes Abnominalsegment tief ausgerandet und mit einer Mittelrinne versehen. Beine bläulich; erstes Tarsalglied der Hinterfüsse kürzer als die folgenden Glieder zusammen. Klauen breit gezähnt.

In meiner Sammlung befinden sich zwei Exemplare dieser Art, die aus der Collection Nonfried stammen, dem zu Ehren ich diese Art benenne.

China: Kiautschou.

4. **Agrilus niveosignatus** *n. sp.* (K. Dan. in coll.)

Länge 6 mm. Glänzend kupferig, überall sehr schön, kurz, seidenglänzend weisslich behaart. Stirn sehr dicht und fein weisslich behaart; die Behaarung lässt die Struktur nicht erkennen. Behaarung rosettenartig geordnet — von der Mitte nach den Seiten der Stirn zu, besonders nach vorne, zum Munde. Das Epistom ist sehr flach ausgerandet. Scheitel unbehaart — hier werden die Runzelchen länglich und übergehen hie und da in einige Punkte, die auch zwischen ihnen zu erkennen sind. Fühler kurz goldig. Halsschild vorne sehr fein gerandet, zweimal so breit wie lang, etwa in der Mitte am breitesten, nach der Basis zu mehr als nach vorne verengt, überall fein, anliegend behaart die Behaarung lässt die Struktur des Grundes nicht erkennen. Auf der Fläche sind zwei quere, nicht zu deutliche Eindrücke sichtbar; ebenso die Mittelrinne ist nur seicht. An den Seiten, vorne, hinter dem Vorderrande befindet sich eine Depression; diese sowie die angrenzenden Partien der Halsschildes an den Seiten (mit Ausnahme des ziemlich kräftigen, gebogenen Leistchens) breit, die seichte Mittelrinne dünn, in kleinerer Ausdehnung, weisslich tomentiert. Dieses schneeweisse Toment ist wattaartig, sehr dicht, kompakt. Flügeldecken zylindrisch, an der Spitze einzeln abgerundet und sehr fein gezähnelt, überall fein anliegend weisslich behaart, mit zwei schneeweissen, kompakten, ziemlich breiten Längsbinden. Diese sind

von der übrigen, viel lockeren Pubeszenz scharf abgegrenzt. Schildchen konvex, mit einem queren Leistchen versehen. Unterseite weisslich behaart, die Behaarung verdichtet sich an den Seiten in ein kompakteres Toment. Beine kupferig.

Es ist die schönste Agrilusart der palaearktischen Zone. Sie ist durch ihre Färbung sehr leicht kenntlich. Dieser Agrilus gehört in die Gruppe des Vaucheri *Ab.*, Uhágoni *Ab.*, Chionochaetus *Obenb.*, pubiventris *Bed.*, limoniastri *Mars.*, hispanicus *Obenb.*, Baobdil *Obenb.*, croceivestis *Mrs.* etc., er hat den Habitus von croceivestis *Mars.*, aber eine so dichte, so regelmässige und auffallende Verdichtung des Tomentes auf dem Halsschilde und auf den Flügeldecken, wie keine andere, hieher gehörende Art. Diese Art stammt aus der Hauserschen Ausbeute; sie trägt in mehreren Collectionen die Bezettelung: niveosignatus *Daniel*, einen Namen, unter dem sie aber nicht beschrieben wurde.

Transbaikalien: Oase Repetek.

5. **Agrilus beduinus** *n. sp.*

Länge: 11·5 mm. Eine sehr robuste Art der Verwandtschaft des Agr. Vaucheri *Ab.*, dunkel messingbraun, glänzend, Behaarung weisslich gelb. Gestalt robust, cylindrisch. Stirn in der Mitte quer eingedrückt; dieser Eindruck ist vorne durch zwei niedrige, beulenartige Erhöhungen begrenzt. Auf dem Scheitel eine tiefe Mittelrinne. Stirnbehaarung gelblich; sie strahlt aus zwei Punkten der Stirn neben den beulenartigen Erhöhungen rosettenartig aus. Diese Behaarung ist sehr dicht (bei Vaucheri sehr spärlich, einfach). Stirn unter der Behaarung schräg gerunzelt, auch die Runzeln, die zum Scheitel gehen, sind schräg (bei Vaucheri die Stirnrunzelnng ist quer, die des Scheitels länglich — die Intervalle ebenda chagriniert). Die Intervalle der Runzeln auf dem Scheitel sind glatt und glänzend. Halsschild zweimal so breit wie lang, gewölbt, zylindrisch, an den Seiten mit ausnahme des Leistchens, dicht und ziemlich lang gelblich weiss behaart. Eine sehr deutliche, dünne Mittelrinne am Halsschilde ist ebenso behaart. (Bei Vaucheri ist die glänzend weisse, sehr feine Behaarung des Halsschildes fast undeutlich. Halsschild hier vorne mit einer queren Rinne versehen.) Die Struktur besteht aus queren, ziemlich kräftigen Runzeln. Schildchen quer kon-

vex, mit einer Leiste versehen. Flügeldecken robust, jederseits der Naht befindet sich eine Tomentbinde, die viel deutlicher und dichter ist, als bei Vaucheri, und deren Grund etwas vertieft ist. Auf der Unterseite ebenso wie auf den überragenden Partien des Abdomens bildet dieses Toment durch seine Verdichtung grosse Flecken. (Die Behaarung des Vaucheri ist unten gleichmässig. Beine ebenso wie die kurzen Fühler dunkelmessingfarben, glänzend.

Diese Art gehört wieder in die Gruppe des Croceivestis *Mars.*; sie ist die grösste Art dieses Gruppe in der palaektischen Zone.

Algierische Sahara. Ein Exemplar in meiner Sammlung.

6. **Agrilus brodjaga** *n. sp.*

Länge: 8 mm. Von der Gestalt des auricollis *Ksw.* Gehört vielleicht in die Nähe des Agr. peregrinus *Ksw.* Smaragdgrün; Naht schwärzlich. Stirn quergerunzelt, fein behaart. Scheitel mit einer ziemlich undeutlichen Rinne versehen; die Runzeln sind hier länglich. Halsschild zylindrisch, etwa $1^2/_3$mal so breit wie lang, Hinterecken spitzig und etwas vorragend; an den Seiten ist der Halsschild fast parallel. Die Struktur besteht aus sehr feinen, in der Mitte quergestellten Runzeln. Oberseite ohne deutliche Behaarung. In den Hinterecken befindet sich kein Leistchen (peregrinus hat ein solches). Seitlich ist der Halsschild ebenso wie bei betuleti *Ratzb.* oder auricollis *Ksw.* eingedrückt. Flügeldecken von der Form des viridis *L.*, hinter der Mitte am breitesten, fein gerunzelt; an der Spitze fein einzeln abgerundet und gezähnelt. Naht geschwärzt und seidenglänzend; in $^2/_3$ des Länge, hinter der Mitte befinden sich kurz an der Naht zwei gelb, lang tomentierte, kleine Fleckchen. Schildchen quer, mit einem Leistchen versehen. Unterseite messingfarben, dicht kurz weiss behaart. Letzte Abdominalsegment, unausgerandet.

Diese Art unterscheidet sich von dem jedenfalls nahe stehenden peregrinus *Ksw.* durch die geringere Grösse, durch das Fehlen des Leistchens, die Stellung der Fleckchen etc.

Sie stammt aus Sibirien: Amurgebiet.

ANALYTICKÁ TABULKA FAM. PERLIDAE A JEJÍ DVOU SUBFAM., PERLINAE A ACRONEURIINAE (PLECOPTERA).

Prof. **Frant. Klapálek.**

Do čeledi Perlidae řadíme typické repraesentanty celého řádu Pošvatek, kteří patří také k nejvíce známým jeho zástupcům. Rodový název Perla byl dlouho také označením pro všecky tvary nyní do řádu Plecoptera řazené.

Velikost těla, poměrná velikost hlavy, očí, postavení oček jednoduchých a mozolku čelních jest značně proměnlivo. Očka jsou tři nebo dvě a spánky většinou chybí, poněvadž hlava hned za očima jest zakulacena a týl mezi oběma očima má obrys jednoduše obloukovitý; u několika málo rodů však prodlužuje se hlava za očima, tvoříc spánky více méně rovnoběžné a teprve po jisté délce zakulacené. Obloukovitý šev temenní jest pouze u velikých druhů patrný jako zřetelná, za očky a mozolky čelními se táhnoucí rýha; týl neukazuje mozolků, které nacházíme dobře vyvinuty u 1. čeledě Perlodidae. Tykadla jsou zpravidla jemná štětinovitá a makadla vždy osinovitá, s posledním článkem tenkým a krátkým.

Přední šíje jest většinou lichoběžníkovitá, v předu nejčastěji tak široká jako týl hned za očima, do zadu více méně zúžená. Jen výmenečně zvláště u rodu Chloroperla a jeho nejbližších příbuzných jest přední šíje napříč čtyrúhlá, se stranami rovnoběžnými. Přední a zadní kraj její jest zpravidla více méně obloukovitý, strany rovné, řidčeji obloukovité. Střední rýha jest zřetelná a pole střední šířky proměnlivé. Červovité mozolky jsou většinou zřetelné.

Křídla jen v řídkých případech jsou zkrácena a to až na nejřidší výjimky jen u samců. Jen velmi zřídka nacházíme mezi žilkou vřetenní a její odnoží ve vrcholu křídla příčnou žilku. U některých druhů nacházíme ve vrcholu křídlovém mezi větvemi odnože vřetenní a větvemi ž. střední více méně četné příčky, které jsou mnohdy velmi pravidelně uspořádány. U některých rodů jest ž. střední na svém kořeně do předu prohnuta a běží pak v této části rovnoběžně se ž. vřetenní. Ve křídlech zadních mnohdy shledáváme, že ž. střední a přední větev druhé ž. hřbetní jest značně prohnuta a v tomto případě obyčejně také větve vycházející od přední větve druhé ž. hřbetní jsou prohnuty, takže celek dělá dojem kroužko-

vání. Délka políčka 1M$_2$ v křídlech zadních jest velmi různá; může býti nejen mnohokráte delší, ale v některých případech i mnohem kratší než jeho stopka, ale vždy poskytuje nám tato délka dobré znaky soustavné. Příčka mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní křídel zadních častěji schází.

Zadeček jest vždy zakončen dvěma štěty ke konci silně zteněnými. U samečku nesou často i přednější kroužky tělní druhotné znaky pohlavní ve způsobě štítovitých prodloužení některého loubku hřbetního, trojúhlých výběžku zadního jeho kraje nebo plochých rašplovitě malými osténci posázených hrbolků nebo políček. Také plocha břišní jest tu i tam hustějšími chloupky na některých místech a u rodu Chloroperla také přívěskem na zadním kraji osmého kroužku vyznačena. Kroužek devátý jest většinou na břišní straně prodloužen a tvoří více méně zřetelnou chlopeň podplodní. Tato jest buď jednoduše lopatovitá nebo nese před svým zadním krajem na ploše břišní hladký, více méně zaokrouhlený mozolek — nehet — nebo kratičký čípek. Kroužek desátý jest většinou rozmanitě uzpůsoben, častěji docela rozčísnut a v silné, trnovité, do předu namířené výběžky prodloužen; v některých případech jsou tyto výběžky bodcovitě nebo šavlovitě prodlouženy nebo docela i ve dvě větve rozděleny. Chlopně podřitní jsou většinou normální trojúhlé nebo článkovité, nijak zvláště nenápadné, nebo více méně drápovité, vyniklé nahoru a zpět do předu zahrnuté, takž i zadeček kroužku desátého přesahují. Hrbolek nadřitní silně zmenšen a nikde není nápadně vyvinut.

U samičky jest kroužek břišní zpravidla prodloužen v podplodní chlopeň více méně zřetelnou; řídčeji zůstává zadní kraj téhož kroužku jednoduše rovným.

Obsah této čeledě není docela stejnorodý a nejsem si jist, zda rody z příbuzenstva Chloroperla a Isopteryx nenáležejí do čeledi Perlodidae; tvar nymf alespoň na to ukazuje.

Přehled podčeledí:

1 Samčí chlopeň podplodní opatřena jest hladkým čípkem nebo nehtem . . . . . Acroneuriinae.
— Táž bez nehtu, zcela stejnoměrně klenutá a srstnatá . . . 2
2 Očka dvě . . . . . Neoperlinae.
— Očka tři 3

3 Větve odnože vřetenní probíhají docela mimo přepážku a odbočují teprve ve značné od ní vzdálenosti; políčko $1M_2$ křídel zadních krátké . . . . . Chloroperlinae.

— První větev odnože vřetenní jest s přepážkou více méně spojena neb alespoň její kořen není od přepážky nápadně vzdálen a je-li tato vzdálenost větší, pak jest políčko $1M_2$ ve křídlech zadních zřetelně delší stopky . . . . . Perlinae.

1. Podčel. Perlinae.

Největší naši zástupci čeledi Perlinae náležejí vesměs do této podčeledi a jsou nám dobrým její obrazem. Jsou to veliké pošvatky, jež můžeme nalézti sedící na travinách a křovinách při březích našich potoků i větších řek. Na veliké, více méně ploché hlavě mají tři jednoduchá očka, přední šíje jest do zadu více méně zúžena, křídla ukazují jen jako zjev docela výminečný a nahodilý, jednu nebo dvě příčky ve vrcholu křídlovém, mají alespoň dvě, častěji však mnoho příček ve vrcholové části políčka příkrajního. Ž. příkrajní dosahuje přepážky, v loketním políčku křídel zadních (vyjma rod Mesoperlina) jsou četné příčky a políčko $1M_2$ ve křídlech zadních (mimo rod Perlesta) zřetelně, často mnohokráte delší než jeho stopka.

U samečků nemá chlopeň podplodní nikdy nehtu, chlopně podřitní jsou jednoduše trojúhlé (jen u r. Perlesta) drápkovitě prodloužené, většinou malé a sotva vyniklé. Kroužek desátý jest na hřbetě většinou rozčísnut a ve výběžky ruzně utvářené prodloužen; také přednější kroužky, najmě pátý, jsou častěji ruzně uzpusobeny.

Přehled rodů subf. Perlinae.

1 Políčko $1M_2$, ve křídlech zadních jest asi zdéli své stopky; desátý kroužek jest na hřbetě celý, nedělený, dolů spáditý; chlopně podřitní dlouhé, drápkovité, přes kroužek desátý nahoru a do předu přesahující; štěty ocasní jsou dlouhé, tenké, s články protáhlými a nesoucími dlouhé odstálé štětiny; Sev. Amerika . . . . . Perlesta *Banks.*

— Políčko $1M_2$ ve křídlech zadních zřetelně delší své stopky . 2

2 V loketním políčku křídel zadních není příček; přední šíje téměř rovnoběžná a celý vzhled jako u Chloroperly; také prvá větev odnože vřetenní vzniká dosti daleko od přepážky, ale políčko $1M_2$ v křídlech zadních jest dlouhé; zadní kraj desátého loubku

hřbetního prodloužen jest ve dva ouškovité cípy; Střední Asie . . . . . Mesoperlina *Klp.*

— Políčko loketní křídel zadních s větším počtem příček . . . 3

3 V políčku středovém křídel zadních aspoň jedna, častěji dvě až tři příčky; přední šíje napřed nápadně užší než týl hlavy, do zadu velmi silně zúžena; vzájemná odlehlost zadních oček mnohem menší než jejich vzdálenost od vnitřního kraje očního; střední pole přední šíje široké; u samečka jsou hřbetní loubky kroužkovité až k desátému normální; desátý tvoří krátké kuželovité cípky; samičí chlopeň podplodní jest tupoúhle trojúhlá: mezi přední a střední větví ž. hřbetní ve křídlech zadních jest příčka; Evropa . . . . . Dinocras *Klp.*

— Políčko středové křídel zadních bez příček 4

4 Přední šíje napřed zřetelně užší než týl, do zadu zúžená; samičí chlopeň podlodní tupě trojúhlá; Španěly . . Esera *Nav.*

—Přední šíje není napřed nápadně užší než týl 5

5 Pátý kroužek samčí normální 6

— Týž na zad rozšířen 11

6 Rozpětí křídel 17—23 mm.; přední šíje příčná, téměř rovnoběžná, s políčkem středním širokým, zabírajícím pětinu celé šířky; vzájemná odlehlost oček zadních jest dvakráte tak veliká jako jejich vzdálenost od vnitřního kraje očního; není příčky mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní křídel zadních; všecky kroužky zadečkové bez druhotných znaků na hřbetě, jen kroužek desátý tvoří dva krátké kuželovité cípky; samičí chlopeň podplodní parabolická; Španěly . . Hemimelaena *Klp.*

— Rozpětí větší než 25 mm. 7

7 Kroužek desátý na hřbetě nedělený; chlopně podřitní ostře člunkovité; Formosa . . . . . Mesoperla *Klp.*

— Kroužek desátý více méně rozčísnut a prodloužen ve výběžky do předu směřující 8

8 Kroužek desátý prodloužen u samečka ve dva krátké válečkovité výběžky, které neukazují na vnitřní straně žádné mozolky 9

— Kroužek desátý rozčísnut ve dva více méně zploštělé cípky, které na vnitřní straně své nesou po plochém okrouhlém mozolku; mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní ve křídlech zadních není příčky 10

9 Devátý loubek hřbetní normální u samečka; podplodní chlopeň samičí schází; mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní ve křídlech zadních příčka; Evropa . . . . Perla *Geofr.*

— Devátý loubek hřbetní nese uprostřed poduškovitě ztlustlou část posázenou malými osténci; samičí chlopeň podlodní více méně zřetelná; Asie . . . . . Kamimuria *Klp.*

10 Kroužek desátý jest u samečka rozčísnut ve dva ploché, poněkud ohrnuté výběžky, které ukazují na vnitřní straně hladký mozolek; Formosa . . . . . Tylopyge *Klp.*

— Kroužek desátý jest u samečka široce vykrojen a rozčísnut, úkrojky jsou zduřelé a na vnitřní straně opatřeny mozolkem posázeným osténci; samičí chlopeň podplodní jest téměř parabolická a vzadu hluboce vykrojená; Sev. Amerika Eccoptura *Klp.*

11 Pátý loubek hřbetní u samečka silně do zadu rozšířen, na kraji zadním ve dva trojúhlé cípky protažen; osmý loubek břišní u samičky krátce obloukovitě zakončen; mezi přední a střední větví ž. hřbetní v křídlech zadních není příčky; konec ž. vřetenní často spojen s její odnoží příčkou; severovýchodní Asie, Japan . . . . . Oyamia *Klp.*

— Pátý loubek hřbetní u samečka na kraji zadním buď celý nebo jen docela slabě vykrojen nebo ve dva okrouhlé cípky protažen 12

12 Úkrojky kroužku desátého u samečka prodlouženy ve dva dlouhé šavlovité nebo bodcovité výběžky, bez mozolku na vnitřní straně; samičí chlopeň podplodní tupě trojúhlá neb obloukovitá; není příčky mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní ve křídlech zadních; severovýchodní Asie, Severní Amerika . . . . . Phasganophora *Klp.*

— Výběžky kroužku desátého u samečka krátké 13

13 Výběžky desátého hřbetního loubku samčího dvojvětevné, bez mozolku na straně vnitřní 14

— Úkrojky desátého loubku hřbetní u samečka jednoduché, mozolkem na vnitřní straně opatřené 15

14 Pátý kroužek u samečka na zadním kraji jen mělce vykrojen; samičí chlopeň podplodní krátce tupě trojúhlá; mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní není příčky; Evropa, Asie Marthamea *Klp.*

— Pátý kroužek na hřbetě u samečka vybíhá ve dva oblé stětinaté cípky mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní ve křídlech zadních není příčky; Sev. Amerika . . Banksiella *Klp.*

15 Mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní v křídlech zadních jest příčka; samičí chlopeň podplodní dlouhá, parabolická, většinou nevykrojená; severových. Asie, Japan

Togoperla *Klp.*

— Mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní ve křídlech zadních není příčky; samičí chlopeň podplodní buď krátká s velikým trojúhlým výkrojkem, nebo dlouhá rovněž hluboce vykrojená a tak dva cípy tvořící; severových. Asie, Japan

Paragnetina *Klp.*

Rod Agnetina *Klp.* není v tomto seznamu uveden, protože pro neznalost pohlaví samčího nelze nalézti pro něj vhodného místa.

2. Podčel. Acroneuriinae.

Podčeleď Acroneuriinae má jméno své od rodu Acroneuria Pict. na němž poprvé mohl jsem význačné rysy této skupiny sledovati. Jest tedy tento rod do jisté míry typickým pro tuto čeleď, ačkoli v celkovém svém vidu neposkytuje nám ostrý její obraz. Hlavní znak podčeledi spočívá ve vytvoření vnějších plodidel samčích. Všecky kroužky zadečkové jsou normálně vyvinuty a nenesou žádných zvláštních rysu až na 9. a 10. Břišní loubek kroužku devátého tvoří zpravidla jen mírně dlouhou, nebo jen krátkou chlopeň podplodní, na konci obloukovitou a nesoucí na své ploše břišní před koncem u jednoho rodu malý čípkovitě vyniklý na konci hladký hrbolek u všech ostatních však lysý, značně vysedlý mozol (nehet). Po obou stranách jest chlopeň podplodní často vtisklá. Hřbetní loubek kroužku desátého jest zpravidla normální a jen u jediného rodu (Adelungia) jest rozčísnut ve dva díly, z nichž každý na vnitřní své straně vybíhá v silný výběžek růžkovitý, nahoru a do předu obloukovitě zahnutý. Chlopně podřitní jsou zpravidla malé, ale drápkovitě zahrocené a nahoru obloukovitě ohnuté. Hrbol nadřitní jest malý. Pohlavní značky samičky jsou velmi proměnlivy a neposkytují žádného rysu význačného, kterého by bylo lze použíti pro výměr této podčeledě, ačkoli u některých rodů jest tvar chlopně podplodní velmi význačný a odlišuje příslušníky rodu nejen od ostatních rodů podčeledi této, nýbrž i podčeledí ostatních.

Pokud ostatních znaků se týče, jest hlava opatřena dvěma nebo třemi očky jednoduchými a prvý případ svedl leckteré autory, že

řadili rody sem náležející do rodu Neoperla Needh, ačkoli jsou znaky jinými od něho naprosto rozdílny. Žilnatina křídel jest velmi rozmanitá a znak, který vedl Picteta k tomu, aby odloučil rod Acroneuria od rodu Perla, není nikterak charakteristickým ani pro rod Acroneuria sám, neřkuli pro ostatní rody této podčeledě, neboť příčné žilky ve vrcholu křídel vyskytují se jen pořídku. Pouze rod Eutactophlebia honosí se četnými příčnými žilkami v obou párech křídlových. Jako důležité znaky nutno vytknouti průběh druhé žilky hřbetní v křídlech zadních a výskyt příčných žilek v analním políčku křídel předních. Pokud prvého se týče jest u některých rodů uvedená žilka téměř rovná a probíhá rovnoběžně s prohybem křídla mezi jeho částí hlavní a lalokem hřbetním podobajíc se v této věci podčeledi Perlinae, u jiných zahýbá záhy na zad a vysílajíc četné větve vypadá jako kroužkovaná. Jako u ostatních podčeledí jest výskyt příčné žilky mezi prvou a druhou větví druhé žilky hřbetní systematicky důležit.

Co se týče zeměpisného rozšíření této podčeledi, jest zde několik velmi zajímavých zjevů, z nichž o některých měl jsem již příležitost se zmíniti. K dalším zástupcům význačným pro severní polokouli patří rod Acroneuria sám, který pokud mi posud známo, nemá ani jediného zástupce ani v Evropě, ani Severozápadní Sibiři, ale jehož oblast objímá jmenované kraje v širokém okruhu přerušeném Afrikou. Docela zvláštní tvary jinde se nevyskytující žijí v končinách táhnoucích se podél východního pobřeží Asijského od Japanu, až do Vých. Indie. A rovněž docela vlastní tvary chová Amerika Jižní a Mexiko. Velmi zajímavé rozšíření má rod Adelungia, který, jak shora pověděno, ukazuje i ve znacích svých podstatné odchylky: ze tří jeho druhů dva vyskytují se v Číně a Mandžursku a třetí v arktické Americe.

Přehled rodů subf. Acroneuriinae.

1 Ve hřbetním políčku křídel předních jest aspoň jedna, většinou však více žilek příčných 2
– Ve hřbetním políčku křídel předních není příčných žilek . . 3
2 Očka 3; Sev. Amerika . . . . . Perlinella *Banks*
— Očka 2; Sev. Amerika . . . . . Atoperla *Banks*
3 Očka 3 4
— Očka 2 9
4 Desátý hřbetní loubek samčí rozčísnut a ve dva dlouhé ružkovité výběžky prodloužen; žádné žilky příčné ve vrcholu křídlovém; políčko 1M$_2$ ve křídlech zadních dlouhé; není příčné

žilky mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní, z nichž prvější není prohnutá; Čína, Mandžursko a arktická Amerika . . . . . Adelungia *Klp.*

— Desátý loubek hřbetní není u samečka rozčísnut a ve výběžky prodloužen 5

5 Přední větev druhé žilky hřbetní není prohnutá a jest se žilkou prvou téměř rovnoběžná, nehet chlopně podplodní veliký a chlopně podřitní drápovité 6

— Přední větev druhé ž. hřbetní prohnutá a kroužkovaná . . 7

6 Hlava normální, do přední šíje nevtažená, vzájemná odlehlost oček zadních téměř vždy, častěji až o polovinu, větší než jejich vzdálenost od vnitřního kraje očního; samičí chlopeň podplodní malá; políčko $1M_2$ mnohem delší než jeho stopka; Sev. Amerika a jihovýchodní Asie . . . Acroneuria *Pict.*

— Hlava krátká, široká, s nápadně malými očima, do přední šíje značně hluboko vtažená; vzájemná odlehlost oček zadních menší než jejich vzdálenost od vnitřního kraje očního; samičí chlopeň podplodní veliká, téměř celou šířku devátého kroužku zabírající; Vých. Indie . . . . . Brahmana *Klp.*

— Hlava, oči i očka jak u Brahmana, ale přední šíje jen slabě lichoběžníkovitá, mezi $2A_1$ a $2A_2$ jest příčná žilka a samičí chlopeň podplodní schází . . . . . Kalidasia *Klp.*

7 Ve vrcholu křídlovém četné, velmi pravidelně uspořádané příčné žilky; políčko $1M_2$ ve křídlech zadních mnohem delší než jeho stopka; mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní křídel zadních není žádné příčky; Brasilie Eutactophlebia *Klp.*

— Ve vrcholu křídlovém jen výminečně nějaká příčná žilka . . 8

8 Podřitní chlopně samčí malé, drápovité; samičí chlopeň podplodní veliká polokruhovitá, téměř celou šířku kroužku devátého zabírající; políčko $1M_2$ v křídlech zadních mnohem delší než jeho stopka; mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní není příčky; Brasilie a úžina Magelhaensova . Kempnyia *Klp.*

— Podřitní chlopně samčí veliké, veslovité; hlava do šíje přední silně vtažená; $1M_2$ ve křídlech zadních mnohem delší než stopka a mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní jest příčka; Japan . . . . . Niponiella *Klp.*

9 Hlava má zřetelné spánky; ž. střední ve křídlech předních na kořeně do předu prohnutá a se ž. vřetenní rovnoběžná; $1M_2$ v křídlech zadních mnohem delší než jeho stopka; mezi přední a střední větví druhé ž. hřbetní jest příčka 10

— Spánky scházejí 11

10 Očka od sebe navzájem stejně nebo mnohem méně vzdálena jak od vnitřního kraje očního; Japan, Tonkin Kiotina *Klp.*

— Očka vespolek daleko více odlehlá než od vnitřního kraje očního; Japan, Vých. Indie (?) . . . . . Gibosia *Okam.*

11 Políčko $1M_2$ ve křídlech zadních zřetelně stopky delší . . 12

— Totéž asi zdéli stopky 13

12 Samičí chlopeň podplodní veliká, téměř celý devátý loubek břišní kryjící; Chili . . . . . Macrogynoplax *End.*

— Samičí chlopeň podplodní malá, sotva polovinu devátého loubku břišního kryjící; Peru . . . . . Inca *Klp.*

13 Mezi Rs a M ve křídlech předních aspoň dvě příčné žilky; samičí chlopeň podplodní nehtovitá, lysá; Brasilie (?) Onychoplax *Klp.*

— Mezi Rs a M ve křídlech předních jediná, políčko uzavírající příčka; samičí chlopeň podplodní není ztlustlá a jest chlupatá 14

14 Samičí chlopeň podplodní zřetelně vyvinuta, na zadním kraji více méně vykrajovaná; samčí chlopeň podplodní nese před krajem zadním na spodní ploše pouze malý čípkovitý hrbolek; Mexiko a celá Amerika Jižní . . Anacroneuria *Klp.*

— Střední pole 8. loubku břišního u samičky pouze slabě oblukovitě prodlouženo, takže není žádná pravá chlopeň podplodní vyvinuta 15

15 Střední pole šíje přední široké, za středem asi sedminu celé šířky tamtéž zabírající; Bogota . . . Microplax *Klp.*

— Střední pole přední šíje velmi úzké, za středem jen osmnáctinu celé šířky tamtéž zabírající; Tonkin . . . Nirvania *Klp.*

Auszug.

Fam. Perlidae.

Die Grösse des Körpers, relative Grösse des Kopfes der Augen, die Stellung der Punktaugen und der Stirnschwielen ziemlich variabel. Punktaugen drei oder zwei und die Schläfen meist fehlend, da der Kopf hinter den Augen gleich abgerundet ist und das Hinterhaupt zwischen den Augen bogenförmig gewölbt ist; bei einigen wenigen Formen sind aber hinter den Augen deutliche mehr oder weniger parallele Schläfen entwickelt. Die Scheitelsutur nur bei den grossen Arten als eine deutliche Rinne angedeutet und das Hinter-

haupt ohne Schwielen. Fühler meist fein und borstenförmig, Taster pfriemenförmig, das letzte Glied dünn und kurz.

Pronotum meist trapezoid, vorn meistens so breit, wie das Hinterhaupt hinter den Augen, nach hinten mehr oder weniger verschmälert; nur bei der Gatt. Chloroperla und ihren nächsten Verwandten ist das Pronotum quer viereckig und parallelseitig. Der Vorder- und Hinterrand des Pronotums ist meist mehr oder weniger bogenförmig, die Seiten gerade seltener ebenfalls etwas bogenförmig. Die Mittelfurche deutlich, das Mittelfeld, von variabler Breite und in der Regel nach vorn und hinten erweitert. Die wurmförmigen Schwielen meist deutlich.

Flügel nur in seltenen Fällen verkürzt und zwar bis auf seltenste Ausnahmen nur bei den Männchen. Nur in sehr seltenen Fällen ist **Rs** vor seiner Spitze mit dem **R** durch eine Querader verbunden. In der Flügelspitze sind bei einigen wenigen Gattungen mehr oder weniger zahlreiche Queradern vorhanden, aber ihre Anordnung ist ziemlich regelmässig. Bei einigen Gattungen ist die **M** am Grunde vorgebogen und lauft eine Strecke mit dem **R** parallel. Im Hinterflügel finden wir manchmal, dass **M** und **2A**$_1$ stark geschweift sind und in diesem Falle sind meist auch die Aeste des **2A**$_1$ geschweift. Die Länge der Zelte **1M**$_2$ im Hinterflügel ist sehr verschieden; sie kann vielmals länger, aber auch sogar viel kürzer sein als ihr Stiel, immer aber bietet ihre Länge ein gutes systematisches Merkmal. Die Querader zwischen dem Vorder- und Mittelaste der **2A** öfters fehlend.

Der Hinterleib immer mit zwei borstenförmigen Cerci. Beim Männchen tragen öfters auch die vorderen Rückensegmente verschiedene geschlechtliche Auszeichnungen in der Form von schildartigen Verlängerung des Dorsalbogens, dreieckigen Vorsprüngen des Hinterrandes, und von flachen mit kurzen Spitzen raspelartig besetzten Höckern. Auch die Bauchseite ist hie und da durch eine dichtere Behaarung gewisser Stellen und bei der Gat. Chloroperla durch einen Anhang am Hinterrande des VIII. Ringes ausgezeichnet. Das IX. Segment ist meist auf der Bauchseite verlängert und bildet eine mehr oder weniger deutliche Subgenitalplatte. Diese ist entweder einfach schaufelförmig, oder trägt vor ihrem Hinterrande eine glatte mehr oder weniger abgerundete Stelle — den Nagel — oder einen stiftartigen Knopf. Der X. Ring ist meist

verschiedenartig modifiziert, öfters ganz gespalten und in stark dornartige nach vorn gerichtete Fortsätze verlängert; in anderen Fällen sind diese Fortsätze lang säbelartig oder meist normal, dreieckig, vorspringend und nach oben über den Hinterrand des X. Ringes gekrümmt. Der Supraanallobus stark reduziert, nirgends auffallend entwickelt.

Beim Weibchen ist der achte Ring an der Bauchseite in eine mehr oder weniger deutliche Sugenitalplatte verzogen; seltener bleibt der Hinterrand des genannten Ringes einfach gerade.

Der Inhalt dieser Familie ist nicht ganz gleichartig und ich bin nicht ganz sicher, ob die Gattungen aus der Verwandtschaft von Cloroperla und Isopteryx nicht eher in die Fam. Perlodidae gehören. Die Form der Nymphen wenigstens führt zu dieser Vermutung.

Tabellarische Uebersicht der Unterfamilien.

1 Die männliche Subgenitalplatte mit einem glatten Nagel oder Stifte . . . . . Acroneuriinae.

— Dieselbe ohne Nagel, ganz gleichmässig gewölbt und behaart 2

2 Punktaugen 2 . . . . . Neoperlinae.

Punktaugen 3 3

3 Die Aeste des **Rs** verlaufen ganz ausserhalb der Anastomose und zweigen erst in beträchlicher Entfernung von derselben ab; die Zelle $1M_3$ in den Hinterflügeln kurz Chloroperlinae

— Der erste Ast der **Rs** mit der Anastomose mehr oder weniger verbunden oder wenigstens seine Wurzel von derselben nicht weit entfernt und wenn die Entfernung grösser ist, so ist die Zelle $1M_3$ in den Hinterflügeln deutlich länger als ihr Stiel. Perlinae.

1. Unterfam. Perlinae.

Die Unterf. Perlinae enthält die typischen Vertreter der Plecopteren, meist von mittlerer, öfters von ansehnlicher Grösse, seltener, kleine Insekten. Sie haben immer 3 Punktaugen, ihr Pronotum ist fast immer mehr oder weniger deutlich nach hinten verschmälert, Flügel zeigen nur als eine Anomalie eine oder zwei Queradern in ihrer Spitze, haben wenigstens 2, öfters aber zahlreiche subkostale Queradern, **Sc** erreicht die Anastomose, in dem kubita-

len Felde der Hinterflügel (mit Ausnahme von Mesoperlina) zahlreiche Queradern und die Zelle $1M_2$ in den Hinterflügeln (bis auf Perlesta) deutlich, oft mehrmals, länger als ihr Stiel.

Beim Männchen zeigt die Subgenitalplatte nie einen glatten Nagel, die Subanalklappen sind einfach dreieckig (nur bei Perlesta klauenartig verlängert), meist sehr klein und kaum vortretend. Der 10. Ring ist oben meist gespalten und in verschiedenartig gestaltete Fortsätze verlängert, auch die vorderen Rückensegmente, insbesonders das 5., sind öfters modifiziert.

Uebersicht der Gattungen der Unterfamilie Perlinae.

1 Die Zelle $1M_2$ im Hinterflügel etwa so lang wie ihr Stiel; der 10. Ring oben ungeteilt, nach unten abfallend; die Subanalklappen lang, klauenartig über den 10. Ring nach oben ragend, Schwanzborsten dünn, mit langen Gliedern und langen, abstehenden Borsten; Nordamerika . . . Perlesta *Banks.*

— Die Zelle $1M_2$ in den Hinterflügeln deutlich länger als ihr Stiel 2

2 In dem Cubitalfelde der Hinterflügel fehlen Queradern; Pronotum fast parallelseitig und das ganze Aussehen wie bei Chloroperla, auch der erste Ast des **Rs** ziemlich weit nach aussen von der Anastomose abbiegend, aber die Zelle $1M_2$ in den Hinterflügeln lang; der Hinterrand des 10. Ringes in zwei öhrchenartige Zipfel vorgezogen; Mittelasien Mesoperlina *Klp.*

— Kubitalfeld der Hinterflügel mit mehreren Queradern . . . 3

3 In der Zelle **M** der Hinterflügel wenigstens eine, öfters aber 2—3 Queradern; Pronotum vorne auffallend schmäler als das Hinterhaupt, nach hinten sehr stark verschmälert; der gegenseitige Abstand der hinteren Puntaugen viel kleiner als die Entfernung von Innenrande der Augen; das Mittelfeld des Pronotums breit, die Dorsalsegmente beim ♂ bis zum 10. normal, das 10. bildet kurze konische Zipfel; die ♀ Subgenitalplatte stumpfwinklig dreieckig; zwischen dem Vorder- und Mittelaste der **2A** im Hinterflügel eine Querader . . Dinocras.

— Die Zelle **M** in den Hinterflügeln ohne Queradern 4

4 Pronotum vorne deutlich schmäler als das Hinterhaupt, nach

hinten verschmälert; der 10. Ring beim ♂ in zwei walzenförmige Fortsätze verlängert; die weibliche Subgenitalplatte breit stumpf dreieckig . . . . . Esera.

— Pronotum vorne nicht auffallend schmäler als das Hinterhaupt 5

5 Das 5. ♂ Rückensegment normal 6

— Dasselbe nach hinten erweitert 11

6 Flügelspannung 17—23 mm.; Pronotum quer, fast parallelseitig, mit einem breiten, ein Fünftel der ganzen Breite einnehmenden Mittelfelde; der gegenseitige Abstand der hinteren Punktaugen zweimal so gross wie die Entfernung vom Innenrande der Augen; keine Querader zwischen den Vorder- und Mittelaste der **2A**; alle Dorsalsegmente des ♂ ohne Auszeichnung und der X. zwei kurze konische Zipfel bildend; weibliche **Sg** parabolisch; Spanien . . . . . Hemimelaena *Klp.*

— Flügelspannung grösser als 25 mm. 7

7 Der X. Ring ungeteilt, die **Li** spitz kahnförmig; Formosa Mesoperla *Klp.*

— Der X. Ring mehr oder weniger gespalten und in nach vorn gerichtete Fortsätze auslaufend 8

8 Der X. Ring beim ♂ in zwei kurze walzenförmige Fortsätze auslaufend, die keine Schwielen an der Innenseite zeigen . . 9

— Der X. Ring in zwei mehr oder weniger abgeflachte Fortsätze geschlitzt die an der Innenseite je eine flache rundliche Schwiele zeigen; keine Querader zwischen **2A**$_1$ und **2A**$_2$ 10

9 Der IX. Ring beim ♂ auf dem Rücken normal; die ♀ Sg fehlt; zwischen dem Vorder- und Mittelaste der **2A** Querader Perla.

— Der IX. Dorsalring des ♂ hat einen mit kleinen Spitzen besetzten Polster; die weibliche Sg mehr oder weniger deutlich Kamimuria.

10 Beim ♂ ist der X. Ring in zwei flache etwas aufgeworfene Fortsätze gespalten, die innen eine glatte Schwiele zeigen Tylopyge.

— Beim ♂ ist der X. Ring breit ausgeschnitten und geschlitzt, die Abschnitte geschwollen und an der Innenseite mit einer mit Spitzen besetzten Schwiele; die ♀ Sg lang parabolisch und hinten tief ausgeschnitten . . . . . Eccoptura.

11 Der V. Dorsalring beim ♂ stark nach hinten erweitert, am Hinterrande in zwei dreieckige Zipfel vorgezogen; der VIII. Ventralring beim Weibchen schwach bogenförmig vorgezogen; zwischen dem Vorder- und Mittelaste des **2A** keine Querader; zwischen R und **Rs** nahe der Spitze öfters eine Querader
Oyamia.

— Der V. Dorsalring beim ♂ entweder mit ganzen oder schwach ausgeschnittenen oder in zwei runde Zipfel vorgezogenen Hinterrande 12

12 Die Abschnitte des X. Dorsalringes beim ♂ in lange, säbel- oder dolchförmige Fortsätze auslaufend; ohne eine Schwiele an der Innenseite; die weibliche Sg stumpfwinklig dreieckig oder bogenförmig; keine Querader zwischen dem Vorder- und Mittelaste der **2A**; Nordost-Asien, Nordamerika
Phasganophora *Klp.*

— Die Fortsätze des X. Ringes beim ♂ kurz 13

13 Die Fortsätze der Abschnitte des X. Dorsalringes beim ♂ zweiästig, ohne Schwielen auf der Innenseite 14

— Abschnitte des X. Ringes beim ♂ einfach mit einer Schwiele an der Innenseite 15

14 Der X. Dorsalring beim ♂ nur schwach am Hinterrande ausgeschweift; die weibliche Sg kurz stumpfwinklig dreieckig; keine Querader zwischen dem Vorder- und Mittelaste der **2A**; Europa, Asien . . . . . Marthamea *Klp.*

— Der V. Dorsalring lauft in zwei rundliche beborstete Zipfel aus; keine Querader zwischen dem Vorder- und Mittelaste der **2A**; Nordamerika . . . . . Banksiella *Klp.*

15 Zwischen dem Vorder- und Mittelaste des **2A** eine Querader; die weibliche Sg lang, parabolisch, meist nicht ausgeschnitten; Nordost-Asien, Japan . . . . . Togoperla *Klp.*

— Zwischen dem Vorder- und Mittelaste der **2A** keine Querader; die weibliche Sg entweder kurz, mit einem grossem dreieckigen Ausschnitte, oder lang ebenfalls tief ausgeschnitten und zwei Zipfel bildend; Nordost-Asien, Japan
Paragnetina *Klp.*

NB. In diese Tabelle habe ich nicht die Gattung Agnetina *Klp.* aufgenomen, da ohne die Kenntnis des ♂ der richtige Platz nicht zu finden ist.

Uebersicht der Gattungen der Unterfamilie Acroneurinae.

1 In der Analzelle der Vorderflügel wenigstens eine, meist aber mehrere Queradern 2

— In der Analzelle der Vorderflügel keine Queradern . . . 3

2 Punktaugen 3; Nordamerika . . . . . Perlinella *Banks.*

— Punktaugen 2; Nordamerika . . . . . Atoperla *Banks.*

3 Drei Punktaugen 4

— Zwei Punktaugen 9

4 Der 10. Ring beim Männchen gespalten und in 2 lange dornartige Fortsätze verlängert; keine Queradern in der Flügelspitze; die Zelle $1M_2$ in den Hinterflügeln lang; keine Querader zwischen dem Vorder- und Mittelaste der 2A der Hinterflügel; $2A_1$ der Hinterflügel nicht geschweift; China, Mandschurien, Arktisches Amerika . . . . . Adelungia *Klp.*

— Der 10. Ring beim Männchen nicht gespalten und nicht in Fortsätze verlängert 5

5 $2A_1$ gerade, mit 1A fast parallel, in der Flügelspitze manchmal Queradern; Nagel der Subgenitalplatte gross und die Subanalklappen klauenartig 6

— $2A_1$ mehr oder weniger geschweift, von 1A abbiegend und gekerbt 7

6 Kopf normal, nicht in das Pronotum eingezogen; die weibliche Subgenitalplatte klein; der gegenseitige Abstand der hinteren Punktaugen fast immer gröszer, öfters bis um die Hälfte als die Entfernung vom Innenrande der Augen; $1M_2$ viel länger als der Stiel; Nordamerika u. Südostasien Acroneuria *Pict.*

— Kopf kurz, breit, mit auffallend kleinen Augen, in das Pronotum ziemlich tief eingezogen; der gegenseitige Abstand der hinteren Punktaugen kleiner als die Entfernung vom Innenrande der Augen; die ♀Subgenitalplatte grosz, fast die ganze Seite des 9. Ringes einnehmend; zwischen $2A_1$ und $2A_2$ keine Querader; Ostindien . . . . . Brahmana *Klp.*

— Kopf, Augen und Punktaugen wie bei Brahmana, aber Pronotum schwach trapezoid, zwischen $2A_1$ und $2A_2$ eine Querader und die weibl. Subgenitalplatte fehlt; Ostindien Kalidasia *Klp.*

7 In der Flügelspitze zahlreiche, regelmässig geordnete Queradern; die Zelle $1M_2$ in den Hinterflügeln viel länger als der Stiel; das Mittelfeld des Pronotums sehr breit; zwischen dem Vorder-

und Mittelaste der 2A in den Hinterflügeln keine Querader; Brasilien . . . . . Eutactophlebia *Klp.*

— In der Flügelspitze nur Ausnahmsweise einige Queradern . . 8

8 Subanalklappen des ♂ klein, klauenartig; die ♀ Subgenitalplatte gross, halbkreisförmig, fast die ganze Breite des 9. Ringes einnehmend; die Zelle $1M_2$ in den Hinterflügeln viel länger als der Stiel; und zwischen dem Vorder- und Mittelaste der 2A keine Querader; Brasilien und Magelhaensche Meeresenge Kempnyia *Klp.*

— Subanalklappen des ♂ gross, ruderförmig; Kopf in das Pronotum stark eingezogen; $1M_2$ in den Hinterflügeln viel länger als der Stiel und zwischen dem Vorder- und Mittelaste der 2A eine Querader vorhanden; die ♀ Subgenitalplatte gross, fast parabolisch; Japan . . . . . Niponiella *Klp.*

9 Kopf mit deutlichen Schläfen; M in den Vorderflügeln an der Wurzel vorgebogen und mit den R parallel; $1M_2$ in den Hinterflügeln viel länger als der Stiel und zwischen dem Vorder- und Mittelaste der 2A eine Querader 10

— Keine Schläfen vorhanden 11

10 Punktaugen von einander ebenso oder viel weniger entfernt wie von den Augen; Brasilien . . . . . Kiotina *Klp.*

— Punktaugen von einander viel mehr entfert wie von den Augen; Japan . . . . . Gibosia *Okam.*

11 Die Zelle $1M_2$ in den Hinterflügeln deutlich länger als der Stiel 12

— Dieselbe etwa so lang wie der Stiel 13

12 Die ♀ Subgenitalplatte gross, fast den ganzen 9. Ventralbogen deckend; Chili . . . . . Macrogynoplax *End.*

— Die ♀ Subgenitalplatte klein, etwa nur die Hälfte der Breite des 9. Ringes einnehmend; Peru . . . . . Inca *Klp.*

13 Zwischen dem Rs und M im Vorderflügel wenigstens 2 Queradern; die Subgenitalplatte nagelförmig und glatt Onychoplax *Klp.*

— Zwischen Rs und M nur eine (die Zelle schliessende) Querader; die Subgenitalplatte nicht verdickt und behaart 14

14 Die ♀ Subgenitalplatte deutlich entwickelt, am Hinterrande mehr oder weniger ausgekerbt oder ausgeschnitten; die ♂ Subgenitalplatte vor der Mitte des Hinterrandes mit einem kleinen stiftförmigen Schwiele; Mexiko u. Südamerika Anacroneuria *Klp.*

— Das mittlere Feld des 8. Ringes beim ♀ nur schwach bogenförmig erweitert, also keine echte Subgenitalplatte vorhanden;

15 Das Mittelfeld des Pronotums breit, hinter der Mitte ein Siebentel der ganzen Breite daselbst einnehmend; Bogota
Microplax *Klp.*

— Das Mittelfeld des Pronotums sehr schmal, hinter der Mitte nur den achtzehnten Teil der ganzen Breite einnehmend; Tonkin . . . . . Nirvania *Klp.*

MEGALOSCAPA (ATHETARUM SUBG.) PUNCTIPENNIS KR. Z ČECH 1914.

(Prof. J. Roubal.)

Po řadu let jsem věnoval největší péči sebrati všechna data literární i tradiční o této Athetě, jež mi vždy imponovala svou ojedinělou morfologickou charakteristikou při studiích zamilovaného rodu Atheta a Staphylinů vůbec. Mám ve sbírkách, nebo za 10 let určování cizího materiálu jsem se naučil znáti všechny skoro evropské tvary Athet — nikdy jsem však neměl štěstí míti pod lupou Megaloscapu. Nikdo z mých entom. korespondentů nemohl mi nic povědětí o ní, ani v Berlíně, ani v Brně, ani ve Varšavě, ani v Mnichově, ani v Kijevě jsem nedošel splnění své touhy. Noticky v literatuře jsou velmi sporé a plně karakterisují nesmírnou vzácnost tohoto pro vnější morfologii a strukturu nádherného brouka. Dosud citována byla Megaloscapa punctipennis Kr. z těchto míst:

Crefeld. (Mink leg.) Kraatz: Natgesch. d. Ins. Deutsch. I. p. 232.

Durynky (Thüringen). Kellner leg.-Natgesch. d. Ins. Deutschl. I. p. 232.

Meklenburg. Masen: Über d. Käf. Mekl. 1853-59. (Brauns, Nachtr.)

Hessensko. Scriba: Die Käf. im Grossherz. Hess. 1863-65.

Porýnsko (Rheinprovinz). Roettgen: Die Käf. d. Rheinprov. 109, cituje mimo Kraatzovu lokalitu typu „Elbf. (Corn. im Wiener Hofmuseum. — Col. Neerl. I. 209.) Thüringen (Hubenthal, D. E. Z. 08. S. 106.)“ O této poslední lokalitě napsal mi p. Hubenthal, že našel svůj exemplář u Gothy na okně venkovské chalupy.

Allergebiet. Wahnschaffe: Verz. d. im Geb. des Aller-Vereins 1883.

Pruské Slezsko. (Gerhardt.) Gerhardt: Sammelbericht pro 1889. D. E. Z. 1890 p. 200 „Unter feuchtem Laube. Berghäuser 1 ex. (4. [= April])."

Čechy. Klíma: Cat. ins. faunae boh. Il.: Brouci 1903. 45. (jednosloupc.) Na tento údaj asi se vztahuje poznámka z výtahu přednášky Dra. Lokaye v Č. Č. S. E. 1914. Č. 1.—2., XV., že byla chycena pod Petřínem.

Bavory. Dle Schilsky-ho: „Syst. Verz. d. Käf. Deutschl. . . ." 50.

(Corsika. J. Sainte-Claire Deville: „Catal. critique des Col. de la Corse" 1914. 120: „Corse, un individu (Raymond, Coll. Léveillé 1.)" Tato poznámka jest však annulována jinou na str. 518: Rayer cette espèce, dont l'indication est dûe à une determination erronée.")

Francie. Dle Jacobsona, str. 544.

Ve většině příruček, monografií, seznamů a faun jsou udávána jen některá z těchto nalezišť, nebo jen „G.", „A." nebo „E. c." Jest to středoevropský druh par excellence a jest jednou z těch vzácností, které jsou stále řidší a řidší, protože vymírají. Rychle se vzmáhající industrialisace, explantace původních formací listnatých lesů a celých s nimi souvisících přirozených stavů podmínek životních, zejména hyperrationální způsob nynějšího lesního i polního hospodářství zničily už velmi mnoho a zničí více, ano vyhubí přímo navždy některé druhy živočišné.

Podobný zjev s vymírajícím broukem dokumentován Bickhardtem v „Ent. Bl." 1912, Nr. 3., Beilage a týká se druhu Hister distinctus *Er.*

Konečně se mi poštěstilo samému Meğaloscapu uloviti, a to letos (3. V. 1914) na Berounsku. Podivuhodná jest struktura, totiž tečky předních částí těla neobyčejně hrubé, veliké a řídké, jako na př. u Bolitochara, Alianta Brucki, nebo hrubší než na př. má Haploderus. Tělo je dosti kompaktní, elegantního vnějšího obrysu, krovky nepoměrně dlouhé, celá plastika znaky ve svých nuancích běžnými výrazy nevyjadřitelnými ukazuje na první pohled odlišný druh ode všech Athet. Velmi dobře by mohla býti samostatným rodem mezi Myrmedoniini. Vlastní popis

by bylo zbytečno reprodukovati, jest podrobně podán Kratzem a mnohokráte pak opakován v příslušné literatuře.

Zmíněný nádherný ex. jest v mé sbírce.

POZNÁMKA K SEZNAMU ČESKÝCH SBÍREK HMYZOVÝCH A IMPULS K AGITACI O JICH OSUDU.

Prof. **J. Roubal,** Příbram.

Ve výčtu sbírek P. T. členů naší společnosti v č. I.—II. 1914 zprávy jednatelské byla vynechána sbírka prof. J. Roubala v Příbrami. Tato patří k největším sbírkám brouků v Rakousku, jakož svědčí tato data: povstala během 15 let a čítá dnes asi 16—18 tisíc různých forem palaearktických. Obsahuje materiál sběrů majitelových ve Stř. Evropě, Krasu, v Italii, na Litvě, Volyni, Podole, jižním Rusku, Kavkaze, dále výměnně získaný stykem se všemi vědecky pracujícími entomology i sběrateli palaearktické fauny, částí ze sběrů od sběratelů ex professo koupí opatřených a hojné druhy za determinace získané jakožto honorář. Vedle zpracovaných partií majitelem samým jsou ve sbírce určeny nebo revidovány větší či menší partie hlavně těmito pp. specialisty a autory: Bernhauerem, Bickhardtem, Breitem, Danieli, Doderoem, Eggersem, Fleischerem, Formánkem, Ganglbauerem, Heikertingerem, Hubenthalem, Luzem, Netolitzkým, Pečírkou, Picem, Raffrayem, Reitterem, Schilskym, A. Schmidtem, Stöckleinem, Tylem.

Geograficky důležité jest zastoupení fauny středoevropské, zvláště české — skoro zúplna — balkánské a kavkazské, obsahuje m. j. celou sbírku Staphyl. od Dra. Krüpera.

Typů a kotypů jest přes 1000 kusů, některé unikáty, řada největších rarit středoevropských mnoho vymírajících druhů, úplná skoro kollekce myrmekophilů evropských, vše nejmoderněji zařízeno a dle Reitterova a Jakobsonova seznamu katalogisováno.

Při této příležitosti dlužno připojiti zatím malou kapitolu kulturní se zorným úhlem poněkud širším než pouze odborně-entomologickým.

Majitel sbírky jest ochoten veřejně (tiskem, přednáškami) i soukromým jednáním a p. zahájiti diskusse o thematu, týkajícím

se budoucího osudu této sbírky i jiných. Podkladem by byl motiv, aby rozhodně nedošlo k rozkouskování a rozčachrování takových sbírek obchodní cestou a znehodnocení vědecky důležitých materiálů choutkami pouhých sbírkařů-sportsmanů. Dokud nemáme ústředí, museum entomologické — a takový ideál jest velmi, velmi ještě daleký — možno by bylo zatím alespoň něco; kontrakt dvou přibližně stejnocenných sbírek, že po smrti (nebo event. po přerušení entom. činnosti jednoho majitele) převezme sbírku jako celek druhý compagnon a ten sdělá smlouvu s druhým atd. Takových smluv by mohlo býti více parallelních a posléze některý budoucí takový kustos (či více kustodů) příštích generací zakotví v lůně českého entomol. musea, nebo nějaké pobočky sbírek entom. při jiném kulturním ústavu intencí podobných. Velikost inventáře nemusí zalekati: ten, kdo by se tu angažoval, jest vždy tak majetný a praktický, že by snesl o jeden pokojík svého bytu více a dovedl by jeho prostoru s pomocí pokojového žebříčku až ke stropu využiti a sbírky ovládati a rád ve jménu toho nejmilejšího svého životního raison d'être by nějaké oběti snášel.

Podepsaný má takové soukromé museum na př. sám a dobře směstnal tři pracovní stoly, sedm skříní brouků, malou skříň s motýli a velmi velikou čistě entomologickou knihovnu, obsahující 14 m dlouhou řadu knih.

Jakožto mottem k celé této eventuelní diskussi a s nadějemi v plodnost akce, jsem první ochoten započíti a svými sbírkami participovati. Heslem pouze: sbírka zůstaniž v Čechách, v českých rukách, sloužiž jen vědeckým účelům!

Úmrtí.

Ještě poslední dny v minulém roce utrpěli jsme, 30. prosince, bolestnou ztrátu úmrtím p. Jarosl. Paula, em. profesora české vyšší dívčí školy v Praze. Ačkoli po dlouhá léta byla botanika vlastním předmětem jeho záliby, přece ve šlechetné snaze podporovati vše dobré byl od r. 1908 naším členem jako v upomínku na léta mladší, kdy zabýval se studiem motýlů. Jeho dobrá a milá povaha zajistila mu místo v paměti všech, kdo ho znali.

pásmo rozeklaných skalních stěn s listnatými i jehličnatými lesy. Pak jel přednášející sám na Volujak, Lebršnik a Maglič. Na Lebršniku sbíral v jeskyních zvláště ve Lilině pečině. Zvláštní byla různost fauny na těchto třech místech. Krajina je porostlá pralesy listnatými i jehličnatými. Sbírány dva nové druhy Liodes. V sev. Bosně sbíráno v okolí Derventu a Bos. Brodu. Nazpět přes Záhřeb a Vídeň.

Pan Obenberger předkládá novou Julodis Zoufali z Araratu; pak J. Holdhausi a Pietschmani a nové Buprestidy z Číny.

Přítomno 17 členů a 5 hostů.

Občasná schůze dne 26. května. Uctěna památka zesnulých členů, pp. dra Jindř. Veselého, kustoda Společnosti a p. cís. rady Ferd. Veselého, do letoška od počátku pokladníka.

Oznámeno, že správa Kundratického velkostatku povoluje 2—3 exkurse do tamních lesů. Měst. rada karlínská povolila subvenci 25 K.

Za člena přijat p. Teyrovský, studující.

Po té přednáší p. docent Dr. Rádl o entomologické filosofii. Uvádí především všeobecný názor na entomologii v kruzích vědeckých. V době po renaissanci udávali nejslavnější entomologové směr: Reddi, Malpighi, Swammerdamm, Leuwenhoek, Réaumur. Studovali co možná drobounké věci. Zásadou jim bylo: Vše vzniká jen ze živých bytostí, jen Redi si to představoval poněkud jinak. Tak vznikl evolutionismus a nauky ovistů (čili animalculistů). Věda podporovala i politiku: srovnávání včel a absolutismu. Po Linnéovi přestává ctění entomologie — a Buffon byl prvý, který si chtěl všímat jen zvířat pro člověka důležitých. Z nejmodernějších entomologů je Wasmann, jehož vývody však třeba přijímati opatrně.

P. prof. Klapálek vytýká význam systematiky, její nedokonalost a uznává cenu laické práce pro zoogeografii.

Pan doc. Dr. Rádl považuje rozdíly mezi jednotlivými rody obratlovců za větší nežli rozdíly mezi čeleděmi hmyzu, čemuž pan předseda přesvědčivě opponuje a polemicky se súčastňuje i pan Obenberger.

Pan Obenberger demonstruje jeskynní brouky rodu Pholeuon a Buprestidy.

Přítomno 16 členů a 3 hosté.

V občasné schůzi 23. června uctěna památka p. B. Žežuly.

Přednáší p. officiál Klenka o své cestě do Albanie. Cesta vedla přes Terst. Společníkem na cestě byl p. Leo Heyrovský. Prvá zastávka byla ve Spljetu u p. Dra. Karamana. V Albanii vystoupili v Medui. Pobřeží je krásné, hojně tam sbíráno pod kmeny, na močálech a j. Cesta do Skadru byla dost obtížna, ač konána automobilem. Tam výlety na Taraboš a Bardaňol. Zpět se vrátili do Medui a odtud lodí do Gruže, pak do Sarajeva, Požegy a do Skradu k p. Frédlovi. Později odejel p. přednášející na Učku (Monte Maggiore), ale pro déšť byl nucen bez výsledku se vrátiti.

Pan Obenberger demonstruje českou Phaenops cyanea z Čelakovic, chycenou p. Klenkou, a kromě toho zajímavé brouky ze střední Asie.

Přítomno 16 členů a 3 hosté.

V občasné schůzi 13. října oceňuje p. inspektor Vimmer význam zemřelého Kowarze, který asi před 20 lety sestavil prvý seznam českých Dipter; podobně zpracoval i faunu Uher; Dolichopody také zpracoval, pak rod Halyoia Myophila a utvořil mnoho nových rodů. Pro české Museum věnoval zbytek své sbírky. Povstáním vzdána čest jeho památce.

Pan Leo Heyrovský přednáší o cestě do Skradu. O prvé části (cesty do Albanie) přednášel p. offic. Klenka. Sbíráno v okolí Požegy, pak podniknut výlet do Veliki, ale počasí bylo celkem nepříznivé. I rozhodli se k odjezdu do Skradu blíže Rjeky k p. Frédlovi. Skrad je malá vesnice mezi lesy s bohatou faunou. V blízké jeskyni Muževa hišica marně pátráno po broucích, za to v okolí chytán zajímavý Callimus angulatus a také prosev skytal mnoho pěkného. Na skrad-vrchu Anophthalmové jsou silně již vychytáni. Chytán též Leptinus testaceus. Pak odjezd ke Rjece, odtud do Opatie. Výlet na Učku provázen byl bouřkou. Nahoře mnoho Leistus v. rufipes. Pak návrat do Prahy.

Pan Klenka podotýká o zajímavých jeskyních pod Učkou horou.

Přítomno 11 členů a 2 hosté.

V občasné schůzi dne 27. října přednášel pan PhC. Julius Komárek o své cestě na Kavkaz a do Armenie. Cesta konána se zemř. Drem. Jindř. Veselým do míst, která náš zvěčnělý člen již navštívil. Z Batumu jeli rovnou do Tiflisu, kde se zdrželi asi týden, odtud zakavkazskou jižní drahou dále k jihu. Sbíráno pod sopkou Alages. Pak z Alexandropole do Džulfi a odtud

do Ordubatu, který podobá se oase, oživené již lepší faunou. Ubytovali se u Arména, dost draho. U velitele pohraniční stráže dostalo se jim nejlepšího přijetí. Pod Ordubatem, který ztravuje horský potok, jest poušť. V okolí je velmi hojná zejména Julodella, létá večer. Dr. Veselý zde našel 3 nové Sphenopteny a řadu jiných zajímavých druhů. 3denní výlet podniknut do osady Migry, kde jsou veliké lesy. V Ordubutě se sešli s entomologem Kulzerem, který v horách sbíral Mallosie. Z Ordubotu se vrátili po 3 nedělích do Tiflisu. Výlet na jezero Gofču se nezdařil — nebylo ruských pasů! Milé bylo přijetí od gubernatora, pasy dostali ihned. Odtud jeli na Kutajs, mezi Elbrus a Dichtan, kudy vede osetinská cesta. Z Albony dále do hor nutno jeti koněm po dosti závratných cestách k Lečkunskému újezdu po celodenní jízdě do Leksury, obydlené částečně Svanety. Dále přes Latpari-ský průsmyk. Na Latpari nocováno a sbíráno, hojný je zde všude ve Svanetii Plectes Bibersteini. Pak výlet pod ledovec Tetnur. Z Kali pokračovali do údolí Inguru. Obyvatelé Svaneti jsou celkem velmi nekulturní a nechtí nic prodati.

Z Inguru do Mestie, kde byla jedna z nejlepších lokalit (na př. Stenus Veselýi Rambousek n. sp.) a kde se dále zdrželi asi týden. Z Meštie jde pošta do Bečo, a odtud dále chudým koncem Svanetie. Z Tauraru po bídné cestě dolů s několika noclehy v lese. Odtud konečně z dlouhého průsmyku do údolí Abchasie. Pak do osady Čhalti a vozem do Cebelinskoje — odtud domů!

Pan Leo Heyrovský demonstruje Callipogon relictus a Pogonochaerus inervicollis, p. Kudlička larvy střečka jeleního.

Přítomno 14 členů a 4 hosté.

V občasné schůzi 10. listopadu přednášel pan PhC. Rudolf Klečka: »O původu křídel hmyzu«. Po starších autorech z modernějších je nejdůležitější Dewis a Comstock. Křídlo se zakládá z kutikuly tělní na 2. a 3. článku thorakalním. Vychlípenina stěny tvoří t. zv. imaginální terčky. Tak vznikají křídla u všech hmyzů. Přednášející zpracoval toto thema na Psyllách. U vylíhnuté larvy vidíme zmnožení buněk, je to vznik imaginál. terčků. U hmyzu s dokonalou proměnou se vznik z hypodermis děje jiným způsobem. Příkladem Rhodites rosae. Když se vytvoří vychlípení, nastává druhotné vchlípení, t. j. záhyb, a vše je obaleno kutikulou tělní. Do těchto prvotních základů nevnikají trachea, hrají zde podřadnou úlohu. Na to upozornil Dr. Šulc. Záhyb křídelní nazýváme

lamellou křídelní, v ní zůstává jemný kanálek, jenž jest základem žilky křídelní, do níž vniká trachea. Lamella rychle roste u Psyll, ale je stále obalena váčkem kutikuly. Lamella se tím zprohýbá a musí následovati svléknutí. Po svléknutí natáhne se lamella a nová kutikula ji opět obalí.

U hmyzu dokonalou proměnou zmizí peripodiální dutina a křídla se dostanou ven, ač pevná kutikula stále lamellu obaluje.

U Psyll je silnější a větší rozvětvování větviček. V pozdějších stadiích při redukci buněk je viděti ztrácení se buněk. V dospělejších stadiích larev je tracheisace křídel skoro úplná. Na svrchní straně křídel bývá tlustší kutikula. Každé zchitinování je až v stadiu imaga. V krovkách brouku není žilek tracheálních, trachee zanikají.

Přítomno 11 členů, 1 host.

V občasné schůzi dne 24. listopadu pan Oldřich Šustera přednášel o »Sauterově sbírce vos hrabavých z Formosy«. Kořist obnáší asi 400 exemplárů a dána p. přednášejícímu k zpracování z Dahlemského Musea. Ostrovní fauna má pro zoogeografii velkou důležitost. Formosa se oddělila od pevniny teprve v pozdější době. Asi 30 druhů je nových. Fauna má charakter celkem orientální, která se dělí na 4 podoblasti.

Priocnemis (Chyphononyx) má nejvíce charakter indický. Starý tento rod byl přesně rozdělen na 4 nové a 1 podrod. Pseudagenia má asi 15 druhů. Smith je popisoval dle barev. Rod Deuteragenia a Ceratopales také zastoupen. Ceratopales skoro ani nepatří k Pompilidum, jsou dle toho jen morfologicky nižší odnoží kutilek. Homonotus v systemu byl od téhož autora různě kladen. Často samci kladeni do jedné, samice do druhé skupiny.

Nové rozdělení od p. přednášejícího se také na tomto materiálu osvědčilo. Některé druhy mají pohlavní dimorfismus značně vyvinutý. Při systému nutno přihlížeti k větvení dle vývoje a dle poměru zoogeografických. Z čeledi Sapillid vyšly druhé skupiny.

Celkově náleží fauna Formosy fauně indické s elementy fauny palaearktické, malajské prvky sem nepronikly.

Pan Kudlička předkládá několik exotických Hymenopter, které p. Šustera ihned určuje.

Přítomno 15 členů a 3 hosté.

Prosincová schůze občasná se nekonala.

ZPRÁVA VÝROČNÍ

za správní rok 1914.

Výbor České Společnosti Entomologické.

Předseda:
Prof. Frant. Klapálek.

Místopředseda:
Škol. rada Rob. Hartmann.

Zapisovatelé:
C. k. vrchní štábní lékař MUDr. Jaromír Pečírka,
Ph. Dr. Frt. Rambousek, assist. čes. univers.

Pokladník:
C. k. účet. řed. Josef Graf.

Knihovník:
Oldřich Šustera, účet. úředník zem. výboru.

Kustos:
Ph. Dr. Jindř. Veselý.

SEZNAM ČLENŮ.

A) ČLENOVÉ ČESTNÍ.

1907 Bolívar, Don Ignacio, ředitel přírodnického musea v Madridě.

1907 Horváth, Dr. Géza, ředitel Magyar Nemzeti Muzeum v Budapešti.

1910 Lobkovic, J. J. Ferdinand princ, zem. nejvyšší maršálek král. Českého atd.

1910 Melichar MUDr. Leop., c. k. dvorní rada v Brně, Rudolfova tř. *(Homoptera Coleopt.)* (Členem od r. 1904.)

B) ČLENOVÉ ZAKLÁDAJÍCÍ.

1904 Klapálek František, c. k. profesor v Karlíně (1907).

1904 Kubes, P. Augustin, provinciál řádu O. O. kapucínů v Kolíně (1907). *(Hym.)*

1904 Šulc MUDr. Karel, báňský lékař v Michálkovicích v Rak. Slezsku (1910). *(Psyllidae, Coccidae.)*

C) ČLENOVÉ ČINNÍ.

1905 Absolon, PhDr. Karel, docent geografie při české universitě v Praze, kustos musea v Brně. *(Apteryg., fauna jeskynní.)*

1907 Albrecht Hynek, strojvůdce ve Veselí n. Luž. *(Col.)*

1910 Babák Dr. Ed., prof. české univ. v Praze II. Fysiol. ústav. *(Fysiol. hmyzu.)*

1911 Baudyš Dr. Ed., entomolog při tabák. továrně, Sarajevo, N. Goruša 6. *(Cecidie.)*

1906 Bayer Emil, c. k. prof. v Brně, Šturmova ul. 16. *(Hálky a hmyz duběnčivý.)*

1907 Benešová Heda, choť hoteliera v Praze, Petrohradská ul. *(Lep.)*

1904 Binder Emil, majitel domu v Praze-I., Karlova ul. 88.

1904 Bízek Rudolf, správce skladů železáren v Komárově. *(Col.)*

1904 Blattný Em., c. k. dvorní rada, Vídeň VI., Hofmühlgasse 22. (*Lep.*)
1910 Borek Jan, fotograf, Čes. Třebová. *(Coleopt, Bohem.)*
1905 Brožek Arth., prof. dr. v Praze, na Vyšehradě. (*Theorie variační.*)
1904 Brýdl Rudolf, c. k. profesor v Chrudimi. (*Col.*)
1907 Cífka Josef, c. a k. setník, Sanok, Halič. (*Lep.*)
1910 Čermák JUDr. Boh., advokát v Hořovicích. (*Lep.*)
1904 Černý Jos., hostinský ve Vršovicích. (*Lep.*)
1905 Duchoň Manuel, odb. učitel v Rakovníce. (*Col.*)
1913 Fiala Jos., c. k. vrch. pošt. správce v Kroměříži.
1906 Formánek Romuald, vicepresident c. k. pošt. ředitelství v Brně, Veverská ul. č. 69. (*Col.*)
1909 Frankenberger Zdeněk, MUSt. v Praze-II., Štěpánská ul. (*Col.*)
1913 Fuksa Antonín, učitel, Záběhlice u Hostivaře.
1905 Graf Josef, c. k. ředitel účtárny v Praze, Král. Vinohrady, Korunní tř, 105. (*Lep.*)
1904 Hartmann Rob., c. k. školní rada na Smíchově, Jeronýmova ul. 7. (*Leop.*)
1914 Heindl Vojt., stud., Praha II., Karlovo nám. 34.
1909 Heyrovský Leop., JUSt., Praha I., Jilská ul. 2. (*Col., sp. Ceramb.*)
1909 Hilitzer, MUDr. Alois, c. k. štábní lékař, Smíchov, Husova 4. (*Col.*)
1907 Holík, P. Bedřich, katecheta v Žižkově. *(Col.)*
1906 Holík Frant., učitel v Praze-Holešovicích. *(Hym.)*
1912 Homolka Dr. Karel, c. k. rada zem. soudu.
1908 Hula Jan B., ing. chemie v Rakovníce.
1913 Hulata Jos., soukr. úředník, Pardubice, Bílé předměstí 32.
1913 Janáček Jos., c. k. berní assist. v Místku, Morava.
1906 Janda, Dr. Viktor, c. k. profesor v Karlíně. *(Anat. Metam.)*
1910 Javůrek, PhDr. Vlad., Praha-II., Wenzigova ul. 11.
1908 Jedlička Arn., ing., Vršovice, Hálkova 520. *(Carabidae,* spec. *Pterostichus.)*
1904 Jelínek, MUDr. Robert, zdravotní rada v Dobříši. *(Lep.)*
1912 Ješina Rud., odb. učitel, Žižkov, Havlíčkova tř. 42.
1904 John Jan, c. k. ředitel reálky v Táboře. (*Lep.*)

1904 Jureček, MUDr. Stěpán, c. k. pluk. lékař v Turnově. (*Col.*)
1913 Kettner Radim Ph. St., na Hrádku 2, Praha II.
1904 Kheil Nap. M., ředitel soukr. obch. školy a translator in hispanicis v Praze. (*Lcp. Orth.*)
1914 Klečka Rudolf, profesor, Praha II., na Slupi 14.
1910 Klenka Kar., c. k. vrchní pošt. officiál, Praha 262-I., (*Lep. Col.*)
1905 Klička, MUDr. Ladislav, lékař v Praze I., Křižovnická ul. č. 87. (*Col.*)
1911 Klier, Dr. Čeněk, ředitel městské spořitelny pražské, Praha I.
1913 Komárek Julius, Ph. Dr., Smíchov, Jakubská 15. (*Mallophaga.*)
1904 Kranich Jan, profesor paedagogia a redaktor „Přírody a Školy" v Pol. Ostravě.
1904 Krátký František, ředitel reálky v Praze VI.
1904 Krauskopf Adolf, ředitel měšť. školy v Mladé Boleslavi.
1906 Kruta Alfred, c. k. berní správce v Bělé pod Bezd. (*Col. Lep.*)
1906 Křepelka Adolf, cís. rada, sekretář a člen obchodní správy rak.-uher. banky, Vídeň XVIII., Heizingergasse 47.
1914 Kudlička Eduard, účetní na Král. Vinohradech, Rubešova ul. 1. (*Škodný a užitečný hmyz.*)
1914 Kuttelwascher Otto, c. k. pošt. assist., Král. Vinohrady, Slezská ul.
1910 Ladislav Jože, účetní, Annenské nám. 2., Praha I.
1914 Lang Josef, Chicago.
1914 Láznička Rob., obchodník, Žižkov.
1913 Lokayová Anežka, choť zdravotního rady a měst. okres. lékaře v Praze. (*Col.*)
1904 Lokay, MUDr. Emanuel, zdravotní rada a měst. okresní lékař v Praze II., na Poříčí 35. (*Col.*)
1906 Lukeš Jos., c. k. školní rada v Písku. (*Col.*)
1906 Maličký, JUDr. Josef, advokát v Hořovicích. (*Lep.*)
1911 Martínek Otokar, učitel ve Ždírci.
1911 Maťcha Jaroslav, c. a k. nadporučík v. v., Smíchov, Ferdinandovo nábřeží 29. (*Col.*)
1908 Mazura Kar., disponent Agrobanky v Brně (*Col.*)
1907 Molek, MUDr. Alois, c. a k. pluk. lékař v Praze, Břevnov. (*Col.*)

1905 Mrázek, PhDr. Alois, ř. prof. české university v Praze II., Dřevní ul. 381. (*Biol., Anat. Metam.*)
1904 Mužík František, odb. učitel v Kralupech. (*Hemipt.*)
1906 Nejdl, Dr. Viktor, ředitel gymn., Mělník.
1906 Nosek Ant., c. k. professor na Smíchově, Husova třída 1109. (*Arachn.*)
1905 Novák Bohumil, professor prům. školy v Brně, Kafkova ul. 12.
1913 Novotný šlecht. Jos., c. k. dvorní rada, Smíchov, Ferdinandovo nábřeží.
1910 Obenberger Jan, Ph. St., Praha II., Olivova ulice č. 5. (*Col., sp: Bupresť.*)
1914 Ondřej, PhDr. Augustin, professor, Smíchov č. 1185. (*Col.*)
1910 Osvald Jan, prof. v Náchodě.
1904 Pastejřík Jan, odb. učitel v Karlíně č. 430. (*Dipt.*)
1908 †Paul Jarosl., prof. vyšší dívčí školy v Praze. (*Lep.*)
1912 Pazourek Andreas, stát. učitel, Vídeň XII./I., Fabrikgasse 12. (*Col.*)
1904 Pečírka, MUDr. Jaromír, c. k. vrchní štábní lékař v Praze, Oujezd 602. (*Col.*)
1912 Pflanzer Vilém, majitel pivovaru u Šenfloků, Praha II., Václavské nám.
1913 Pejcha J. V., dipl. agronom, Fabrika Šečera, Čuprija, Srbsko.
1910 Pleticha Jos., c. k. pošt. officiál, Žižkov, Štítného ul. 14. (*Col. Bohemiae.*)
1911 Pohnert, Dr. Edvard šlechtic, vrchní rada zemsk. soudu, Mezibranská II. (*Col.*)
1909 Pokorný Fr., mag. rada, Praha 335-II. (*Lep.*)
1904 Preis Karel, c. k. dvorní rada, professor vys. učení technického na Smíchově, Ferdinandovo nábř. 31. (*Lep.*)
1905 Princ Vojtěch, c. k. školní rada, professor v Praze.
1909 Procházka Al., technický cukrmistr v Klobukách u Slaného.
1914 Procházka Jan Svatopluk, PhC., Praha II., Vávrova č. 6.
1911 Prokůpek Adolf, velkostatkář, předseda Českého odboru Zemědělské rady v Praze.
1911 Purkyně, MUDr. Otokar rytíř, Louny.

1904 Rádl, Dr. Em., docent české university, c. k. professor v Praze II.
1904 Rambousek, Dr. Frt., assistent zool. ústavu české univers., Praha II., Karlov 2028. (*Col., sp. Staphyl.*)
1912 Roland Jaroslav, pošt. úřed., Král. Vinohrady, Slezská tř. 72a. (*Col., Hem.*)
1904 Roubal J., professor v Příbrami. (*Col.*)
1906 Růžička Ant., prof., Chrudim, Palackého tř. 76. (*Lep.*)
1905 Řivnáč Ant., knihkupec. presid. obch. a živnost. komory v Praze.
1904 Secký Rudolf, účetní revident zemského výboru v Praze II., Fügnerovo nám. 3. (*Lep.*)
1905 Sedláková, sl. Jarosl. v Polné. (*Col.*)
1908 Seehák Jindř., c. k. prof., Praha VII. (*Lep.*)
1904 Sekera, Dr. Emil, c. k. professor v Praze I.
1904 Sekera Jan, ředitel cukrovaru Legnago u Verony, Italia. (*Col.*)
1908 Senc P. Aug., farář v Hostíně u Mor. Budějovic. (*Col.*)
1907 Smolka Al., vlád. rada a ředitel c. k. průmyslové školy v. v. v Praze, Smíchov, Královská tř. 8. (*Col.*)
1904 Srdínko Josef, stav. rada v. v., Smíchov, Ferdinandovo nábř. 7. (*Lep.*)
1914 Stejskal J. V., říšský poslanec a redaktor v Husovicích u Brna.
1912 Svoboda Frt., měst. úřed., Smíchov. (*Col., Lep.*)
1913 ze Sternecků JUDr. Jakub, c. k. místodržitelský tajemník, Praha III., Říčná 15. (*Lepidopt.*)
1909 Šandera, JUDr. Čeněk, adv. v Trhových Svinech. (*Hym.*)
1905 Šípek Jan, c. k. pošt. oficiál v Příbrami. *(Col. Lep.)*
1904 Šrámek August., professor v Nymburce. *(Col.)*
1904 Štěrba Frant., ředitel cukrovaru v Čes. Brodě. *(Col.)*
1907 Štraub Ant., inženýr v Praze III. *(Lep.)*
1905 Štrof Jan, preparator musea král. Českého v Praze.
1906 Šulc Josef, úředník města Sobotky. *(Col.)*
1906 Šustera Oldřich, účetní úředník zem. výboru v Praze, Smíchov čp. 553. *(Hymen.)*
1914 Tejrovský Vladimír, stud., Kr. Vinohrady, Jungmannova 67.
1913 Tesař Rud., lesní, Střítež, pp. zámek Rožinka, Mor.

1909 Tille, JUDr. Cyrill, c. k. podplukovník auditor ve Vídni VIII., Lenaugasse 7.
1908 Tocauer Ad., lesní správce, Lekenik u Záhřeba, Chorvatsko. *(Col.)*
1906 Tykač Jaroslav, učitel v Plzni. *(Lep.)*
1907 Tyl, MUDr. Jindř., c. a k. štábní lékař v Písku. (*Col.*)
1904 Uzel, Dr. Jindřich, prof. čes. vysoké školy technické, přednosta fytopathol. odděl. Výzk. stanice cukrovar. při technice, Smíchov, Na Skalce č. 15. (*Apteryg., Thysanopt., Lep. a škůdci.*)
1912 Vaca Rud., učitel, Mariánské Hory, Mor.
1909 Vaněk Jan, c. k. poštmistr v Dobrovicích u Ml. Boleslavi. (*Lep.*)
1911 Vávra Stanislav, architekt, Smíchov, Ferdinandovo nábř. 29. (*Col.*)
1904 Vávra, Dr. Václav, kustos Musea král. Českého v Praze, Vysočany. (*Orthopt.*)
1904 †Veselý Ferdinand, cís. rada na Král. Vinohradech, Slezská ul. 33. (*Lep.*)
1905 †Veselý, PhDr. Jindřich, v Praze III., Velkopřevorské nám. 1. (*Col.*)
1904 Vimmer Antonín, ředitel a míst. školdozorce na Král. Vinohradech, Palackého tř. 37. (*Dipt.*)
1904 Vlach Vilém, professor obchodní akademie v Plzni, Karlovarská tř. (*Lep.*)
1905 Vopršal Fr., účetní revident zem. výboru v Praze VII., Čechova tř. 224. (*Lep.*)
1904 Wendler Jan, továrník v Praze I., č. 386, na Můstku. (*Col.*)
1907 Zamastil Stanisl., prof. v Domažlicích. (*Hym.*)
1910 Záruba Ant., uměl. zahradnictví, Libeň, „Na Korábě“. (*Col.*)
1904 Zavřel, prof. Dr. Jan, v Hradci Král. (*Dipt.*)
1904 Zelinka Bohdan, c. k. ředitel reálky v Jičíně.
1905 Zeman Josef, typograf, Nusle, Jaromírova 488. (*Lep. Col.*)
1905 †Žežula Bedř., mag. úředník v Praze, č. 1014. (*Lep. Col.*)
1912 Zoufal Vladimír, c. k. prof., Prostějov. (*Col.*)

ZPRÁVA JEDNATELSKÁ.

Ve valné hromadě dne 18. ledna 1914 zvoleni byli v čele uvedení členové výboru, a do kontrolní komise pp. inženýr Arn. Jedlička, inženýr Antonín Štraub a revident František Vopršal. V redakčním komitétu zasedali pp. prof. Frant. Klapálek, MUDr. Em. Lokay, JUDr. Jos. Maličký, Oldř. Šustera a odb. uč. a insp. Ant. Vimmer.

V tomto roce čítala Společnost 4 členy čestné, 3 zakládající a 133 činných. Občasné schuze, jichž celkem bylo 10, navštívilo nejméně 11, nejvíce 21 členů, jakož i mnozí hosté.

Bohužel i rok letošní postihl nás úmrtím neméně než 4 milých členu našich. Krátce po sobě zemřeli p. cís. rada Ferd. Veselý, prof. Dr. Jindř. Veselý a mag. oficiál Bedř. Žežula; poslední dny roku opustil nás p. prof. Jaroslav Paul. Milá památka bude jim zachována!

Společnost účastnila se letošního sjezdu českých přírodníku a lékařu a bylo jí vyhraženo jedno puldne při sekci zoologické, což jest nejlepším svědectvím, v jak velké míře brali členové naši podíl na české práci zoologické.

Doba válečná byla na velkou újmu veškeré činnosti tím, že mnozí z milých druhu našich činně se jí účastní, čímž značně řady pracovníku našich prořídly. Ačkoli účast na občasných schůzích poklesla, ukazovaly přátelské schuzky tím vřelejší vzájemný styk mezi těmi, kteří zůstali s námi.

Nejhorším dusledkem ovšem jest velmi citelné zmenšení příjmů, které vyplývá nejen z toho, že příspěvky docházejí ještě povlovněji než léta jiná, která i tak byla předmětem stížností, ale zvláště z toho, že nelze očekávati podpor jako léta jiná se strany ústavů, které bývaly našimi podporovateli. Přirozeným toho následkem musí býti větší šetrnost ve výdajích a v přední řadě zmenšení rozsahu našeho Časopisu.

Za uplynulý rok rádi děkujeme sl. České spořitelně (100 K), sl. radě král. hlav. města Prahy a Občanské záložně v Karlíně (po 50 K), sl. radě města Karlína (25 K) a Malostranské Záložně (10 K).

Slavná Zemědělská rada pro král. České propůjčovala i letos vlídně svou zasedací síň pro naše schůze občasné a valnou hromadu.

Slavným redakcím časopisu Času, Hlasu Národa, Nár. Listů, Nár. Politiky, Samostatnosti a Unionu, rovněž povinna jest Společnost díky za laskavé uveřejňování zpráv o schůzích Společnosti.

Entomologicky činni byli:

Dr. K. Absolon v Hercegovině.

Jos. Graf v Lošticích na Moravě.

Leop. Heyrovský v Albanii, Chorvatsku, Slavonii.

G. B. Holík, Šumava.

Dr. Štěp. Jurečka v Již. Tyrolsku a Chorvatsku.

Kar. Klenka, Istrie, Korutany, Chorvatsko a Albanie.

Dr. Lad. Kličkа ve Vlašimi.

Jul. Komárek, Bulharsko, Rumelie.

Jar. Matcha, Srbsko, Makedonie, Srěm.

Dr. Leopold Melichar, Kalocza v Uhrách.

Jan Obenberger, Dalmacie, Bosna, Hercegovina a Černá Hora.

Dr. Edv. z Pohnertů, Šumava.

Fr. Pokorný, Bohdaneč a okolí.

Dr. Frt. Rambousek, Srbsko, Makedonie, Epirus.

Jan Roubal, Brdy, Pacov, Tábor, Chuděnice a Horšův Týn.

Jan Sekera, Legnago.

Jos. Srdínko, Luhačovice.

Frant. Štěrba, Kraňská Gora.

Jos. Šulc, Sobotka.

Old. Šustera, Rožďalovice.

Fr. Vopršal, Křivoklát a okolí.

Vlad. Zoufal, Chorvatsko, Bosna.

Klapálek.

POKLADNÍ ZPRÁVA

Má dáti (Příjem)	K	h
Výdajné		
Zůstatek z roku 1913	286	20
Zaplacené příspěvky členů v r. 1914 . .	821	09
Dary:		
Česká spořitelna v Praze	100	
Rada kr. hl. města Prahy	50	
Občanská záložna v Karlíně	50	—
Město Karlín	25	
Malostranská záložna v Praze	10	
Za prodaný časopis	62	90
Úroky poštovní spořitelny za r. 1913 .	4	08
Různé příjmy	2	24
Úhrn . . .	1411	51
Z hotovosti K 193·61 jest v pokladně K 45·91		
Fond paní		
Zůstatek z roku 1913	545	64
Úrok od 1./7. 1914 až 31. 12 1914 . . .	39	75
Úhrn . . .	585	39
Tato hotovost K 585·39 uložena jest		
Fond pana		
Zůstatek z roku 1913	65	34
Úrok od 1./7. 1913 až 31./12. 1914 . . .	4	71
Úhrn . . .	70	05
Tato hotovost K 70·05 uložena jest		
Fond		
Zůstatek z roku 1913	704	29
Úrok od 1./7. 1913 až 31./12. 1914 . . .	52	64
Úhrn . . .	756	93
Tato hotovost K 756·93 uložena jest u filiálky		

ZA ROK 1914.

Dal (Vydání)	K	h
jmění:		
Tisk časopisu	948	14
Tisk separátů z časopisu	79	11
Za předplacené časopisy a díla vědecká	62	10
Poštovní výlohy	43	24
Osvětlování, úklid a vytápění zasedací síně k občasným schůzím	45	—
Pojištění knihovny proti požáru za r. 1915	4	14
Poplatkový ekvivalent s přirážkou za r. 1914	3	93
Sjezd lékařů a přírodozpytců r. 1914 v Praze	20	—
Různé výlohy	12	24
Zbývající hotovost připočtena	193	61
Úhrn	1411	51
a u poštovní spořitelny K 147·70.		
Anny Uzlové:		
Zbývající hotovost	585	39
Úhrn	585	39
u Občanské záložny v Karlíně.		
P. Augusta Kubesa:		
Zbývající hotovost	70	05
Úhrn	70	05
u Občanské záložny v Karlíně.		
tiskový:		
Zbývající hotovost	756	93
Úhrn	756	93
Úřednického peněžního ústavu v Praze.		

Má dáti (Příjem)	K	h
	Entomologické	
Zůstatek z roku 1913	314	65
Za prodané příručky	154	39
Úroky od 1./7. 1913 až 31./12 1914 . . .	22	17
Úhrn . . .	491	21

Zbývající hotovost jest uložena u filiálky a v hotovosti

Účet roz-

Jmění výdajné	1411	51
Fond paní Anny Uzlové	585	39
Fond p. P. Aug. Kubese	70	05
Fond tiskový	756	93
Entomologické příručky	491	21
Úhrn . . .	3315	09

Přezkoušeno a správné shledáno:

Inž. **A. Jedlička.** Inž. **Ant. Štraub.**

Rev. **Fr. Vopršal.**

Dal (Vydání)	K	h
příručky:		
Výlohy za tisk příručky č. VIII.	98	90
Výlohy za tisk separátů	20	20
Poštovní výlohy	1	62
Zbývající hotovost	370	49
Úhrn . . .	491	21

Úřednického peněžního ústavu v Praze částkou K 349·32.
v pokladně K 21·17.

vážný:

Tisk časopisu a správní výlohy	1217	90
Zbývající hotovosti:		
u jmění výdajného	193	61
u fondu paní Anny Uzlové	585	39
u fondu pana P. Aug. Kubese	70	05
u fondu tiskového	756	93
Tisk příruček a souvisící výlohy . . .	120	72
Zbývající hotovost pro Entomologické příručky	370	49
Úhrn . . .	3315	09

V Praze, dne 31. prosince 1914.

J. Graf,
t. č. pokladník.

ZPRÁVA KNIHOVNÍ.

Následkem hojných přírustku, hlavně děl periodických, musela býti knihovna během minulého roku znova přerovnána a uspořádána, čímž nabylo se poněkud volného místa pro další doplňky. Vzrust knihovny neustál ani v r. 1914, ač zajisté rok ten vědecké práci nebyl příznivý. Neutuchající přízni mnohých členů a přátel naší společnosti dostalo se nám opět četných darů, zejména otisků, mnohdy těžce přístupných, začež budiž jim vzdán dík a to zejména pánum: prof. Em. Bayerovi, Vl. a Ct. Blattnému, K. Holdhausovi, Ch. Janetovi, Janu Obenbergrovi, J. Roubalovi, Dru. K. Šulcovi a Dru. J. Uzlovi.

I. Spisy periodické.

A. Výměnou:

Baltimore: The John Hopkins University.
146 *Circular* 1913 No. 7.—9.

Berkeley: College of Agricultural experimental Station University of California.
278 *Bulletin* No. 237—240.
— *Report* 1912—1913.

Berlín: Kgl. zoolog. Museum.
149 *Mitteilungen* Bd. VII. Heft 1., 2.
225 *Bericht* 1913.
— 369 *Entomologische Blätter* X. Heft 1—12.
— Deutsches entomolog. National-Museum.
583 *Entomol. Mitteilungen* Bd. II. No. 12, Bd. III. No. 1—12.

Bern: Schweizerische entomologische Gesellschaft.
237 *Mitteilungen.* Vol. XII., Heft 5, 6.

Beziers: Société d'études des sciences naturelles.
282 *Bulletin.* Vol. XXXIII. (1911.)

Bremen: Naturwissensch. Verein.
85 *Abhandlungen* Bd. XXII. Heft 1.

Breslau: Verein f. schlesische Insektenkunde.
217 *Jahresheft.* Heft 7.

Brisbane: Queensland Museum.
197 *Memoirs.* Vol. II. (1913.)

Bruxelles: Société entomologique de Belgique.
147 *Annales* T. LVII. No. 11—13, T. LVIII. Nro. 1—6.

Budapest: Musei Nationalis Hungarici.
67 *Annales historico-naturales* Vol. XII.
— 540 *Rovartini Lapok* XX. füz. 11—12, XXI. füz. 1—3.

Catania: Accademia Gioenia di scienze naturali.
144 *Bolletino* Serie sec., fasc. 28—31.

Davenport: Academy of Sciences.
194 *Proceedings.* Vol. XIII. pag. 1—46.

Firenze: R. Stazione di Entomologia Agraria.
134 *„Redia"* Vol. IX. f. 2.

Frankfurt a. M.: Internat. Entomol. Verein.
68 *Entomol. Zeitschrift.* XXVII. No. 40—52.

Graz: Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark.
491 *Internationale Entomologische Zeitschrift.* Jhrg. 8. No. 40—52.

Guben: Der internationale Entomologen-Bund.
218 *Mitteilungen.* Bd. 49 (1912) a 50 (1913).

Helsigfors: Societas pro fauna et flora Fennica.
172 *Meddelandden* 1912—13.

Hermannstadt: Der Siebenbürg. Ver. f. Naturwissensch.
416 *Verhandlungen und Mitteilungen* Bd. LXIII. 1—6.

Charkov: Общество испытателей природы при импер. Харковскомъ университетѣ.
253. *Труды.* T. XLVI. (1913).

Ithaca Cornell University Entomological laboratory. 6 brožur
365 17 separát.

Krakov: Akademia umiejetnošči.
213 *Rozprawy wydz. matem. przyrod.* T. 12. A, B.
105 *Sprawozdanie Komisyi fiziograficznej* T. XLVI- XLVII.

La Rochelle: Académie de la Rochelle.
198 *Annales.* 1912 (XIV).

Londýn: Imperial bureau of entomology.
743 *The rewiew of applied entomology.* Vol. I. Ser. A, B, Vol. II, Ser. B, Part 1—12.

Lwów: Polsk. towarzystwo przyrodników im. Kopernika.
269 *Kosmos* XXXVIII. Z. 7—12, XXXIX Z. 1—3.

Madrid: Real Academia de Ciencias exactas fisicas y naturales de Madrid.
122 *Revista* XI. Núm. 11—12, XII. Núm. 1—7.
— Real Sociedad Española de Historia Natural.
93 *Boletin* Tomo XIV. Núm. 1, 4—5.
270 *Memorias* Tomo VIII, 4, IX, 2—4.
Marseille: Musée d'Histoire Naturelle.
228 *Annales.* T. XIV. (1912).
Moskva: Société impériale des naturalistes de Moscou.
249 *Bulletin* Année 1913, No. 1—3.
Nancy: Société des Sciences.
193 *Bulletin* des séances Ser. III., T. XIII. F. 3—4., T. XIV, F. 1.
Nantes: Société des sciences naturaelles de l'Ouest de la France.
283 *Bulletin* III. Ser., Tom. II. 2—3, T. III, 1—2.
Napoli: Società di Naturalisti.
272 *Bolletino.* Vol. XXVI. (1913).
New Brighton: Staten Island Association of Arts and Sciences.
281 *Proceedings* Vol. IV., Part. 3, 4.
281 *Museum Bulletin* No. 63—65, 69—71.
New Haven: Connecticut Academy of Arts and Sciences.
286 *Transactions.* Vol. 18., pag. 291—345.
Padova: Academia Scientifica Veneto-Trentino-Istriana.
182 *Atti* Terza Ser., Anno VI. (1913.)
Parma: Prof. Ant. Porta.
559 *Rivista coleotterologica Italiana.* Ao XI. No. 9 12, XII. 1—5.
Paskov: Ed. Reitter.
2 *Wiener Ent. Zeitung* XXXIII. 1—6.
Petersburg: Императ. Снт.-Петербург. Общество Естествоиспытателей.
212 *Section de Zool. et Physiol.* V. XLII. fasc. 2, V. fasc. 2.
212 *Comptes rendus des séances.* T. XLIV. No. 1—8.
— Русск. Энтомологическ. общество
191 *Русское Энтомологическое обозрѣніе,* (Revue Russe d'Entomologie) T. XIII. No. 3—4, T. XIV. No. 1—2.
211 *Horae societatis entomol. Rossiae.* T. XL. No. 7—8, T. XLI. No. 1—2.
Philadelphia: 155 *Entomological News,* Vol. XXIV. No. 10, Vol. XXV. No. 1—10.

Pisa: Società Toscana di Scienze Naturali.
153 *Atti* Vol. XXII. No. 3—4.

Portici: Laboratoria di Zoologia Generale e Agraria.
451 *Bolletino.* Vol. VII. (1913).

Praha: Klub přírodovědecký.
94 *Sborník* 1912, 1913, část I.

Prostějov: Klub přírodovědecký.
45 *Věstník,* roč. XVI. (1913).

Reims: Société d'étude des Sciences naturelles.
371 *Bulletin* XX.

Rotterdam: Nederlandsche Entomol. Vereenigung.
642 *Tijdschrift voor Entomologie.* 55 Jhrg. III., IV., 56 Jhrg. Suppl., I.—IV. (1913.)
641 *Entomolog. Berichten* No. 73—78.

Roma: Società zoologica italiana.
258 *Bolletino* Ser. III., Vol. II. f. 5—6, Vol. III. fasc. 1—4.

Saratov: Волжской біолог. Станціе.
741 *Работы T.* III—IV. (1905—1913).

St. Louis: Academy of Science.
254 *Transactions* Vol. XIX, No. 11, Vol. XX, No. 1—7, Vol. XXI, No. 1—4, Vol. XXII, No. 1—3.

Stockholm: K. Svenska Vetenskaps Akadem.
169 *Entomologisk Tidskrift.* Arg. 34, H. 1—4.

Stuttgart: Internat. Entomolog. Verein.
68 *Entomologische Rundschau,* Jahrg. 31, No. 1—24.
68 *Insectenbörse,* Jahrg. 31, No. 1—50.

Upsala: Centralanstalten för Jordbruksförsök.
640 *Meddelanden,* No. 90—93.
741 *Zoologiska Bidrag,* Bd. I—II.

Voisinlieu: Janet Charles.
739 b) Le Volvox. Limoges. 1912.

Washington: Unit. St. Nat. Museum.
160 *Proceedings* No. 2018, 2024, 2029, 2031, 2033, 2035, 2037, 2039, 2041, 2043, 2045—6, 2048, 2050, 2052, 2054, 2056, 2058, 2061, 2064.

— Smithsonian Institution.
513 *Miscellaneous Collections* No. 2258 a 2261.
161 *Annual report of the board of regents of the Smiths. Inst. for the year ending* 30. June 1913.
511 *Bulletin* 83.

Wien: Coleopter. Verein.
651 *Coleopt. Rundschau* 1913. Hft. 12, 1914 Hft. 1—4, 6—7.
— K. k. Zool.-bot. Gesellschaft.
79 *Verhandlungen* LXIV. Heft 1—8.
Wiesbaden: Nassauischer Verein für Naturkunde.
199 *Jahrbücher*, Jhrg. 66 (1913).
Zagreb: Hrvatsko prirodoslovno družstvo.
171 *Glasnik* God. XXV. sv. 4, god. XXVI. sv. 1—3.

B. Koupí:

360. Lipsiae: Zool. Anzeiger. Bibliographia Zoologica. Vol. XXV. No. 1—3.
335. Seitz Ad. Dr.: Die Grossschmetterlinge der Erde. Lfg. pal. 111—119, exot. 176—204.
657. Schröder Dr. Christoph: 3. *Zeitschrift für wissenschaftl. Insektenbiologie*. Bd. IX. Hft. 11—12, Bd. X. Hft. 1—12.
— V. Sjezd českých přírodozpytcův a lékařů v Praze.
742. *Věstník* seš. 1—7.

C. Darem:

Berlín: Deutsche entomol. Gesellschaft.
499 *Zeitschrift*. Jhrg. 1913. (Dar Dra. J. Pečírky.)
369. *Entomologische Blätter*. 9. Jhrg. 1913. (Dr. J. Pečírka.)

II. Spisy neperiodické.

(Většinou darované autory.)

744 a) Bayer Em.: Die Zoocecidien der Insel Bornoholm. (Otisk z »Verhandl. d. K. K. zool.-bot. Gesellsch. Wien. 1909.)
— b) — Hemipterocecidie zemí českých. (Otisk z VIII. výroč. zprávy čes. stát. gymnasia v Brně, 1909.)
— c) — Ein Beitrag zur Kenntnis der Weidengallen. (Otisk z »Hedwigia« sv. XLIX.)
— d) — Les zoocécides de la Bohême. (Otisk z »Rivista int. di Cecidologia. Avellino« 1910.)
— e) — Příspěvky k poznání českých hálek. (Otisk ze Sborníku klubu přírodovědeckého v Praze 1911.)
— f) — Heterogonie hálkotvorných cynipid. (Z ‚Lék. Rozhl.' 1913.)
— g — Třídění hálek a cecidodogické názvosloví. (Ze ‚Živy' 1914.)

— h) — Hosté v zoocecidiích. (Otisk ze Sborníku Klubu přírodovědeckého v Brně, 1914.)
— ch) — Moravské hálky (Zoocecidie). (Otisk ze Zpráv komise pro přír. prozk. Moravy. Brno, 1914.)
745 a) Blattný Vl.: Broučí fauna na zdech vinohradských domů v dubnu 1910. (Otisk z Čas. čes. spol. ent. 1910.)
b) — O výskytu několika vzácnějších druhů coleopter v okolí pražském. (Dto, 1912.)
c) — Euplectus oblitus u. sp. mihi und einge zoogeogr. Bemerk. zur Fam. Pselaphidae und Scydmaenidae. (Otisk z »Coleopterolog. Rundschau, 1913.)
746 a) Blattný Vl. a Ct.: Neues und Interessantes von Euplectus und Plectophloeus Reitt. (Z „Coleopt. Rundsch." 1913.)
— b) — Plectophloeus Moczarskii u. sp. etc. (Dto, 1914.)
— c) — Trimium punctiferum n. sp. aus Transsylvanien. (Dto. 1914.)
— d) — Ein neuer Scoloplectus aus Kroatien. (Otisk z »Verhandl. d. zool. bot. Ges«. Wien, 1914.)
— e) — Neue Pselaphiden aus Italien. (Dto, 1914.)
— f) — Euplectus Reissi nov. spec. nobis. (Z Entom. Mitt. 1914.)
— g) — Neuraphes Schwarzenbergi und Holdhausi, novae species aus Böhmen. (Dto, 1914.)
747 a) Holdhaus K. Dr.: Zur Kritik von Simroths Pendulationstheorie. (Otisk z »Verhandl.«, Wien, 1909.)
— b) — Faune du District de Walouyki (Russie). Orthoptera. Berlin, 1909.
— c) — Ueber die Abhängigkeit der Fauna vom Gestein. (Otisk z »Ier Congrès internat. d'Entomol. 1910.)
— d) — Die Siebetechnik zum Aufsammeln der Terricolfauna. (Otisk z »Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiol.«, 1910.)
— e) — Monografie der paläarkt. Arten der Coleopt. Gatt. Microlestes. (Z »Denkschr. d. K. Akad. d. Wiss." Wien, 1912.)
— f) — Kritisches Verzeichnis der borealalpinen Tierformen (Glazialrelikte) der mittel- und südeuropäischen Hochgebirge. (Otisk z »Annal. d. K. K. Naturhist. Hofmus.« Wien, 1912.)
740 Lönnberg E.: Linnés Föreläsningar öfver. Djurriket. Upsala-Berlin. (Výměnou.)
748 a) Melichar Dr. L.: Monographie der Tropiduchinen (Homoptera). (Otisk z »Verhandl. d. Naturforsch. Vereines in Brünn«, 1914.)

738 b) Obenberger Jan: Bemerkungen über einige neue und einige bekannte Buprestiden-Arten. (Z Coleopt. Runds. 1913)

734 15 Roubal J.: Ceuthorrhynchus abchasicus Faust ssp. Tyli ssp. n. mihi. (Otisk ze »Soc. entomol.« Jhrg. 28.)

16 Phalacrus lebedevi etc. (Otisk z »Entomol. Věstník«, 1913.)

17 Une nouvelle espèce paléarct. de Campylus Qill. (Otisk z »Bullet. de la Soc. entom. de France«, 1914.)

18 O fauně mrtvol a jejím praktickém významu pro kriminalistiku. (Otisk ze »Středočes. Kraje«, 1914.)

19 Verschiedene Coleopterolog. Notizen. (Otisk z Coleopt. Rundschau, 1914.)

20 Zwei neue Staphyliniden aus dem paläarkt. Gebiete. (Otisk z „Entom. Mitteil.", 1914.)

742 Seidlitz Dr.: Fauna transsylvanica. (Darem z pozůstalosti Dra. J. Veselého.)

749 Šulc Dr. K.: Zur Kenntnis einiger Psylla-Arten aus dem ungar. National-Museum in Budapest. (Otisk z Ann. Mus. Nat. Hungar. 1913.)

736 5 Uzel Dr. Jindř.: Sázejme z jara řepu cukrovku loňskými sazeničkami atd. (Olomouc, 1914.)

6 O nových bramborech ve sklepě vyrostlých ze starých.

7 Fabrikrüben aus vorjährigen Stecklingen. (Otisk z Deutschen Landwirtsch. Presse. 1913.)

8 CCLXIII. Bericht über Krankheiten und Feinde der Zuckerrübe in Böhmen etc. im J. 1911.

9 Poznámky k českým motýlům. (Otisk z Čas. čes. spol. ent., 1913.)

10 Jan Maloch †. (Dto, 1911.)

11 Eine Skizze von Joh. Maloch's Leben und entomol. Sammeltätigkeit. (Beitr. zur Insekten-Fauna Böhmens. VIII. Prag, 1913.)

Oldřich Šustera,
knihovník.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

ROČNÍK XI. 1914.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

Prof. FR. KLAPÁLEK,
Karlín.

Coleoptera:
MUDr. EM. LOKAY,
Poříč, Praha II.

Hymenoptera:
OLDŘ. SUSTERA,
Smichov 553.

Lepidoptera:
JUDr. JOSEF MALIČKÝ,
Hořovice.

Diptera:
Ředitel ANT. VIMMER,
Král. Vinohrady.

V PRAZE.

Nákladem České společnosti Entomologické.
Knihtiskárna Al. Brož, Praha V.

OBSAH.

I. Seznam pojednání dle spisovatelů.

Strana

Albrecht Hynek, Lemonia taraxaci V. W. 34
Alfken J. D., Zwei neue böhmische Andrena-Arten (Hym.) 21
Baudyš Dr. Eduard, Příspěvek k rozšíření hálek na Moravě 12
Heyrovský Leo, Dr. L. Melichar Entomol. cesta na Kavkaz 40
Klapálek Frt., Analytická tabulka fam. Perlidae a její dvou subf. Perlinae a Acroneuriinae (Plecoptera) 53
„ „ Změna jména (Formosita) 41
Klenka Karel, Chalcoides aurata Mrsh. a. nigra mihi . . 21
Lokay Dr. Em., Bibloplectus tenebrosus Reitt. 41
Melichar Dr. Leop., Homopterorum nova genera et species novae aethiopicae 1
Obenberger Jan, Agrili generis specierum novarum diagnoses 41
Rambousek Dr. Frt., Nový Stenus ze středního Kavkazu 9
„ „ „ Quedius Jurečeki Rmb. 20
Roubal Jan, Megaloscapa (Athetarum Sbg.) punctipennis Kr. z Čech 1914 69
„ „ Poznámka k seznamu českých sbírek hmyzových a impuls k agitaci o jejich osudu . . 71
„ „ Vzácní brouci ze střed. Čech za rok 1913, 1914 32
Srdínko Jos., Entomolog v Luhačovicích 22
Šípek Jan, Několik reminiscencí z mého motýlkaření . . 17
Šustera Oldř., Příspěvky ku znalosti palaearktických Psammocharid (Hym.) 28

II. Seznam všeobecný dle obsahu.

Agrili generis specierum novarum diagnoses 41
Andrena-Arten, zwei neue böhmische (Hym.) 21

Strana
Bibloplectus tenebrosus Reitt. 41
Brouci vzácní ze střed. Čech za rok 1913 a 1914 32
Cesta entomol. na Kavkaz Dra. L. Melichara 40
Chalcoides aurata Mrsh. a nigra mihi 21
Hálek na Moravě k rozšíření příspěvek 12
Homopterorum nova genera et species novae 1
Lemonia taraxaci V. W. 34
V Luhačovicích entomolog 22
Megaloscapa (Athetarum Sbg.) punctipennis Rr. z Čech 1914 69
Motýlkaření z mého několik reminiscencí 17
Perlidae fam. a její dvou subf. Perlinae a Acroneuriinae (Plecoptera) analytická tabulka 53
Psammocharid (Hym.) palaearktických ku znalosti příspěvky 28
Quedius Jurečeki Rmb. 20
Sbírek hmyzových českých k seznamu poznámka a impuls k agitaci o jejich osudu 71
Stenus nový ze středního Kavkazu 9
Úmrtí 38, 39, 72
Změna jména 41

III. Podrobný seznam věcný.

A. Coleoptera. Strana
Acanthocinus griseus, reticulatus XIII
Acimerus Schäfferi . . XIII
Agrilus beduinus 45, 51, brodjaga 46, 52, graptelytrus 43, 48, Marquardti 41, 47, niveosignatus 44, 50, Nonfriedi 44, 49
Alaobia aquatilis, autumnalis, basicornis, diversa, incognita, scapularis, subterranea . . . XV
Aloconota aegyptiaca, debilicornis XV
Amauronyx Märkeli . . 33
Strana
Androsedes XIII
Anisarthron barbipes . . XIII
Atheta aquatica, autumnalis XIV, excellens, fragilis XV, hepatica XIV, monticola XV, nigritula, subterranea XIV
Axinopalpus gracilis . . XIII
Bessobia funginora . . . XIV
Bibloplectus tenebrosus . 41
Callidium coriaceum . . XIII
Callimus angulatus . . XVIII
Callipogon relictus . . . XIX
Caloclytus speciosus . . XII
Campylus rubens . . . 34
Ceritaxa dilaticornis, testaceipes XIV

Strana

Chalcoides aurata . . . 21
Clytanthus Herbsti . . . XIII
Clytus pantherinus XIII
Colon latum 33
Cryptophagus umbratus . 34
Datomicra hodierna . . . XV
Dilacra luteipes XV
Dorcadion fulvum . . . XII
Dryophilus longicollis . . 34
Elater Megerlei 34
Euthiconnus conicicollis . 38
Hister distinctus 70
Hygroecia debilis, fallaciosa, magniceps XV
Hygrotopora Brissouti, islandica XV
Icharomia XIII
Jutodis Holdhausi, Pietschmani, Zoufali XV
Leistus v. rufipes . . . XVIII
Leptinus testaceus . . XVIII
Leptura revestita XIII
Letzneria XII
Liogluta hypnorum, laevicauda, marcida XV
Megaloscapa punctipennis XV, 69
Metaxya elongatula, gemina, sequanica XV
Microdota atomaria, excisa, lutosa XV, subtilis . XIV
Mordella aculeata, a. basalis, a. briantea, fasciata, leucaspis, seriatiguttata, sulcicauda, vestita, viridiirisans 27
Mordellistena brevicauda, micans, parvula, a. pi-

Strana

cipes, pumila, stenidea . 27
Mycetophagus fulvicollis . 34
Nivellia XII
Notorrhina muricata . . XIII
Pachyta lamed XIII
Phaenops cyanea . . . XVIII
Plataraea brunnea, melanocephala XV
Plectophloeus Erichsoni . 33
Pogonochoerus innervicollis XIX
Proleonhardella XIII
Ptenidium Gressneri . . 33
Ptilium modestum . . . 34
Ptychandra hepatica . . XV
Quedius brevicornis 33, Jurečeki 20
Rhopalopus hungaricus . XIII
Rosalia alpina XIII
Saperda perforata, phoca, scalaris XIII
Saphanus piceus XIII
Scraptia ferruginea . . . 27
Setnikia XIII
Stenus Veselýi 9
Stichoglossa semirufa . . 33
Syntomium alaeum . . . 32
Tachinus subterraneus . . 33
Thymalus limbatus . . . 34
Tragosoma . . . . XII, XIII
Tropiphorus carinatus . 34
Tyrus mucronatus . . . 30

B. Diptera.

Asphondylia verbasci . . 16
Cystiphora hieracii . . . 16
Lasioptera rubi 16
Macrodiplosis dryobia . . 14

Strana

Mikiola fagi 14
Oligotrophus capreae, 13, Réaumurianus 14
Perrisia capitigena, iteobia 13, 14, persicariae 14, Sampaiana 15, terminalis 13, urticae 14, veronicae 16
Pontania pedunculi, proxima 13
Rhabdophaga heterobia, rosaria, salicis 13
Schizomyia pimpinellae . 16

C. Hymenoptera.

Andraena combinata 22, nudigastra 21, Susterai . 22
Aulacidea hieracii . . . 16
Calicurgus 28
Ceratopales XX
Chyphononyx . . . XX, 28
Cryptochilus 28
Cynips calicis, Kollari . . 14
Deuteragenia XX
Hemipepsis holosericea 30, 32
Macromeris 28
Mygnimia 28, barbara, brunnea, extranea 29, 31, glabrata 39, 32, vindex 30
Paragenia 29
Priocnemis 28
Rhodites eglanteriae, rosae, spinosissimae 15
Salius extravagans 30, 32, verendus 30

D. Lepidoptera.

Angerona prunaria . . . 25

Strana

Cucullia asterias, lactucae, lucifuga, lychnitis, prenanthis 23
Deiopeia pulchella . . . 18
Eugonia quercinaria . . 22
Gnophria rubricollis . . 19
Lemonia taraxaci . . . 26, 34
Metrocampa margaritata . 23
Plusia modesta 25
Retinia resinella 13
Saturnia pyri 17
Stauropus fagi 23
Toxocampa craccae, pastinum 25, viciae 24
Valeria oleaginea . . . 25
Zanglognatha tarsicrinalis 25
Zygaena v. coronillae, v. trigonellae 26

E. Plecoptera.

Acroneuria 60, 67, Acroneuriinae 53, 54, 58, 63, 64, 67
Adelungia 60, 67
Agnetina 58, 66
Anacroneuria 61, 68
Atoperla 59, 67
Banksiella 58, 66
Brahmana 61, 67
Chloroperlinae 55, 63
Dinocras 55, 64
Eccoptura 57, 65
Esera 56, 65
Eutactophlebia 60, 64
Formosina, Formosita . . 41
Gibosia 61, 68
Hemimelaena 56, 65
Kalidasia 60, 67

Strana

Kamimuria 57, 65
Kempnyia 60, 68
Kiotina 61, 67
Macrogynoplax . . . 61, 68
Marthamea 57, 66
Mesoperla 56, 65, Mesoperlina 56, 64
Microplax 61, 69
Neoperlinae 54, 63
Niponiella 60, 68
Nirvania 61, 69
Onychoplax 61, 68
Oyamia 57, 66
Paragnetina 58, 66
Perla 57, 65, Perlidae 53, 54, 61, Perlinae 53, 55, 63
Perlesta 55, 64
Perlinella 59, 67
Phasganophora . . . 57, 65
Tylopyge 57, 65

F. Rhynchota.

Atritona 5, paradoxa . . . 6
Cnaphalodes strobilobius . 13
Chermes abietis 13
Durium fossulatum . . . 2
Hodoedocus acuminifrons . 7

Strana

Indiocerus citrinus 3
Inyanama ventricosa . . . 1
Mesodorydium 4, famelicum 5
Parabolocratus ferrugineus 7
Pemphigus bursarius, spirothecae 13
Penthinia robusta 8
Petalocephala fasciifrons . 3
Phylloxera coccinea . . . 14
Populonia curvata 2
Selenocephalus solidus . . 7
Tetraneura ulmi 14
Trioza aegopodii 16, cerastii 15

G. Acarina.

Eriophyes brevitarsus 14, v. erinea 15, laevis 14, liosoma 14, 15, macrochelus, macrorhynchus, sbsp. megalonyx 15, Nalepai 14, nudus, pyri, similis 16, tetanothrix 13, tetratrichus 14, 15, Thomasi 16, tiliae 14 . . . 15
Hermandia pustulans . . . 13
Phyllocoptes acericola . . 14

I. **Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz**
napsali **Lad. Duda, H. A. Joukl, Fr. Klapálek, P. A. Kubes, Dr. E. Lokay, Dr. K. Šulc, Dr. J. Uzel, Dr. V. Vávra, A. Vimmer.**
S 28 obr. — Cena 80 h, pro členy 56 h, poštou franko 10 h více.

II. **České síťnatky. Tingitidae.**
Frant. Mužík. — (5 obrázků v textu). — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

III. **Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.**
Rom. Formánek. — (73 obr.) — K 1.60, členové K 1.08, 10 h více.

IV. **Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.**
Rom. Formánek. — (1 obr. a tab.) — 80 h, členové 54 h, poštou 5 h více.

V. **Majky (Meloe *L.*) zemí koruny České.**
Rom. Formánek. — (9 obr.) — 48 h, členové 32 h, poštou 5 h více.

VI. **Klíč k určování českých Bembidiin.**
A. Jedlička. — (15 obr. v textu.) — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

VII. **Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.**
Rom. Formánek. — (s tab. tříbarvou). — K 1.20, člen 80 h, poštou 5 h více.

VIII. **Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.**
Ant. Vimmer. — K 1.20, člen 80 h, poštou 10 h více.

Stanovy České Společnosti Entomologické.

Čl. 3. Každý přítel studia entomologického, ať bydlí v zemích království Českého čili nic, může se státi členem Společnosti. — **Čl. 6.** Každý činný člen platí předem roční členský příspěvek 8 K, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 150 K, stává se členem zakládajícím. **Čl. 8.** Každý člen má právo: 1. Přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy přijímá Prof. Fr. Klapálek, Karlín 263., peníze c. k. účet. ředitel Jos. Graf, Kr. Vinohrady, Korunní 105., výpůjčky knih Old. Šustera, Smíchov 553.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

ROČNÍK XII. **1915** ČÍSLO 1. a 2.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

Prof. FR. KLAPÁLEK,
Karlín.

Coleoptera:
MUDr. EM. LOKAY,
Pořič, Praha II.

Hymenoptera:
OLDŘ. ŠUSTERA,
Smíchov 553.

Lepidoptera:
JUDr. JOSEF MALIČKÝ,
Hořovice.

Diptera:
Ředitel ANT. VIMMER,
Král. Vinohrady.

OBSAH:

Ant. Vimmer: Nové příspěvky k morfologii a biologii larev Dipter. Str. 1. — Prof. Jan Roubal: Monografie broučí zvířeny na Chudenicku. Str. 10. — Prof. J. Roubal: Osud Xylophágů. Str. 23. — Dr. Fr. Rambousek: Tenebrobius Bernhaueri, nový druh ze Stř. Makedonie. Str. 27. — Dr. Fr. Rambousek: Atheta Absoloni. Str. 31. — Stav. rada J. Srdínko: Zajímavý motýl. Str. 32. — Prof. Frant. Klapálek: Příspěvek ku řešení otázky: Kde v soustavě hmyzí jest místo Suctorii. Str. 35. — Dr. Ed. Baudyš: Několik Zoocecidií z Dolních Rakous. Str. 47. — Drobnosti. Str. 48.

Pořad schůzí Č. S. E. ve správním roce 1915.

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen
26.	23.	23.	20.	18.
Červen	**Září**	**Říjen**	**Listopad**	**Prosinec**
22.	21.	12. a 26.	9. a 23.	14.

Valná hromada 16. ledna 1916.

Schůze v zasedací síni Zemědělské rady pro kr. České, Václavské n. 54, v I. p., počínají přesně o ½8. h. več. Přátelské schůzky jsou v úterý (vyjma dny schůzí občasných) a v sobotu o 6. h. več. v Akad. kav., Hlávkův pal., Vodičk. ul.

V PRAZE.

Nákladem České Společnosti Entomologické. — Knihtiskárna Al. Brož, Praha

QL
461
C42c
ENT

ČASOPIS
ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ.
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE BOHEMIAE.

ROČNÍK XII. 1915.

NOVÉ PŘÍSPĚVKY K MORFOLOGII A BIOLOGII LAREV DIPTER.

Ant. Vimmer z Král. Vinohradů.

Abych neztratil priority přednesl jsem na pátém sjezdu českých lékařů a přírodozpytců r. 1914 v nejstručnější formě nová svá pozorování na larvách dipter. Tehdy bylo mi četné podrobnosti vypustiti a toliko naznačiti směr a výsledek svého bádání.

Teprve nyní mohu o svých pozorováních rozvinouti podrobný obraz, jak níže následuje.

1. Ve článku „Zur Kenntnis Phytomyza xylostei Kaltb." uvedl r. 1909 Dr. Trägardh zajímavá pozorování biologická vedle poznatků morfologických o larvě mušky Phytomyza xylostei Kaltb. K tomuto článku připojil jsem r. 1913 své objevy pod názvem „Ergänzungen zu dem Aufsatze Zur Kenntnis Phytomyza xylostei Kaltb."

Po uveřejnění tohoto článku zkoumal jsem larvy i kukly dále, až se mi podařilo seznati nové zajímavé podrobnosti, jež tuto sděluji.

Zřetel věnoval jsem otázce, proč značná část larev odchyluje se od svého zvyku zakuklovati se v zemi a mění se v kuklu na listech neb dokonce i v minách.

V městském parku vinohradském sebral jsem mnoho listů s kukličkami jen asi 2 mm dlouhými a pečlivě jsem je pitval.

V kuklách těsně pod pokožkou leželo po larvě asi 0·2 mm dlouhé, která patří neznámému mně cizopasníku z čeledě Pteromalinae. Larva je slabě průsvitná, velmi málo se pohybuje, jen zadečkem při podráždění nepatrně mrskne, mimo tělo svého ho-

stitele rychle hyne. Má podobu zhruba ellipsovitou; přední dva segmenty (obr. 1.) zaujímají skoro půlku těla; za těmi následuje osm kroužků, jež se do zadu povlovně úží; každý z pěti posledních zdobí obrouček z jemných trnů složený. Kterému rodu tato cizopasná larva patří, nelze udati, neboť neshoduje se se žádným z vyobrazeních larev cizopasného hmyzu blanokřídlého, pokud bylo možno zjistiti po rozptýlené literatuře.

Cizopasná larva povlovně hlodá na zdraví larvy Phytomyzy, tato pak zase ničí listy zimolezu.

Kukly, v jejichž nitru byl nalezen cizopasník, vytvořily se proměnou z larev již churavých, jak o tom svědčí následující dva příklady. *a)* V larvách dorostlých v době před kuklením bývá vajíčko (obr. 2.) asi $^1/_{20}$ mm dlouhé, elliptické; sedívá blízko zadního konce larvy pod kůží, jíž prokmitává. Dle polohy vajíčka a poměru jeho k pletivu okolnímu, lze za to míti, že patří některému parasitu, a to tím spíše, když i Keilin našel v larvě mouchy Pegomyia Winthemi vajíčko parasita z čeledě žlabatek hmyzomorných, jež leželo podobně v hostiteli svém jako vajíčko ve Phytomyza xylostei Kaltb. *b)* V dospělých larvách a v nejmladších kuklách objevil se parasit již ve stavu larválním. Tato larvička byla o málo větší nežli vajíčko shora uvedené, na povrchu zdobily ji brvy (obr. 3.) a tělíčkem prokmitávaly dvě mohutné žlázy slinné, jež probíhaly skoro celým tělem. Obrovské slinné žlázy bývají v larvách parasitujících hymenopter; připomínám rod Diachasma, jehož larvy mají slinné žlázy dlouhé jako larvička výše popsaná.

Ať přechovávaly larvy Phytomyzy larvu nebo vajíčko, vždy se na nich projevoval stav chorobný. Pozbyly jemné citivosti a pohyblivosti, mnohé ani min neopustily, kde hynuly, jiné pak odplížily se až na listy, aby se na nich zakuklily, což je proti jejich přirozenému zvyku. Ty ani ony osudu svému neušly, předčasně zahynuly.

Nepodařilo se mi více vypátrati, patří-li k vajíčku obě uvedené larvy, avšak povedlo se mi zjistiti, že jsou to larvy nějakého drobného blanokřídlého hmyzu, o čemž svědčí jednak dlouhé slinné žlázy, jednak žuchvy (mandibule). Nemohu ovšem s jistotou udati, kterému rodu patří.

Již od časů Ratzeburgových je známa různotvárnost stadií larvy srpovníka; důkladně se mění během svého růstu larva cizopasné žlabatky (Eucoila Keilini), a přece mezi nimi marně se ohlížíme po tvarech, jež cizopasí v larvě naší Phytomyzy. Proto nebude ukvapené, když vajíčko a larvy ze strusky této mouchy, prozatím přisoudím útlokřídélkám (Pteromalini), jež se z kukliček Phytomyzy vylíhly.

Udává sice Keilin, že v larvách různých druhů rodu Phytomyza cizopasí hmyzomorné žlabatky Erisphagia carpentieri *Kieff.*, leč z chovu Phytomyza xylostei u nás nabyl jsem vždy jen útlokřídélek, nikdy však žlabatek. Proto jsem nakloněn věřiti, že vajíčko, jakož i obě larvy v strusce druhu Phytomyza xylostei jsou stadia útlokřídélek (Pteromalini).

V hynoucích struskách změnila se značně struktura tukových těles. Ve zdravých larvách jsou tuková tělesa složena z buněk bez blány, v jejichž obsahu jsou rozptýleny tukové kapičky. Kdežto tuková tělesa larev hynoucích mají vedle buněk normálních četné buňky naplněné hyalinní hmotou tukovou polotuhou (obr. 4, b), kteráž na povrchu silně světlo láme.

Po úvaze o parasitech následuj ještě několik poznámek o těle larvím. Ani tak nepatrným larvám, jakými jsou larvy Phytomyza xylostei, nechybí obvyklé orgány na článku hlavy. Po velmi namáhavém hledání podaří se přece zahlédnouti i tak zvaná tykadla i makadla maxilární v podobě sotva patrných hrbolků, podobných malým tečkám (obr. 5. a). Vedle těchto dvou párů citových orgánů nelze nalézti po dalších ani stopy, ač na lalocích větších larev nechybí ještě zvláštní citové papilky, jež nalezl Keilin při larvách květilky Pegomyia Winthemi, já pak o několik let dříve než Keilin na lalocích larvy Blepharoptera serrata a Chlorops nasuta. Pod papillami leží na článku hlavy u Blepharoptera serrata dvě pigmentové skvrny, jež neobyčejně upomínají na skvrny „oční“ na hlavě larev Cecidomyií. Ale dle udání Brauerových pigmentové skvrny vznikají na hlavě larev z podřádu Orthorrhapha takřka pravidelně, nevyskytují se na hlavovém článku larev z podřádu Cyclorrhapha vůbec. Pigmentové skvrny na přední části těla larvy Blepharoptera jsou snad tedy prvou výjimkou. V literatuře se mi alespoň nepodařilo

najíti o pigmentových skvrnách na larvách kruhoševých ani zmínky.

O zažívací rouře mušky Phytomyza xylostei Kaltb. posud také nikdo nepojednal, proto chci se o ní stručně zmíniti.

Krátký hltan (pharynx) lze sledovati při cephalopharyngeální schránce; po něm následuje rourkovitý jícen (oesophagus), jenž ústí do žlaznatého žaludku (5, v). Při ústí jícnu jsou 4 jaterní přívěsky (obr. 5 p), na nichž lze v optickém průřezu zřetelně

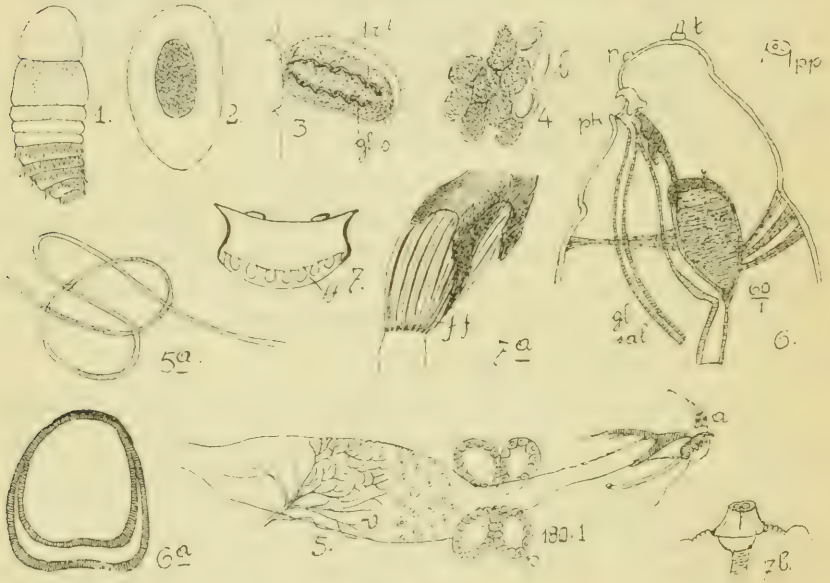

Obr. 1.

viděti stěnu z buněk a vnitřní dvůrek (lumen). Žaludek je kuželovitý vak, jenž se v zadu zúžuje a přechází ve střevo kličkovitě zatočené, jež ústí konečníkem v komolci análním. Je hustě opleten kapillarami trachejí.

Mezi kličkami střeva vinou se 4 velmi dlouhé malpighické žlázy podobné tenkým vláknům (obr *a*). Jsou zelenou, jemně zrnitou hmotou tak naplněny, že nelze na nich zkoumati strukturu. Proplétají se mezi sebou i mezi kličkami zažívací roury a dosahují z 11. až do 5. článku tělního. Není-li zažívací roura dokonale naplněna stráveninou, jeví se v ní také tenké zelené

proužky malpighickým žlazám značně podobné. Vloží-li se larvy do lihu, vypouštějí řití tenký proužek zelené polotekutiny.

2. Mladé larvy Oscinis pusilla (druhé stadium) jsou dlouhé asi 3 mm. Na segmentu (respective segmentech), jenž dle běžné terminologie pokládá se za hlavu, ač jest jeho význam zcela jiný, sedí pár tykadel (obr. 6. t) zřetelně ze dvou článků složených. Basální článek je širší a nízký, distální užší a dvakrát tak vysoký. Tak zvaná makadla leží pod tykadly a podobají se zaokrouhlené papille (obr. 6. p). Tato při larvách rodů Pegomyia a Chortophila nesou na terminální plošce dvě mikroskopické a velmi maličké papillky (obr. 6. pp).

Ventrálním směrem pod makadly vynikají z pokožky ústní háčky o dvou zoubcích, jež jsou charakteristikou pro larvy rodů Chlorops a Oscinis. Hned pod háčky jsou ústa označená zevně slabým podvalkem (obr. 6. pk). Do dutiny ústní vnikají slinné žlázy asi pod opornými deskami háčků ústních. Vývody jejich obracejí se k hřbetní části a svědčí o uložení slinných žlaz pod dorsální částí hrudi. Pharynx vine se pod spojovacími tyčinkami, jež vystužují jeho horní stěnu; pod pharyngealní schránkou rozšiřuje se ve známý vak, jehož část stěny tvoří desky pharyngealní schránky. Na průřezu pharyngem (obr. 6 *a*), dobře se postřehne, že dno je hladké bez „fanoni faryngei." Ani dno, ani strop dutiny není ve tvrdý chitin proměněn, nýbrž ukazuje podstatu měkké pružné chitinové stěny.

Srovná-li se naše vyobrazení s Keilinovým, vyjde na jevo, že jím nakreslený řez pharyngem larvy nějaké Trypety podobá se značně námi vyobrazenému řezu pharyngem larvy druhu Oscinis pusilla.

Ani prvá ani druhá nemá, Batellim popsaných, „fanoni faryngei." Posud je známo zcela určitě, že fanony faryngeyi ve pharyngu nemá jistá Trypeta (teste Kailin) Platycephala platyfrons (t. Wandolleck), Oscinis pusilla (t. Vimmer), Thrixion halidayanum (t. Pantel). Za to ve pharyngu larev „fanoni" nalezli následující: Batelli v Eristalis tenax, Lowne v Calliphora vomitoria, de Meijere v Lonchoptera (obr. 7. ff), Vimmer v Blepharoptera (obr. 7*a*).

Z uvedených larev žijí prvé parasiticky, a to tři v rostlinách a jedna ve hmyzu. Druhé žijí vesměs volně, a to Eristalis v pách-

noucích vodách, Calliphora v hnijících ústrojných látkách, Lonchoptera v trouchnivějícím spadlém listí a Blepharoptera v trusu slepic v kurnících. Zdá se tudíž, že parasitující larvy z podřádu

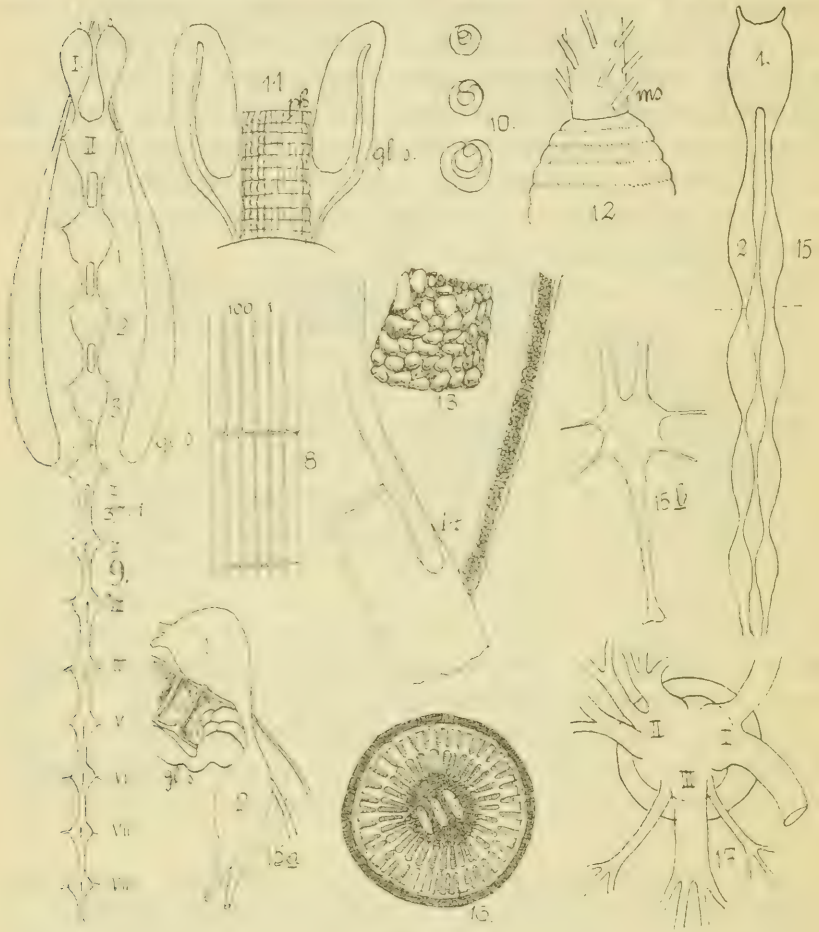

Obr. 2.

Cyclorrhapha nemají na dně pharyngu chitinového řasoví, nazvaného „fanoni faryngei.“*)

Vak faryngealní je naplněn svaly jako při každé jiné larvě s cephalopharyngeální schránkou. Upíná se pomocí svalů, jež

*) Než byl článek vysázen, zjistil Keilin, že saprofyticky žijící larvy mají fanoni.

inserují na dorsální straně druhého hrudního článku, počínaje hned u zářezu mezi 1. a 2. článkem.

Zadní stigma (obr. 7. *b*), mají toliko dva pupeny, jejichž dýchací štěrbina je nepochybně uzavřena blankou. Malou plsťovou komoru dělí na povrchu rýha ve 2 části.

3. Pojednání svá o larvě Cordyla fusca. (Viz Časopis Čes. Spol. Ent. roč. VI., p. 148 -152) doplňuji ještě následujícím:

Larva má po celém těle pravidelně sestaveny kožní svaly podélné (obr. 8.), jež se upínají na stopy septa.

Nervová páska počíná zauzlinou mozkovou (9. I.) (nadjícnovou), kteráž je vytvořena zřejmě ze dvou, navzájem oddělených a dole s podjícnovou zauzlinou conectivem spojených; tato je mocnější než mozek a největší ze všech zauzlin vůbec. Po těchto dvou zauzlinách následují tři zauzliny hrudní (obr. 9:1, 2, 3) tvaru jako ellipsoid, pak stále se zmenšující zauzliny břišní (obr. 9. I. až VIII.), jejichž conectivy srůstají, takže pásky jsou slabě naznačeny jen nepatrnou rýhou. Břišní zauzliny, jsouce po stranách zahrocené, liší se zřetelně tvarem od hrudních; celkem vyvinuly se samostatně, dohromady nesplynuly a lze jich napočítati osm. Vakovité slinné žlázy (9 gl. s.) dosahují až k prvé abdominální zauzlině.

Na hrudi byly již vyvinuté terčky imaginální pro nohy (10.), imaginálních terčků pro křídla a kyvadélka nepodařilo se mi najíti. Imaginální terčky noh na pohled vypadají jako velká bledá stigmata, zdánlivě s jedinou štěrbinkou, leží však více ventrálně, nikoli laterálně.

Prothorakální stigma má dvě štěrbinky otevřené, další stigmata jsou zavřená, až zase posteriorní volně může vzduch přijímati. K zavřeným stigmatům však větve trachejí prorůstají.

4. Pharynx (11. ph) larvy Bibio hortulanus je tlustostěnný, příčně svraštělý a podélně rýhovaný. Četnými svaly (12 ms.) upíná se v schránce hlavy. Krátké slinné žlázy ku konci vakovitě zduřelé, skládají se v těle v podobě V (11. gl. s.). Žaludek je vak (12.), naplněný pískem, hlinou a rozdrcenými částmi hnijících rostlin. Obraz 13. znázorňuje část obsahu žaludku v přirozené poloze, ale značně zvětšený. Se špatnou by se potázal, kdo by chtěl dělati seriové řezy na těle larev Bibio hortulanus, neboť písek v zažívací rouře by práci mařil. Další část zažívací roury

je přímá, válcovitá; před hranicí rectum na konci intestinu ústí do ní 4 malphigické žlázy, jež přikládají se k přímé zažívací rouře jako rovné tenké rourky, jejichž lumen vyplňují mikroskopická zrnéčka (14.). Na podélném řezu tělem objeví se nad jícnem zauzlina mozková (15 *a* zm.), kteráž vysílá do předu dva růžky; dvěma dlouhými konnektivy (15 cm.) objímá jícen a spojuje se jimi se dvěma zauzlinami, jež nemajíce komissur, jeví se jako zduřeniny dvou samostatných pásek nervových.

Nervová páska počíná zauzlinou nadjícnovou (obr. 15., 1.), kteráž vysílá do předu slabé růžky. Z této vycházejí dva poměrně dlouhé konnektivy, jež se vinou okolo jícnu k zauzlinám podjícnovým. Tyto jsou dvě a nespojuje jich komissura. Za podjícnovou zauzlinou následují hrudní, jež se vinou dále jako dvě samostatné pásky nervové z konnektivů a zauzlin.

V hrudi nenalezl jsem ani jediné komissury mezi zauzlinami, právě tak v předních článcích zadečku. Poslední zauzlina (obr. 15 *b*.) konečně splynula ze dvou; vybíhají z ní dvě a dvě větve nervové po stranách, dole pak srostlé konnektivy. Na průřezu tělem jest viděti, jak slinné žlázy (15 *a*, gl. s.) vinou se vedle sebe pod hltanem až k hypopharyngu. Při tomto pohledu lépe také vynikne velikost podjícnových zauzlin; tyto patrněji se liší od hrudních zauzlin než při pohledu shora.

Jako redukují se a splývají části trachealní soustavy, tak redukují se a splývají nervové uzliny a pásky. Redukci učiníme nápadnou, srovnáme-li dva krajní členy nervových soustav. Cordyla fusca má celkem 13 párů zauzlin, spojených connectivy, kdežto nervová soustava Lonchoptera trilineata je nahloučená hmota zauzlinová, na níž rozeznati lze jen mozkovou zauzlinu a krátkou válcovitou břišní pásku, kteráž sáhá jen asi do konce metathoraxu larvy.

Však i mezi larvami s vyvinutou a rozčleněnou nervovou páskou břišní shledáváme se s larvami, jež mají břišní pásku nápadně redukovanou. Tak Schmitz nalezl v larvě Polylepta, jež patří do skupiny larev se žebříčkovitou soustavou trachealní a úplnou nervovou páskou břišní obě tyto soustavy zredukované.

Posteriorní stigma dorostlých larev (16) má tři štěrbiny, peritrema jejich sesilují radialně položené chitinové tyčinky a hrbolky. Z vnitřku těla pozorováno (17.) jeví se jako nálevkovitá prohlu-

binka, v níž tvoří malý váček 3 srostlé větve trachealní (17. I., II. III.). Prothorakální stigma (18) je o dvou štěrbinách, ostatní o jedné (19), zdá se však, zavřené štěrbině. Peritrema vystužují jen krátké chitinové tyčinky.

Svaly podélné se skládají z vrstev přes sebe položených (20), což svědčí o mocnějším smršťování článků než u larvy Cordyla fusca a poněkud upomínají na soustavu kožních svalů při červech z rodu Lumbricus.

Kůže je tu vůbec mocnější a hypordermis vytvořila se dlaždicovitě (21.). Tuhá a tlustá cuticula je poseta hrbolky (22.) po-

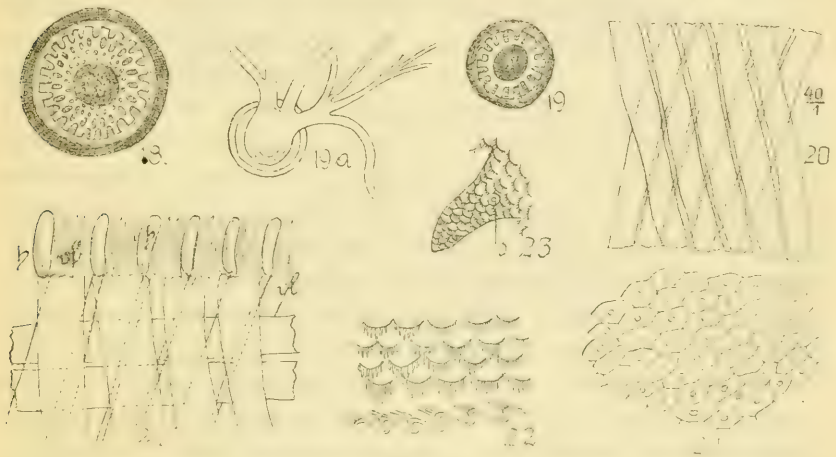

Obr. 3.

sázenými jemnými ostny. Při pohledu s hora vypadají jako šupiny na pokraji třásnité, obrátí-li se pokožka vnitřkem vzhůru, jeví se hrbolky zřetelně. Struktura cuticuly přechází i na tupé ostny (23.), jež z pokožky vyrůstají. Každý osten nese papilku citovou (23. s.) v podobě kroužku s tečkou.

Na hranicích článků vyvinuly se jako zbytky septální hrbolky z měkkého chitinu a vlákénka chitinová (24 h, vl.). K těm upínají se svaly podélné, poněkud skřížené. Toto zařízení může způsobiti mnohem mohutnější smrštění článků, nežli je toho schopna jednodušší soustava svalová pod kůží Cordyla.

MONOGRAFIE BROUČÍ ZVÍŘENY NA CHUDENICKU. (MONOGRAPHIA COLEOPTERORUM FAUNAE CHUDENICENSIS.)

Prof. **Jan Roubal.**

Všeobecný úvod.

Motto: Est cognitio patriae praeferenda
exterarum regionum contemplationibus.
C. a Linné: Amoenitates A. vol. I. p. 1.

Pro zoogeografické odvětví biologie jest nemalého významu budovati faunistické práce a posléze ucelovati konečné konkluse týkající se velkých území neb i oblastí, jsou-li po ruce už více méně propracované faunisticky malé distrikty. Po této stránce jest celková cena každého — jen když správného, kritického seznamu — významu jaksi absolutního s nárokem na důležitost pro budoucí práci synthetickou. Jde-li o krajinu přirozeně ohraničenou terénově, klimaticky a eo ipso faunisticky, třeba jen částečně, jde o důležitou jednotku a cena jejího faunistického zpracování jest tím větší; pokud náš seznam má i tuto druhou vlastnost, vysvítá ze stati: „Území“ a dalších.

Takové seznamy vyčerpávají látku a mohou nás, majíce poměrně velmi úzký okruh své úlohy, mnohem zevrubněji informovati o stavu tamní fauny, než celkové velké knihy. — Seznamy ovšem bývají různé; buď označují lokalitu jednotlivých druhů vedle jména místa politického i blíže oekologicky nebo jen ono jméno místa uvádějí, některé docela jsou pouhé seznamy jmen systematických forem. Připojeny bývají poznámky ethologické, data časová, jména sběratele, někdy i různé historické noticky. Při této práci bude šetřeno intencí nejširšího způsobu po této stránce a bude vynecháváno vše v poznámkách při jednotlivých druzích a formách, co by bylo na úkor původnosti, t. j. všeobecnosti vůbec známé, v příručných a základních spisech už obsažené, nebudou tam, kde jsou samozřejmy, šíře uváděny, leda jen jako nevyhnutelné, nebo kde pro naše území budou nějak významny.

V krajině chudenické a po té v blízkém Klatovsku jsem počal jako dítě se zabývati brouky před 25ti lety na popud svých

učitelů obecné školy v Chudenicích, zvěčnělého K. Vorreitha a Fr. Veselého, nyní v Plánici, jimž tuto projevuji vděčnou vzpomínku a díky za probuzení enthusiasmu. — V pozdějších letech jsem do Chudenic dojížděl pouze na různé školní prázdniny a ovšem věnoval jsem se skoro jen pozorováním entomologickým. Tak jsem nashromáždil drahně materiálu vesměs podrobně lokalitami a jinými poznámkami opatřeného, který jest buď přímo v hlavních mých sbírkách systematických, nebo zatím dosud jako doklad sestavený ve skupinách dle výletů, biocoenos, faunistických pásem atd.; nashromáždil jsem i s dostatek nejrozmanitějších poznámek psaných buď ad hoc, buď důkladněji, z části už také publikovaných (viz níže seznam literatury); nejvíce si ovšem sám pamatuji.

Seznam tento bude hlavně míti snahu býti kritickým a s tímto předpokladem budu úzkostlivě toho dbáti, aby vše dobré, čemu jsem se zejména za posledních asi 8 let naučil ze seznamů faunistických, jež jsem, pokud jde o palaearktické Coleoptery, prostudoval neb alespoň prohlédl téměř všechny — je jich skoro malá bibliothéka — abych z nich vše dobré řádně ocenil a všeho nedobrého či méně dobrého se vystříhal. Seznam tento jest pokusem, ukázkou, methodou; pro naše poměry mnohá ethologická data jeho jsou významu všeobecného, širokého; mimo to jest průpravou k podobnému seznamu většího rámce o Šumavě.

Hlavně prozkoumáno vlastní okolí Chudenic; k periferii pánve chudenické možno čím dále tím spíše předpokládati nové nálezy. Nelze ani jinak očekávati úplnost, jako vůbec bývá u takových seznamů a dlužno doplňovati v budoucnosti.

Území.

Hlavní pásmo šumavské před svým koncem na SSZ vysílá směrem k Janovicům odbočku vrchů stražovských; ta jest přervána Úhlavou; na levém jejím břehu, zhruba asi u Ouborska a Pocinovic jest meze dvou pásem v podobě U zde spojených, jež ohraničují pánev chudenickou k S otevřenou. Obě větve ty běží ku SSV, větev západní jest kratší a končí před Kolovčem, východní, delší a přímější, končí vrchem Stramchým u Červeného Poříčí, který jest posledním výběžkem šumavským — co dále do nitra země odtud směřuje, jsou kopce brdské.

Celá krajina, jak ohraničená pánev, tak obě zmíněné větve, se k severu snižují do krajiny plzeňské.

Městečko Chudenice leží asi ve středu pánve, blíže větvi východní a má polohu 30° 50′ 20″ v. d., 49° 28′ 18″ s. š.

Horopis.

Celkový ráz karakterisuje odstavec o území, ježto hlavní důležitost tu mají právě ohraničující pásma vrchů.

Ze společné base onoho ohraničujícího pánev chudenickou U, ohybu to ležícího mezi nejcharakterističtějšími vrchy kopci Novokdyňskými a Doubravou — běží zhruba spolu parallelně naše pásma; východní obsahuje: Bytovy, Doubravu, Řičej (Bělejšov), Krušec, Bělč, Tuhošť, Stramchý. Hřbet ohybový od Bytovů, různo rozběhlý, jde nad Zdaslaví a Slavíkovicemi ke Korábu nad Novou Kdýní, tam poblíž jest Hernštýn a Rýzenberk, pak mohutně zalesněné Zalče; periferní pásmo pak pokračuje k Netřebu u Kanic, vnitřně sleduje směr západní větve řada faunisticky i floristicky významných kopců: Velký a Malý Kouřím, Pušperk, Cikanovka, Žďárys „Evženovou horou"*) a pokračuje malými kopci od Chocomyšle ke Kolovči a k mohutné Radlici, ke skupině Sýchova a k Starým lesům. Kopce vnitřní vnikají drahně daleko menšími výběžky do pánve až docela k městečku. — Poblíž samostatného polesí mezi oběma konci hlavních pásem, mezi Vyšenským potokem pod Starými lesy a Kruščem, které se zove Farský hájek s Dubím, leží samota (bývala zde jiná, „Bašta") na okraji luk „Zahradky". To jest místo mého pobytu, kde jsem býval doma. Odtud nedaleko jest dosti zajímavé polesí „Nad cihelnou", „Sklenářovic hájek", „Přetínská obec" a lesy merklínské k severu. — Na jih a jihovýchod od oné samoty jsou dobrou lokalitou „Suché louky".

Obě pásma jsou někde málo od sebe vzdálena, leckde jen asi 4 km. Údolí samo zase různo jest zvlněno. — Chudenice samy leží 585 m n. m. – (Význačné hory jsou: Doubrava (724 m); krásná kupa, zejména od Z. Od Litně jest neobyčejně příkrá Celá zalesněná. Skýtá pravé submontanní elementy rostlinné i živočišné; ale i hájové (mimo hmyzy, na př. mnohé *Clausilie* a *Helix*

*) Lidově „Kocomyšská skála".

hispida Müll., *incarnata* Müll. a *fruticum* Müll.) — Řičej (Bělejšov [695 m n. m.] jest několikráte sedlovitě prohnutý táhlý hřbet vystupující strmě nad průsmykem Liteňským (proti Doubravě). Jest faunisticky nejvýznačnějším naším místem, ježto v první řadě jest na něm mnoho původního porostu zachováno a sice jest to hlavně listnatá formace a to docela i se sklonem k hájové (*Corydalis cava*, na úkor ostatních bujná *Alliaria officinalis, Pulmonaria officinals, Orobus vernus* etc.). *Bělč* (708 m n. m.) jest nádherná homole, stojí jaksi samostatně, odděleně a scenericky jest odevšad imposantní štafáží blízkého Švihova a celé krajiny. Tuhošť jest poměrně nízký, méně význačný, ale pěkným bukovým lesem porostlý. Velmi charakteristické, že žádný z těchto vrchů nemá potůčku.

Mnohé endemické druhy jsou společny prvým třem vrchům a v blízkém okolí neobjevují se už nikde.

Koráb a celé pásmo přes Zalče k Netřebu má ráz formace submontanní a nehonosí se tak zdatnými existenčními podmínkami jako pásmo východní. Od Korábu teče lesní potůček.

Nižší kopce kol „Evženovy hory", Žďáry zvané, rozbíhají se k více osadám, též k Chudenicům a už pro svou blízkost jsou nejznámějšími a nejvíce probádány (Lázeň, sv. Volfgang, Vápenná pec, Dlouhá myť, Štěpy, Hůrka za Hračany, Bažantnice, Pušperk.

Vodopis.

V naší pánvi není nijakého velkého toku. Úhlava jest na východ a pak na sever od Doubravy a nemá pražádného vlivu. Vyšenský potok teče od Němčic (od jihojihozápadu) a jest zvláště význačný pro naši krajinu jen na SZ a v krajině okolo Kaniček, pod Sýchovem a až ke Strýčkovicům, odkudž směřuje přes Ptenín k Merklínu. Vrbovím vrouben jest u Kaniček. Mívá krásné náplavy. Druhý jest potok Liteňský, jenž svádí prameny od Mlynce, Černýkova, Poleně kol Litně průsmykem mezi Doubravou a Řičejem do roviny dolanské a do Úhlavy. Jest pěkně olšemi i vrbami obrostlý.

Vlastní karakteristika flory a fauny Chudenicka není nikterak zmíněnými dvěma potoky ovládána. Velmi lokálního významu jest slabounký potůček vznikající v Novém rybníce v Chud. a te-

koucí kol naší samoty do Vyšenského potoka. Podle něho žijí všichni ubiquisti příslušní takým poměrům.

Rybníků, celkem menších, jest více; několik na hořejším toku Vyšenského potoka, pak pěkné, s význačnou formací, u Šepadel Ouňovic a Chocomyšle. Krásný, zarostlý rákosím, jest Lotrov s velmi zachovalou florou *(Utricularia neglecta, Sagittaria)* i faunou (ku podivu však chudou entomologicky!). Rákosinatý a bahnitý rybník pod Doubravou u Litně. — Nepatrné, tůním podobné dva rybníky na lesní louce „u kuchyně" ve Žďářích, kalužovité pod Bělejšovem; typické luční tůně, dnes už velmi zanesené, bývaly „na Trávnících" pod samými Chudenicemi. V městečku jsou dva rybníky (onen Nový a druhý v osadě). Na Bělči asi ve výši 600 m jest lesní tůně bez odtoku. U Kaniček také jest pro nás význačný rybníček. — Každá pak skoro osada má rybníček neb kalužˇ.

Poměry geologické.

Půda našeho území náleží z největší části tudy od SV k Domažlicům směřujícímu algonkiu. Od Nové Kdyně známým už pásmem až přes Radlici jest rozprostřen amfibolit. Na jihu a západě jsou enklavy žulové, na západě na Vytuních hraničíme s karbonem. V řadě vrchů východní omezující větve jest spilit diorit, amfibolit. — Na Vápenné peci jest osamocené lože vápence.

Podnebí.

Naše pánev náleží dle shora naznačeného ohraničení podnebí předšumavských hornatých a silně lesnatých výběžků. Průměrná roční teplota vzduchu 7·5—8·0 C°. — Předpokladům hořejším jsou úměrny poměry ročních počasí; sníh se dostavuje dříve než na př. na blízkém Klatovsku a Plzeňsku i déle trvá. Zima tuhá, léto, zejména podletí, krásné. Jaro a podzim jako v ostatním Pošumaví. — Phaenologicky po stránce květeny i zvířeny možno zaznamenati oproti nižším krajům podél Úhlavy a dále do středu země rozdíl týdne až 14 dnů (na př. difference doby žní, prvního ovoce, prvních procitnuvších po zimním spánku ♀ *Vespa,* ♀ *Bombus* a p. jest velmi veliká mezi naší krajinou a poměrně blízkým Přeštickem).

O srážkách za dobu 1903—07 jsou poučna tato data:

Stanice	Výška n. m.	Srážky v mm.	Sněživých dnů	Deštivých dnů
Chudenice	485	645	19	93
Merklín . . . . . (mimo pánev na SZ.)	392	535	16	86
Přeštice . . . . . Na porovnání udejme blízkou	366	486	15	74
Plzeň	311	439	12	78

V tabulku pojaty mimo střed naší pánve, Chudenice, data pro tři místa ležící postupně dále od naší vrchoviny k centru pánve plzeňské, aby bylo ozřejměno decrescendo všech dat.

Bouřek průměrně zaznamenáno ročně 11, což po mém soudu jest počet malý.

Květena.

Veliká odvislost zvířeny hmyzí a to jak plantikolní, tak i terrikolní od květeny má rozhodující váhu při zoogeografických pozorováních, často úplně směrodatnou.

Ráz má květena neteplomilný, jihočeský. Zajímavosti a odchylnosti od základního typu dány terénem.

Jehličnaté lesy, jako v pošumavských krajinách všude, mají převahu a to zase bohužel dominuje smrk. Jedlí méně. Borovice jest též všude vtroušena, větší porosty hlavně tvoří selské lesy a obecní, jako jest tomu na př. na Vyšensku, Přetínsku, ve Farském hájku, v Dílcích. Hojněji na západ a sever. — V panských lesích mimo obligátní smrk v průsecích a na okrajích sázen modřín. Jalovec na příhodných pastvinách, krabatinách, okrajích borů a pod. — Význačný jest tis, tvořící nejkrásnější český lesík na Netřebu. Charakteristického jsem však v něm pro broučí faunu nenašel ničeho.

Listnatých lesů ne mnoho — v poměru však k jiným krajinám přec značně více. Nejkrásnější jsou na půdě hraběcího panství Černínského, jehož plocha lesů měří 3799·24 ha. Listnaté porosty zaujímají hlavně pásmo vrchů východní větve a pak něco ve Žďársku; pěkné buky jsou a zejména dříve bývaly v Zalčském polesí. Nejlepší bukový les jest na Bělči, kde zaujímá rozsáhlou plochu. Tamže jsou i kleny, lípy, jilmy, jiné list-

naté dřeviny jen velmi podřadně. – Nádherné porosty bukové dále na Řičeji, kdež mimo to jsou i jasany, jilmy a na vrcholu směrem k Balkovům krásný les lipový; jednotlivě kleny, duby.

Na Doubravě jsou rovněž bukové lesy, dále pravý les jasanový, jilmový, hojné lípy, javory. Všude jsou jeřáby i bez červený na příhodných místech. Na Doubravě už není dubů, není to vlastně „doubrava“ už; byly asi před čtvrt stoletím vykáceny a nasázen vše ničící smrk, který povážlivě nabývá tu váhy...

V Lázni a porůznu v okolních polesích jsou jednotlivé duby původní i sázené a mimo to dosti mnoho různého jiného listnatého stromoví, jako na př. na Evženově hoře, u rybníčku, u „Kuchyně“, v Bažantnici. — Bříz dosti ve Žďářích a na Merklínsku.

Krásné topole jsou na Oužlebí, u Lotrova, v Chudenicích, v „Panské zahradě“, na Bělejšově, v Chocomyšli a j.

Ovocného stromoví velmi mnoho — jednak kol všech polí panských, jednak zhusta i v selských, jednak v bohatých zahradách.

Zajímavé elementy různých formací možno tu alespoň v hrubých rysech takto shrnouti:

V pásmu luční květeny jsou obě *Primuly, Scorzonera humilis, Parnassia palustris, Polygonum bistorta, Senecio erraticus, Gentiana pneumonanthe, Orchis morio* a *latifolia* — vedle hojných všude druhů. Schází úplně *Trollius* a *Colchicum*. Louky tu míněny různé co do polohy.

Rašelin není. — Bahnitá luka vykazují velmi vzácně *Pinguicula vulgaris*, pak *Menyanthes trifoliata;* poblíž rybníků *Scirpus radicans, Cyperus flavus, Bidens radiatus, tripartitus. — Leucojum vernum* skoro vyhubeno horlivostí „milovníků přírody“; *Frangula alnus, Corylus avellana.*

Květena borů nejvýstižněji zastoupena *Chamaebuxus alpestris, Lycopodium complanatum, Pirola chlorantha.*

V lesích smrkových: Platanthera chlorantha, Epipactis latifolia, Goodyera repens, Circaea alpina, Vinca minor (pod zbylými duby v „Dubí“, kde je většinou smrk). *Monotropa hypopitis.*

V lesích bukových a smíšených s jinými listnatými a jehličnatými: Daphne mezereum, Corydalis cava, Lilium martagon, Pa-

ris quadrifoliata, Aquilegia vulgaris, Knautia silvatica, Cephalanthera longifolia.

Podhorní druhy, jež případně náleží luční, bukové a pastvinné floře: *Dianthus superbus, Melampyrum silvaticum, Calamagrostis Halleriana, Polygonatum verticillatum, Petasites albus, Arnica montana* (surově vyhubená), *Prenanthes, Digitalis ambigua, Astrantia major* a mnohé z druhů zahrnutých v předešlých odstavcích, kde uvedeny s hlediska čistě lokalitního, pásmově však také náleží sem. Schází na př. *Geum rivale, Trientalis, Aruncus* a horská od Klatov daleko do kraje zabíhající *Soldanella.*

Mimo pásmové odstavce možno uvésti některé rarity české flory, jako *Alisma arcuatum, Festuca sciuroides, Hypericum pulchrum, humifusum, Polypodium Robertianum* (na vápně ve Žďářích), rostoucí jen vždy nanejvýš řídce a na jediném místě.

Hub jest hojnost, v bukových lesích, zvláště na pařezích a starých kmenech padlých (stále řídčeji ponechávaných), časté *Polyporusy.* Pro vývoj terrikolní zvířeny důležity jsou mechatiny, najmě vlhké, jichž mnoho zvláště na Řičeji, v Dubí, ve Žďářích.

Krátký tento nástin květeny v naší krajině psán jest výhradně se zřetelem na poměry zvířeny a to hlavně koleopterologické. Kde je bohatá květena, jest takovou i zvířena; kde existenční podmínky zplodily řídké jinak neb charakteristické druhy rostlin, jsou tam eo ipso i podmínky života takových hmyzů. Planticola pak jsou a limine vázána buď na jednu jen rostlinu (monophaga), nebo na více jakožto polyphaga. — Vyjmenované rostliny namnoze jsou signály pro názor o přírodních poměrech Chudenicka.

K charakteristice zvířeny Coleopter.

Všechny oblasti zvířen, dané vylíčenými poměry jak terénově tak výškově tak odvislostí od rostlinstva, jsou u nás více méně vyznačeny. Přechody však jsou velmi značné, výškově pro *plantikoly* neplatí tu pravidel, rozhoduje přítomnost rostliny, také *aquicola* nejsou citliva pro výšku polohovou. Za to *terricola* možno přesně rozlišovati zvláště v humusech a to i po stránce kvality humusu, výšky lokality, i polohy ke slunci. Řičej, Doubrava a Bělč po té stránce jsou význačny odchylností druhů od nižších poloh a i tam zase jsou rozdíly navzájem i na témže

vrchu, neboť na př. *Leptinus testaceus*, *Leptusa ruficollis*, *Euplectus piceus*, *Liodes scita*, *Atheta indubia*, *validiuscula*, *Cychrus rostratus*, *Staphylinus fossor*, *Olophrum alpinum*, *Trechus palpalis*, *Neuraphes carinatus*, *Mniophila muscorum* etc. jsou skupinou biocoenosy vrcholů.

O něco níže na týchž vrších jest jiná biocoenosa asi tohoto určení: *Stenus impressus*, *Quedius humeralis*, *Heterothops dissimilis*, *Lamprinus saginatus*, *Bythinus crassicornis*, *Neuraphes elongatulus*, *Mnionomus croaticus*, *Apteropeda globosa*, *Tachinus subterraneus*, *Atheta indubia*, *oblonga* etc.

Přechody jsou samozřejmě hojné — ale tyto skupiny značí asi tak krystallisační body jednotlivých pásem.

Jest vždy každá otázka příslušnosti pásmové velmi kombinovaná, což pravím tu všeobecně pro všechny jiné případy: existence druhu jest závislá na výši nad mořem, na poloze, na substrátu, rostlinstvu, blízkosti jiných živočichů, na poměrech meteorologických (i těch jiných, než které jsou dány výškou, polohou etc.), na činnosti člověka, na eventuelním porušení bývalých přírodních poměrů, vzniku nových činitelů, na délce doby, po kterou trvá některá změna z těch všech okolností atd. atd. Resistentnost, přizpůsobitelnost, plodnost a jiné momenty selekční rovněž rozhodují.

Každý druh pak živočišný jest jinak vybíravý, jinaké má požadavky existenční a tak také různé výskyty jeho. Někde rozhoduje aplikace toho onoho druhu jen na poměry mykorhiz v humusu (Liodesové), jinde jen množství plžů, resp. jich vajíček (Carabidi, velcí Staphylini), jinde poměry vlhkosti atd. atd.

Mezi *Stercoricoly* není zvláště vybíravých druhů mimo pravé podmínky přítomnosti výkalů — jediné *Aphodius corvinus* žije vzácně jen vysoko na Doubravě.

Mnohotvárný jest život plantikol na pasekách, lučinách, křovinách podél lesů, u vod. Při západu slunce bujný život se rozvíří v sezoně na všech příslušných místech, na němž mají účast i druhy jiných společenstev.

Microcavernicolních druhů velice poskrovnu; nalezl jsem některé metoekenty pouze v hnízdech ptačích, o čemž v seznamu literatury č. 14. a u myší (č. lit. 4.). Křečků ani syslů není, u jezevců nebylo možno, u krtka jsem dosud nehledal.

Myrmecophilů málo, nejlepší poměry u *Formica rufa*, více druhů u *Lasius fuliginosus;* u jiných mravenců mimo *Claviger testaceus* nic. Vide č. lit. 8.

Nesnadným by se zdálo určitě vyložiti, proč v lesnatých krajinách středních Čech, na Hřebenech, u Všenor, na Závisti, na Křivoklátsku a p. žijí druhy, které dosud byly jen jako „submontanní" označovány; dlužno konstatovati, že mnoho druhů dříve za takové označovaných jimi není. Existenci jich přemnohých podmiňují jiné okolnosti, než pouze výškové. To ostatně souvisí s hořejší poznámkou. Pro poměry šumavsko-brdské možno docela jmenovati některé druhy dříve za submontanní označované, které ve středních Čechách jsem sbíral, ale naprosto ne (alespoň dosud ne a na podobných místech ne) v Pošumaví a na Šumavě jako jsou *Denticollis rubens* (Berounsko), *Coryphium angusticolle* (Křivoklát), *Stenus glacialis* (Jíloviště).

To jsou některé z těch druhů, o kterých platí, že nejsou výhradně podhorské.

Docela už nejsou podhorskými *Pterostichus metallicus, Domene scabricollis* a j.

Amara erratica pak, docela jako glacialní relikt šumavský uznaná, byla mnou i u Všenor u Prahy objevena (cf. 1. lit. 29.); dosud ani v Pošumaví, ani v Brdech.

Jiné druhy ze středních Čech (dosud však nikoli z Brd) původu submontanního, avšak na Chudenicku chybící, jsou na př.: *Oxyporus maxillosus, Saphanus piceus, Thymalus limbatus, Pidonia lurida* — protože sem zaneseny vodou ze Šumavy, kdežto Chudenicko, ač tak blízké, nejsouc vodou spojeno se Šumavou, nemá tak mnohých šumavských druhů.

Některé druhy šumavské, t. j. podhorské (submontanní), žijí také v Brdech, ale naprosto ne na Chudenicku: jako *Bryocharis inclinans, Trechus splendens, Leistus piceus, Leptusa flavicornis, Cantharis violacea, C. tristis, Porcinolus murinus, Oxypoda procerula, Ocyusa procidua, Elater erythrogonus,* což vyložiti se mi udá na jiném místě.

Jsou ale také takové druhy, s kterými se setkáváme na Chudenicku a v krajích listnatých lesů středočeských (mimo jehličnaté pásy brdské), ale nikoli na Šumavě, na př. *Mycetoporus laevicollis, Lasiochara Bonnairei* atd.

Společné šumavské, pošumavské i brdské submontanní druhy jsou na př. *Tetraplatypus similis*, *Mnionomus croaticus*, *Othius myrmecophilus*, *Ocyusa maura, incrassata* etc.

*

Rázovité jest Chudenicko jako krajina velikých souvislých lesů na bohatě členitém terénu, čímž obojím dána vedle rozmanitosti scenerické i poměrně veliká bohatost faunistická.

Ze všech důvodů této celé předmluvy plyne alespoň v hrubých rysech opodstatněná ohraničenost fauny, jež vedle významu specifického pro sebe samu dobře může sloužiti i jako obraz pošumavské zvířeny, jako vzor jakýsi vůbec.

*

V dolejším seznamu literatury zahrnuto jen, co se bezprostředně dotýká našeho území, nikoli také Šumavy, Brd a ostatních Čech, o nichž pro souvislost a porovnání ke konci předešlého odstavce mluveno.

Seznam literatury.

1. *Roubal J.*: Epidemie kůrovců na Klatovsku. Vesmír 1901.
2. „ O dvou kritických druzích krasce Ancylocheira. (Vyobr. č. 12.) Vesmír 1902. 43.
3. „ Fundorte einiger seltenerer und für Böhmen neuer Käfer. — Verh. d. Z.-b. Ges. — 1903. 380—383.
4. „ Ein interessanter Fall von Symbiose einiger Arthropoden mit der Maus. — W. E. Z. — 1904. 206.
5. „ Život hmyzu přezimujícího na zamrzlé hladině vodní. — Čas. Čes. S. E. — 1904. 78—80.
6. „ Ontholestes tessellatus Fourcr. — Čas. Čes. S. E. — 1904. 112.
7. „ Über einige für Böhmen neue Käfer. — Verh. d. Z.-b. Ges. — 1904. 643, 644.
8. „ Prodromus myrmekophilů českých. — Věst. král. čes. spol. náuk. — 1905. 1—44.
9. „ Novinky fauny brouků českých. — Čas. Čes. S. E. — 1906. 18, 19, 63, 85, 86, 120.
10. „ Některé nové poznámky k biologii Coleopter. — Čas. Čes. S. E. — 1906. — 60—63.

11. *Roubal J.*: Amara aulica Panz. - Čas. Čes. S. E. — 1906. 124.
12. „ Fauna bohemica: Noví brouci. — Čas. Čes. S. E. — 1907. 94.
13. „ Několik koleopterologických poznámek. — Čas. Čes. S. E. — 1907. 87.
14. „ O broucích v hnízdech ssavců a ptáků. (De scarabaeis in mammalium et avium nidis.) — Čas. Čes. S. E. — 1907. 124—134.
15. „ Fauna bohemica: Noví brouci. — Čas. Čes. S. E. — 1908. 33, 34, 72, 147.
16. „ Některé biologické, zoogeografické a jiné poznámky o broucích. (Biologische und zoogeographische Coleopteren-Miszellen) — Čas. Čes. S. E. — 1908. 83—86.
17. „ Coleopterologische Notizen. I. Entomol. Blätter. — 1908. 12, 13.
18. „ Nová varieta Carabus cancellatus Illig. — brevituberculatus m. (Eine neue Varietät von Carabus cancellatus Illig. — brevituberculatus m.) — Čas. Čes. S. E. — 1909. 1—3.
19. „ Noví čeští brouci. — Čas. Čes. S. E. — 1909 67—69.
20. „ Fauna bohemica: Nové druhy brouků pro Čechy. — Čas. Čes. S. E. — 1910. 158—160.
21. „ Noví brouci české fauny a některé poznámky systematické a oekologické. — Čas. Čes. S. E. — 1910. 19—21.
22. „ Noví brouci pro českou faunu. — Čas. Čes. S. E. — 1911. 129, 137.
23. „ Aus dem Lebensweise des Calopus serraticornis L. (Col.) — Zeitschr. f. wissensch. Insbiol. — 1912. 386, 387.
24. „ Noví brouci české fauny. (Additio ad Coleopterorum faunam Bohemiae.) — Sborník Klubu přírodovědeckého v Praze. — 1912. 1, 2. (Sep.)
25. „ Pět nových brouků z Čech. (Quinque Coleoptera nova de Bohemia.) — Čas. Čes. S. E. — 1913. 109—112.

26. *Roubal J.:* Oekologické črty o broucích. (Koleopterologisch-oekologische Skizzen.) — Čas. Čes. S. E. — 121—123.
27. „ Nová řada příspěvků k životu brouků. (Neue Reihe von Beiträgen aus dem Käferleben.) — Čas. Čes. S. E. — 1913. 142—147.
28. „ Zwei neue Coleopterenvarietäten aus Böhmen. — Coleopt. Rundschau. — 1915. 19.
29. „ Neuheiten der Coleopterenfauna Böhmens. — Deutsche Ent. Zeitschr. — 1915. 77—80.
30. Čelakovský L. Dr. sen.: Analytická květena zemí koruny České. Praha 1879.

Zkratky v seznamu.

S. lit. s číslem = Seznam literatury a udání čísla. Čísla značí datum (římská vždy měsíc).
Doma značí u samoty „na Zahradkách".
Doub. = Doubrava.
Řič. = Řičej.
Žď. = Žďáry.
L. = Lázeň.
Du. = Dubí.
M. = Merklínsko.
Evž. = Evženova hora (vulgo Evženberk, Kocomyšská skála).
Vyš. = Vyšensko.
Sých. = Sýchov.
Chud. = Chudenice.
Puš. = Pušperk.

Systematický seznam.

Cicindelidae.

Cicindela Dej.

silvatica L. 1 ex. pod Rýzenberkem VIII. 1903 na lesní cestě,

silvicola Latr. Dosti rozšířena na písčitých cestách, pěšinách, v lomech, na okrajích vřesovišť, lesíků, remízků, na stěnách hlubších úvozů — jen když je půda „písčitá" či zvětralá. Hůrka za Hradč., Písky, Vyš., Přetínsko. IV.—IX.

campestris L. Hojná na podobných místech jako předešlá. i na lesních výslunných pěšinkách všude. Od časného jara do pozdního léta i do podzimu. Jednou už 10. II. (cf. S. lit. č. 26). Na Štěpích hluboko v pasece (19. IV. 1912, 16. V. 1907).

a. impunctata Westh. Štěpy, 19. IV. 1912. 1 ex. — Chud. 1901 1 ex.

Pozn. *C. hybrida L.* jsem nenašel v okolí Chud., *germanica L.* nežijí v širším okolí vůbec. *(Pokrač.)*

OSUD XYLOPHÁGŮ.

(A spolu příspěvek k historii našich lesů).

(Prof. J. Roubal).

Všichni činitelé, již rozhodují o osudu těchto hmyzů (a ovšem i ostatních živočichů životem poutaných na stromy a kře, jako jsou jiní arthropodi, ptáci a p.), úsilovně spějí k devise s hlediska přírodovědeckého a esthetického tragické: vyhubiti jich. Tato tendence týká se v prvé řadě přecivilisované střední Evropy; k nejkrajnější míře jsou dnes už zdecimováni, mnozí náleží k rarissimům evropské zvířeny, zejména, je-li jejich areál zeměpisného rozšíření jen na zmíněné krajiny omezen, nebo jsou už skoro zcela vymazáni z řad žijících druhů. Kontrola u některých není právě snadna, protože mnohé faunistické knihy, příručky a pod. opisují data stará bez revise, a tak se stává, že z některé provincie německé, rakouské atd. citován druh, jenž jen v stoletých doubravách žíti může, na zmíněné pak lokalitě už dávno bují infamní smrkový les se stromky v řadách s mrtvým úplně podkladem půdy. Zachovají se ty druhy, jež rozšířeny v palaearktické fauně, až do centrální Asie a Sibiře — ovšem tam se zachovají na velmi, velmi dlouho.

Hojnými vlastně jsou jen málo vybíraví druhové omnivorní, ke změnám okolí málo citliví, dále všeobecně známí škůdci měkkého dříví, jako *Ipidi, Hylobius, Pissodes, Astynomus aedilis, Leptura rubra*, některá *Rhagia* a p.

Pro rámec tohoto článku rozumějme zatím výrazem xylophag jen vskutku ve dřevě, pod korou, v trouchu a v dřevových houbách žijící hmyzy a v prvé řadě brouky.

V dávných dobách byly lesní porosty naší vlasti složeny převahou ze stromů listnatých — máme na zřeteli krajiny vhodné pro takové lesy, tedy mimo pohraniční hory — a smíšených. Až po doby nepříliš dávné, asi do počátku minulého století, udržovaly se alespoň většinou lesy v původním svém stavu, lesy, ne zásobárny dřevařských obchodů, t. j. hospodařila tam v hlavních rysech příroda: rostlo vše, jak příroda chtěla, vyrůstaly stromy, jak bylo přirozeno, hynuly, jak příroda chtěla.

Lesy měly svou mikrofloru i mikrofaunu, své louky, doliny bažiny, jezírka; živly ročních počasí pomáhaly hospodařiti.

V takovém ideálním pralese byly živé, polomrtvé i padlé kmeny všech domácích v té krajině stromů, tlela tam i těla velikánů, jich větve, pařezy, kůry, humus.

V tom všem a nad tím vším hojné stromky nové a podrost.

Takový prales byl sídlem přemnohých xylophágů, na př. žili tu: *Oryctes, Lucanus, Aesalus, Ceruchus, Synodendron, Platycerus, Dorcus, Opilo, Tillus, Cisidi, mnozí Colydidi, Trogositidi, Endomychidi, Mycetophagidi, Elateridi, Eucnemidi, Buprestidi, Melandryidi, Cerambycidi, Curculionidi, Ipidi* a jiní. Význačná při tom jest biocoenosa dřevitých hub.

U nás v Čechách se v malém dochovaly zbytky v boubínském pralese.

Postupem zalidňování, pokrokem industrie ustupovala volná příroda stále víc a více, zbývaly zbytky pralesů jen v místech méně přístupných, v horách, v krajích bažinatých, málo osídlených, když pak vlivy ničící se tlačily víc a více za lesem, tím, že na př. osady lidské poblíž vznikaly stále hustěji a četněji, zdecimovaly se plochy lesnaté na ostrůvky, nebo zbyly z původních formací jen části, z těch později jen proužky, posléze jen jednotliví jedinci tu i tam.

Za lesem se táhla a táhne zištnost lidská jako kobylky za zelení, vnucuje do jejich ticha chaty dřevařů, do jich údolí celé vísky, pily, závody tovární. Dílo zkázy dokončí vždy a odzvoní posledním starým velkým stromům dráha — v jejím okolí pokácí se vše a snadno odveze k účelům užitkovým.

Hlavní komponentou tohoto boje s lesem jest rychle se zdokonalující, pokud jen možno, t. zv. lesní hospodářství. Zdánlivě by zejména naše lesnictví mohlo býti považováno za činnost, jež udržuje v hlavních rysech status quo ante: tomu však naprosto tak není!

Od dob, kdy zkasírovány první pralesy, až po naše doby, spěje lesnictví rapidně a úžasnou rychlostí k cíli úplného vyhlazení vší původnosti a bývalého rázu dávné podoby lesa. Odstraňují se choré, nerovné a p. stromy; ořezávají se větve, probírají se hustěji rostoucí partie, pěstují se lesy monotonní; zasahuje se do poměrů vodních; zaveden turnus, dle něhož se pokácí vždy za určitou dobu (80—100 let) celý les bez ohledu na poměry terénové, poměry přírodních okolností, jedině dle mapy,

stáří lesa, přečasto dle finančních záležitostí majitelových; v lese je stále nějaká činnost patrna, stále lidé a lidé a ti nikdy neprospívají lesu: do lesa nikdo ničeho nenosí, každý spíše odnese. Nanejvýš fatální ovšem jest chorobná manie, zvlášť poslední doby, měniti podstatně druhy dřevin v té oné krajině: přímo tragičnost vtělena v známou praksi, sázeti jen to, co rychle roste, bez ohledu na podnebí, půdu, tradice, ostatní souvislosti, formace rostlin i živočichů na tom místě. Výsledky toho úžasné přímo v přední řadě pro vědu a esthetiku, vidíme na zátopách smrkových. Smrkové kultury se sází všude i na vápně, v nížinách, často s nezdarem, ale jest to horečka, v níž upadl fanatismus kapitalistický; horečka se už jeví všude jako symptom zvyklosti a jen málo jest těch, již začínají se vraceti k programům lesů listnatých, smíšených, přirozeného zmlazování, často jen z důvodů nutnosti: protipřirozený kult smrku má svůj pendant v děsných epidemiích lpidů a mnišky *(Psilura monacha)*.

Dnešní „les" jest, jako už pověděno, až na malé výjimky houština, zpravidla smrková, nebo jsou to kmeny prostředního jen stáří, mladé, všechny zdravé a pod nimi „vyčištěno!"

Z pařezů jehličnatých se olupuje kůra (aby se tam nehnízdil „brouk"!), tolikéž kmeny poražené se olupují. Ještě horší ovšem jest, že se velmi často pařezy odstraňují („dobývají") vůbec a tak půda o humus připravuje. Odstraňují se kůry, větve, duté stromy. — Velké druhy xylophágů ovšem už dávno jsou vyhubeny v našich vlastních „lesích" — roháč žije spíše v hájích s několika starými duby, v parcích, stromořadích, rovněž velcí *Cerambycidi, krasci, Dorcus, Steatoderus ferrugineus, Cetonia speciosissima, Osmoderma* a j. Tam pak zase starají se o jich úbytek různí vykořisťovatelé pro účely obchodnické. Význačné interessantní druhy, zvláště takové, jež i v původních formacích lesních jsou vzácnými, nejsou vůbec, nebo jen sporadicky; jindy a jinde hojní dřevomilní brouci jsou už vzácnostmi.

Několik příkladů pro tyto oba zjevy: *Prionus* (Piluna), *Ergates faber*, *Chalcophora mariana i Rosalia alpina* ještě před nemnohými desítiletími byly druhy tak hojné, že i v nejobecnějších učebnicích byli uváděni. Dnes? — Ve starých sbírkách z let padesátých, až osmdesátých minulého století, jakož i v tehdejší literatuře koleopterologické byli z příhodných míst všude uváděni:

Eryx ater, Mycetophaga ve více druzích, *Rhamnusium, Akimerus, Leptura revestita, erythroptera, Phymatodes rufipes, alni, mnozí krasci, Serropalpus,* vzácní *Cryptocephali,* 3 druhy *Melandrya, Lymexylon, Ptinidi, Menephilus, Aulonium, Laemophloeusi, Tetratomy* etc., etc., kteří u nás jsou dnes téměř úplně vyhubeni.

Při tom všem jde skoro výhradně pouze o druhy, jež nejsou pravými škůdci — druhy, jež by se mohly vyvíjeti i v kultivovaném lese, jen kdyby se tak úžasně úzkostlivě neodstraňovaly choré sromy a jich části, které uschly nebo chřadnou z jiných příčin, než jaké působí xylophagi; tito už napadají takový nemocný strom (a také kůry dřeva, pařezy a p.), jehož nemoc způsobily drobnohledné houby, kazy, mechanická poranění.

Mimo tyto čistě kořistnické důvody jsou i jiné, ku př. estetické: pařezy, ty krásné ostrůvky zvláštního života rostlinného i zvířecího, považovány za cos nehezkého! V Krči, blíže kuželníku, byl asi před 10ti lety znamenitý pařez dubový, obydlený *mravenci Lasius fuliginosus* a při nich žila řada vzácných Coleopter, na př. *Hesperus, Ptinus brunneus, subpilosus,* pak všichni známí z okolí pražského význační i hojnější symbionti a synechtrenti onoho *Lasiusa* — majitel prodal onen pařez za 60 h a nedovolil ho 10krát přeplatiti a tam nechati — neboť pařez musel pryč, protože tam prý dělal ostudu!

A tak i jinde, hlavně v parcích! Za ostudu považovány polouschlé mohutné duby, lípy, javory, mnohdy i kolik set let staré.

Velmi neblahým škůdcem zvířeny hmyzí, ovšem i ostatní, nejen xylophagní, jest smutná choutka některých majitelů, kteří nasazují do krásných listnatých lesů bažanty, případně i jiné exotické ptáky, kteří vyberou všechen hmyz v celém okolí. Chorobná a laciným povrchovým effektem odůvodněná tato manie, stává se pohříchu modou; dobříšský park jest na př. zbaven nižší fauny právě chovem zbytečných všelijakých strakatých asijských bažantů i obecných, kteří jsou vůbec balastem domácí přírody. — Tam, kde do lesů a hájů z blízkých stavení daleko smějí slepice, se děje podobně.

Také upadání některých řemesel, odkázaných na některé nyní vzácné dřeviny (jalovec, dřín, javor atd.), jest příčinou, že se tyto vymycují z lesního pěstění.

Listnaté stromy stále méně a méně sázeny proto, že pomalu

rostou a pak, že prý dlužno stále v takovém lese něco dělati, ořezávati, probírati atd., k čemuž prý třeba mnoho výkonných sil, jež jsou nepoměrně drahé. Velikou, často katastrofální metlou na lesy jsou bankroty majitelů; konkursní podstata pak dovede lesy zničiti hůře než *mniška* se všemi *Ipidy*.

Alespoň slabé zbytky zvířeny možno uchovati ve velkých, starých původních parcích anglických, ve velkých zahradách a v stromořadích. To je ta poslední bašta — a i tam třeba odborným milovníkům bdíti.

Toto vše a k tomu ostatní známé důvody pro zachování původnosti scenerie, flory i fauny, nechť je co nejaktuálnější výzvou po zřízení reservace národního parku, neb parků různých formací více!

Nejpřirozenější a nejúčelnější reservace naše může býti jedině v komplexu lesů Křivoklátských!

TENEBROBIUS *(nov. subg.* QUEDIORUM) BERNHAUERI, NOVÝ DRUH ZE STŘ. MAKEDONIE. (COL. STAPHYL.).

Dr. **Fr. Rambousek,** Praha VII. 1169.

Subg. Tenebrobius *nov.* Hlava je veliká, tykadla poměrně dlouhá, oči značně kratší než-li spánky, ale ne tou měrou, jako u *subg.* Ediquus *Muls. & Rey*, svrchní pysk dvojlaločný, krovky kratší než-li štít, na švu poněkud srostlé, blanitá křídla spodní chybí úplně.

Tenebrobius Bernhaueri *nov. spec.* Tělo hnědočervené, hlava černá, clypeus červenožlutý, břicho smolohnědé se světlými zadními okraji článku, kořeny hnědých tykadel, ústroje ústní a nohy žlutočervené. Zbarvením nejvíce podoben menšímu Qued. obliqueseriatus z Kavkazu, štít však světlejší a jednobarvý.

Hlava veliká, lesklá, při 100nás. zvětšení slabě vrásčitá, clypeus slabě obloukovitě vykrojen, svrchní pysk hlubokým zářezem rozdělen na 2 části, makadla poněkud delší než u ostatních Quediů.

Tykadla poměrně dlouhá, jich třetí článek o polovinu delší nežli druhý, čtvrtý o málo delší nežli polovina třetího, předposlední články o třetinu delší šířky a poslední poněkud kratší, nežli dva předchozí.

Nad okem silná tečka s brvou, tečka za okem je poněkud blíže oku nežli zaškrcenině hrdelní, za ní blíže zaškrceniny je menší tečka, spánková tečka postranní je právě uprostřed mezi okem a zaškrceninou hlavy.

Strany hlavy blíže spánkové spodní linie drsně a nepříliš hustě tečkované, spodina hlavy jen s několika silnějšími brvy nesoucími tečkami, suturae gulares nespojené a skoro rovnoběžné, jen do předu poněkud rozbíhavé.

Štít poměrně veliký, širší nežli hlava i krovky, hladký, velmi silně lesklý, v předu více zúžený, nežli vzadu, při 100nás. zvětšení neobyčejně jemně příčně vrásčitý a velmi jemně a řídce tečkovaný. Po každé straně štítu v předu uprostřed 3 normální tečky v řadě, kromě nich v předních rozích několik menších teček proměnlivého počtu, na okrajním lemu v zadních rozích také několik, nanejvýše 6 teček, na bási štítu v lemové rýze okrajní 2 tečky uprostřed.

Prosternum klínovité, trojhranně vyvýšené, se silnou tečkou s každé strany, metasternum vzadu na špičce hluboko vykrojené, hrubě a řídce tečkované.

Štítek poměrně veliký, zdéli více než jedné třetiny krovek, vzadu na špičce zaokrouhlený, po stranách slabě obloukovitě vykrojený, na bási se 2 obloukovitými, příčnými a vzájemně rovnoběžnými lištnami, které bývají často zakryté štítem.

Krovky zdéli 2 třetin štítu, skoro ploché, na ramenech rovnoběžně se zadním okrajem štítu hluboce příčně stlačené, do těchto vtlačenin sahá u zatažených exemplářů zadní okraj štítu.

Krovky na švu blanitě srostlé — alespoň na bási — spodní křídla chybí úplně.

Povrch krovek dosti silně chagrinovaný s řídkými, hrubými a drsnými tečkami, nesoucími málo přilehlé černé chloupky. Abdomen slabě ocelově naběhlé, poseté dosti jemnými tečkami na basi kroužků řídčeji, vzadu hustěji.

♂ má šestý ventrální článek na konci úhlovitě vykrojený a slabě stlačený kol výřezu.

Nohy celé obrvené a dosti štíhlé, bez zvláštních znaků.

Délka 10—12 mm.

Druh tento je význačným novým podrodem terrikolní fauny zajímavého pohoří Peristeru Bitolje ve střední Makedonii. Objeven byl mnou v prvé polovici července 1914 pod hluboko do země zapadlými kameny ve společnosti četných jiných zajímavých brouků terrikolních, tak sbírán tam na př. Anophthalmus **macedonicus** a **peristericus** *Müller in litt.*, Trechus Goebli *Breit.* Tapinopterus monastirensis *Reitt.* Lathrobium *(Glyptomerus Müll.)* **Mafchai m.** *in litt.* a mn. j.

Sbíral jsem jich pouze několik novou methodou, kopáním do veliké hloubky na velmi šikmém svahu nad potokem, při čemž stále jsem v kypré srsti prahorní nacházel zejména Anophthalmus macedonicus Müll., jichž jsem nalezl větší počet.

Připisuji tento nový druh nejlepšímu znalci drapčíků, panu c. k. notáři Dru Maxu Bernhauerovi v Hornu.

Vyobrazení tohoto druhu bude na zvl. tabulce v »Časopisu Moravského zemsk. Musea« dle mikrofotografie Dra Absolona.

Auszug:

Tenebrobius nov. subg. Kopf gross, Fühler ziemlich lang. Augen ziemlich klein, aber nicht so viel, wie bei den Ediquus-Arten. Oberlippe deutlich zweilappig, die Flügeldecken viel kürzer als der Halsschild, die Flügel fehlen.

Diese neue Untergattung ist zwischen *Subg.* Ediquus *Muls. & Rey.* und *Subg.* Microsaurus *Thoms.* einzureihen.

Tenebrobius Bernhaueri n. sp. Rotbraun, der Kopf mit Ausnahme des Clypeus schwarz, Abdomen pechbraun mit helleren Hinterrändern der Segmente, die Wurzel der braunen Fühler, die Mundteile und Beine gelbrot. Der Kopf gross, bei 100facher Vergrösserung sehr schwach chagriniert und äusserst fein und weitläufig punktirt, der Stirnpunkt steht dem Auge ein wenig näher als der Einschnürung, hinter demselben ein anderer fast in der Einschnürung, der Schläfenpunkt ist vom Auge und der Einschnürung fast gleichweit entfernt. Die Schläfen sind mit ziemlich rauhen weitläufigen und haartragenden Punkten besetzt. Suturae gulares der ganzen länge nach deutlich getrennt, fast parallel, nach vorne deutlich divergierend.

Halsschild gross, breiter als der Kopf und die Flügeldecken, glatt, stark glänzend, mit äusserst schwacher querer Chagrinierung und weitläufigen feinen Pünktchen bei der 100facher Vergrösserung, jederseits der Vorderhälfte mit einer Reihe von 3 Punkten, äusser derselben mit einigen haartragenden Punkten in den Vorderecken, in der Randlinie der Hinterecken, wo sich auch an der Basis in der Mitte zwei Punkten befinden. Schildchen ziemlich gross an der Basis mit 2 fast parallellen bogenförmigen Leisten die zur Aufnahme des Halsschildshinterrandes dienen.

Flügeldecken um ein Drittel kürzer als der Halsschild, fast eben, auf dem Rücken mit einer schrägen Vertiefung zur Aufnahme des Halsschildes, sehr grob, rauh und ziemlich weitläufig punktirt mit einer ziemlich groben chagrinierten Grundskulptur.

Die Flügel fehlen vollkommen.

Das Abdomen auf den vorderen Dorsalsegmenten mässig fein und wenig dicht, hinten weitläufiger punktirt. Beim ♂ das sechste Ventralsegment an der Spitze winkelig ausgerandet mit hinten vertiefter Ausrandung. Länge 10—12 mm.

Am **Peristerii Gebirge** bei **Monastir** in Mazedonien im Juli 1914 von mir gesammelt und dem besten Staphylinidenkenner Herrn k. k. Notar Dr. Max Bernhauer gewidmet.

Diese neue Art lebt unten den tief in die Erde eingebetteten Steinen und im feuchten Humus in der Gesellschaft der von mir entdeckten neuen Anophtalmen: **macedonicus** *Müll.* und **peristericus** *Müll. in litt.*, Trechus Goebli *Breit.*, Tapinopterus monastirensis *Reitt.*, Lathrobium *(Subg. Glyptomerus Müll.)* Matchai *m. in litt.* u. s. w.

Ich habe tief in die Erde gegraben und fortwährend im feuchten Granithumus namentlich die Anophthalmen gesammelt, so dass sich diese neue Sammelmethode als recht ausgiebige zeugte.

Die Abbildung dieser Art wird in der »Zeitschrift des mährisch. Landesmuseum« nach einer Mikrofotografie des Herrn Custos Dr. Absolon publiziert worden.

ATHETA *(Sbg. Spelaeolla nov.*)* ABSOLONI *n. sp.*

(COL. STAPHYLINIDAE).

Dr. **Fr. Rambousek,** Praha VII. 1169.

Athetae sulcifronti Steph. similis, ferruginea, antennis pedibusque longioribus, oculis maxime reductis, elytris brevioribus. Alae desunt. Long. 3.8—4.5 mm. In cavernis fluminis Trebinjčica (Popovo polje) dominus Dr. Absolon legit.

Hnědým zbarvením, zakrnělejšíma očima a delšími tykadly i nohami liší se tento význačný nový druh ode všech druhů příbuzných. Tvarem těla blíží se druhu sulcifrons Steph.

Tělo hnědočervené až hnědé, předposlední 2 kroužky břišní poněkud tmavší.

Hlava protáhlá, ústroje ústní rovněž, poslední článek makadel vláskovitý, předposlední o třetinu delší a silně stluštělý, oči značně redukované, tykadla velmi dlouhá, prvý článek dlouhý a kuželovitý, druhý o čtvrtinu kratší, třetí o něco delší než-li druhý, předposlední značně delší šířky, poslední skoro tak dlouhý jako dva předcházející, všecky články, zejména poslední jsou hustě pokryty brvami citovými.

Hlava celkem málo lesklá, jemně a řídce tečkovaná, poněkud vrásčitá, vzadu zřetelně lištnovitě olemovaná.

Štít v přední pětině nejširší, tak tečkovaný jako hlava, také jemně vrásčitý, žlutavými chloupky porostlý, uprostřed s podélnou vtlačeninou, u samečků více vyniklou.

Krovky zdéli štítu, jemně a hustě tečkované a chloupkované, blanitá křídla úplně redukovaná.

Břicho velmi jemně a řídce tečkované, mírně lesklé. ♂ má čelo význačněji vtlačené a na sedmém volném kroužku hřbetním podlouhlou vyvýšeninu, typickou pro Aloconoty této skupiny, kraj osmého kroužku má uprostřed dva malé vroubky.

Nohy jsou mnohem štíhlejší, než-li u druhů příbuzných, tarsy více obrveny a drápky mnohem delší, než-li u ostatních Aloconot.

*) Bližší popis nového podrodu, jakož i vyobrazení budou též uveřejněna v „Coleopterolog. Rundschau".

Druh tento vyznačuje se značným přizpůsobením se životu jeskynnímu, což je zřejmo zejména na prodloužení okončin a redukci zraku a pravděpodobně jest to značně změněná forma. Aloconot, kterou ovšem možno úplně podrodově odděliti.

Délka těla 3.8—4.5 mm.

Tento temnostní brouk je dalším článkem v serii nově objevených zástupců jeskynní fauny balkánské, kterou svými výzkumy v letech 1908-14 tak značně obohatil Dr. Karel Absolon, kustos zoolog. a palaeontologického oddělení Moravského zemského musea v Brně.

Nová Atheta objevena ve velikém ponoru Trebinjčice na Popovu polji v jihovýchodní Hercegovině.

Tato lokalita je pamětihodna četnými jinými objevy a nálezy Dra Absolona, zejména nálezem sladkovodních Polychaetů.

Nový druh tento žije ojediněle ve společnosti Deleaster dichrous *Grav.* a zvláštní veliké rassy Anophtalmus suturalis *nov. var.* (Absolon in litt.) na povlacích serpulidních v odpadcích mechu a po vlhkých stěnách.

Vyobrazení tohoto druhu, spolu s jinými zajímavými nálezy Dra Absolona, který použil k mikrofotografování zcela nových method, bude publikováno v »Časopisu Mor. zemského Musea«.

ZAJÍMAVÝ MOTÝL.

Sděluje stav. rada **J. Srdínko**, Smichov.

Bylo to kteréhosi dne druhé půli června, když jsem v Železných horách (blíže Heřmanova Městce), sbíraje po smrkových kmenech housenky S. lunigera Esp. (ab. lobulina Esp.), shlédl v rozsedlině kůry sedícího motýle. Hbitě přiklopil jsem jej láhvičkou s cyankali a po té jej do ní vháněl — dle návyku — fouknutím; leč nepodařilo se mně to ani po opakovaném pokusu, ba ani pak nedala se noctuina z domnělého tvrdého spánku vyrušiti, když jsem ji dřívkem důrazněji k tomu pobízel. Teprve po bližším přihlédnutí uznamenal jsem, že můra — byla to Mamestra dentina Esp. — není více z vezdejšího světa.

Stélkatá rostlina druhu marcrospického (Thallophyta) cizopasíc v těle motýla — jej udolala; možno-li totiž tak se domnívati v důsledku toho, že múra nalezena mrtva, sedíc na kmeni. Netěšila se asi dlouhému žití, an právě v tu dobu M. dentina Esp. se z pravidla líhne, aniž asi strádala dlouhými mukami, když — jak známo — bujení mnohých hub za příznivých okolností nad pomyšlení rychle postupuje.

Ostatně řečeným nikterakž nevylučujeme, že by teprve na mrtvém, třeba jiným zpusobem zašlém motýle buněčnatá rostlina vzniknouti a vegetovati byla mohla, když — jak víme — podobné zjevy jak na živých, tak i na mrtvých ústrojencích se nezřídka vyskytují.

V našem případě houba prostoupila všechno tělo motýla; stélky její vyčnívají jak z hrudi, tak i ze zadečku a byla jimi múra — na zdání — jako ku kmeni přibita. Podhoubí (mycelium) je dobře patrno na spodu motýle a tato kořenující vlákénka vnikla až i do kůry stromové, ana odtrhnutá část slupky kůrové dosud lpí na těle zajímavé múry. Dle toho podobá se pravdě, že houba nejen cizopasně z motýla žila, nýbrž že i, proniknuvši svými příchytkami skrze stěny buněk borky korové, na útraty druhého hostitele (stromu) se též vyživovala, — že důsledkem toho houba nebyla v plném smyslu slova cizopasnicí (entophytem), nýbrž vlastně jen příživnicí (epiphytem), an nepřijímala veškerou potravu výhradně jen z motýle.

Jak obecně známo a dočísti se lze v literatuře entomologické a v přírodopisných časopisech, není naše M. dentina případ nikterak osamělý; zjevy podobné, buď příživných nebo cizopasných kryptogam naskytují se více méně hojně a ve výtvarech rozmanitých ve všech říších tvorstva. V říši nerostné jsou to lišejníky, na zplodinách říše rostlinné po přednosti rozmanité, drobnohledné plísně, rezy a sněti, a v říši živočišné bez rozdílu, stojí-li její zástupcové níže nebo výše na stupnici dokonalosti v rozmanitých útvarech nalézáme bezcevné rostliny.

Nás ovšem nad jiné zajímají ony, jež v ý h r a d n ě na hmyzu se vyskytují a uvádíme z Vesmíru r. 1877 tyto: K y j n a t k a (Cordiceps syn. Torrubia a jiná Cordiceps stylophora (Berk. a Br.) vyskytující se jak na motýlech a housenkách, tak i na jiném hmyzu. Octne-li se výtrus dotyčný na těle housenčím a vyklíčil-li, vnikne pokožkou do těla, vyvine se v něm podhoubí a usmrtí housenku;

na takto zašlé h. pak vyrůstají zevně kyjovité neb válcovité t. zv. podvržky s plodnicemi (okrovky); výtrusy z těchto okrovek vyvíjejí se a šíří housenkovou nákazu mezi housenkami druhými.

V teplých končinách cizopasí obzvlášť mnoho makroskopických tvrdohub na hmyzu; pozoruhodná jest kyjnatka Robertsova (Cordiceps Robertsii) svým jediným 10—12 cm. dlouhým z housenky vyrůstajícím plodonosným podvržkem, dodávajícím housence prazvláštní tvářnosti.

Jak známo, pamětihodno jest střídání se nepohlavní a pohlavní generace kyjnatky a jiných těchto hub (rodozměna). Nepohlavní rost kyjnatky, t. zv. poprašnice moučnatá (Isaria farinata) známa asi bude pěstiteli motýlů; mohl ji častěji pozorovati na kuklách. Jiné druhy Isarií jeví se na kuklách i housenkách a na krovkách brouků (Isaria elenteratarium).

Obecně známa jest i morová nákaza tak zv. třapounkem bourcovým (Botrytis bassiana), jež u bource hedvábného se zve »muscerdina«; tato nešíří se výtrusy, jež krmivem do zažívací roury se dostaly, nýbrž podobně jako u kyjnatky bylo řečeno, z výtrusů, vyklíčivších zevně na těle housenky.

Bylo pozorováno, že plíseň tato nejen bourovce hedvábného, ale i housenky jiných druhů hubí, ano i na broucích (Tenebrio molitor a na některém jiném hmyzu se vyskytuje. Rovněž tak povědoma je plíseň Enteromorpha muscae, syn. Empusa, kterouž nejen mouchy obzvláště na podzim (v lidovém rčení: »mouchy zrají«), ale i hmyz jiných řádů za své bere.

Pěstoval-li ct. čtenář u větším množství škůdce Agrotis segetum Schiff., mohl poznati druhdy houbu Torichium megaspermum na jeho housenkách; tolikéž na housenkách běláska zelného — Entomorhthora aphidis, jakož i plíseň Empusa radicata B.

Jak shora řečeno, i na obratlovcích najdeme cizopasné houby a to počínaje od nejnižších (plíseň Saprolegnia fersa u ryb) k vyšším a až na vrcholu všeho tvorstva stojícímu pánu a vládci přírody, jak nás věda lékařská (dermatologie) přesvědčuje.

PŘÍSPĚVEK KU ŘEŠENÍ OTÁZKY: „KDE V SOUSTAVĚ HMYZÍ JEST MÍSTO SUCTORIÍ?“

Učiteli svému p. dv. radovi prof. dru. **K. Vrbovi** k 10. listopadu v milé vzpomínce připisuje **Frant. Klapálek.**

Nebudiž následujícím řádkům přičítáno, že chtějí býti plnou a konečnou odpovědí na těžkou a po léta nerozhodně se vlekoucí otázku postavení Suctorií v soustavě hmyzí. Úkolem jejich jest pokus nalézti místo, kam asi tento řád nejlépe se hodí, poněvadž nemůžeme pokládati řešení dosavadní za správná. Jsou to dvě místa v soustavě hmyzí, kam systematikové blechy staví: jednak, a to nejčastěji v příbuzenstvo hmyzu dvoukřídlého, jednak v blízkost brouků. Já však již ve své příručce »Ze života hmyzu« dal jsem výraz přesvědčení, že náležejí do příbuzenstva hmyzu síťokřídlého. Rovněž tak v části »Hmyz« mnou zpracované ve velkém přírodopise, vydaném knihkupectvím Rašínovým. Poněvadž tento můj názor jest odchylným od názorů dosavadních, a protože pro obmezenost místa v dílech uvedených nebylo mi možno blíže jej odůvodniti, činím tak nyní. Otázka tato leží mimo hlavní směr mého životního díla a byl jsem k ní přiveden hlavně oběma uvedenými pracemi; proto mohu jen ve hlavních rysech řešení její naznačiti, ponechávaje podrobnému studiu dalšímu, aby zjednalo dokonalé světlo. Jednak z potřeby, abych z vlastního názoru seznal složení ústních ústrojů bleších, jednak proto, že dosavadní řešení otázky jejich místa v soustavě hmyzí mne neuspokojovala, pokoušel jsem se sám nalézti skupinu, která by připouštěla možnost příbuzenstva s uvedeným cizopasným řádem. Protože pak jsem shledal, že ústroje ústní, způsob vyvinutí hrudi a přívěsků plodidlových s posledními kroužky tělními poskytují neobyčejně výborné a významné znaky pro jednotlivé řády hmyzí, byla pozornost moje obrácena i při této otázce především k těmto částem. Odpověď, které se mi dostalo, byla již před léty plně uspokojivá a vedla mne časem, když jsem opětovně touto otázkou se zabýval, k plnému přesvědčení.

Budeme pokračovati v tom pořadu jednotlivých ústrojů, jaký shora jsem naznačil. Počneme tudíž ústroji ústními. Nebudu znova líčiti skladbu jejich u Suctorií, poněvadž lze poučiti se o ní buď ve

výborné práci Kraepelinově*), anebo ve práci Heymonsově**). Ústní ústroje hmyzu síťokřídlého byly rovněž na několika místech popsány, ač ve spisech úhrnných zřídka jejich popis nalézáme. Srovnáváme-li popisy těchto částí u různých skupin, shledáváme, že vyvinut jest krátký horní pysk, pod ním na každé straně jednoduchá, zahrocená žuchva; 1. pár čelistí ukazuje zřetelnou čepelovitou sanici vnitřní a prstovitou sanici vnější. Prvá nese na konci tyčinkovité, na hraně vnitřní různě utvářené štětiny, kdežto vnější opatřena jest na konci vedle jemných štětinek nečetnými citovými čípky. Od kořene vnitřních sanic napříč táhne se velmi nepatrně vyvinutá čelist vnitřní (hypopharynx) v podobě trojúhlé tupě do předu vybíhajícího záhybu. Pysk spodní má základní články spojeny v mírně protáhlou elliptičnou plošku, která na odlehlém konci nese jednak na strany odkloněné trojčlenné makadlo, uprostřed pak plochou část, která z úzké spodiny lopatkovitě se rozšiřuje a na konci dvojlaločnou se jeví. Tuto část nelze vyložiti jinak, než jako srostlé sanicové části druhého páru čelistí.

Tak jsou ústroje ústní v zásadě složeny u různých skupin hmyzu síťokřídlého a rozdíly připadající na jednotlivé skupiny jsou nepatrné, jevíce se hlavně ve tvaru posledního článku makadlového, jenž ukazuje řadu přechodů od podoby vřetenovité, nebo prostě válcovité až ke tvarům úhledně sekerkovitým. I v jednotlivých skupinách samých můžeme druhdy pozorovati jakousi proměnlivost tvaru tohoto článku, což zajisté svědčí o tom, že tvar tento pro fylogenetické dohady jest bezvýznamný.

K popisům ústních ústrojů, jak je nacházíme u autorů, třeba jen tolik dodati, že to, co uvádí se i v některých výborných knihách příručných (ku př. Packard, Textbook of Entom.) jako ligula nebo hypopharynx, není v pravdě tímto ústrojem, nýbrž prve popsanou střední částí pysku spodního, která vznikla srůstem obojích sanic.

Srovnáme-li nyní kusadla Suctorií s týmiž ústroji některého hmyzu síťokřídlého, Hemerobia, Sisyry nebo Coniopteryx, vidíme, že mohla býti zcela dobře východištěm, ze kterého se bodavé ú-

*) Kraepelin K., Ueber die systematische Stellung der Puliciden. Festschr. z. 50jähr. Jubiläum d. Johanneum in Hamburg. 1884.

**) Heymons Dr. Rich., Die systematische Stellung der Puliciden Zool. Anz. Bd. XXII. 29. Mai 1899.

stroje bleší vyvinuly. Neboť jest potřeba pouze, aby horní pysk, respektive jeho vnitřní, do úst obrácená stěna se prodloužila a vytvořila epipharynx; aby se bodcovitě prodloužily žuchvy, aby vnější sanice zakrsala a rovněž tak sanicová část pysku spodního. Svou celou úpravou stojí ústní ústroje bleší nejblíže ústrojům hmyzu síťokřídlého, daleko blíže, než ústrojům kteréhokoli jiného řádu. Úprava žuchev a vnitřní sanice čelistní přímo vnukává myšlénku, že takovéto asi byly ústroje, ze kterých se vyvinul tvar u Suctorií obvyklý. Část sanicová, na dolním pysku tak nepatrně vyvinutá, tvořící nepatrný měkký lalůček s makadly pyskovými těsně blízko sebe vkloubenými není nikterak na odpor domněnce, že další redukce sanicové části dala vznik prostému pysku spodnímu omezenému zdánlivě na dvě těsně vedle sebe vkloubená makadla.

Srovnáme-li naproti tomu ústní ústroje u Suctorií s oběma řády, k nimž byla přiřazována, nemusíme se vůbec zde obírati hmyzem dvoukřídlým, poněvadž již Kraepelin a Heymons (l. c.) jasně dokázali, že ústroje ústní u Suctorií nemají nic společného s týmiž ústroji u Dipter — vyjma rysy povšechné — společné všemu hmyzu. Mohutně vyvinutý hypopharynx je pro Diptera tak význačným, že musí tvořiti základní rozdíl mezi oběma řády. Mandibulae i maxillae mohou u té či oné skupiny dvoukřídlých scházeti, ale hypopharynx jest vždy v té či oné formě vyvinut. A právě tento ústroj blechám schází, ač způsob přijímání potravy valně od hmyzu dvoukřídlého se neliší a nelze si tudíž představiti příčiny, pro kterou by měl ústroj jednou již dobře vyvinutý tak naprosto zmizeti.

Přistoupíme-li k broukům, jako ke druhému řádu, do jehož příbuzenstva blechy byly řazeny, není rozdíl mezi základními rysy obou řádů tak nápadný, už proto, že i brouci sami stojí velmi blízko hmyzu síťokřídlému. A jest to právě dobře vyvinutý pysk spodní, kterým se brouci liší jak od Suctorií, tak od Neuropter. U nižších tvarů broučích má pysk spodní dokonce i dobře vyvinuty obě sanice i hypopharynx a přes tento znak těžko dá se přejíti k Suctoriím. A není tak docela malichernou ani ta okolnost, že makadla pyskova jsou daleko od sebe vkloubena, což ovšem souvisí s dobře vyvinutým druhým párem čelistí a protiví se myšlénce, že by i ve vzdálené minulosti bylo možno hledati příbuzenský poměr mezi oběma řády.

Položíme-li vedle sebe ústní ústroje Dipter, Coleopter, Neuropter a Suctorií, jeví tyto rozhodně největší příbuznost k ústrojům

řádu předposledního, alespoň není žádné jejich části, která by příkře vylučovala možnost, že by ústroje Neuropter, jakožto původnější byly východiskem specialisovanějších ústrojů Suctorií.

Ústroje ústní by samy ovšem nestačily dosvědčiti příbuzenské svazky mezi dvěma na prvý pohled tak rozdílnými řády, kdyby nebylo důvodů jiných.

Jak jsem svrchu pověděl, vedly mne, když jsem psal uvedené stručné rukověti, ještě dva znaky při třídění hmyzu křídlatého: poměr přední hrudi k ostatním dvěma kroužkům hrudním a způsob vývoje přívěsků plodidlových*).

Ve své soustavě zařadil jsem Suctoria do skupiny Homoiothoraca, jejíž kroužky hrudní valně se od sebe velikostí neliší (tvarem ovšem ano, protože zadní dva určeny jsou nésti křídla) a kde přední hruď tvoří naprosto samostatný, s ostatními dvěma nikdy v jeden celek nesplývající díl. U blechy ovšem odpadá i různost ve tvaru, protože kroužky hrudní mají vesměs stejný úkol, totiž nésti nohy. Hruď jeví se nám jako tři jednoduché stejné kroužky. Poněvadž však u tvarů bezkřídlých tento znak může býti aspoň do jisté míry získán konvergencí i u takových druhů, které náležejí do druhé skupiny hmyzí (vide Boreus), jindy zase může dojíti touto cestou ku značnému rozlišení mezi prvým a druhými dvěma kroužky u skupiny se stejnými kroužky (vide Psocidae) nestačil by ovšem ukázati sám pravou příbuznost a jest potřeba ještě jiného znaku a tím jest způsob, jak vyvinuty jsou nohy plodidlové. U Homoithorak vlastní gonopody, neboli nohy plodidlové vždy scházejí, ač bývají někdy substituovány kyčelními přívěsky t. zv. styli. Tyto vyskytají se jako zřetelné přívěsky kyčelní u nymfy Nephelopteryx nebulosa a nezřídka nápodobují vlastní gonopody, ač liší se od nich nápadně tím, že přisedají slabým kořenem ke kraji kroužku.

Pohlédněme, jak vyvinuty jsou tyto ústroje u samce blešího. Vidíme, že devátý kroužek jest na straně hřbetní krátký, normální a vyvinut podobně jako kroužky předcházející; na straně břišní jest

*) Pan kustos Handlirsch sice vyslovil se zamítavě o významu těchto znaků, ale vývody jeho nebyly s to mne přesvědčiti. Naopak, čím více do věci vnikám, tím pevněji jsem o správnosti svého roztřídění přesvědčen a doufám, že naleznu ještě času, abych do podrobností je odůvodnil a tím dokončil polemiku, kterou jsem pro ironisující její ton přerušil.

silně okrouhle protažen a tvoří krátce článkovitou chlopeň podplodní, která však není ohraničena žádnými záhyby. Ve prostupujícím světle vidíme mohutnou pyji v konečné polovině zvlášť silně chitinisovanou, která na dolní své části opatřena jest silným svalstvem a na konci je značně ztlustlá.

Nad pyjí a pod postranním krajem kroužku devátého vynikají dva lasturovité, vně klenuté, uvnitř vyhloubené a na kraji štětinkami posázené díly, kterými prosvítají opět dva jiné, silněji zkrovkovatělé přívěsky. Tento vnitřní přívěsek jest na konci zaokrouhlen, tudíž tupě kuželovitý, se stran poněkud smáčknutý, na kořeně však

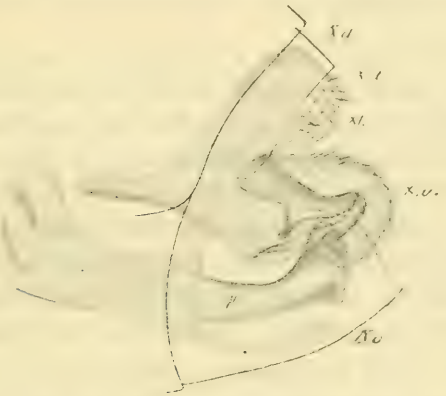

♂ Abdomen Pulex (asp. later.) IX. d. = Segm. nonum dorsale. IX. v = Segm. nonum ventr. X, d. = Segm. decimum dorsale. X. v = Segm. decim. ventr., p = penis, XI. = Seg. undecimum.

nepravidelně zduřelý a v podélné ose rozčísnutý. Jest hladký a souvisí jen kořenem se vnější lasturovitou částí. Když však jej vypraeparujeme, jeví se každý přívěsek ten klešťovitým; obě jeho ramena jsou silně chitinována, tupá a dosti silně zahnutá, takže přes sebe přesahují. Na kraji nesou několik jemných brv. Na straně hřbetní přecházejí lasturovité díly ve kroužek desátý, jehož kraj zadní, nijak se nepodobaje zadnímu kraji kroužků předchozích, jest ztlustlý a silně štětinatý. Pod ním vidíme ještě malý kroužek, který nese otvor řitní.

Jsou tudíž zadní části těla dosti jednoduše vyvinuty a chceme-li podati jejich morfologický výklad, jest potřeba především vysvě-

tliti oba dvojité, po straně nad pyjí postavené přívěsky. Že tyto části nejsou žádnými nohami plodidlovými, vysvítá již z jejich postavení: nohy plodidlové nemohou nikdy býti vkloubeny nad pyjí. Ale jejich souvislost velmi těsná s nepopíratelným hřbetním loubkem desátého kroužku přesvědčuje nás, že jsou to díly hluboce rozčísnutého desátého loubku břišního, které ozbrojeny jsou na své straně vnitřní silnými pokožkovými výběžky. Že tyto úseky kroužkové slouží jako ústroje chápací, jest z toho patrno, že jejich kořen, který, jak shora bylo pověděno, tvoří současně také kořen kroužku desátého, vybíhá v silný násadec svalový, který nazpět ku předu těla jest obrácen. Jejich úkol patrně nastává při spájení, kdy přidržují konec těla samičího.

Stavba konce zadečkového u samečka jest pro každý řád hmyzí význačná a lze směle tvrditi, že určitý základní plán přívěsků plodilových charakterisuje také určitý řád. Zkoumejme, do rámce kterého řádu hodí se uspořádání těchto ústrojí u Suctorií nejlépe. Vezměme nejdříve Diptera. Řád tento má dokonala vyvinuté, často velmi mohutné nohy plodidlové a to buď volné, skoro tak jako u řádu Mecoptera, s nímž ukazuje nepopíratelnou příbuznost, neb (u vyšších) vsunuté do vyhloubeného konce těla po způsobu Hymenopter. Je tudíž celá stavba již v základech rozdílná.

Obrátíme-li se ku Coleopterům, vidíme, že sice postrádají také noh plodidlových, ale vesměs jsou opatřeny párem pevných chitinovaných přívěsků, které jsou v těsném spojení s pyjí, jež mnozí spisovatelé nazývají paramerami a kterým ve svých pracech o jiných řádech jsem říkal vzhledem k jejich fysiologickému významu Titillatory. U Suctorií těchto ústrojů není.

Srovnáme-li naproti tomu blechy se hmyzem síťokřídlým, nejen že v základním rysu uspořádání, nýbrž i dosti daleko v podrobnostech jejich ústroje plodidlové se shodují. U obou jest dokonale vyvinutý kroužek devátý, jehož loubek břišní, poněkud jsa prodloužen, tvoří krátkou chlopeň podplodní. Kroužek desátý, jsa na straně břišní rozčísnut, tvoří u obou řádů kopulační kleště. Jediný podstatný rozdíl by snad mohla poskytovati pyje, která jest u Suctorií dokonale vyvinuta, kdežto Neuropterám schází. Ale ani tento rozdíl není zásadní, nýbrž pouze stupňovitý. Ústroje hmyzu síťokřídlého ukazují ve mnohých ohledech značnou primitivnost a přes to, že

mnohé druhy jsem zkoumal, nenalezl jsem u nich žádné dokonalé pyje; nicméně u některých, ku př. Megalomus hirtus vynikají ze spodní strany chámometu dva souměrně podle čáry slemenní postavené chitinové výběžky, které jistě mají úkolem uváděti samčí sémě na příslušné místo ústrojů samičích a které nám úkonově i morfologicky představují skutečný prvopočátek pyje. Pokládáme-li síťokřídlé tvary za předky blech, jest domněnce naší na prospěch, když jeví se uspořádání těchto ústrojů jednodušším a prvotnějším (nikoli zakrslejším). Lze si velmi dobře představiti, že kroužek desátý při dalším vývoji vsunul se hlouběji do vnitra kroužku devátého a vytvořil obě postranní klešťovité části. Vidíme tento pochod při kroužku devátém u některých řádů, zvláště u Hymenopter.

Tím bych byl probral ústroje, které byly přímým předmětem mého pozorování. Jsou však ještě jiné, na zdání nepatrné stránky, které sice jednotlivě ničeho nedokazují, ale shodou svou možnost správnosti naší domněnky velmi stupňují. Vezměme již celou stavbu těla. Zbavíme-li nějaký druh denivek (Hemerobius) nebo Sisyru křídel, vidíme, že schází jen, aby kroužky tělní silněji krovkovinou se pokryly a hlava dovnitř vtáhla a máme celkový vzhled těla blešího. Silně sblížené a na kuželovitých kyčlích postavené nohy odpovídají i počtem článků chodidlových nohám blešim. Očka jednoduchá hmyzu síťokřídlému sice velmi často scházejí, zvláště rodům drobnějšího těla, ale nedostatek jich není typickým pro celý řád. Počet článků tykadlových nepadá na váhu, jakmile jednou jest zjištěno, že nastalo stažení a redukce a tykadla doznala tak pronikavou změnu.

Ale jest také možno dovoditi, že cizopasný způsob života u blech mohl míti své východisko ve způsobu života hmyzu síťokřídlého. Myslím, že i někdo jiný učinil zkušenost, že různé druhy rodu Hemerobius a zvláště citelně Sisyra koušou. Stalo se mi několikráte mezi sběrem, zvláště když jsem oklepával stromy, že ucítil jsem prudké kousnutí na způsob bodnutí blešího na krku a když jsem pachatele dopadl, byl to Hemerobius. Ještě dnes vzpomínám, jak citelné bylo bodnutí, které mi způsobila Sisyra. Co to má dokázati? Nic více a nic méně, než, že tyto rody, živící se hmyzem, neštítí se kůže lidské a snad také jiných teplokrevných obratlovců. A ježto

bylo pozorováno několikráte*), že blechy v nouzi ssají i housenky a mouchy, jeví se velmi pravděpodobným, že předkové jejich, dokud nebylo ssavců, mohli se živiti jinými studenokrevnými živočichy, najmě hmyzem. Okolnost, že Palaeopsylla Klebsiana, druh nalezený v jantaru patří do rodu posud ve Střední Evropě rozšířeného, dokazuje, že musela Suctoria velmi záhy jako taková býti vyvinuta, když již v oligocaenu žily tvary tak vyvinuté, jako tvary nynější. A to opět činí pravděpodobným, že původ jejich jest dokonce starší než původ ssavců, na nichž nyní cizopasí. Proto jest potřeba předpokládati, že vyvinula se z takového hmyzu, který jsa masožravý živil se jinými živočichy než ssavci. A hmyzožravá povaha Neuropter skutečně nám umožňuje, hledati předky bleší v druzích žijících v dobách geologicky velmi odlehlých.

Ale i kdyby se jednalo o rychlý vývoj, rychlou změnu, jakáž nadcházívá při pronikavé změně způsobu života, je mezi Suctorii a Neuropterami daleko menší propast, jak jsme viděli, než mezi týmž řádem a Dipterami nebo Coleopterami.

Jediná nesnáz, která se naskytá domněnce naší, jest bleší larva s jejími kousacími ústroji ústními, tak rozdílnými od vysoce specialisovaných ssacích ústrojů larev Neuropter v nejužším slova smyslu. Ale ani tato nesnáz není nepřekonatelnou. Jednak nacházíme v řadě Neuropter samých skupiny, jejichž larvy mají ústroje ústní kousací, jednak nacházíme toho příklady, že uvnitř jednoho a téhož řádu larvy odkázané na různý způsob života liší se od sebe svými kusadly (Carabidae a Dytiscidae mezi Adephagy).

Za to dělá si larva bleší zámotek, což jest velmi řídký případ u Coleopter a Dipter a kukla jest volná jako u Coleopter a Neuropter, nikoli krytá jako u Dipter.

Shrneme-li vše, vidíme, že mezi Neuropterami a Suctorii jsou tyto k sobě je vížící vztahy:

1.) Pronotum jest volné od meso- a metanota nevalně se lišící.

2.) Uspořádání plodidlových kroužků a přívěsků jest nejen ve hlavních rysech, ale i v některých podrobnostech stejné, najmě nedostatek noh plodidlových a úprava kroužku desátého v kleště.

*) Dr. A. Dampf, Palaeopsylla Klebsiana n. sp., ein fossiler Floh aus dem baltischen Bernstein. Schr. d. Physik.-oekonom. Ges. zu Königsberg Dl. 1910, p. 250.

3.) Ústní ústroje jsou vybudovány na společném plánu, takže kusadla síťokřídlých mohla státi se východiskem pro ssací ústroje Suctorií.

4.) Kukly jsou volné a leží v zámotku.

5.) Způsob života síťokřídlých nejen nepříčí se možnosti vzniku života cizopasného, ba naopak vysvětluje jeho počátek.

Naproti tomu liší se Suctoria od Dipter svým volným předohrudím, nedostatkem gonopod, zásadní rozdílností ústrojů ústních, volnými kuklami. Od broukú liší se zásadními rozdíly v ústrojích ústních a plodidlových.

AUSZUG.

Beitrag zur Lösung der Frage: »Wo ist der Platz für Suctoria in dem Insektensysteme?«

Der vorliegende Aufsatz soll nicht eine endgültige Antwort, sondern einen anregenden Beitrag zur Lösung der schwierigen Frage bilden, wo der richtige Platz für die Suctorien in dem Systeme zu suchen sei. Diese in verschiedener Hinsicht so merkwürdige Ordnung wurde bisher entweder in die Verwandtschaft der Dipteren, oder sogar zu denselben gestellt, oder für einen Zweig der Coleopteren gehalten. Doch weder die eine noch die andere Hypothese hat alle Phylogenetiker zufriedengestellt und ich selbst, als ich meine zwei umfassenden Arbeiten: »Aus dem Insektenleben« und die Abteilung »Insekta« in der neuesten in der böhmischer Sprache erschienenen Zoologie schrieb, sah mich gezwungen der Frage eine besondere Aufmerksamkeit zu widmen und mich aus eigener Erfahrung zu belehren. Da in den zitierten Arbeiten kein Raum für ausführliche Erörterungen war, erlaube ich mir die Resultate meiner Arbeit hier kurz zusammenfassend der Öffentlichkeit vorzulegen. Wie aus meinen Aufsätzen über die Insekten-Phylogenie bekannt, lege ich bei der Einteilung der Ordnungen ein besonderes Gewicht auf die Mundteile, die Bildung des Thorax und die Genitalanhänge. Ich werde also in den folgenden Zeilen auch besonders diese Organe beachten.

1.) Wie schon Heymons*) reichlich bewiesen hat, ist zwischen

*) Heymons Dr. Rich., Die systematische Stellung der Puliciden. Zool. Anz. XXII., No. 588. 29. Mai 1899, p. 223 u. f.

den Mundteilen der Dipteren und Suctorien ein grundsätzlicher Unterschied. Die Zweiflügler besitzen eine wohl, manchmal sogar mächtig entwickelte Innenlippe. Den Suctorien dagegen fehlt dieses Organ gänzlich; denn wie Heymons ontogenetisch bewiesen hat, ist dasjenige Organ, welches öfters als ein Hypopharynx beschrieben worden ist, keine Innenlippe, sondern ein Epipharynx. Dasselbe hat schon 15 Jahre früher, wie Heymons selbst konstatiert, anatomisch Kraepelin bewiesen.

Die Mundteile der Coleopteren haben eine wohlentwickelte Unterlippe mit weit von einander gestellten Lippentastern, manchmal sogar finden wir bei ihnen deutlich entwickelte Laden. Bei den Suctorien ist die Unterlippe stark reduziert, die Taster sind nahe bei einander eingelenkt und die Laden fehlen vollständig.

Bei den Neuropteren fehlt zwar der lange, rinnenartige Epipharynx, die Mandibeln sind kurz, aber ohne Kauflächen, sondern spitzig, ihre Maxillen zeigen noch beide Laden, aber die innere von denselben ist schon der Lade der Suctorien sehr ähnlich, die Innenlippe ist auf eine kurze, zwischen den Wurzeln der Maxillen schwach stumpf dreieckig vorspringende Falte reduziert und die Unterlippe zeigt die verwachsenen Laden nur in der Form eines zwischen den nahe bei einander eingelenkten Tastern vorspringenden schaufelförmigen, an der Spitze zweilappigen Anhanges. Es liegt demnach sehr nahe der Gedanke, dass infolge des parasitischen Lebens der Epipharynx und die Mandibeln sich verlängert haben, wogegen die Aussenlade der Maxillen und der die Laden der Unterlippe vorstellende kleine Lappen verkümmerten, auf welche Weise dann die Mundteile der Suctorien entstanden sind.

2.) Die Thorakalsegmente der Suctorien sind ganz gleichmässig entwickelt, was noch dadurch gesteigert wurde, dass infolge der Flügellosigkeit auch die Function aller drei Ringe dieselbe ist. Wäre dieses Merkmal allein vorhanden, so würde ich es nicht hoch einschätzen, da dasselbe sich als eine Konvergenzerscheinung erklären liesse; weil aber dasselbe in Verbindung mit der charakteristischen Bildung der Gonopoden erscheint, müssen wir seine Bedeutung im vollen Masse anerkennen.

3.) Mit Rücksicht auf die Gonopoden finden wir bei den Pterygoten, dass denjenigen Ordnungen, welche einen gleichmässig entwickelten Thorax haben, die Gonopoden fehlen und höchstens nur

durch die Styli vertreten sind. Bei den Suctorien ist das neunte Segment auf der Rückenseite kurz, auf der Bauchseite ziemlich vorgezogen und eine deutliche Subgenitalplatte bildend. Die Seiten desselben sind scharfwinklig ausgeschnitten. Der X. Ring ist in den neunten recht tief eingezogen und ebenfalls in den ventralen und dorsalen Teil deutlich geschieden. Der dorsale Teil ist kurz und an seinem stark beborsteten Hinterrande wulstig verdickt. Der ventrale Teil ist in der Mittellinie gespalten und bildet jederseits einen muschelartig ausgehöhlten Abschnitt, welcher auf seiner Innenseite noch zwei stärker chitinisierte Anhänge trägt. Die Wurzel des zehnten Ringes bildet jederseits einen starken, nach vorne (nach dem Kopfe zu) gerichteten Ansatz für die mächtigen Muskeln. Die Rute ist wohl entwickelt und besonders in ihrem distalen Teile stark chitinisiert. Sie trägt keine Titillatoren.

Wenn wir jetzt diese kurze Beschreibung der Genitalsegmente des Flohes mit denjenigen der Dipteren vergleichen, so sehen wir, dass zwischen beiden ein Grundunterschied sich zu erkennen giebt. Die Genitalanhänge der Diptera sind speciell dadurch charakterisiert, dass die Gonopoden als ein mächtiges Greiforgan entwickelt sind. Sie sind entweder schon äusserlich gut sichtbar, oder sind mit dem neunten Ringe in eine Tasche am Hinterleibsende eingezogen. Etwas ähnliches finden wir zum Beispiel bei den Hymenopteren, wo das neunte Segment samt den Gonopoden in eine Genitaltasche eingezogen sind. Es unterliegt keinem Zweifel, dass der zehnte Ring in ein bei der Copulation wichtiges Greiforgan gespalten ist.

Bei den Coleopteren fehlen zwar die Gonopoden ebenfalls vollständig, wir finden aber zwei mehr oder weniger stark chitinisierte Anhänge, die oberhalb der Rute gestellt sind und mit derselben in einer innigen Verbindung stehen. Es sind die von den Auktoren als Parameren bezeichneten Organe; ich habe sie im Einklange mit ihrer Function Titillatoren benannt. Diese Organe fehlen den Suctorien vollständig und bilden so einen wichtigen Unterschied zwischen dieser Ordnung und den Coleopteren.

Bei den Neuropteren dagegen ist der neunte Ring in eine kurze Subgenitalplatte vorgezogen; der zehnte Ring ist auf der Bauchseite gespalten und bildet zwei Abschnitte, welche öfters in mächtig entwickelte Haltezangen verwandelt sind. Eine vollkommen ausgebildete Rute fehlt zwar den Neuropteren, ja in vielen Fällen mündet

ihr Ductus ejaculatorius durch eine einfache Genitalöffnung nach aussen, doch in einigen Fällen ragen aus derselben zwei symmetrisch gestellte Chitingräten heraus, welche sicher die Aufgabe haben, den Samen auf den richtigen Ort zu geleiten. Wir müssen darin die erste Anlage der Rute suchen, welcher die Chitingräten in morphologischer wie physiologischer Hinsicht entsprechen. Wir sehen demnach, dass die Genitalsegmente der Neuropteren zu jenen der Suctorien genau in demselben Verhältnisse stehen, wie die Mundteile: sie stellen uns die ursprünglichere Form der Organe dar. Es ist nur nötig, dass der zehnte Ring sich ein wenig in die Höhlung des neunten Ringes senkt und der Anfang der Rute vollständig ausgebildet wird.

Dieses sind die wichtigsten Merkmale, die eine innige Verwandtschaft der Suctorien mit den Neuropteren beweisen. Es sind aber nebst dem noch einige weniger wichtige Anknüpfungspunkte, die zwar für sich selbst nichts bedeuten würden, aber in Verbindung mit den anderen die Hypothese fester stützen. Schon der ganze Bau des Körpers und besonders die dicht an einander gedrängten Beine mit ihren knapp an der Mittellinie gestellten Hüften erinnern stark an die Flöhe; es ist nur nötig die grossen Flügel abzuschneiden. Die Lebensweise der Hemerobien, Coniopterygiden und anderer Verwandten widerspricht nicht der Möglichkeit des Überganges in eine parasitische Lebensart. Es ist mir aus der eigenen Erfahrung wohl bekannt, dass diese kleinen Neuropteren scharf beissen können. Und dieser Umstand ist phylogenetisch nicht ohne Wichtigkeit. Die älteste bisher sicher bekannte Form der Suctorien, die in Bernstein erhaltene Palaeopsylla Klebsiana *Dampf.* gehört einer bis jetzt im nördlichen Mitteleuropa vorkommenden Gattung. Wir müssen demnach urteilen, dass die Flöhe schon in jener geologischen Epoche existiert haben, in welcher von den Säugetieren noch keine Spur war. In diesem Falle müssen wir notwendigerweise schliessen, dass sie auch an anderen Tieren gesaugt haben. Und diese Opfer ihrer unrühmlich bekannten Saugwut brauchten sogar keine Wirbeltiere zu sein, denn es ist mehrmals beobachtet worden, dass die Flöhe in Hungersnot auch an den Raupen und Fliegen saugten. Und da sind wir bei der insektivoren Lebensweise der Neuropteren.

Den einzigen Widerspruch gegen unsere Hypothese erhebt die Flohlarve mit ihren beissenden Mundwerkzeugen. Aber auch dieser

Vorwurf braucht nicht entscheidend zu sein, da wir auch unter den Neuropteren selbst Gruppen finden, deren Larven beissende Mundwerkzeuge haben. Dagegen verdient erwähnt zu werden, dass die Puppe der Flöhe eine Pupa libera ist, wie bei den Neuropteren und liegt ebenfalls wie in dieser Ordnung in einem Cocon.

Wenn wir alles zusammenfassen, sehen wir zwischen den Suctorien und den Neuropteren folgende Anknüpfungspunkte:

1.) Pronotum frei, mit dem Meso- und Metathorax nicht zusammenfliessend.

2.) Die Genitalsegmente und Anhänge sind nach demselben Grundplane ausgebildet, wobei sogar manche Details beiden gemeinschaftlich sind, wie z. B. das Fehlen der Gonopoden und die Spaltung und Ausbildung des X. Ringes in Greiforgane.

3.) Die Mundteile der Neuropteren stellen eine ursprünglichere Form dar, aus welcher die Mundwerkzeuge der Suctorin sehr leicht entstehen konnten.

4.) Die Puppen sind freie Puppen und ruhen in einem Cocon.

5.) Die Lebensweise der Neuropteren ist nicht nur der Möglichkeit eines Überganges zur parasitischen Lebensweise zuwider, sondern sie erklärt im Gegenteil ihre Entstehung.

NĚKOLIK ZOOCECIDIÍ Z DOLNÍCH RAKOUS.

Dr. **Ed. Baudyš.**

Od pana Dr. Fr. *Ruschky* z Vídně a od p. c. k. praporčíka *Jos. Kazdy*, nyní v Temešváru, obdržel pisatel několik zoocecidií, za něž vzdává svůj dík. Sběry p. Dr. Fr. *Ruschky* jsou označeny za lokalitou značkou (R); sběry p. Kazdy (K).

1. Populus pyramidalis Roz: *Pemphigus spirothecae* Pass. Pl. listu: Traiskirchen u Vídně (K.).
2. Salix vitellina L.: *Eriophyidae* g. et. sp. (Wirrzoph); Ar. květu: Traiskirchen (K).
3. Salix vitellina L.: *Perrisia terminalis* H. Löw.; Ar. stonku, Traiskirchen (K.).
4. Salix purpurea L. var. angustifolia Dum.: *Pontania salicis* Christi; Pl. listu. Traiskirchen (K.).

5. Salix incana Schrank: *Eriophyes* sp. (Viz *Houard* S. 62)*); Pl. listu: Traiskirchen (K.). (A sice jak na formě úzkolisté: tak širokolisté.
6. Quercus pedunculata Ehrh.: *Cynips Kollari* Hart.: Ar. pupenu: Traiskirchen (K.).
7. Quercus cerris L.: *Dryomyia circinnans* Gir.; Pl. listu: Weidling u Klosterneuburgu 26. XII. 1913. (R).
8. Quercus cerris L.: *Contarinia subulifex* Kieff.; Pl. listu: tamtéž.
9. Quercus cerris L.: *Arnoldia Szepligetii* Kieff.; Pl. listu tamtéž,
10. Quercus cerris L.: *Arnoldia cerris* Kollar: Pl. listu. tamtéž.
11. Pirus malus L.: *Myzus oxycanthae* Koch; Pl. listu: Purkersdorf; 1905. (R.).
12. Pirus Aria Ehrh.: *Eriophyes piri* Pag; Pl. listu: Traiskirchen. 1913. (K.).
13. Fragaria vesca L.: *Phyllocoptes setiger* Nal.; Pl. listu: Mödling (R.) 1909.
14. Prunus spinosa L.: *Eriophyes similis* Nal. Pl. listu: Mödling (R.) 1909.
15. Acer pseudoplatanus L.: *Eriophies macrorrhynchus* Nal.; Pl. listu: Traiskirchen (K.) 1913.
16. Vitis vinifera L.: *Eriophyes vitis* Land.; Pl. listu: Traiskirchen (K.) 1913.
17. Tilia parvifolia Ehrh.: *Eriophyes tiliae* Pag; Pl. listu: Traiskirchen (K.).
18. Tilia grandifolia Ehrh.: *Eriophyes tiliae* Pag; Pl. listu: Traiskirchen (K.); Mödling (R.).

DROBNOSTI.

Araschnia levana L. Za svého dvouletého pobytu v haličském městě Sanoku, ležícím na severním svahu Karpat, objevil jsem na svých vycházkách několik druhů motýlů v Čechách zřídka se vy-

*) C. *Houard*: Les Zoocécidies des Plantes d'Europe et du Basin de la Méditerrannée. 1908—1912. Paříž.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

ROČNÍK XIII. **1916** ČÍSLO 1. a 2.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

Prof. FR. KLAPÁLEK,
Karlín.

Coleoptera:
MUDr. EM. LOKAY,
Pořič, Praha II.

Hymenoptera:
OLDŘ. SUSTERA,
Smichov 553.

Lepidoptera:
JUDr. JOSEF MALIČKÝ,
Hořovice.

Diptera:
Ředitel ANT. VIMMER,
Král. Vinohrady.

OBSAH:

Baudyš Ed., Dr.: Zoocecidie nové pro Čechy. Str. 1. — Roubal Jan, prof.: Monografie broučí zvířeny na Chudenicku. Str. 11. — Srdínko J., stav. r.: Řadění bekyně vrbové na Císařské louce v Praze. Str. 18. — Graf J.: Seznam motýlů, chycených panem Dr. Kličkou r. 1915 na světlo a vnadidlo na Karlově v Praze. Str. 20. — Roubal J., prof.: Koleopterologické výsledky mé cesty na Kavkaz v červenci r. 1910. — Pleticha Jos.: Noví brouci pro českou faunu. Str. 24. — Wimmer Ant.: O kuklách českého hmyzu dvoukřídlého.: V. Kukly ze skup. Eucephala. Str. 26. — Komárek Jul.: Prosopistoma a Chaetophorus aceris. Str. 34. — Maličký, Dr.: Příspěvek k otázce hojnosti některých druhů motýlů. Str. 36. — Roubal Jan, prof.: Stenus Benickianus n. sp. Str. 38. — Uzel J., Dr.: Dv. rada Dr. Karel Preis †. Str. 39. — Literatura. Str. 43. — Drobnosti. Str. 44. — Klapálek Frant., prof.: Subfamilia Acroneuriinae. Str. 45.

Pořad schůzí C. S. E. ve správním roce 1916.

Leden 25.	Únor 22.	Březen 21.	Duben 18.	Květen 23.
Červen 20.	Září 26.	Říjen 10. a 24.	Listopad 14. a 28.	Prosinec 12.

Valná hromada 21. ledna 1917.

Schůze v zasedací síni Zemědělské rady pro kr. České, Václavské n. 54, v I. p., počínají přesně o ½8. h. več. Přátelské schůzky jsou v úterý (vyjma dny schůzí občasných) a v sobotu o 6. h. več. v Akad. kav., Hlávkův pal., Vodičk. ul.

V PRAZE.

Nákl. České společnosti Entomologické. — Úřed. knihtiskárna Al. Brož, Praha V.

ČASOPIS

Československé Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Čechosloveniae.

Ročník XIX. 1922 Číslo 3.—6.
1. III. 1923.

Redakční komité:

ANT. VIMMER,
Praha-Král. Vinohrady 592.

Dr. F. RAMBOUSEK,
Praha-Střešovice 112.

Ph. Dr. JUL. KOMÁREK,
Praha II., Karlov.

Ředitel N. M. KHEIL. MUDr. E. Lokay.

OBSAH:

L. Drastich: Mšice republ. Českoslov. zvláště okolí ostravského, str. 31. — Fr. Pokorný: Nálezy některých vzácných a zajímavých motýlů v okolí Poděbrad, str. 63. — J. Roubal: Novinky zvířeny broučí Malých Tater, str. 64. — Dr. J. Obenberger: De novis Buprestidarum regionis palaearcticae speciebus II., str. 66. — A. Vimmer: Příspěvek k metamorfose některých čes. Anthomyií (Dipt.), str. 71. — Doplňky seznamu českých Dipter, str. 77. — Dr. A. Fleischer: Nové aberrace a synonym. poznámka, str. 79. — Krása Th.: Nové druhy drabčíků Aleochara s popisem nového středoevrop. druhu, str. 80. — L. Bafa: Další příspěvek k motýlí fauně již. Čech, str. 83. — Zprávy výborové, str. 84

!! Str. 31, a 32. nahražena novou. Page 31. et 32. à remplacer !!

Pořad schůzí Čsl. Společnosti Entomologické v r. 1923:

13. února. 13. března, 10. a 24. dubna, 15. května, 12. června, 2. a 23. října, 13. listopadu, 11. prosince. Valná hromada 22. ledna 1924.

Konají se v zoologickém ústavě české university na Karlově přesně o půl. 20. hod. več. Přátelské schůzky vždy v úterý (krom občas. schůzí) a v sobotu o 18. hod. v restaurantu Chocenského, Praha II., Růžová ul. 5 (blíže hlav. pošty). Přednáškové schůze odboru v Brně v kavárně »Slavie« prvou sobotu každého měsíce, přátelské schůzky týdenní každé úterý vždy o 20. hod. v restauraci »Sokolského domu« v Nové ulici.

Za věcný obsah a původnost prací ručí spisovatel. - Příliš rozvláčné práce a pouhé seznamy není možno publikovati. - K rukopisům přikládejte podrobné adresy za účelem expedice korektur. - Připisování nových vět do korektur není přípustno. - Veškeré redakční záležitosti vyřizuje Dr. Frant. Rambousek, správce výzk. ústavu cukrovarnického v Praze-Střešovicích, Vořechovka 112.

Výměna časopisů sprostředkuje — pour l'échange du Bulletin s'adresser à Mr. le. Dr. Jul. Komárek, Prague II., Karlov 2028. Rép. Tchécoslovaque.

V PRAZE.
Nákladem Československé Společnosti Entomologické.
Tiskem Průmyslové tiskárny v Praze VII.,
Dobrovského ul. 29.

MŠICE REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ, ZVLÁŠTĚ OKOLÍ OSTRAVSKÉHO.

MUstud. Ludvík Drastich, (Brno).

Místo systematického přehledu předkládám klíč k určení jednotlivých rodů mšic, jejž jsem si pořídil, abych nabyl přehledu v labyrinthu těchto významných škůdců rostlinných, jimž dosud bylo v našich zemích věnováno jen málo pozornosti. U většiny rodů uvádím několik druhu jako příkladů, vesměs to druhů, jež se mi podařilo u nás zjistiti a o nichž udání biologická i morfologická mám ve zvláštních seznamech (viz vzor v klíči u Macrosiphum absinthii), což zvláště platí o rodu Macrosiphum. Zpracování pro tisk je však zatím nemyslitelno, ježto podle informací poměry tiskové ještě nedovolují reprodukci barevných tabulí, jež jsem za tím účelem pořídil.

Z celé řady systematiků byli v poslední době hlavně někteří, o jejichž údaje se opírám, totiž Rus Mordvilko, Holanďan P. van der Goot a Angličan Theobald. Prací v. d. Gootovou, vědecky odůvodněnou, byl dán základ k ustálení jmen rodových i druhových, aby už jednou mohly vymizet ty dlouhé sloupce synonym, jimiž se zvláště mšice vyznačují. Podrobnou literaturu podávám na konci.

Pokud nebude výslovně jinak označeno, vztahují se znaky v klíči uvedené na živorodé, dospělé samičky křídlaté i bezkřídlé, jež nejčastěji pospolu na rostlinách se nacházejí. Dospělé individuum poznáme nejlépe podle toho, že má vyvinutý chvostek; u křídlatých jsou dobrým znakem dospělosti křídla.

Podrobnější údaje z morfologie mšic je možno nalézti v mém článku »Z biologie mšic«, v Přírodě r. XIII., str. 219—226.

Klíč k určování rodů mšic.

1. a) Tykadla křídlatých nanejvýš pětičlenná, neokřídlených nejvýše 4členná. Přední křídla okřídlených mají pouze 3 příčné žilky (obr. 1). (Chermesinae.) . . . . . 56.

   b) Přední křídla okřídlených forem mají 4 příčné žilky (obr. 2 a 3). Tykadla 5členná nebo 6členná*), jen výjimečně u neokřídlených počet článků menší, pak ale složené oči pouze třífacetové. Sifunculi (obr. 4 t) skoro vždy, cauda často (obr. 4 ch). (Aphidinae.) . . . . . 2.

2. a) Tykadla šestičlenná; processus terminalis (obr. 5, ^{1}, ^{2}, ^{4}) posledního článku obyčejně několikrát delší basální části,

*) Někteří autoři počítají 7 článků, ježto processus terminalis šestého článku považují za samostatný článek (obr. 4 A, c, 6 b).

Čís. 3.—6. Březen (mars) 1923.

řidčeji stejně dlouhý, neb dokonce kratší; v posledním případě však cauda bradavkovitá (obr. 6; [12], [13], [14]). . . . 2.

b) Tykadla 6členná neb jen 5členná; processus terminalis jen kratičký, kratší než polovina basální části (obr. 5; [5]—[8]). . . . . 38.

3. a) Cauda mečovitá, křivulovitá neb kuželovitá (obr. 6; [1]—[8]) nikoli bradavkovitá, zřídka nezřetelná neb schází. Gonapophysy 3 rud. (Siphono phorina v. d. Goot.) . . . 4.

b) Cauda bradavkovitá, jen zřídka schází, neb je málo zřetelná, pak ale rudim. gonapophysy 2. (obr. 6; [9]—[14]) . . . 24.

4. a) Tělo skoro nikdy s postranními, malými výrůstky; nikdy však, alespoň nejsou na sedmém článku zadečkovém. Tykadla obyčejně tak dlouhá jako tělo, nebo delší. Neokřídlené samičky mají na 3. článku zadečkovém čichové jamky (obr. 7; obr. 4 r s). Kužely čelní obyčejně veliké (obr. 5 k). . . . . 5.

b) Tělo často s postranními výrůstky (obr. 8; B, h p). Tykadla obyčejně kratší těla. U neokřídlených vivip. samiček nejsou na 3. článku tyk. čichové jamky. Kužely čelní, malé, nebo scházejí. . . . . 7.

5. a) Sifunkuli baňkovité (obr. 6; 6 t). Tělo skoro holé, nikdy však s chloupky na konci knoflíkovitě rozšířenými.

Rhopalosiphum v. d. Goot.

Příklad: R. ribis L. V polovině října 1917 nalezeny pod listy angreštu (Rides grossularia), a to pod jedním listem jeden nebo dva okřídlení, a větší množství neokřídlených. Bylo to již po podzimním stěhování tohoto druhu. Naleziště: H. Lhota, okr. Bílovec, Slezsko. Tamtéž v květnu 1918 zároveň ve společnosti Myzus rybis a Aphis grossul. V srpnu téhož roku nalezeny pak pod úbory mleče, kam se tento druh na léto pravidelně stěhuje.

R. staphyleae Koch. Na chrysanthemách, koupených u zahradníka, a to okřídlené i neokřídlené živorodé samičky. Naleziště: Sl. Ostrava, 30. XI. 1916. Též na Klokoči 5. V. 1918.

R. rubi Kalt. Porůznu na listech maliníku. Michálkovice, Slezsko, 6. VII. 1919.

b) Sifunkuli válcovité (obr. 6; [1], [2]), řidčeji, na konci trochu nadulelé. V tom případě pak chloupky dlouhé, na konci knoflíkovitě rozšířené.

6. a) Neokřídlené samičky mají chloupky na konci knoflíkovitě rozšířené. První článek tykadlový dovnitř trochu zubovitě protažený. Kužely čelní jen mírně vyvinuté, od sebe oddálené a proto čelo široké. Sifunkuli nikdy síťkované (obr. 5; ^{2}—^{3}).

Macrosiphum v. d. Goot.

M. tanaceti L. Značné kolonie parth. okřídl. i neokřídl. samiček na lodyhách pod úbory složnokvětých rostlin. Naleziště: Sl. Ostrava, 22. VII. 1915 na hořčíku (Picris hieracoides) a 28. VI. 1917 na vratiči (Chrysanthemum tanacetum); Blansko, 6. VIII. 1917 na téže rostlině; Libějice (Netolicko, Čechy), 12. IX. 1917 na pampelišce kopinaté (Leontodon hastilis) a na čekance (Cichorium intybus).

M. jaceae L. Ohromné množství těsně pohromadě na horních částech lodyhy a řapících ještě nerozkvetlých chrp (Centaurea phrygia). Při doteku rostliny padají k zemi. Naleziště: Hukvaldy, 20. VI. 1917.

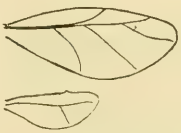

Obr. 1. Typ křídel u Chermesinae.

M. ulmariae Schrk. Naleziště: P. Ostrava, září a říjen 1917. Během těchto dvou měsíců vyvíjely se na tykvi ve školní zahradě v tak úžasném množství, že pokrývaly nejen celé spodiny listů, ale i žluté koruny květu. Počátkem listopadu kolonie značně prořídly, až úplně vyhynuly, aniž bylo možno nalézti pohlavní jedince. 2. VI. 18 nalezeny na kuklíku (Geum urbanum) v H. Lhotě ve Slezsku.

M. tanaceticolum Kalt. Na mléči (Sonchus spec.?) kol lodyhy pod úborem ve značném množství, ale jen neokřídlené, partenogenetické samičky. M. Lhota, okr. Bílovec, Slezsko; 4. VII. 1917. V září 1917 a v květnu 1918 ve Sl. Ostravě rovněž na mléči.

M. absinthii L. Jméno to původem od Linea (Aphis abs.), bylo přejímáno jinými aphidology, až podrobnější popis podal přesný pozorovatel mšic Kaltenbach, pak Koch a z anglických badatelů Buctón. Zdá se však, že Buctonův druh Aphis artemisiae je s uvedeným druhem synonymním, naproti tomu, jeho Aphis absinthii je asi druhem jiným. Sám praví na konci velmi nedostatečného popisu S. absinthii: »Koch's figure of Siphonophora absinthii (Siphonoph. = Macrosiphum) is very unlike my insect«. Jsou pravdivá slova Buctonova, že synonyma několika mšic, jež žijí na pelyňku, jsou velice spletená. Z chaosu toho nevyvedl ani P. v. Goot svou obšírnou, na základě moderních vy-

Obr. 2. Nahoře křídla Prociphilus bumeliae, dole Macrosiphum rosae.

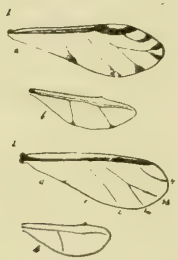

Obr. 3. *1.* Křídla Pterocalis tiliae. *2.* Křídla Glyphina betulae.

možeností optických založenou prací o mšicích holandských, ježto druhu toho neuvádí. Chaos ten zaviněn je přirozeně nedostatečným popisem, který za nedostatečných ještě pomocných přístrojů za K o c h a neb dokonce K a l t e n b a c h a, je vysvětlitelným. Podávám zde tedy popis mšice, která je sice známým druhem, ale dosud nedostatečně popsaným.

Biologie:

Datum	Naleziště			Množství	Formy	Poznámky
	místo	rostlina	část rostl.			
20. 7. 1917	H. Lhota okres Bílovec, Slezsko.	Pelyněk (Artemisia absinthium)	lodyhy a listy	Veliké kolonie	Partheno-genetické samičky křídlaté i bez-křídlé	Dalších generací nebylo možno sledovat, ježto pelyněk následkem panujícího sucha uschnul a tak zmizeli i jeho obyvatelé.

Barva:

Forma	Barva							
	hlavy	thoraku	abdomenu	očí	tyk.	noh	sif.	caudy
Parth. samička neokřídlená (Obr. 4 B)	Hnědá	Hnědočervená	Na hřbetě několik příčných černých gruhů (až do trubičky). První a poslední uprostřed přerušen. Po bocích, v předu i vzadu četné drobné skvrny. Úplně po stranách větší skvrny oválné. Na samém konci zadečku ještě jedna příčná skvrna, sahající až ke krajům. (Obr. 4 B)	červená	černá	černá	černá	černohnědá
Okřídlená samička (obr. 4 A)	Tmavohnědá	Tmavohnědá	Hnědočervená s podobnými skvrnami jako u formy neokřídlené (obr. 4 A)	»	»	»	»	»

Morfologické poznámky:

Forma	Délka šířka v mm	Naleziště: rozměry v mm	Naleziště: čich. jamky	Sifunk.	Cauda	Nohy	Chloupky
Parth. samička neokřídlená	2·18 1·25	*3 . : 0·60 4 . : 0·40 5 . : 0·35 6 . : 0·14 + 0·43	V prvé polovině 3. článku asi 30 sekund. drobných okrouhlých. Na 5. a 6. obvyklé primární (obr. 4 *a* [rs])	0.36 Druhá polovina zřetelně síťkovaná (zřetelně po vyloužení) (obr. 4 *b*).	0·28	**a. 1 : 0·60 2 : 0·96 b. 1 : 0·60 1 : 0·96 c. 1 : 0·72 2 : 1·30	Na drobných skvrnách po jednom na větších, několik špičatých, asi 0·03—0·09 mm dlouhých Na nohách hustší a kratší (0·05 mm).
Parth. samička okřídlená	2·08 1·05	3 . : 0·70 4 . : 0·51 5 . : 0·43 6 . : 0·15 + 0·50	Na 3. článku asi 90 sekundárních po celé délce. Primární obvyklé.	0·66 Síťkování jako u neokřídlené formy (obr. 4 *d*)	0·29	a. 1 : 0·76 2 : 0·97 b. 1 : 0·72 2 : 0·99 c. 1 : 0·75 2 : 1·52	

M. hieracii Kalt. Ve Sl. Ostravě objevily se v květnu 1918 na kulturní čekance v ohromném množství. Listy účinkem jich tvořily svítky paralelní s hlavní žilkou. V červnu téhož roku nalezeny také na lodyhách Sonchus arvensis (mléč). Tento plevel může tedy velmi snadno přispívat k jich rozmnožování, po případě i přezimování. 13. VI. 1918 nalezeny též na salátu v Karviné.

M. tanacetarium Kalt. V červnu 1918 v H. Lhotě (Slezsko) na Mařím listu (Tanacetum balsamita) a v Michálkovicích (Slezsko) na vratiči (Chrysanthemum tanacetum). Malým otřesem padaly.

M. dirhodum Walk. 30. VI. 1918 na listech ječmene, zároveň se Siphonaphis padi ve Sl. Ostravě.

M. urticae Kalt. 30. V. 1918 nečetné kolonie na listech kopřivy v Michálkovicích.

M. picridis Pass. Kol stonku pod úborem hořčíku jestřáb. (Picris hieraoidis 22. VII. 1915 ve Sl. Ostravě. Též na čekance (Cichorium intybus) v Libějicích u Netolic v Čechách.

M. centaureae Koch? Na lodyze Centaurea cyanus v H. Lhotě ve Slezsku 28. VII. 17. Je nutno tento druh odlišovat od M. jaceae. Zdá se, že je to druh dosud nepopsaný.

7. a) První článek tykadlový dovnitř více nebo méně zubovitě protažen (obr. 5, [11]). Tělo neokřídlených velmi často s dlouhými, na konci knoflíkovitě rozšířenými chloupky . . 8.
   b) Jinaké vlastnosti než jak uvedeno pod 7a. . . . . 9.

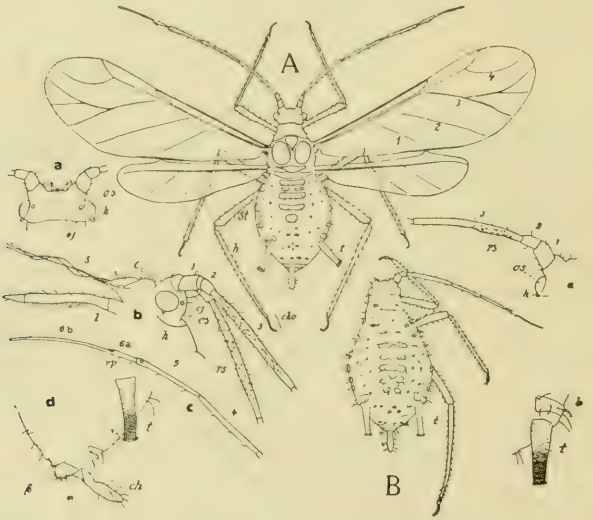

Obr. 4.

Macrosiphum absinthii L. A agamní okřídlená samička: a) hlava s hora, b) hlava s boku, aby bylo vidět ústní ústroje, c) tři poslední články tykadlové, d) konec těla s boku. — B. agamní bezkřídlá samička: a) část hlavy s hora s třemi články tykadlovými, b) sifunculus. — os složené oči, oj oči jednoduché, h hrbolkovitý výrůstek s třemi omatidiemi, c clipeus, l labium, s setae, rs sekundární čichové jamky, rp primární čichové jamky, ch cauda, t sifunculus, α otvor řitní, ß otvor pohlavní, st stehno, h holeň, cho chodidlo. Číslice u tykadla značí počet článků, 6 b processus terminalis. — Zvětšení: A, A 27krát, ostatní 67krát. Orig.

8. a) Kužely čelní se znatelným zubem na vnitřní straně (obr. 5, [11]); tělo neokřídlených nahé, neb jen s několika krátkými, na konci rozšířenými chloupky.

Phorodon (Pass.) v. d. Goot.

Příklad: **Ph. humuli Schrk.** V červnu 1918 v H. Lhotě ve Slezsku na chmelu (Humulus lupulus) a na švestkách, ve společnosti ještě s rodem Brachycaudus. V červenci a srpnu nalezeny už pak jen na švestkách.

Capitophorus v. d. Goot.

Příklad: **C. carduinus Walk.** Samečkové a pohl. samičky nalezeny na bodláku v kopulaci. P. Ostrava, 17. X. 1915.

9. a) Chloupky dlouhé, jemné. Sifunculi krátké, trochu zduřelé. Cauda neznačitá.

Cladobius Koch.

Příklad: Cladobius populeus Koch. 30. VI. 1918 na větvích vrb v Michálkovicích (Slezsko).

b) Tělo holé, nebo skoro holé. Sifunculi a cauda většinou dobře vyvinuty. . . . . 10.

10. a) Sifunculi aspoň tak dlouhé jako cauda, neb jen o malinko kratší . . . . . 11.

b) Sifunculi mnohem kratší než cauda.. . . . . 21.

11. a) Sifunculi středem naduřelé. . . . . 12.

b) Sifunculi válcovité, neb v podobě komolého kužele . . 14.

12. a) Tělo bez postranních hrboulků, neb jsou-li, pak jen na prvních 3 neb 4 kroužcích zadečkových. Sifunculi velice často zřetelně naduřelé. . . . . 13.

b) Hrboulky na 1. a 7. článku zadečkovém. Sif. málo naduřelé.

Siphonaphis v. d. Goot.

Příklad: **S. padi L.** V polovici května 1918 na střemše ve Sl. Ostravě. Koncem května už tam bylo jen několik okřídlených, a počátkem června už všechny byly odstěhovány. 30. VI. jsem je nalezl na ječmenu.

13. a) Sifunculi zřetelně naduřelé, obyčejně delší, nanejvýš tak dlouhé jako cauda (obr. 6, [7]).

Siphocoryne (Paas.) v. d. Goot.

Příklad: **S. ligustri Kalt.** Četné kolonie okřídl. i neokřídl. parthenog. samiček na listech ptačího zobu (Ligustrum vulg.). Sl. Ostrava, 30. VII. 1915.

S. capreae Fabr. Parthenog. samičky neokř. i křídlaté porůznu v okoličcích mezi plody bolševníku (Heracleum sphondylium). H. Lhota, 15. VIII. 1916. Též Ostrava.

b) Sifunculi jen málo naduřelé, obyčejně o něco kratší caudy (obr. 6, [8]).

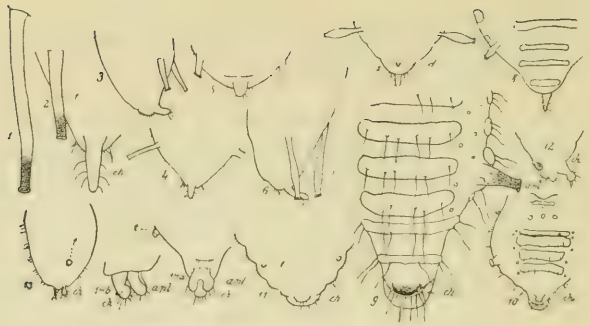

Obr. 6.*) Morfolog. znaky rodů.

Brevicoryne Das.

Příklad: **B. brassicae L.** Dobře známá na listech, stoncích i mezi květy zelí nebo kapusty. H. Lhota, okr. Bílovec, 20. IX. 1916, též Sl. Ostrava. 22. X. 1918 nalezeni na zelí, zbylém po sklizni v zahradě (ježto »nestálo za sklizeň«), pohlavní jedinci a odložená vajíčka.

14. a) Kužely čelní pěkně vyvinuté, dovnitř zubovitě protažené. Tělo nikdy s postranními výrůstky.

Ovatus v. d. Goot.

b) Kužely čelní většinou malé nebo scházejí, nikdy však zubovitě protažené. Tělo často s postranními neb hřbetními hrboulky. . . . . 15.

15. a) Kužely čelní jsou vyvinuty někdy velmi pěkně, vždy dovnitř trochu zaokrouhleně protáhlé. Hřbetní hrboulky na 7. a 8. čl. a postranní na 1.—4. čl. zadečkovém . . . . . 16.

b) Kužely scházejí neb jsou velmi malé. Hřbetních hrboulků není. . . . . 17.

16. a) Kužely čelní velmi pěkně vyvinuté. Sif. dlouhé, válcovité. Cauda kuželovitá. Hrboulky postranní jen velmi malé.

Myzoides v. d. Goot.

Příklad: **M. persicae Sulzer.** Parthenogenetické okřídlence samičky jednotlivě na lodydách a listech rajských jablek, tabáku, petržele a celeru. Sl. Ostrava, druhá pol. září 1917.

M. cerassi Fabr. Způsobuje známé svinutí listů na třešních. 4. VI. 1917. bezkřídlé, 3. VII. 1917 také křídlaté parthenog. samičky. H. Lhota, okr. Bílovec. Též Ostrava, Brno; vůbec je všeobecně rozšířena.

b) Kužely čelní velmi malé. Sif. dosti krátké, často v podobě komolých kuželů. Cauda neokřídlených forem velmi krátká, široká. Postranní hrboulky široké, ploché, nápadné.

*) Obr. 5. nebyl p. autorem zaslán (pozn. red.).

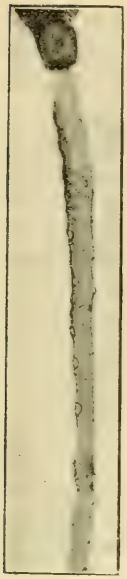

Obr. 7 Macrosiphum hieracii (neokř. parthen. samička).

Dentatus v. d. Goot.

Příklad: **D. crataigi** Koch 5. V. 18. na listech jabloni (znetvořené listy!) v H. Lhotě (Slezsko).

D. sorbi Kalt. 26. VII. 19 na listech hrušní. Sl. Ostrava.

17. a) Sifunculi krátké, většinou zřetelně kuželovité. Cauda velmi krátká, nejčastěji přibližně tak dlouhá, jako sifunculi, jen v jednotlivých případech schází. Boční hrboulky buď úplně scházejí, neb jsou jen na prvých článcích zadečkových nezřetelně vyvinuté . . . . . 18.

b) Sifunc. dlouhé, válcovité. Cauda mečovitá, křivulovitá neb kuželovitá, obyčejně značně kratší než sifunculi. Hrboulky boční [illegible] . . . . . 19.

18. a) Cauda zřetelná, asi tak dlouhá, jako široká (obr. 6, [illegible]).

Brachycaudus v. d. Goot.

Příklad: **B. helichrisi Kalt.** Křídlaté i bezkřídlé parthenogenetické samičky nalezeny pod zahnutými okraji švestkových listů v prvé polovině června 1917. H. Lhota, okr. Bílovec, Slezsko.

B. cardui L. 30. V. 18. na stoncích kopretin a j. složnokvětých. Sl. Ostrava, H. Lhota.

b) Cauda chybí nebo je nezřetelně oddělena a pak mnohem kratší než širší.

Acaudus v. d. Goot.

19. a) Tělo oválné, bez postranních hrboulků na 7. článku. Ostatní hrboulky schází neb jsou velice malé.

Myzaphis v. d. Goot.

Příklad: **M. rosarum Kalt.** Na růži stolisté. Pozorovány od 20. IV. 1918, kdy první vyklouzly z vajíček, až do léta. Sl. Ostrava.

b) Tělo vejčité s postranními hrboulky na 7. článku. Hrboulky zřetelně vyvinuty. . . . . 20.

20. a) Třetí příčná žilka předních křídel jen jednou větvena. Kužely čelní jsou vyvinuty, avšak malé. První článek tykadlový dovnitř většinou trochu vysazen. Sifunc. nejsou delší caudy, neb jen o něco málo.

Toxoptera Koch.

b) Třetí příčná žilka předních křídel dvakrát větvena. Kužely čelní většinou schází. První článek dovnitř nevysázen. Sif. dlouhé, obyčejně 2—3krát delší caudy (obr. 8 B).

Aphis (L.) v. d. Goot.

Příklad: **A. craceae L.** 4. VII. 1917 byly obě formy parth. množství po celém poli, že z dálky dělaly dojem, jakoby vikev byla poseta jakýmisi černými plody. M. Lhota, okr. Bílovec, Slezsko.

A. pomi de Geer. Na jabloňových listech, spirálovitě podle hlavní žilky zkroucených parthen. samičky obou forem. P. Ostrava, 28. 6. 1917.

A. urticaria Kalt. Na rubu listů kopřivových (Urtica dioica) parthenogen. samičky, křídlaté i bezkřídlé. Michálkovice u Ostravy, 28. 6. 1917.

A. viburni Scop. Oboje parthenogenetické samičky ve zkroucených listech kaliny počátkem června 1917 ve značném množství. Pak velice prořídly, že nebylo možno najíti jediného exempláře. Na podzim (19. IX.) objevily se opět. P. Ostrava.

A. euphorbiae Kalt. Kol lodyhy mezi lístky pryšce (Euphorbia cyparissias) neokřídlené parth. samičky. H. Lhota, okr. Bílovec, Slezsko; 28. VI. 1917.

A. rumicis L. Kol lodyh, hlavně v hroznech kvítků pastuší tobolky (Capsella bursa pastoris) obě formy parthenogenetických samiček. P. Ostrava, 16. VII. 1917.

A. idaei v. d. Goot. Oboje parth. samičky na výhoncích, později též v zkroucených listech ostružiníkových. H. Lhota,

26. VII. 1916. Pozorovány až do pozdního podzimku, kdy se úplně ztratily, aniž bylo možno zjistit pohlavní jedince. Příštího jara objevily se opět. Též na Ostravsku.

A. pimpinellae Kalt. Křídlaté i bezkřídlé, parthenogen. samičky na lodyze anjeliky v takovém množství, že tvořily hustý prsten skoro 1 dm široký. Okřídlené též po různu na stopkách okolíčku nebo v okolíčku samém, různých okolič- natých, (Heracleum, Pimpinella saxifraga, Anethum grave- olum). Srpen 1917, Ostrava.

A. sambuci L. 20. VI. 18 na spodině listů a větvích bezu černého. Sl. Ostrava.

A. grossulariae Kalt. 10. VI. 18 na listech a větvích meru- zálky zlaté (Ribes aureum). Sl. Ostrava.

A. laburni Kalt. 24. VI. 18 na větvích akátu. Sl. Ostrava.

A. plantaginis Schrk. 6. VII. 18 na lodyze jitrocelu. Pust- kovec, Slezsko.

21. a) Sifunculi značně delší než širší. . . . . 22.

b) Sifunculi velmi malé, sotva vyčnívající, asi tak dlouhé jako široké. . . . . 23.

22. a) Tělo bez postranních hrboulků na 1. a 7. článku zadečkovém.

Semiaphis v. d. Goot.

Příklad: **S. carotae Koch.** Oboje viviparní samičky ve svi- nutých listech mrkve. Sl. Ostrava, 3. VIII. 17.

b) Na 1. a 7. článku zadečkovém postranní hrboulky.

Hyalopterus (Koch) v. d. Goot.

Příklad: **H. pruni Fabr.** Bezkřídlé i křídlaté viviparní sa- mičky na listech i výhoncích švestky. Michálkovice u Ostra- vy, 9. VI. 1914.

23. a) Bez postranních hrboulků.

Brachycolus Buct.

b) Hrbolky na prothoraxu, 1. a 7. článku zadečkovém.

Brachysiphum v. d. Goot.

24. a) Sifunculi velmi dlouhé, válcovité. Rudim. gonapophysy 3.

Drepanosiphum Koch.

Příkl.: **D. platanoides Schrk.** 20. VIII. 1918. Javor. Čeladná.

b) Sifunculi krátké, kuželovité. Rudim. gonapophysy 2 nebo 4. 25

25. a) Rudim. gonap. 2. Tělo často s dlouhými na konci rozšíře- mi chloupky. Primární čichové jamky se zřetelným věncem chloupků. . . . . 26.

b) Rudim. gonapoph. 4 Chloupky nejsou na konci rozšířené. Prim. čichové jamky bez věnce chloupků . . . . . 36.

26. a) Tykadla tlustá, černá, bez chloupků, neohýbající se v článcích, po bocích těla do zadu obrácená. Dlouhý proc. term. nejasně oddělený od krátké základní části. Sif. krátké, v podobě temných obruček.

Monaphis Walk.

b) Tykadla obyčejné tlouštky, ohýbající se v článcích. Proc. term. zřetelně oddělen nikdy úplně černý . . . . . 27.

27. a) Cauda sotva znatelná, široká, na bási nezaškrcená. Neokřídlené s čichovými jamkami na 3. článku.

Symydobius Mordw.

Příklad: **S. oblongus Heyd.** Samečkové i samičky pohlavní na mladých stoncích a listech břízy. V. Polom, okr. Bílovec, Slezsko, 7. X. 1916.

b) Cauda u kořene zaškrcená. . . . . 28.

28. a) Tělo s voskovými žlázami vydělávajícími »vlnu«. Processus term. mnohokráte kratší základní části. Sifunculi jako otvory (obr. 7, [12]).

Phyllaphis Koch.

Příklad: **P. fagi L.** prozrazují z daleka bílé chomáčky »vlny« na mladých větévkách buku. Ostrava, červen 1918.

b) Tělo nevydělává bílou »vlnu«. Processus term. aspoň jako polovina základní části. Sifunculi vyčnívají. . . . . 29.

29. a) Processus term. delší základní části . . . . . 30.

b) Processus term. tak dlouhý neb kratší základní části. . . . . 33.

30. a) Anální plátek dvoulaločný. Tělo buď holé neb s chloupky na konci rozšířenými. . . . . 31.

b) Anální plátek jen málo vykrojený, nikoli dvoulaločný. Chloupky na konci nerozšířené. Neokřídlené vždy s několika sekund. jámkami na 3. článku.

Gallipterinella v. d. Goot.

31. a) Neokřídlené bez čichových jamek na 3. článku. Tělo s chloupky na konci rozšířenými.

Gallipterus (Koch) v. d. Goot.

Příklad: **C. corylli Goetze.** Neokřídlení jedinci ojediněle pod listy lísky. Háj u Opavy, 15. X. 1917.

b) Neokřídlené s čichovými jamkami na 3. článku . . . . 32.

32. a) Neokřídlené holé. Vpředu na hřbetě zadečku prstovité hrboulky (obr. 9 A).*) Bezkřídlé živorodé scházejí.

---

*) Vyobrazení viz: »Příroda«, roč. XIII.

Tuberculatus (Mordw.) v. d. Goot.

b) Bez hrboulků na hřbetě. Neokřídlené s dlouhými na konci rozšířenými chloupky.

Neocallipterus v. d. Goot.

33. a) Anální plátek dvoulaločný. . . . . 34.
b) Anální plátek jednoduchý.

Euceraphis Walk.

Příklad: **E. betullae (L.) Koch.** Viviparní okřídlené samičky ojediněle pod listy břízy. Sl. Ostrava, 10. VI. 1917.

34. a) Processus term. asi jako polovina basální části. Křídla s tmavými skvrnami na konci žilek.

Pterocallis (Pass.) v. d. Goot.

Příklad: **P. tiliae L.** Viviparní okřídlené samičky na listech lípy v okolí Ostravy. 4. VII. 1914. (obr. 3, [1]).

C. juglandis Frisch. Na líční straně listu vlaského ořechu a to v malých koloniích u hlavní žilky. Jen viviparní okřídlené samičky. H. Lhota, okr. Bílovec, Slezsko; 28. VII. 1917.

b) Processus term. asi tak dlouhý jako základní část. Křídla jen s velice malými skvrnami na konci žilek. . . . . 35.

35. a) Vpředu na hřbetě zadečku prstovité hrboulky. Jen křídlaté. (obr. 10 A).

Tuberculoides v. d. Goot.

Příklad: **T. quercus Kalt.** Okřídlené vivipární samičky ojediněle na listech dubu v okolí Ostravy. 26. VI. 1913.

b) Hrboulky na hřbetě scházejí.

Subcallipterus (Mordw.) v. d. Goot.

36. a) Chloupky krátké. Tykadla 5členná. Processus terminalis značně delší než předposlední článek. Sifunculi jen kratičké.

Sipha Pass.

b) Chloupky jemné, dlouhé. Tykadla 6členná. Sif. značně vyčnívající. . . . . 37.

37. a) Tarsus s 2 přísavkami. (Obr. 5, [9]). Sifunculi značně delší než širší, síťkované. (Obr. 6, [9]).

Chaitphorinella v. d. Goot.

Příklad: **Ch. testudinata Thornton.** Vivipární křídlaté i bezkřídlé samičky na rubu javorových listů na Ondřejníku. 28. V. 1916.

b) Sifunculi sotva tak dlouhé, jako široké. Tarsus bez přísavek.

Chaitophorus Koch. (Obr. 7, [10].)

Příklad: **Ch. populi L.** Okřídlené vivipární samičky na spodu listu topolu (Populus alba), v okolí Ostravy. 24. VI. 1916.

38. a) Cauda bradavkovitá. Rudim. gonapophysy 2. . . . . 39.
b) Cauda není bradavkovitá, nejčastěji schází. . . . 41.
39. a) Anální plátek dvoulaločný. Čichové jamky okřídlených čárkovité. (Homomaphidina) . . . . . 40.
b) Anální plátek jednoduchý. Čichové jamky okřídlených oválné. Tělo skoro holé, neb jen s ojedinělými chloupky. Křídla v klidu vodorovně.

Vacuna Heyden.

Příklad: **V. dryophila Schrk.** Vivipární okřídléné, ojedinělé na listech dubu v okolí Ostravy. 26. VI. 1913.

40. a) Tykadla 5členná, u neokřídlených někdy 4členná. 3. příčná žilka předních křídel jen jednou větvená.

Cerataphis Licht.

b) Tykadla neokřídlených jen 3členná. Tarsus nohou schází. Přední křídla s jednoduchou třetí žilkou.

Hamamelistes Shim.

41. a) Cauda mečovitá.

Mindarus Koch.

b) Cauda schází neb je sotva oddělená. . . . . 42.
42. a) Tykadla 5členná. (Obr. 7, 7). Sifunculi jen krátké, málo vyčnělé. Tělo bez voskových žláz. Křídla v klidu vodorovně nad tělem. Rud. gonap. 2.

Glyphina Koch.

Příklad: **G. betulae Kalt.** Na rubu nejmladších, trochu zkroucených listů a hlavně kol mladých větviček břízy, vivipární křídlaté i bezkřídlé samičky tak hustě vedle sebe, že tvoří několik centimetrů široký prstenec. Na Ostravsku, 10. VI. 1917.

b) Tykadla 6členná, u neokřídlených často jen 4 nebo 5členná. Sifunculi jen jako póry neb úplně scházejí. Často skupiny voskových žláz. Rudim. gonapoph. 0 nebo 3. . . . . 43.
43. a) Chloupky dlouhé, jemné. Zřetelně facetovaných skupin voskových žlaz není. Primární čichové jamky bez věnce chloupků . . . . . 44.
b) Tělo holé, často se žlázami voskovými. Primární čichové jamky často s věncem chloupků. . . . . 51.
44. a) Rudim. gonapophysy 3. Přední křídla nejčastěji s třetí příčnou žilkou 2kráte větvenou. Sifunc. jsou. (Lachnina) . . . . . 45.
b) Rudim. gonapophysy 0. Přední křídla s třetí příčnou žilkou jednou větvenou neb jednoduchou. Sifunc. často scházejí. (Anoeciina) . . . . . 49.
45. a) Chobot 1½—2krát delší těla.

Stomaphis Buct.

b) Chobot kratší těla. . . . . 46.

46. a) Třetí příčná žilka předních křídel jednou větvená.

Schizolachnus Mordw.

b) Třetí příčná žilka předních křídel větvená dvakrát . 47.

47. a) Na hřbetě zadečku, trochu před trubičkami, je černý kuželovitý výrůstek. (Obr. 8 C_1 C_2.)

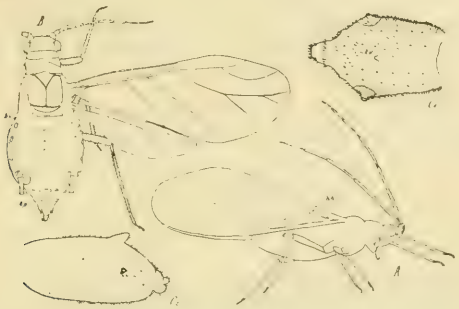

Obr. 8.

A. Tuberkuloides quercus vivip. s hrboulky na hřbetě. B. Aphis pimpinellae vivip. s hrboulky postranními. C. Tuberolachnus viminalis s hora, vívipar. okřídl. C_2 Táž s boku vivipar. neokř., hp = postranní hrboulky, h hr = hřbetní hrboulky, kv = kuželovitý výrůstek.

Tuberolachnus Mordw.

Příklad: **T. viminalis Boyer de F.** 24. X. 1916 nalezeny na vrbě na pravém břehu Opavy nedaleko vtoku do Odry (u Střebovic) a to hlavně na starších prutech v tak ohromném množství, že celé kmeny byly jimi hustě posazeny. Mrazem a sněhem během listopadu úplně vymizely, aniž by byly vytvořily pohlavní generace. Také na prutech, doma ve vodě pěstovaných, za pár dní úplně vyhynuly. (Obr. 10.) Od té doby nejsou vůbec k nalezení.*)

b) Na hřbetě zadečku není kuželovitého výrůstku. . . . . 48.

48. a) 4. příčná žilka rovná.

Lachnus Burm.

b) příčná žilka křivá. Cauda široká, ale u kořene zdá se nepatrně zúžená.

Obr. 10. Tuberolachnus viminalis na větvi vrbové

*) P. v. d. Goot praví o tomto druhu, že není as domácím. Vůbec jest mu druhem neznámým.

Pterochlorus Rondani.

49. a) Tarsus zadních noh neokřídlených jednočlenný, nápadně prodloužený. (Obr. 5, 10b.)

Trama Heyden.

Příklad: **T. pubescens Koch.** 1. XI. 1916 uviděl jsem na chodníku (H. Lhota, okr. Bílovec) dírku, do které spěchali mravenci. Opatrně oddělal jsem hlínu kol chodbičky, abych je sledoval a tu ve hloubce asi ½ dm našel jsem 3 neokřídlené vivipární samičky jmenovaného druhu. Ke které rostlině náležely kořínky, na kterých mšice žily, nebylo možno určiti.

b) Tarsus zadních nohou dvoučlenný. . . . . 50.

50. a) Sifunculi trochu vyčnělé. Třetí příčná žilka jednou větvená.

Anoecia Koch.

b) Sifunculi scházejí. Třetí příčná žilka jednoduchá.

Tullgrenia v. d. Goot.

51. a) Rudim. gonapophysy 3. Facety voskových žláz přibližně stejně veliké (Obr. 5.) Čichové jamky okřídlených podlouhlé, oválné, nikoli čárkovité (nezabírají více než polovinu obvodu. . (Pemphigina) . . . . . 52.

b) Rudim. gonapophysy 0. Voskové žlázy alespoň s jednou větší facetou. Čichové jamky čárkovité (zabírající většinou více než polovinu objemu tykadlového). (Obr. 5, 6.) (Schizoneurina) . . . . . 54.

52. a) Tykadla zakladatelek 4členná. Sekundární jamky čichové nepravidelně široce oválné, bez zřetelného chitinového prstence. Hlava vždy bez voskových žláz. Sifunculi někdy jsou, ovšem jako pory.

Pemphigus Hartig.

Příklad: **P. filaginis Boyer de F.** Počátkem července 1915 našel jsem na osyce (Populus tremula), v otvírajících se hálkách u střední žilky listové vyletující mšice tohoto druhu a to generaci fundatrigenia. Je známo jejich přeletování na jiné rostliny. Také skutečně rok na to podařilo se mi nalézti generaci sexupara, žijící na protěži lesní (Gnaphalium silvaticum). Podle Mordwilka přeletují tyto opět na topol, aby vyvinuly zde generaci pohlavní. Naležiště: H. Lhota, okr. Bílovec.

P. spirothecae Pass. Způsobují zvláštní kroucené hálky na topolech, avšak na řapících. Nalezeny na témže stromě jako předešlé.

b) Tykadla zakladatelek 5členná. Sek. jámky čichové podlouhlé, úzké, se zřetelným chitinovým prstencem. Na hlavě voskové žlázy. Sifunculi scházejí.

P. Listensteini Tulag. 26. VI. 1918 na osyce, Sl. Ostrava.

53. a) Sek. čich. jámky s řadami zrníček na chit. prstenci.

Prociphilus Koch.

Příklad: **P. bumeliae Schrk.** Zakladatelky našel jsem již 4. května 1915 na holých ještě větvičkách jasanových (Fraxinus excelsior) v okolí Ostravy. Ty odložily značný počet živých larev, které odebraly se na mladé výhonky, řapíky a listy, na nichž způsobily zvláštní svinutí, zdaleka na jasanech často patrné. Imaga, jako křídlatá, živorodá fundatrigenia, opustila všechna během června jasan. Podle Mordwilka odebírají se na jehličnaté stromy, kde na kořenech se dále vyvíjejí.

P. xylostei De Geer. 31. V. 1918 na zimolezu (Lonicera xylosteum) ve Sl. Ostravě. (Obr. 13.)

P. xylostei De Geer. 31. V. 1918 na zimolezu (Lonicera

b) Sekundární čichové jamky bez řad zrníček na chit. prstenci.

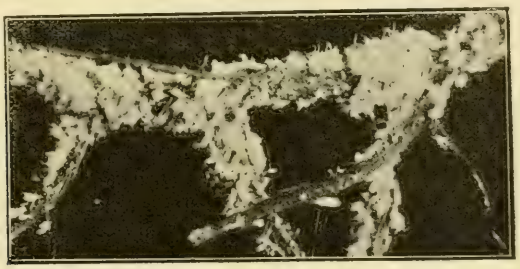

Obr. 11.
Prociphilus xylostei na zimolezu.

Thecabius Koch.

Th. affinis Kalt. na osyce (populus tremula) ve Sl. Ostravě, 8. VI. 1918.

54. a) Třetí příčná žilka předních křídel jednou větvená. Zakladatelky s četnými facetami voskových žláz.

Schizoneura Hartig.

Příklad: **Sch. lanigera Hausm** Koncem května viděl jsem kolonii těchto mšic, sestávající z viviparních neokřídlených samiček, na jabloni ve Svinově. Již zdaleka byly patrné svou hustou bílou »vlnou«. Ssáním způsobují na stromech rakovinné nádory. Další biologie není u nás ještě zjištěná. P. v. d. Goot má za to, že mšice ty přezimují v trhlinách kůry. V Americe, odkud tento nevítaný host prý pochází, objevují se také okřídlené formy docela pravidelně. Baker

(80) zjistil v Americe, že jabloň je tam jen přechodní rostlinou pro mšice, která z jara a na podzim se vyskytují na jilmu. U nás, jak bylo řečeno, cyklus její není znám a těžko se dá uvésti ve spojení se známými mšicemi na jilmu. Sch. ulmi L. stěhuje se podle Mordwilka na kořeny rybízu a Sch. lanuginosa Hart., o které Baker připouští možnost srovnání s americkou, nevyhovuje dosti dobou, kdy opouští jilm. Zdá se tedy, že čeká tu ještě kus práce.

Sch. lanuginosa Hart.

12. VI. 1921 na jilmu. Brno.

Sch. ulmi L.

5. V. 1918 na jilmu. H. Lhota, Slezsko.

b) Třetí příčná žilka předních křídel jednoduchá. Zakladatelka bez zřetelných facet voskových žláz.
(Tetraneura Hartig) . . . . . 55.

55. a) Tarsy neokřídlených zřetelně jednočlenné.

Tetraneura.

Příklad: **T. ulmi de Geer.** 17. VI. 1917 nalezl jsem na listech jilmu (Ulmus campestris) nádory v podobě malých pytlíčků mimo žilky. Roztrhnuv nádor, nalezl jsem v něm přes 20 individuí a to 15 živor. okřídlených samiček, 4 nymfy a tolikéž larev. Později se nádory otvíraly a z nich vyletovaly generace, zvané fundatrigenia. Podle Mordwilka přeletují tyto na trávy a žijí dále na jejich kořenech. Naležiště: H. Lhota, okr. Bílovec, Slezsko.

b) Tarsy neokřídlených 2členné.

Byrsocrypta.

Příklad: **B. pallida Halliday.** Způsobují nádory na dolejší části hlavní žilky listové na jilmu ve velikosti lískového oříšku, pokryté drobnými chloupky. Naležiště: H. Lhota, okr. Bílovec, Slezsko. 20. VII. 1917.

56. a) Voskové žlázy skoro vždy. Tykadla dospělých 5členná se třemi čich. jámkami. (Chermesina) . . 57.

b) Voskové žlázy skoro vždy scházejí. Tykadla 3členná se dvěma čich. jamkami. (Phylloxerina) . . 60.

57. a) 6. abdom. článek bez stigmat. Poslední článek a ještě též 8. bez voskových žláz.

Pineus Schim.

b) 6. abdom. článek se stigmaty. 8. článek a nejčastěji též poslední s voskovými žlázami . . . . . 58.

58. a) Hlavové a thorakální voskové žlázy s facetami aspoň z části isolovanými.

Cnapholodes Marquart.

b) Hlavové a thorakální voskové žlázy s facetami aspoň z části splynulými; isolovaných facet není. . . . . 59.

59. a) Larvy přezimovatelek a zakladatelek s voskovými žlázami, vydělávajícími dutá vlákna.

Chermes L.

Pr. Chermes abietis Dreufus. Tvoří známé hálky na smrcích. Ostrava, Brno. Rozšířen všeobecně.

b) Larvy přezimovatelek a zakladatelek s voskov. žlázami, normálními, produkujícími celistvá vlákna.

Dreyfusia C. B.

60. a) Tělo bez voskových žláz. Primární jamky čichové neokřídlených, velmi nápadné.

Phylloxera Boyer.

b) Tělo s voskovými žlázami. Primární jamky čich. velmi malé.

Phylloxerina Börner.

BIOLOGIE MŠIC.

Podkladem životních projevů je zajisté také výměna energie. Jí se uvádějí orgány v chod a tvar je pak již vlastně jen výslednicí funkcí, ač tvarový jakýsi základ nutno předpokládati, neboť bez tohoto základu by vůbec funkce nebyla myslitelna. Bude tedy zcela přirozeno, pojednáme-li o biologii mšic na podkladě výměny energií.

Aby se energie ze živého těla mohla vydávat, musí se v něm nejdříve nahromadit a to se děje potravou v podobě potencialu chemického. Podle poměrné velikosti povrchu malí tvorové vydávají a tedy také přijímají více energie nežli velcí.

Není mi známo, že by někdo již byl měřil množství vydané energie u mšic. Hodlám se zabývati věcí tou v ústavě prof. Babáka. Avšak pro ploštice, živočichy částečně podobného způsobu života se udává 172 kal. na 1 kg těl. váhy za 24 hod.

Na tomto podkladě z množství mšic na jednom klasu průměrně žijících a z množství stébel na ploše 1 m² jsem vypočetl, že na ploše pole by obnášela celková újma na obilí 31·05 kg. (»Příroda«, roč. 13., strana 178.)

Při tom ovšem nesmí se zapomenout, že potrava jejich — ústrojné látky rostlinné — je příliš jednostranná. Látek dusíkatých, jichž jest k výstavbě těla potřebí, je poměrně málo proti uhlohydrátům, jakožto látkám pohonným a proto veliká část jich ve formě cukru a tedy se značným nábojem energetickým, odchází z těla a tvoří známou medovou rosu, jež je sice pochoutkou mnohým zvířatům, ale zároveň znamenitým hostitelem četné vegetace hubící rostlinu a prostředkem, jímž se zabraňuje čilá výměna plynů.

Ovšem tato zdánlivě ztracená energie není pro mšice bezcennou. Známo je, že na této medové rose zvláště rádi si pochutnávají mravenci, ba, že si své dojnice i do hnízd zanášejí a pečlivě opatrují proti četným škůdcům, zvláště z říše hmyzu.

Nejvíce nepřátel mají totiž mšice v různých hmyzech.

Z řad hmyzu blanokřídlého jsou to hlavně druhy lumčíků z rodu Aphidius, kteří kladou po vajíčku do měkkých těl mšic, kde larvy najdou dostatek výživy a jako dospělý hmyz vylétají malým otvorem, který zůstává jako znak zániku na zhynulých obětech. Velmi mnoho těchto charakteristických kůžiček s otvory našel jsem u Prociphilus bumeliae ve zkroucených listech na jasanu v době, kdy nenapadený hmyz už vesměs se stromu se odstěhoval.

Kdo neznal by mouchy v černožlutém rouše za slunného dne, poletující nad květinami. Dvoukřídlý tento hmyz, pestřenka (Syrphus), má veliký význam pro hospodářství. Naklade vajíček na listy různých rostlin, napadených mšicemi, ze kterých se vylíhnou pijavkovité larvy. Dostane-li se taková larva do kolonie mšic, je brzy s nimi hotova.

Neméně uznáníhodnými, ba ještě vydatnějšími hubiteli mšic jsou slunéčka a jejich larvy. Vajíčka slunéček rovněž bývají odkládána poblíž kolonií mšic. Jenom mšicím na jedovatých rostlinách (Aconitum), podle Reha, se vyhýbají.

Občas na listech nacházíme na dlouhých stopkách vajíčka. Jsou to vajíčka síťokřídlého hmyzu zlatoočky (Chrysopa), jejíž larva živí se rovněž vyssáváním mšic. Vyssáté kůžičky zavěšují se často na tuhých chloupcích této dravé larvy, že bývá jimi někdy celá pokryta.

Rovněž i roztoči napadají mšice. (Acarus coccineus Schr., Trombidium sericeum.)

Proti všem těmto hubitelům dovedou se mravenci rázně postavit na odpor a zachovat kolonii k svému užitku. Jak daří se mšicím pod ochranou mravenců, pozoroval jsem u mšic druhu Aphis idei, jež již po několik let obývají ostružiník za starou kůlnou, která je domovem nesčetných mravenců.

Nikdy na této lokalitě jsem nepozoroval, že by se tam rozmnožili škůdci mšic, aby kolonii dokonce ohrožovali zánikem, ačkoli jinde, kde mravenců není, bývá někdy těžko udržeti kolonii déle na témže místě.

Z ostatních nepřátel mšic, proti nimž jsou mravenci bezradní, padají na váhu, mimo člověka*) a ptáků, zvláště houby, jichž podhoubí protkává tělo napadených zvířat. Na příkl. Davis pozoroval ničivou činnost houby Empusa aphidis a praví, že někdy tak rychle a v takové míře se rozšiřuje, že záhy zahubí celou kolonii, ba někdy je těžko i nemožno lokalisováním zachovat alespoň jedince. Spolu s mechanickým účinkem deště má tedy počasí značný vliv na omezení rozvoje mšic v přírodě, neboť za počasí teplého a vlhkého daří se houbám.

---

*) Na vyhubení Schizoneura lanigera uvádí Banti několik receptů, z nichž některé stůjtež zde uvedeny:

1. petroleje	10·00	částí
rybího oleje	0·50	»
potaše	0·50	»
vody	89·00	»
	100	částí

Napadená místa natíral touto směsí štětcem a dodělal se plného výsledku.

2. sirouhlíku	10·	částí
rybího oleje	0·50	»
potaše	0·50	»
vody	89·	»
	100	částí

Na hubení mšic na růžích udává Russel tento recept:

Na 2 gallony (1 gallon = 4·5 l) vody, čajová lžice 40% nikotinového roztoku a ½ unce (1 unce = 28·35 g) mýdla z rybího tuku. Mýdlo nutno rozpustit v horké vodě. Neobjeví-li se plný účinek, nutno proceduru opakovat znovu.

Nekdy stačí též opětné postřikování obyčejnou vodou. Tím podporuje se zároveň ničení vyskytnuvších se plísní. Nicméně doporučuje k tomu účelu autor přidati síranu měďnatého (1 unce na 3 gallony vody). Ještě lepší účinek se jeví po předchozím postřikání vodou. Místo síranu měďnatého též se užívá sírného květu, jímž se rosttliny popráší bezprostředně po postřikání vodou.

K rozprašování solucí se nejlépe hodí rozprašovač pomocí stlačeného vzduchu (compressed-air sprayer), ale také docela dobře poslouží ruční stříkačka.

Nejúčinnějším jeví se však ničení vajíček postříkáváním v zimě 6—8% emulsí karbolinea a to většinou mladých větví, jen u některých (Pemphiginae, Schizoneurinae) starších větví a kmenů.

Pro uzavřené prostory, jako skleníky, užívá se také plynu na př. kyanovodíku.

Mnoho návodů a receptů na hubení mšice krvavé lze nalézti ve zvláštním otisku časopisu »Praktický hospodář«, roč. XIII. ve článku Dra. Smoláka: »Boj proti krvavé mšici«.

Aby se mohl živočich výhodně zmocnit energie potentiální, musí být tělo jeho vhodně upraveno. Chce-li mšice ssát, postaví chobot kolmo na stonek nebo list a štětinami, uloženými v rýze chobotu, proniká do pletiva rostlinného. Chobot představuje spodní pysk, kdežto štětiny při preparaci obyčejně jen 3 lehce od sebe se oddělující, jsou změněné mandibule a maxily. Právě maxily dají se těžce od sebe oddělit. Po celé

---

3. tabáku			30 g
amylalkoholu			50 g
alkoholu			200 g
měkkého mýdla			40 g
4. alkoholu (90%)	1·	část	5 %
mýdla	0·5	»	2·5%
vody	18·2	»	92·5%
	20·—	částí	100%

5. Mýdelné roztoky 10 částí mýdla na 90 částí vody daly výsledky slabší, tabáková voda vařením 1 kg tabákového listí v 5 litrech vody vůbec negativní.

6. mýdla měkkého černého	0·5	částí	1%
těžkého oleje dehtového	2·5	částí	5%
vody	47·	částí	94%
	50·	částí	100%

Za nejlepší považoval jmenovaný autor směs s dehtovým olejem. Při tom doporučuje se začít záhy z jara, odřezat všechny odumřelé, velmi napadené a zlomené větve, oškrábati infikované části a štětcem rozetříti připravenou směs tak, aby vnikla do všech trhlin kůry. Po případě i povrchové kořeny dlužno takto preparovat. Objeví-li se opět hmyz, nutno znovu celou práci opakovati. Injekce emulsí sirouhlíku a chlorového vápna, nebo síry, petroleje a nitrobensolu do půdy poblíž stromu Banti nedoporučuje, ježto jsou nebezpečné existenci rostlin.

délce mají 2 žlábky, jež přiložením na sebe vytvoří dva kanálky, z nichž jedním ssají se šťávy do zažívacího ústrojí, druhým vytlačuje se zvláštním mechanismem sekret ze slinných žláz.

Nemohou vzít za vděk kteroukoli rotlinou, nýbrž obyčejně určitý druh mšic živí se jen šťávami určitých druhů rostlinných, aneb alespoň druhů velmi příbuzných, a málo je těch, jež nejsou na určité rostliny vázány.

Tepelné energie, jako takové, živočichové nedovedou transformovat, ale přece temperatura hraje důležitou roli, neboť při zvýšené teplotě nastává prudší výměna energií, jak je to zvláště u poikilothermů patrno. Tak podle záznamů Bonnetových při teplotě nižší než 8—9° R přestává u samiček kladení larev.

Při nižších teplotách nastává zvláštní stav t. zv. ztuhnutí, avšak Kyber pokusy ukázal, že mšice častěji vydržely zimu — 6—8° R po několik minut. Pohlavní samičky Macrosiphum rosae vydržely od podzimních mrazů do ledna ve stavu ztuhnutí. Přeneseny pak do tepla, samičky po spáření, nakladly vajíčka. Lichtensteinovi podařilo se oživit mšice (Brevicoryne brassicae L. a j.) sněhem a jiním pokryté tím, že větve s nimi dal na nějaký čas do teplého písku.

Jak přispívá zvýšená teplota na rychlejší rozvoj, vidět z Mordwilkovy tabulky, sestavené podle Bonneta: za nižší teploty v listopadu bylo průměrné číslo odložených larev jen 2.75, kdežto v srpnu 3.6. Také novější pečlivé práce v tom směru jsou podnikány, zvláště v Americe. Russel v jižní Kalifornii, kde počasí dovoluje život mšicím po celý rok, shledal, že v měsících teplejších odkládají samičky M. rosae mnohem více larev než v měsících studenějších. Na př.:

Průměrné denní číslo odložených larev:

v říjnu	5.5
v listopadu	3.0
v prosinci	2.5
v lednu	3.0
v březnu	5.3

Podobné poměry našel též Davis u Macr. pisi. Menší výskyt během letních měsíců přičítá autor na vrub hojného rozmnožení hubitelů mšic z říše rostlinné (hub) i živočišné v této době, ale schopnost rozmnožovací se teplem zvětšuje.

Že barva kůže není lhostejnou je na bílední. Mordwilko udává, že mšice, žijící na částech rostlinných, vystavených slunci na př. na stromech nebo listech bývají barvy černé nebo alespoň tmavé, řidčeji zelené nebo barev světlejších a při tom lesklé na rozdíl od mšic žijících ve svinutých listech, hálkách nebo na kořenech, kde bývají nejčastěji bělavé a nelesklé.

Velmi často bývají mšice krásně zeleně zbarvené, jako listy nebo vůbec zelené části rostlin, na kterých žijí, takže mnozí badatelé (Macchiati) se domnívali, že je to podmíněno chlorofylem. Mnozí však to popírají (Willard, Przibram) a také má spektroskopická šetření) srovnáním spekter líhových extraktů listů a zelených mšic (Macrosiphum rosae) v laboratoři prof. Babáka ukázala, že nemůže býti řeči o chlorofylu jako takovém. Co se derivatu jeho týče, nemohu říci zatím nic určitého, ale zdá se, že zbarvení tohoto hmyzu je docela jiného rázu.

Všimněme si nyní v jaké formě mšice energii vydávají. Nejdříve budiž uvedena energie pohybová, ač pohyblivost jejich není nijak význačná, neboť je můžeme třebas pincetou pohodlně sbírati, aniž se snaží zachránit útěkem.

Mnohem hybnější jsou formy okřídlené, jež obyčejně zároveň s bezkřídlými nacházíme v téže kolonii. Bezkřídlé produkují ovšem mnohem více larev. Jejich tělo je takřka nabito embryi a mohou tedy přispěti k úžasnému rozvoji kolonie. Mají ovšem tu nevýhodu, že jsou připoutány k jedné rostlině, neboť takřka neopouštějí rostliny, na které se zrodily.

Za to okřídléné samičky, třeba tolik neprodukují, mohou svůj rod rozšiřovati na místa vzdálená, ještě nevyčerpaná. K tomu je jim třeba zvláštních orgánů. Skutečně také zvláštní orgány nacházíte na tykadlech, jež nejčastěji se uvádějí pode jménem čichových jamek, ačkoli jejich morfologické vzezření by spíše poukazovalo na nějaký ústroj, jenž by měl vztah k tlaku. (Obr. 6, 7.) V ohledu tom nebylo děláno žádných pokusů a na čichový ústroj soudí se pouze s toho, že u okřídlených forem, jichž úkolem je hledat nové výživné rostliny, je jich mnohem více, než u forem neokřídlených. (Obr. 6.) Avšak podle mých zkušeností nenacházejí okřídlené formy vhodných rostlin přímo, nýbrž rozletí se nahodile a nenajdou-li výživné rostliny, buď ji opouštějí, nebo hynou, což při tak úžasném množení, jako je u mšic, nepadá na váhu. Tak jsem pozoroval 13. IX. 1917 v Libějicích u Netolic, v zahradě Schwarzenberkova zámku, spoustu sexupárních samiček na listech pamelníku a keřů, ač v té době se stěhují z mléče, na němž se létem rozmnožují, zpět na rybíz. Na jaře rozmnožují se však jen na druzích rybízu a zdá se tedy, že neuplatní se zde nijak zvláštní chemický ústroj, třeba že tento druh má čichových jamek zvláště mnoho, nýbrž prostý fakt, že kdo netrefí, je ztracen.

Rovněž více je jich u samečků než u samiček a to i tehdy, jsou-li sameček neokřídlení. Ovšem že třeba pomyslit také na to, že na druhém článku nachází se jakýsi orgán, Flöglem popsaný, neznámé funkce, jenž by spíše mohl býti jakýmsi chemickým smyslem než čichové jamky.

K orientaci slouží také oči. Složené oči jsou podobné jako u ostatního hmyzu (jen u některých skupin jsou třifacetové), ale ocely vyvinuty jsou jen u okřídlených a to jedno na čele a dvě na dosální straně mediálně od složených očí (obr. 6a). To by nasvědčovalo tomu, že by ocely byly pro orientaci do dálky. Podle Demoll-Scheuringovy domněnky slouží ve spojení se složenýma očima na odhadování vzdálenosti.

Největší podíl energie ovšem připadá na vybavení energie mechanické, ale nelze podceňovati při tom ostatních forem energií. Značný podíl připadá jistě sekreci. Všimněme si nejdříve žláz slinných.

Wedde se domnívá, že sekret těchto žláz vstřiknut do pletiva rostlinného způsobí větší výron živných šťáv. Naproti tomu podle pokusů Busgenových, jakmile slinný sekret povahy bílkovité vnikne do pletiva, ztuhne toto a vytvoří pevnou pochvu kol štětin, takže se umožní pronikání jich do hloubky. Týž autor tvrdí, že takovéto kanálky možno dosti snadno v pletivech stonku sledovat. Ježto Millonovo reages barví je červeně, možno činidlem tím si práci usnadniti.

Dowitz shledal, že když rozetřel ve fysiologickém roztoku, po případě s přidáním glycerinu, mšice žijící na pelargonii (patrně Macrosiphum pelargonii Kalt.) po 24. hod. filtroval a tento extrakt pak přidal k červeným krvenkám (hovězím), nastala haemolyse. Látku povahy toxické, způsobující uvolnění haemaglobinu nazval »aphidolysinem« a považuje ji za jed podobný, jako se vyskytuje, u hadů, pavouků, much, některých rostlin atd., ovšem s menší působností.

Börner pak to opakoval a to na krvinkách různých zvířat a s extraktem různých druhů mšic a shledal, že stupeň rozpustnosti u různých krvinek je různý a zároveň, že také haemolytická mohutnost různých aphidolysinů je různá. Börner snažil se dopátrat, kde jsou tyto aphidolysiny v těle mšic uloženy. K tomu cíli užil metody nepřímé.

Zjistil, že tvoří se již v době embryonální, tedy ještě v době před přijímáním rostlinné potravy. Čerstvě odložená vajíčka révokazu nezpůsobila haemolysy. Avšak vajíčka krátce před uvolněním zárodku nebo larvy, jež ještě šťáv nessály, haemolysují jako dospělé mšice. Když však užil extraktu z lodyh vikve (Ervum tenuifolium) silně napadených mšicemi (Aphis viciae), ukázala se rovněž haemolyse, kdežto u extraktu z míst od mšic ušetřených nikoli.

Tyto haemolysiny se patrně v pletivech rostlinných velice rychle mění. Již po denním stání extraktu rostlin napadených mšicemi nebo umělé směsi šťáv rostlinných a šťáv příslušných parasitů se lysiny úplně neutralisovaly nebo alespoň tak oslabily, že přidané krvenky zůstaly pak nezměněné nebo jen z části rozpuštěné. Když se nechali působit současně všichni tři činitelé (extrakt nenapadených částí rostlin, extrakt příslušných mšic a krvenky), nenastala neutralisace aphidolysinů ani jich oslabení, nastala pravidelná haemolysa. Patrně afinita mezi krvenkami a šťávami mšic převážila.

Dalším důležitým zjevem je, že seslabení nebo neobjevení se haemolysy nastane účinkem šťáv rostlinných na extrakci mšic jen u příslušných druhů nebo alespoň druhů příbuzných. Na př. haemolysiny extraktu mšic žijících na vikvi, neutralisovaly se výtažky rostlin, na kterých mšice pravidelně žijí — Ervum tenuifolium, Vicia sepium, nikoli výtažky Artiplex hastatum. V prvém případě zůstaly přidané krvenky nerozpuštěné, kdežto v druhém byla zjevna positivní haemolysa.

Pozorujeme zde tedy jakýsi vztah mezi mšicemi a jejich hostitelkami. Börner tyto vztahy podepírá ještě jiným pozorováním.

Smícháním šťáv živočichů a rostlin k sobě náležejících, pozoroval sražení ve způsobě zákalu. Šťávy pak rostlin (Atriplex hastatum) a mšic (Aphis atriplicis) k sobě náležejících, smícháním ukázaly větší zákal než bylo-li k pokusu užito mšic cizích (Schizoneura lan.) s těmiž rostlinnými šťávami. V prvém případě jevila se podobnost (stejný zákal) s výtažky hálek zmíněných mšic (Aphis atriplicis). Na základě asi stejného stupně zákalu, soudí Börner, že na výtažek zdravých listů působí šťávy příslušných mšic v podobném smyslu jako účinkuje ssání mšic na šťávy buněk rotlinných.

Vliv haemolysinů mšic vidí Börner na rostlinách ve změně barvy v okolí pichu a pak v poruchách rostových — tvoření hálek. Proti toxickému pojetí Dewitzowu zdůrazňuje, že výskyt haemolysinu ve slinách mšic a jich neutralisace šťavami rostlinnými ukazuje na enzymy, jež mají vliv na trávení, po př. na tvoření hálek.

Jiný významný sekret je voskový. Buď jsou mšice jen jako poprášeny voskovým práškem, nebo u nich pozorujeme celá vlákna vosková a to někdy v takovém množství, že celé jejich tělo je jako ukryto v bílé vlně (obr. 8). Hlavní asi význam vosku spočívá v tom, že se zvířata chrání takto proti účinkům vody. Líhem se tento vosk snadno rozpouští a pak zbylé struktury bývají často důležitým znakem rozpoznávacím. Struktura žlaz je zřejma z obrázku 8.

Obraťme se nyní k jejich vývoji a cyklu životnímu.

Mšice v našich krajinách velikou většinou nakladou na podzim (asi v říjnu) na kůře blízko pupenů, na přízemních částech rostlin, řídčeji na listech vajíček. Životodárné paprsky jarní probudí život i v nich a tak někdy již v březnu objeví se larvy, jež pak se čtyřikrát svlékají, až dorostou na neokřídlené samičky, rodící živá mláďata bez oplození, tedy parthenogeneticky. To jsou zakladatelky (fundatrices).

Pak střídají se létem pokolení okřídlená i bezkřídlá, oboji partheno-genetická, o jichž rozdílech jsme již slyšeli. Konečně poslední generace agamních samiček asi v září (plodonosky, sexupara) dají původ samečkům a samičkám pohlavním, které po spáření kladou na známá již místa vajíčka. Hospodářsky je na př. významné, že na podzim nacházíme jich spousty na košťálech různých druhů kapust a tedy nepořádně uklizené pole na podzim znamenitě přispívá k jich přezimování, jak jsem to měl příležitost pozorovat již po několik let ve školní zahradě.

Zdá se, že tyto pohlavní generace jsou přivoděny vnějšími poměry, a to nedostatkem potravy a zvláště nízkou temperaturou, neboť za poměrů pro vzrůst rostlin po celý rok příznivých, nedochází k vývoji pohlavních generací a rozmnožování děje se nepřetržitě parthenogeneticky.

To bylo také pokusně potvrzeno. Konečně svědčí o tom i zkušenosti z krajů teplých, kde rostlinstvo celý rok vegetuje a kde tedy nedochází k vývoji pohlavních generací. (Viz o tom můj článek v Přírodě roč. 13., str. 221.)

Tak jednoduchý životní cyklus není však u všech druhů mšic. U některých druhů okřídlené agamní samičky pravidelně v určitou dobu roční opouštějí původní rostlinu a ubírají se na rostlinu jinou — stěhují se. Bývá to obyčejně koncem jara, nebo počátkem léta. Na podzim z této jen přechodní rostliny opět vracejí se na rostlinu původní. Znázorněno je to na diagramu v obr. 10, kde je také potřebné vysvětleno.

Jiný zajímavý cyklus životní popsal D a v i s u mšice Siphonaphis padi L. ve Spojených Státech Severoamerických, jak je znázorněno a vysvětleno na jeho diagramech.

Tedy vliv teploty působí nejen na vývoj pohlavních generací, nýbrž i na stěhování ovšem asi nepřímo tím, že teplotou se mění podmínky výživné, neboť přestěhováním nevyhnou se vlivům tepelným.

Ježto mšice ze stromů a keřů stěhují se létem na byliny a koncem léta se opět vracejí, hledal M o r d v i l k o příčinu stěhování v různých podmínkách výživných v různých dobách ročních, jednak na stromech a keřích, jednak na bylinách.

Proudění šťáv výživných síťkovicemi, v nichž hlavně nacházejí mšice potravu, je u stromů a keřů na jaře zvláště hojné, aby z reservních látek v kmenech nahromaděných dostalo se pupenům dostatečného materiálu na vytvoření větví a listů. Jsou tedy mšice v té době na nich žijící ve výhodných poměrech životních.

Jinak je tomu v horkých měsících letních. Vláhy v zemi bývá nedostatek, vypařování a dýchání, dějící se na účet uhlohydrátů, je za dlouhých dnů a vysoké teploty zvětšeno až mohlo by vésti k tomu, že by se více látek ztrávilo než může rostlina assimilací vyrobiti, kdyby neměla rostlina opatření čelící těmto nepříznivým poměrům. Následek toho však je, že v produkci a proudění organických látek nastává u stromů a keřů létem jakási stagnace.

Mimo to pro ssání je nepříznivo tuhnutí blan buněčných účinkem vysoké teploty. To vše nezůstane bez vlivu na mšice. Vliv nedostatečné výživy jeví se jednak v menších rozměrech tělesných oproti generacím předchozím a pak hlavně v tom, že nejsou schopny se rozmnožovat, nebo v míře jen nepatrné (na př. Drepanosiphum platanoides Schrk.., Chaitophorinella aceris Koch, Ch. testudinata Thorn., kde se mluví proto o jakémsi letním spánku, Aphis viburni Scop. a j.). Většinou však opouštějí stromy a keře, aby vyhledaly si vhodnější výživu na bylinách. Když i ty koncem léta počnou ukládat reservní látky do semen a listy a stonky poznenáhlu usýchají, vracejí se zpět na příslušné stromy a keře, kde je nyní opět doba proudění šťáv za účelem ukládání reserv v kmenech a kořenech. Ovšem druhy, které celý cyklus prodělávají na bylinách, uchrání se tím, že vyvine se pohlavní generace a samička odloží na zimu vajíčka. Kde se tak včas nestalo, přichází celá kolonie na zmar, což ovšem nic neznamená při tak úžasné schopnosti rozmnožovací, jako je u mšic. Také na stromech a keřích dochází ku vývoji pohlavních generací, které, jak se zdá, mají ústrojí zažívací vůbec zakrnělé (Schizoneura lanig.).

Jeli theorie M o r d v i l k o v a správná, pak by na místech vlhkých a v létech méně teplých bylo stěhování zbytečné. Skutečně také P. v. d. G o o t zaznamenává, že u druhu Aphis rumicis L. v chladnějších létech nepřeletuje velká část mšic na obvyklé byliny (mák, šťovík a j.), nýbrž zůstává na původním brslenu. Podobně i u Hyalopterus pruni Fabr. jen část opouští mandloňovité rostliny, aby se přestěhovala na rákos. Avšak okolnost ta je zároveň protinámitkou této theorie, ježto jedinci druhu Phorodon humili Schrk., kteří zároveň s jmenovaným výše druhem žijí na švestce, bezpodmínečně opustí počátkem léta švestku, aby hledali si

další výživy na chmeli. Příčinu toho vidí Mordvilko v různé organisaci tělesné u obou druhů, jež reagují různě na tytéž podmínky výživné.

Mordvilko snažil se to doložit také pokusem tak, že přesadil mšice (Siphonapis padi L., Aphis farfareae) z přechodní rostliny na mladé bujné výhonky rostliny základní, zastrčené do vody, ještě před přirozenou dobou stěhování. Výsledky však byly negativní, ačkoli koncem léta mohly býti docela se zdarem přenášeny.

Konečně ještě dlužno se zmíniti o jednom zajímavém orgánu, jenž se vyskytuje v abdomenu mšic, (jakož i u jiných homopter) v podobě dvou pruhů, které se obyčejně nad konečníkem, asi v šestém kroužku, spojují. Funkce byla velice různě vysvětlována; tak byl tento »pseudovitellus« považován za druhotný žloutek (Mečnikov), samčí gonady (Balbiani), exkreční orgán (Witlaczil).

Šulc pečlivým studiem na řezech i přímou preparací zjistil, že se zde jedná o sídlo symbioticky žijících organismů s největší pravděpodobností kvasinek (Schizosaccharomyces). Nazval tento orgán mycetomem, veliké buňky, chovající tyto houby mycetocyty. Domnívá se, že jsou tyto kvasinky pomocníky ve výměně látkové tím, že štěpí močany. Mšicím schází totiž Malpighické žlázy.

Peklo zjistil u mšice krvavé v mycetomu jako symbionty bakterie (Azotobacter), jež by mohly mít pro živočichy, živící se výhradně skoro uhlohydráty, důležitý význam pro opatřování dusíku. Bylo by to něco obdobného jako Bacterium radicicola na kořínčích luštěnin.

LITERATURA.

1. 1839. Burmeister H.: Handbuch d. Entomologie. Bd. 2.
2. 1845. Kaltenbach J. H.: Monographie d. Familien d. Planzenläuse. Aachen.
3. 1855. Ané: Remède contre la maladie de la vigne. Mulhouse.
4. 1857. Koch C. L.: Die Pflanzenläuse. Nürenberg.
5. 1860. Passerini G.: Gli Afidi con un prosp. dei generi ed alcune spec. nuove Italiane. Parma.
6. 1869. Planchon J. E. et Lichtenstein J.: Des modes l'invasion des vignobles par le Phylloxera. Montpellier.
7. 1869. Planchon J. E. et Lichtenstein J.: Note entomologique sur le Phylloxera vastatrix.
8. 1871. Balbiani M.: Mémoire sur la Génération des Aphides.
9. 1875. Lichtenstein M. J.: Zur Biologie d. Gattung Phylloxera.
10. 1877. Lichtenstein M. J.: Weitere Beitr. z. Gesch. d. Wurzelläuse.
11. 1878. Lichtenstein M. J.: Quelques observ. entomologiques.
12. 1878. Bargagli P.: I rimedi contra la Phylloxera vastatrix. Firenze.
13. 1880. Kessler H. F.: Neue Beobachtungen u. Entdeckung an d. auf Ulmus campestris L. vork. Aphidenarten. Cassel.
14. 1880. Papasogli: La Fillossera e la Nitrobenzina.
15. 1882. Bucton G. B.: Monograph of the british Aphides. London. (1876—82).
16. 1882. Kessler H. F.: Die auf Populus nigra u. Populus dilatata vorkommenden Aphiden-Arten. Cassel.
17. 1882. Witlaczil E.: Zur Anatomie d. Aphiden.
18. 1883. Will L.: Bildung des Eies u. des Blastoderms bei den viviparen Aphiden. Wiesbaden.
19. 1884. Horváth G.: Jelentés az országos Phylloxera-kiserleti állomás 1883-ik évi működéséről. Budapest.
20. 1884. Macchiati L.: Fauna e flora degli Afidi di Calabria. Firenze.

21. 1884. Witlaczil E.: Entwickelungsgeschichte der Aphiden. Zeitschrift für wissensch. Zoologie. Bd. 40.
22. 1885. Lichtenstein J.: Les Pucerons. (Monogr. des Aphidiens.)
23. 1886. Lichtenstein J.: Monogr. des pucerons du peuplier.
24. 1886. Kessler H. F.: Die Entwickelungs- und Lebensgeschichte von Chaitophorus aceris Koch., Ch. testudinatus Thornt. u. Ch. lyropictus Kessler. Halle.
25. 1888. Will L.: Entwickelungsgeschichte der viviparen Aphiden. Zool. Jahrb. 7. Anat. u. Ontog. d. Tiere. Jena.
26. 1889. Goethe, Zweifler, Christ: Betrachtungen über die Reblaus.
27. 1890. Goethe H.: Weinbau trotz Reblaus. Volksthümliche Belehrung über die Reblaus u. ihre Bekämpfung durch amerikanische Reben und deren Veredlung zum Schutze verseuchter u. bedrohter Weingärten Graz.
28. 1891. Büsgen M.: Der Honigtau. Jena. (Bes. Abdr. aus der Jen. Zeitschr. f. Naturw. Bd. 25.)
29. 1891. Spitzer S.: Ein Beitrag zur Lösung d. Phylloxerafrage in Ungarn. Eisenstadt.
30. 1892. Beer L. J.: Die Bekämpfung d. Reblaus (Phylloxera vastatrix u. d. falschen Mehltaues (Peronospara viticola) in Steiermark. Marburg a. d. Drau.
31. 1892. Henschel G.: Die Vernichtung der Reblaus. Anregung zu Versuchen, die Reblaus auf biologischer Grundlage zu bekämpfen. Leipzig u. Wien.
32. 1893. Čelakovský L. J.: O některých zrůdnostech na habru a smrku se objevujících. Praha.
33. 1894-95 Mordvilko A.: Къ фаунѣ въ анатоміи сем. Aphididae Прибеляницкаго края. Рабомы изъ Лабораторіи Зоологическаго Кабинета Императорскаго Варшавскаго Университета.
34. 1896. Mokrzecki S.: (Мокржецкій С): Нѣкоторыя наблюденія надъ цикламѣ половаго развитія Schizomura lanigera Hausm. Mém. Soc. Nat. Russie T. 20 Pt. 2 p. 23—28.
35. 1897. Mordvilko A.: Къ біологіи и морфологіи тлей (сем. Aphididae Pass.) Horae Soc. Ent. Ross., XXXI., стр. 253—313. C. — Petrohrad.
36. 1898. Visart O.: Sugli Afidi delle piante e sui modi di combatterli con particolare riguardo alla Schizoneura lanigera Hausm. Partici (Napoli.)
37. 1900. Banti A.: Gli Afidi e modi per combatterli. Estratto dell' Italia Agraria nel 20 Secolo. Pistoia.
38. 1900. Banti H.: La »Schizoneura lanigera« Hartig. Descrizione ed esperimenti per combatterla. Estratto dall' Italia Agraria nel 20 Secolo. Pistoia.
39. 1901. Nasonov N.: Курсъ энтомологіи. Частъ I. Наружные покровы насѣкамыхъ. Str. 80—90. (Кожныя железы.) Varšava.
40. 1901. Mordvilko A.: Къ біологіи и морфологіи тлей (сем. Aphididae Pass.) Частъ II. Horae Soc. Ent. Ross., T. XXXIII. No. 1—2 Petrohrad.
41. 1901. Pergande T.: The life history of two species of plantlice inhabiting both the witch-hazel and birch. U. S. Department of Agriculture, division of Entomolog. Washington.
42. 1901. Chittenden F. H.: The melon aphis. (Aphis gossypii Glov.) U. S. Dep. of Agr., Bureau of entom.
43. 1902. Polívka F.: Názorná květena zemí koruny české. 4 díly. Olomouc. (Při popisu rostlin uvedeny jako škůdci též různé druhy mšic.
44. 1905. Floegel J. H. L.: Monographie der Johannisbeeren-Blattlaus, Aphis ribis L. Sonderdr. aus d. Zeitschr. f. wissensch. Insekten-biologie.

45. 1905. Stevens N. M.: A study of the germ cells of Aphis rosae and Aphis oenotherae. Journ. exper. Zool. Vol. 2.
46. 1907. Cholodkovsky N.: Die Koniferen-Läuse Chermes Feinde der Nadelhölzer. Berlin.
47. 1907. Quaintance A. L.: The aphides affecting the apple. U. S. Dep. of. Agr., Bureau of Entomol.
48. 1908. Börner C.: Zur Biologie d. Reblaus Berlin.
49. 1908. Henrich C.: Die Blattläuse Aphididae der Umgebung von Hermannstadt.
50. 1908. Mordvilko A.: Таблицы для опредѣленія группъ и родовъ тлей (сем. Aphididae Pass.) Ежегодникъ зоологическаго музея императ. академіи наукъ. (Str. 353—384.) Petrohrad.
51. 1909. Bayer E.: Hemipterocecidie zemí českých. Otisk z 8. výr. zprávy 2. čes. stát. gymn. v Brně.
52. 1909. Bayer E.: Die Zoocecidien d. Insel Bornholm.
53. 1909. Börner C.: Über Chermesiden. Sonderabdr. aus d. Zool. Anz. Bd. 33, No. 17-18. Leipzig.
54. 1909. Davis J. J.: Biological studies on thri species of Aphididae. U. S. Dep. of Agric., Bureau of Ent. Washington.
55. 1909. Tullgern A.: Aphidologische Studien. Arkiv för zoologi. Bd. 5. Häfte 4. Upsala & Stockholm.
56. 1909. Zang W.: Neues und Altes von d. Reblaus. Darmstadt.
57. 1910. Börner C.: Flügeladerung d. Aphidina u. Psyllina. Sonder-abdr. aus d. Zool. Anzeiger. Bd. 36. No. 1.
58. 1910. Gillette C. P.: Plantlouse notes, family Aphididae. Reprinted from the Journal of Economie Entomology Vol. 3. No. 5.
59. 1910. Patch E. M.: Four rare Aphid genera from Maine. Maine Agricultural Experiment Station Orono.
60. 1910. Pierantoni U.: Origine e struttura del corpo ovale del Dacty-lopius citri e del corpo verde dell' Aphis brassicae. Boll. Soc. Natur. Napoli. Vol. 24.
61. 1910. Šulc Karel: »Pseudovitellus« und ähnliche Gewebe der Ho-mopteren sind Wohnstätten symbiotischer Saccharomyceten. Praha. (Sitzber. v. kön. böhm. Ges. d. Wiss. II. Classe.)
62. 1911. Kurdjumov N. V.: Ячменная тля (Brachycolus Korotnev Mordw. Труды Полтавской Сельско-Хозяйственной опитной станціи. Полтава.
63. 1911. Kurdjumov N. V.: Къ біологіи Бересклетовой тли. (Aphis evonymi.] Tamtéž.
64. 1911. Patch E. M.: Two species of Macrosiphum. Maine Agric. Exper. Station Orono.
65. 1911. Ross H.: Die Pflanzengallen (Cecidien) Mittel und Nord-europas, ihre Erreger u. Biologie u. Bestimmungstabellen. Jena.
66. 1912. Patch E. M.: Aphid pests of Maine. Food plants of the aphids. Maine Agric. Exper. Station. Orono.
67. 1912. Patch E. M.: Elm leaf curl and woolly apple aphis. Maine Agric. Exper. Station Orono.
68. 1912. Peklo J.: Über symbiontische Bakterien d. Aphiden. Ber. Deutsch. bot. Gesellsch. Bd. 30.
69. 1912. Pergande T.: The life history of the alder blight aphis. U. S. Dep. of Agric., Bureau of Entomol. Washington.
70. 1912. Phillips W. J. and Davis J. J.: Studies on a new species of Toxoptera, with an analytical key to the genus and notes on rearing methods. U. S. Dep. of Agric. Bureau of Entomol. Washington.
71. 1912. Theobald F.. V.: The Aphididae of the Hastings district. Hasting and East Sussex Naturalist. Vol. II., No. 1.

72. 1912. Theobald F. V.: Notes on the Aphides of the cultivated peas and the allied species of Macrosiphum. The Transaction of the Second Entomological Congress 1912.
73. 1913. P. van der Goot: Zur Systematik d. Aphiden. Tijdschr. v. Ent., del 56.
74. 1913. Patch E. M.: Aphid pests of Maine. 2. Willow family. Maine Agric. Exper. Station Orono.
75. 1913. Patch E. M.: Woolly aphids of the elm. Tamtéž.
76. 1913. Patch E. M.: Woolly aphids of the apple. Tamtéž.
77. 1913. Patch E. M.: A note on two elm leaf aphides. Reprinted from the Journal of Economic Entomology. Vol. 6. No. 3. New York.
78. 1913. Theobald T. V.: The British species of the genus Macrosiphum Passerini. Journ. Econ. Biol. Vol. VIII., No. 2.
79. 1914. Bayer E.: Moravské hálky (zoocecidie). Zprávy komise pro přírod. prozkoumání Moravy. Odd. zool. č. 15. Brno
80. 1914. Carlucci M.: La viticoltura italiana e la Fillossera Ann. R. Scuola sup. Agric. Portici (2) Vol. 12 p. 141—170.
81. 1914. Davidson W. M.: Walnut aphides in California. Bulletin of the U. S. Dep. of Agric.
82. 1914. Davis J. J.: The oat aphis. Bulletin of the U. S. Dep. of Agric.
83. 1914. Davis J. J.: The Yellow clover aphis. U. S. Dep. of Agric. Bureau of Entomol. Washington.
84. 1914. Patch E. M.: Fod Plant Catalogue of the Aphidae of the World. Pap. Maine agric. Exper. Stat. Entom. No. 72.
85. 1914. Patch E. M.: Maine Aphids of the Rose Family. Pap. Maine agric. Exper. Stat. Entom. No. 77.
86. 1914. Russel H. M.: The rose aphis. Bulletin of the U. S. Dep. of Agric.
87. 1914. Theobald F. V.: Notes on the green spruce Aphis. The Annals of applied Biology, Vol. T., No. 1.
88. 1915. Baker A. C.: The woolly apple aphis U. S. Dep. of Agr. Washington.
89. 1915. Davis J. J.: The pea aphis with relation to forage crops. U. S. Dep. of Agric. Washington.
90. 1915. Dewitz J.: Über das Verhalten d. Reblaus im Boden während kalten Jahreszeit. Nat. Zeitschr. Forst-Landw. Jahrg. 13 p. 367—369.
91. 1915. Faes H.: Le Phylloxéra gallicote dans le Vignoble vaudois. Terre vaudois Ann. 7 p. 269—270.
92. 1915. Forbes S. A.: Recent Illinois Work on the Corn Root-aphis and the Control of its Injuries. 28th Rep. State Entomol. Illinois.
93. 1915. P. van der Goot: Beiträge zur Kenntnis der holländischen Blättläuse. Eine monographisch-systematische Studie. Berlin.
94. 1915. Morgan T. H.: The predetermination of sex in Phylloxerans and Aphids. Journ. exper. Zool. Vol. 19.
95. 1915. Parrott P. J. and Hodgkiss H. E.: The status of Spraying Practices for the Control of Plant Lice in Apple Orchards. Bull. N. Y. agric. Exper. Stat. No. 402.
96. 1915. Theobald T. V.: African Aphididae. Part. II. Bulletin of Entom. Research, Vol. VI., Pt. II.
97. 1915. Theobald T. V.: Notes on a lime tree Aphis, Pachypappa Reaumuri, Kaltenbach, new to Britain. The Entomologist.
98. 1915. Wilson H. F.: Miscellaneous Aphid Notes, chiefly from Oregon. Trans. Amer. entom. Soc. Vol. 41.

99. 1916. Baker A. C. and Turner W. F.: Morphology and Biology of the green apple aphis. Reprint from Journal of Agricult. Research Dep. of Agric. Washington.
100. 1916. Baker A. C. and Turner W. F.: Rosy Apple Aphis. Journ. agric. Research Vol. 7.
101. 1916. Baker A. C.: The Identity of Eriosoma querci Fitch. Entom. News Vol. 27.
102. 1916. Baker A. C.: Identity of Eriosoma pyri. Journ. agric. Research Vol. 5.
103. 1916. Baker A. C.: A Review of the Pterocommini (Aphididae Hom.) Canad Entom. Vol. 48.
104. 1916. Brown K. B.: The specific. Effects of certain Leaf-feeding Coccidae and Aphididae upon the Pines. Ann. entom. Soc. Amer. Vol. 9.
105. 1906. Dewitz J.: Über die Einwirkung der Pfanzenschmarotzer auf die Wirtpflanze. Nat. Zeitschr. Forst-Landwirtsch. Jg. 14.
106. 1916. Ewing H. E.: Eighty-seven Generations in a Parthenogenetic Pure Line of Aphis avenae Fab. Biol. Bull. Woods Hole Vol. 31.
107. 1916. Gilette C. P. and Bragg L. C.: Two new Aphids, Capitophorus shepherdiae and Siphocoryne aquatica. Entom. News Vol. 27.
108. 1916. del Guercio G.: Afidi raccolti nella Somalia italiana meridionale. Redia Vol. 11.
109. 1916 Hollinger A. H.: Aspidiotus ulmi Johns. Canad. Entom. Vol. 48.
110. 1916. Chrystal R. N.: The Life History of Chermes cooleyi Gillette in Stanley Park, Vancouver, B. C. 46th ann. Rep. entom. Soc. Ontario.
111. 1916. Maxson A. C.: Some Unpublished Notes on Pemphigus betae Doane. Journ. econ. Entom. Vol. 9.
112. 1916. Paddock F. B.: Observations on the Turnip Louse. Journ. econ. Entom. Vol. 9.
113. 1916. Parker J. R.: The Western Wheat Aphis (Brachycolus Aritici Gill). Journ. econ. Entom. Vol. 9.
114. 1916. Parrott P. J., Hodgkiss H. E. and Lathrop F. H.: Plant Lice Injurious to Apple Orchards. T. Studies on Control of Newly-Hatched Aphides. Bull. N. Y. agric. Exper. Stat. No. 415.
115. 1916. Patch E. M.: Pink and Green Aphid of Potato. (Macros. solanifolii Ash. Pap. Maine agric. Exper. Stat. Entom. No. 81.
116. 1916. Patch E. M.: Concerning Problems in Aphid Ecology. Journ. econ. Entom. Vol. 9.
117. 1916. Patch E. M.: Woolly Aphid of Elm and Juneberry. (Schizoneura americana in part. of authors.) 31st ann. Rep. Maine agric. Exper. Stat.-Bull. No. 241.
118. 1916. Peklo J.: O mšici krvavé. Zeměděl. archiv, roč. 7.
119. 1916. Phillips W. J.: Macrosiphum granarium, the English Grain Aphis. Journ. agric. Research Vol. 7.
120. 1916. Rosen H. R.: The Development of the Phylloxera vastatrix. Leaf Gall. Science N. S. Vol. 43.
121. 1916. Ross W. A.: The Susceptibility of the Eggs of Aphis pomi and Aphis avenae to Hydrocyanic Acid Gas Formation. Canad Entom. Vol. 48.
122. 1916. Schneider-Orelli O.: Zur Biologie von Phylloxera vastatrix. Verh. schweiz. nat. Ges. Vers. 97, Tl. 2.
123. 1916. Schneider-Orelli O.: Untersuchungen über die Blutlaus. (Schizoneura lanigera Hasm.) Mitt. schweiz. entom. Ges., Bd. 12.

124. 1916. Theobald F. V.: Aphididae found on the apple in Britain and the description of a new species from Africa. The Canadian Entomologist.
125. 1916. Theobald F. V.: Notes on Aphididae found in Auts' Nests. The Entomologist.
126. 1916. Theobald F. V.: Notes on new and little known British Aphides. The Entomologist.
127. 1916. Webster F. M.: The Spring Grain Aphis or »Green Bug« en the Southwest and the Possibilities of an Outbreak in 1916. U. S. Dept. Agric. Bur. Entom. Circ. No. 55.
128. 1916. Wilson H. F.: Additional Notes on the genus Pterocomma. Ann. entom. Soc. Amer. Vol. 9.
129. 1917. Allard H. A.: Further Studies of the Mosaic. Disease of Tobacco. Journ. agric. Research. Vol. 10.
130. 1917. Baker A. C.: Some Sensory Structures in the Aphididae. Canad. Entom. Vol. 49.
131. 1917. Baker A. C.: Life History of Macrosiphum illinoisensis, the Grapevine Aphis. Journ. agric. Research. Vol. 11.
132. 1917. Baker A. C.: On the Chinese Gall. Entom. News. Vol. 28.
133. 1917 Baker A. C. and Davidson W. M.: Woolly Pear Aphis. Journ. agric. Research. Vol. 6.
134. 1917. Davidson W. M.: Little Known western Plant Lice. II. Journ. econ. Entom. Vol. 10.
135. 1917. Davidson W. M.: The Reddish-Brown Plum Aphis. (Ropalosiphum nympheae Lin.) Journ. econ. Entom. Vol. 10.
136. 1917. Dewitz J.: Über Hämolysine (Aphidolysine) bei Pflanzenläusen. Zool. Anz., Bd. 48. — Serobiolog. Studien über Blattläuse und deren Wirtspflanzen, von Thiem. Nat. Wochenschr., Bd. 32.
137. 1917. Essig E. O.: Aphididae of California, New Species of Aphididae and Notes from Various Parts of the State, but Chiefly from the Campus of the University of California, Berkeley, California. Univ. California Public. Entom. Vol. 1.
138. 1917. Gillette C. P.: Two New Aphid Genera and some. New Species. Canad. Entom. Vol. 49.
139. 1917. Gillette C. P.: Some Colorado Species of the Genus Lachnus. Ann. entom. Soc. Amer. Vol. 10.
140. 1917. Gillette C. P. and Bragg L. C.: The Migratory Habits of Myzus ribis Lin. Journ. econ. Entom. Vol. 10.
141. 1917. Glaser R. W.: Anthocyanin in Pterocomma smithiae (Mon.). Psyche, Vol. 24.
142. 1917. Grassi B. and Topi M.: Esistona diverse razze di fillossera della vite? Rend Accad. Lincei, Vol. 26. Gem. 1.
143. 1917.: Kelly E. O. G.: The Green Bug (Toxoptera graminum Rond.) Outbreak of 1916. Journ. econ. Entom. Vol. 10.
144. 1917. Matsumura S.: A list of the Aphididae of Japan, with Description of New Species and Genera. Journ. Coll. Agric. Sapporo, Vol. 7.
145. 1917. Merill J. H.: Further Data on the Relation between Aphids and Fire Blight (Bacillus amylovorus). Journ. econ. Entom. Vol. 10.
146. 1917. Patch E. M.: Eastern Aphids, New or Little Known. Journ. econ. Entom. Vol. 10.

147. 1917. Peterson A.: Studies on the Morphology and Susceptibility of the Eggs of Aphis avenae Fab., A. pomi Deg., and A. sorbi Kalt. Journ. econ. Entom. Vol. 10.

148. 1917. Ross W. A.: The Secondary Host of Myzus cerasi. Canad. Entom. Vol. 49.

149. 1917. Ross W. A.: General Notes on Aphids which Occur on Apple Trees. 47th ann. Rep. entom. Soc. Ontario.

150. 1917. Shinji G. O.: Mating Habit of the Cottony Cushion Scale. Entom. News Vol. 28.

151. 1917. Shinji G. O.: Notes on Aphids. Psyche, Vol. 24. (Chaitoph. coleoptis.)

152. 1917. Smolák J.: Boj proti krvavé mšici. Stanice pro choroby rostlin při král. čes. zem. stř. šk. hosp. v Roudnici nad Labem.

153. 1917. Theobald F. V.: The Aphid of tea, coffee and cacao. Bull of Entomolog. Research. Vol. VII, Pt. IV.

154. 1917. Zweigelt F.: Blattlausgallen, unter besond. Berücksichtigung der Anatomie u. Aetiologie. Centralbl. Bakt. Parasit. Infektkr. Abt. 2, Bd. 47.

155. 1917. Yingling H. C.: Aphid Eggs in Texas. Journ. econ. Entom. Vol. 10.

156. 1918. Gillette C. P. and Bragg L. C.: Aphis saliceti (Kalt.), Siphocoryne pastinacae (Lin.), and Allied Species. Canad. Entom. Vol. 50.

157. 1918. Jackson D. J.: Notes on the Aphides of Ross-Shire, with Description of Two Species New to Science. Scottish Natural. 1918. (Macroseph. allii Licht. and Pemph. glebae nn. spp.)

158. 1918. Paddock F. B.: Texas Aphid Notes. Journ. econ. Entom. Vol. 11

159. 1918. Richardson Ch. H.: The Pulsatile Vessels in the Legs of Aphididae. Psyche, Vol. 25.

160. 1918. Steven H. M.: Contributions to the Knowledge of the Family Chermesidae. Nr. 1: The Biology of the Chermes of Spruce and Larch and their Relation to Forestry. Proc. R. Soc. Edinburgh Vol. 37.

161. 1918. Swain A. F.: New Aphididae from California. Trans. Amer. entom. Soc. Vol. 44. (nn. sp. in: Myzocallis, Symydobius, Nectarosiphon, Lachnus, Aphis, Cerosipha.)

162. 1918. Theobald F. V.: African Aphididae. Part. III. Bull. of Entom. Research, Vol. VIII.

163. 1919. Drastich L.: Z biologie mšic. Příroda r. XIII., str. 219—226.

164. 1914—1919. Mordvilko A.: Aphidodea. (Выпускъ 1—2.) Узауна Россіи и сопредѣльныхъ стпанъ, преимущественно по коллекціямъ зоологическаго музея Россійской академіи наукъ. Петроградъ.

165. 1920. Bayer E.: Synopsis zoocecidií středoevropských se zřetelem k zemím čes. zvl. otisk z »Čas. mor. zem. musea« z r. 1916 až 1920. Brno.

166. 1920. Theobald F. V.: Aphididae of Persia. Bull. of Entomol. Research, Vol. XI.

NÁLEZY NĚKTERÝCH VZÁCNÝCH A ZAJÍMAVÝCH MOTÝLŮ V OKOLÍ PODĚBRAD.

Fr. Pokorný.

Lázně Poděbrady jsouce položeny v Labské nížině a obklopeny listnatými lesy a háji, jsou velmi dobrým působištěm pro entomologa vůbec, zejména však pro lepidopterologa.

Ztrávil jsem v Poděbradech již v r. 1919 několik letních týdnů a ač nemohl jsem z důvodů zdravotních podnikati příliš časté výlety do lesů od města poněkud vzdálených, učinil jsem přes to zajímavé úlovky některých motýlů.

V r. 1921, kdy jsem věnoval větší pozornost bezprostřednímu okolí města, našel jsem opět některé vzácné druhy, jichž zjištění v okolí Poděbrad jest pro lepidopterologa nejen zajímavé, ale i do jisté míry překvapující.

Tak v roce 1919 ulovil jsem v lese »boru«, kde však jest také mnoho listnatých stromů, zejména dubů, dva exempláře motýla Dicycla oo, který byl až dosud hlášen jen z jediné české lokality, totiž z Brandýsa n. L., kde jej dle svého udání chytil p. dr. Maličký. Nálezem mým jest udání p. dr. Maličkého o existenci tohoto motýla v Čechách plně potvrzeno.

Kromě toho chytil jsem v témž roce v olšovém hájku u plovárny poděbradské píďalku Lobophora sexalisata v 5 exemplářích, o které praví dr. Sterneck ve svém »Prodromu české motýlové fauny«, že se nalézá jen v blízkém okolí Prahy a v severních Čechách, avšak také zde jen velmi zřídka.

V r. 1921 byly mé úlovky hojnější a zajímavější. Především chtěl jsem zjistit a potvrdit objev člena naší entomologické společnosti p. Štichy, který v jedné z našich pravidelných týdenních schůzek předložil krásný exemplář motýla Melitaea maturna uváděje, že jej ulovil dne 13. června 1920 v lesích u Velkého Oseka, tedy v sousedství Poděbrad. Ježto dr. Nickerl ve svém díle o českých motýlech o tomto motýlu se nezmiňuje, dr. Sterneck pak ve svém Prodromu velmi kategoricky praví, že motýl ten se v Čechách nevyskytá, byl objev p. Štichy jistě překvapující a pro přesné určení české fauny denních motýlů velmi důležitý.

Proto vydal jsem se společně s členem naší společnosti p. ing. Štraubem, který rovněž se léčil v láznich poděbradských, do blízkých lesů u Velkého Oseka, kde jsme ve dnech 7. a 9. června ulovili každý po dvou exemplářích tohoto motýla, čímž objev p. Štichy potvrzen. Mnou chycené dva kusy nalézají se v našem Národním museu, jako první české Mel. maturna ve sbírkách musejních. Později dozvěděl jsem se od jistého kutnohorského sběratele, že motýl tento byl v r. 1921 v lesích oseckých dosti hojný a že nalezl více čerstvých pup zavěšených výhradně na kmenech dubů, ač housenka žije na jasanu. Proč Joukl přečeštil motýla toho na »hnědáska osykového«, jest mi záhadou.

NOVINKY ZVÍŘENY BROUČÍ MALÝCH TATER.

(J. Roubal.)

Bembidion pygmaeum F. a. coelesticolor n.

Aberratio colore analogica nonnullis aliis p. e. B. lampros Hbot a. coerulextinctum Rtt., nigricorne Gyll. a. Wohnschaffei Heinem., punctulatum Drap. a. Lutzi Rtt., varium Ol. a. nigrocyaneum Wagn., obliquum Strm. a Frey muthi Wagn.) Laete cyaneum, vel obscure cyaneum.

Dumbír. VII. 1920, 1921, sub lapidibus cum forma typica.

Velmi nápadná barevná odchylka krásně modrá, nebo tmavo modrá, jako tomu je analogicky u druhů nahoře citovaných.

Malé Tatry: Dumbír, VII. 1920, 1921, pod kameny.

Atheta aquatilis Thous. v. retracticollis n.

Nápadně štíhlejší, užší než nominátní forma se štítem velmi silně ku spodině zúženým (u nom. formy čtvercový!), skoro srdcovitý. M. Tatry, V. 1922. Typo angustior, gracilior, thorace basin versus manifeste angustato. R. Č. S. Tatra minor, X. 1922.

Neuraphes glabricollis n.

Černý nebo černohnědavý, okončiny červenožluté. Hlava krátce, ostatní tělo dlouze, dosti hustě, zlatově pýřité.

Hlava příčná, velmi málo užší než štít napřed, oči silně vypuklé, tupě konické. Tykadla: prvé 2 čl. cylindrické, značně delší šířky, 3—6 růženco vité, nebo skoro růženco vité, 6 nejmenší, 7—10 příčné, 7 málo příčný a užší následujících, 3 předposlední skoro 2× širší délky, poslední široký, tupě zašpičatělý, delší než širší; 7 —11 tvoří kyj.

U oka okrouhlá, hluboká jamka od tohoto značně vzdálená. Partie hlavy mezi očima, před jamkami, prostředně silně konkávní, při kořenech tykadel ohraničená na každé straně hrbolkem. Temeno a partie mezi jamkami konvexní.

Štít, ne příliš delší šířky, značně široký, před předkem zaokrouhleně mírně rozšířen a tu nejširší, k zadním rohům v mělké linii zúžen a u těchto zase rozšířen, u předního okraje značně úzký.

Před spodinou se 4mi dosti hlubokými, stejnými, velkými jamkami, uprostřed s mocným podélným kýlem. Úplně hladký. Krovky přiměřeně dlouhé, eliptičně vejčité, značně klenuté, se 2 podlouhlými jamkami u base, okolo štítku zdvižené, před prostředkem příčně vtlačené, vnější slabší basální jamka vně s poměrně slabým kýlem. Sotva znatelně tečkované. Krovečné pohlavní distinkce chybí. Délka 1·3 mm. Liší se od ostatních druhů podrodu Neuraphes s. s., od angulatus Müll. tím, že jest na př. nápadně menší, má širší hlavu, jinaký štít, tento bez obdivu-

hodného, nápadného, krásného chomáče zlatožlutých chloupků na předních rozích, od rubicundus Schaum., bescidicus Reitt., carinatus Muls. už barvou, od prvých dvou dále konkávním temenem, jinými tykadly, klenutými krovkami, od carinatus Muls., jemuž se ještě nejvíce podobá, zejména špičatě vystupujícíma očima, kratším, daleko ne tak štíhlým štítem, klenutými krovkami, zavalitějším a větším celým tělem atd. Od elongatus Müll. na prvý pohled zcela hladkým štítem, od imitator Blatt tím, že není i na krovkách úplně hladký a že nemá po okrajích nápadné opýření etc.

RČS.: Baň. Bystrica, V. 1922, 4 ex. Velmi vzácný, neboť i po nejúsilovnějším výhradném pátrání nebyl ani nejbližší dny na původní lokalitě znovu nalezen.

Nigro-castaneus, extremitatibus testaceis. Aureopubescens. Differt a proximis speciebus subgeneris Neuraphes s. s.: ab angulato Müll. statura valde minore, capite latiore, thorace non parallelo, sine characteristicis pilis aureis prope angulos posteriores, a rubicundo Schaum. et bescidico Rtt. colore, vertice convexo, antennis etc., a carinato Muls colore elytris valde convexiaribus etc., praecipue oculis conicis, vehementer prominuentibus, thorace latiore, breviore etc., ab elongatulo Müll. thorace impuctato, ab imitatore Blatt elytris tamen punctulatis, marginalibus pilis deficientibus etc. RČS.: Baň. Bystrica, V. 1922, ex. 4.

Euconnus pubicollis Mü. a. nigrofasciatus n.

Krovky u kořene a na špičce červenohnědě, střed na příč černý. Nápadná forma v náplavu Hronu u Ban. Bystrice, 7. IV. 1921. Ebytris rubro-castaneis, fascia media transversa nigra. RČS.: Baň. Bystrica, ad Hron-flumen. 7. IV. 1922.

Phyllotreta Hochetlicheri Fleisch, (W. E. 7. 1917, 17.) a. extincta n.

Znamenitý brouk tento, na základě 1 ex. od Záhřebu popsaný, žije i u Baň. Bystrice (Sac. Ent. XXXVI, Nro 7, 27.) a u 2 ex. jsem zjistil i novou ab. bez charakteristické žluté skvrny u kořene krovek V. 1922.

Maculis basalibus elytrarum extinctis.

RČS.: Baň. Bystrica, V. 1922, ex. 2.

Hallomenus binotatus Quens. a. adumbratus n.

Forma typica elytris brunneo-testaceis (Seidlitz in monographia Melandr., Naturg. d. Ins. Deutsch., Col. V. 2, p. 456: »Die Färbung ist hell braun...«), a. adumbratus nigris, basi macula M-formi testacea, sive nigrobrunneis basi tantum testacea, sutura apiceque brunnescentibus; thoracis maculis confluentibus. Čsl.: M. Tatry, in Petasitis foliis, 26. VI. 1921. (Etiam Galicia: Lwów.)

Podle Seidlitzovy monografie v hořejší diagnose citované, jsou krovky světle hnědé; nové ab. má černé s basální světlou skvrnou v podobě M, nebo černohnědé se světlou basí švem a špičkou skvrny štítové splývavé. M. Tatry, na listech devětsilu 26. 4. 1921. (Též u Lvova.)

POZNÁMKA.

V tomto časopise XIX. (1922) č. 1—2, str. 17, odst. II. se praví, že je Mordella aculeata L. a. pragensis Roub. rovna Mordella aculeata L. v. vestita Em. a viridescens Costa. Aberrace pragensis Roub. je ale forma jiného druhu, než ke kterému patří jako varieta to, co se za »vestita Em.« považuje, neboť dle nejmodernější kritické monografie: Viktor Apfelbeck: Rev. der palaearkt. Mordella-Arten aus der aculeata-Gruppe, Ann. Mus. Nat. Hung., XII. (1914), 605—622, je vestita Em. ab. k druhu leucaspis Küst., a kdežto a pragensis Roub. je morfologicky, druhově aculeata L. a ve znacích aberrativnosti její aberrací, Parallelně pak analogem k podobně zbarveným aberracím jiných druhů, na př. a. Fleischeri Em., kterou klade Apfelbeck jako vývin k brevicauda Costa. A. viridescens Costa tento neuvádí, ale ta rovněž k aculeata L. nepatří. Tedy koncepce na základě nového rozdělení a rozložení bývalé M. aculeata L. udrží aberraci pragensis pravé aculeata L., neboť zmíněná monografie, str. 617, o takovém zbarvení a irisaci tomentu nic nepraví a může tu rozhodovati jen osobní názor, chce-li kdo nebo nechce valenci tuto uznati nebo ne; ne-li, pak třeba zrušiti desetitisíce jiných barevných, t. zv. a. c. odchylek u brouků ostatních, jichž autory jsou ale právě všichni přední autoři. J. Roubal.

DE NOVIS BUPRESTIDARUM REGIONIS PALAEARCTICAE SPECIEBUS (II).

Dr. Jan Obenberger.

13. **Agrilus Albaniae m. n. sp.**

Patria: Albania.
Long.: 5·5 mm.

Convexus, cylindricus, elongatus, laete cupreus, *Agrilis hyperici* Crtz. ac *Solieri* Gory simillimus, ab eis, ut sequitur, discrepans:

1. Colore, pube ac capitis forma *Agr. hyperici* simillimus, sed: fronte latiore, carina praehumerali thoracis distincta, carina laterali thoracis (quae apud *hyperici* fere recta est) paulo in medio curvata, carina submarginali antice plus distante ac praecipue elytrorum pube secundum suturam densius agglomerata valde diffinis.
2. Etiam *Agrilo Solieri* similis, sed fronte latiore, frontis lateribus plus obliquatis ac fere rectis, frontis sculptura crassiore, thorace robustiore (illo *hyperici* Crtz. simillimo), thoracis carina praehumerali minus forti ac paulo longiori, antennis crassioribus, thoracis sculptura crassiori, forma carinarum thoracicarum ac capite convexiore discrepat.

Gulari lobo integro, rotundato, abdominis segmento ultimo apice rotundato. Tarsorum posticorum articulo primo duo sequentes longitudine adaequante.

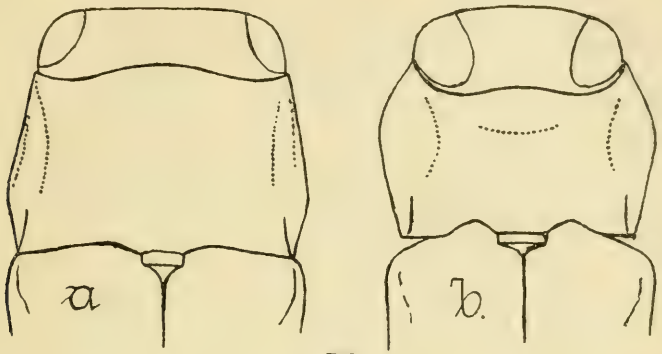

II.

Druh tento podobá se neobyčejně dvěma evropským druhům: *Agr. hyperici* Crtz. a *Solieri* Gory.

Barva a způsob opýření je jako u *hyperici*, podbradek je bez výkrojku, zaokrouhlen, poslední čl. abdominu je celistvý, zaokrouhlen na konci. První čl. zadních tarsů je tak dlouhý jako dva následující.

Skulptura a celkový tvar se úplně podobá k *hyperici* Crtz. Od druhu tohoto liší se: širším čelem, praehumerálním žebérkem na štítě, jež zde je velmi zřetelně vyvinuto a jež u *hyperici* vůbec chybí, postranním (laterálním) žebérkem na štítě trochu uprostřed prohnutým; submarginalní žebérko odstává vpředu silněji. Hlavně však tím, že chloupkování je podél švu zhuštěno v dosti zřetelnou podélnou pásku, jako u *Solieri*.

Od tohoto druhu liší se skulpturou atd., jež je zcela rozdílná a upomíná více na *hyperici*; kromě toho: širším čelem, více šikmými a při tom rovnými, neprohnutými kraji čela, robustnějším štítem a hrubší skulpturou čela i štítu, slabším, ne tak ostrým praehumerálním žebérkem, silnějšími tykadly atd.

14. **Agrilus Andrewesi m. n. sp.**

Patria: Cachemere: Dalhousie. (Coll. H. C. Andrewes).

Long.: 8·3 mm.

Forma exemplaris robusti *Agr. viridis* L., cupreus, convexus, haud nitidus, dense, granulose ac minute sculptus; superficie pube curta, sparsa, tenui, luteola, sericea, parum distincta tectus. Capite lato, fronte fere quadrata, in medio impressa, vertice impresso, dense longitudinaliter striato. Antennis aeneis, ab articulo quarto dentatis. Gulari lobo profundissime emarginato. Thorace medio longitudinaliter sulcato latitudine maxima in parte quarta anteriori, ad anticem

fortius, ad basim paulo attenuato, dense transversaliter striato-rugoso. Carina praehumerali nulla, carina marginali leviter curvata. Thorace, praecipue lateribus pubescente. Scutello fortiter carinato. Elytris apice subacuminatis, sed rotundatis, sculptura rudi, densissima, granulosa minuta; pube aequali luteola, sed haud nimis distincta. Abdominis segmento primo integro, segmento anali integro, rotundato. Tarsorum posticorum articulo primo tres sequentes longitudine adaequante. Unguiculis fortiter dentatis, partibus interioribus leviter inversis.

Duo specimina speciei haec distinctissimae a domino claro Carabologo *H. C. Andrewes,* Esq. Lugiuni determinanda accepi.

Druh tento tvarem připomíná některé zavalité a veliké kusy *Agr. viridis* L. V systému patří však spíše k *albogularis* Gory.

Temně měďový, téměř bez lesku. Hustě a drobně zrnitý. Celý povrch je pokryt krátkým a sporým, jemným žlutavým opýřením, jež je však většinou méně zřetelné. Hlava je široká, čelo je krátké, čtvercovité, uprostřed vtisklé; témě je hustě podélně rýhované. Tykadla jsou měďová; podbradek je velmi hluboce vykrojen. Štít je uprostřed podélně, úzce vtisklý v podobě podélné brázdičky; v přední čtvrtině nejširší, dopředu silněji, dozadu slaběji zúžený, hustě příčně vráskčitý, bez praehumeralního žebérka; po stranách dosti hustě a zřetelně opýřen. Krovky s konci slabě přiostřenými, ale zaokrouhlenými; krovečná skulptura je velmi drsná, velmi hustá, ale drobná. Poslední článek abdom. je zaokrouhlen, bez výkrojku.

Dva kusy tohoto podivného druhu poslal mi k určení známý anglický Carabolog pan H. C. Andrewes, Esqu. V Londýně.

15. **Agrilus Shamyl m. n. sp.**

Patria: Caucasus.
Long: 6·3 mm.

Aureolus, nitens, superficie tota pube brevi aequali albosericea tectus. Convexus, cylindricus, corporis forma *Agrilo viridi* L. haud dissimilis; capite convexo fronte lata, lateribus fortiter sinuatis, antennis aeneis, curtis, ab articulo quarto (incl.) dentatis, albido pubescentibus. Fronte pube albosericea radialiter disposita tecta. Gulari lobo rotundato, integro. Thorace subtiliter sculpto, in medio latissimo, ad anticem lateribus fere paralellis, ad basim fortius attenuatis, carina basali fere recta, dein ad anticem subito recurva ac prope marginem anticum leviter sinuata. Carina submarginali recta ac ita cum illa laterali paralella, ac usque ad medium maxime approximata, sed ne basi quidem coniuncta, a medio thoracis longitunidis valde divergente. Thorace antice transverse, haud profunde impresso; scutello carinato. Elytris illis speciei *Agrilus viridis* L. simillibus, apice rotundatis, convexis, minutissime ac aequaliter albopubescentibus. Seg-

mento anali integro, rotundato. Pedibus viridibus, tarsorum posticorum articulo primo tres sequentes longitudine haud attingente.

Krásný, zlatově zabarvený druh, tvarem těla upomínající na *Agr. viridis L.* Kienutý, válcovitý, dozadu zúžený. Celý povrch těla jest pokryt pravidelným, jemným a běloskvoucím opýřením. Hlava je široká, strany čela jsou silně prohnuté; čelo je pokryto bílým opýřením, jež paprskovitě vychází z jednoho bodu před středem. Podbradek je zaokrouhlený, bez výkrojku. Štít je jemně příčně vrásčitý, nnjširší uprostřed, dopředu rovněž rovnoběžný, dozadu silněji zúžen; vpředu uprostřed slabě vtisklý. Štítek je příčný, s žebérkem. Krovky jsou podobně upraveny jako u typické formy druhu *viridis* L., velmi jemně, stejnoměrně pokryty krásným, krátkým, bílým a hedvábitým tomentem. Poslední článek abdominu je zaokrouhlen, bez výkrojku.

Systematicky patří druh tento mezi druhy kolem *roscidus* Ksw.

16. **Trachys Sbg. Habroloma) amurensis m. n. sp.**

Patria: Sibiria orientalis: Vladivostok.

Long: 2·3 mm.

Speciet *Trachys Pandellèi* Fairm. (vide fig. b) **mediterraneae** similima, eodem colore nitido, aeneo, similibusque maculis nonnullis minus distinctis violaceis in elytrorum disco, pube brevi albida sparsa simili quam apud *Pandelléi,* sed ab ea specie occidentali caracteribus sequentibus valde discedens:

1. Capite latiore, in medio haud profunde sed late impresso, oculorum marginibus interioribus (desuper observatis) subangulosis.

2. Thorace latiore, lateraliter fortius rotundato, angulis anticis fortius productis ac acutis; secundum marginem lateralem utrumque (sed margini hinc haud nimis approximata) impressione profunda longitudinali. Margine antico thoracis fortius emarginato; impressione thoracis angulorum anticorum simili uti apud *Pandelléi* Fairm.

3. Elytris ad apicem minus acuminatis, grossius sculptis, nitidioribus, carina humerali integra distinctiori.

Prosterno lato, impunctato, ad apicem valde dilatato, paralellopipedo.

A militibus rei publicae Čechoslavicae Sibiriae bellum gerentibus inventa. Unum exemplar in collectione mea, secundum in coll. Domini Dr. Jureček, ab eo inventum.

Druh tento (fig. a) jest až nápadně barvou, opýřením atd. podoben středomořskému druhu *Trachys Pandelléi* Fairm., který zvláště na Sicilii hojně přichází. Od druhu tohoto liší se nový druh v podstatě takto:

1. Hlava jest u *Amurensis* (viz obr. a) větší a hlavně širší, s nesice hlubokým, ale širokým vtiskem uprostřed. Vnitřní hrana očí tvoří s čelem ostrý úhel, což zvláště při pohledu shora je patrno.

2. Štít jest značně širší, po stranách daleko silněji zaokrouhlen, přední rohy štítu, je nesou podobný vtisk, jako u *Pandelléi*, jsou špičaté a silněji vyčnělé. V jisté vzdálenosti od kraje štítu leží silný, hluboký, podélný vtisk. Přední kraj štítu je daleko silněji vykrojen.

4. Krovky jsou spíše klinovité, dozadu jsou slaběji zašpičatělé, lesklejší; podélné »humerální« žebérko je zřetelnější.

Prosternum jest široké, bez teček, lesklé, v podobě lichoběžníku a dopředu silně rozšířené.

Druh tento byl mi přinesen našimi legionáři z Ruska; jeden kus je v mé sbírce, druhý má pan Dr. Jureček v Praze, který jej nalezl na téže lokalitě.

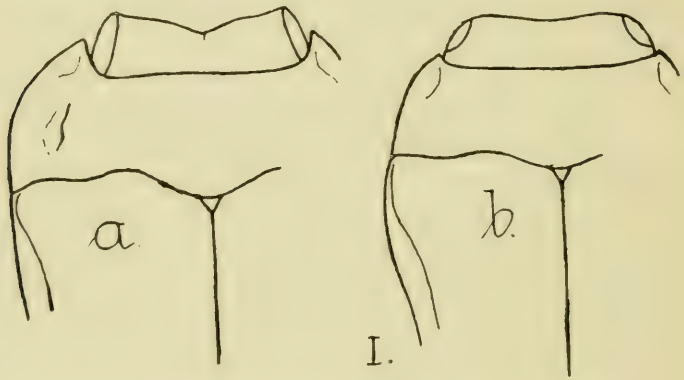

17. **Trachys (s. str.) Tsushimae m. n. sp.**

Patrie: Japan: Tsushima.

Long.: 3 mm.

Aenea, ovalis, nitens; capite latissimo, in medio leviter, sed distincte impresso, antennis nigris epistomate alutaceo, cavitatibus antennarum valde distantibus. Thorace latissimo, curto, convexo, nitido, lateribus ad anticem haud fortiter, recte atenuatis; thoracis disco lineis subtillssimis circularibus sparsis tecto. Prosterno haud lato paralello. Capitis thoracisque pubescentia lutea, solum in thoracio pilis nonnullis albis rare intermixtis. Elytris latis, thoracis basi paulo latioribus, modeste convesix, ovalibus, nitidis, aeneis, irregulariter punctatis, sparse sed aequaliter luteo pubescentibus, fasciis tribus transversalibus discalibus tenuibus ac undulatis. Tarsorum unguiculis dentatis.

Speciei *Trachys subbicornis* Mot. simillima, sed ab ea ut sequitur, valde distincta: minor, plus attenuatus, elytrorum ornamento olia, simpliciore; minus robusta, capite minus lata, multo sparsius pilosa, thorace minus lato, superficie tota multo sparsius pilosa.

Bronzová, lesklá, oválná. Hlava jest velmi široká, uprostřed ne hluboce, ale zřetelně vtisklá. Tykadla jsou černá, dosti krátká.

Tykadlové jamky jsou od sebe dosti značně vzdáleny; epistom jest velmi zřetelně chagrinován, široký. Štít je klenutý, velmi široký, krátký, lesklý; strany štítu jsou šikmé, neprohnuté, dopředu mírně zúženy. Povrch štítu jest vespod, pod opýřením, pokryt drobnými kroužky nebo kroužkovitě zahnutými vtisky, velmi jemnými a ne příliš hustými. Prosterum jest nepříliš široké a rovnoběžné. Hlava a štít jest pokryt nepříliš hustým žlutým opýřením. Pouze na štítě jest vtroušeno něco bílých chloupků. Krovky jsou vejčité, na basi o něco širší než zadní kraj štítu, lesklé, bronzové, nepravidelně tečkovány, dosti spoře, ale stejnoměrně žlutě opýřeny; mezi tímto tomentem jsou patrny tři příčné, silně vlnité, dosti úzké bílé pásky.

Velmi podobná k východosibiřskému, mandžuskému a japonskému druhu *Trachys subbicornis* Motsch.

PŘÍSPĚVEK K METAMORFOSE NĚKTERÝCH ČESKÝCH ANTHOMYIÍ (DIPT.)

Ant. Vimmer. (Dokončení.)

Pegomyia bicolor Widm.

Všude v Čechách, kde roste ve větším množství Rumex crispus a Rumex obtusifolius, vyskytuje se také Pegomyia bicolor. Larvy její vyžírají v listech uvedených šťovíků miny puchýřkovité, nikoli rourkovité. Listy Rumex acetosa netrpívají cizopasníky tou měrou, jako výše jmenované šťovíky, ač také bývají jeho listy dosti napadeny. Larvy žijí v červnu. Jest třeba upozorniti na vhodný způsob života všech tří parasitů P. bicolor, nigritarsis a conformis. Koncem května samičky snášejí vajíčka, v červnu objevují se larvy, kteréž se po trojím svlékání mění ku konci června a počátkem července v kukly, z těchto líhnou se imaga okolo poloviny i po polovině července jakožto druhá generace (letní). Tato snese vajíčka na živné rostliny během července. Koncem července a v prvé polovině srpna larvy zase vyžírají pletiva listová, načež dospěvše, v zemi se zakuklují. Z kukel líhnou se imaga až na jaře a tvoří prvou generaci, jarní. V listech zakuklují se toliko larvy churavé, neb do laboratoří i s listy přinesené. V tomto případě opět odhaluje se stará pravda, že nedostatek potravy pobádá larvu, aby zakuklením unikla hladu.

Nápadným stává se každému pozorovateli zjev, že okolo stanoviště živných rostlin bývá poměrně málo much, ač byly rostliny larvami dosti osazeny. Příčina toho jsou nemoci a parasiti larev. Druhy bicolor a nigritarsis se pak asi také rozletují, aby hledaly nová stanoviště živných rostlin. Těch nemusí vyhledávati druh conformis, poněvadž rozsáhlé lány řepné poskytují larvám jejich od jara do podzimku stále dostatek potravy. Jedinců tohoto druhu bývá více pohromadě než jedinců prvých dvou druhů.

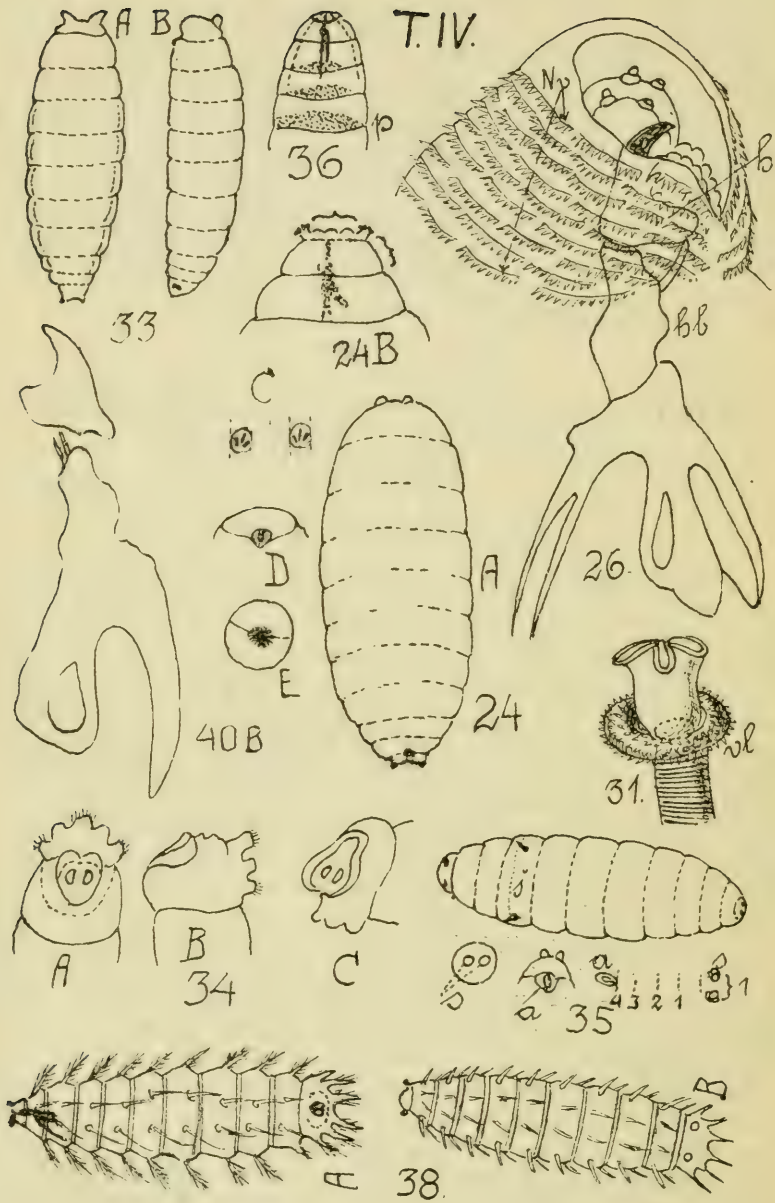
T. IV.
A
B
33
36
p
24B
C
D
E
40B
A
24
26.
Nv
b
bb
vl
31.
A
B
34
C
35
a
4 3 2 1
1
A
38.
B

Po těchto ekologických poznámkách následujž popis larvy. Tato podobá se velmi larvě druhu nigritarsis.

Druhé stadium je až 6 mm dlouhé, barvy slonovitě bílé, s nádechem do červena, nikoli do hněda jako u conformis. Za článkem hlavy je viděti ještě 11 čl. těla. Toto se odpředu dozadu rozšiřuje jako tělo všech ostatních strusek muších. Od bělavého těla sotva se odlišují stigmata barvou okrovou. Poslední článek těla (obr. 30) je slabě trojlaločný, u předního kořene jeho sedí po papille. Články probíhají vrásky, kteréž znesnadňují počítání článků.

Mikroskopem přesvědčíme se, že na článku hlavy sedí dvojčlenné anteny a jednočlenné palpi, právě takové jako u conformis. Newportův čl. podobá se témuž u druhu conformis (obr. 26). Přístní háčky (obr. 30) zdobí po 3 zahnutých zoubcích, kdežto na háčcích druhu hyosciami a nigritarsis je 5 zoubků, mimo to háčky druhu bicolor mají základ hodně protáhlý (obr. 30a.). Cephalopharyngealní schránka podobá se téže u příbuzných Pegomyií, jenže spojovací článek má poměrně delší než larvy ostatních Pegomyií. Ani lateralní sclerity ani hrbolek, pod nímž ústí slinovod na pharyngu, nechybí. Okolo úst sedí (hmatové?) papilly. Před svlékáním vznikají za háčky II. stadia háčky nové, které se značně liší od háčků starších. Mají konečný zub a zoubeček; chybí jim však povytáhlý základ.

Přední stigmata vynikají z prostředka kruhového valu, do něhož je může larva zatáhnouti. Na vychlípených rozeznají se dva laloky keříčkovité, každý o 13 pupenech na násadcích. Násadce dole vzájemně srůstají v plstovou komoru, kteráž se prodlužuje válcovitě a přirůstá k hlavnímu kmenu trachealnímu. Poblíž hranice srůstu odnožuje z hlavního kmenu trachea cephalica. Uvnitř předních stigmat často objevuje se keříček nových stigmat se samostatnou plstovou komorou, která ještě nepřirostla k trachei hlavy.

Zadní stigmata přisedají na plstovou komoru, kteráž je obklíčena také valem, ostníčky zdobeným (obr. 31). Trachealní soustava shoduje se s trachealní soustavou larvy Peg. nigritarsis. Totéž platí o zažívacím a sekrečním ústrojí.

Hranice mezi články těla tvoří švy, zdobené skupinkami mikroskopických ostníčků (obr. 32).

K u k l a (obr. 33) 5 mm dlouhá je barvy červenohnědé. Přední (larví) stigmata jsou od sebe vzdálena o 2 délky 1. článku, zadní poměrně vynikají jako růžky rozbíhavé. Při pohledu s boku lze zřetelně rozeznati, že hřbetní strana je vypuklejší než břišní (obr. 33B). Pod vyniklými zadními stigmaty zaokrouhluje se poslední (11.) článek kukly tak, že tvoří pod řití zřetelný zářez. K řiti od kořene zadních stigmat lze nanésti vzájemnou jejich vzdálenost 3½×; vzájemná vzdálenost zadních stigmat rovná se jejich průměru.

Aricia laeta. Fll. Struskovité larvy 7·5 mm dlouhé mají barvu bílou. Nabyl jsem jich v Krči z hromady kompostu a v Troji v za-

hradě pomologického ústavu, kde tehdy řádily na karfiolu jako ektoparasiti larvy Paregle radicum L. Laskavostí správy ústavu byl mi zaslán košík dobře mrvené země obsahem z pražských stok, se všemi larvami. Mezi nimi byly také larvy Aricia laeta Fll. Vyssávaly-li též kořínky karfiolu, nelze povědětí.

Nejsnáze poznají se larvy dle posledního článku těla (obr. 34. A, B, C). Tento při pohledu dorsalním (A) nese uprostřed vejčitého políčka stigmatického, šikmo položeného, zadní stigmata. Pod stigmatickým políčkem vyniká ze článku 5 lalůčků, z nichž prvé dva a prostřední jsou posety přejemnými štětinkami. Se strany (B) pozorujeme, že stigmatické políčko ohrnulo se vzhůru v malý hrbolek, pod nímž objevují se ještě 2 menší hrbolečky.

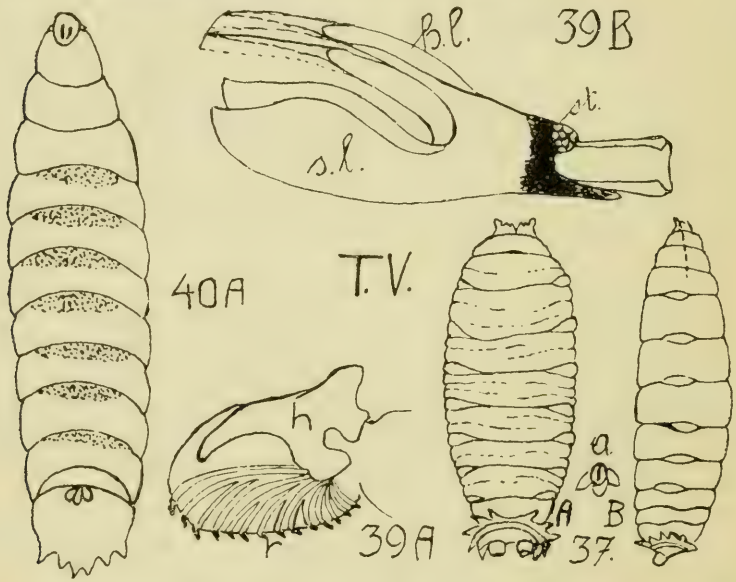

K u k l a. Larvy, které jsem přinesl 12. dubna z Krče, kuklily se okolo 29. a 30. dubna; prvé mouchy objevily se 15. května. Červenohnědá, lesklá kukla je 6·5 mm dlouhá a 2 mm široká, tvaru válcovitě vejčitého (obr. 35, 36). Na dorsalní straně při konci 4. článku sedí vpravo a vlevo po 1 černém a kratičkém dýchacím růžku. Před nimi táhne se napříč článkem základní šev příštího víčka. Přední stigmata (larví) jsou pošinuta velmi blízko k sobě, zadní, sedící na okrouhlém políčku, jsou od sebe vzdálena o 1 svůj průměr.

Na ventrální straně zůstala zchitinisovaná pošinovací políčka (obr. 36. p), kteráž se rozprostírají napříč 3. a 9. článku. Anus (a) podobá se elliptickému hrbolku a je pošinut od kořene zadních stigmat o 4 délky, měřené od vnějšího polu jednoho k vnějšímu polu druhého stigmatu zadního. Exuvie kukly je poměrně tenká.

Chortophila (*Anthomyia*) **Friesiana.** *Bouché.* Larvy i kukly jsou v lidských excrementech. Nalezl jsem 15. 5. však jen kukly; mouchy líhly se 31. května.

Okrově červenohnědé kukly měří na délku 4·5 mm, na šířku 1·5 mm, jsou tedy vejčité, nikoli válcovitě protáhlé. Kroužky kukly jsou vrásčité a na hřbetní i břišní straně jemně zrněné.

Při pohledu shora jest viděti 1. článek uprostřed mírně vykrojený (obr. 37, A). Na jeho pravém a levém rohu sedí přední stigmata (larví) o 2 délky tohoto článku od sebe pošinutá. Prvý článek je úzký, druhý širší, třetí širší druhého; od 4. do 6. přibývá článkům na šířce povlovně, od 1. do 3. rychle, 6. je nejširší. Od 7. do 11. sice šířky článkům zase ubývá, ale ne tou měrou, jako jí od 1. ke 4. přibývalo, proto jest 11. článek ještě tak široký jako třetí. 4. až 9. článek mají na boku švem omezené trojúhelníkovité políčko. 11. kroužek, shora pozorován, je omezen při svém počátku chitinovým obroučkem, za nímž sedí 6 chit. ostníčků (zchitinisované papilly larví). Pak následují dva dosti tlusté nosiče zadních stigmat, poněkud šikmo se rozbíhající. Vzájemná vzdálenost jejich měří sotva délku průměru jednoho stigmatu. Vpravo a vlevo od nosičů jest viděti za sebou po 2 zchitinisovaných papillách.

Na ventrální straně vpředu kukly prokmitává cephalopharyngealní schránka, na opačném konci jest viděti ostníčky zdobený okraj stigmatického pole, kteréž se končí řití. Tato je hrbolek (obr. 37., a) obklíčený dvěma trny (zchitinisované papilly larví) a hrboleček mezi nimi.

Při pohledu laterárním (obr. 37., B) přesvědčíme se, že i kukla této Anthomyie jest na hřbetě vypouklejší než na břišní straně. Na bocích má 7 políček (obr. p), která vznikla zvráskovatěním pokožky. Šev víčka táhne se až do 4. článku, na němž z uvedených právě políček bočných jest viděti prvé.

Pole stigmatické (obr. 37., C) ozdobeno je 10 trny, 2 sedí nahoře, po straně po třech a dole zase dva. Mezi těmito vyniká ještě nepatrný hrbolek, pod nimi je řit (obr. 37., a), kteráž je vzdálena od zadních stigmat o 3 délky, měřené od vnějšího ku vnějšímu konci jejich.

Homalomyia (Fannia) **manicata. Mg.** A) Pan Zeman, člen Č. Sp. Ent., přinesl mi sáček naplněný obsahem zpustošeného úlu. V obsahu nalezl jsem kukly (obr. 38., A, B) výše jmenovaného druhu. Poněvadž kukly Homalomyií popsal již Dufour, připojuji toliko vyobrazení a ty části popisu, jichž Dufour neuvedl. D = 6 mm, Š = 2 mm. Vzdálenost zadních stigmat měří 4½ průměru jediného stigmatu (obr. 38., B).

Zchitinisování děje se u kukel Homalomyií jinak, než u kukel ostatních Anthomyií. O tom však až jindy.

B) I larva této mouchy je odedávna známa. Pro úplnost při-

pojuji její vyobrazení (obr. 38., A) a doplňuji popis podrobnostmi, které jiní pozorovatelé přehlédli.

Laloky článku hlavy (maxillární laloky?) jsou vpředu opatřeny třepením kožním. Na hřbetní jejich stěně sedí antenny zřetelně dvojčlenné. Spodní článek je široký, válcovitý, horní rovně dlouhý, kuželovitý, tupě zakončený. Na břišní straně sedí makadla a rýhy (obr. 39., A, r), jimiž se snad přivádí potrava k ústům. Oba laloky mají své retraktory, kteréž je vtahují do těla.

Přiústní háčky (obr. 39., A, h) opatřeny jsou dlouhou zahnutou špičkou, kteráž jako u larev Pegomyií vyniká z porozšířeného základu, ale rychle se užší, kdežto u larev Pegomyií zůstává dosti široká. Pohyb háčků řídí svaly. Přední část (spojovací) schránky hltanové jest štíhlá, poměrně dosti dlouhá. Rozhodně je z tenčích chitinových tyčinek sestavena nežli táž u larev z rodu Pegomyia. Vlastní schránka značně baňatá (obr. 39., B) připojuje se šlachami ke svalům. Spodní vertikální její lamelly (obr. 39., B. sl.) jsou lžicovitě rozšířeny, kdežto horní (obr. 39., B, hl) jsou poměrně úzké a méně zchitinisované. Příčka horizontální, která spojuje vertikální lamelly nahoře, představuje chitinovou síťku (obr. 39., B, st). Blanitá část horních lamell zaujímá větší jejich díl, než část z pevného chitinu.

»Homal. manicata (obr. 38., B) vyznačuje se kuklami zploštělými, s pleurami zřetelnými. Tyto prodlužují se nahoře i dole v ostny, takže má kukla po stranách dvě řady ostnů nad sebou. Na hřbetě skoro v mediánní ose vine se dvojitá řada štětinek. Barva exuvie jest plavohnědá, nikoli červenohnědá; zářezy kroužků odlišují se temným tonem nápadně od základní barvy. Polokruhovitý poslední článek na dorsální straně mírně se prohlubuje, na okraji zdobí jej 6 ostnů. V prohlubince posledního článku vidíme stigmata dosti velká, nažloutle červenohnědá; vzdálenost mezi stigmaty měří 5 průměrů jednoho stigmatu. Přední stigmata vyčnívají vpředu jako dva hrbolky zkadeřené. Šev víčka pokračuje až do 4. článku. Nadřitní hrbolek chybí, řitní hrbolek je velký, černý, leží na ventrální straně posledního článku«.

Homalomyia (Fannia) canicularis L. »Kukla podobná kukle předcházejícího druhu měří na délku 6 mm, na šířku 2·4 mm; je tedy širší prvé kukly. Barva puparia je tmavší než u druhu manicata, skoro červenohnědá. Ostny pleurální jsou mnohem delší než při manicata, u kořene i na konci osrstěné; manicata má ostny jen u kořene zřetelně osrstěné, celkem tenší a kratší než canicularis. Tělo této je zploštělejší a poměrně širší, ostny robustnější, stigmata sblíženější, jen asi o 4 průměry jednoho ze stigmat od sebe vzdálena. Podélné švy víčka končí se na 4. článku, ale šev příčný není přímý, nýbrž zalomený, takže sleduje v obou půlkách úhlopříčnu 4. článku a končí se na hranici 5., jak ostatně již Dr. J. C. H. de Meijere zakreslil pro Homalomyia sp. Schránka hltanová přečnívá až do 3.

článku. Chumáčkovitá anterierní stigmata sedí po stranách 1. článku jako u H. manicata Mg.

Larvy obou druhů neliší se valně od kukel, takže platí znaky kukel i pro larvy. Čím liší se kukly navzájem, tím liší se i larvy. Nalezl jsem je ve starých ssavčích i ptačích kůžích a v opuštěných úlech. Živí se tedy živočišnými odpadky«.

Chortophila ruficeps Mg (= brasicae Bouché?). Kukla 5 mm dlouhá, 3 mm široká, uprostřed nejširší, tvaru soudečkovitého. Vzdálenost posteriorních stigmat měří skoro dva jejich průměry. Políčko pro zadní stigmata má na předním okraji vpravo a vlevo po 3 hrbolcích. V listech Brassica oleracea«.

Egle (Anthomyia) spreta Mg. Vyobrazení předvádím dle Tregardta (obr. 40., A, B). Na vyobrazení larvy (40 A) chybí vráskování. Podobá se velmi druhu »radicum«, ale má analní článek ozdoben jen 6ti, nikoli deseti čípky. Předposlední článek nevybíhá po straně v ostrý růžek. Cephalopharyngeální schránka (40., B) je velmi podobna téže u larvy »conformis«. Šířka spodní lamelly u »spreta« měří na kořeni ¾, u »conformis« toliko ½ šířky u konce.

O některých, tuto uvedených kuklách neb larvách Anthomyií poznámky uveřejnili již staří autoři (Dufour, Reaumur, Bouché) a podepsaný. Poněvadž opětovanými pozorováními podařilo se mu nabýti poznatků nových a poněvadž se snaží rozptýlené poznámky soustřeďovati, spojil starší data s novými v jediný celek, jenž ulehčí práci příštím pozorovatelům.

Poznámka k vyobrazením. Pro úsporu místa nebylo možno seřaditi vyobrazení dle sledu přirozené řady čísel. Pro snazší orientaci připomínám, že na tab. I. (v textu) je čís. 1.—11. a pak 15., na tabulce II. 12.—14., 16.—20., pak 23. a 37. C, na tabulce III. 21., 22., 25., 27. až 30., mimo to 32., na IV. tabulce 24., 26., pak 31., 34. až 36., 38., tabulka V. obsahuje 37., 39. až 40.

Paregle radicum, č. 1. až 10. — Pegomyia nigritarsis, č. 11. až 24. — Pegomyia conformis, č. 25. až 27. — Chortophila sepia, č. 28. A až C. — Hydrophoria divisa Mg., č. 29. — Pegomyia bicolor, č. 30. až 33. — Aricie laeta, č. 34. až 36. — Phorbia (Chortophila) Friesiana, č. 37. — Fannia manicata, č. 38. a 39. — Egle (Anthomyia) spreta, č. 40.

DOPLŇKY K SEZNAMU ČESKÝCH DIPTER.

Ant. Wimmer.

I. Milý přítel můj, p. Emanuel Binder, pomáhal mi v posledním desetiletí při výzkumu muší fauny v Čechách. Pokud v jeho sběrech byly nové druhy, označuji je l. B. = legit Binder; ostatní nové druhy jsem sbíral sám neb jiní přátelé z Entom. Spol., jejichž jména jsou v textu. Několik druhů (asi 4) uve-

řejnil jsem jinde, pro snažší orientaci budoucích sběratelů je také uvádím a * označuji. Vodorovnou čárkou odděluji čeledi.

Lycoria distincta Mg. Černošice, VI. 16. * Lyc. longipes Mg. Dobřív VIII, 13. — * Plesiastiana annulata Mg. Doupovské hory, VII. l. Komárek. — Chironomus (Tendipes) albipennis Mg. Golč. Jeníkov. VIII. Chuchle. V, 18. * Tanypus ferrugineicollis. G. Jeníkov. VIII. 19. — Rhabdophaga superba Kf. Hodkovice VII. l. Dr. Baudyš. Rhab. clavipes Kf. Hodkovice. VII. l. Dr. B. Dasyneura veronical Val. Holín. IX. l. Dr. Baud. Rhopalomyia syngenesiae H. L. Holín. IX. l. Dr. B. Asphondylia menthae Pier. Železnice. IX. l. Dr. B. — Ptiolina immaculata Fb. Hulín. VI. l. Binder. — Rhamphomyia eryophtalma Mg. Hodkovice. VI. l. Dr. Baud. Tachydromyia cothurnata Macq. Černošice VI. — Dolichopus festivus Hal. Poděbrady. VII. — Spathigaster ambulans. Mnišek. V. Syrphus laetus Fb. Chuchle. V. 15. Paragus quadrifasciatus Mg. Chuchle. VII. 18. Cerioides subsessilis Ltr. leg. Dr. Beneš. Stromovka. — Parexorista arvensis Mg. Štěchovice VI. Winertzia mesomeleana Lw. leg. B. Chrást. VI. Leucostoma (Psalida) analis Mg. Podubí VII. Thryptocera latifrons Mg. l. B. Tuchoměřice. VI. Ptychomyia (Degeeria) paralella. Mg. N. Bydžov. V. * Arrhinomyia (Degeeria) separata Mg. Golč. Jeníkov VII. Modřanská rokle VIII. — Pachyphtalmus (Macronychia) signata Mg. Sarcophaga agricola R-D. l. B. Lipenec. V. S. affinis Fll. l. B. Toušeň VII. — Parallophora semicinerea Mg. l. B. Lhotka IX. — Hydrotaea brevipennis Lw. l. B. Kunratice. V. Štěchovice. V. Fannia dificilis. Sth. l. B. Prokop. V. Limnophora litorea Fll. l. B. Modřan. rokle. VIII. — Hylemyia fuscula M. G. Jeníkov. VII. Chortophila arenosa Fll. l. B. Říčany. VI. Ch. anthracena Cz. l. B. Nelahozeves IX Ch. exigua Mg. l. B. Hradištko. VII. Ch. lepturoides Ztt. l. B. Troja, Černošice. VII. Ch. pullula Ztt. l. B. Klinec IV. Ounětice. V. Jenerálka, Toušeň. VII. Ch. setimana Rd. l. B. Slivenec. IX. Ch. anthracina Cz. Lysoleje VI. Ch. arenosa Fll. Říčany VI. l. B. Anthomyia discreta Mg. l. B. Vydrholec. V. Coenosia atra Mg. Jenerálka VII C. pedella Fll. l. B. Doubravčické údolí. VI. C. perpusilla Mg. Jenerálka. VII. Caricea ciliatocosta Ztt. Říčany. VI. — Acantholena spinipes Mg. Bráník. V. Hydromyza livens Fll. Čelakovice. IV. — Borborus vitripennis Mg. Jenerálka. V. Sphaerocera opaca Mg. Štěchovice. VI. — Tephrochlamis atricornis Mg. Benecko. VIII. — Sciomyza dorsata Ztt. Lobkovice. IV. — Pachycerina signatipes Lw. Dobřív. VII. — Louchaea tarsata Fll. Vinohrady VI. L. parvicornis Mg. Kr. Obora, VII. L. vaginalis Fll. G. Jeníkov. VII. — Trypeta ruficauda Fb. l. B. Předboj. VI. Urophora placida M. Alojsov. IX. U. affinis Frf. J. Hradec. VI. U. maura. Fraun. l. B. Modřan. rokle. VIII. Tephritis nigricauda. J. Hradec. VII. — Meromyza laeta Mg. l. B. Mrkvice. VII. Oscinis lineola Fll. l. B. Okrouhlo. IX. Os. ruficeps Mg. l. B. Hulín, Slivenec. IX. Gymuspa (Mosillus) arcuata Ltr. Lobkovice. VI. Motoly IX. Ephygrobia nigritella Sth. l. B. Aloisov. IX. — Mycetaulus bipunctatus Fll. J. Hradec. VII. Opomyza nataliae Eg. l. B. Drahanská rokle. VII. Ceratomyza denticornis Pnz. l. Dr. Baudyš. Hodkovice. VII. C. femoralis. Hodkovice. VII. Phytomyza albipennis Fll. l. B. Lahovičky. V. Ph. heteroptera Lw. l. B. Černolice VII. Ph. praecox Mg. Čelakovice. IV. Ph. Zetterstedtii. Čelakoviee. IV. Nepomyza. lateralis Fll. Šatalka, Jičín. VI. Clusiodes (Heteroneura) albimana Mg. G. Jeníkov. VII. — Physocephala truncata. Kašp. Hory. VII. Oxypterum pallidum Leach, Třeboň VII.

II. Další sběr Bindrův. Thylemorpha (Baumhaueria) vertiginosa Mg. Klecany V. Thryptocera filipennis Fll. Točná VI. — Faunia dicifilis Sth. Hydrotaea brevipennis Lw. Štěchovice V. — Oscinis glaberima Mg. Ouvaly VI. O. — Pan Kudlička dodal mi parasita z molu trnkového Discochaeta cognata Schin. Tato Tachina je také pro Čechy nová. Krč. VI.

———

NOVÉ ABERRACE A SYNONYM. POZNÁMKA.

MUDr. Antonín Fleischer v Brně.

Různé aberrace druhu Anisoplia Erichsoni Reitt.

Profesor Zoufal v Prostějově sbíral r. 1916 v Bosně v Mokre-poljane ve velkém množství Anisoplia Erichsoni. Brouk velmi značně variruje co do zbarvení, takže prof. Zoufal roztřídil 14 různých barvových odchylek. Nemyslím, že by se měly i menší odchylky pojmenovati zvláště, ale jednotlivé skupiny se pojmenovati mají, jelikož nápodobí úplně zbarvení jiných příbuzných druhů.

a) Krovky buď žlutohnědé, s četnými, více méně splývajícími černými skvrnami, takže vypadají vždy tmavé, aneb černé skvrny převládají tak, že krovky jsou černé se žlutými skvrnami, z nichž však některé vymizejí a zbydou jen 3 neb 2 neb jedna žlutá skvrna.

Všechny takové aberrace tvoří základní formu Erichsoni Reitt.

b) Skvrny žluté zmizí úplně, krovky černé a. atramentaria Zoufal.

c) Krovky žluté, jen kolem štítku načernalé a. flava Zoufal.

d) Krovky žluté, kolem štítku více méně rozšířená 4hranná černá skvrna a mimo to někdy ještě menší příčná skvrna ve prostřed krovečního švu a. Zoufali Fleischer.

e) rozšíří-li se tato skvrna přes celé krovky a zůstanou-li jen ramena žlutá, povstane a humeralis Zoufal.

Mimo to jsou hojné individuální odchylky, které však možno vždy k některé z pojmenovaných přiděliti, bez zvláštního pojmenování.

a) elytris flavis, cum maculis nigris; aut nigris cum maculis flavis forma typica Erichsoni Reitt.

b) eletris nigris ab. atramentaria Zoufal.

c) elytris flavis ab. flava Zoufal.

d) elytris flavis, ad scutellum macula nigra, quadrata ab. Zoufali Fleischer.

e) elytris nigris, humeris flavis ab. humeralis Zoufal.

Rosalia alpina a. Kočíi.

Pan revírník Kočí ve Vrbovém u Píšťan na Slovensku našel velmi zajímavě zkreslenou aberraci tesařika Rosalia alpina.

Třetí pásek jest u švu spojen s páskem druhé strany, a pak po obou stranách polokruhovitě vykrojen a se středním širokým páskem úzkým páskem tak spojen, že uvnitř povstane úplně uzavřený šedomodrý kruh. Pásek sám se do poloviny krovek rozšiřuje, jeho spodní okraj jest oblý a súžuje se ku pokraji krovek, pak jest na obou stranách zevně vykrojen a nahoře, až k úzkému pásku, který se spojuje se středním páskem, úplně rovný.

Nález zajímavého jižního brouka na Slovensku.

Pan revírník Kočí našel ve Vrbovém též jižníko brouka »Catopomorphus (Attaephilus Mot.) arenarius« Hampe. Brouk žije u mravence Messor (Aphaenogaster) barbarus-structor, který se vyskytuje též na Moravě v již. okolí Brna (Pouzřany), kde lze pravděpodobně počítati i s výskytem brouka, který byl nalezen též v okolí Vídně.

Rybinskiella magnifica Reitt.

Tohoto brouka sbíral Rybinski ve východ. Karpatech a popsal Reitter r. 1902. Brouk má u samečků nápadně rozšířený první článek chodidel jako všechny druhy rodu Catops, jinak jest svými štíhlými, dlouhými tykadly

velmi podobný druhům rodu Cholera. Od všech druhů rodu Catops liší se nápadně úzkým a delším štítem, který jest vzadu poněkud vykrojený a tvoří se zadním okrajem přesně pravý úhel. Krovky jsou mnohem širší než štít, a jsou značněji ploché a na zad velmi rozšířené; největší šířka spadá do středu okraje, odtud se opět krovky rychle súžují. Podél okraje jest široká, prohloubená rýha. Celý povrch jest nápadně drsně a hustě tečkovaný, skorem vrásčitý, krovky jsou mimo to v předu málo znatelně, vzadu silně rýhované. Celý povrch jest delšími bělavými chloupky posetý.

Pan Portevin opakuje popis v Miscell. entomol. vol. XXV. a upozorňuje, že se úplně shoduje s popisem p. Motschulskýho, který popsal brouka pod jménem »Catops dauricus Motch.« v bullet. Mosc. XVIII. p. 46 r. 1845. — Toto jméno má tudíž prioritu.

Delšími chloupky přibližuje se k některým druhům podružného rodu Lasiocatops Reitt. a liší se jen odchylným útvarem štítu a krovek a co do drsné sculptury podobá se hlavně druhům Oertzeni Reitt. a »hybridus« Reitt. Tyto odchylky však nestačí pro stanovení zvláštního rodu a dlužno rod Rybinskiella považovati jen za »subgenus« rodu Catops.

Zajímavého tohoto brouka našel p. Trojan při společném sběratelském výletu s p. Mazurou na Podkarpatskou Rus na kopci Hoverla, tudíž na stejném náležišti jako Rybinski. Brouk patří tudíž do fauny českosl. republiky. Nalezený jedinec shoduje se úplně s popisem.

Nutné jest tudíž zařadění a pojmenování brouka následovně pozměniti.

Catops Payk.
subgen. Rybinskiella Reitt.
sp. dauricus Motsch.
magnificus Reitt.

Zařaditi se má hned za subgenus »Lasiocatops«.

Carabus cancell. v. emarginatus Duftschm. a. Zoufali m.

a. Zoufali: striis ventralibus medio acute incisis.

Reitter odlišuje v tabulkách k určování Carabů pag. 153 varietu emarginatus od v. intermedius, Dej. tím, že poslední má pod okrajem břišních segmentů rýhy, které jsou i ve prostřed jednotlivých segmentů stejně silně vyznačené jako po stranách, kdežto u emarginatus tyto rýhy ve prostřed vymijí a jsou jen po stranách málo vyznačené. Tento rozdíl platí však hlavně jen pro individua ze Štyrska a Krajiny a již v Chorvatsku najdeme často přechody a i jedince s rýhami i ve prostřed silně zařízntutými a ve Slavonii již tato forma převládá. Tak sbíral p. Franke u Morovič ve Slavonii četně formu, která jest průměrně o něco větší než forma štýrská, jinak stejně dlouhá a velká. U některých jedinců jsou rýhy nejen stejně silné ale i silnější ve prostřed zařízntuté, než u menší, kratší a širší raçy intermedius. Existují tudíž dvě formy typického emarginatus. Onu aberraci, která má i ve prostřed segmentů silně zařízntuté sternity, dlužno pojmenovati, a pojmenoval jsem ji proto a. Zoufali, že p. profesor Zoufal, který od p. Franke celou serii obdržel a rozdíl mezi základní formou zpozoroval a mně ku pověření řadu této formy poslal.

Une aberration de Carab. v. emarginatus Duft. qui diffère particulièrement par les stries ventrales qui sont très bien marquées aussi au millieu des segments ventraux.

ČESKÉ DRUHY RODU DRABČÍKŮ »ALEOCHARA« S POPISEM NOVÉHO STŘEDOEVROPSKÉHO DRUHU.

(Col. Staphyl.)

Theodor Krása, Vrané n. Vlt.

Účelem tohoto článku jest podati výpočet všech druhů posud v Čechách zjištěných a doplniti poznatky o způsobu života některých druhů,

pokud z vlastní více než dvacetileté sběratelské zkušenosti bylo mi možno zjistiti. Ke konci připojen popis nového druhu z jižních Uher. Druhy, jichž způsob života jest všeobecně znám, uvádím bez biologických poznámek.

Aleochara curtula Goeze. Všude hojný.

Aleochara crassicornis Boisd. Lac. Rovněž.

Aleochara laticornis Krtz. Tento druh vyskytuje se v Čechách pouze pořídku a sbírán byl hlavně na podzim v shnilých houbách. V údolí Libřického u Davle ve větším množství, jinak jen ojediněle v Pražském okolí. V okolí Temešváru chytal jsem ho ve společnosti s curtula pod naličenou zdechlinou.

Aleochara lata Crav. Vyskytuje se řídčeji než curtula. V Čechách v okolí

Aleochara brevipennis Grav. Vyskytuje se na vlhkých lokalitách, v Čes Pražském i jinde ve vyšších polohách.
chách zejména v Polabí (Čelakovice); v Povltaví jsem jí posud nikde nezjistil.

Aleochara spissicornis Er. Rovněž vzácný druh, známý zejména z okolí Pražského vždy ojediněle. Sbíral jsem ho několikrát u Vraného časně z jara pod kameny. V jižní Evropě hojnější a žije tam na zdechlinách právě tak jako naše curhila.

Aleochara clavicornis Redtb. V jižnější části Evropy vyskytuje se místy hojně ve společnosti předešlé. (Temešvár.) Čím více na sever stává se vzácností a již kolem Vídně vyskytuje se jako veliká vzácnost ojediněle. České expl. neznám, ale uvádím proto zde, protože dle sdělení p. Dr. Lokaye zjištěna byla jím v okolí Vraného n. Vlt.

Aleochara puberula. Klug. V Čechách tu a tam v hnijících látkách rostlinných i živočišných.

Aleochara intricata Manuh. Všude hojný.

Aleochara Milleri Krtz. České expl. viděl jsem ve sbírkách některých pražských entomologů, sám jsem ji však ještě nikde nezjistil. V jižních Uhrách sbíral jsem několik expl. v hovězím trusu.

Aleochara tristis Crav. Všude hojný.

Aleochara mocsta grav. Na jihu v kravských výkalech hojný, v Čechách vzácnější.

Aleochara sparsa Heer. Všude hojný, hlavně na vytékající šťávě stromů.

Aleochara inconspicua Aubé. Sbíral jsem v Čechách několikrát, vždy pod lesním mechem.

Aleochara lanuginosa. Všude hojná ve výkalech.

Aleochara lygaea Krtz. V Čechách hlavně ve vyšších polohách, z okolí pražského též od Sv. Prokopa.

Aleochara haemoptera Krtz. Druh význačný velkou hlavou, řídkým tečkováním dorsálních segmentů a formou tykadel u samečka. České expl. bezpečně zjištěné znám pouze dva, které sbíral zesnulý panský lékař Dr. Jelínek v Dobříši pod vlhkým listím. Jeden z nich v mé sbírce.

Aleochara discipennis. Muls et Rey. Uveden jako český druh již v prvním seznamu Lokayově z r. 1869, přes to však v Čechách ve sbírkách entomologů velmi slabě zastoupen. Příčina tohot jest, že barvou, tečkováním a velikostí nápadně jest podobný k přehojné curtula a pouze štíhlými tykadly odlišný. Jediný expl. za celou řadu let zjistil jsem v okolí pražském na okraji syslích děr. V jižní Evropě hojnější.

Aleochara nigerrima Krtz. O tomto druhu, popsaném původně ze Španělska, zmiňuji se tu pouze proto, že byl sbírán v novější době též ve střední Makedonii Drem. Rambouskem jako horský druh ve výkalech. Barvou upomíná na naši laevigata Gyllh.

Aleochara laevigata Gyllh. V celých Čechách ve výkalech hojný.

Aleochara maculata Bris. V katalogu Klímově uveden jest v dodatcích bez poznámky. Podotýkám proto, že jest barvou velmi podoben předešlému, ale při pozornějším studiu snadno k rozeznání dle formy tykadel a nestejnoměrného tečkování dorsálních segmentů. V Čechách bezpečně

zjištěn v Libřickém údolí u Davle a dle sdělení ředitele Roubala v jižních Čechách. Náleží mezi naše nejvzácnější Aleochary.

Aleochara Breiti Canglb. Na pokraji děr syslů, na mnoha místech, často hojně.

Aleochara cuniculorum Krtz. Velmi příbuzný s předešlým a často na stejných lokalitách s ním společně.

Aleochara spadicea Er. Druh tento považovaný do nedávna za velmi vzácný, objeven byl v Čechách hojně v hnízdech krtků.

Aleochara ruficornis Crav. V Čechách vyskytuje se ojediněle pod listím v lese. Při povodni Labe nalezen byl jednou p. Drem. Skalitzkým též ve větším množství.

Aleochara erythroptera. V Čechách rovněž vzácný. Cibulka u Prahy (Dr. Rambousek). Ve Sv Hypolitu u Vídně sbíral jsem ho za války na zdech kasáren jednou ve větším množství.

Aleochara bilineata Gyllh.

Aleochara verna Say.

Aleochara bipustulata L. Poslední tři druhy dosti hojné v celých Čechách ve výkalech.

Aleochara rufitarsis Heer. Horský druh, který se v okolí Prahy asi nevyskytuje, v horských polohách, hl. na Krkonoších, dosti hojný ve výkalech.

Aleochara vagepunctata Krtz. Tento velmi vzácný a význačný druh byl v Čechách ojediněle již několikrát zjištěn. Zesnulý Dr. Tyl nalezl 1 expl. na pokraji děr syslů, Dr. Rambousek 1 expl. v Českém Brodě na zahrádce pod listím a Dr. Klička 2 expl. u Hloubětína u krtka, v novější době ve hnízdech krtků častěji sbíral Dr. Rambousek.

Aleochara villosa Mannh. Vyskytuje se hlavně v horských polohách, místy hojně.

Aleochara diversa Sahlb. Druh velmi podobný předešlému, v okolí pražském ne příliš vzácný na zdech poblíž záchodů a ve hnízdech.

Aleochara sanguinea L. V okolí Prahy tu a tam na vlhkých místech, někdy též ve vlhké drti vyhnilých stromů a v houbách.

Aleochara fumata Crav. Ve shnilých houbách v lese, dosti hojný kolem Prahy i jinde.

Aleochara moerens Gyllh. Podobný předešlému a na stejných místech, však spíše ve vyšších polohách. Z okolí pražského ho neznám v Krkonoších hojně.

Aleochara (subg. Heterochara Muls et Rey) bellonata n. sp.

Nigra, nitida, antennis crassis, basi pedibus anoque rufis, elytris brunneo-rufis, macula triangulari prope scutellum, magnaque laterali fuscis.

Mas segmentis dorsalibus ut apud Aleocharam clavicornem dente producto, haud elevato insignis.

Inter Aleocharam spissicornem et clavicornem ponenda, sed colore elytrorum primo intuitu distincta.

Long. 2·5—3 mm. — Temesvar.

Význačný, nový středoevropský druh z podrodu Heterochara, velikosti Aleochary spissicornis, nápadný však barvou krovek, jež upomíná na známé naše druhy moesta Grav. a puberula Klug, útvarem dorsálních segmentů, nejblíže příbuzný s clavicornis Reit.

Černý, lesklý, jemnými zlatožlutými chloupky ne příliš hustě pokrytý, prvé tři články tykadel, nohy, krovky a konec zadečku hnědožlutý. Krovky význačné trojhrannou hnědočernou skvrnou.

sáhající od ramenních rohů až na konec švu krovek, mají též na postranních okrajích skvrnu, takže jich základní barva tvoří jaksi podobu šikmo položeného kříže.

Tykadla poněkud odlišná stavbou od clavicornis Redtb., jednotlivé články ke konci nesúženy, pouze poslední článek ke špičce protáhlý.

Dorsální segmenty dosti řídce, ale zřetelně tečkovány, sedmý a osmý segment opatřen malým vyvýšeným hrbolkem, tento pak vykrojený a ve výkroji zoubkovaný. Velikost 2·5—3 mm.

Dva samečky nalezl jsem blíže vesnice Mošnice v okolí Temešváru z jara r. 1917, na pastvinách pod kořeny bodláku ve vlhké prsti.

Nový tento druh předložen byl též k ověření p. Dr. Lokayovi a p. Dr. Rambouskovi z Prahy, kteří mi ho jako nový potvrdili.

DALŠÍ PŘÍSPĚVEK K MOTÝLÍ FAUNĚ JIŽNÍCH ČECH.

L. Bata

Macrolepidoptera českobudějovického okolí jsou sice, (viz. r. 1918 a 1921 t. č.), dost podrobně prozkoumána, leč každoročně přibývá přece několik nových nálezů.

Léto 1922: Larentia unangulata Hw., chycená u Hluboké 3. VII. 1922, jest dle Sterneckova Prodromu vůbec nová pro Čechy. Na téže lokalitě byla chycena Catocala promissa Esp. 12. VII. 1922 (leg. Bílek). U Adolfova objevil jsem Toxocampa viciae Hb. 30. VI. 1922, v nejbližším okolí města byly nalezeny: Lobophora carpinata Bkh. 12. IV. 1922 a v květnu téhož roku čerstvě vylíhlá Notodonta Phoebe Sieb. (leg. Čermák).

Z minulých let uvádím tyto dosud nepublikované nálezy v bližším i vzdálenějším okolí Č. Budějovic:

Epinephele Lycaon Roth (Vodňany, leg. Bílek, 1921), Agrotis simulans Hufn. (leg. Tuschl, 1918), Nonagria lyphae Thubg. 24. IX. 1920, Leucania straminea Tr. 28. VI. 1921, Cucullia tanaceti Schiff. 18. V. 1921, Cuc. absinthii L. 1921, Acidalia inornata Hw. 30. VI. 1922, Ac. deversaria Hs. 1917, Larentia olivata Bkh. (častěji), Tephrochystia plumbeolata Hw. 1921, Chloroclystis coronata Hb. 1919, Pachycnemia hippocostanaria Hb. 8. V. 1920.

Charakteristickou faunu má okolí Nových Hradů (nedaleko rakouských hranic), kde jsou ještě některá, lidskou rukou málo dotčená rašeliniště. Tam jest hojný Colias v. Europome Esp., Lycaena Optilete Knoch. a Quarta cordigera Thbg. Na rašeliništi zjištěny byly ještě tyto druhy, které se jinak v okolí neobjevují: Pamph. Palaemon Pall. (opodál rašeliniště), Lycaena Amanda L. (leg. Koudelka), Acid. immorata L., Perconia strigillaria Hb. (velmi hojně v různých odstínech), Oxctia aulica L., Miltochr. miniata Forst (leg. Koudelka).

Za letošního prázdninového pobytu v České Skalici našel jsem vzácnou píďalku Acidalia laevigata Sc. 2. VIII. 1922 a Sesia ichneumoniformis F. 28. VII. 1922.

Pozoruhodnější z těchto nálezů byly podrobeny revisi odborníků, kteří potvrdili správnost determinací.

ZPRÁVY VÝBOROVÉ.

JEDNATELSKÁ ZPRÁVA ZA ROK 1922.

Poslední valná hromada konána byla dne 24. I. 1922 v restauraci u Chocenských v Růžové ulici. Zvoleni byli: MUDr. J. Pečínka, místopředsedou, Dr. Leo Heyrovský jednatelem, řed. J. Graf pokladníkem, Ing. Jedlička a Dr. Obenberger zapisovateli, Dr. Purkyně a Šámal knihovníky, p. Goth a Dr. Komárek kustody. Kontrolní komise nezměněna. Redakce: insp. Vimmer, Kheil, Dr. Komárek, Dr. Lokay a Dr. Rambousek.

Výborových schůzí konáno 10. Občasných schůzí 9. Přednášky na nich konané uvedeny jsou zvláště. Konány byly v zoologickém ústavě na Karlově.

Společnost čítala 8 členů čestných, 6 zakládajících, 192 činných, tedy celkem 206. Členský příspěvek ponechán 40 Kč, pro studující a posluchače snížen na 10 Kč.

Čestným členem zvolen p. profesor Mrázek Alois pro své veliké zásluhy o společnost. Diplom, umělecky zhotovený p. radou Hartmannem, byl deputací doručena.

Následkem resignace místopředsedy svolána na 13. V. 1922 mimořádná valná hromada, na které p. místopředseda resignaci odvolal.

Společnost zaznamenává bohužel i letos bolestnou ztrátu úmrtím svého člena p. Aloise Procházky, ředitele cukrovaru v Pardubicích, který byl dlouholetým členem jejím a věnoval se pilně studiu Coleopter. Byl pro svou milou povahu všeobecně vážen.

Člen p. Zeman slavil v Typografické Besedě 28. V. jubileum 50leté práce a 35 entomologické činnosti: Oslav se zúčastnila deputace.

Dík subvencím byl letos vydán časopis proti minulému roku v rozsahu větším, totiž 6 čísel ve 2 svazcích r. 1922. Výměna časopisu za časopisy cizí stále stoupá. Příručky vydány byly dík značné podpoře min. zemědělství 2, a to »O katastrofálním rozšíření zaviječe řepného« od Dr. Fr. Rambouska a »O mravencích« od Dr. Soudka. V tisku je práce Dr. Drasticha »O mšicích.« Počet vydaných příruček stoupl na 11. Přípravnému výboru »Balkánského entomologického družstva« zaslány na vzor naše stanovy.

Zvláštními díky zavázána jest společnost p. prof. Dr. Mrázkovi, řediteli zool. ústavu, za poskytování bezpečného útulku sbírkám a knihovně, jakož i místností přednáškových. Společnost vzdává jmenovanému uctivé díky.

Dublety knih a časopisů zaslány odboru v Brně. Vypůjčovati lze knihy v zoologickém ústavě na Karlově od 3—5 hodin odpol. každou sobotu. Členům mimopražským poštou. Při vypůjčení jest složiti zálohu.

K přátelským schůzkám scházívali se členové po celý rok v restauraci u Chocenských v Růžové ulici číslo 5, poblíže hlavní pošty a to v úterý a sobotu od půl šesté do půl osmé hod. večer. Schůzky byly hlavně v sobotu hojně navštěvovány a dostavilo se sem též mnoho hostů i členů mimopražských. Mezi nimi uvésti jest hlavně prof. René Jeannela, místořed. speleologického ústavu v Kluži a slovutného cestovatele našeho St. Vráze. V přátelských schůzkách děje se výměna a určování hmyzu, umlouvány exkurse, debatuje se, demonstrovány jsou zajímavé kolekce a úlovky atd.

Při sjezdu čsl. lesnictva v Brně zastupoval společnost Dr. Soudek, Mendelových oslav v říjnu v Praze zúčastnil se za společnost Dr. Pečírka. Časopis vystaven byl na výstavě časopisů a novin v Praze v prosinci a na jarní výstavě hospodářské Jednoty.

Mnozí členové podnikli letos opětně, nehledě k exkursím, do pražského okolí a vzdálenějších krajin Čech, nákladné exkurse. Zejména sbírali: Insp. Hanuš v Bulharsku a Chorvatsku, Dr. Jureček, Král a Lemarie v Jugo-

slavii, Dr. Rambousek v Dalmacii, Schwarz ve Francii, Ing. Weiser pak dlí již několik let v Argentině, kde pilně sbírá. Řada členů, hlavně Mor. odboru podnikla letos opětně cesty na Slovensko a Podkarpatskou Rus. Krom toho pěstují systematický výzkum Slovenska členové tam trvale usazení, a to hlavně: Insp. Fritsch, rev. Roland, vr. of. Šlégl v Bratislavě, řed. Fuchsa v Píšťanech a prof. Roubal v Báňské Bystřici.

Laskavostí p. řed. Vávry a Dr. Obenbergera byl členům opět umožněn ve čtvrtek odpol. přístup do entomologických sbírek Národního musea. Společnost vzdává uvedeným pánům vřelé díky. Též v Moravském odboru se spolkový život a vědecký ruch utěšeně vyvíjel. Dokladem toho je pěkný vzrůst členstva a obsažná zpráva jednatelská, která je uvedena samostatně. V Bratislavě nemohlo dosud dojíti k založení odboru. Přípravný výbor vedou nadále členové p. insp. Fritsch a rev. Roland v Bratislavě.

Min. zemědělství výnosem ze dne 25. I. 1922, č. 28686-II-1921 povolilo společnosti vyplácení roční pravidelné podpory a vyplatilo tuto pro rok 1922 ve výši 1000 Kč. Krom toho, zásluhou Dr. Rambouska, povoleno týmž ministerstvem na vydávání časopisu a příruček, zejména o zavíječi, mšicích a mravencích, výnosem z 28. prosince 1921, č. 62818 částku 10.000 Kč. Min. školství a nár. osvěty povolilo letos opětně, výnosem z 28. II. 1922, č. 107.762-21 pro rok 1922 podporu 3000 Kč na vydavatelskou a vědeckou činnost.

Masarykova akad. práce z loni povolené podpory uvolnila usnes. z 2. V. 1922, č. 346-22 a vyplatila částku 2500 Kč. Seznam dárců, ať ústavů nebo jednotlivců, je uveden ve zprávě pokladní. Krom darů peněžních jest vytknouti zejména darování tiskopisů p. řed. Holikem a Lepidopter p. r. Srdínkem, které byly ve prospěch společnosti mezi členstvem prodány.

Nár. Listy a Nár. Politika otiskovaly bezplatně oznámení schůzí. Společnost vzdává jmenovaným redakcím srdečné díky. Všem, kdož buď částkou peněžní, radou nebo pomocí Společnost podporovali, děkujeme co nejsrdečněji.

Ant. Vimmer,
předseda.

JUDr. Leo Heyrovský,
jednatel.

Občasné schůze v r. 1922.

7. února: Dr. Hahn o Dixypus morosus.
7. března: Dr. Komárek o exkursi do Podkarpatské Rusi.
4. dubna: Insp. Vimmer o ústním ústrojí Dipter zvaném phanoni-pharyngei.
29. dubna: Dr. Rambousek o zavíječi řepovém.
13. června: Dr. Heyrovský o nových druzích tesaříků pro Čechy.
3. října: Dr. Rambousek o cestě do Dalmacie.
24. října: Dr. Heyrovský o broučí zvířeně Šumavy.
14. listopadu: Dr. Obenberger o svých cestách po Jugoslavii.
12. prosince: Dr. Komárek o malarii na Slovensku.

ZPRÁVA POKLADNÍ.

Výdajné jmění během roku činilo příjem 31.501·52 Kč, vydáno bylo 21.874·60 Kč, zbývá tedy koncem roku 1922 9.626·92 Kč. Krom zbývajícího jmění výdajného činí fond entomologických příruček 13.371·49 Kč, fond prof. Fr. Klapálka 664·41 Kč, fond pí. Anny Klapálkové 3698·43 Kč, fond pí. Anny Uzlové 865·44 Kč, fond p. Augustina Rubeše 94·06 Kč a fond tiskový 1302·05 Kč, tedy veškeré jmění Společnosti činí 51.497·40 Kč.

Srdečné díky vzdáváme slavnému ministerstvu zemědělství za subvence 13.000 Kč, minist. školství a nár. osvěty za 3000 Kč, Masarykově akademii

práce za 2500 Kč a dárcům p. továrníku Rothovi v Horním Růžodole u Liberce za 50 Kč, p. stav. radovi Srdínkovi za 123·80 Kč, utržené prodejem darovaných Lepidopter, p. předsedovi Vimmerovi za 122 Kč, Malostranské záložně v Praze 20 Kč a Zemské bance v Praze 50 Kč.

J. Graf,
t. č. pokladník.

Nové, výměnou získané publikace.

1. Journal of the department of agriculture. vol. V. — Pretoria.
2. Annals of the Natal Museum. vol. IV. — Natal-Pietermaritzburg.
3. British Museum. — London.
4. Washington Agricultural Exper. Station. — Washington.
5. Polskie pismo entomologiczne. T. I. 1 a 2. — Lwow.
6. Notulae entomologicae. — Helsingfors.
7. Abhandlungen der Senckenbergischen Naturfor. Gesell. — Frankfurt am Main.
8. Annuaire du Musee Zoologique de l'academie de Russie. — Petrograd.
9. Izvěstia petrogr. oblastnoi stancii zaštity rastěnei. — Petrograd.
10. Petrogradskii agronomičeskii institut. — Petrograd.

Zpráva expeditu.

Výměna časopisu a expedit knihovní se během roku 1922 rozšířily vydáním nové příručky Zavíječ řepový a Mravenci a výměnou s 10 novými společnostmi, jichž publikace dosud v knihovně naší chyběly. Kromě toho získány za staré ročníky časopisu některé kompletní serie časopisů neb zpráv Akademii, jež dosud v knihovně chyběly.

Prodej knih byl dosti čilý, zvláště příruček Kůrovci a Mravenci, takže výnos přes to, že se z něho hradí celá drahá mezinárodní výměna, byl značně aktivní.

Celkový výnos expeditní služby není v bilanci naší zanešen, neboť veškeré příjmy, resp. peníze zasílány jsou poštovní spořitelnou přímo pokladníkovi, činí však 1584·32 Kč.

Jednatelská zpráva odboru v Brně.

Činnost odboru rozvíjela se v intencích stanov. Členové horlivě sbírali, materiál přinášeli a určovali, konali entomologické exkurse a cesty, uveřejňovali své nálezy, scházeli se na týdenních schůzkách, kde se debatovalo a demonstroval materiál, přednášeli a získávali nové členy.

Na měsíčních schůzích přednášeli tito pánové: 10. února Prof. MUDr. K. Šulc: O novém orgánu voňavém u Philonta.

7. března Dr. Teyrovský: O konvergenci v přírodovědě.

4. dubna továrník K. Mazura: Entomologický zájezd do Podkarp. Rusi.

2. května Dr. Hykeš: O orientaci včel.

7. listopadu Dr.. Soudek: O mnišce.

12. prosince min. r. MUDr. Melichar: Entomologická cesta do Španěl.

2. ledna 1923 Ing. Rozsypal: O zavíječi pelyňkovém.

Členů čítá odbor 42.

Na valné hromadě r. 1922, konané dne 9. ledna 1923 v Besedním domě zvoleni byli do výboru:

předsedou: MUDr. Ant. Fleischer, vrchní zdrav. rada a šeflékař čsl. st. drah v Brně, místopředsedou: MUDr. K. Šulc, prof. vys. školy zvěrolékařské, jednatelem: PHDr. Š. Soudek, asistent vys. školy zeměděl., po-

kladníkem: K. Mazura, továrník. Členy výboru: PHDr. J. Zavřel, profesor Masarykovy univ., J. V. Stejskal, poslanec Nár. shrom., Doc. Dr. Ing. Baudyš, řed. výzk. stanice, náhradníky: J. Němec, ředitel vyšší dívčí školy, MUDr. Jos. Fleischer, odborný lékař.

Schůzky konají se každé úterý v »Čtenářském Spolku« v Besedním domě o 20. hod. Přednášky se oznamují v tisku (Lidových Novinách).

PhDr. Štěpán Soudek,
jednatel.

Seznam členů.

(Z členů činných uvedeni pouze nově v roce 1922 přistoupivší.)

Zakladatel společnosti:

Profesor František Klapálek, † 3. února 1919 v Karlíně.

Členové čestní:

1921 Achard Julien, továrník, Praha (členem od r. 1919).
1907 Bolivar Don Ignacio, ředitel přírodnického musea v Madridě.
1921 Cameron Malcolm D. tc., ředitel Forest Research Institute Dehra Dun, N. W. Provinces British India.
1907 Horvath Dr. Géza, ředitel Mag. Nemzeti Muzeum, Budapešť.
1910 Lobkovic Ferdinand Dr., býv. nejv. zem. maršálek král. Čes.
1921 Navas Don Longinos, Zaragosa, Apartado 32.
1910 Melichar MUDr. Leopold, Brno, Česká ul. 28 (členem od r. 1904).
1922 Mrázek PhDr. Alois, Praha II., Karlov, Zool. ústav, prof. univ. Karlovy (členem od r. 1905).

Členové zakládající:

1920 Hájek Dr., notář, Blatná.
1920 Klapálek Leopold, řídící učitel v Deštné u Litomyšle.
1904 Kubes P. Augustin, provinciál řádu O. O. kapucínů v Kolíně.
1921 Roth Vilém, továrník v Růžodole u Liberce.
1904 Srdínko Josef, staveb. rada v. v., Smíchov, Ferdinandovo nábř. 27.
1904 Šulc MUDr. Karel, báňský lékař v Michálkovicích, Slezsko.

Noví členové činní:

A. Ústředí v Praze.

Hájek Jan, farář v. v., Hrubý Rohozec u Turnova.
Jeannel Dr. René, univ. profesor, Kluž v Rumunsku. (Col.)
Jirsík Jos., supl. profesor reál. gymn., Trnava, Slovensko.
Lábler Karel, statkář, Klánovice, p. Jirny u Prahy. (Col.)
Novický Sviatoslav, cand. lesn. inženýr., Vršovice, Hálkova 506/79. (Col.)
Ogloblin Alexandr, stud. přír. věd, Libeň, Svobodárna 258.
Payer Ladislav, asistent drogerie, Klapé u Libochovic.
Pištora Evžen, Kr. Vinohrady, Šumavská 26.
Schwarz Rudolf, studující, Bubeneč, Na Studánce 332. (Lep.)
Silbernagl Arnošt, nadporučík, Praha VII., Jablonského 638. (Lep.)
Srnka Gabriel, učitel a správce školy, Německá Lupča, župa Liptovská.
Škaf Dr. Boris, Praha II., Karlov, Zool. ústav.
Thurnherr Ing. Václav, plukovník, Nitra, 20. pěší brigáda.
Valžík Jindřich, Praha II./383, Podskalské nábř. 36.

B. Odbor v Brně.

Gregor František, profesor, Nový Jičín.
Gron Jan, oficiál zem. správy polit. v Brně.
G. Grosse, major v Olomouci, Mozartova 24=I.
Hudeček Ladislav, říd. učitel, Kokory na Moravě. (Col., Lep.)
Kyselý Karel, ředitel, Prostějov=Držovice. (Col.)
Lemarie Jaroslav, Ing. Cand., asistent vys. šk. zeměd., Brno, Černá Pole.
Rašek J., Ing. Cand., asistent mor. zem. výzk. úst. zeměd., Brno, Černá Pole.
Šťastný Josef, revident hypoteční banky v Brně.
Švábeník PhDr. Jan, profesor, Brno, Kamenná 41.

Zpráva redakční.

Vydání posledních čísel t. časopisu se zdrželo přesídlením tiskárny do nové budovy, v důsledku toho byl také omezen rozsah, aby časopis mohl vyjíti co nejdříve. Většina prací, které zůstaly neotištěny, bude uveřejněna v příštím čísle, jež vyjde asi za měsíc.

Redakce znovu upozorňuje pp. autory, aby posílali práce co možno stručné a obsahující výhradně nová pozorování. Rovněž nelze nám otiskovati obrázky z jiných časopisů nebo z jiných prací, pokud nejsou originálem autorovým. Obrázky buďtež pokud možno pérokresby, jichž tisk je mnohem levnější a též zřetelnější.

Ke každé práci budiž opatřeno dle možnosti resumé v některém ze světových jazyků nebo latinsky, jinak stal by se náš časopis pro světovou literaturu méněcenným a nebylo by nám možno získávati výměnou cenné publikace zahraniční.

Práce, které se netýkají přímo fauny československé, buďtež publikovány celé jazykem světovým, stačí krátký úvod nebo jen nadpis český.

Napříště nemůžeme přijímati prací s rukopisem nečitelným, ježto dvojitá korektura značně zvyšuje náklad za sazbu. Obzvláště cizojazyčná jména buďtež psána zřetelně, dle možnosti psacím strojem.

Dr. Fr. Rambousek.

Morána.

David Sharp, který byl jedním z nejvýznačnějších entomologů anglických, zemřel dne 7. srpna m. r. ve věku 82 let. Byl světoznámým specialistou čeledi Staphylinidae, zpracoval však celé skupiny Coleopter, hlavně exotica. K jeho význačným spisům patří »Biologie Centrali=Americana«, »Fauna Hawaiensis«, monografie brouků novozélandských, japonských a m. j. Jeho prvá práce o rodu Homalota (dnešní Atheta) vyšla již r. 1869. Velikou péči věnoval též znalosti coleopter domácích a hlavně škotských.

Antonín Sequens, dlouholetý spolupracovník Edm. Reittera, zemřel v Opavě dne 10. srpna m. r. Narodil se r. 1856 ve Stoliči u Chotěboře byl zprvu lékárníkem, praeparátorem u Dobiasche v Gospići, od r. 1896 byl u zemřelého E. Reittera. Byl milé povahy a pravou rukou našeho zvěčnělého Reittera.

MUDr. Ed. Karaman, zasloužilý entomolog dalmatský, zemřel stár 74 léta (narodil se v květnu 1849), dne 9. února t. r. vzedmutím srdce. Má veliké zásluhy o znalost fauny dalmatské, jeho veliká sbírka (8360 druhů) chová 2320 druhů dalmatských. Jako uvědomělý a poslední člen staré »národní gardy« těšil se veliké oblibě a našim sběratelům byl vždy milým rádcem. Když jsem se s ním loni v září naposledy loučil, tušil jsem již — že ho už asi neuvidím . . . Dr. Rambousek.

ČASOPIS

Československé Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Čechosloveniae

Ročník XIX = 1922

REDAKČNÍ KOMITÉ:

Dr. FR. RAMBOUSEK, ANT. VIMMER,

Ph. Dr. JULIUS KOMÁREK, Řed. N. M. KHEIL,

MUDr. EM. LOKAY

V PRAZE

Nákladem Československé Společnosti Entomologické

Tiskem Průmyslové tiskárny v Praze VII

O B S A H.

Baťa L.: Další příspěvek k motýlí fauně jižních Čech . . . 83.
Drastich L.: Mšice republ. československé, zvl. okolí ostravského 31.
Fleischer, MUDr. Ant.: Koleopterologické výzkumy a různé poznámky . . . . . 14.
— — Nové aberrace a synonym. poznámka . . . . 79.
Jureček, MUDr. Štěpán: Nebria false cognita e Caucaso centrali 29.
Krása Theod.: Nové druhy drabčíků Aleochara s popisem nového středoevropského druhu . . . . . 80.
Obenberger, Dr. J.: Nebria castanea ssp. šumavica n. ssp. . 13.
— — De novis Buprestidarum reg. pal. speciebus II. . 18, 66.
Pokorný Fr.: Nálezy některých vzácných a zajímavých motýlů v okolí Poděbrad . . . . . 63.
Rambousek, Dr. Fr.: Ředitel Al. Procházka . . . . . 12.
— — Morána (D. Sharp, Sequens, Dr. Karaman) . . .
Roubal Jan: Novinky zvířeny broučí Malých Tater . . . . 64.
— — Poznámka . . . . . 66.
Štěrba Fr. Ing.: Dorcadion Bureši n. sp. . . . . 1.
Vimmer Ant.: Příspěvky k metamorfose některých českých Anthomyií . . . . . 3, 71.
Zprávy výborové . . . . . I.

ENTOMOLOGICKÉ PŘÍRUČKY:

1. ***Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz.*** Duda, Joukl, Klapálek, Kubes, Lokay, Šulc, Uzel, Vávra, Vimmer. S 28 vyobr. Rozebráno.
2. ***České síťnatky. Tingitidae.*** Frant. Mužík. (5 obrázků v textu.) Kč 2·50, členové Kč 1·50, poštou 45 hal. více.
3. ***Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.*** Rom. Formánek. (73 obr.) Kč 6·—. členové Kč 4·—, porto 60 h.
4. ***Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.*** Rom. Formánek. (1 obr. a tab.) Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
5. ***Majky (Meloe L.) zemí koruny České.*** Rom. Formánek. (9 obr.) Cena Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
6. ***Klíč k určování českých Bembidiin.*** A. Jedlička. (15 obr. v textu.) Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
7. ***Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.*** R. Formánek. (S bar. tabulkou.) Kč 5.—, člen Kč 4·—, porto 45 h.
8. ***Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.*** Ant. Vimmer. Kč 4·50, člen Kč 3·20, poštou o 60 h více.
9. ***České vodoměrky.*** Dr. Teyrovský. (S barevnou tabulkou a 28 obr.) Kč 13·—, člen Kč 10·—, poštou o 60 h více.
10. ***O katastrofálním rozšíření zaviječe řepového.*** Dr. F. Rambousek. (Se 14 obráz.) Kč 5·—, člen Kč 3·—, porto 50 h.
11. ***Mravenci čsl. republiky.*** Dr. Št. Soudek. (S čet. obr.) Kč 22·—, člen Kč 16·—.

STANOVY
ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

Čl. 3.: Každý přítel studia entomologického ať bydlí v zemích republiky Československé čili nic, může se státi členem Společnosti. — *Čl. 6.:* Činný člen platí předem roční příspěvek 40 Kč, studenti 10 Kč, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 500 Kč, stává se členem zakládajícím. — *Čl. 8.:* Každý člen má právo: přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy a přihlášky členů přijímá Dr. LEO HEYROVSKÝ, Praha II., Jilská ul. 2, peníze řed. J. GRAF, Kr. Vinohrady, Korunní 105, výpůjčky knih Doc. Dr. JULIUS KOMÁREK, Praha II., Karlov 8, rukopisy a korektury Dr. FR. Rambousek, Praha-Střešovice 112.

MORAVSKO - SLEZSKÝ ODBOR. Dopisy a přihlášky členů: Dr. ŠT. SOUDEK, asistent, Brno, v Černých polích, peníze KAREL MAZURA, Brno, Javorová 10. — Každý člen na Moravě a ve Slezsku bydlící je členem odboru v Brně. Časopis se zasílá z Prahy, příspěvky se platí složenkou Ústředí do Prahy.

QL
461
C421c
ENT

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

ROČNÍK XII. **1915** ČÍSLO 3. a 4.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

Prof. FR. KLAPÁLEK,
Karlín.

Coleoptera:
MUDr. EM. LOKAY,
Poříč, Praha II.

Hymenoptera:
OLDŘ. ŠUSTERA,
Smíchov 553.

Lepidoptera:
JUDr. JOSEF MALIČKÝ,
Hořovice.

Diptera:
Ředitel ANT. VIMMER,
Král. Vinohrady.

OBSAH:

Cifka J.: Araschnia levana. Str. 49. — Dr. Krejčí A.: Nejbližší hnízdiště Pelonosek u Prahy. Str. 49. — Týž: Panurginus labiatus. Str 50. — Petrbok: Aporia crataegi v Čechách. Str. 50. — Fr. Klapálek: Co jest Perla maxima. Str. 50. — Dr. Fr. G. Rambousek: Nový brasilský Stenaesthetus. Str 54. — Ant. Vimmer: O tracheální soustavě larvy Lycoria (Sciara) Thomae L. Str. 56. — Ant. Vimmer: Doplňky k seznamu českého hmyzu dvojkřídlého. Str. 60. — Rob. Hartmann a J. ryt. ze Sternecků: Nová aberrace píďalky Acidalia marginepunctata Goeze. Str. 61. — Úmrtí. — Věstník. — Výroční zpráva. — Obsah.

Pořad schůzí Č. S. E. ve správním roce 1916.

Leden 25.	Únor 22.	Březen 21.	Duben 18.	Květen 23.
Červen 20.	Září 26.	Říjen 10. a 24.	Listopad 14. a 28.	Prosinec 12.

Valná hromada 21. ledna 1917.

Schůze v zasedací síni Zemědělské rady pro kr. České, Václavské n. 54, v I. p., počínají přesně o ½8. h. več. Přátelské schůzky jsou v úterý (vyjma dny schůzí občasných) a v sobotu o 6. h. več. v Akad. kav., Hlávkův pal., Vodičk. ul.

V PRAZE.

Nákl. České společnosti Entomologické. — Úřed. knihtiskárna Al. Brož, Praha V.

skytujících, jako: Parnassius mnemosyne L., Vanessa xanthomelas Esp., Araschnia levana L., ab prorsa L., Argynnis laodice Pall., Valeria jaspidea Donz., Plusia gutta Guen., Pericallia matronula L. atd., atd.

Mne nejvíce zajímala naše nejmenší babočka Araschnia levana, která se v okolí Sanoku hojně vyskytovala. Kdežto loňského roku obnášel výtěžek lovu asi 30 exemplářů dílem chycených, dílem z housenek vychovaných, byl v roce 1914 lov daleko vydatnější.

Již počátkem května poletovala Araschnia levana v hlubokých před větrem chráněných údolích, na slunných, hojně kopřivami porostlých stráních.

Koncem června zašel jsem v místa ta na lov housenek, kterých jsem nalezl asi tři sta na kopřivách a chovaje je v tak značném množství, rozhodl jsem se pokusiti se o docílení tepelných aberrací.

Část kukel vystavil jsem teplotě 38 až 40° C třikráte po dvou hodinách a obdržel po 14 dnech odrůdu barvy červenohnědé, podobající se z části ab. porima, avšak jinak valně se lišící.

Většinou vylíhly se samičky, kdežto samečkové až na dva zahynuli.

Také u housenek napočítal jsem značné procento napíchaných lumky.

Pokus docíliti vajíček v zajetí se nepotkal s výsledkem. Počátkem září sbíral jsem opět housenky, jichž pupy přezimovaly, tak že není pochybností, že v Haliči vyskytují se pouze dvě generace a že ab. porima létá zde současně s letní generací prorsa.

Setník Cífka.

Nejbližší hnízdiště Pelonosek (Podaliritus) **u Prahy jest u Kobylis.** Z Prahy jedeme tramvají čís. 14 až na konečnou stanici na konci Nové Libně; asi 50 kroků za stanicí v pravo vede vozová cesta zahradami zelinářskými. Tam kde se cesta zahýbá, jest stojan vodní a odtud po pravé straně cesty táhne se kamenný taras. Již zde chytit lze členy rodů: Melecta, Chrysis, Nomada a Halictus. Pokračujíce dále cestou, dojdeme konce zahrad a zde v pravo při cestě stojí celá zachovalá brána do bývalého statku. Po stranách této brány v přilehlých zdech hnízdí: Podalirius parietinus F., pilipes F., aestivalis Pz., nidulans F., což prozradí nám četné rourky jich hnízd; zde stále slídí Melecta luctuosa

Scdp. i punctata L., Crocisa scutelaris Pz., Coelioxys conica L., acuminata Nyl.; velice hojně na zdi sedá Chrysis ignita, pilně prohlížejíc filigránské rourky hnízd rodu Odynerus, kteréž se nalézají v pravo od brány. Na zdech sedá také Oxybelus a Halictus. Pilným návštěvníkem těchto míst bývá pěkná moucha Argyromoeba sinuata Fab. Nejvhodnější dobou k návštěvě tohoto hnízdiště je druhá polovina června, ale i duben a květen skýtají pěknou kořist.

Údolíčko toto, jímž vede ona cesta kolem vždy živého potůčku, jest pro entomologa pravý ráj, jenže bohužel již vyvstávají právě zde vily a bojím se, že v brzku vilové podhoubí i toto zákoutí zcela proroste a pak ovšem všechna ta krásná společnost se vystěhuje! Kam?

Dr. A. Krejčí.

Panurginus labiatus Ev. Tato včelka nenalézá se v seznamu českých hymenopter, jejž nám pevně sestavil Kubes. — Jan Sekera uvádí Panurgina poprvé jako včelu českou a já potvrzuji jeho udání. Ulovil jsem 22. června 1915 na Holešovické pláni či na Maninách jedním mávnutím sáčku na Berteroa incana*) asi 30 kusů právě se rojících včelek. Uváděno bývá, že Panurginus se zdržuje v chladnějších polohách, to ovšem o Maninách tvrditi nelze. Okolnost, že včelky byly ještě téměř měkké, svědčí, že někde zcela na blízku se vylíhly, tedy že nebyly snad na tahu.

Dr. A. Krejčí.

Aporia crataegi v Čechách. Dne 17. června o 11. hodině viděl jsem u Jiřic nad Labem létati tohoto běláska. Petrbok.

CO JEST PERLA MAXIMA *Scop.*

Příspěvek k synonymice Plecopter.

Podává **Frant. Klapálek.**

Pro jednotvárný vnější vzhled pošvatek a nedostatečný smysl starších autorů pro znaky tvaroslovné jest synonymika tohoto řádu velmi spletita a nesnadna. Jedním z nejbližších toho příkladů jest Perla maxima **Scop.** popsaná v Entom. carniol. str. 269, r. 1763.

Pozdější autoři nevěděli si s ní rady. Curtis a Stephens ji neznají, Newman (On the synonymy of the Perlites, Mag. of

*) Tím potvrzeno udání Frieseovo, jenž tařici šedou uvádí jako rostlinu touto včelkou navštěvovanou.

Nat. Hist. III. p. 36. 1839.) uvádí P. maxima na téže stránce jednou jako synonym s P. bipunctata *Pict.*, podruhé s P. marginata *Panz.* Brauer v Neur. Austr. (1857) klade ji jako synonym s P. abdominalis *Burm.*, aniž by bral ohled na její právo prvenství; později v Neuropt. Europas (1876) považuje ji za synonym P. bicaudata **L.** (= P. bipunctata *Pict.*)

Pictet »Perlides« (1841) ji staví jako synonym P. marginata *Panz.* a uvádí jako důvod (pag. 201) »les mots: thorace nigro .... pedibus fuscis, me paraissent rendre plus probable qu'il a eu entre les mains la P. marginata. Ačkoliv jest Pictetovi výborně známa nymfa P. bipunctata a popis Scopoli-ho jest velmi dobrý, přece nebral naň zřetel a vytýká pouze, že popis larvy nepatří larvě P. cephalotes. Stotožňuje tedy náš druh s P. marginata *Panz.* V tom jej následuje Walker ve svém seznamu (1852).

Vážně k řešení této otázky přikročil Mc Lachlan (What are Perla bicaudata of Linné and P. maxima of Scopoli?, Ent. Month. Mag. VI. p. 265, April 1870), soudě jednak z popisu dospělce, jednak a to s jistotou z popisu nymfy, že P. maxima *Scop.* a P. bipunctata *Fict.* jsou týmž druhem. Po Mc Lachlanovi všichni autoři přijali tento názor i pisatel této statě.

Jsou to tedy tři druhy, jež byly s P. maxima stotožňovány: P. P. abdominalis *Burm.* P. marginata *Panz.* a P. bipunctata *Pict.*, vymýtíme-li P. bicaudata **L.**, jakožto druh, který vůbec nedá se stotožniti.

Nemuže býti žádné pochybnosti, že ani P. abdominalis **Burm.** ani P. marginata *Pict.*, nemohou býti stotožňovány s P. maxima *Scop.* Autor výslovně praví: »capite fulvo ... tuberculis lateralibus fulvis, intermediis tribus nigris«, což přeloženo do našeho způsobu vyjadřovati se zní: »hlava okrově žlutá s očky jednoduchými černě ovroubenými« a tento znak nacházíme z druhů, které by mohly býti vzaty v úvahu, jen u skupiny »Bipunctata *Pict.* U P. abdominalis je téměř hlavy vždy více méně černohnědé, u P. marginata nacházíme sice všecky možné přechody od tmavého zbarvení, skoro odpovídajícího světlejším kusům abdominalis, až ke světlým kusům, podobným barvou bipunctata. Ale tyto světlé kusy lze vždy rozeznati, protože u bipunctata je vždy nápadný rozdíl mezi světlou barvou hlavy a sytě černou obrubou oček, kdežto u marginata tato obruba

vůbec mizívá, takže by Scopoli sotva mohl užíti slov: »intermediis tribus nigris«.

Nemohl by také autor užíti o křídlech slov »alis albidis«, protože křídla ta mají u marginata nádech spíše do zelena. Také popis nymf nijak se nehodí na nymfu P. marginata nebo abdominalis.

Přikročíme-li k P. bipunctata *Pict.*, není pochybnosti, že autor měl před sebou nymfu druhu tohoto nebo nějakého velmi příbuzného. Z popisu hmyzu dospělého velmi dobře se hodí na P. bipunctata popis hlavy a křídel, ale naprosto se nehodí slova, noh a štětů ocasních se týkající, neboť u P. bipunctata nejsou tyto údy nikdy černohnědé, nýbrž okrově žluté a nohy s nápadnými černými kroužky na stehnech nad koleny, což by autorovi jistě nebylo ušlo.

Z tohoto plyne, že žádný z uvedených tří druhů nemohl býti Scopoli-mu předlohou pro jeho popis P. maxima a že nutno se ohlédnouti po druhu jiném.

Dle popisu má býti přední šíje černě vroubena, neboť dle mého mínění musíme čísti »nigro-marginato«, protože nedostáváme žádného smyslu, kdybychom chtěli čísti »nigro, marginato«. V tomto případě by totiž černá šíje mohla býti vroubena jen světle a to se u žádného evropského druhu nevyskytá, kdežto znak: »přední šíje černě lemována« je tak nápadný, že ode dávna slouží za charakteristiku skupiny bipunctata.

Nezbývá tedy, leč hledati ve skupině bipunctata. A tu máme druh, který v Krajině je domovem: P. alpicola *Klp.* — P. grandis *Ramb.* Tento druh stojí tak blízko P. bipunctata, že Pictet, ač kusy k němu náležející měl v ruce, zařadil jej do své bipunctata poznamenávaje: »Un individu provenant des Alpes d'Autriche, et qui m' été communiqué par M. Kollar, présente le même caractère de coloration plus brune que ceux de nos montagnes« a před tím: »j'en possède même un individu trouvé par M. Heer dans les Alpes de Glaris à 4000 pieds d'élévation, que la teinte grisâtre de ses ailes ferait, au premier coup d'oeil, prendre pour une espèce differente«. Tyto kusy byly jistě P. alpicola.

Jest to druh, zastupující ve vyšších polohách P. bipunctata a žijící při bystřinách (»in torrentibus« praví Scopoli). Jeho nymfy (mně dosud neznámé) pro blízkou příbuznost s bipunctata nebudou se zajisté v barvě valně lišiti od nymf tohoto druhu a popis dospělců hodí se velmi dobře na něj. Křídla, ač pro silnou žilnatinu vypadají

celkem temnější, mají blánu se zvláštním bělavým nádechem. Nohy i štěty jsou tmavé a hlava s přední šíjí svým světlým zbarvením shodují se s P. bipunctata.

Bude tedy synonymika nyní zníti: »Perla maxima *Scop.* = P. grandis *Ramb.* = P. alpicola *Klp.* Druh tento rozšířen jest specielně v Alpách a Pyrenejích ve vyšších polohách a jest druhem vikarujícím za P. bipunctata *Pict.*

A poněvadž Linnéjský popis P. bicaudata nedává nám vůbec možnost druh tento určiti a Linnéjské typy vůbec žádnými Linnéjskými typy nejsou (jak Mc Lachlan ukázal), jest nutno jméno bicaudata vůbec škrtnouti a pro druh v posledním půl století jak P. maxima vedený, znova přivésti k platnosti jméno P. bipunctata *Pict.*

Auszug:

Bis zum Erscheinen Mac Lachlans Aufsatzes: What are Perla bicaudata of Linné and Perla maxima of Scopoli? in Ent. Month. Mag. VI. S. 265. April 1870) haben die Neuropterologen die P. maxima *Scop.* mit drei Arten identifiziert: P. abdominalis *Burm.* P. marginata *Panz.* und P. bipunctata *Pict.*

Wenn wir diese drei Arten untersuchen, sehen wir, dass P. maxima *Scop.* nie mit P. abdominalis *Burm.* und P. marginata *Panz.* inentisch sein kann. Die Beschreibung des Kopfes von Imago und diejenige der Nymphe macht das unmöglich. Aber auch auf P. bipunctata passt die Beschreibung Imagos keineswegs vollständig, da die Pictetsche Art nie dunkle Beine und Schwanzborsten hat. Dafür sehen wir, dass die Scopolischen Merkmale sehr gut auf die P. alpicola *Klp.* passen, denn diese Art hat den lichten Kopf und Pronotum, dunkle Beine und Schwanzborsten und die Flügel, obwohl sie wegen der dunklen Aderung dunkel erscheinen, zeigen doch einen deutlichen weisslichen Stich der Membran. Die Nymphe ist mir zwar unbekannt, aber ich bin überzeugt, dass dieselbe keineswegs, da beide Arten so nahestend sind, viel von jener der bipunctata verschieden sein kann. Die von Scopoli angegebene Grösse wenn sie, wie bei ihm üblich für den Körper samt geschlossenen Flügeln gelten soll, ist etwas zu klein und würde eher auf bipunctata zeigen, aber dieses Merkmal ist bei alpicola besonders veränderlich und der Unterschied zwischen Männchen und Weibchen in dieser Hinsicht viel bedeutender als bei bipunctata.

Es wäre also die Synonymik, wie folgt zu ordnen: Perla maxima *Scopoli* = P. grandis *Ramb.* = P. alpicola *Klp.* und, da die Linnéische Beschreibung der P. bicaudata überhaupt nichtssagend ist und die Linnéischen Typen (wie Mac Lachlan bewiesen hat) keine Linnéischen Typen sind, so kommt wieder der Pictetsche Namen P. bipunctata für die im lezten halben Jahrhunderte als maxima bezeichnete Art wieder zu Ehren.

NOVÝ BRAZILSKÝ STENAESTHETUS.
(COL. STAPHYLINIDAE).

Dr. **Fr. G. Rambousek.**

Stenaesthetus Mrázi nov. sp.

Význačně lesklým a nepatrně tečkovaným povrchem dle Dra Bernhauera ode všech dosud známých 3 druhů úplně odchylný.

Leskle žlutočervený, tykadla a nohy světlejší.

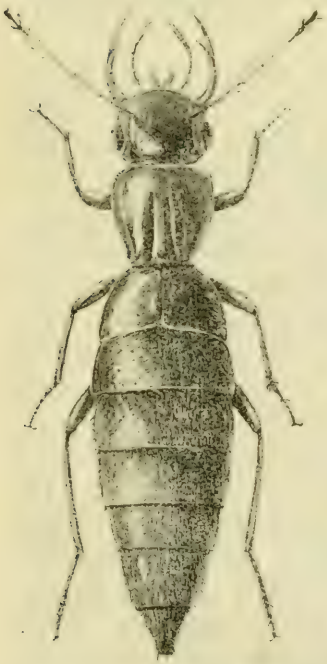

Stenaesthetus Mrázi n. sp.
Long. nat. 2·3 mm

Hlava poněkud širší délky, jemně zrnitě tečkovaná a při stonásobném zvětšení jemně chagrinovaná, oči delší nežli spánky, mezi kořeny tykadel s každé strany malá jamka nazad v rýžku vybíhající, uprostřed temene bývá také malá jamka, po stranách očí táhne se vyvýšená linie, která ústí do jamky za očima, prodloužené v basální rýžku uprostřed přerušenou.

Tykadla nitkovitá, s články značně protáhlými, poslední dva jsou poněkud větší a protáhle vejčité.

Ústroje ústní velmi zajímavé. Kusadla mnohem delší než hlava, v klidu však úplně k hlavě přiléhající, velmi úzká a dlouze srpovitá se silným zahnutým zubem, špičatým uprostřed, jich makadla dosti dlouhá, prvé 2 články jich málo rozdílné, poslední silnější a mnohem delší. Svrchní pysk slabě vykro-

jen, makadla pysková velmi krátká, kratší, nežli prvý článek makadel kusadlových. Štít v přední části značně rozšířený, nazad silně zúžený, přední nohy zřetelné, uprostřed štítu jsou dvě hluboké, do předu poněkud sbíhavé rýžky, všecky ústí do rýžky basální, kdež tvoří 4 jamky.

Štít i krovky úplně hladké.

Krovky o málo delší nežli polovina štítu, na švu poněkud vtlačené a nejkratší spodní křídla zakrnělá.

Břicho neolemované, válcovité, nazad súžené, velmi jemně a dosti hustě tečkované, hustě a krátce zlatožlutě podélně chloupkované.

Zadní chodidla s prvým článkem mnohem delším nežli tři následující.

♂ vyznačuje se poněkud širší hlavou.

Long. 2—2.5 mm.

Velmi zajímavý druh tento objeven byl horlivým sběratelem — krajanem p. Jaro Mrázem, který nalezl ho spolu s četnými novými druhy jiných drabčíků v Minas Geraês blíže **São Paulo** v **Brasilii** v 5 exemplářích v létě 1914.

Dovoluji si k poctě sběratele označiti nový druh jeho jménem.

Auszug:

Stenaesthetus Mrázi nov. sp.

Durch die glänzende Oberfläche nach Dr. M. Bernhauer, der die neue Art gesehen hat, von allen verwandten Arten sofort zu erkennen.

Glänzend rotbraun, die Fühler und Beine gelbbraun.

Der Kopf breiter als lang, sehr fein chagrinirt und fein undicht punktirt, Augen viel länger als die Schläfen, zwischen den Fühlerwurzeln jederseits mit einem Grübchen, ebenso in der Mitte. Neben den Augen jederseits mit einer erhabenen Linie, welche in ein Grübchen in den Hinterecken des Kopfes mündet, Basalpartie des Kopfes ebenso mit einer in der Mitte unterbrochenen Querimpression.

Fühler haarförmig, mit langen Fühlergliedern, die zwei letzten grösser und dicker als die vorgehenden.

Kiefer viel länger als der Kopf, sehr dünn und spitzig, mit einem scharfen Zahn in der Mitte, Kiefertaster lang, die zwei ersten Glie-

der derselben in der Länge wenig verschieden, das Endglied viel länger und dicker als die vorgehenden. Oberlippe ausgerandet, die Lippentaster sehr kurz, viel kürzer, als das erste Glied d. Maxillataster.

Halsschild vorne verbreitet, nach hinten stark verengt, mit deutlichen Vorderecken, jederseits mit zwei Längsfurchen, die über zwei Drittel des Halsschildslänge einnähmen und in der Basalquerfurche vier Grübchen bilden, die mittleren zwei sind hinten divergierend, die seitlichen mit den Halsschildsrändern parallel.

Halsschild und Flügeldeckel vollkommen glatt.

Die Flügeldecken sind ein wenig länger als die Hälfte des Halsschildes (an der Naht).

Abdomen ungerandet, walzenförmig und nach hinten verengt, sehr fein und ziemlich dicht punktirt und dicht mit goldgelben Härchen bedeckt.

Das erste Glied der Hintertarsen viel länger als die drei folgenden zusammengenommen.

♂ hat einen breiteren Kopf.

Long. 2—2.5 mm.

Diese ausgezeichnete neue Art wurde von dem tüchtigen Tropensammler Herrn Jaro Mráz in Minas Geraes (Saô Paolo) in Brasilie in 5 Exempl. gefunden und ist dem Entdecker zu Ehren benannt

O TRACHEÁLNÍ SOUSTAVĚ LARVY LYCORIA (SCIARA) THOMAE L. (DIPT.)

Píše **Ant. Vimmer** z Kr. Vinohradů.

Larva druhu Lycoria (Sciara) Thomae L. liší se od larev z podčeledě Mycetophylinae (Fungivorinae) zevně schránkou hlavy a maxillami, uvnitř těla pak slinnými žlázami a tracheální soustavou, o níž míním tuto podrobněji promluviti.

Aby byl přehled snazší, budu pokračovati od dvojice ke dvojici průduchů.

1. Stigma I.—I.

a) Přední hruď.

Z každého z obou průduchů na prvém článku hrudním vychází v pravo a v levo po jednom oblouku průduchovém: Trachea arcus dorsalis stigmatis (A. 1.). Od téhož oblouku při jeho kořeně vybíhá

křivolace se vinoucí tlustá hřbetní komissura a ústí do protějšího oblouku průduchového. Zove se Trach. anastomotica transversa dorsalis stigmatis I.—I. (A. 2., B. 2.).

Na břišní straně oba průduchové oblouky spojuje přední spodní komissura, Trach. anastomotica transversa ventralis stigmatis I.—I. (B. 3.)

Přední horní komissura vysílá dvě silné větve do hlavy, jež jmenuji Trach. cephalica dorsalis (A. 4.—B. 4.). Přední spodní komissura opatřuje vzduchem spodní část hlavy dvěma tlustými větvemi nazvanými Tr. cephalica ventralis (B. 5.).

Skoro ve slemenní ose vycházejí z přední spodní komissury dvě vzdušnice, Trach. cerebralis (B. 6.). Tyto při počátku značně tlusté větve rozrůstají brzy v jemné větvice, jež přivádějí vzduch zauzlině nadjícnové. Do zadu z přední komissury vybíhají tenké vzdušnice Tr. dendritica (B. 7.). Vzduch z nich čerpá spodní povrchová část prvého článku.

Přední hrudí probíhá část hlavního kmenu jako Tr. anastomotica longitudinalis dorsalis stigmatis I.—II. (A. 8a), kteráž spojuje prvý průduch se druhým. Mimo to vine se tu také, ovšem hlouběji v těle část břišního kmenu, Tr. anastomotica longitudinalis ventralis stigmatis I.—II. (A. 9a), jež také probíhá od I. k II. stigmatu.

b) Střední hruď.

Ve druhém článku hrudním vine se křivolace, spojujíc obě části břišního kmenu, Trachea anastomotica transversa ventralis (A. 10). Z ní vystupují do předu dvě bohatě rozvětvené, avšak tenké a keřovité vzdušnice, Trach. dendritica anterior (A. 11.); do zadu pak míří také dvě, jménem Tr. dendritica posterior (A. 12.). Nad druhou břišní komissurou opouštějí hlavní kmen na straně hřbetní dvě větve, Tr. vasomuscularis (A. 13.), jež opatřují vzduch pro příslušný díl srdce a přilehlou musculaturu. Tyto dvě vzdušnice objevují se také v dalších článcích.

c) Zadní hruď.

V tomto článku je nápadná třetí břišní komissura, Tr. anastomotica transversa ventralis (A. 14.), jež vzájemně váže břišní kmeny Tr. anastomotica longitudinalis dorsalis stigmatis I.—II. (A. 8a),

postupuje v pravo a v levo jako část hlavního kmenu. Od toho v přední části metathoraxu vybíhá slepý stigmatický oblouk (A. 15.). Tr. anastomotica longitudinalis ventralis stigmatis I.—II. (A. 9a), vine se křivolace pod hlavním kmenem. Ze 3. spodní komissury, Trachea anastom. transversa ventralis, vyrůstají do předu dvě Tr. dendritica anterior (A. 16.) a do zadu dvě Tr. dendritica posterior (A 17.). Prvá předchází směrem ku předu až do střední hrudi, kde se jemně rozvětvuje ve břišní části kroužku.

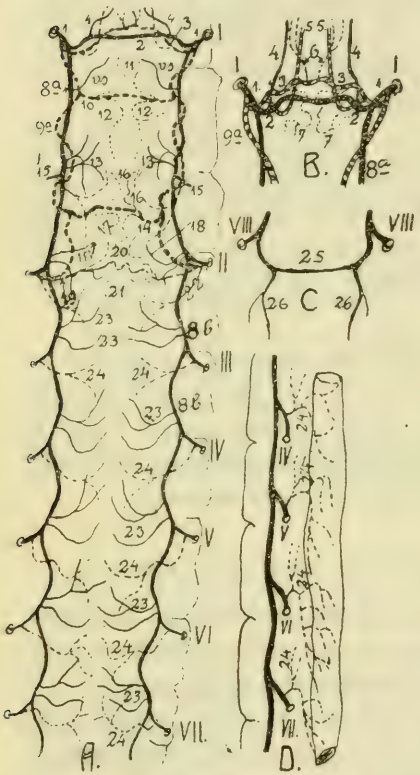

V dorsalní části zadní hrudi proplétají se, odštěpujíce se od hřbetního kmenu dvě a dvě vzdušnice jména již uváděného: Tr. vasomuscularis (A. 28.). Opakují se zde jako ve hrudi střední a přední, jenže tuto vyvinuly se na každé straně článku jen po jedné, v ostatních kroužcích hrudních po dvou. celkem tedy čtyři.

2. Stigma II.—II.

V prvém článku zadečkovém jest sice ještě čtvrtá břišní komissura, avšak tak tenká, křivolaká a bohatě rozvětvená, že činí dojem dvou samostatných větví, jež vlásečnicemi spolu korespondují (A. 19.). A přece z této již zakrsávající komissury ještě vyrůstají přední i zadní keřovité vzdušnice: Trach. dendritica anterior (A. 20.) a posterior (A. 21.). Z průduchového oblouku po každé straně vybíhá Trach. visceralis (A 22.), jež kapillarami oplétá prvému zadečkovému článku příslušný díl zažívací roury. Hřbetní hlavní kmen vysílá po dvou vzdušnicích, Trach. vasomuscularis (A. 23.), jako ve hrudi zadní. Břišní kmen (Tr. anastom. logn. ventr. stigm. I.—II.) ústí do 2. oblouku průduchového, kde končí; dalšími články již se nevine.

3. Stigma III.—III.

Hlavní kmen postupuje od II. průduchu ke třetímu jako Trach. anastomotica longitudinalis dorsalis stigmatis II.—III. (A. 8b). Břišní komissura tímto kroužkem zadečkovým již neprobíhá, má tedy larva Sciara Thomae celkem jen 4 břišní komissury.

Z hlavního kmenu odnožují na hřbetní straně dvě a dvě vzdušnice, Trach. vasomuscularis a z oblouku průduchového vyrůstá Tr. visceralis (A. 24.—D. 24.), ač na prvý pohled se zdá, že vystupuje také ze kmenů hlavních. Chybí mezi hlavními kmeny všecky 4 keřovité vzdušnice (Tr. dendritica), které vybíhají v thoraxu výlučně z komissur, a zde tedy nemohly se vyvinouti.

4. Stigma IV.—IV.

Jako v druhém kroužku zadečkovém, chybí i ve 3. Tr. anastom. ventralis stigm. IV.—IV., Tr. dendritica a Tr. anastom. longit. ventr. Za to zde jsou, pravidelně se opakujíce, Tr. vasomuscul. (viz 23) a visceralis (viz 24.), jakož i stigmat. oblouk a Tr. anastomot. longit. dors. stigm. III.—IV.

Čili ve druhém kroužku zadečkovém a ve všech ostatních kroužcích až do 6. opakuje se obraz trachejí, jak byl v II. čl. vylíčen. Proto netřeba pro úsporu místa rozložení vzdušnic v dalších kroužcích popisovati. Čtenář se dále snadno dle náčrtu orientuje.

Odlišné poměry vznikly však v obvodu

Průduchu VIII.-VIII.

Za těmito průduchy oba hlavní kmeny náhle se sbližují (C. 1.), v místech těch spojuje je tlustá zadní komissura hřbetní — Tr. anastomotica transversa dorsalis poster. (C 25.). Hlavní kmen vysílá do následujícího kroužku silnou větev — Tr. terminalis (C. 26.). Tato jemnými větévkami opatřuje vzduchem 10. a 11. čl. těla.

Tracheální soustava Lycoria (Sciara) Thomae jeví se, srovnána se soustavou larvy Cordyla fusca zredukovanou. Tr. anastomotica longitudinalis ventralis táhne se u Lycorie jen mezi I. a II., u Cordyly mezi I. a VIII. stigmatem, proto nemá larva prvé za druhým průduchem žádné Tr. anastomotica transversa ventralis. Z devíti příček. Tr. anastomotica transversa dorsalis zbyly larvě Lycoria

Thomae jen dvě, a to Tr. anastomotica transversa dorsalis stigmatis I.—I. a Tr. anast. trans. dorsal. stigm. VIII.—VIII.

Figuren-Erklärungen.

A) 1. Trachea arcus stig. I.
2. Tr. anastomotica transversa dorsalis stigmatis I.—I.
3. Tr. anastom. trans. ventralis stigm. I.—I.
4. Tr. cephalica dorsalis. 5. Tr. ceph. ventralis.
6. Tr. cerebralis. 7. Tr. dendritica posterior.
8a) Tr. anastom. longitud. dorsalis stigm. I.—II.
8b) Tr. anastom. longitud. dorsalis stigm. II.—III.
9a) Tr. anastom. longitud. ventralis stigmatis I.—II.
10. Tr. anastom. transversa ventr. mesoth.
11. Tr. dendritica anterior.
12. Tr. dendritica posterior. 13. Tr. vasomuscularis. vs. = dt.
14. Tr. anastom. trans. ventr. metath 15. (Der Rudiment Arcus stigm. — 16., 18., 23. Tr. vasomuscularis. 22., 24 Tr. visceralis.
B) 1.—9a) vide A.
C) 25. Tr. anast. transv. dors. stigm. VIII.—VIII. 26. Tr. terminalis.
D) 24. Tr. visceralis an d. Verdauungsröhre.

DOPLŇKY K SEZNAMU ČESKÉHO HMYZU DVOJKŘÍDLÉHO.

Sděluje **Ant. Vimmer** z Král. Vinohradů.

Čeleď Lycoriidae (Sciaridae). Lycoria (Sciara) quinquelineata Macq. Zlíchov, IV. 1914, leg. Vimmer. — Lyc. trivittata Stg. Lobkovice, IV., leg. Zeman. — Dále V. značí Vimmer.

Čeleď Mycetophylidae (Fungivoridae). Sciophila fasciata Staeg. Dobřív, VIII., 1913 leg. V.

Čel. Blepharoceridae. Blepharocera fasciata Wstw. VI. 1914, leg. V. Štěchovice.

Čel. Tipulidae. Antocha opalizans O. S. Dobřív, VII., 1914, leg. V.

Čel. Tabanidae. Tabanus fulvicornis Mg. Jičín, VII., 1913, leg. Dr. Baudyš.

Čel. Asilidae. Cerdistus erythrur. Mg. Krč, VII., 1914, leg. V.

Čel. Empididae. Empis hyalipennis Fll. Štěchovice, VI., 1914, leg. V.

Čel. Syrphidae. Myolepta luteola Gmel. Všenory, VII., 1913, leg. V.

Čel. Clythiidae (Platypezidae). Callymyia leptiformis Fll. Golč. Jeníkov, VII., 1910, leg. V.

Čel. Tachinidae. Viviania pacta Mg. Krč, VII., 1909, leg. V. — Doria nigripalpis Rd. Nový Bydžov, VI., 1910. — Degeeria separata Mg. = Arrhinomyia separata Mg. Golč. Jeníkov, VII., 1914, leg. V.

Čel. Cypselidae (Borboridae). Sphaerocera opaca Mg. Štěchovice, VI., 1914, leg. V.

Čel. Sciomyzidae. Sciomyza dorsata Ztt. Lobkovice, IV. leg. Zeman. — Bischofia testacea Macq. Lobkovice, IV., leg. Zeman.

Čel. Sapromyzidae. Sapromyza decempunctata Fll., Bráník, VI., 1913, leg. prof. Dr. Mrázek.

Čel. Lonchaeidae. Palloptera ambusta Mg. Bráník, VI., 1914, leg. prof. dr. Mrázek.

Čel. Chloropidae. Eurina pubescens Mg. Zlíchov, IV., 1914, leg. V.

Čel. Ephydridae. Parydra coarctata Fll. Davle, VII., leg. Zeman.

NOVÁ ABERRACE PÍĎALKY ACIDALIA MARGINEPUNCTATA GOEZE.

Sděluje prof. **Rob. Hartmann** (Praha).

Dne 20. srpna 1909 ulovil jsem v okolí Bělé u Bezděze na silničních kamenech s jinými Acidaliemi v klidu s křídly na plocho složenými též píďalku, která ihned vzbudila mou pozornost svou nápadnou kresbou. Poznal jsem, že se tu jedná o druh Acidalie, ale nedovedl jsem ji blíže určiti. Takto zůstala několik let v mé sbírce neurčena.

Když koncem r. 1914 pan Dr. ze Sternecku (Praha), jenž koná přípravy ku soupisu české fauny Lepidopter, při revisi mé sbírky

Acidalií tuto spatřil, byla mu rovněž již na první pohled nápadna a proto si ji vzal domů ku zevrubnému prozkoumání. Shledal, že tu jde o dosud ojedinělou Aberraci druhu Acidalia marginepunctata Goeze. U příležitosti své cesty do Vídně předložil jsem tuto píďalku kustodovi dvorního přírodovědeckého musea panu prof. Hanuši Rebelovi, který plně potvrdil názor p. Dra ze Sternecku, že jde o pozoruhodnou aberrarci Acid. marginepunctata.

Ve sbírkách dvorního musea nenalézá se co do kresby tomuto podobný kus, takže na radu p. prof. Dra Rebela neváhal jsem společně s p. Dr. ze Sternecku toto zvíře pod novým jménem popsati a vyobrazením doprovoditi.

Popis jeho, pocházející od p. Dra ze Sternecku zní v českém znění takto:

ACIDALIA MARGINEPUNCTATA AB. NIGROPUNCTATA HARTM. & STERNECK.

Krátce měkce štětinatá tykadla samčí, krátké zatloustlé holeně bez ostruh, bílé místo při vkloubení tykadel, jakož i v tomto případě trochu nažloutlý krční límeček a hruď od černé jinak hlavy silně se odrážející, souhlasí úplně s typem druhu. Rovněž co do velikosti a tvaru křídel není rozdílu.

Přední příčná páska předních křídel tvoří souvislou nepřetržitou čáru, která ovšem na oněch třech místech, kde se při typu jeví jedině zřetelné černé skvrny, jest rozšířena. Střední odstín jest úzký, tvořící téměř jediný proužek, avšak určitý. Vnější příčný pásek jest lomený, na žilkách rozšířený, pod předním okrajem směrem ke kořenu ostře lomený. Hluboké zakrojení téhož do vnitř v políčku 5. a 6. méně význačno.

Jinak bělavá vlnitá čára a směrem ke kořenu směřující mlhovitý, temně šedý, v oblouku jdoucí poprašek, jakož i lehký temnější poprašek směrem k okraji scházejí skoro úplně a jest tato část stejně zbarvena jako základní plocha.

Na spodních křídlech jsou oba příčné pásky patrné, vlnovka v jednobarevném poli při okraji sotva patrná. Na spodině jest na hořejších i na spodních křídlech patrna pouze vnější příčná páska, která na hořejších křídlech, v souhlase se svrchní stranou, jeví v políčku 5. a 6. méně význačné zakrojení.

Všecky černé příčné čárky všech křídel pravidelně se objevující jsou přeměněny vždy v 8 velkých okrouhlých teček na vnějším vztažmo análním cípu, klínovitě prodloužené směrem ke kořenu křídla. Na spodní straně jsou tyto skvrny menší, bledě šedé, při tom však všecky směrem ke kořenu křídel čárkovitě prodloužené.

Třepení jeho jest od poloviny jeho křídel šedě poprášené.

Délka před. křídel 12.5 mm.

Sameček v Bělé u Bezděze (Sev. Čechy) dne 20. srpna 1909, tudíž druhé generaci náležející, mezi druhem. (Typ v kollekci Hartmann).

EINE NEUE ABERRATION VON ACIDALIA MARGINEPUNCTATA GÖZE.

Beschrieben von Dr. **Jac. Sterneck** (Prag).

Die kurze, weiche Bewimperung der männlichen Fühler, die kurzen, spornlosen, verdickten Hinterschienen, die weisse, mit dem sonst schwarzen Kopfe scharf kontrastirende Einfügungsstelle der Fühler, sowie der weisse, hier allerdings etwas gelbliche Halskragen und Thorax stimmen mit dem Typus der Art völlig überein. Auch in der Grösse und Form der Flügel besteht kein Unterschied.

Der vordere Querstreifen der Vorderflügel bildet eine kontinuirliche, nicht unterbrochene Linie, die allerdings an den drei Stellen, wo beim Typus die allein sichtbaren schwarzen Fleckchen auftreten, verdickt ist. Der Mittelschatten ist schmal, fast nur eine Linie bildend, aber deutlich. Der äussere Querstreifen ist gezackt, auf den Adern verdickt, unter dem Vorderrande basalwärts scharf gebrochen. Die tiefe Einbuchtung desselben nach Innen in Zelle 5 und 6 weniger ausgeprägt.

Die sonst weissliche Wellenlinie und die basalwärts anschliessende wolkige, dunklere Bestäubigung saumwärts, fehlen fast vollständig, und zeigt dieser Teil die Einfärbigkeit der Grundfläche.

Auf den Unterflügeln sind die beiden Querstreifen deutlich sichtbar, die Wellenlinie im einfärbigen Saumfelde kaum wahrnehmbar.

Unterseits ist auf Ober- und Uuterflügeln nur der äussere Querstreifen sichtbar, der auf den Oberflügeln, analog der Oberseite, die Einbuchtung in Zelle 5 und 6 weniger ausgeprägt zeigt.

Die am Saume aller Flügel normaler Weise auftretenden schwarzen Querstriche sind in je 8 grosse, runde, am Innen- bezw. Analwinkel keilförmig basalwärts verlängerte schwarze Punkte umgestaltet. Auf der Unterseite sind die Flecken etwas kleiner, bleichgrau, dabei aber alle basalwärts strichförmig verlängert.

Franzen in ihrer Basalhälfte grau bestäubt.

Länge des Vorderflügels 12.5 mm.

Ein Männchen in Weisswasser (Nordböhmen) am 20. August 1909, also der zweiten Generation angehörend, unter der Stammart. (Type in Coll. Hartmann).

Die Aberration lässt sich in abgekürzter Form nachstehend charakterisieren: Alis osseo-albidis, nigro inspersis, imprimis in parte marginali fere unicoloribus, strigis nigris distinctis, maculis marginalibus in puncta magna, rotunda, partim cuneatim ad basin producta auctis.

ZPRAVY.

Úmrtí. Dne 13. prosince 1915 zemřel v Lounech MUDr. Otokar rytíř Purkyně, ředitel tamní okresní nemocnice. Zesnulý narodil se r. 1861 v Bělé p. Bezd. jako syn profesora lesnické akademie Emanuela Purkyně. Již v útlém mládí zabýval se entomologií a zvláště se později se zdarem věnoval studiu a sbírání brouků v Čechách i na četných cestách v zemích evropských a v sev. Africe.

VĚSTNÍK.

V XI. řádné valné hromadě za rok 1914, dne 17. ledna zahajuje schůzi p. předseda prof. Klapálek, vzpomínaje členů, jimž dnešní válečná doba nedovoluje, by súčastnili se schůze. Vzpomíná zemřelých členů Společnosti, pp.: dlouholetého pokladníka cís. rady Ferd. Veselého a kustoda Dra Jindř. Veselého, jichž památku přítomní uctívají povstáním. Na to podány zprávy funkcionářů Společnosti, až na zprávu kustodovu, k níž však vše již připraveno. Zprávy funkcionářů schváleny vesměs jednomyslně. Do výboru zvoleni vesměs funkcionáři tíž, kustodem sbírek za zemř. Dra Jindř. Veselého zvolen pan vrch. oficiál Klenka.

V občasné schůzi dne 26. ledna 1915 přednáší p. škol. inspektor A. Vimmer: »O tracheální soustavě larev dipter«. Larvy dipter dýchají — jako larvy hmyzu vůbec — tracheami a stigmaty. Výjimku činí larvy rodů Chironomus, Corethra, Ulomyia, Blepharocera a Liponeura; branchiální přívěsky má také Dicranota.

Primitivní Diptera mají soustavu dýchací nejsložitější. Fam. Mycetophylidae vyznačuje se vedle hlavních kmenů také příčnými kommissurami, větvemi stigmatickými, vedle větví vnitřních a vnějších pobočných kmenů. V larvách čeledě Cecidomyidae nastalo již zjednodušení, jež se jeví nedostatkem kommissur; Helomyzidae mají jako larvy jen 2 hlavní, 2 postranní kmeny a jedinou kommissuru. Odtud pokračuje zjednodušování až k čeledi Syrphidae, kde zůstala v larvách jen přední commissura se kmeny hlavními; pobočné kmeny vymizely. Nejjednodušší soustavu tracheální mají larvy z čeledě Anthomyidae; skládá se jen ze dvou hlavních kmenů, vnitřních a vnějších větví.

Potom naznačil pan přednášející změnu, jíž podléhají tracheje při metamorfose a vysvětlil, jak intima tracheální větve stigmatické povlovně přirůstá k hypodermis. Výklady zakončil vysvětlením renovace trachejí.

Pan přednášející demonstruje dále střečka Dermatobia noxialis, jehož larva žije nejen v kůži zvířat, ale i lidí.

Schůzi přítomno 16 členů a 1 host.

Občasná schůze dne 23. února konána za přítomnosti 13 členů a 1 hosta. Přednášel p. vrch. oíí. Klenka o geogr. rozšíření Bembidií. V rozšíření jsou dle Netolitzkého trojí hlavní typy: 1). severní a jižní (tmavší severněji, světlejší jižněji), 2). horský (tmavší) a nížinný (světlejší), 3). východní a západní.

Zbarvení krovek je typické pro mnohé druhy, z nichž u málo druhů můžeme viděti malou variabilitu. Pak pojednává o rozšíření jednotlivých skupin: některé druhy (lampros) ač všude rozšířeny, barvy nemění. Některé skupiny jsou velmi vzácné a proto je málo známo jich geogr. rozšíření.

Občasné schůze dne 23. března súčastnilo se 13 členů a 1 host. Přednášel p. Dr. Fr. Rambousek o své cestě na Peristeri v Makedonii. Prvá cesta podniknuta r. 1909, druhá 1914. Nalezeno mnoho novinek, ježto přednášející byl prvým sběratelem na tomto zcela neznámém pohoří. Výstupy konal ponejvíce z vesnice Capari na úpatí severním. Již u samé vesnice v Monastiru Sv. Petka sbíráno mnoho, na př. Bythinus Comita Rambousek, Leptusa Netolitzkyi Brh., Carcinocephalus Merkli Epp., Myrmoecia plicata Er., Bergrothiella albanica Apf. a mn. j., na Peristeru sbírán četně Penetretus Štěrbai Rambousek, Anophthalmus macedonicus a peristericus Müll. in litt., Trechus Goebli Breit, Tapinopterus monastirensis Reitt., Synuchidius Ganglbaueri Apf., Zabrus albanicus Apf., Molops Steindachneri Apf., Quedius (Tenebrobius nov. subg. Rambousek) Bernhaueri n. sp., Rhaxonycha laetolica Kiesw., Dorcadion ljubotense Apf. a mn. j. Před návratem p. přednášejícího do Bitolje vypukla válka, i byl nucen ku zdlouhavé cestě přes Solun, Athény, Patras, Korfu, Brindisi a celou Italii, takže teprve po 3 nedělích dostal se domů.

Občasná schůze dne 18. května odbývána za přítomnosti 15 členů a 1 hosta. P. předseda uvítal vrátivšího se místopředsedu p. škol. radu prof. Hartmanna, který byl až dosud internován v Rusku, a p. insp. Wimmer tlumočí jménem Společnosti soustrast k úmrtí choti p. předsedy. Pp. Dr. Klier a Dr. Bastl zaslali po 10 kor.

místo věnce a také mezi členy sebráno celkem 28 korun. Vinohradská záložna povolila 10 kor.

Po té přednáší p. Cyr. ryt. Purkyně o své cestě do Bulharska, kterou podnikl s PhC Komárkem. Z prvu sbíráno jen v okolí Sofie na Vitoši, pak v Samokově, v Čamkoriji a na Rile, ale počasí bylo vesměs deštivé. Sbíráno poznovu mnoho druhů, sbíraných již Rambouskem. Pak odjeli s bulh. entomology a botaniky do Nového Bulharska.

Vycházky konány s četníky. Sbíráno mnoho na bahnitých březích Marice, kde si p. Komárek ulovil i malarii. Odtud do Sufiu, kde sbíráno četně vzácné Bemb. castaneipenne. Na to odjezd do Dedeagače, kde chytána i Julodis, Cionus Schultzei a mn. j. Odtud do Xanthi a zpět do vlastních Rhodop, na exkursi do Pašmakli, k Čepelare, kde uloven Otiorrh. demircapensis a pravděpodobně nový druh rodu Mylacus. Při vypuknutí války rychlý návrat domů přes Uhry.

V občasné schůzi dne 22. června schválena výměna s časopisem »Lotos«. Pan Dr. Brožek zve pány k prohlídce kvetoucích Mimulů.

Po té přednáší p. školní rada prof. R. Hartmann o svých prázdninových exkursích. Pan přednášející ztrávil svoje prázdniny u svých příbuzných v Kapitanovce blíže Kyjeva. Přednáška byla neobyčejně poutavá, ježto zajímala svým bohatým obsahem nejen odborníka, nýbrž i laika, neboť pan přednášející probral pečlivě celou říši živočišnou a o každé skupině pověděl leccos nového. — Nejvíce však zajímavých údajů vylíčil u hmyzu a o hubení škůdců. Velmi škodí krtonožky a saranče. Včela hojně se pěstuje. Zajímavé bylo pozorování celého hejna vážek, které usedaly na bílou stěnu jen jediného domku, ač podobných domků tam bylo mnohem více. Škodlivý hmyz se chytá na melassu, která se dává do zvláštních mělkých táců, upevněných na kolících asi 100 kroků od sebe vzdálených. Ve Smělé je »Zemskaja entomologičeskaja stanica«. Náklad na vydržování nese země a četné cukrovary, z nichž oouze jediný dává 1000 rublů ročně. Ředitelem je p. Eugen Vasiljev a vedle něho je zaměstnáno 12 osob. Tam také studenti prodělávají svá praktika. Jsou tam četná oddělení, bohaté pomůcky a neobyčejně pěkně sestavené sbírky, zejména vývojové. Hmyz je pěstován od vajíčka až do úplného vývoje a vše se pozoruje a pečlivě zapisuje. Také fotogra-

fické zařízení stanice, jejímž hlavním podporovatelem je hr. Bobrinský, je neobyčejně důkladné. V zahrádce se pěstují na malých políčkách nemocné i zdravé rostliny. Dbá se také o podporování biologického boje proti škůdcům, tak bylo pozorováno, že stále více se množí škůdci můry Plusia gamma. Cleonus je hlavním škůdcem cukrovky.

Občasná schůze dne 21. září 1915 konala se za přítomnosti 14 členů a 1 hosta. Členové povstáním vzdávají poctu v ruském zajetí zemřelému našemu členu p. MUDru Hillitzerovi, c. a k. štábnímu lékaři.

Dne 27. července podnikli členové společnou vycházku k zajímavé prohlídce mendelistických pokusů na Mimulech k panu Dru Brožkovi.

Přednáší p. prof. Fr. Klapálek o Nemopterách, které se vyznačují rypákovitě prodlouženou hlavou a páskovitě prodlouženými zadními křídly. Je to rod mediterraní, sahající až na Kavkaz. Určují se dle počtu hnědých skvrn podél žilek. Larva Nemopter má velikou hlavu a dlouhý tenký krk.

Po té přednáší p. Ph. St. Jan Obenberger o svých cestách v Alpách, Istrii, Chorvatsku, Dalmacii až na Černou Horu, jakož i o své druhé cestě v Alpách, Přímoří a Chorvatsku. Promlouvá o souvislosti a postupu jednotlivých druhů z krajiny do krajiny. Ve Skradu byl dvakráte, nalezl nové druhy: Triarthron Trédli Obenb. a Simplocaria skradensis Obenb., ale v jeskyních je tam málo zajímavého. Krásná a málo oceněná jsou Plitvická jezera. Ve Splitu už bylo velmi vyprahlo. Zajímavé jsou druhy v krajinách hornatějších, žijící v příbytcích na stěnách, uvnitř i zevně stavení. V Hercegovině nalezeny krásné druhy v jeskyních, kde podrobný návod dal p. přednášejícímu p. Gylek z Vídně.

Při druhé cestě sbíráno ponejvíce na Koralpě, pak ve společnosti p. Gyleka a Madra v jeskyních hercegovských.

Zejména bohatou je jeskyně Ledenica pečina, Kraljeva p. a j. Tam sbírán mezi jinými druhy i Speroplaus giganteus. Tam pak přišla zpráva o válce. P. přednášející sbíral konečně i jako kadet v Užockém průsmyku v krásné době májové, až konečně při útoku trojnásobně zraněn, vrátil se zase do Prahy.

Občasná schůze dne 12. října 1915. Přítomno 15 členů a 4 hosté. Přednášel p. Ant. Vimmer: O tracheální soustavě larev Cecidomyidae, Lycoriidae a Fungivoridae. Larvy z čeledě Fungivoridae mají tracheální soustavu nejsložitější. Vystupuje zřetelně část dorsální a ventrální. Dorsální skládá se z 8 párů Trach. arcus dorsalis stigmatis, ze 2 hlavních kmenů (Trach. anastomotica longitudinalis dorsalis stigmatis I.—VIII.) a z 9 kommissur (Trach. anastomotica transversa dorsalis). Ventrální část rozpadá se na dva poboční kmeny (Trach. anastomotica longitudinalis ventralis stigmatis I. —VIII.), na 9 ventrálních kommissur, z nichž vychází Trachea visceralis.

Larvy z čeledi Cecidomyidae mají dorsální část vyvinutu jako Fungivoridae, ale chybí jim již dvě kommissury ve štítu. Z ventrálních kommissur zůstaly jen dvě a oba spodní kmeny. Za to trachee viscerální jsou mocné a obloukovitě do sebe ústí, takže tvoří mocné oblouky ve spodní části těla.

Larvy Lycoriidií mají ventrální soustavu jen ve hrudi, v abdomenu zbyly z ní toliko Trachee viscerální. Dorsální část je hodně zredukována. Zůstaly hlavní kmeny a jen 2 komissury z 9.

Zajímavé ukázky. Přednášející předložil nové muší druhy pro Čechy, a to Calomyia leptiformis Fll., Heteroneura albimana Mg., Myspa reflexa R.-D., Eurina pubescens Mg., Myslepta luteola Gmel, Billea pectinata Mg., Peplomyza Bernhaueri Lw.

Dále předložil zajímavé a vzácné druhy čeledi Blepharoceridae, jež přivezl p. PhC Jul. Komárek z Bulharska. Poněvadž se p. Komárek zabývá jiným vědeckým objektem, nemohl tento materiál prostudovati. P. A. Vimmer určil v něm posud dva nové druhy a to Liponeura Komáreki a Liponeura Klapáleki.

K tomu podotýká p. Komárek, že by bylo záhodno, vydati celou monografii Blepharocerid, p. Vimmer slibuje, že se ujme dle možnosti této práce.

Pan předseda prof. Klapálek se zmiňuje o důležitosti genitálních přívěsků a doporučuje zpracování Liponeur též tímto způsobem.

Občasná schůze dne 26. října 1915. Přítomno 13 členů a 3 hosté. Předsednictvo bylo u městské rady požádat o příspěvek pro společnost.

Pan předseda prof. Klapálek přednáší o systematickém postavení Siphonapter. (Viz str. 35.)

Pan Jul. Komárek uvádí, že také Cholodkovský byl proti Handlirschovi.

Pan ředitel Vimmer demonstruje zajímavé larvy Blepharocer a Liponeur.

V občasné schůzi 9. listopadu přítomno 9 členů. Společnost k návrhu výboru posílá gratulaci panu cís. radovi E. Reitterovi k sedmdesátým narozeninám.

Přednáší Dr. Rambousek o fauně terrikolní. K této fauně nutno čítati takový hmyz, který ztratil schopnost létací tím, že zdržuje se stále na místech skrytých. Ztratil částečně i zrak. Avšak všech druhu se to netýká. Velmi mnohé žijí skrytě, ač mají oči poměrně dobře vyvinuty, chybí jim však křídla. K terrikolním druhům nutno čítati na př. i některé Ocypy. Přednášející uvádí různé methody sbírací, jimž děkujeme za tak zajímavé nálezy, zejména Dodero svými objevy četných druhů Leptotyphlů a j. získal si značných zásluh. Také vídeňští sběratelé a jiní. Zároveň demonstruje první druhy terrikolních Staphylinů z Brasilie, vesměs nové, které sbíral p. Jaro Mráz, maje podrobné instrukce.

Po té předkládá serii terrikolních Staphylinů, zejména 12 druhů rodu Leptotyphlus, dále četné Glyptomery, z nichž 2 druhy nové Lathrobium ljubotense a Matchai (prvé ze Šaru, druhé z Peristeru). Přinesl také serii zajímavých rodů tropických drabčíků, vynikajících tvarem těla (Leptochirus, Cordylaspis) a krásným zbarvením (Sterculia) atd.

Pan Obenberger se zmiňuje o zajímavých Agrilech a Orinách.

V občasné schůzi dne 23. listopadu 1915 přítomno 16 členů a 3 hosté. Pan místopředseda vzkazuje pozdrav p. architekta Vávry.

Přednáší p. Dr. Arthur Brožek, podávaje další výklad ke svým pokusům mendelistickým, shlédnutým členy na prázdninové vycházce na jeho pokusné pole.

V občasné schůzi dne 14. prosince 1915 přítomno 12 členů. Členové vzdávají povstáním poctu zemřelému členu p. Otokaru rytíři z Purkyňů.

Cís. rada Edm. Reitter děkuje za projevené blahopřání srdečným přípisem.

Přednáší p. PhC. Julius Komárek o Mallophágách, škůdcích ssavčích i ptačích. Mallophaga (čmeli) jest skupina bezkřídlého

hmyzu, vysloveně parasitického, neboť jejich život vzniká na hostiteli a končí jeho smrtí. Systematicky náležejí Mallophaga ke Corrodentiím, neboť ústní apparát je kousací. Jsou sploštělého těla, bezkřídlí, bez proměny vývojové, s okončinami k pohybu v peří a chlupech přizpusobenými a dělí se v primitivnější skupinu Amblycera a adaptovanější Ischnocera. Každá z těch 28 skupin je opět rozdělena v řadu rodů, z nichž mizivá menšina druhů žije na ssavcích, ostatní na ptácích. Jsou specialisováni na nejvyšší 2 skupiny obratlovců, ssavce a ptáky a živí se jejich peřím a chlupy. Jsou malého těla, většinou 1—2 mm velkého, největší druhy dosahují až 1 cm. Ti, kteří jsou parasitickým životem méně pozměněni, upomínají na Psocidy, dokonale přizpůsobení pak blíží se zevnějškem vším Anoplurám. Takový vztah vládne také v organisaci, takže příbuznost se Siphunculaty je dnes skoro jistá. Jenže vši jsou ještě více specialisovány pro parasitismus a jak se zdá, vyvinuly se paralelně s Mallophagy ze stejného kmene. Jinak se to má s jejich původem, ten odborně probrán a dokázán není, ale možno s jistou pravděpodobností souditi, že se Mallophaga vyvinula ze Psocidů (pisivek), volně žijícího bezkřídlého hmyzu, tělem velice upomínajícím na Mallophaga s kousacím ústrojím ústním, kteří se živí ústrojným detritem, ba i vlnou. Přechod od volného života k občasnému parasitismu (ku př. v hnízdech ptačích) a konečnému vyslovenému životu parasitickému a je velmi pravděpodobný a přijatelný. Zbývá jen tuto věc osvětliti a dokázati také vědecky. Po té probírá i zažívací ústrojí a gonády a demonstruje řadu obrázků i mikroskopických praeparátů.

Pan Obenberger k tomu přidává poznámky o Phthirius pubis. — Pan prof. Klapálek se zmiňuje o Psocidech, kteří se živí vlnou už zpracovanou.

Pan Obenberger demonstruje asi 60 nových druhů a forem brouků.

ZPRÁVA VÝROČNÍ

za správní rok 1915.

Výbor České Společnosti Entomologické.

Předseda:
Prof. Frant. Klapálek.

Místopředseda:
Škol. rada Rob. Hartmann.

Zapisovatelé:
C. k. vrchní štábní lékař MUDr. Jaromír Pečírka,
Ph. Dr. Frt. Rambousek, assist. české university.

Pokladník:
C. k. účet. řed. Josef Graf.

Knihovník:
Oldřich Šustera, účetní oficiál zem. výboru.

Kustos:
Karel Klenka, c. k. vrchní pošt. oficiál.

SEZNAM ČLENŮ.

A) ČLENOVÉ ČESTNÍ.

1907 Bolivar, Don Ignacio, ředitel přírodnického musea v Madridě.

1907 Horvath, Dr. Géza, ředitel Magyar Nemzeti Muzeum v Budapešti.

1910 Lobkovic J. J. Ferdinand princ, býv. zem. nejvyšší maršálek král. Českého atd.

1910 Melichar MUDr. Leop., c. k. dvorní rada v Brně, Rudolfova tř. *(Homoptera, Coleopt.)*. (Členem od 1904.)

B) ČLENOVÉ ZAKLÁDAJÍCÍ.

1904 Klapálek František, c. k. profesor v Karlíně (1907).

1904 Kubes, P. Augustin, provinciál řádu O. O. kapucínů v Kolíně (1907). *(Hym.)*

1904 Šulc MUDr. Karel, báňský lékař v Michálkovicích v Rak. Slezsku (1910). *(Psyllidae, Coccidae.)*

C) ČLENOVÉ ČINNÍ.

1905 Absolon, PhDr, Karel, docent geografie při české universitě v Praze, kustos musea v Brně. *(Apteryg., fauna jeskynní.)*

1907 Albrecht Hynek, strojvůdce ve Veselí n. Luž. *(Col.)*

1910 Babák Dr. Ed., prof. české univ. v Praze II. Fysiol. ústav. *(Fysiol. hmyzu.)*

1911 Baudyš Dr. Ed., t. č. Kbelnice u Jičína. *(Cecidie.)*

1906 Bayer Emil, c. k. prof. v Brně, Šturmova ul. 16. *(Hálky a hmyz duběnčivý).*

1915 Beneš Václav, studující, Žižkov, Grégrova 1204. *(Col.)*

1907 Benešová Heda, choť hoteliera v Praze, Petrohradská ul. *(Lep.)*

1904 Blattný Em., c. k. dvorní rada, Vídeň XVIII., Türkenschanzstrasse 1. *(Lep.)*

1910 Borek Jan, fotograf, Čes. Třebová. *(Coleopt. Bohem.)*
1905 Brožek Arth., prof. dr. v Praze, radnice na Vyšehradě. *(Theorie variační.)*
1904 Brýdl Rudolf, c. k. profesor v Chrudimi. *(Col.)*
1907 Cífka Jos., c. a k. setník, Sanok, Halič. *(Lep.)*
1904 Černý Jos., hostinský ve Vršovicích. *(Lep.)*
1913 Fiala Jos., c. k. vrchní pošt. správce v Kroměříži.
1906 Formánek Romuald, c. k. vicepresident pošt. ředitelství v Brně, Veverská ul. č. 69. *(Col.)*
1913 Fuksa Antonín, učitel, Záběhlice u Hostivaře.
1905 Graf Josef, c. k. účetní ředitel Král. Vinohrady, Korunní tř. 105. *(Lep.)*
1904 Hartmann Rob., c. k. školní rada, Bubeneč, ulice Dra. Z. Wintra 376. *(Lep.)*
1914 Heindl Vojt., stud., Praha II., Karlovo nám. 34.
1904 Heyrovský Leop., JUSt., Praha I., Jilská ul. 2. *(Col., sp. Ceramb.)*
1909 † Hilitzer, MUDr. Alois, c. k. štábní lékař, Smíchov, Husova 4. *(Col.)*
1907 Holík, P. Bedřich, katecheta v Žižkově. *(Col.)*
1906 Holík Frant., učitel v Praze-Holešovicích. *(Hym.)*
1912 Homolka Dr. Karel, c. k. rada zem. soudu, Praha II.
1913 Hulata Jos., soukr. úředník, Pardubice, Bílé Předměstí 32.
1913 Janáček Jos., c. k. berní assist. v Místku, Morava.
1906 Janda, Dr. Viktor, c. k. prof. v Karlíně. *(Anat., Metam.)*
1910 Javůrek, PhDr. Vlad., Praha II., Wenzigova ul. 11.
1908 Jedlička Arn., ing., Vršovice, Hálkova 520. *(Carabidae,* spec. *Pterostichus.)*
1904 Jelínek, MUDr. Robert, zdravotní rada v Dobříši. *(Lep.)*
1912 Ješina Rud., odbor. učitel, Žižkov, Havlíčkova tř. 42.
1904 John Jan, c. k. ředitel reálky v Táboře. *(Lep.)*
1904 Jureček, MUDr. Štěpán, c. k. plukovní lékař v Turnově. *(Col.)*
1904 Kheil Nap. M., ředitel soukr. obch. školy a translator in hispanicis v Praze. *(Lep. Orth.)*
1914 Klečka Rudolf, profesor, Praha II., na Slupi 14.
1910 Klenka Kar., c. k. vrchní pošt. officiál, Praha 262 I. *(Lep. Col.)*

1905 Klička, MUDr. Ladislav, lékař v Praze I., Křižovnická ul č. 87. *(Col.)*
1911 Klier, Dr. Čeněk, ředitel městské spořitelny pražské, Praha I.
1913 Komárek Julius, Ph. Dr., Smíchov, Jakubská 15. *(Mallophaga.)*
1904 Krátký František, ředitel reálky v Praze VI.
1906 Kruta Alfred, c. k. berní správce v Bělé pod Bezd. *(Col. Lep.)*
1906 Křepelka Adolf, cís. rada, sekretář a člen obchodní správy rak.-uher. banky, Vídeň XIX., Osterleitengasse, 2. A.
1914 Kudlička Eduard, účetní na Král. Vinohradech, Rubešova ul. 1. *(Škodný a užitečný hmyz).*
1914 Lang Josef, Chicago.
1914 Láznička Rob., obchodník, Žižkov.
1913 Lokayová Anežka, choť zdravotního rady a měst. okres. lékaře v Praze. *(Col.)*
1914 Lokay, MUDr. Emanuel, zdravotní rada a měst. okresní lékař v Praze II., na Poříčí 37. (*Col.*)
1906 Lukeš Jos., c. k. školní rada v Písku (*Col.*)
1906 Maličký, JUDr. Josef, advokát v Hořovicích. (*Lep.*)
1911 Martínek Otokar, učitel veŽdírci.
1911 Maťcha Jaroslav, c. a k. rytmistr, Smíchov, Ferdinandovo nábřeží 29. (*Col.*)
1908 Mazura Kar., disponent Agrobanky v Brně. (*Col.*)
1907 Molek, MUDr. Alois, c. a k. pluk. lékař, Břevnov, Liborova ul. (*Col.*)
1905 Mrázek, PhDr. Alois, ř. prof. české university v Praze II., Dřevní ul. 381. (*Biol., Anat. Metam.*)
1904 Mužík František, odb. učitel v Kralupech. (*Hemipt.*)
1906 Nosek Ant., c. k. profesor na Smíchově, Husova třída 1109. (*Arachn.*)
1905 Novák Bohumil, profesor prům. školy v Brně, Kafkova ul. 12.
1913 Novotný šlecht. Jos., c. k. dvorní rada, Smíchov, Ferdinandovo nábřeží.
1910 Obenberger Jan, Ph. St., Praha II., Olivova ulice č. 5. (*Col. sp. Buprest.*)
1914 Ondřej, PhDr. Augustin, profesor, Smíchov č. 1185. (*Col.*)

1904 Pastejřík Jan, odb. učitel v Karlíně č. 430. (*Dipt.*)
1912 Pazourek Andreas, stát. učitel, Vídeň XII./1., Fabrikgasse 12. (*Col.*)
1904 Pečírka, MUDr. Jaromír, c. k. vrchní štábní lékař v Praze, Oujezd 602. (*Col.*)
1912 Pflanzer Vilém, majitel pivovaru u Šenfloků, Praha II., Václavské nám.
1913 Pejcha J. V., dipl. agronom, Fabrika Šečera, Čuprija, Srbsko.
1910 Pleticha Jos., c. k. pošt. officiál, Žižkov, Štítného ul. 14. (*Col. Bohemiae.*)
1911 Pohnert, Dr. Edvard šlechtic, vrchní rada zemsk. soudu, Mezibranská II. (*Col.*)
1909 Pokorný Fr., mag. rada, Praha 355-II. (*Lep.*)
1904 Preis Karel, c. k. dvorní rada, profesor vys. učení technického na Smíchově, Ferdinandovo nábř. 31. (*Lep.*)
1905 Princ Vojtěch, c. k. školní rada, profesor v Praze.
1909 Procházka Al., technický cukrmistr v Klobukách u Slaného.
1911 Prokůpek Adolf, velkostatkář, předseda Českého odboru Zemědělské rady v Praze.
1915 Purkyně rytíř Cyrill, Smíchov, Třebízského ulice 1154. (*Col.*)
1911 † Purkyně, MUDr. rytíř Otokar, Louny.
1904 Rádl, Dr. Em., docent české unjversity, c. k. profesor v Praze II.
1904 Rambousek Dr. Frt., profesor, Praha VII., Heřmanova ul. 1169. (*Col., sp. Staphyl.*)
1912 Roland Jaroslav, c. k. pošt. assist., Bubeneč, ulice Albína Bráfa, č. 346. (*Col., Hem.*)
1904 Roubal J., profesor v Příbrami. (*Col.*)
1906 Růžička Ant., prof., Chrudim, Palackého tř. 76. (*Lep.*)
1905 Řivnáč Ant., knihkupec, president obch. a živnost. komory v Praze.
1904 Secký Rudolf, účetní revident zemského výboru v Praze II., Fügnerovo nám. 3. (*Lep.*)
1905 Sedláková, sl. Jarosl. v Polné. (*Col.*)
1908 Seehák Jindř., c. k. prof., Praha VII. (*Lep.*)

1904 Sekera Dr. Emil, c. k. profesor v Praze I.
1904 Sekera Jan, ředitel cukrovaru. (*Col.*)
1908 Senc P. Aug., farář v Hostíně u Mor. Budějovic. (*Col.*)
1907 Smolka Al., vlád. rada a ředitel c. k. průmyslové školy v. v. v Praze, Smíchov, Královská tř. 8. (*Col.*)
1904 Srdínko Josef, stav. rada v. v., Smíchov, Ferdinandovo nábř. 7. (*Lep.*)
1914 Stejskal J. V., říšský poslanec a redaktor v Husovicích u Brna.
1912 Svoboda Frt., vážný praž. obec. plynárny na Smíchově. (*Col. Lep.*)
1913 ze Sternecků JUDr. Jakub, c. k. místodržitelský tajemník, Praha III., Říčná 9. (*Lepidopt.*)
1909 Šandera, JUDr. Čeněk, advokát v Trhových Svinech. (*Hym.*)
1905 Šípek Jan, c. k. pošt. oficiál v Příbrami. (*Col., Lep.*)
1904 Šrámek August, professor v Nymburce. (*Col.*)
1904 Štěrba Frant., ředitel cukrovaru v Česk. Brodě. (*Col.*)
1907 Štraub Ant., inženýr v Praze III. 66. (*Lep.*)
1905 Štrof Jan, preparator musea král. Českého v Praze.
1906 Šulc Josef, úředník města Sobotky. (*Col.*)
1906 Šustera Oldřich, účetní oficiál zem. výboru, Smíchov čp. 553. (*Hymen.*)
1914 Tejrovský Vladimír, stud., Král. Vinohrady, Jungmannova 67.
1913 Tesař Rud., lesní, Střítež, pp. Rožinka, Mor.
1909 Tille, JUDr. Cyrill, c. k. plukovník auditor ve Vídni VIII., Lenaugasse 7.
1908 Tocauer Ad., lesní správce, Lekenik u Záhřeba, Chorvatsko. (*Col.*)
1906 Tykač Jaroslav, učitel v Plzni. (*Lep.*)
1907 Tyl, MUDr. Jindř., c. a k. štábní lékař v Písku. (*Col.*)
1904 Uzel, Dr. Jindřich, profesor české vysoké školy technické, přednosta fytopathol. oddělení Výzk. stanice cukrovar. při technice, Smíchov, Na Skalce č. 15. (*Apteryg., Thysanopt., Lep. a škůdci.*)
1909 Vaněk Jan, c. k. poštmistr v Dobrovicích u Ml. Boleslavi. (*Lep.*)

1911 Vávra Stanislav, architekt, Smíchov, Ferdinandovo nábřeží 29. (*Col.*)
1904 Vávra, Dr. Václav, kustos Musea král. Českého v Praze, Vysočany. (*Orthopt.*)
1904 Vimmer Antonín, ředitel měšť. škol a inspektor škol mateřských na Král. Vinohradech, Palackého tř. 37. (*Dipt.*)
1904 Vlach Vilém, profesor obchodní akademie v Plzni, Karlovarská tř. (*Lep.*)
1905 Vopršal Fr., účetní revident zem. výboru v Praze VII., Čechova tř. 5. (*Lep.*)
1904 Wendler Jan, továrník, Praha I., na Můstku č. 386. (*Col.*)
1907 Zamastil Stanisl., prof. v Domažlicích. (*Hym.*)
1904 Zavřel, prof. Dr. Jan v Hradci Král. (*Dipt.*)
1904 Zelinka Bohdan, c. k. ředitel reálky v Jičíně.
1905 Zeman Josef, typograf, Nusle, Jaromírova 488. (*Lep., Col.*)
1912 Zoufal Vladimír, c. k. professor, Prostějov. (*Col.*)

ZPRÁVA JEDNATELSKÁ.

Ve valné hromadě dne 26. ledna 1915 zvoleni byli v čele uvedení členové výboru, a do kontrolní komise pp.: inž. Ant. Straub, inž. Arn. Jedlička a rev. Frant. Vopršal. Redakční komité zůstalo nezměněno.

Společnost čítala v tomto roce 4 členy čestné, 3 zakládající a 121 činných. Občasné schůze, jichž bylo celkem 10, navštívilo nejvíce 30 členů, jakož i četní hosté. Obsah jejich uveden jest na jiném místě.

I v tomto roce zaznamenává Společnost úmrtí dvou členů. V červenci zemřel na skvrnitý tyf MUDr. Alois Hilitzer, c. a k. štábní lékař, vzdálen vlasti, jakožto zajatec v Kijevě v Rusku. Dne 7. prosince zemřel MUDr. Otakar ryt. Purkyně, primář okresní nemocnice v Lounech. — Památka obou zemřelých uctěna byla v občasných schůzích.

I ve druhém roce válečné doby nebývaly občasné schůze tak četně navštěvovány, jako v létech dřívějších. Konáť — pokud nám známo — 14 členů službu vojenskou, z nichž většina má stálé své bydliště v Praze. Jsou to pp.: Dr. tech. Em. Baudyš, Jan Borek, set. Josef Cífka, Ant. Fuksa, Vojt. Heindl, Leop. Heyrovský, Ph. Dr. Arn. Javůrek, ing. Arn. Jedlička, MUDr. Ladislav Klička, Jaroslav Mafcha, PhC. Jan Obenberger, Cyr. z Purkyňů, řed. Jan Sekera a arch. Stanisl. Vávra. V ruském zajetí meškají MUDr. Štěpán Jureček, c. a k. pluk. lékař a Jarosl. Tykač.

S mimořádnými těmito poměry souvisí i značné snížení příjmů společnosti, ježto příspěvky členské, na něž jest v první řadě odkázána, ještě tíže jí se scházejí, nežli v létech minulých. Mimo to peněžité podpory spíše se umenšují, než aby vzrůstaly. Přes to vykonala Společnost svoji vlasteneckou povinnost a složila 1000 K na válečnou půjčku. Proto musel časopis i letos zůstati v menším rozsahu. I výměna Časopisu s jinými zahraničnými vědeckými společnostmi uvázla a příručka nebyla vydána žádná.

Ku přátelským schůzím scházejí se členové pravidelně vždy v úterý a v sobotu k večeru v Akademické kavárně ve Vodičkově ulici. Sobotní schůze konají se ve zvláštní místnosti, kde z nedostatku jiného vhodnějšího místa jest umístěna knihovna Společnosti. V těchto schůzích vyřizují se i běžné záležitosti Společnosti.

V jedné podzimní přátelské schůzi uspořádána byla výměna motýlů ve velkém. Nasbíraný materiál všeho hmyzu snášen byl sem k nahlédnutí i k určování. MUDr. Lad. Klička věnoval Společnosti tři vzácné exempláře Apamea Nickerlii Frr., jím v Praze ulovené, za něž získala Společnost 18 K.

Do těchto schůzí dostavovali se občas i mnozí členové službu vojenskou konající a na dovolené dlící, jakož i mnozí členové mimopražští, najmě p. Dr. Maličký z Hořovic. Bylo by si přáti, aby venkovští členové v větší míře užili této příležitosti k utužení dalších styků, neboť právě k vůli nim zvolena též sobota ku přátelským schůzkám, aby jim příjezd do Prahy byl umožněn. Dne 19. června 1915 dostavil se ku přátelské schůzce p. Viktor Apfelbeck, kustos Musea Sarajevského a dne 13. listopadu p. J. Částek z Plzně.

Mimo výlety, jež podnikaly menší skupiny členů, pořádala Společnost dne 27. července 1915 velice zajímavou vycházku, spojenou s přednáškou na Albertov, kde prof. Dr. Art. Brožek koná po mnohá léta mendelistické pokusy na kvetoucích Mimulech. Exkurse súčastnilo se mnoho členů, jich dam a hostí.

K sedmdesátým narozeninám odesláno blahopřání cís. radovi p. Edm. Reitterovi, redaktoru atd. v Paskově na Moravě.

Výbor stará se všemožně o finanční zajištění Společnosti, avšak mnohé pokusy ztroskotaly pro těžké doby válečné. Z dosavadních dobrodinců přispěli Společnosti: sl. Česká Spořitelna (100 K), Obč. záložna v Karlíně (50 K), Malostranská záložna (10 K) a Záložna Vinohradská (10 K), jimž tímto rádi díky vzdáváme.

Sl. Zemědělská rada pro království České ochotně propůjčovala i letos svou zasedací síň pro občasné schůze i pro valnou hromadu, začež Společnost vzdává díky zvláště panu předsedovi J. J. knížeti Bedř. Schwarzenbergovi a tajemníku p. JUDru Karlu Mandlovi.

Slavným redakcím časopisů: „Nár. Listy“, „Národní Politika“, „Union“, „Hlas Národa“, „Právo lidu“ rovněž povinna jest Společnost díky za laskavé uveřejňování zpráv o schůzích Společnosti.

Škol. rada **Rob. Hartmann,**
t. č. místopředseda.

Entomologicky pokud známo činni byli:

V. Beneš, okolí Prahy a Kolína.
Josef Graf, Prachatice.
MUDr. Ladislav Klička, Praha a Vlašim.
Jul. Komárek, okolí Prahy a Karlových Varů.
JUDr. Josef Maličký, Podbrdsko.
Jan Obenberger, Užok v Karpatech.
Alois Procházka, okolí Rakovníka a Klobuk.
Cyrill ryt. Purkyně, Szentpetersreg, Bihorský komitát, Uhry.
PhDr. Frant. Rambousek, Českobrodsko až k Jevanům.
Jar. Roland, okolí Prohy, Pardubic a Ml. Boleslavi.
Josef Srdínko, Luhačovice.
Jan Svoboda, Jíloviště, Smíchov, Příbram, Milín.
JUDr. Jak. ze Sternecků, Šumava a Krkonoše.
Ing. Ant. Straub, Říčany.
Antonín Vimmer, Benecko, Žalý, Šeřín v Krkonoších.
František Vopršal, Křivoklát a okolí.

ZPRÁVA KNIHOVNÍ.

Válečný rok 1915 nebyl příznivý vědecké práci, pročež i naše knihovna nebyla tak obohacena, jako v létech minulých. Zejména výměna cizojazyčných časopisů byla velmi stížena, takže přírůstek periodických děl značně poklesl. Lze však doufati, že po válce mnohé mezery budou vyplněny. Darem došly četné otisky prací členů, uveřejněných v různých přírodovědeckých časopisech, začež budiž tu vzdán dík dárcům: Dru E. Baudyšovi, Janu Obenbergerovi, Dru Fr. G. Rambouskovi, prof. Janu Roubalovi, Dru J. ze Sterneckú, Dru Karlu Šulcovi, Dru Jindřichu Uzlovi, J. Veselému a Antonínu Vimmrovi.

I. SPISY PERIODICKÉ.

A. Výměnou:

Berlín: Kgl. zoolog. Museum.

149 *Mittheilungen* Bd. VII., Heft 3, Bd. VIII. 1.

235 *Bericht* 1914.

— 369 *Entomologische Blätter* XI., Heft 1—9.

— Deutsches entomolog. National-Museum.

583 *Entomologische Mitteilungen* Bd. IV. No. 1—9.

Bremen: Naturwissensch. Verein.

85 *Abhandlungen* Bd. XXII. Heft 2, Band XXIII, Heft 1 a 2.

Budapest: Musei Nationalis Hungarici.

67 *Annales historico-naturales* Vol. XII. pars 2., Vol. XIII. pars 1.

— 540 *Rovartani Lapok* XXI. füz. 4—12, XXII. füz. 1—3.

Guben: Der internationale Entomologen-Bund.

218 *Internat. Entomol. Zeitschr.* 8. Jahrg,

Charkov:

253 *Trudy.* T. XLVI. (1913).

Igló: Ungar. Karpathenverein.

224. *Jahrbuch.* XLII. 1915).

213 *Rozprawy wydz. matem. przyrod.* Tom. 12. A, B.
105 *Sprawozdanie Komisyi fiziograficznej.* T. XLVI—XLVII.

Kiel: Naturwissenschaftl. Verein für Schleswig-Holstein.
372 *Schriften.* Bd. XVI., Heft 1.

New Brighton: Staten Island Association of Arts and Sciences.
281 *Museum Bulletin.* No. 72—77.

New Haven: Connecticut Academy of Arts and Sciences.
286 *Transactions.* Vol. 18. (1913—1915).

Nürnberg: Naturhist. Gesellschaft.
119 *Abhandlungen.* Bd. XIX.
259 *Mitteilungen.* Jahrg. V. No 1—2, Jahrg. VI—VII. No. 1—2.

Padova: Academia Scientifica Veneto-Trentino-Istriana.
182 *Atti* Terza Ser., Anno VII. (1914).

Parma: Prof. Ant. Porta.
559 *Rivista coleotterologica Italiana.* Ao. XII. No 6—12.

Paskov: Ed. Reitter.
2 *Wiener Ent. Zeitung.* XXXIII. 7—10, XXXIV. 1—50.

Philadelphia: 155 *Entomological News.* Vol. XXVI. No. 1—2

Rotterdam: Nederlandsche Entomol. Vereenigung.
642 *Tijdschrift voor Entomologie.* 57. Jahr. III—IV., 58. Jhrg I.—IV.
641 *Entomolog. Berichten.* No. 79—84.

Roma: Società zoologica italiana.
258 *Bolletino.* Ser. III., Vol. III. fasc. 5—6.

Stockholm: K. Svenska Vetenskaps Akadem.
173 *Arkiv för Zoologi.* Band 8. Heft 2—4, Band 9, Heft 1—2.

— Entomol. Föreningen.
169 *Entomologisk Tindskrift.* A. 35, H. 1—4.

Stuttgart: Internat. Entomolog. Verein.
68 *Entomologische Zeitschrift.* Jhrg. 28.
68 *Insectenbörse.* Jhrg. 32. No. 1—50.

Washington: United St. Nat. Museum.
160 *Proceedings* No. 2066, 2068, 2070, 2072.

— Smithsonian Institution.
513 *Miscellaneous Collections.* Vol. 65, No. 1 a 9.

Wien: Coleopter. Verein.
651 *Coleopt. Rundschau.* 1914 Hft. 5 a 12, 1915 Hft. 1.

Wiesbaden: Nassauischer Verein für Naturkunde.
199 *Jahrbücher*, Jhrg. 67 (194).
Zagreb: Hrvatsko prirodoslovno družtvo.
174 *Glasnik*. God. XXVII. sv. 1—2.
Zürich: Fr. Rühl.
276 *Societas entomolog.* Jhrg. XXX. (1915).

B. Koupí:

335. Seitz Ad. Dr.: Die Grossschmetterlinge der Erde. Lfg. pal. 121—124, 126, exot. 206—231, 234.
3 Schröder Dr. Christoph: 3. *Zeitschrift für wissenschaftl. Insektenbiologie*. Bd. XI, Hft. 1—8.
— V. Sjezd českých přírodozpytcův a lékařů v Praze.
742 *Věstník* seš. 8.

II. SPISY NEPERIODICKÉ.

(Dary autorů).

750, 1 Baudyš Dr. E.: Neue Gallen und Gallenwirte von Dalmatien. (Otisk ze »Societas entomol:« Jhrg. 29).
— 2 — Ein kleiner Beitrag zu den Gallen von Afrika. (Otisk z »Rivista int. di Cecidologia«, 1913, Avellino).
— 3 — Prilog poznavanju šiški Dalmacie. (Otisk z »Glasnika zem. muzeja u Bosni i Hercegoviny«, 1913).
751, 1 Nickerl Ot., Dr.: Die Spanner des Königreiches Böhmen (Geometridae). (Beiträge zur Insekten-Fauna Böhmens, V., 1907). (Dar p. Dra J. ze Sternecků).
738, 3 Obenberger Jan: »Neue Acmaeoderen« (Buprestidae). (Otisk z »Entomol. Blätter«, 1914).
— 4 — Drei neue nordamerik. Authaxien. (Dto. 1914).
— 5 — Ueber neue oder wenig bekannte Sphenopteren (Buprestidae). (Dto., 1915).
— 6 — Vorläufige Diagnosen einiger neuen Authaxion (Buprestidae). (Otisk z »Coleopterolog. Rundschau«, 1913).
— 7 — Neue exotische Authaxiaarten aus der Sammlungen des Wiener Hofmuseums (Col. Bupr.). (Dto., 1913).
— 8 — Neue Arten und Varietäten der Buprestidengattung Anthaxia meiner Sammlung. (Dto., 1914).

— 9 — Ueber einige Buprestiden aus dem Himalayagebiete. (Dto., 1914).

— 10 — »Beitrag zur Kenntnis der Palaearktischen Käferfauna.« (Dto., 1914).

— 11 — Neue Anthaxiaarten (Col. Buprest.) aus den Sammlungen des Wiener Hofmuseums. (Otisk z »Wiener ent. Zeitung«, 1914).

— 12 — Buprestidarum novitates. (Otisk z »Čas. čes. spol. entom., 1913).

— 13 — Nova palaearctica. (Dto. 1913).

— 14 — Agrili generis specierum novarum diagnoses. (Dto., 1914).

— 15 — Holarktické Anthaxie. (Otisk z »Rozprav České Akademie cís. Františka Josefa«, Praha, 1914).

752, 1 Rambousek Fr. G. Dr.: O českých druzích rodu Stilicus Latr. (Otisk z »Věstníku Klubu Přírod.)

— 2 — Nový Stenus ze středního Kavkazu. (Otisk z Časopisu české spol. entom., 1914).

— 3 — Ueber das Xantholinen-Subgenus Vulda J. Duv. (Col.). (Otisk z »Král. spol. nauk«, 1914).

— 4 — »Ein neuer Aphodius aus Serbien«. (Otisk z »Coleopter. Rundschau«, 1915).

— 5 — »Národohospodářský význam hmyzu«. (Knih. »Za vzdělaním«, 1915).

734, 21 Roubal Jan, Prof.: Jak pěstována láska k přírodě a ochrana jejích krás.

— 22 — Verschiedene coleopterolog. Notizen. (Otisk z »Coleopt. Rundschau«, 1914).

— 23 — Eine neue Zonabris aus dem Kaukasus. (Dto., 1914).

749, 2 Šulc Karel, Dr.: Zur Anatomie der Cocciden. (Otisk ze Zoologischer Anzeiger«, 1909).

763, 12 Uzel Jindř., Dr.: Zpráva o škůdcích a chorobách řepy cukrové a rostlin střídavě s ní pěstovaných v Čechách roku 1911. (Listy cukrovarnické, 1913).

— 13 — Dto. za rok 1912. (Dto., 1914).

— 14 — Dto. za rok 1913. (Dto., 1915).

— 15 — Bericht über Krankheiten und Feinde der Zuckerrübe in Böhmen und der mit derselben abwechselnd kultivierten

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

ROČNÍK XII. 1915.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

Prof. FR. KLAPÁLEK,
Karlín.

Coleoptera:
MUDr. EM. LOKAY,
Pořič, Praha II.

Hymenoptera:
OLDŘ. ŠUSTERA,
Smichov 553.

Lepidoptera:
JUDr. JOSEF MALIČKÝ,
Hořovice.

Diptera:
Ředitel ANT. VIMMER,
Král. Vinohrady.

V PRAZE.

Nákladem České společnosti Entomologické.
Úřednická knihtiskárna Alois Brož, Praha V.

OBSAH.

I. Seznam pojednání dle spisovatelů:

Strana

Baudyš Dr. Ed.: Několik Zoocecidií z Dolních Rakous . . 47
Cífka Jos.: Araschnia Levana L. 48
Hartmann Rob. a Sterneck Dr. Jak. ryt.: Nová aberrace píďalky Accidalia marginepunctata 61
Klapálek Frant.: Příspěvek ku řešení otázky: »Kde v soustavě hmyzí jest místo Suctorií?« 35
— Co jest Perla maxima Scop. 50
Krejčí Dr. A.: Nejbližší hnízdiště pelonosek (Podalirius) u Prahy jest u Kobylis 49
— Panurginus labiatus Ev. 50
Petrbok J.: Aporia crataegi v Čechách 50
Rambousek Dr. Fr. G.: Tenebrobius (nov. subg. Quediorum) Bernhaueri nový druh ze stř. Makedonie (col. Staphyl.) . 27
— Atheta (Sbg. Spelaeolla nov.) Absoloni n. sp. (Col. Staphylinidae) 31
— Nový brazilský Stenaesthetus 54
Roubal Jan Prof.: Monografie broučí zvířeny na Chudenicku (Monographia coleopterorum faunae Chudenicensis) . . . 10
— Osud Xylophágů. (A spolu příspěvek k historii našich lesů.) 23
Srdínko J.: Zajímavý motýl 32
Sterneck Dr. Jak. a Hartmann Rob.: Nová aberrace píďalky Acidalia marginepunctata 61
Vimmer Ant.: Nové příspěvky k morfologii a biologii larev dipter 1
— O tracheální soustavě larvy Lycoria (Sciara) Thomae L. (Tip.) 56
— Doplňky k seznamu českého hmyzu dvojkřídlého . . . 60

II. Seznam všeobecný dle obsahu:

Acidalia marginepunctata, Nová aberrace píďalky 61
Araschnia levana 48

Strana
Aporia crataegi v Čechách 50
Atheta Absoloni 31
Broučí zvířeny na Chudenicku Monografie 10
Dipter larev k morfologii a biologii nové příspěvky 1
Dvojkřídlého hmyzu českého k seznamu doplňky 60
Motýl zajímavý 32
Panurginus labiatus 50
Pelonosek (Podalirius) nejbližší hnízdiště u Prahy jest u Kobylis . 49
Perla maxima co jest? 50
Stenaesthetus nový brazilský 54
Suctorií místo, kde jest v soustavě hmyzí, příspěvek k řešení otázky 35
Tenebrobius Bernhaueri. Nový druh ze Střední Makedonie . . 27
Trachealní soustava larvy Lycoria Thomae 56
Xylophagů osud 23
Zoocecidií několik z Dolních Rakous 47

III. Podrobný seznam věcný:

Strana

A) Anoplura.

Phthirius Pubis VII

B) Arachnida.

Eriophyes macrorhynchus, pyri, similis, tiliae, vitis . 48
Phyllocoptes setiger . . 48

C) Coleoptera.

Amara erratica 19
Anophthalmus macedonicus, peristericus 29, 30, II, suturalis 32
Aphodius corvinus 18
Apteropeda globosa . . . 18
Astynomus aedilis 23
Atheta Absoloni 31, 32, indubia, oblonga, validiuscula 18
Bembidinae II
Bergrothiella albanica . . II
Bryocharis inclinans . . . 19
Bythinus comita II, crassicornis 11
Cantharis tristis, violacea 19
Carcinocephalus Merkli . . II
Cetonia speciosissima . . . 25
Chalcophora mariana . . . 25
Cicindela campestris, germanica, hybrida a. impunctata silvatica, silvicola . 22
Claviger testaceus 19
Cleonus IV
Coryphium angusticolle . . 19
Cychrus rostratus 18
Deleaster dichrous 32
Denticollis rubens 19
Dorcadion ljubotense . . . II
Domene scabricollis . . . 19
Ediquus 29
Elater erythrogonus . . . 19
Ergates faber 25

Pflanzen im Jahre 1912. (Zeitschrift für Zuckerindustrie in Böhmen, 1914).

— 16 — Dto. für das Jahr 1913. (Dto., 1915).

— 17 — O mšici makové (Aphis papaveris F.), škůdci řepy cukrové. (Listy cukrovarnické, 1914).

— 18 — Ueber die Blattlaus Aphis papaveris F., einen Schädling der Zuckerrübe. (Zeitschr. f. Zuckerind. i. B., 1914).

— 19 — Ueber Wurzelkröpfe der Zuckerrübe in Böhmen. (Dto., 1915).

753 Veselý J.: 21 otisků různých přírodovědeckých prací z pozůstalosti zemř. syna Dra Jindř. Veselého.

754, 1 Vimmer Ant.: Phanoni pharyngei v larvách hmyzu dvojkřídlého. (Otisk z »Lékařských Rozhledů«, přílohy »Časopisu lékářů čes.«, 1915).

— 2 — Ueber den Hypopharynx einiger Dipterenlarven aus der Unterordnung Orthorrapha. (Otisk ze »Societas entomol.« Jahrg. 27).

Má dáti (Příjem)	K	h
Výdajné		
Zůstatek z roku 1914	193	61
Zaplacené příspěvky členů v r. 1915 . .	786	—
Dary: Česká spořitelna v Praze	100	—
Občanská záložna v Karlíně . . .	50	—
Malostranská záložna v Praze . . .	10	—
Záložna na Král. Vinohradech . . .	10	—
MUDr. Lad. Klička v Praze	18	—
Za prodaný časopis	17	—
Úroky poštovní spořitelny za rok 1914 . .	3	76
Úhrn . .	1188	37
Z hotovosti K 280·99 jest v pokladně		
Fond pan		
Dar pana JUDra K. Hájka, c. k. notáře v Blatné místo věnce	30	—
Dar pana předsedy společnosti k uctění památky zemřelé choti jeho paní Anny Klapálkové	1005	63
Tato hotovost jest uložena u Obč. záložny v Karlíně částkou		
Fond paní		
Zůstatek z r. 1914	585	39
Zakoupená třetí daně prostá $5^1/_2\%$ rakouská válečná půjčka	200	—
Úrok za rok 1915	25	54
Úhrn . .	810	93
Tato hotovost jest uložena u Občanské záložny v Karlíně $5^1/_2\%$ rakouské		
Fond pana		
Zůstatek z roku 1914	70	05
Úrok za rok 1915	3	16
Úhrn . .	73	21
Tato hotovost K 73·21 jest uložena		

ZA ROK 1915.

Dal (Vydání)	K	h
jmění:		
Tisk časopisu a separátů z časopisu . .	645	34
Za předplacené časopisy a díla vědecká .	199	04
Poštovní výlohy	14	28
Osvětlování, úklid a vytápění zasedací síně k občasným schůzím	40	—
Pojištění knihovny proti požáru za r. 1916	4	14
Poplatkový ekvivalent s přirážkou za r. 1915	4	22
Různé výlohy	—	36
Zbývající hotovost připočtena	280	99
Úhrn . .	1188	37

K 62·32 a u pošt. spořitelny K 218·67.

Anny Klapálkové:

Zbývá hotovost	1035	63

K 235·63 a K 800·— ve třetí daně prosté 5½% rak vál. půjčce.

Anny Uzlové:

Vydáno k zakoupení třetí daně prosté 5½% rakouské válečné půjčky	184	93
Zbývá hotovost	626	—
Úhrn . .	810	93

částkou K 426· a částkou K 200· ve třetí daně prosté válečné půjčce.

P. Augusta Kubese:

Zbývá hotovost	73	21
Úhrn . .	73	21

u Občanské záložny v Karlíně.

Má dáti (Příjem)	K	h
		Fond
Zůstatek z roku 1914	756	93
K uctění památky zemřelé choti pana předsedy paní Anny Klapálkové místo věnce věnováno: pan Dr. Klier Č.	10	
Dr. Bastl Th.	10	—
Členové společnosti	28	—
Úrok za rok 1915	33	59
Úhrn . .	838	52

Tato hotovost K 838·52 uložena jest u filiálky

		Entomologické
Zůstatek z roku 1914	370	49
Za prodané příručky	25	38
Úrok za rok 1915	15	89
Úhrn . .	411	76

Tato hotovost uložena K 365·21 u filiálky Úřednického

		Účet roz-
Jmění výdajné	1188	37
Fond paní Anny Klapálkové	1035	63
Fond paní Anny Uzlové	810	93
Fond pana P. Augusta Kubesa	73	21
Fond tiskový	838	52
Entomologické příručky	411	76
Úhrn . . .	4358	42

Přezkoušeno a správně shledáno:

Inž. **Ant. Straub.** **Frant. Vopršal.**

Dal Vydání)	K	h
tiskový:		
Zbývá hotovost	838	52
Úhrn . .	838	52

Úřednického peněžního ústavu v Praze.

příručky:		
Zbývá hotovost	411	76
Úhrn . .	411	76

peněžního ústavu v Praze, zbytek K 46·55 v pokladně.

vážný:		
Tisk časopisu a správní výlohy	907	38
Zbývající hotovosti u:		
jmění výdajného	280	99
fondu paní Anny Klapálkové	1035	63
fondu paní Anny Uzlové	626	—
fondu pana P. Augusta Kubesa	73	21
fondu tiskového	838	52
pro entomologické příručky	411	76
Výdaj při zakoupení třetí daně prosté $5\frac{1}{2}\%$ rakouské válečné půjčky	184	93
Úhrn . .	4358	42

V Praze, dne 31. prosince 1915.

Josef Graf,
t. č. pokladník.

Strana

Eryx ater 26
Euplectus piceus 18
Heterothops dissimilis . . 18
Lamprinus saginatus . . . 18
Lasiochara Bonnairei . . . 19
Lathrobium ljubotense VI, Mařchai . . . . . 20, 31, VI
Leptinus testaceus 18
Leptura erythroptera, revestita 26, rubra 23
Leptusa flavicornis 19, Netolitzkyi II, ruficollis . . . 18
Leistus piceus 19
Liodes scita 18
Microsaurus 29
Mnionomus croaticus . 18, 20
Mniophila muscorum . . . 18
Molops Steindachneri . . . II
Mycetoporus laevicollis . . 19
Myrmoecia plicata II
Neuraphes carinatus elongatulus 18
Ocyusa incrassatta, maura 20, procidua 19
Olophrum alpinum 18
Othius myrmecophilus . . 20
Oxypoda procerula 19
Oxyporus maxillosus . . . 19
Phymatodes alni, rufipes . 26
Pidonia lurida 19
Porcinolus murinus . . . 19
Penetretus Štěrbai II
Pterostichus metallicus . . 19
Ptinus brunneus, subpilosus 26
Quedius Bernhaueri II, humeralis 18, obliquestriatus 27
Rhagonycha aetolica . . . II
Rosalia alpina 25
Saphanus piceus 19
Simplocaria skradensis . . IV
Staphylinus fossor 18
Steatoderus ferrugineus . . 25
Stenasthetus Mrázi 55
Stenus glacialis 19, impressus 18

Strana

Synuchidius Gangibaueri . II
Tachinus subterraneus . . 18
Tapinopterus monastirensis II, 29, 30
Tenebrobius Bernhaueri 27, 29
Tetraplatypus similis . 19, 20
Thymalus limbatus . . . 19
Trechus Goebli II, palpalis 18, splendens 19
Triarthron Trédli IV
Zabrus albanicus II

D) Diptera.

Anthomyidae I
Antocha opalizans 60
Arnoldia Szepligetii, cerris 48
Arrhenomyia separata . . 61
Bibio hortulanus 7
Billea pectinata V
Bischofia testacea 61
Blepharocera I, fasciata . . 60
Blepharoceridae V
Blepharoptera serrata . . . 3
Calliphora vomitoria . . . 5
Callomyia leptiformis . . V, 61
Cecidomyidae . . . . . I, IV
Cerdistus erythrurus . . . 6
Chironomus 4
Chlorops nasuta 3
Contarinia subulifex . . . 48
Cordyla fusca 7
Corethra I
Degeeria separata 61
Dermatobia noxialis . . . II
Dicranota I
Doria nigripalpis 64
Dryomyia circinnans . . . 48
Empis hyalipennis 61
Eristalis tenax 5
Eurina pubescens . . . V, 61
Fungivoridae V
Helomyzidae I
Heteroneura albimana . . 6
Liponeura I, Klapáleki, Komáreki V

Strana

Lonchoptera 5
Lycoria quinquelineata, trivittata 60, Thomae . . . 56
Lycoriidae V
Mycetophilidae I
Myspa reflexa V
Myolepta luteola . . . . V, 61
Oscinis pusilla 5
Palloptera ambusta 61
Parydra coarctata 91
Pegomyia Winthemi . . 2, 3
Peplomyza Baumhaueri . . V
Perrisia terminalis 47
Phytomyza xylostei . . . 1, 2
Platycephala platyfrons . . 5
Polylepta 8
Sapromyza 10-punctata . . 61
Sciomyza dorsata 61
Sciophila fasciata 60
Spherocera opaca 61
Syrrphidae I
Tabanidae falvicornis . . 61
Ulomyia I
Viviania picta 61

E) Hymenoptera.

Cynips Kollari 28
Erisphagia Carpentieri . . 3

Strana

Eucoila Keilini 3
Formica rufa 19
Lasius fuliginosus . . 19, 26
Panurginus labiatus . . . 50
Pontania salicis 47

F) Lepidoptera.

Acidalia marginepunctata ab. nigropunctata 61
Aporia crataegi 50
Araschnia levana 48
Mamestra dentina 32
Plusia gamma . . . . . IV.

G) Neuroptera.

Coniopteryx, Hemerobius, Sysira 36
Megalomus hirtus 41
Nemoptera IV

H) Plecoptera.

Perla abdominalis, alpicola, bicaudata, bipunctata, grandis, marginata, maxima . 50

I) Rhynchota.

Pemphigus 47
Myzus oxyacanthae . . . 48

I. **Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz**
napsali **Lad. Duda, H. A. Joukl, Fr. Klapálek, P. A. Kubes, Dr. E. Lokay, Dr. K. Šulc, Dr. J. Uzel, Dr. V. Vávra, A. Vimmer.**
S 28 obr. — Cena 80 h, pro členy 56 h, poštou franko 10 h více.

II. **České síťnatky. Tingitidae.**
Frant. Mužík. — (5 obrázků v textu). — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

III. **Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.**
Rom. Formánek. — (73 obr.) — K 1.60, členové K 1.08, 10 h více.

IV. **Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.**
Rom. Formánek. — (1 obr. a tab.) — 80 h, členové 54 h, poštou 5 h více.

V. **Majky (Meloe *L.*) zemí koruny České.**
Rom. Formánek. — (9 obr.) — 48 h, členové 32 h, poštou 5 h více.

VI. **Klíč k určování českých Bembidiin.**
A. Jedlička. — (15 obr. v textu.) — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

VII. **Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.**
Rom. Formánek. — (s tab. tříbarvou). — K 1.20, člen 80 h, poštou 5 h více.

VIII. **Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.**
Ant. Vimmer. — K 1.20, člen 80 h, poštou 10 h více.

Stanovy České Společnosti Entomologické.

Čl. 3. Každý přítel studia entomologického, ať bydlí v zemích království Českého čili nic, může se státi členem Společnosti. — **Čl. 6.** Každý činný člen platí předem roční členský příspěvek 8 K, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 150 K, stává se členem zakládajícím. **Čl. 8.** Každý člen má právo 1. Přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy přijímá Prof. Fr. Klapálek, Karlín 263., peníze c. k. účet. ředitel Jos. Graf, Kr. Vinohrady, Korunní 105., výpůjčky knih Old. Šustera, Smíchov 553.

ČASOPIS
ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ.
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE BOHEMIAE.

ROČNÍK XIII. 1916.

ZOOCECIDIE NOVÉ PRO ČECHY.

Dr. ED. BAUDYŠ.

Hálky v tomto příspěvku uvedené byly sebrány v r. 1915 hlavně v okolí Prahy, Jičína, Turnova, Hodkovic nad Mohelkou a Sychrova. Lokality tyto zjistil všecky referent sám a doklady jsou obsaženy též v soukromé sbírce autorově. Tímto příspěvkem vzrůstá počet forem hálkových z Čech známých na **1378**, neboť v poslední práci B a u d y š e: Beitrag zur Verbreitung der Gallen in Boehmen, (Verh. d. zool. bot. Gesel. 1916.) jest uveden celkový počet českých hálek číslem **1261**.

Zkratky v práci použité jsou následující: ac. = acrocecidium, pl. = pleurocecidium, l. = listu, kv. = květu, lod. = lodyhy, pup. = pupenu, koř. = kořene, hl. = hlávky. Viz H o u a r d č. x znamená číslo formy hálkové, uvedené v základním díle C. H o u a r d : Les Zoocécidies des Plantes d'Europe et du Bassin de la Méditerranée, 1908—1912.

Nephrodium oreopteris Desv.

1. D i p t e r a e gen. et spec. (v. H o u a r d čís. 59), pl. l.: Na již. svahu Přivyšiny u Jičína (6. X. 1915).

Phleum pratense Mönch.

2. A p h i s p a d i L., pl. l.: Kbelnice u Jičína (3. IX.).

Alopecurus pratensis L.

3. I n s e k t? plrc.[1]), (v. H o u a r d čís. 6289): Městský park u Hodkovic (19. VI.).

[1]) Dittrich et Schmidt: Nachtrag zu dem Verzeichnisse der schlesischen Gallen I. 1909. Nr. 36.

Agrostis vulgaris With.

4. Tarsonemus Krameri Kühn, Ac. kv.: Loreta u Jičína (22. X.).

5. Lasioptera cerealis Lindr.[2]), pl. lod.: Loreta u Jičína (22.-X.).

Holcus mollis L.

6. Mayetiola holci Kieff., pl. lod.: Stráň proti Luckému mlýnu u Hodkovic (1. XI.).

Avena pubescens L.

7. Isosoma spec. (viz Houard čís. 6302), Acrc.: »Horka« u Hodkovic (21. VI.).

Glyceria aquatica Wahl.

8. Siphа glyceriae Kalt., pl. l.: Luka pod Hurychovnou u Jičína (22. IX.).

Festuca gigantea Vill.

9. Isosoma Girandi Schl., pl. lod.: Břeh potoka Voharky blíž Petrašovic u Hodkovic (11. X.).

Festuca ovina L.

10. Isosoma Hieronymi Schl., pl. lod.: Butovice u Prahy (16. VI.).

Populus alba L.

11. Nepticula turbidella Zell., pl. l.: Libosad (29. IX.) a Kbelnice u Jičína; u nádraží v Turnově.

Populus nigra L.

12. Pemphigus borealis Tull., ac pup.: Hodkovic (28. X.).

13. Pemphigus Lichtensteini Tull., Ac. pup.: Lucký mlýn u Hodkovic (28. X. dříve obě dvě specie Pemph. bursarius L.).

14. Insekt g. et. sp. (viz Houard č. 534), pl. l.: Lucký mlýn u Hodkovic (1. VIII.).

15. Nepticula turbidella Zell., pl. l.: Žabínek u Jičína; Lucký mlýn u Hodkovic (1. VIII.).

[2]) Dittrich et Schmidt: 4. Fortsetzung des Nachtrages zum Verzeichnisse der Schlesischen Gallen. (Jahresbericht d. Schl. Ges. f. vaterl. Cultur 1913. Str. 100, čís. 1316.

Salix fragilis L.

16. Cryptocampus medullarius Hart., pl. lod.: Břeh potoka Voharky blíž Petrašovic u Hodkovic (11. X.), Lucký mlýn na řece Mohelce u Hodkovic.

17. Rhabdophaga Pierrei Kieff., pl. lod.: Tamtéž.

Salix viridis Fr.

18. Rhabdophaga saliciperda Duf., pl. lod.: Mezi Novým mlýnem a Sedlovicemi u Sychrova (20. IX.), břeh Voharky blíž Petrašovic a břeh Mohelky u Hodkovic velice hojně.

19. Pontania puella Thoms., pl. l.: Mezi Novým mlýnem a Sedlovicemi u Sychrova (20. IX.); břeh Voharky blíž Petrašovic u Hodkovic.

Salix alba L.

20. Cryptocampus ater Jur., pl. lod.: Bílý mlýn u Jičína (10. IX.).

21. Rhabdophaga albipennis Winn., pl. lod.: Bílý mlýn a Kbelnice u Jičína (10. IX.). Prostřední mlýn a Těšín u Železnice; Javornice u Libuně pod Troskami; Petrašovice u Hodkovic.

22. Rhabdophaga saliciperda Duf., pl. lod.: Luka pod sirotčincem v Hodkovicích (23. XI.).

24. Eriophyes spec. (viz Houard č. 630), pl. l.: Bílý mlýn u Jičína (10. IX.). Prostřední mlýn u Železnice.

Salix vitellina L.

25. Cryptocampus ater Jur., pl. lod.: Školky nad Žabínkem u Jičína (21. X.).

Salix purpurea L.

26. Rhabdophaga [pulvini Kieff.], ac. pup.: Lucký mlýn (19. IX.) a břeh Voharky blíž Petrašovic u Hodkovic.

27. Cryptocampus ater Jur., pl. lod.: Břeh Voharky blíž Petrašovic u Hodkovic (11. X.).

28. Lestes viridis van d. Lind., pl. lod.: Okraj lesa podél cesty od Hodkovic k Bohdánkovu (19. IV.).

Salix viminalis L.

29. Cryptocampus laetus Zadd., ac. pup.: Luka »Porák«

u Jičína (úžasně, celé pruty hálkami pokryty); břeh Voharky od Hodkovic k Petrašovicům hojně.

30. Cryptocampus salicéti Fall., ac. pup.: Luka »Porák« u Jičína (22. X.).

Salix caprea L.

31. Rhabdophaga rosariella Kieff., ac. lod.: Lesík blíž Valdic u Jičína; Heřmanice u Hodkovic (21. IV.).

32. Rhabdophaga superna Kieff., ac. pup.: Loreta u Jičína; Heřmanice u Hodkovic; okraj lesa za sirotčincem u Hodkovic (19. IV.).

33. Rhabdophaga Pierrei Kieff., pl. lod.: »Horka« u Hodkovic (19. IX. velice hojně).

*) **Salix caprea** × **S. silesiaca** Wimm.

34. Oligotrophus capreae Winn., pl. l.: Les nad »Vojákem« pod Přivyšinou u Jičína (4. IX.).

Salix aurita L.

35. Rhabdophaga rosariella Kieff., Ac. lod.: Sev. svah Přivyšiny a les »u Vojáka« za vsí Rybníčkem u Jičína (4. IX.).

36. Cecidomyidae gen. et spec. (viz Houard č. 839), ac. pup.: Les »u Vojáka« pod Brady u Jičína, okraj lesa od Hodkovic k Bohdánkovu (19. IV. 1915).

37. Rhabdophaga superna Kieff., ac. pup.: Loreta u Jičína (22. X.).

38. Rhabdophaga Pierrei Kieff., pl. lod.: »Horka« u Hodkovic (19. IX.).

Salix aurita L × **S. caprea** L.

39. Rhabdophaga rosaria H. Löw.[1]), ac. lod.: Les nad »Vojákem« pod Přivyšinou u Jičína (4. IX.).

Salix silesiaca Wild.

40. Rhabdophaga rosaria H. Löw., ac. lod.: Les nad »Vojákem« pod Přivyšinou u Jičína (4. IX.).

---

*) Pochybné druhy vrb revidoval laskavě p. Ad. Toepffer z Mnichova, což zde s díkem kvituji.

[1]) Viz též Baudyš: Příspěvek k rozšíření hálek na Moravě. (Čas. čes Spol. Entomol. XI. č. 1—2 1914).

Salix cinerea L.

41. Aphis amenticola Kalt., ac. kv.: Vršek »Horka« u Hodkovic (11. IV.).

42. Rhabdophaga Karschi Kieff., pl. lod.: »Horka« u Hodkovic (9. V.).

Carpinus betulus L.

43. Phyllocoptes comatus - betuli. Nal., pl. l.: Loreta u Jičína (22. X.); obora na Sychrově.

44. Contarinia carpini Kieff., pl. l.: Obora na Sychrově (20. IX.).

45. [Perrisia] Rübsaameni Kieff., pl. l.: U střelnice za Lázněmi Železnicí (16. IX.).

46. Eriophyidae g. et sp. (viz Houard č. 1043), pl. l.: Sedlovice u Sychrova (20. IX.).

Betula verrucosa Ehrh.

47. Oligotrophus betulae Winn., ac. plodu. Žďárek pod Javorníkem u Hodkovic (20. IX.).

48. Acalla (Teras) ferrugana L., ac. lod.: Sychrov; les nad vsí Prachovem u Jičína (30. IX.).

49. Hamamelistes betulinus Horw., pl. l.: Stromovka u Prahy (13. VI.).

50. Callipterus tricolor Koch, pl. l.: Stromovka u Prahy (13. VI); les nad vsí Prachovem u Jičína; Žďárek pod Javorníkem u Hodkovic.

Betula pubescens Errh.

51. Acalla ferrugana L., ac. lod.: Loreta u Jičína (22. X.).

Quercus pedunculata Ehrh.

52. [Callirhytis glandium Gir.], ac. plodu. Obora na Sychrově (20. IX. larvy červené).

53. Andricus quercus - ramuli L.: b. ♀♀ (And. autumnalis Hart), ac. pup.: Čeřovka a školky v Soudné u Jičína (1. X.).

54. Neuroterus aprilinus Gir., ♀♂, ac. pup.: Lesík blíž Valdic u Jičína (27. IX.).

55. Arnoldia quercicola Kieff, ac. pup.: Obora na Sychrově (20. IX.).

56. Andricus curvator Hart.: b. ♀♀. (A. collaris Hart.), ac. pup.: Lesík blíž Valdic (27. IX.), Čeřovka a Butoves u Jičína.

57. Cynipidae gen. et. spec. (viz Houard č. 1217), ac pup.: Čeřovka u Jičína (1. X.).

58. Stenolechia gemmella L., pl. lod.: Čeřovka (5. X.) a Hubálov u Jičína.

59. Trioza remota Först., pl. l.: Čeřovka u Jičína (1. X.).

60. Trigonaspis synaspis Hart., ♀♀, pl. l.: Sedlovice u Sychrova (30. VII.).

61. Diplolepis divisa Hart., a.: ♀♂. (Spathegaster verrucosus Schl.), pl. l.: Těšín u Železnice (11. IX.).

62. Neuroterus numismalis Fourc.: a. ♀♂ (Cynips vesicatrix Schl.), pl. l.: Čeřovka (11. IX.) a lesík blíž Valdic u Jičína; Těšín u Železnice, obora na Sychrově.

Quercus pedunculata Ehrh. var. **fastigiata Spach.**

63. Andricus foecundatrix Hart., ♀♂, ac. pup.: Vojenský hřbitov ve Kbelnici u Jičína (14. XI.).

64. Neuroterus quercus-baccarum L., ♀♀, (N. lenticularis Oliv.), pl. l.: Tamtéž (14. IX.) a Libosad u Jičína.

65. Neuroterus numismalis Fourc., ♀♀, pl. l.: Vojenský hřbitov ve Kbelnici u Jičína (14. IX.).

66. Neuroterus albipes Schenck, ♀♀, (N. laeviusculus Schenck), pl. l.: Tamtéž a Libosad u Jičína.

67. Andricus ostrea Hart., ♀♀, pl. l..: Vojenský hřbitov ve Kbelnici u Jičína. (14. X.) a Libosad u Jičína.

Quercus sessiliflora Smith.

68. Andricus curvator Hart., ♀♀ (Cynips collaris Hart.), ac. pup.: Loreta u Jičína; Těšín u Železnice (11. IX.).

69. Cynipidae gen. et spec. (viz Houard č. 1217), ac. pup.: Les »Kostřice« nad Židovicemi u Kopidlna; les nad Horním Lochovem, pod Brady a za vsí Rybníčkem u Jičína (25. IX.).

70. Andricus gemmicola Kieff., ac. pup.: Les za vsí Robousy u Jičína (23. IX.).

71. Diplolepis quercus folii L., ♀♂ (Spathegaster Taschenbergi Schl.), ac. pup.: Loreta a les za vsí Rybníčkem u Jičína (25. IX.).

72. Andricus nudus Adler, ♀♀ (Aphilothrix Malpighii Adler), ac. pup.: Les »Kostřice« nad Židovicemi u Kopidlna; Loreta a les za vsí Rybníčkem u Jičína (25. IX.).

73. Andricus Lambertoni Kieff., ac. pup.: Les »Kostřice« nad Židovicemi u Kopidlna (15. X.); Loreta u Jičína.

74. Andricus quercus radicis Fabr., ♀♀, pl. koř.: Závist u Zbraslavi (1. V.).

75. Andricus rhizomae Hart., pl. lod.: Loreta u Jičína (22. X.).

76. Andricus testaceipes Hart., ♀♀ (Cynips Sieboldi Hart.), pl. lod.: Závist u Zbraslavi (1. V.).

77. Andricus quercus-corticis L., ♀♂ (A. gemmatus Adler), pl. lod.: Les za vsí Rybníčkem u Jičína (25. IX.).

78. Stenolechia gemmella L., pl. lod.: Čeřovka a Loreta u Jičína; les pod Bradlcem u Železnice (16. IX.).

79. Heliozela stanneella Fisch. v. R., pl. l.: Loreta u Jičína (22. X.).

80. Trigonaspis synaspis Hart., a: ♀♂ (Tr. megapteroides Wriese), ac. pup.: Les »Kostřice« nad Židovicemi u Kopidlna (15. X.). — b: ♀♀: Tamtéž (15. X.).

81. Diplolepis divisa Hart., ♀♂ (Spathegaster verrucosus Schl.), pl. l.: Les za vsí Rybníčkem u Jičína (25. IX.).

82. Neuroterus numismalis Fourc., pl. l.:
a) ♀♂ (Cynips vesicatrix Schl.): Les »Kostřice« nad Židovicemi u Kopidlna; Čeřovka (11. IX.), Loreta, Horní Lochov a Rabousy u Jičína; Těšín u Železnice.
b) ♀♀ (N. numismatis Oliv): Loreta u Jičína (22. X.).

83. Trigonaspis megaptera Panzer, ♀♀ (Cynips renum Gir.), pl. l.: »Kostřice« nad Židovicemi u Kopidlna (15. X.); Loreta u Jičína.

84. Perrisia Malpighii Kieff., pl. l.: Těšín u Železnice (11. IX.).

Quercus pubescens Willd.

85. Andricus ostrea Hart., ♀♀, pl. l.: Školky pod Šibeňákem u Jičína (1. X.).

86. Neuroterus albipes Schenck, ♀♀ (N. laeviusculus Schenck), pl. l.: Tamtéž (1. X.).

Ulmus campestris L.

87. Eriophyidae g. et sp. (viz Houard č. 2054), pl. l.: U rybníka »Kníže« v Jičíně (16. X.).

Ulmus montana With.

88. Eriophyes spec. (viz Houard č. 2063), pl. l.: Radonovice u Hodkovic (31. X.).

Rumex acetosella L.

89. Apion frumentarium L., pl. l.: Jenišovice u Turnova (20. VI.).

Polygonum bistorta L.

90. [Perrisia] bistortae Kieff., pl. l.: Nový mlýn a »Auetal« u Hodkovic (6. VI.).

Chenopodium polyspermum L.

91. Aphis atriplicis L., pl. l.: Havlíčkovy sady na Král. Vinohradech (3. VII. dosud známo na tomto živiteli z Francie).

Viscaria vulgaris Roehl.

92. Perrisia praticola Kieff., ac. kv.: Žďárek u Hodkovic. (20. VI.).

Ranunculus repens L.

93. [Perrisia] Traili Kieff., ac. kv.: Městský park u Hodkovic (7. VI.).

Brassica oleracea L. var. **gongylodes** L.

94. Aphis brassicae L., pl. l.: »Česká Beseda« v Hodkovicích (12. VIII.).

Cardamine pratensis L.

95. Ceuthorrhynchus pectoralis Schult., pl. lod.: Luka pod Horkou u Hodkovic (16. V.).

Ribes rubrum L.

96. Aphis grossulariae Kalt., ac. lod.: Havlíčkovy sady na Král. Vinohradech (5. VII.). Vokšice u Jičína.

97. Eriophyes ribis Nal., ac. pup.: Zahrada p. Zoubka v Hodkovicích (11. V. hojně).

Ribes aureum Pursh.

98. Myzus ribis L., pl. l.: Nádraží v Turnově (VII.).

Pirus malus L.

99. Eriophyes malinus Nal., pl. l.: Kbelnice u Jičína (7. X.).

Crataegus oxyacantha L.

100. Anthonomus pomorum L., ac. kv.: Městský park u Hodkovic (7. VI.).

101. Eriophyes crataegi Nal., ac. pup.: Les nad Holínem u Jičína (30. IX.).

Rubus fruticosus L.

102. Eriophyes gibbosus Nal., pl. l.: Les »U vojáka« pod Přivyšinou u Jičína (6. X.).

Prunus domestica L.

103. Perrisia tortrix F. Löw., ac. lod.: Městský park a hostinec »U Beránka« v Hodkovicích (7. VI.).

Acer pseudoplatanus L.

104. Phyllocoptes gymnaspis Nal., pl. l.: Bílý mlýn u Jičína; městský park u Hodkovic (26. X.).

105. Insekt g. et sp. (Eriophyes spec., viz Houard č. 3980 a 3981), pl. l.: Městský park u Hodkovic (7. VI.).

Acer platanoides L.

106. Phyllocoptes gymnaspis Nal., pl. l.: Městský park u Hodkovic (26. X.).

Tilia argentea Desf.

107. Contarinia tiliarum Kieff., ac. kv.: Havlíčkovy sady na Král. Vinohradech (10. VI.).

Rhamnus catharticus L.

108. Aphis spec. (viz Houard č. 4072), pl. l.: Lucký mlýn u Hodkovic (6. VII.).

Chaerophyllum aromaticum L.

109 [1]) Schizomyia pimpinellae F. Löw., ac. plod.: Stráň blíž Petrašovic u Hodkovic (11. X.).

110. Macrolabis corrugans F. Löw., pl. l.: Lucký mlýn u Hodkovic (31. VII.).

Pimpinella magna L.

111. Lasioptera carophila F. Löw, pl. lod.: Les za vsí Lhání u Železnice (16. IX.).

Cornus sanguinea L.

112. Aphis spec. (viz Houard č. 4544), pl. l.: Stráň blíž Petrašovic u Hodkovic (11. X.).

Lonicera xylosteum L.

113. Diplosinae g. et sp., (viz Houard č. 5368), ac. lod.: Park na Vyšehradě v Praze (18. V.).

Tanacetum vulgare L.

114. Lepidopteae g. et sp. (viz Houard č. 5753), pl. lod.: Stráň proti Luckému mlýnu u Hodkovic (1. XI.).

Artemisia vulgaris L.

115. Rhopalomyia baccarum Wachtl, ac. pup.: Havlíčkovy sady na Král. Vinohradech (3. VIII.).

Cirsium arvense Scop.

116. Perrisia cirsii Rübs., ac. hl.: Ohaveč u Jičína (22. IX.).

Lactura muralis Fres.

117. Trioza flavipennis Först., pl. l.: Les pod Bradlcem u Železnice (16. IX.).

---

[1]) viz Marcel Brândza: Contributiuni la studiul zoocecidiilor diu România (Anal Academia Română, Tom. XXXVI., 1914 p. 213 Nr. 119).

MONOGRAFIE BROUČÍ ZVÍŘENY NA CHUDENICKU. (MONOGRAPHIA COLEOPTERORUM FAUNAE CHUDENICENSIS.)

Prof. **Jan Roubal.**

(Pokračování).

Carabidae.

Cychrus Fabr.

rostratus L. Jen na nejvyšších vrchách, dosud jsem ho pozoroval na vrcholu Doubravy v hromadě kamení kol triangulačního bodu (poprvé r. 1897), pak na Korábu VIII. 1915 blíže vrcholu v bukovém lese.

Calosoma Weber.

sycophanta L. Dosud jen 1 kus v čistě smrkovém řádkovém mladém tyčkovém lese u Opálence o prázdninách 1894; nález náhodný. Pak už nikdy nikde v okolí nenalezen.

Carabus (L.) Latr.

violaceus L. V lesích ve stínu pod kameny, na okrajích těchto, poblíž pastvin, nejvíce však na polích pod hrudami a pod hrstěmi obilí a pod plevelem, na dlouho neoraných strništích pod hrabánkami hlavně po žních. Všude, ale jen pod posekaným obilím hojně. Druhdy i za dne na strništích běhá.

v. exasperatus Duft. jako nominátní forma; zvláště doma, Du. — Dr. Sokolář studoval můj materiál z našeho pole »Klínu« u cihelny.

intricatus L. Hojný, ale jen v září, v zimě a časně z jara. Zvláště význačný pro okolí Slatiny, Lučice, Žď. (Dlouhá myť).

auronitens F. Nejvzácnější a nejnápadnější náš Carabus. Znám jen tyto lokality: Žď. (sv. Volfgang), v tuhé zimě v ledu asi 1890 spolužák Zoubek našel 1 ex. pod náhodně odraženým starým kořenem. — Žď. (u Šajby), říd. Vorreith. — Žď. (Kuchynka) pod kamenem V. 1895. (Fr. Vorreith a R.). — Zalče, u potůčku v starém smrkovém lese pod kamenem 28. VIII. 1915.

convexus F. Všude na příhodných místech: na vřesovištích, okrajích suchých lesů, najmě borových, na mezích pod kameny, nejvíc z jara. Žď., Du., doma, Hůrky, Řič., Doub. atd.

granulatus L. všude pod kameny na příhodných místech hojný. Hojný v stavením, kamž se dostává se snopy po žních.

a. rubripes Géh. Všude s předešlým, ale řídčeji.

cancellatus Ill. Jako předešlý, ale přec méně četně.

a. femoralis Géh. S nom. for.

r. brevituberculatus Roub. Se základní formou. — Z okolí Du. mám 2 ex. s nápadně krásně, až kovově zelenými krovkami as jako u a. Letzneri Kr. a a. Dahli Schaum. — Vzhledem k roztříštěnosti nynějších názoru v přebohaté literatuře o tomto střevlíku, pro neúplné zpracování celkového hlediska o rasách, varietách atd., pro dosavadní potíže o jednotné nazírání v těžkém problému tomto nelze ještě řádně formy našich C. cancellatus Illig. nijak klasifikovati a možno to stejně bude až po řádném prostudování celého Pošumaví a Šumavy.

arvensis Hbst. Ve vlastním okolí Chud. nežije. R. 1904, 29. VI. jsem našel 1 ex. ve Vytůňských borových lesích u Čermné na písčité cestě.

nemoralis Müll. V lesích, hájích, zahradách, polích všude, ne obecný. Velmi často v Žď.

(a. Krásae Roub. od blízkých Klatov dosud tu nenalezena).

hortensis L. V mechatých, stinných lesích, celkem ne hojný a ne všude. Žď., Pušp., Doub., Říč., M., Sých., Koráb, 28. VIII. 1915 velmi hojný.

glabratus Payk. Vzácný. V stinných lesích vyšších poloh.

Leistus Fröl.

ferrugineus L. Pod kameny na okrajích lesů, mýtin, na hůrkách, u pastvin, v polích a zahradách. Hůrka za Hračany, Žď. ostatní, Lázeň, Bažantnice. Celkem vzácnější druh.

Nebria Latr.

brevicollis F. Pod kameny v Žď. velmi vzácně. Bělč., Chud. (K. Vorreith).

Notiophilus Dum.

palustris Duft. V lesích, na lesních lukách atd., v nižších i vyšších polohách všude.

biguttatus F. V lesích, nejraději v mechu a suchém jehličí, listí, pod kameny všude.

Elaphrus F.

uliginosus F. Jen jednou, 17. V. 1910; v letu za hájovnou »Noviny« pod Bělčem.

cupreus Duft. Na bahně strouhy na Zahradkách doma V. 1904, velmi vzácný.

riparius L. Zcela jako předešlý, vzácný. Vyš. Také Žď.

Tyto tři druhy hlavně u větších vod žijících Elaphrusů spokojují se tedy druhdy i nepatrnými stružkami s bahnitými neb jen vlhkými břehy.

Clivina Latr.

fossor L. Na vlhkých lukách, u vod. Doma, Suché louky, Vyš., Liteň a p. Po povodních letních obecná.

Dyschirius Bon.

globosus Hbst. Hojný u vod.

Asaphidion Goz.

flavipes L. U vod, v zahradách, na zelných polích. Nejčastěji z jara, zejména v dubnu a květnu létá na zdi v městečku, v Lázni. Příjemně voní za živa salicinem. Doma, Vyš., Sýchov, Žd. atd.

Bembidion Latr.

lampros Hbst. U vod i na cestách, u polí a lesů pod kameny, na vlhku i úplném suchu všude obecný.

dentellum Thbg. Na mokřadech, na »Suchých lukách«, vzácně.

varium Ol. s předešlým, rovněž vzácně.

obliquum Strm. U potůčku na naší louce doma jen 1 ex. IV. 1897. (Netolitzky vid.).

ustulatum L. U vod, ale také ve vlhkých zahradách, zahrádkách, na dvorech u obydlí lidských. Na příhodných místech všude, ale ne velmi obecný.

Stephensi Grotsch. Na »Suchých lukách« v trávě 1894. Později doma 1903 druhý ex. Velmi vzácný druh pro území a vůbec zajímavý a dosti řídký brouk. — Netolitzky rev. — Na první ex. se vztahuje moje zpráva sub. 3. (S. lit.); to byl prvý pro Čechy uvedený nález, o němž zprvu Reitter pochyboval. Později i odjinud z Čech a ze stř. Evropy hlášen. Zajímavá je také odlišná lokalita — dle nových pozorování žije zpravidla na stinných místech, u vod v lesích.

Genei Küst. U vod všude, zvláště doma, »Suché louky«, Vyš., Ouňovicko atd. Hlavně z jara.

quadrimaculatum L. Právě jako předešlé.

articulatum Gyllh. Na stejných místech jako obě předešlá, též na vlhkých polích, na příhodných místech všude obecný druh.

assimile Gyllh. V náplavu na Vyš.

guttula F. Jako předešlé, u vod porůznu.

Mannerheimi Sahlb. U potoka na Vyš., vzácně doma IV. 1908.

Tachyta Kirby.

nana Gyllh. Pod korou listnatých stromu, vzácně; ve vyšších polohách. Doub., Řič., Bělč, Koráb.

Trechus Clair.

quadristriatus Schrnk. V mechu, pod listím, v náplavu, pod kameny a pod., všude hojně. Před západem slunce od jara do podzimu, za klidné pohody četně létá a sedá na stěny a jiné světlé plochy.

subnotatus Dej. v. cardioderus Putz. Ve vlhkém mechu a pod listím ve vyšších polohách. Doub., Řič.

Pozn.: Ani šumavský alpicola Strm., ani brdský splendens Gemm. et Har. u nás nejsou.

Panagaeus Latr.

crux major L. U vod, v náplavech. Doma, Vyš., Slatina.

a. Schaumi Wehncker. Vyš. S. lit. 29. jako nový pro Čechy.

bipustulatus F. Na suchých kopcích, pastvinách, vzácný.

Chlaenius Bon.

nitidulus Schrnk. U vod, v kamení, porůznu. Doma etc.

nigricornis F. Rovněž.

Callistus Bon.

lunatus F. Na suchých návrších, mezích, okrajích lesů, hájů, na vřesovištích pod kameny od jara do podzimu. Vícekráte, ale ojediněle. M., Hůrka za Hračany, L., Sých., Noviny: pod kamenem u pole pod habrovým křem.

Oodes Bon.

helopoides F. U vod, vzácný. Vyš.

Badister (Clair.) Dej.

bipustulatus F. U vod, v zahradách, zahrádkách, pod kameny, listím, mechem. Vzácný. Doma na dvoře, L., Vyš.

Ophonus Steph.

azureus F. Pod kameny, roztroušeně.

griseus Panz. Vzácný, pod kameny na vlhčích místech, u stavení, polí, v zahradách. Vyš.

pubescens Müll. Obecný všude pod kameny, drnem, vypletým plevelem na polích, v zahradách v nižších polohách.

Harpalus Latr.

aeneus F. Pod kameny, v náplavu, na polích atd., všude v nižších polohách velmi obecný.

atratus Latr. Pod kameny v nižších polohách. Žď., doma, Sých.

latus L. Pod kameny a mechem v lesích, u polí atd. Porůznu.

rubripes Duft. Jako předešlý.

tardus Panz. Na Doub., v okolí Bělejšova pod kameny, vzácný.

melancholicus Dej. Vzácně pod kameny. L.

anxius Duft. Rovněž.

Trichotichus A. Mor.

laevicollis Duft. V humosních lesích v mechu, pod kameny, v troskách shnilých pařezů, pod kořeny a listím hnijícím. Pod částmi čerstvě poražených stromů. Také poblíž vody pod kameny, ve vyšších polohách společně s velkými Caraby pod týmž kamenem. Na takových příhodných místech hojný; jen ve vyšších polohách, na př. Řič., Doub., Bělč.

Acupalpus Dej.

flavicollis Sturm. Doma u strouhy na Zahradkách IV. 1897. Jen 2 exempl.

meridianus L. Pod kameny v nižších polohách všude hojný, na pěšinách u polí, v zahradách, u vod, na pasekách. Z jara.

dorsalis F. Pod kameny v nižších polohách.

Tetraplatypus Tschitsch.

similis Dej. V mechu, pod listím, v humusu a pod. ve vyšších polohách. Řič., Doub. Dosti řídce.

Bradycellus Er.

harpalinus Serv. Pod ruznými vegetabiliemi, kameny, hlavně v krajinách výše položených lesů, v pasekách. Před západem slunce létá a vylézá na nižší rostliny a možno ho sesmýkati. Bělejšov. Chocemyšl. VIII. 1907.

collaris Payk. Na podobných místech, hlavně travnatých pasekách, ve vřesovištích a p.; druhdy velmi hojně k večeru v létě na nižších rostlinách. Všude hojný.

Anisodactylus Dej.

binotatus F. Pod kameny, ve štěrku a pod. roztroušeně. Často v náplav na Vyš.

Amara Bon.

similata Gyllh. Pod kameny, mechem, vyplenými rostlinami, hlavně ve vyšších polohách. Doub., IV. 08., V. 10., Říč.

ovata F. S předešlou, v humosních listnatých a smíšených lesích. V létě za ranní rosy na nižších podrostech (Senecio, Cirsium, Epilobium, Galium etc.) na pasekách, mýtinách velmi hojně, za pošmournych dnů až do poledne. Na Doub., Řič. a Běleí takto VIII.-IX. 1915 velmi hojná.

Také přechody k a. adamantina Kol.

communis Panz. Pod kameny, na polních pěšinách, a p., rozšířena.

lunicollis Schiödte. Podobně jako předešlá, ale vzácná, na př. Řič. 15. VIII. 1911.

aenea Degeer. Hojná ve všech polohách na lokalitách malých Carabidů všude.

familiaris Duft. Jako předešlá, nejvíce na polích, cestách všude.

bifrons Gyllh. Na písčitých místech vzácná.

apricaria Payk. Pod kameny na písčinách, v mechu atd., všude, méně hojná než obecné druhy. Často jen náhodně.

aulica Panz. U lesů, v zahradách, v krajinách nekultivova-

ných i v náplavech. V létě na lukách, najmě lesních pasekách v úborech Cirsií (S. l. č. 11.). Roztroušeně všude.

equestris (Zimm.) Chaud. Pod kameny u lesů, polí a p., vzácná. Hůrka u sv. Jana, L., M.

Stomis Clair.

pumicatus Panz. V nižších polohách na tučné půdě v zahradách, na dvorech, u polí, v struhách u lesů a luk, vzácně. Doma u chalupy pod kopřivami pod kamenem V. 1894.

Abax Bon.

parallelus Duft. Ve vlhkých lesích vyšších poloh pod kameny, mechem, v pařezích, všude. Zvláště hojný u Kuchynky pod Evženberkem, Doub., Řič.

Molops Bon.

elatus F. V starých lesích výše položených jako předešlý. Ne hojný, ale všude. Chud.: K. Vorreith.

piceus Panz Podobně jako předešlý, vzácnější, více na blízkém Klatovsku. Žd. — Chud.: K. Vorreith.

Pterostichus Bon.

dimidiatus Oliv. Na suché lesní půdě, zejména v borech. Sých. V. 1894 na pasece. Vzácný.

lepidus Leske. Pod kameny všude, ale ne velmi obecný. Nejvíce v srpnu a září v polích, v bramboříštích a p.

cupreus L. Všude; z nejhojnějších Carabidů pod kameny a p.

a. affinis Sturm. Tu a onde řídčeji s předešlým.

coerulescens L. Ve vyšších polohách pod kameny s cupreus L., ale vzácnější.

vernalis Panz. Na vlhkých místech podél Liteňského pot., na Ouňovicku, Vyš., doma atd. Hojný, nejvíc z jara a na podzim v náplavech.

oblongopunctatus F. V lesích pod kameny. Všude.

niger Schall. Pod kameny, po různu všude, ale ne obecný.

vulgaris L. Všude pod kameny, v štěrku, v obilí, i v domácnostech obecný.

nigrita F. Jako předešlý, na vlhku; v náplavech všude.

anthracinus Illig. Jako oba předcházející.

diligens Sturm. U vod, na lukách u struh všude; v náplavech hojný.

aethiops Panz. V hornatějších lesích pod kameny a dřevy. Žd. 1890. Bělejšov.

metallicus F. Jen v humosních lesích vyšších poloh, pod kameny, mechem a p. Žd., Řič., Doub., Bělč, Koráb, M., Sých.

Sphodrus Clair.

leucophthalmus L. Jen v [illegible] obydlích a to na tmavých místech ve vlhku, v komorách, sklepích; v noci pobíhá po místnostech za kořistí a možno ho tak i ve světnici zastati. V Ch. v Záblatí u Kalčíků (Žižka), 1893 1 ex. — Ve škole. *Pokračování*

ŘÁDĚNÍ BEKYNĚ VRBOVÉ (STILPNOTIA SALICIS L.) NA „CÍSAŘSKÉ LOUCE“ V PRAZE.

Sděluje stav. rada **J. Srdínko** (Smíchov).

Levý břeh Vltavy, přímo proti Vyšehradu, lemuje řada topolů; na konci severním jsou to štíhlé topoly vlašské (pyramidalis) a na konci jižním košaté topoly pravé (nigra).

Pozornost jdoucího po zbylé části »Císařské louky« mezi přístavem vorovým a Vltavou upoutána byla loni koncem května nebývalým vzezřením těchto topolů, jichž dolení větve — téměř holé — nápadně se lišily od bujné zeleně korun. Chodec po břehu ovšem brzy mohl poznati pravou příčinu tohoto zjevu, povšimnul-li si čžerků listových hojně pod topoly po zemi roztroušených, pak housenek tu a tam po zemi lezoucích a spatřil-li, jak po kmenech topolů semo tamo pobíhají nebo klidně sedí pestře barevné housenky všech velikostí — b e k y n ě v r b o v é L. I se stromu padající trus přesvědčil entomologa, že jmenovaný škůdce ve velkém množství se tu nalézá a ten že zmíněný »h o l o ž e r« topolů zavinil.

Zjevně nebylo pozorovati, že by hmyzožraví ptáci, po výtce vrabci, byli — jak se říká »přišli na chuť« — housenkám a později kuklám bekyně; spíše však se pravdě přiblížíme, hledáme-li příčinu této nechuti v tom, že vrabčí žaludek není kukaččin, aby bez vážné újmy zažil i housenky c h l u p a t é.

Nepostřehl-li však pozorovatel žádného zjevného nepřítele housenky nebo kukly bekyně, uviděl zajisté nejednoho, když v červnu a v červenci motýlové se líhli; a byli to jak létavi tak i kráčiví jejich lovci, úsilovně motýle pronásledující. Mezi prvými nad jiné vynikali slídiví a čiperní vrabci a špačci; též i kos nepohrdl objemným zadečkem samičky bekyně. Kolem topolů leželo po zemi a sedělo na stéblech trávy dosti motýlů, spadnuvších se stromů po vražedných útocích ptáků, jak bylo lze usuzovati z krvavých ran zobáky na tělíčkách motýlů. Tolikéž i četně roztroušená bílá křídélka motýlí nesporně o tom svědčila, že s večerem přivábila bekyně k návštěvě Císařské louky a k štědrým hodům osvědčené mistry v lovu poletujících motýlů — naše netopýry. Podivno, že i za dne ve svitu odpoledního slunce samečkové v celých rojích obletovali koruny topolu a jak lze se domnívati, to že asi v dychtivém shonu po vábných samičkách.

Ke druhu kráčivých — vlastně běhavých — nepřátel bekyně patřila naše nadějná mládež obého pohlaví, házejíc motýle, křídélek zbavené, do Vltavy na pospas rybám, nebo hromadíc je v krabičkách pro pana učitele anebo konečně, poznávajíc v nich po pravdě škůdce zohyzděných topolů, bez milosti je hubila bosýma i obutýma nohama.

Kukel v lehce spředených listech, nebo uprostřed spředených několika ožerků mohl sběratel s každé dosažitelné větve natrhati si v hojnosti, za to však jen po skrovnu nalézti na kmenech topolů bělavá vajíčka shloučená a pevně slepená v jedné ploše; bezpochyby, že ♀ klade je výše v korunách. Housenečky se líhly ještě toho léta a patrně maloučké přezimují.

Zda-li bekyně již loni a v létech předcházejících na Císařské louce v pozoruhodnějším množství se vyskytovala, nedověděl jsem se. Zajímavo bude přesvědčit se, zda-li všemocná příroda již se postarala, aby zabráněno bylo dalšímu řádění škůdce topolů na Císařské louce, aby jejímu odvěkému zákonu — zachovat rovnováhu v hospodářství přírody v každém ohledu zadost bylo učiněno. Umí božská příroda — jak víme — lépe, než všechny lidské vymyšlenosti jsou s to, čeliti a vyrovnávati nesrovnalosti mezi svým zplozenstvem. Co v přísloví »stromy do nebe nerostou« tak jasně je vyjádřeno pro říši rostlinnou, platí (k útěše

všech slabých a trpících) rovnou měrou i pro říši živočišnou, vše jedno, jde-li o příslušníky stojící té doby buď na nejnižším, nebo na nejvyšším stupni vývoje.

SEZNAM MOTÝLŮ CHYCENÝCH PANEM Dr. KLIČKOU ROKU 1915 NA SVĚTLO A VNADIDLO V PRAZE NA KARLOVĚ:

Sph. ligustri *L.* VII.
Prot. convolvuli *L.* 6. IX.
Deil. euphorbiae *L.* 12. IX.
Phal. bucephala *L.* 7. VII.
Eupr. chrysorrhoea *L.* 30. VI. až 20. VIII.
Stilp. salicis *L.* 25. VI.—20. VII.
Maloc. neustria *L.* 24. VI.
Drep. lacertinaria *L.* 13. VIII.
Cil. glaucata *Sc.* 30. VII.
Acr. tridens *Schiff.* 11.—14. VII.
„ rumicis *L.* 20. VII.—27. VIII.
Agr. augur *F.* 8. VII.
„ pronuba *L.* 7. VII.—27. VIII.
„ „ v. innuba *Tr.* 7. VII. až 27. VIII.
Agr. triangulum *Hfn.* 8.—17. VII.
„ c nigrum *L.* 5. VIII.—7. IX.
„ ditrapezium *Bkh.* VII.
„ xanthographa *Schiff.* 1. VIII. až 8. IX.
Agr. lucipeta *F.* 29. VIII.
„ putris *L.* 24. VI.
„ exclamationis *L.* 13. VI. až 25. IX.
Agr. nigricans *L.* 1. IX.—10. IX.
„ obelisca *Hb.* 7. VII.
„ ypsilon *Rott.* 20. IX.
„ segetum *Schiff.* 26. VIII. až 27. IX.
Epin. popularis *F.* 31. VIII. až 17. IX.
Epin. cespitis *F.* 22. VII.—5. IX.
Mam. brassicae *L.* 13. VI.—7. IX.
„ persicariae *L.* 1. VII.
„ oleracea *L.* 19. VI.—12. VIII.
„ genistae *Bkh.* 13. VI.
„ dissimilis *Knoch.* 30. VII.
„ trifolii *Rott.* 7. VII.—11. IX.
„ reticulata *Vill.* 21. VI. až 18. VII.
Dianth. compta *F.* 26. VII.
„ capsincola *Hf.* 9. VIII. až 17. VIII.
Dianth. rivosa Ström (cucubali) 9. VIII.—16. VIII.
Dianth. carpophaga *Bkh.*
Miana strigilis *Cl.* 7. VII.
„ „ a. aethiops *Hov* 4.—7. VII.
„ „ v. latruncula *Hb.* 20. VII.
Miana bicoloria *Vill.* 7. VII. až 8. IX.
Brioph. perla *F.* 30. VII.
Apam. testacea *Hb.* 12. VIII. až 17. IX.
Apam. Nickerli *Frr.* 2. IX.—10. IX.
Had. monoglypha *Hfn.* 9. VII. až 14. VIII.

Had. lateritia *Hfn.* 3. VII.—6. VII.
„ lithoxylea *F.* 23. VI.—14. VII.
„ basilinea *F.* 7. VII.
„ secalis *L.* 16. VII.
Amoc. caecimacula *F.* 20. IX.
Hydr. nictitans *Bkh.* a. erythrostigma *Hrv.* 16. VII.—27. VIII.
Luc. virens *L.* 16. VII.—14. IX.
Leuc. pallens *L.* 20. VI.—8. IX.
„ l album *L.* 17. IX.—21. IX.
„ conigera *F.* 20. VI.—14. VII.
„ albipuncta *F.* 9. X.—29. X.
Car. quadripunctata *F.* 30. VI.
respersa *Hb.* 20. VI.
morpheus *Hfn.*
Car. alsines *Brahm.* 21. VI.—7. VII.
„ taraxaci *Hb.* 20. VII.
„ ambigua *F.* 26. VIII.
Amph. tragopogonis *L.* 8. VI.
„ pyramidea *L.* 19. IX.
Cal. trapezina *L.* 28. VI.—29. VI.
Dysch. fissipuncta *Hrv.* 2. VII.
Orth. circellaris *Huf.* 16. IX.
litura *L.* 16. IX.—27. IX.
Orrh. vau punctatum 12. X.—25. X.
Scop. satellitia *L.* 9. X.
„ a. brunnea Lampa 19. IX.—24. X.
Caloc. vetusta *Hb.* 9. IX.
Cuc. umbratica *L.* 11. VIII. až 22. VIII.
Acont. luctuosa *Exp.* 3. VI. až 10. VIII.
Em. trabealis *Sc.* 13. VIII.
Plus. chrysitis *L.* 27. VII.—26. VI
„ festucae *L.* 16. VIII.
„ gamma *L.* 7. VII.—20. IX.
Catoc. nupta *L.* 20. VIII.
Standf. emortualis *Schiff.* 12. VI
Pech. barbalis *Cl.* 19. VI.
Habr. derasa *L.* 23. VI.
Acid. moniliata *F.* 10. VIII.
„ dimidiata *Hufn.* 23. VI.
„ humiliata *Hufn.* 2. VII.
„ aversata *L.* 28. VI.—6. VIII.
„ „ a. spoliata *Stgr.* 5. VII.—30. VII.
Acid. marginepunctata Goeze 14. VI.—10. IX.
Cod. porata 23. VIII.
Timandra amata 28. VII.—23. VIII.
Anai. plagiata *L.* 25. VII.—28. VIII.
Cheim. brumata *L.* 24. X., XI.
Lyg. populata *L.* 7. VII.—16. VII
Lar. fulvata *Forst.* 24. VI.
„ fluctuata *L.* VII.
„ ferrugata *Cl.* VII.—VIII.
„ sociata *Bkh.*
„ alchemillata *L.* 26. VII.
„ bilineata *L.* 20. VI.—23. VIII.
„ comitata *L.* 8. VIII.—27. VIII.
Tephr. oblongata *Thnb.* 28. VI. až 20. VIII.
Tephr. helveticaria a. arceuthata *Frr.* 17. VI.
Tephr. isogrammaria *H. S.* 16. VI. až 25. VI.
Tephr. innotata v. fraxinata Crewe 24. VII.—16. VIII.
Tephr. sobrinata *Hb.* 13. VIII.
Abr. marginata *L.* 17. VI.—14. VIII.
„ adustata *Schiff.* 14. VII. až 23. VII.
Enn. autumnaria *Wernb.* 19. VIII. až 13. IX.

Urapt. sambucaria *L.* 21. VI. až 6. VII.
Semioth. liturata *Cl.* 6. VII.
Hyb. aurantiaria *Exp.* XI.
„ defoliaria *Cl.* XI.
Boarm. crepuscularia a. defesarria *Frr.* VI.
Gnoph. obscuraria *Hb.* 9. VIII. až 18. VIII.
Spil. menthastri *Exp.* 13. VI.
„ lubricipeda *Exp.* 13. V. až 20. VI.
Cochl. limacodes *Hufn.* 13. VI.
Hep. sylvinus *L.* 20. VIII.—30. VIII.

J. Graf.

KOLEOPTEROLOGICKÉ VÝSLEDKY MÉ CESTY NA KAVKAZ V ČERVENCI R. 1910.

Quid novi de Coleopterorum Caucasi ad occidentem vergentis fauna in meo itinere Julio mense anni 1910 suscepto cognoverim.

Prof. **J. Roubal.** (Příbram).

IX. (Pokračování se str. 27. roč. XI.)

Krasnaja Poljana.

Trechus Clairv.

liopleurus Chd. Pod hnijícím listím, sněhem a p. všude.

Ithae Rtt. (Reitter det.) V submontánním pásu pod sněhem a p. **maculicornis Chd. v. nivicola Chd.** Pod opadlým listím, a mechem 5 kusů.

gravidus Putz. Více ex., zejména pod listím kaštanů jedlých.

fortimanus Rtt. 1 ex. na Ačišhu.

Trechus poljanensis sp. n.

Tmavohnědý, ústa značněji, střed štítové spodiny, štítek a okolí, špička krovek zcela, či jen při švu velmi slabě světlejší; tykadla tmavě, nohy jasněji, makadla nejsvětleji žlutá.

Hlava mnohem užší než štít s velmi hlubokými čelními obloučitými rýhami. Oči malé, kratší spánkův. Tykadla prostředně dlouhá, dosti silná, 1. článek nejdelší, 3. nepatrně delší druhého a ještě méně čtvrtého, 2. kratší čtvrtého. Ostatní stejně dlouhé.

Štít oproti krovkám malý, širší délky; spodinový okraj jest kratší než délka štítu, celkový tvar silně srdčitý, v přední třetině nejširší, v tom místě jest právě okrajová brva (seta), zadní rohy zatu-

pěle pravoúhlé, slabě na strany vyniklé. Střední rýha silná, celá, v zadních rozích okrouhlé, dosti hluboké jamky.

Krovky skoro zcela přesně elliptičné, jen okraj ramenní přeslabě jakoby vyniklý, dosti krátké, široké, povrchu málo klenutého; přední okraj stejnoměrně až ke kraku vystupující. Šev značně vtlačen, rýžka první a druhá dosti silné, celé, třetí mnohem slabší, velmi jemně tečkovány, tato se třemi jamkami, z nichž střední ve prostřed krovečné délky, ostatní rýžky jen tečkami sotva znatelnými vyznačeny. Okrajová rýha v hoření pětině se čtyřmi silnými tečkami.

Nohy silné.

Délka těla 3.60 mm.

V rámci kavkazských druhů má dle Reitterova klíče: »Uebersicht der Arten der Carabiciden-Gattung Trechus Clairv., mit Augen, aus dem Kaukasus, Russisch-Armenien und Transcaspien.«, W. E. Z. 1903, 1—7, toto příbuzenské určení: 1′, 2′, 4″, 5′ a jest takto od nejbližších druhů odlišný: od fortimanus Rtt. barvou, mnohem užší hlavou atd., od Angelicae Rtt. tmavou barvou, jinými tykadly, menšími rozměry těla; od beatus Rtt., že je na povrchu jednobarevný, má jiný štít, 2. tyk. článek delší než 4. atd. Také od sibiřsko-mongolského almonius Rtt. barvou, dlouhými spánky, úzkou hlavou rozdílný.

Od všech ostatních kavkazských dle hořejších klíčových znaků odlišný.

Krasnaja Poljana, ve vyšší poloze bukového lesa 2 kusy.

*

Supra piceus, sed pronoti baseos medio, scutelli regione, elytrorumque apice magis minusve clarioribus, palpis, antennis (his minus clare), pedibus testaceis, articulo antennarum tertio secundo magis, quarto minus longiore, capite thorace valde augustiore, oculis parvis, temporibus oculis longioribus, prothorace parvo, transverso, cordato, basi longitudine angustiore, basi recte truncato, in triente apicali latissimo et hic in margine laterali et in angulo postico seta unica instructo, angulis posticis obtuse subquadratis, parum prominulis, utrinque intra angulum posticum rectum profunde foveolato, elytris breviter ellipticis, sat amplis, thorace valde latioribus,

parum globosis, sutura media sat profunde impressa, striis duabus primis totis, tertia valde subtiliore, ceteris obsoletis, fere extinctis, per puncta subtilissima tantum notatis, striis 1a—3a subtiliter punctulatis, stria 3a punctis 3bus magnis. Pedibus fortibus.

Long. 3.60 mm.

In caucasicarum specierum conspectu secundum Reitter: »Uebersicht der Arten der Carabiciden-Gattung Trechus Clairv., mit Augen, aus dem Kaukasus, Russisch Armenien u. Transcaspien«. W. E. Z. 1903, 1.—7., sub 1′, 2′, 4″, 5′ ponendus, sed ab affinibus speciebus hoc modo divergens: a fortimano Rtt. colore, capite lato, ab Angelicae Rtt. colore, antennis, statura, magnitudine, a beato Rtt. colore, thorace, longo secundo articulo antennarum, ab almovio Rtt. (e Sibiria Mongoliaque) colore, temporum longitudine, capite angusto etc.

Ad Krasnaja Poljana in fageto locis submontanis ex. duo inveni.

Pokračování (Materia instituta porro tractabitur.)

NOVÍ BROUCI PRO ČESKOU FAUNU.

Podává **Josef Pleticha**, c. k. pošt. oficiál.

1. Hister duodecimstriatus Schrank. v. quatuordecimstriatus Payk. V prosevu z Jeleních příkopů u Prahy XI. 1913.
2. Cantharis fusca L. ab. conjuncta Schilský. Sklepáván a smýkán v Troji na stráni na cestě k Bohnicům a ve Výžerkách u Černého Kostelce V.—1914.
3. Langelandia anophthalma Aubé. Jednoho jedince prosel jsem v pařeništi zahradním v nejbližším okolí královského hradu Pražského 1913.
4. Trichopteryx Chevrolati Allib. 1. exempl. z prosevu v měsíci listopadu 1913 v Jeleních příkopech u Prahy.
5. Onthophagus fracticornis Preys, ab. marginatus Muls. — Chroustkov VII. 1912.
6. Subcoccinella 24 punctata L. ab. centrimaculata Ross. Výžerky VIII. 1913.

7. Heterothops praevia E r. v. nigra K r. Z prosevu pařezu lipového ve Stromovce v lednu 1914.
8. Anobium Thomsoni K r a a t z. Z prosevu v Kralupech VI. 1913.
9. Cryptocephalus sericeus L. ab. pratorum S u f f r. Sklepáván ve Výžerkách květen 1914.
10. Aphodius sordidus F a b r. var. quadripunctatus P a n z. (1 expl. od pana Dra Fleischera, který je sbírával v okolí Prahy).

O KUKLÁCH ČESKÉHO DVOJKŘÍDLÉHO HMYZU. V. KUKLY ZE SKUPINY EUCEPHALA.

Píše **Ant. Vimmer** z Král. Vinohradů.

Posud jsem uložil v tomto časopise čtyři příspěvky k poznání kukel hmyzu dvojkřídlého, a to O kuklách několika Bombylidů, roč. VI. č. 1., 1909, Příspěvky k poznání kukel hmyzu dvojkřídlého, Diptera cyclorrhapha. I., roč. VIII. č. 1, 1911, Příspěvky atd.... II., roč. VIII., č. 4., 1911, Příspěvek k poznání kukel z čeledě Syrphidae, roč. VIII., č. 4., 1911.

Touto pátou částí doplňuji jednak předešlé příspěvky, jednak článek O larvách dvojkřídlého hmyzu ze sekce Eucephala, roč. VII., č. 2, 1910.

Kukly rodů Culex, Anopheles, Corethra, Mochlonyx a Dixa volně plovou při hladině vodní přijímajíce z ovzduší vzduch dýchacími růžky. Vnitřek těchto bývá pravidlem plsťovitý, aby vzduch jimi mohl pronikati. V předu mívají nálevkovitou prohlubinku, v níž shromažďuje se vzduch v podobě bubliny. Není-li prohlubinka dosti hluboká, neb chybí-li vůbec, slouží k zachycení vzduchu na růžcích umístěné štětinky (Tanytarsus). Jsou-li dýchací růžky zašpičatělé (Corethra), mají před koncem štěrbinku místo nálevkovité prohlubinky. Od prohlubinky pravidlem vede středem růžku ke kořenu dřeňová část, odlišující se dosti ostře od povrchové čili korové vrstvy.

Hlavně dřeňovou částí prodírá se vzduch, poněvadž jen tato přímo souvisí se silnou vzdušnicovou větví ve hrudi. Keřík vzdušnic hrudních zřetelně se jeví pod dýchacími růžky kukel rodů Culex, Anopheles, Mochlonyx a Corethra.

Kukly některých rodů nepřijímají vzduchu růžky, nýbrž dýchacími chvostky (Chironomus, Simulium); chvostky skládají se z vlákének. Na každém vlákénku rozezná se také povrchová (korová) vrstva velmi tenká původu pokožkového, jež obklopuje mocnou část dřeňovou o pletivu kyprém, původu asi hypodermálního. Bublinky vzduchu lnou k vláknům chvostků a prolnou do vnitř, odkudž postupují, prolínavostí a snad i jinak puzeny do vzdušnic hrudních, k nimž se základem svým chvostek připojuje.

Když se dospělý hmyz vyvinul v kuklách, které přebývají ve vodě, třpytí se bublinkami vzduchu jako postříbřeny. Vzduch jenž ulpěl na měkkém tělíčku hmyzím, zabraňuje, aby se hmyz smáčel. Jsou-li kukly přisedlé ná předmětech pod vodou, sníží vzduch značně měrnou váhu vylíhlého hmyzu a ten pak přetlakem vody lehce vyplyne na hladinu, aniž by se při tom smáčel. Mnohem zajímavější vyplynutí hmyzu je ponořování se cizopasného blanokřídlého hmyzu, jaké koná na př. lumek Agryotypus*), neboť musí měrnou váhu svého těla zmenšiti a přece zase vzduch potřebuje, aby se nesmáčel.

Rody Cordyla, Ceroplatus, Neoempheria, Bolitophila, Sciophila, část Lycorií (Sciar) a Bibio nemají dýchacích růžků. Snad se děje u nich skrovná výměna plynů průduchy na těle, tedy peripneusticky jako tomu bylo při larvách, jenže průduchy kukel jsou zavřené.

Kukly Ceratopogonů jednak zdržují se v trouchu stromů a v trouchu lesním, jednak připínají se zadečkem na předměty ve vodě, jsouce zavinuty dole pokožkou larví. Chironomus, Tanytarsus, Orthocladius, Tanypus a Simulium žijí v podobě kukel také ve vodě, nikoli však všecky volně. Simulium jako kukla přilípla se k balvanům a ke kamenům pod vodou, Tanytarsus a Orthocladius ve stavu kuklím obývají buď vodu neb pouzdérka, rourky a dutinky ve vodních rostlinách a na kamenech, jež jim larvy připravily. Kukly rodu Tanypus na některé hrubší popudy reagují a zase k povrchu vody vyplynou jako larvy rodů Anopheles a Culex.

*) O něm již před lety psal p. prof. Klapálek při studiu Trichopter.

V houbách rodu Polyporus zakuklují se larvy Ceroplatus a Sciophila. Ač larvy rodů Neoempheria, Mycetophila, Exechia, Bolitophila a Cordyla žijí v houbách, přece se v nich jen výminkou zakuklí, pravidlem vyhledají si ke kuklení okolní mech, kde si upředou řídký zámotek. Kukly Lycorií (Sciar) zdržují se v trouchu, ve hlíně květináčů, v humusové lesní půdě, v detritu, v trouchnivějícím listí. V lesním trouchu vedle kukel Lycorií (Sciar) bývají také kukly Camptocladiusa, Ceratopogonů i Cricotopů. Larvy rodu Bibio zakuklují se v dobře pohnojené ornici a v humusu. Mušky z rodu Scatopse líhnou se z kukel, jež bývají i v kurnících.

V trouchu starých stromů lze nalézti kukly rodů Lycoria, Scatopse, Ceratopogon, Camptocladius a některé Fungivoridae.

Soustavné skupiny dvojkřídlého hmyzu Eucephala, Oligoneura a Polyneura tvoří dohromady okruh nejnižších Dipter, nazvaný Orthorrhopha nematocera. Kukly jejich podobají se sobě do té míry, že jest těžko rozlišiti je. Po několikaletém srovnávání kukel podařilo se mi stanoviti následující rozeznávací znaky:

Eucephala:	Polyneura:
1. Kukly mají krátké nožní pochvy, které nepřesahují neb jen nepatrně přesahují pochvy křídlové. Při tom kukly mají dýchací růžky neb jsou bez nich.	1. Pochvy nožní dlouhé, hruď s nápadnými, až dosti dlouhými dýchacími růžky.
2. Jsou-li pochvy noh přece dlouhé, není na posledním článku korunky z ostnů.	2. Pochvy noh jsou sice také dlouhé, avšak poslední článek nese zřetelnou korunku z ostnů.
3. Na posledním článku sedí sice korunka z ostnů, ale na hrudi není dýchacích růžků*), pochvy noh jsou krátké.	3. Poslední článek bez korunky z ostnů, ale dýchací růžky a pochvy noh jsou dlouhé.

Kukly Oligoneur snadno lze rozeznati od kukel Polyneur, neboť jsou nepatrných rozměrů (1·5 —4 mm) a vězí v kokonu z pavučinek. Od kukel Eucephal 1. skupiny liší se neobyčejně dlouhými pochvami noh, od 3. skupiny pak že nemají na posledním

*) Platí zatím jen pro kukly mně známé.

článku korunky z ostnů. Ač celkovým rázem odlišují se kukly Oligoneur od 2. skupiny kukel Eucephal, přece se jim zase do té míry podobají, že posud nedovedu zaznamenati tak podstatného plastického znaku, dle něhož by bylo možno kukly rozeznávati.

Pro určení kukel jednotlivých rodů nez ohledu na čeledi sestavil jsem analytický klíč, jejž tuto předkládám jako zatímnou pomůcku pro určení kukel většího počtu českých rodů ze skupiny Eucephala.

1. Kukly nahoře vypuklé, dole sploštělé; na povrchu s chitinem velmi tuhým, vezpod skoro kožnaté se 6 chitinovými terčky na 3 předposledních článcích. Dýchací růžky vějířovité ze 4 plátků složené.
   a) Kukla jako štítek ellipsovitý, mezi dýchacími růžky a při počátku jejich bez hrbolku. Pochvy nožní dosahují skoro do konce posledního kroužku . . . *Blepharocera* (vyobr. 1.)
   b) Kukla jako štítek ellipsovitý, ale do zadu mírně zašpičatělá, mezi dýchacími růžky a pod nimi po hrbolku, pochvy noh dosahují k poslednímu kroužku *Liponeura* (vyobr. 2.) . . . . . .
— Kukly se zřetelnou hlavou, hrudí a zadečkem; na hrudi zřetelné pochvy křídel a noh 2
2. Kukly s hrudí velikou, jež se nápadně odlišuje od zadečku . 3
— S hrudí obyčejnou, nikoli nápadně od zadečku se lišící . 12
3. Hruď velmi narostlá, obrysu vejčitého, zaujímající skoro polovinu délky těla, nejméně dvakrát tak vysoká (tlustá) jako zadeček, častěji i tlustší. Je-li kratší než $^1/_3$ těla, pak je zadeček za živa přímý, nikoli obloukovitě zahnutý . . 4
— Hruď sice zduřelá, ale ani $^1/_3$ délky těla neměřící a je-li v předu tlustá, povlovně zúžuje se v zadeček, aniž by nápadně vynikala 9
4. Hruď s dosti dlouhými dýchacími růžky 5
— Hruď bez dýchacích růžků. — Polokulatá, skoro přes malou hlavu překlenutá, takže vypadá kukla jako s velikým hrbem na zádech. Přes zadeček mírně do předu obloukovitě zahnutý přečnívají pochvy nožní; pochvy křídlové dosahují za polovinu zadečku. Kukly maličké, v kokonu pavučinném, řídkém . . . . . *Cordyla (v. 3).*

5. Zadeček končí dvěma zřetelně oddělenými plátky (lamellami) análními 6

— Zadeček končí jedinou lamellou srdcovitě vykrojenou s cípy zašpičatělými, nikoli zaokrouhlenými. — Dýchací růžky tenké, dlouhé, ke konci porozšířené, na konci rovně uťaté. Za živa je zadeček obloukovitě ohnut do předu, na něm zřetelné štětiny. Kukly 2—5 mm dlouhé, ve vodě.

Skup. *Tanypus (v. 4).*

6. Tlustá hruď zaujímá polovinu délky těla i více, zadeček obloukovitě ku předu zahnutý; kukly aktivní, ve vodě . 6

— — — měří sotva $^1/_3$ délky těla, zadeček přímý. — Pochvy tykadlové krátké, dýchací růžky uprostřed nejtlustší, ku konci ostře zašpičatělé; anální plátky opak vejčité, skoro trojúhelníkovité, chitinová opora v nich končí v nepatrném koncovém lalůčku. Kukly ve vodě 4—6 mm dlouhé.

Corethra (v. *5, 5a*).

7. Dýchací růžky prostředně dlouhé, podoby komolého kuželu na konci uťaté 8

— — dlouhé, uprostřed nejtlustší, ku konci zašpičatělé, tedy vřetenovité. — Anální lamelly okrouhlé, střední, chitinová opora nevyčnívá z lamelly v podobě brvy. Zadeček za živa do předu obloukovitě zahnutý, dlouhými štětinami vyzdobený. Kukly ve vodě. . . . . *Mochlonyx* (v. 6).

8. Anální lamelly přesně vejčité, chitinová opora jejich prodlužuje se v nepatrný chvostek ze štětinek. Hruď nejméně třikrát tak tlustá jako zadeček, jenž proti ní vypadá velmi štíhlý. — Zadeček za živa do předu obloukovitě zahnutý jako u Mochlonyxe, ale štětinky na jeho kroužcích krátké, sotva dlouhé jako půl kroužku; ve vodě.

Culex (v. 7).

— — u kořene zúžené, tedy obrysu více kopinatého, chitinová opora jejich přečnívá v podobě jediné zřetelné štětinky. Kukle Culexa velmi podobná, ale hruď trochu štíhlejší zadeček jako u Culexa.

Anopheles (v. 8.)

9. Hruď v předu tlustá, málo se odlišující, povlovně v zadeček přecházející. — Dýchací růžek dlouhý jako polovina těla je rozdělen v 8 vláken (filamentů); ze 4., 6. a

7. kroužku na zadečku vyčnívají z břišní strany chvostky z dlouhých vlasovitých štětin. Kuklička $1^1/_2$—5 mm dlouhá přisedá v pouzdech na kameny ve vodě. Bývá jich jak naseto.

Simulium (v. 9.)

— Hruď zřetelně se odlišující, jako hrbeček z těla vyniká. Kukly malé, jen několik mm dlouhé, v kokonech neb řídkém tkanivu bez dýchacích růžků. V mechu, trouchu i v houbách, nikoli ve vodě . 10

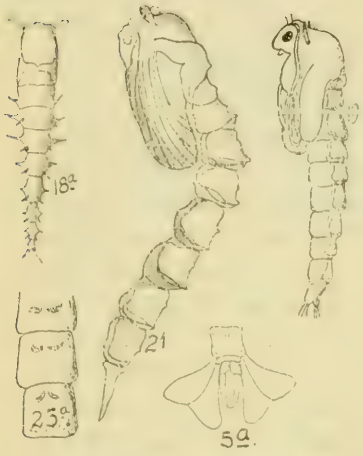

10. Pochvy nožní dlouhé dosahující skoro konce těla. — Hlava malá, hruď opak polovejčitá, tedy nahoře užší než dole . . . *Bolitophila* (v. 10.)

— Pochvy nožní krátké, do poloviny neb málo přes polovinu zadečku přečnívající . 11

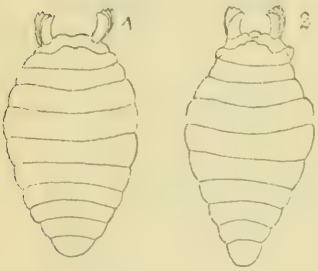

11. Hlava veliká. — Hruď jako hrbeček sotva menší hlavy, ale níže položený, hlava jej přečnívá. Pochvy noh dosahují za polovinu zadečku. Pochva tykadlová široká, krátká . . *Ceroplatus* (v. 11.)

— Hlava malá. — Hruď jako hrbeček mnohem větší hlavy; přečnívá ji, je tedy vyšší než hlava; pochvy noh sotva do poloviny zadečku sahající . . . . . *Sciophila* (v. 12.)

12. Kukly na hrudi s chvostkem brv místo dýchacích růžků; i lamelly anální nahraženy jsou často chvostky štětin. — Kukly dlouhé a štíhlé (maličké i přes cm dlouhé) s pochvami nožními od hrudi odchlípłými, nikoli přirostlými. Pochvy křídel dosahují konce druhého kroužku zadečkového; pochvy nožní se okolo nich zatočily.

Skup. *Chironomus* (v. 13.)

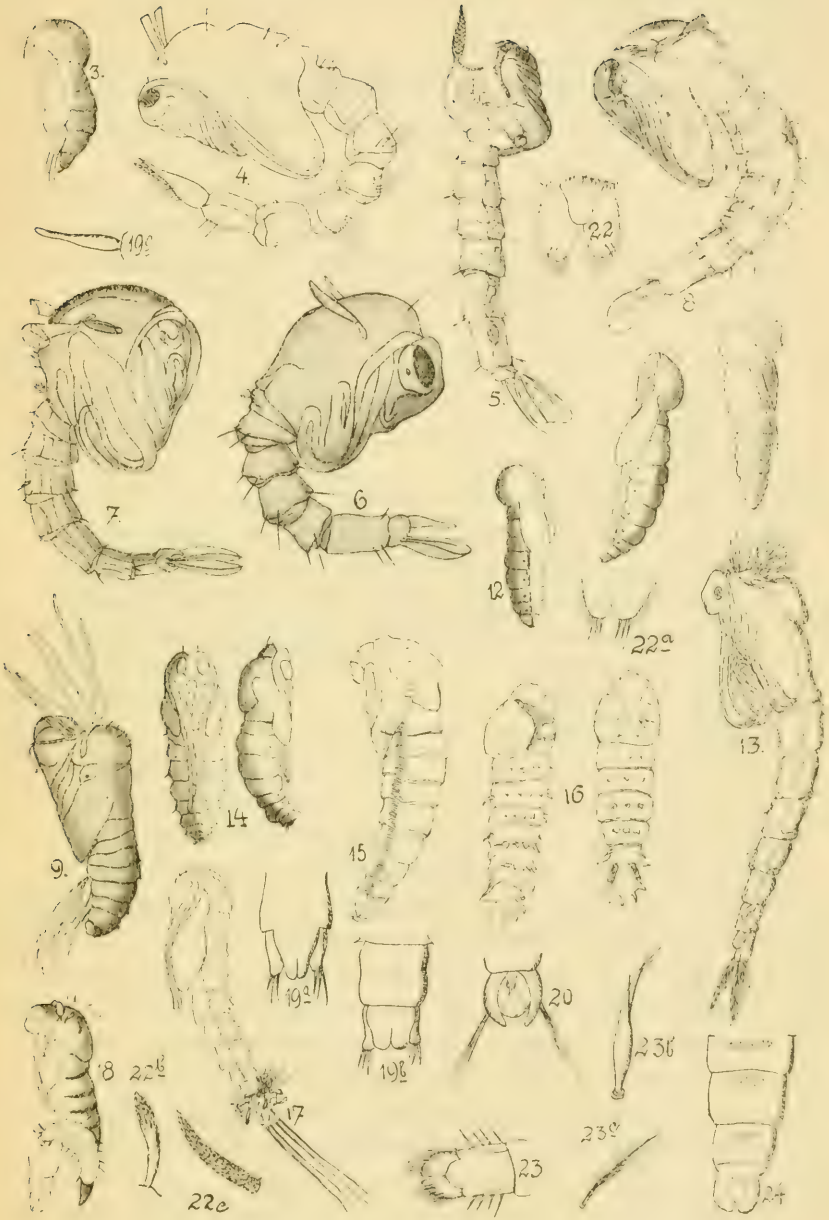
3.
4.
19c
5.
22
c
7.
6
12
22a
9.
14
15
16
13.
8
22b
17
19a
19b
20
23b
22c
23
23c
24

— Kukly s dýchacími růžky neb bez nich 13
13. Kukly s dýchacími růžky 16
— Kukly bez dýchacích růžků 14
14. Jen s dvěma štětinkami na temeně hrudi. — Pochvy nožní dlouhé, zadeček však nepřesahující . *Lycoria* (Sciara v. 14.)
— Bez štětinek na hrudi 15
15. Trny jen na pleurách zadečku, kukly prostřední, malé i dosti velké (přes 1 cm). — Pochvy tykadlové krátké a tlusté, pochvy křídlové a nožní přesahují nepatrně přes druhý kroužek zadečku, hruď má při pohledu se strany zřetelný střední hrbolek. Anální lamella je vejčitá se dvěma srpovitými přívěsky po straně . . . . *Bibio* (v. 15.)
— Trny na hřbetní i břišní straně kroužků zadečkových, kukly maličké ($1^1/_2$—3 mm dl.). — Anální lamellka v 5 trnů korunkovitě rozdělena . . . . . *Scatopse* (v. 16.)
— Trny jen na hřbetě zadečku, kukly maličké ve vodě žijící. — Tergity na hrudi i na zadečku šagrenovité, pleury a sternity zadečku hladké. Pochvy křídlové dosti dlouhé, do konce 3. kroužku dosahující; pochvy tykadlové končí asi při půlce pochev křídlových a pochvy nožní přečnívají pochvy křídlové. Kukla vězí koncem zadečku ve svinuté larví pokožce. . . . . *Phlebotomus**) (v. 17.)
16. Kukly s análními lamellami 17
— Kukly bez análních lamell. — Na hrudi mezi dýchacími růžky dvě štětinky, pochvy nožní vyčnívají z pochev křídlových asi do poloviny zadečku, zřídka přes polovinu. (Podobné kukly mají též Cecidomyidae, jenže s pochvami nožními dosahujícími do konce zadečku) . *Lycoria* (Sciara).
17. Lamelly malé, kratší a užší než poslední článek 18
— Lamelly velké, alespoň tak široké jako poslední článek, nejsou-li současně tak dlouhé neb delší 19
18. Dýchací růžky alespoň tak dlouhé, že přečnívají hruď. — Jsou kyjovité, na konci zakulacené. Kroužky zadečku kol kolem trny opatřené. Lamellka anální srdčitě neb trojúhelníkovitě vykrojená. Kukly maličké, někdy jen $1^1/_2$ mm

*) Nepatří naší fauně, ale zařadil jsem ji, poněvadž nebyla posud důkladně popsána.

dlouhé, vězívají zadním koncem těla ve svinuté larví pokožce . . . . . *Ceratopogon* (18, 18ª).

— Dýchací růžky přečnívají sice hruď, ale jsou přece kratší a čistě válcovité neb u kořene slabě naduřelé. — Zadeček hladký bez trnů. Pochvy nožní dlouhé, jako u Chironoma od těla odchlíplé. Lamella anální skoro čtyřhranná, slabě srdčitě vykrojená, v pravo a v levo několika (3, 3) štětinkami vyzdobená . . . . . *Cricotopus* (19, 19ª, ᵇ, ᶜ).

— Dýchací růžky maličké, hruď nepřečnívající, vejčité. Zadeček hladký, bez trnů. Anální lamellka po straně se srpovitými výběžky, na nichž sedí v pravo a v levo po dlouhém chvostku ze štětinek . . . . . *Hydrobaenus**) (v. 20).

19. Lamella skoro páskovitá, veliká, hluboce trojúhelníkově vykrojená, takže tvoří dva ostré rohy. — Růžky dýchací krátké, tlusté, nálevkovité, z hrudi nepatrně vyčnívající; pochvy křídlové dosti velké skoro ke konci 3. kroužku zadečkového dosahující; hruď trochu ztloustlá. Velmi dlouhý zadeček mírně se ku předu zahýbá, na hřbetě jeho sedí trnité hrbolky. Ve vodě . . . . . *Dixa* (v. 21.)

— Lamella okrouhlá 20

20. Lamella dosti široce trojúhelníkovitě vykrojená, před konci se 2 neb 3 dosti tlustými štětinami po každé straně. Dýchací růžky dosti dlouhé, kyjovité neb dlouze kuželovité, pak ale na povrchu drsné. Skup. *Orthocladius* (v. 22, 22ª–ᶜ)

— Lamella toliko uprostřed nastřižená, při základu vlasovitě štětinatá; dýchací růžky tenké a dlouhé, někdy až skoro osinaté, přisedají k základnímu hrbolku. Mají-li podobu osiny, pak jsou štětinkami posety. . *Tanytarsus* (v. 23, 23ₐ)

— Lamella skoro jako při kukle Tanytarsa, avšak jen mělce nastřižená, na pokraji bez brv a štětin *Metriocnemus* (v. 24.)

*

Pojal jsem do klíče z českých rodů jen ty kukly, které jsem měl v rukách. Některé jsem osobně sbíral v přírodě, některé darovali přátelé z České entomol. společnosti pp. prof. Klapálek,

*) V Čechách posud nebyl zjištěn, ale žije ve Střední Evropě.

Dr. Vávra, Zeman, MUDr. Klička. Na tomto místě upřímně jim děkuji. Několik kukel zaslali mi z venkova jen pro určení, a ty mi bylo majitelům zase vrátiti.

Po starém dobrém zvyku vybral jsem část dobrých vyobrazení z literatury, již níže uvádím.

1886. Fr. Meinert: De eucephale Myggelarven. D. Kon. Danske Videnskab. Selsk. Skrifter.

1900. L. L. Miall and A. R. Hammond: The structure and life-history of the Harlequin - Fly (Chironomus) Oxford.

1903. O. A. Johannsen: Aquatic Nematocerous Diptera. — New York. Mus. Bul. 68.

1904. A. Vimmer: O metamorphose Mochlonyx velutinus Ruthe. — Rozpravy Čes. Ak. cís. Fr. Jos. I. pro vědy, slov. a um.

1907. J. Pastejřík: Metamorphosa dvou dipter. Čas. Č. Sp. Ent. r. IV.

1908. J. Kieffer a A. Thienemann: Neue und bekannte Chironomiden und ihre Metamorphose. — Zeitschr. für wiss. Insektenbiologie. 4. Bd.

*

Kolik práce zbývá na tomto poměrně malém poli jen v Čechách, vysvítá z tohoto srovnání: v naší vlasti je zjištěno 52 rodů ze skupiny Eucephala, a mně se podařilo posud popsati a nalézti kukly jen 23 rodů. Počet se zvětší pracemi Zavřelovými.

PROSOPISTOMA A CHAETOPHORUS ACERIS.

Julius Komárek.

Má-li znalost naší fauny býti úplná, je nutno, oznamovati objevení vzácných neb pozoruhodných forem, ať už u nás a v sousedství byly neb nebyly nalezeny. Jen tím způsobem postavíme základ pro spolehlivý výzkum Čech a pro budoucí studium zoogeografické. Z toho důvodu upozorňuji na nález dvou velmi interesantních druhů hmyzu, zvláště když k jednomu se pojí vzpomínka historická na našeho nejslavnějšího přírodopisce.

Oba druhy náležejí různým skupinám hmyzu a představují i uprostřed svých příbuzných úplně isolované typy.

První méně významná forma náleží mezi mšice: jest to *Chaetophorus aceris* — biologicky nejzajímavější druh mšic. V době

vydání díla Thornetova a později Bucktonova byla známa jen z Francie a Anglie; bohužel nemohl jsem se pro krátkost doby přesvědčiti, byla-li od té doby konstatována v jiných zemích a v kterých. Nebylo by tedy nic divného, když nemáme odborného sběratele, že u nás nalezena nebyla, kdyby její tvar nebyl tak podivný, že musí každého přírodopisce zaujati. Ačkoliv jest to zvíře suchozemské (její obrys je typický pro každou mšici), má po stranách těla plátky úplně odpovídající dýchacím plátkům larev vodního hmyzu, do nichž zdánlivě vstupují tracheie. Plátky ovrubují nejen abdomen, ale i hlavu. Při větším zvětšení vidíme, že podobné plátky, ale menší, jsou i na nohách, ale všechny jen v horizontální rovině těla, jež je velmi zploštělé, a představuje obvyklý tvar bezkřídlé generace mšic.

Tyto analogie žaberních plátků nejsou než pouhé přeměněné chloupky, jak se zdá, rozšířené do plochy a vyztužené prstovitě rozloženými chitinovými žebry. Význam jejich není právě jasný.

Živočich žije na spodní straně javorových listů v různě organisovaných generacích, z nichž jen jedna bezkřídlá má popisovaný tvar. Nalezen byl *Chaetophorus aceris* prof. R. Klečkou v Chuchli u Prahy na Acer pseudoplatanus v polovině máje ve velikém množství. Zmíněná forma uvedena Bucktonem, který monograficky zpracoval britské Aphidy, co abnormální tvar celého vývojového cyklu tohoto druhu, který ukazuje nejkomplikovanější dimorfismus mezi všemi mšicemi.

Druhý druh je velmi památný, že od dob Jana Ev. Purkyně u nás nebyl nalezen a jinak znám jest jen z Francie Německa a Madagaskaru. Jest to nymfa jepice *Prosopistoma*, která byla nalezena ve Francii (Seina, Rhona, Garonna atd.), v Německu (Rýn, Taubera) a kterou Dr. Em. Joly a Vayssière popsali a poprvé vychovavše polotvar (subimago) správně k Ephemerám zařadili.

Již dávno před tím byla známa (pod jmény (Binoculus Geoffr. a Prosopistoma Latr.); v Čechách nalezl ji E. Lokay a zjistil prof. Jan Purkyně. Latreille ji popsal, byv sveden neobyčejnou podobou jako nový druh korýšů. Omyl ten byl velmi lehký, neboť podobnost s mladou lupenonožkou *(Apus)*, ku př. je frapantní a makroskopicky neupomíná v nejmenším na tvar nymf jepičích. Veliký polokulovitý štít (střední rozšířený thorakalní segment) docela podobný hrudnímu krunýři korýšů pokrývá celé tělo, jen

vzadu vykukuje několik článků rovněž pevnými deskami krytých. Ovšem na spodní straně šest úplně ephemerových noh s 1 drápkem, poloha žaberních plátků a kusadla hmyzí ukazují, že zvíře patří k jepicím. Za časů Purkyňových nebyla znalost anatomických vlastností hmyzích larev tak prohloubena a proto omyl ten, který se opakoval s Prosopistomou i ve Francii, je lehko omluvitelný.

Nymfa ta, zdéli ½ cm, je známa delší dobu z francouzských větších řek. Jiný druh popsán Vayssièrem z Madagaskaru. V Americe je zastoupena podobnou jí nymfou rodu *Baetisca*.

Nalezl jsem ji 18./VIII. 1916 uprostřed samotné Prahy ve Vltavě pod jezem nad Žofínským ostrovem, kde není nijak vzácná. Proto se domnívám, že asi žije v celém dolním toku Vltavy a Labe na místech, kde voda prudce proudí. Svou organisací je *Prosopistoma* vyvrcholením adaptace k životu a pohybu v prudce tekoucí vodě a představuje proti nymfám jepic rodu *Ecdyurus*, jež jsou rovněž přizpůsobeny prudké vodě, typ velmi zdokonalený.

Snad se podaří nyní, kdy nalezena byla larva, vypěstovati také imago.

PŘÍSPĚVEK K OTÁZCE HOJNOSTI NĚKTERÝCH DRUHŮ MOTÝLÍCH.

Jak všeobecně známo, rozmnoží se některé druhy motýlů, zejména druhy různých škůdců v nepravidelných obdobích v míře úžasné, mizíce buď v témže roce aneb během několika let vlivem cizopasníků, nepříznivého počasí a chorob housenek.

Nezřídka setkáváme se však také se zjevem, že druh obvykle vzácněji a po různu se vyskytující, vlivem okolností působících mimořádně příznivě na výživu housenek, zejména za obzvlášť výhodných poměrů povětrnostních, objeví se na některém místě v počtu přímo překvapujícím. Po dobu mé činnosti entomologické utkvěly mně v paměti a mám ve směru tom zaznamenány následující případy:

V roce 1888 nalezl jsem v okolí Brandýsa n. Lab. množství housenek Catocala v. agamos Hübn. Na jedné pasece poblíž ná-

draží ve Staré Boleslavi sebral jsem v druhé polovici června za dopoledne teplého a slunného dne 138 dospělých housenek jmenovaného druhu sedících vesměs na bujných výhoncích mladých dubových keřů.

Téhož roku bylo lze v dubovém lese za lázeňskou budovou v Houštce výminečně hojně nalézti housenky přástevníka Eriogaster rimicola W. V. sedící v největším úpalu slunečním na kmenech podobným způsobem, jak vylíčil pan stav. rada Srdínko ohledně druhu Selenophora lunigera Esp. — dále rovněž v neobvyklém počtu housenky Pseudophia lunaris W. V.

Za svého sedmiletého pobytu v Písku nacházel jsem housenky Arctia purpurata L. vždy jen ojediněle; v roce 1895 pojednou vyskytly se housenky ty na malé mýtině mladého lesa „Amerika" v úžasném množství požírajíce většinou vrbové proutí, méně různé byliny; během krátké doby bylo možno ukořistiti bez námahy několik set housenek druhu toho. V témže roce nalezl jsem na třech vrbových keřích u vojenské plovárny 68 housenek stužkonosky Catocala electa Borkh. Rovněž několik druhů píďalek, ovšem nikoliv vzácných, rozmnožilo se v Písku v roce tomto velice nad obvyklou míru. Jmenuji druhy: Pseudoterpna pruinata Hufn., Thalera fimbrialis Sc., Acidalia ochrata W. V., Angerona prunaria Schulz, Ortholitha moeniata Scop., Rhodostrophia vibicaria L., Epione advenaria Hübn., Aspilates gilvaria W. V. a jiných více.

V následujícím roce 1896 v druhé polovici srpna sebral jsem na pasece pod samotou „u Honzíčka" na Epilobium angustifolium hojně tam rostoucím a to zvláště v prohlubinách před větrem chráněných při jediné exkursi housenky následujících druhů lyšajů: 159 Chaerocampa elpenor L., 42 Deilephila galii Rott. a 31 Pterogon proserpina Pall., kdežto jindy, zejména poslední dva druhy pouze ojediněle bylo lze nalézti.

Na Hořovicku jsem po dlouholetou dobu podobných případů nezaznamenal, až na to, že v některém roce hojněji se vyskytly některé druhy z čeledi Geometridae jindy vzácnější; byly to Urapteryx sambucaria L. (velké množství housenek na břečtanu), Larentia firmata Hübn. a Eucosmia certata Hübn.

Zdá se, že zdejší drsnější podnebí není hromadnému vývoji příznivo. *Dr. Maličký.*

STENUS BENICKIANUS *sp. n.*

Jan Roubal, Příbram.

Příbuzný druhu *geniculatus Grav.*, od něhož se liší poněkud méně štíhlým tvarem těla, hlubšími rýhami hlavy, velmi nápadně krátkým štítem, který jest do zadu velmi silně vykrojeně zúžen, řidčeji tečkovanou hlavou, štítem a krovkami, řidčeji a jemněji tečkovaným zadečkem.

Černý, povrch silně tuhově lesklý, zadeček více do kovova hrající; žlutobíle, krátce, přitiskle a řídce (jen na zadečku poměrně hustěji) chloupkovaný.

Makadla, první článek hnědých tykadel a nohy žluté, na čelistních makadlech konec článku posledního, nejkrajnější špička předposledního a konce stehen nahnědlé; povrch chodidel nanejvýš slabě ztmavělý.

Hlava široká, širší než štít i než ramena krovek, rýhy mezi očima hluboké, mezi nimi vyvýšenina nahoře tupá a řídce tečkovaná. Tykadla přiměřená, ne příliš dlouhá, jejich třetí článek o $^1/_3$ jen delší čtvrtého.

Štít nápadně krátký, tak široký jak dlouhý, vyklenutý, strany vpředu silně hrboulovitě vypuklé a zde, těsně před středem, jest největší šířka štítu; odtud jsou strany velmi nápadně na zad zúženy, skoro vykrojeny, vzadu rovnoběžny. Střed plošiny s mělkou, dosti širokou, podélnou rýhou; po stranách ve středu plošiny po slabé vtlačenině. Šířka jako ramen krovečných

Krovky na švu značně delší než štít, do zadu rozšířeny, povrch s mělkými proláklinami, hrubě a dosti hustě tečkovaný.

Zadeček značně hustě tečkován, tečky na předních kroužcích hrubé, v příčných jejich rýhách splývající, čím dále ke konci tím jemnější a hustší.

Dlouhý 4 mm.

Západní Kavkaz: Krasnaja Poljana, VII. 1910. Našel jsem pod listím v bukovém a kaštanovém pralese 1 ♀ kus.

Pojmenováním věnuji panu L. Benickovi v Lübeku, specialistovi rodu Stenus.

RESUMÉ.

Ce *Stenus* est voisin du *S. geniculatus Grav.*, mais il se distingue comme il suit: plus brillant, moins gracile, les sillons de la tête plus faibles, le pronotum frappant court et très faiblement rétréci vers la base, la ponctuation de la surface est moins serrée. — La tête plus large que le pronotum, assez faiblement bisillonée, l'intervalle des sillons relevé, ponctuation forte.

Noir, luisant, palpes, le premier anneau des antennes, qui sont brunes, et les pattes jaunes, dernier anneau des palpes maxillaires et l'extremité des cuisses rembrunie. Pilosité fine, d'un gris jaune, courte et éparse, quoique sur l'abdomen plus dense.

Pronotum aussi long que large, très faiblement rétréci vers la base; une fossette mediane bien nette, ponctuation forte et moins serrée. Les elytres aussi larges que pronotum, plus longues que larges, deprimées au milieu, ponctuation forte et assez serrée.

Abdomen à ponctuation assez forte sur les premiers tergites, fine et plus serrée vers l'extremité.

Longeur 4·00 mm.

Caucase d'ouest: Krasnaja Poljana, VII. 1910, 1 ♀, leg Roubal.

Je dédie cette espèce à Mr. L. Benick — Lübeck, qui a vu mon exemplair typique.

DVORNÍ RADA Dr. KAREL PREIS †.

Vzpomínka dra. **J. Uzla,** profesora české techniky v Praze.

Dne 27. dubna 1916 zemřel v 70. roce svého věku c. k. dvorní rada, bývalý profesor chemie analytické na c. k. české vysoké škole technické v Praze, býv. rektor této vysoké školy, rytíř řádu železné koruny III. tř., čestný doktor věd technických, Karel Preis, jenž byl od samého počátku členem naší Společnosti. Byl mužem vynikajících schopností, veliké energie a ideálního smýšlení. Býval redaktorem „Listů Chemických" a založil r. 1883 „Listy Cukrovarnické", které až do své smrti též vydával a redigoval. Založil také Museum cukrovarnické při české technice a r. 1895 Výzkumnou stanici cukrovarnickou v Praze.

Býval výborným učitelem a sepsal vynikající odborné rukojeti a učebnice; byl přítelem tiché a důkladné práce vědecké, kterou dovedl uplatniti v praksi průmyslové, zvláště cukrovarnické, kteréžto světoznámé odvětví našeho průmyslu děkuje mu z velké části svůj obrovský rozmach a vysoký stupeň vývoje. Zjednal si též velikých zásluh o pěstování řepového semene v Čechách, které jindy bývalo všechno za drahý peníz z ciziny dováženo. Ač v zájmu vědy a průmyslu stýkal se velmi intenivně s veřejností, byl přece povahy velice uzavřené. Jeho vystupování bylo důstojné, sebevědomé a objektivní. Od r. 1906, y vstoupil do pense, věnoval se úplně Výzkumné stanici cukrovarnické, chemickému oddělení technického musea a činnosti redakční.

Duch Preisův, znavený tolikerou činností, nahoře vylíčenou, hledal rozptýlení a nalézal osvěžení v širé přírodě. Tam jsem pana profesora poprvé spatřil a sice sbírajícího motýle a pozorujícího život housenek, hmyzu dvoukřídlého i blánokřídlého. Bylo to r. 1903 v tichých lázních Velichovkách u Jaroměře. Tam také vložil do mých rukou úřad přednosty oddělení fytopathologického Výzkumné stanice cukrovarnické a od té doby měl jsem čest býti ve věcech přírodovědeckých jeho důvěrníkem. Sledoval jednak s velikým zájmem veškery práce, týkající se škůdců a chorob řepy cukrové a rostlin střídavě s ní pěstovaných, jež konal jsem na stanici z úřední povinnosti, ale i soukromě věnoval ostatním mým studiím odborným největší pozornost.

Každým rokem vzrůstal jeho zájem o studium entomologické a hojné zásoby hmyzu, které ukořistil na výletech, podnikaných do okolí pražského, nosíval rád do mé laboratoře a tam rozpřádal o něm rozmluvy, často společně se svým švakrem, známým českým chemikem a redaktorem, drem M. Nevolem, nyní bohužel, také již zesnulým, který podobné studium si byl pro své zotavení obral. Rozmlouvalo se tu o způsobech praeparačních, o podivuhodných zařízeních ochranných i obranných, jimiž hmyz se honosí, o jeho rozmanitých zvycích, o způsobu života jeho a mnohých jiných podrobnostech. Zajímavo jest, že Preis zavrhoval výsledky spekulace vědecké i ty nejsvůdnější a nejpravděpodobnější, dávaje přednost faktům, tak jak je v přírodě

nalézal. Řaditi ve své mysli jedno důkladně poznané faktum k druhému, bylo cílem jeho záliby. Jiným jejím cílem byla pečlivě pořizovaná sbírka. Napínal trpělivě motýle a orthoptera; též dipterám věnoval zvláštní péči. Kochal se pak po celé hodiny pohledem na bohatost forem a barev svých entomologických pokladů. Roku 1904 oblíbil si ještě pestrá hemiptera a zvláště drobounké křísky.

Měl jsem potěšení častěji provázeti ho na jeho výletech přírodovědeckých. Smýkali jsme jednou v potu tváří po celý den na stráních v Závisti křísky a housenky s trávy a s keřů. Večer pak zasedli jsme v restauraci tamní ke stolu a třídili neobyčejně bohatý lov tohoto dne, nedbajíce zvědavých pohledů přítomných hostí — „obyčejných" to výletníků, jak se pan profesor tenkrát vyjádřil. Při řízném plzeňském odbýváno pak entomologické „zasedání" a hovořeno hlavně o tom, který řád hmyzu jest nejzajímavější a nejkrásnější. Pan profesor býval však vždycky samostatným ve svých názorech a proto ani tentokrát nedal se přemluviti k tomu či onomu náhledu, ale rozhodl: „všecky, až na brouky". Brouky totiž neměl nikdy zvláště rád a sice pro lesklé kovové barvy, jimiž mnozí se vyznamenávají a kterých téměř nenáviděl. Mluvil o nejspanilejších zlatohlávcích, krascích, nosatcích jako o „zeleném plechovém a všelijak lakovaném zboží". Když jsem je omlouval, že za svůj vzhled nemohou a že jejich kovolesklý, zrcadlový povrch asi slouží k tomu, by dokonale odrážel paprsky sluneční, poněvadž by jim na ozářených květech, kde se mnozí z nich zdržují, jinak bylo tuze horko, usmíval se, mávl rukou a nechtěl již o tom předmětu mluviti. Své zásadě nahoře vyslovené zůstával věren a kolísal proto po mnoho let ve své zálibě, přecházeje od studia jednoho řádu k druhému.

Kdežto během školního roku podnikával jen ojedinělé výlety, věnoval celé prázdniny své sběratelské činnosti a sice nejen na různých místech v Čechách, ale i leckde za hranicemi, až i u moře baltického. Později, kdy trpíval katarrhem průdušek, jezdíval jaru vstříc do jižnějších končin. Oblíbeným místem bylo mu rozkošné městečko Arco na Lago di Garda v jižních Tyrolích.

Toužil často po shlédnutí tropických krajů a sbírání v tamních, na hmyz tak bohatých džunglích, kamž se jen proto ne-

vypravil, že těžce snášel horko. Znovu a znovu žádal mne, abych vypravoval, „jak to bylo tenkrát v té Indii a na Ceyloně“ a probíral se v kořisti, kterou jsem odtamtud svého času přivezl, s neutuchajícím zájmem. Nabídl se jednou, že až bude v pensi, napne mi veškery motýle odtamtud, dosud nepraeparované; a skutečně: napnul s velkou vytrvalostí a láskou k věci všechen dotyčný materiál — asi tisíc kusů — který byl pak, spolu s ostatní mou kořistí indickou, vystaven r. 1907 v Náprstkově museu a po několik dní veřejně přístupen.

Tato výstava pohnula pana dvorního radu k tomu, že mne požádal, bych ze svých zásob sestavil sbírku škůdců a chorob řepy cukrové a jiných plodin polních pro Jubilejní výstavu obchodní komory pražské, pořádanou r. 1908. Jeho myšlénku jsem rád uskutečnil a vyplnil jednu místnost (za modelem vzorného cukrovaru) dotyčnými objekty, z nichž k mnohému poutala se vzpomínka na společnou vycházku neb rozmluvu.

Pan dvorní rada čítal náruživě rád cestopisy, zvláště přírodovědecké z tropických krajů a často tak nadšeně a vábně o nich rozmlouval, že vzrůstala znovu moje touha navštíviti opět ona indická zátiší, v nichž jsem se svého času cítil tak blaženým. Touha tato, rozněcovaná nemalou měrou zájmem jeho o tu věc, vzplanula r. 1909 v nezdolatelný požár. Toho roku odebral jsem se i se svou rodinou zase do Indie a zdržoval se ponejvíce poblíže státní botanické zahrady a fytopathologického ústavu na Ceyloně (u Kandy), kdež jsem býval dříve assistentem a zabýval se tu nyní mnoho studiem škůdců a chorob rostlin kulturních, ale též rozkošným sběrem tamních klenotů entomologických a to nejen pro sebe, ale i pro něho.

Po svém návratu zastihl jsem pana dvorního radu zahloubaného do specielního studia křísků českých. Z povšechného pozorovatele stal se odborný pracovník, který věnoval nyní většinu svého času svému vyvolenému studiu. Už to nebyla jen záliba za příčinou rozptýlení a pobavení, nýbrž vážná a úmorná práce. Měl teď dva mikroskopy, mnoho odborné literatury a dělal z křísků a jejich částí, vnějších i vnitřních, s nemalou pílí a oddaností praeparáty mikroskopické a tak intensivně pracovával, že se mu někdy krůpějemi potu zarosila ctihodná jeho hlava. Při tom kreslil veškery podrobnosti v mikroskopu pozorované,

z výkresů sestavoval tabulky, dbaje při všem přísně methody a řádu. Objevil také, ke své veliké radosti, zcela nový, dosud ještě nepopsaný druh křísků a konal na něm obzvláště pilná studia anatomická.

V té době navštěvoval občas též řed. Hanuše, jenž také entomologií se zabýval a mnoho materiálu hemipter svého času v Rusku shromáždil. Jinak téměř s nikým vůbec soukromě se nestýkal, vyjímaje ještě Nestora českých entomologů, stavebního radu Srdínka, kterého někdy v mé laboratoři nalézal a s nímž rád rozmlouval, zvláště o přírodě luhačovické.

I v Preisově případě, jako v tak přečetných jiných, prozářila spanilá naše entomologie ideálním jasem celý život pracovníka oboru jiného a na konec ozlatila jeho stáří.

Jakožto dodatek budiž oznámeno, že dvorní rada Preis odkázal velkou část své bohaté sbírky entomologické, tuzemské i cizokrajné, České Společnosti Entomologické v Praze.

Čest budiž jeho světlé památce!

LITERATURA.

Prof. Mario Bezzi: „Ditteri cavernicoli dei Balcani raccolti dal dott. K. Absolon.“ Seconda contribuzione. Pavia 1914.

Bohatý materiál balkánských Dipter zpracován je v citovaném spise (Atti della Società Italiana di Scienze Naturali. Vol. LIII.) velmi pečlivě a známý spelaeolog Dr. K. Absolon obohatil značnou měrou i čeleď Dipter četnými objevy, neboť ve spise Bezzi-ho popsáno je systematicky 29 druhů jeskynních Dipter, z nichž nové jsou Lycoria forficulata Bezzi (se 2 obrázky), druh příbuzný s dříve už popsanou Lycoria Absoloni Bezzi (objev v jeskyni Golubina pečina) a nový rod Speloeomyia Absoloni Bezzi, objevený Drem Absolonem v ponoru Mušica (18. VIII. 1912). Nový rod patří do čeledi Cypselidae, liší se od r. Cypsela velmi malýma očima (ocelli chybí), krátkými tykadly, naproti tomu jsou nohy a tykadla prodlouženy. Autor podává (str. 217) velmi pěkný celkový obraz nového rodu. Délka těla obnáší 4·5 mm, délka křídel pouze 2 milimetry.

V druhém díle je uvedeno 41 dipterologicky probádaných jeskyň a u každé citovány druhy tam nalezené, takže práce Bezziho tím podává celkový, velmi pěkně sestavený přehled jeskynních much balkánských. *Rambousek.*

DROBNOSTI.

Aleochara vagepunctata Kr. patří k ojedinělým broukům, kteří snad pro svůj tajemný výskyt jsou vzácnými. V dubnu 1915 nalezl jsem na zahrádce v Liblicích u Čes. Brodu jediný exemplář, jiný sbíral p. MUDr. J. Tyl ve Velvarech. Při prosevu listí, kterým byly na zimu zakryty záhony, chytal jsem též 1 Amauronyx Maerkeli Aub., který se též vyskytuje u mravence Solenopsis fugax Latr. (letos sbírán mnou dvakráte ve Vraném, počátkem dubna a v květnu), dále chytána tam ve velikém množství Acrolocha striata Gr. *Rambousek.*

Leptinus testaceus Müll. byl na jaře opětně sbírán na Závisti p. vládním radou Smolkou. Zajímavý je život těchto slepých brouků, který důkladně popisuje P. Rüschkampf S. J. Sbíral je četně v Hollandsku (Valkenburg) a sice u myší, ponejvíce u druhu Hypudaeus glareolus Wagn., a to nejen ve hnízdech, nýbrž i přímo v srsti právě zabitých zvířat, kdežto na zdechliny jich nechytil ničeho. Ostatní údaje, že by Leptinus se vyskytoval též u krtků nebo u mravenců, zmíněný autor popírá na základě svých pečlivých pozorování. Zajímavé je rovněž sdělení Eichhoffovo (Berliner Ent. Ztft. 1866) o nálezech Leptinů ve hnízdech čmeláků. Rüschkampf považuje Leptina za pravého cizopasníka. *Rambousek.*

Hromadný výskyt Coccinel byl už často uváděn. V Burgasu (Bulharsko) nalezl jsem druh Bulaea Lichačovi Humm. na břehu Černého moře v rohu budovy tak nahloučený, že bylo jich dobře přes 2 litry, a to na malém prostoru, takže mohl jsem jich nasbírati plné hrsti. Rozházel jsem je po okolí, ale nazítří byly zase pohromadě na svém místě, chráníce se před mrazivým větrem březnovým. *Rambousek.*

Aporia crataegi L. Zvěsti o výskytu běláska ovocného z různých stran naší vlasti se množí. I v nejbližším a v dalším okolí Prahy není více cizincem. Nalezl jsem loni (1915) na Zlí-

chově jedno a ve Všenorech též na trnce tři hnízda houseneček tohoto nevítaného škůdce. *Inž. Jos. Srdínko.*

Urodon rufipes *Oliv.* var. **nigritarsis** *Reit.**) Tuto var. sbírám dosti četně v červnu u Prokopa na resedě ve společnosti s Urodon suturalis a rufipes. Těchto však se vyskytuje velice málo typů, většinou převládají var. Ur. rufipes. Poněvadž u formy rufipes žádná var. dosud známa nebyla, pokládal jsem tuto var. mylně za pygmaeus. *Zeman.*

Urodon conformis *Suffr.* V okolí Prahy (též u sv. Prokopa) vyskytuje se ještě jeden nový pro českou faunu Urodon a sice conformis Suffr., týž podobá se chloupkováním suturalis, avšak jest jednobarevný černý. *Dr. Lokay.*

Parn. apollo L. na Šumavě Panem E. šl. Pohnertem byl v srpnu 1914 na Libínu u Prachatic chycen Parn. apollo L.; dotyčný kus (♂) obdržel jsem od pana vrchního rady darem a jest v mé sbírce. *J. Graf.*

Boarm. maculata ab. bastelbergeri *Hirschke.* Tohoto pro Čechy nového motýle jsem v létě r. 1915 chytil u Prachatic tři kusy. Určen byl panem prof. Reblem — Vídeň. *J. Graf.*

SUBFAMILIA ACRONEURIINAE *Klp.*

Prof. **Fr. Klapálek.**

V ročníku XI. tohoto časopisu podal jsem analytickou tabulku podčeledí Perlinae a Acroneuriinae, kterou nyní doplňuji předběžným popisem druhů sem náležejících a sice z podčeledě na druhém místě uvedené, poněvadž popis druhů z podčeledě prvé nachází se právě v tisku, aby vyšel v Collections zoologiques du Baron de Selys Longchamps.

I. Eutactophlebia *Klp.*

Štít čelní s krajem předním obloukovitým, postranními mírně sbíhavými a rohy předními široce zaokrouhlenými. Oči veliké silně klenuté. Očka rovněž značně veliká v trojúhelník téměř rovnostranný sestavená, zadní od sebe navzájem více než od vnitřního kraje očního vzdálená. Mozolky čelní veliké s očky zadními téměř v jeden oblouk sestavené.

*) Wiener Ent. Zeit. 1916, ser. IV., str. 126.

Přední šíje lichoběžníkovitá, napřed téměř zšíři hlavy i s očima. Střední pole nápadně široké, zvláště u druhu typického. Křídla široká s vrcholem parabolickým, Rs s četnými větvemi; ve vrcholu křídlovém mezi Rs a Cu velmi četné, rovnoběžně probíhající přičky, které v políčku R počínají již v prostřed křídla a v poli M druhotnými žilkami jsou spojovány. Cu_1 s četnými větvemi. Pole $1R_1$ v křídlech předních asi dvakrát, $1M_2$ v zadních asi osmkrát tak dlouhé jako stopka. Přední větev druhé žilky hřbetní v křídlech zadních silně vroubkovaně prohnutá, s větví střední příčkou nespojená a s větvemi mírně obloukovitými.

Samčí znaky pohlavní jako u rodu Acroneuria, samička posud neznáma.

Vlast: Brasilie.

Typus: Eutactophlebia reticulata *Klp.*

Přehled druhů.

1. Eut. reticulata *n. sp.*

Hlava okrově žlutá, očka vnitř černohnědě vroubená, zadní obloukem brýlovitě spojená. Přední šíje tmavší, na straně nahnědlá, s přehrnutým krajem tmavohnědým. Střední a zadní šíje světle okrově žluté, hrbolky scuta nahnědlé. Zadeček žlutý, poslední kroužky hnědé. Břišní strana tak jako všecky okončiny světle okrově žluté, stehna při kolenech úzce černě vroubena, holeně na konci i na kořeně načernalé. Přední křídla zřetelně hnědě zkalená, zadní jen v předu a na konci zkalená. Žilky podélné žluté, příčky hnědé.

Vzájemná odlehlost zadních oček a jejich druhé vzdálenosti v poměru 30 : 21 : 25; mozolky čelní veliké, ledvinovité, se zadními očky v jedné čáře položené a od oček i očí stejně vzdálené. Střední pole přední šíje zaujímá za středem dvě devítiny celé šířky tamtéž. Křídla velmi široká, s vrcholem parabolickým, s četnými příčkami v poli krajním i příkrajním; Rs se 4—5 větvemi vesměs mimo přepážku; Cu_1 ve křídlech předních má až 8, v zadních dvě větve.

Délka těla 18—20 mm, rozpětí 50—51 mm.

3 ♂ Espiritu Santo (Mus. Berlín).

2. Eut. gracilenta *End.*, Zool. Anz. XXXIV. p. 39. (Acroneuria gracilenta). Espiritu Santo, Brasilie. Enderlein měl před sebou samečka ze sbírek musea Štětínského, já pak ze sbírek zool. musea Berlínského.

II. Kempnyia *Klp.*

Štítek čelní s kraji postranními, mírně sbíhavými, předním slabě obloukovitým až skoro rovným, předními rohy krátce zaokrouhlenými. Oči značně veliké a klenuté. Očka prostřední až veliká, jen u jednoho druhu malá, který také tím jest vyznačen, že odlehlost zadních jest nápadně menší než vzdálenost jejich od vnitřního kraje očního, kdežto u druhů ostatních jest téměř vždy nápadně větší. Mozolky čelní značně veliké a zpravidla s očky v jeden oblouk sestavené, jen u K. magellanica opět výminečně daleko v před posunuté.

Přední šíje lichoběžníkovitá vpředu asi tak široká jako hlava i s očima. Střední pole nápadně úzké; jen u K. Klugii zabírá více než desetinu celé šířky. Křídla široká s vrcholem parabolickým, řídkými žilkami krajními i příkrajními. Políčko $1R_1$ v předních a $1M_2$ v zadních vždy značně delší stopky. Ve vrcholu křídla nikdy nenalezeny normálně vyvinuté příčky. Přední větev 2A vroubkovaně prohnutá s obloukovitými větvemi a bez příčky ku větvi střední.

Samčí znaky pohlavní podobně jak u Acroneuria. Chlopeň podplodní lopatkovitá, na kraji zadním ztlustlá a pod ním uprostřed hladkým mozolovitým nehtem opatřená; od něho pak táhne se po každé straně ke kraji pobočnému obloukovitý záhyb, který omezuje střední široký rovnoběžnostranný kýl. Chlopně podřitní úzce trojúhlé, nahoru zahnuté, ale na konci nikoli tak ostré jak u Acroneurie.

Samičí chlopeň podplodní veliká, na konci zadním zaokrouhlená a uprostřed kraje vykrojená.

Vlast: Brasilie, jediný druh od úžiny Magellaensovy.

Typus: Kempnyia tenebrosa *Klp.*

Přehled druhů.

1 Očka nápadně malá, vzájemná odlehlost zadních zřetelně menší než vzdálenost od vnitřního kraje očního. Mozolky čelní daleko vpřed posunuty . . . . . magellanica

— Očka veliká, zadní od sebe méně vzdálená než od vnitřního kraje očního; veliké mozolky oční tvoří s očky zadními jeden oblouk . . . . . brasiliensis

— Očka mírně veliká až veliká, vzájemná odlehlost zadních zřetelně větší než vzdálenost od vnitřního kraje očního; mozolky čelní slabě vpřed posunuté, zpravidla v jednom oblouku se zadními očky 2

2 Křídla zřetelně hnědě zakouřená a tělo z největší části tmavohnědé 3

Křídla jen žlutavě zkalená, tělo i nohy více méně okrově žluté 6

3 Přední šíje černá, v širokém poli středním bez světlejšího proužku; rozpětí samečka 24 mm . . . . . Klugii

— Úzké střední pole hnědého až černohnědého štítu šíjového zřetelně světlejší 4

4 Rozpětí samičky 38—42 mm; celková barva těla tmavohnědá . . . . . tenebrosa

— Rozpětí samičky asi 30—40 mm; celková barva těla hnědá až žlutá 5

5 Kořen holení žlutý . . . . . varipes

— Kořen holení černohnědý . . . . . melagona

8 Rozpětí samičky 30 mm . . . . . sordida

— Rozpětí samičky asi 40 mm 7

7 Tělo hlínožluté, hlava i šíje přední tmavší, žilnatina žlutohnědá, kolena načernalá, chlopně podřitní u samečka tupé . . . . . obtusa

— Tělo, nohy i žilnatina vesměs žluté . . . . . flava.

1. Kempnyia magellanica *n. sp.* Hlava hlínožlutá, mezi očky a uprostřed hrdla černá. Na přední šíji jest prostřední třetina hlínožlutá, kraj přední a zadní jakož i postranní třetiny jeho plochy černé. Šíje střední a zadní jsou kaštanově hnědé; břišní strana těla mimo hlavu jest černohnědá. Tykadla a makadla černohnědá, nohy hlínožluté, kyčle, příkyčlí i chodidla veskrze, stehna a holeně jen na obou koncích černohnědé až černé. Štěty černohnědé. Křídla dosti silná, hnědě zakouřená, se silnou hnědou žilnatinou, světlejší ž. krajní i přikrajní a nápadně světlým kořenem ž. vřetenní.

Poměr vzdálenostní oček jest 30 : 34 : 30. Mozolky čelní značně větší oček jsou daleko vpřed posunuty a od oček zadních i vnitřního kraje očního stejně vzdáleny.

Délka těla 20 mm, rozpětí 50 mm.

1 ♂ při horském potoce v úžině Magellanově 24. února 1879 H. M. S. Alert (Mus. London).

2. Kemp. brasiliensis *Pict.* Perlides p. 218 (Perla brasiliensis). Celé tělo jednobarvě hnědé se zadečkem poněkud světlejším; témě jest trochu tmavší a očka vnitř černohnědě vroubena. Tykadla a makadla hnědá, poněkud hlavy tmavší. Také nohy jsou trochu tmavší než tělo, ale chodidla jsou světlejší; ze štětů zbývá malý kousek, který jest s koncem zadečku stejnobarvý. Křídla silně hnědě zbarvená se žilnatinou tmavší, ale středem každého pole táhne se světlejší pruh.

Oči veliké a silně klenuté. Očka veliká, v trojúhelník rovnostranný sestavená; vzájemná odlehlost zadních něco menší než vzdálenost od vnitřního kraje očního (30 : 33 : 30). Mozolky čelní veliké, poloměsíčité, očkám zadním, se kterými tvoří jeden oblouk, poněkud bližší než vnitřnímu kraji očnímu. Střední pole šíje přední zabírá asi uprostřed čtrnáctinu celé šířky.

Rozpětí 49 mm.

Mám před sebou kus ze sbírek dvorního musea, který nese jednu etiketu s nápisem „Shtt“ a druhou „Pictet vidit No. 21 1842.“ Ačkoli pohlaví neshoduje se s údajem Pictetovým, který praví „un seul exemplaire femelle“, kdežto kus sám jest sameček, přece soudím, že jest to typ popisu Pictetova, poněvadž shoda mezi kusem a řečeným popisem jest jinak naprosto dokonalá. Dle údaje Pictetova pochází z Brasilie.

3. Kemp. Klugii *Pict.*, Perlides p. 287 (Perla Klugii). Hlava a přední šíje černé, šíje střední a zadní černohnědé, zadeček poněkud světlejší, zvláště přední kroužky přecházejí na svém kořeně do hněda. Břišní strana černohnědá. Tykadla černohnědá, makadla scházejí, nohy černohnědé, dolní polovina stehen hlínožlutá a dle Picteta má i kořen chodidel býti žlutý. Stěty hnědé, s články na koncích tmavšími, následkem čehož vzniká kroužkování. Křídla silně hnědě zbarvená se žilnatinou černohnědou.

Střední pole šíje přední zabírá za středem sedminu celé šíře. Křídla mírně široká s vrcholem téměř polokruhovitým.

Délka těla 9 mm, rozpětí 24 mm.

Picett dostal svůj typ z musea Berlínského jako pochozí z Brasilie; neuvádí pohlaví, ale z rozpětí poněkud většího, barvy zadečku poněkud světlejší lze souditi, že to byla samička. Já sám viděl samečka z Blumenau v Brasilii, leg. Hetschko (dvorní museum).

4. Kemp. tenebrosa *n. sp.* Svrch hlavy a přední šíje temně sepiově hnědé až černohnědé, prvější s červenavě hnědými mozolky čelními, čarou M-ovitou a trojúhlou skvrnou uprostřed týlu a za každým okem. Přední šíje se středním podélným proužkem, který však nezabírá celou šířku pole středního. Šíje střední a zadní světle sepiově hnědé, hrboulky scuta a konec zadečku tmavohnědé. Břišní strana hlavy a prsou žlutá, zadečku světle hnědá. Tykadla sepiově hnědá, kořen jejich bičíku světlejší až žlutohnědý; makadla sepiově hnědá. Nohy tmavohnědé, kyčle, příkyčlí a kořen stehen žluté; na zadních dvou párech jest také kořen holení světlejší. Štěty světlohnědé a protože konce článků jsou tmavší, slabě kroužkované. Křídla temně hnědě zbarvená se světlohnědou žilnatinou, ale Sc až k přepážce a R vně od ní jsou nápadně silné a tmavší.

Poměr vzdálenostní oček 30 : 25 : 25. Mozolky čelní asi zvíci oček zadních, slabě vpřed posunuté. Samiči chlopeň podplodní zabírá téměř tři čtvrtě celé šířky osmého kroužku a sáhá přes polovinu kroužku devátého; jest silně klenutá a na obloukovitém kraji zadním uprostřed okrouhle úzce vykrojená.

Délka těla 13—14 mm, rozpětí 38—42 mm.

Theresiopolis 22. IX. 87. 2 ♀ (Mus. London); Rio Grande do Sul. leg. Stiegelmayr. 4 ♀ (dvorní museum).

Totožnou etiketu jako obě samičky z Theresiopolis má sameček, který však jest tmavší, na hlavě a pronotu skoro černý bez středního světlého pruhu na přední šíji. Poměr vzájemné odlehlosti oček zadních ku vzdálenosti od vnitřního kraje očního jest 30 : 20. Chlopeň podplodní jest veliká, lopatkovitá, na části protažené hlínožlutá, tamtéž se širokým kýlem, jehož

konec přechází v obvyklý nehet; chlopně podřitní silně drápkovité a ostré.

Délka těla 10 mm, rozpětí 27 mm.

Náleží-li tento sameček pro uvedené rozdíly, jež se mi zdají dnes, kdy neznáme jiného bezpečného samečka tohoto druhu, nedostatečnými, přece druhu jinému, pak jest tento druh jistě K. tenebrosa velmi blízce příbuzen.

5. Kemp. obtusa *n. sp.* Tělo světle hlínožluté, jen hlava a šíje přední poněkud tmavší, nahnědlé; očka vnitř černě vroubena. Všecky okončiny jsou s tělem stejnobarvé, stehna nad koleny a holeně pod koleny slabě načernalé. Křídla žlutavě zkalená i temně žlutou žilnatinou.

Oči veliké, silně klenuté. Také očka zadní veliká; poměr oček 30 : 21 : 25. Mozolky čelní veliké, ledvinovité s očky zadními v jednom oblouku, jim poněkud blíž položené než vnitřnímu kraji očnímu. Střední pole šíje přední zabírá vprostřed asi šestnáctinu celé šířky.

Nehet samčí chlopně podplodní má tvar asi deltoidu na všech čtyřech rozích zaokrouhleného. Chlopně podřitní jsou kratší než u jiných druhů a na konci otupené.

Délka těla 12 mm, rozpětí 40 mm.

Ve sbírce dvorního musea jeden sameček s etiketou „Helm“. Před nějakou dobou vrátil jsem do musea londýnského kus, rovněž samečka, který ve znacích stavby shoduje se s kusem shora popsaným, ale jehož barva je více do hněda a velikost poněkud značnější (délka 15 mm, rozpětí 44 mm). Poznámky, které jsem si učinil, nestačí bohužel k rozhodnutí totožnosti. Kus ten nesl etiketu: „Theresiopolis, 30. IX. 87.“

6. Kemp. melagona *n. sp.* Hlava leskle tmavohnědá, mezi očky téměř černá, v týle za obloukovitým švem temenním světlejší, hnědá. Přední šíje hnědá, v poli středním světlejší. Praescutum a scutum šíje střední hnědé, ostatní hruď hlínožlutá; zadeček na kořeně hnědý, ke konci tmavší, přecházející v černohnědý. Celá břišní strana až na hnědý koneček světle hlínožlutá. Tykadla na kořeně tmavohnědá, ke konci světlejší: makadla tmavohnědá. Kořen noh s první třetinou předních, polovinou středních a dvěma třetinami zadních stehen světle žlutohnědý; ostatek jest

tmavohnědý, jen na zadních holeních jest prostředek vnější hrany světlejší, přecházeje do žlutohněda. Křídla silně hnědě zakouřená, zvláště podél kraje předního a ve vrcholu. Žilnatina tmavohnědá.

Vzájemná poloha oček 30 : 20 : 26. Mozolky trochu menší než očka zadní a jim zřetelně něco bližší než vnitřnímu kraji očnímu; stojí s nimi téměř v jednom oblouku. Střední pole šíje přední zaujímá ve druhé třetině asi jedenáctinu celé šíře.

Délka těla 7 mm, rozpětí 22 mm (sameček).

1 ♂ Petropolis, Brasilie leg. F. Sahlberg (Mus. Helsingsfors).

7. Kemp. varipes *n. sp.* Hlava na temeně leskle černá, ke krajům do červenohněda přecházející. Přední šíje sepiově hnědá se žlutým středním pruhem; scutum a praescutum šíje střední sepiově hnědá, ostatek těla svrchu nahnědle hlínožlutý, vespod světle hlínožlutý. Tykadla svrchu tmavohnědá, vespod poněkud světlejší, s druhým článkem hlínožlutým, bičíkem dole tmavohnědým, pak ve žlutohnědou barvu přecházejícím. Nohy černohnědé, kyčle a kořen stehen, holeně a prvé dva články chodidlové hlínožluté. Štěty scházejí. Křídla hnědě zakouřená, zvláště podél kraje předního, se žilnatinou poněkud tmavěji hnědou.

Poměr oček 30 : 22 : 26. Mozolky poněkud menší než očka zadní, široce elliptické a kosé. Střední pole na přední šíji za středem zabírá asi třináctinu celé šířky. Samičí chlopeň podplodní zabírá téměř celou šířku kroužku devátého a přikrývá celý konec zadečku, jest polokruhovitá, uprostřed tupoúhle vykrojená a vysedlou střední čarou zdobená.

Délka těla 10 mm, rozpětí 30 mm.

Párek z Brasilie ve dvorním museu.

8. Kemp. sordida *n. sp.* Tělo špinavě hlínožluté, všecky jeho přívěsky světle hlínožluté, očka černě vroubena, křídla žlutavě zkalena s hlínožlutou žilnatinou.

Poměr oček 30 : 21 : 28. Mozolky asi tak veliké jak očka zadní, jim bližší než vnitřnímu kraji očnímu. Střední pole na přední šíji zabírá trochu za prostředkem asi třináctinu celé šířky. Samičí chlopeň podplodní veliká, polokruhovitá, silně klenutá, uprostřed kraje zadního ostře vykrojená.

Délka těla 10 mm, rozpětí 30 mm.

1 ♀ Brasilie (dvorní museum).

9. Kemp. flava *n. sp.* Celé tělo i se všemi svými přívěsky jednobarvě sytě žluté, jen očka úzce černě ovroubena. Křídla žlutavá se stejnoměrně žlutou žilnatinou.

Poměr oček 30 : 24 : 29. Mozolky asi zvíci oček zadních, k nimž těsně jsou postaveny a s nimiž jednu řadu tvoří. Střední pole střední šíje zabírá za středem asi třináctinu celé šířky. Samičí chlopeň podplodní jest polokruhovitá, uprostřed kraje zadního ostře vykrojená; přesahuje kroužek desátý.

Délka těla 13—14 mm, rozpětí 39—44 mm.

Znám dvě samičky z Espiritu Santo, Brasilie, leg. Fruhstorfer, jedna v Berlínském, druhá ve dvorním museu; tato jest poněkud menší a ne tak vysloveně žlutá.

III. Macrogynoplax *End.*

(Zool. Anz. XXXIV. p. 408, 1909.)

Vlast: Chili a Brasilie.

Typus: Macr. guayanensis *End.*

Přehled druhů.

1 Celé tělo světle hlínožluté; rozpětí samičky asi 25 mm . . . . . guayanensis

— Tělo s černohnědou a s černou kresbou až celé černohnědé 2

2 Hlava hlínožlutá, přední šíje uprostřed hlínožlutá, po stranách černohnědá 3

— Hlava černohnědá, až černá; přední šíje žlutá až černá . 4

3 Vzájemná odlehlost oček patrně větší než jejich vzdálenost od vnitřního kraje očního (30 : 22) . . . . . Pictetii

— Očka od sebe i od vnitřnjho kraje očního asi stejně vzdálena . . . . . Gayi

4 Přední šíje žlutá . . . . . luteicollis

— Přední šíje černá . . . . . aterrima

1. Macr. guayanensis *End.* (Zool. Anz. XXXIV., p. 403.)

British Guayana 1 ♀ v museu Štětínském a 1 ♀ v museu Leidenském.

2. Macr. Pictetii *Blanch.* Atlas Névr. Tab. I. obr. 1. (Perla Pictetii) Perla Gayi *Blanch.* Fauna Chilena p. 99. *nec* Pictet.

Chili.

3. Macr. Gayi *Pict.* Perl. p. 235.

Chili. Typus jest dle údaje Pictetova v museu Pařížském, ale neviděl jsem jej, za to jsem nalezl pěkný kus v museu Bruselském.

4. Macr. luteicollis *Walk.* Cat. Neur. Ins. I. p. 154. (Perla luteicollis).

Venezuela.

5. Macr. aterrima *n. sp.*

Tělo černohnědé, hlava i přední šíje černá, lesklá, u samečka jest zadeček na kořeně zřetelně světlejší a ke konci tmavší. Štěty na kořeně černohnědé, pak jsou jejich články na kořenech světle hnědé a zřetelně kroužkované. Křídla silně hnědě zbarvená, u samečka ke kořenu světlejší, některá políčka, zvláště vrcholová, ukazují uprostřed světlejší proužky. Žilnatina červenohnědá.

Poměr oček 30 : 25. Mozolky malinké, ledvinovité a očkám poněkud bližší než vnitřnímu kraji očnímu. Samičí chlopeň podplodní zabírá 10 jedenáctin šířky kroužku devátého, jejž délkou přesahuje; jest napříč elliptičná a na zadním kraji mělce vykrojená. Samčí chlopeň podplodní lopatkovitá, na břišní pioše kýlem silným a před ztlustlým krajem zadním rozšířeným opatřená; chlopně podřitní úzce tupě drápkovité.

Délka těla ♂ 8 mm, ♀ 12 mm, rozpětí ♂ 23 mm, ♀ 38 mm,

Párek z Espiritu Santo, Brasilie, ve dvorním museu.

IV. Microplax *Klp.*

Očka dvě; střední pole šíje přední široké; pole $1M_2$, ve křídlech zadních jen tak dlouhé jako stopka a media prohnutá; $2A_1$ v křídlech zadních silně prohnutá s příčkou jdoucí ku větvi střední nebo nikoli. Samička postrádá vlastní chlopně podplodní, poněvadž prostřední pole osmého kroužku jest jen slabě obloukovitě prodlouženo.

Vlast: Columbia.

Typus: Micr. Augusti-Braueri *Klp.*

Microplax Augusti-Braueri *n. sp.* Hlava tmavě hlínožlutá, na temeni mezi očky a poněkud před nimi, jakož i uprostřed štítku čelního před čarou M-ovitou kaštanově hnědá, lesklá.

Přední šíje světlohnědá, střední a zadní opět tmavě hlínožlutá s hrbolky scuta nahnědlými. Zadeček i celá strana břišní světle hlínožlutá. 1. a 2. článek tykadlový hlínožluté, ostatek tmavě sepiově hnědý. Makadla světle hnědá. Jediný zachovaný zadní pár noh jest hlínožlutý, střední díl stehen a prvé dvě třetiny holení načernalé. Zachované základní díly stětů jsou hlínožluté. Křídla slabě šedožlutě zkalená, se žlutohnědou, dosti jemnou, stejnoměrnou žilnatinou.

Očka vzájemně i od vnitřního kraje očního asi stejně vzdálena. Mozolky asi zvíci oček, trochu vpřed posunuté a od oček i očí stejně vzdáleny. Střední pole přední šíje zabírá poněkud za středem asi sedminu celé šíře.

Délka těla 15 mm, rozpětí 40 mm.

Bogota 1 ♀ (mus. Berlín.).

V. Inca *Klp.*

Hlava skoro polokruhovitá s velikýma, ale jen mírně klenutýma očima. Očka dvě, mírně veliká, vzájemně si bližší než vnitřnímu kraji očnímu; mozolky velmi veliké, očkám bližší než očím. Přední šíje lichoběžníkovitá, krátká, silně vzad zúžená; pole střední asi ve druhé třetině nejužší, osminu celé šíře zabírající. Křídla mírně široká; M na kořeně vpřed vypnutá, s R rovnoběžná; $1M_2$ nezcela dvakrát delší stopky; $2A_1$ silně prohnutá bez příčky ku $2A_2$.

Samičí chlopeň podplodní zabírá na kořeně pouze polovinu osmého kroužku a nedosahá kraje zadního kroužku devátého; jest vzad lichoběžníkovitě prodloužena a na kraji zadním tupoúhle vykrojena. Sameček neznám.

Vlast: Peru.

Typus: Inca marcapatica *Klp.*

Inca marcapatica *n. sp.* Tělo hlínožluté, hlava s kaštanovou skvrnou, která vzadu ohraničena jest švem temenním, vně až přes mozolky sahá a do předu až k čáře M-ovité, ba až doprostřed štítku čelního jde. Přední šíje na stranách sepiově hnědá, do prostřed světlehnědá. Přední díl šíje střední a hřbetní plocha ke konci zadečku nahnědlá. Tykadla a makadla temně sepiově hnědá. Nohy světle hlínožluté, konec stehen, holeně a chodidla

sepiové hnědá; na předních stehnech jsou také obě hrany sepiově hnědé. Štěty hlínožluté, ke konci nahnědlé. Křídla zřetelně hnědě zkalená, se žilnatinou tmavohnědou; jen C ve své vnější polovině ve křídlech předních a po celé délce ve křídlech zadních žlutá.

Poměr oček 30 : 43. Mozolky velmi veliké, vejčité, očkám poněkud blíže položené než vnitřnímu kraji očnímu.

Délka těla 15 mm, rozpětí 39 mm.

Marcapata Peru 1 ♀ (Coll. Klapálek).

VI. Onychoplax *Klp.*

Hlava krátká se štítem čelním rychle do předu zúženým o předním kraji mírně obloukovitém a předních rozích tupoúhlých. Očka dvě od sebe vzájemně mnohem méně vzdálená než od vnitřního kraje očního. Mozolky silně vpřed posunuté a očím daleko bližší než očkám. Přední šíje lichoběžníkovitá, napřed tak široká jako hlava i s očima, s polem středním širokým. Křídla mírně široká, s vrcholem parabolickým; mezi Rs a M ve křídlech předních několik příček; pole $1M_2$ ve křídlech zadních asi zdéli stopky; $2A_1$ prohnuto. Samičí chlopeň podplodní zřetelně od ostatní plochy osmého kroužku odlišená zabírá asi prostřední její třetinu, sahá do druhé třetiny kroužku devátého, jest obrysu lichoběžníkovitého, na zadních rozích zaokrouhlená a zadním kraji slabě vykrojená a v celku zduřelá.

Vlast: Brasilie?

Typus: On. limbatella *n. sp.*

Onychoplax limbatella *n. sp.* Hlava hlínožlutá, kalichovitá skvrna na temeně a elliptická uprostřed štítku čelního jsou černé. Přední šíje hnědá, v přední a zadní rýze se širokou černou čarou. Šíje střední a zadní nahnědle hlínožlutá, spodní strana hlavy a hrudi hlínožlutá, zadeček nahoře i vespod hnědý. Tykadla a štěty scházejí, makadla sepiově hnědá. Nohy tmavohnědé, kolenní kraj stehen a holení a vnitřní hrana hlínožluté. Křídla šedohnědě zkalená, mdle lesklá, podél kraje předního žlutá, žilnatina žlutohnědá, C, Sc a R, tento mimo poslední čtvrtinu, žluté; tutéž barvu mají také krajní a příkrajní příčky.

Oči dosti veliké a klenuté; odlehlosti oček 30 : 45. Střední pole přední šíje zabírá něco před středem málo více než sedminu celé šířky.

Délka těla 7·5 mm, rozpětí 24 mm.

Ve sbírce dvorního musea jest samička, která opatřena jest lístkem „Vidit Pictet“ v rukopise Brauerově, druhým „Perla dilaticollis“ v rukopise mně neznámém a třetím s nápisem „Par“, bezpochyby údajem naleziště. S Pictetovým popisem dilaticollis nemá kus, vyjímaje krátké pronotum, nic společného; a také s nynějším pojetím tohoto druhu nemá co činiti.

VII. Adelungia *Klp.*

Hlava krátká a široká s postranními kraji štítku čelního rychle zúženými, krajem předním rovným a rohy předními tupoúhlými, což dodává přední části hlavy lichoběžníkovitého obrysu. Oči dosti veliké, očka tři, v trojúhelník rovnoramenný sestavená, z nichž zadní jsou vzájemně i od vnitřního kraje očního téměř stejně vzdálená. Přední šíje rovnoběžnostranná, nápadně dlouhá, se středním polem mírně širokým. Křídla nemají příček ve vrcholu, pole $1M_2$ v křídlech zadních dlouhé a přední větev druhé žilky hřbetní není prohnutá.

Sameček má krátkou, ale širokou chlopeň podplodní, na níž postranními proláklinami ohraničeno jest střední vyniklé pole, které před zduřelým krajem zadním končí nehtem příčně elliptickým; celá chlopeň jest pokryta krátkými chloupky, jen nehet jest lysý. Kroužek desátý jest na hřbetě rozčísnut a každý jeho díl vybíhá v tenký, nahoru a do předu zahnutý roh.

U samečka jest sice břišní část osmého kroužku postranními hlubokými záhyby v jakousi chlopeň podplodní oddělena, ale tato nepřesahuje ostatního kroužku; jest vzadu rovná, na rozích trochu zaokrouhlená. Desátý kroužek jest na hřbetě zaokrouhleně trojúhle prodloužen a dolů mezi štěty sehnut.

Vlast: Rozšíření tohoto podivného rodu jest zvláštní. Několik druhů jest mi známo z vysočiny čínské a Mandžurska, ale jeden nalezen byl v arktické Americe.

Typus: Adel. caudata *Klp.*

Přehled druhů.

1 Křídla samečkova zkrácena; arktická Amerika . . arctica
— Křídla samečkova dokonalá 2
2 Křídla silně tmavohnědá, ale se světlými pruhy v políčkách . . . . . radiata
— Křídla slabě zakouřená, zvláště zadní ve spodních dvou třetinách bělavá 3
3 Rozpětí samičky 74 mm . . . . . caudata
— Rozpětí samičky 89 mm . . . . . gigas

1. Adelungia caudata *n. sp.* Hlava světle hlínožlutá s černohnědým do zadu setřelým pruhem při předním kraji štítku čelního a se čtyřpaprskovou tmavohnědou skvrnou mezi očky, která od očka předního k očkám zadním a k mozolkům se táhne. Přední šíje tmavě hlínožlutá s nahnědlými kraji postranními a tmavohnědým polem prostředním, kterážto barva i po střední části předního a zadního kraje se šíří. Šíje střední a zadní kaštanová, při kořeně křídel nápadně světle žlutá. Břišní strana hlínožlutá, napřed světlejší, do zadu trochu tmavší; zadeček svrchu hnědý, na kořeně světlejší, do žluta. Tykadla, makadla a štěty tmavohnědé, nohy hnědé, kyčle a příkyčlí hlínožlutá. Přední křídla a vrchol zadních slabě nahnědlé; žilnatina křídel předních hnědá, jen C, Sc a A světlejší, žlutohnědé; ve křídlech zadních jest žilnatina žlutohnědá, v poli hřbetním žlutá, ale ve vrcholu ponenáhlu tmavší hnědá.

Poměr oček 30 : 25 : 25. Mozolky mírně veliké, ledvinovité, šikmo postavené, poněkud vpřed posunuté a zadním očkám trochu bližší než vnitřnímu kraji očnímu.

Délka těla ♂ 22—27 mm, ♀ 27—28 mm; rozpětí ♂ 52—55 mm, ♀ 74 mm. 3 ♂ a 2 ♀ China Prov. Ss-Čvan, řeka Tun, most Ljutin-Cao, leg. Potanin 14. a 15. dubna 1893 (mus. Akad. Petrohrad); 1 ♀ Kangsi, leg. A. David 1875 (mus. Paris); 1 ♀ Mou-Pin, leg. A. David (mus. Paris); 2 ♀ Lanchovfu, Kansu (coll. Klapálek).

2. Adelungia gigas *n. sp.* Celé tělo i s tykadly, nohami a štěty jednobarvě mdle černohnědé. Křídla hyalinní, jen hlavní žilky při přepážce a vrchol křídel zadních zakouřeny. Žilky silné, žlutohnědé, na místech zakouřených hnědé.

Délka těla 34 mm, rozpětí 89 mm.
1 ♀ Mou-Pin, leg. A. David, 1870. (Mus. Paris.)

3. Adelungia radiata *n. sp.* Svrch tmavě sepiově hnědý, hlava hlínožlutá, mimo střední část mezi očky, mozolky a čarou M-ovitou, kde jest nepravidelná sepiově hnědá skvrna; střední a zadní šíje lesklejší a temnější. Celá strana spodní hlínožlutá. Tykadla scházejí mimo sepiově hnědý kořen. Makadla a nohy sepiově hnědé, tyto ke kolenům tmavší. Štěty sepiově hnědé. Křídla silně hnědě zakouřená, středy větších políček světlejší v obou párech mimo prostor hřbetní.

Délka těla 22 mm, rozpětí 54 mm.
Mandžursko 1 ♂ (Coll. Klapálek).

4. Adel. arctica *n. sp.* Hlava hlínožlutá, ale část omezená vpředu M-čarou, vzadu švem temenním jest černohnědá, takže hlava shora ukazuje tři příčné pruhy. Přední šíje tmavohnědá, střední vpředu černohnědá, vzadu trochu světlejší, u samečka na praescutu se žlutým středním proužkem, u samičky s bělavou trojúhlou skvrnou, která vzadu přechází ve slemenní proužek na scutellu. Zadeček svrchu hnědý, ke konci tmavší; zpod hlínožlutý, u samičky poslední kroužky tmavší s bělavými skvrnami. Prvý článek tykadlový vnitř hnědý, vně černohnědý, bičík hnědý, Makadla hlínožlutá. Nohy žlutohnědé, stehna na stranách hnědá, ke konci ponenáhlu přecházejí v barvu černohnědou; kraj kolenní sám však jest hlínožlutý; holeně pod koleny a na konci jsou černohnědé, chodidla celá černohnědá. Štěty světlohnědé, články na kořenech černohnědé a tím jeví se štěty kroužkovanými. Křídla nahnědle zkalená s hnědou, v zadních trochu světlejší žilnatinou.

U samečka jsou křídla silně zkrácena, takže přední dosahují zadního kraje kroužku pátého a zadní středu kroužku sedmého.

Délka těla ♂ 18 mm, ♀ 24 mm, rozpětí ♀ 64 mm.
Arktická Amerika, jeden pár v museu londýnském.

VIII. Kiotina *Klp.*

Vlast: Japan až jihovýchodní Asie.
Typus: Kiot. Pictetii *Klp.*

Přehled druhů.

1 Křídla podél kraje předního žlutá . . . . . Pictetii
— Křídla veskrze temně zbarvená 2
— Přední šíje čtyřúhlá . . . . . lugubris
— Přední šíje šestiúhlá 3
3 Celé tělo tmavě hnědé . . . . . Suzukii
— Celé tělo se silným modře fialovým leskem . . . violacea

1. Kiot. Pictetii *Klp.*
Japan: Zdá se býti hojnou.

2. Kiot. lugubris *Mc. Lachl.*
Záhadný tento druh pochází z Kobe. Já sám neměl jsem nic v ruce, co by odpovídalo popisu Mc. Lachlanově a Okamoto řadí jej sem, ač také sám jej nepoznal. Nápadný rozdíl ve tvaru předním činí však to pochybným.

3. Kiot. Suzukii *Okam.*
Kioto.

4. Kiot. violacea *End.*
Krásný tento druh znám jest z Tonkinu.

IX. Gibosia *Okam.*

Vlast: Japan, Formosa, China, Vých. Indie.
Typus: Gibosia angusta *Klp.*

Přehled druhů.

1 Přední šíje černohnědá až kaštanově hnědá 2
— Přední šíje hnědá se žlutým krajem předním . Needhamii
— Přední šíje žlutá až nahnědlá 4
2 Křídla silně hnědě zakouřená . . . . . angusta
— Křídla čirá nebo slabě zkalená 3
3 Hlava kaštanově hnědá . . . . . hagiensis
— Hlava žlutá . . . . . thoracica
4 Přední šíje se dvěma podélnými tmavohnědými proužky jezoensis
— Přední šíje bez tmavých podélných proužků 5
5 Hlava světle kaštanová hnědá; samičí chlopeň podplodní lichoběžníkovitá, po stranách vykrojená . . . . Tobei

— Hlava nejvýše jen málo tmavší ostatního těla, samičí chlopeň podplodní více méně parabolická nebo zaokrouhlená 6

6 Přední šíje souměrně šestiúhlá, v přední i zadní rýze ostrou červenohnědou čarou zdobená; samičí chlopeň podplodní polokruhovitá . . . . . perspicillata

— — Přední šíje lichoběžníkovitá vzad slabě zúžená, jednobarvě žlutá, samičí chlopeň podplodní jazykovitá Hatakeyamae

— Přední šíje rovnoběžnostranná, málo kratší než delší, nahnědlá . . . . . lucida

1. Gib. angusta *Klp.*
Japan.

2. Gib. Hagiensis *Okam.*
Hagi, Japan.

3. Gib. thoracica *Okam.*
Tamagava u Tokya, Japan.

4. Gib. jezoensis *Okam.*
Sapporo, Japan.

5. Gib. Tobei *Okam.*
Sapporo, Japan.

6. Gib. perspicillata *n. sp.*

Celé tělo i s přívěsky světle hlínožluté, jen očka jsou vnitř úzce černě lemována a na pronotu jest přední i zadní rýha vyznačena ostrou červenohnědou čarou. Křídla čirá, žilnatina přednich žlutohnědá, mimo bělavou C a Sc, v zadních bělavá mimo větve vrcholové, které přecházejí do žlutohněda.

Hlava dlouhá, obrysu téměř vejčitého, vzadu se zřetelnými, zpočátku slabě, pak rychle sbíhavými spánky. Oči mírně veliké, jen slabě klenuté. Poměr oček 30 : 24. Mozolky větší oček, kterým jsou poněkud bližší než vnitřnímu kraji očnímu. Přední šíje souměrně šestiúhlá; její střední pole zabírá uprostřed asi osminu celé šířky. Samičí chlopeň podplodní zabírá téměř celou šířku devátého kroužku a sahá na konec zadečku; jest obrysu polokruhovitého.

Délka těla 9 mm, rozpětí 29 mm.

Viděl jsem 3 ♀, 2 z Hong-Kongu, 1 ze Sev. Číny (Mus. London).

7. Gib. lucida *Klp.* (Kiotina lucida *Klp.*, Spol. Entom. No. II. 1913).

Formosa, leg. H. Sauter. (Deut. Ent. Mus.)

8. Gib. Needhamii *Klp.* (Perla Duvaucelii *Needham*, Rec. Ind. Mus., Vol. III., St. 111., No. 12., p. 189 *nec* Pict.)

Kulu, Ostindia 2 ♀ Indian Mus. Calcutta).

9. Gib. Hatakeyamae *Okam.*

Sibata, Prov. Echigo, Japan.

X. Niponiella *Klp.*

Vlast: Japan.

Typus: Nip. limbatella *Klp.*

XI. Brahmana *Klp.*

Hlava poměrně veliká, krátká, silně příčná s nápadně malýma očima; očka malinká 3, sestavená v trojúhelník rovnoramenný a vzájemná odlehlost zadních menší než jejich vzdálenost od vnitřního kraje očního. Mozolky značně veliké a očkám zadním blízko postavené. Přední šíje lichoběžníkovitá; její střední pole zabírá asi uprostřed devítinu celé šířky. M ve křídlech předních na kořeně silně do předu vypnutá, pole $1M_2$ v zadních aspoň dvakrát delší stopky a přední větev 2A neprohnutá s četnými odnoži, ale bez příčky ke větvi střední.

U samečka jest chlopeň podplodní veliká, napříč elliptičná, na zadním kraji vroubená kýlem; na hřbetě jest devátý kroužek na hřbetě protažen ve dva krátké trojúhlé cípy. Chlopně podřitní jsou drápkovitě proti těmto cípkům obráceny.

Vlast: Východní Indie.

Typus: Brahmana suffusa *Walk.*

Přehled druhů.

1 Přední šíje zdobena světlým slemenním pruhem 2
— Přední šíje bez slemenního pruhu 3
3 Hlava načernalá se žlutou čarou M-ovitou a mozolky benigna
— Hlava leskle černohnědá, jen ústroje ústní a přední kraj štítku čelního světle hlínožluté . . . . . chrysostoma

3 Přední šíje leskle černohnědá, napřed žlutohnědě lemovaná, nohy až do prostřed stehen žluté, ostatně černohnědé microphthalma

— Přední šíje světle červenavě hnědá s úzkým krajem předním tmavohnědým; nohy žlutohnědé, jen kolena, konec holení a chodidla tmavohnědá . . . . . suffusa

1. Brahm. benigna *Needham*, Rec. of the Indian Mus. Vol. III., St. III., No. 12, p. 186. 1909. (Perla benigna.)

Sikkim, Vých. Himalaje 1 ♂ (Mus. Calcutta).

2. Brahm. chrysostoma *n. sp.* Hlava leskle černohnědá, jen ústroje ústní a přední kraj štítku čelního hlínožluté; přední šíje rovněž leskle černohnědá, široký kraj přední, pole střední a střední díl úzkého kraje zadního světle hlínožluté; na šíji střední dvě přední třetiny leskle černohnědé, ramena a zadní třetina světle hlínožluté. Zadeček a břišní strana, vyjímaje hlavu, jejíž hrdlo jest černohnědé, jsou světle žluté. Makadla černohnědá. Kyčle, příkyčlí a dolní polovina stehen světle hlínožluté, ostatek noh černohnědý. Štěty, pokud jsou zachovány, černohnědé. Křídla mdlá, slabě irisují a jsou silně hnědě zbarvená, vyjma pole krajní a příkrajní, které jsou bledožlutá, žilnatina hnědá, tmavší než blána, C, Sc a R světložluté.

Poměr oček 30 : 27 : 24; mozolky velmi blízko očkám zadním postavené. Střední pole šíje přední zabírá za středem devítinu celé šířky. Samičí chlopeň podplodní jest uprostřed kraje zadního zcela lehce vykrojená.

Délka těla 14—15 mm, rozpětí 42 mm.

Kurseong, leg. Braet 1 ♀ (Mus. Brus.), Mungphu, leg. Atkinson 1 ♀ (Mus. Lond.)

3. Brahm. microphthalma *n. sp.* Hlava silně lesklá, černá, jen očka, mozolky a úzká M-ovitá čára jsou červenohnědé. Přední šíje leskle černohnědá, vpředu žlutohnědě lemovaná; tento lem jest uprostřed nejširší, zabírá tu téměř celou třetinu délky a zúžuje se obloukovitě k předním rohům. Šíje střední a zadní, zadeček a břišní strana leskle kaštanově hnědé. Makadla černohnědá, dolní polovina noh až do prostřed stehen žlutá, ostatek černohnědý. Štěty černohnědé. Křídla silně hnědě zakouřená, ale celý přední kraj až k R, ba uprostřed i trochu za něj sírově

žlutý; žilky trochu tmavší než blána, C, Sc, R a příčky v poli krajním a příkrajním sírově žluté.

Poměr oček 30 : 35 : 24; ledvinovité mozolky čelní očkám velmi blízko postaveny. Samičí chlopeň podplodní uprostřed zřetelně vykrojena.

Délka těla 16 mm, rozpětí 44 mm.

Khasia Hills, Asam, leg. Heyne, 1 ♀ (dvorní mus.).

4. Brahm. suffusa *Walk.* Cat. Neur. Ins. p. 154 (Perla suffusa).

Nepal 2 ♀ (Mus. London).

XII. Kalidasia *Klp.*

Rod tento shoduje se s předešlým tvarem hlavy, velikostí očí i postavením oček i mozolků, ale přední šíje jest jen mírně lichoběžníkovitá, do zadu málo zúžená, se středním polem širším. Křídla silně hnědě zakouřená beze světlého předního lemu; žilnatina jako u Brahmana, ale mezi $2A_1$ a $2A_2$ jest vyvinuta příčka. Samičí chlopeň podplodní schází a zadní kraj 8. kroužku jest ve dva trojúhlé cípy prodloužen. Sameček neznám.

Vlast: Vých. Indie.

Typus: Kalidasia radiata *Klp.*

Kalidasia radiata *n. sp.* Hlava svrchu tmavě žlutohnědá, napřed na štítku čelním a na zad i vně oček se světlejšími stíny. Přední, střední a zadní šíje temně sepiově hnědá, zadeček hnědý ke konci tmavší. Břišní strana žlutá, pouze zadoprsí a prvý kroužek zadečkový nahnědlé. Nohy až do druhé třetiny stehen žluté, ostatek hnědý. Křídla silně hnědě naběhlá, přední ve všech polích, vyjma krajní a příkrajní s bělavými proužky; v zadních jsou tyto proužky pouze uprostřed křídla naznačeny.

Délka těla 19 mm, rozpětí 59 mm.

Vých. Indie 1 ♀ leg. Heilgens 1891 (dvorní museum).

XIII. Nirvania *Klp.*

Hlava krátká, beze spánků; oči mírně veliké a dosti klenuté, očka dvě, mozolky dosti veliké a očkám nápadně blízko postavené. Přední šíje silně lichoběžníkovitá, s polem středním velmi úzkým. Políčko $1R_1$ ve křídlech předních dlouhé, $1M_2$ v zadních

I. **Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz**
napsali **Lad. Duda, H. A. Joukl, Fr. Klapálek, P. A. Kubes, Dr. E. Lokay, Dr. K. Šulc, Dr. J. Uzel, Dr. V. Vávra, A. Vimmer.**
S 28 obr. — Cena 70 h, pro členy 56 h, poštou franko 10 h více.

II. **České síťnatky. Tingitidae.**
Frant. Mužík. — (5 obrázků v textu). — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

III. **Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.**
Rom. Formánek. — (73 obr.) — K 1.60, členové K 1.08, 10 h více.

IV. **Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.**
Rom. Formánek. — (1 obr. a tab.) — 80 h, členové 54 h, poštou 5 h více.

V. **Majky (Meloe *L.*) zemí koruny České.**
Rom. Formánek. — (9 obr.) — 48 h, členové 32 h, poštou 5 h více.

VI. **Klíč k určování českých Bembidiin.**
A. Jedlička. — (15 obr. v textu.) — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

VII. **Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.**
Rom. Formánek. — (s tab. tříbarvou). — K 1.20, člen 80 h, poštou 5 h více.

VIII. **Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.**
Ant. Vimmer. — K 1.20, člen 80 h, poštou 10 h více.

Stanovy České Společnosti Entomologické.

Čl. 3. Každý přítel studia entomologického, ať bydlí v zemích království Českého čili nic, může se státi členem Společnosti. — **Čl. 6.** Každý činný člen platí předem roční členský příspěvek 8 K, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 150 K, stává se členem zakládajícím. **Čl. 8.** Každý člen má právo: 1. Přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy přijímá Prof. Fr. Klapálek, Karlín 263., peníze c. k. účet. ředitel Jos. Graf, Kr. Vinohrady, Korunní 105., výpůjčky knih Old. Šustera, Smíchov 553.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

ROČNÍK XIII. **1916** ČÍSLO 3. a 4.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

Prof. FR. KLAPÁLEK,
Karlín.

Coleoptera:
MUDr. EM. LOKAY,
Poříč, Praha II.

Hymenoptera:
OLDŘ. ŠUSTERA,
Smichov 553.

Lepidoptera:
JUDr. JOSEF MALIČKÝ,
Hořovice.

Diptera:
Ředitel ANT. VIMMER,
Král. Vinohrady.

OBSAH:

Klapálek Frant., prof.: Subfamilia Acroneuriinae. (Dokončení). — Dr. Navrátil Michal: Dvorní rada MUDr. Leop. Melichar. Str. 84. — Roubal J.: Další novinky českých brouků. Str. 86. — Roubal J.: Cis Ragusai Sp. N. Str. 89. — Vimmer J.: O metamorfose pestřenky Didea alneti a několik poznámek o larvách pestřenek vůbec. Str. 90. — Ze Sterneckú Dr. Jakub: Žlute vřetenušky české. Str. 97. — Klapálek Fr.: Kamimura sibirica et Paraguetica integra, Plecopterorum species novae. Str. 101. — Drobnosti. Str. 103. — Věstník. — Obsah.

Pořad schůzí Č. S. E. ve správním roce 1917.

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen
30.	27.	27.	24.	22.
Červen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
19.	25.	16. a 30.	13. a 27.	18.

Valná hromada 22. ledna 1918.

Schůze v zasedací síni Zemědělské rady pro kr. České, Václavské n. 54, v I. p., počínají přesně o ½8. h. več. Přátelské schůzky jsou v úterý (vyjma dny schůzí občasných) a v sobotu o 6. h. več. v Akad. kav., Hlávkův pal., Vodičk. ul.

V PRAZE.

Nákl. České společnosti Entomologické. — Úřed. knihtiskárna Al. Brož, Praha V.

stěží delší než stopka. $2A_1$ neprohnuto a bez příčky ke $2A_2$. Samičí chlopeň podplodní schází.

Vlast: Tonkin.

Typus: Nirvania pertristis *Klp.*

Nirvania pertristis *n. sp.* Hlava světle sepiově hnědá, na temeně přes očka a mozolky tmavá. Přední šíje a hrboulky scuta i scutella jsou sepiově hnědé, ostatek těla bledohnědý. Makadla tmavohnědá. Nohy na kořeně stejnobarvé se spodinou těla, stehna v poslední třetině ke kolenám přecházejí do černohněda; holeně a chodidla tmavě sepiově hnědá. Křídla silně hnědě zakouřená s mírně silnou, tmavší žilnatinou.

Poměr oček 30 : 26. Střední pole přední šíje značně za středem jest nejužší a zabírá jen asi osmnáctinu celé šíře.

Délka těla 26 mm, rozpětí 70 mm.

Muong-Bo, Tonkin 1 ♀ (Coll. Klapálek).

XIV. Euryplax *Klp.*

Vlast: Malakka.

Typus: Euryplax ochrostoma *Klp.*

XV. Perlinella *Banks.*

Vlast: Sev. Amerika.

Typus: Perl. drymo *Newm.*

1. Perlinella drymo *Newm.* (Isogenus drymo. *Newm*, Ann. Mag. Nat. Hist. III. p. 86, 1839, Perla elongata *Walsh*, Proc. Acad. Nat. Sci. Phil. p. 366, 1862, Perlinella elongata *Banks*, Cat. Neur. Ins. p. 12, 1907.

Illinois.

2. Perlinella trivittata *Banks.*

Sev. Spoj. Státy.

XVI. Atoperla *Banks.*

Vlast: Illinois.

Typus: Atop. producta *Walsh*, Proc. Acad. Nat. Sc. Phil. p. 365, 1862 (Perla producta).

Auszug.

In dem XI. Jahrgange dieser Zeitschrift habe ich die analytischen Tabellen der Gattungen aus den Unterfamilien Perlinae und Acroneuriinae gegeben. Jetzt ergänze ich dieselben durch die vorläufigen Beschreibungen von neuen Arten aus der zweiten von beiden genannten Gruppen.

I. Gatt. Eutactophlebia *Klp.*

Kopfschild mit bogenförmigem Vorder- und mässig konvergierenden Seitenrändern; Vorderecken breit abgerundet. Augen gross, stark gewölbt. Punktaugen ebenfalls recht gross, in ein fast gleichseitiges Dreieck gestellt, die hinteren voneinander mehr als von dem Innenrande der Augen entfernt. Stirnschwielen gross, mit hinteren Punktaugen fast in einen Bogen gestellt.

Pronotum trapezoid, vorne ungefähr so breit wie der Kopf samt Augen. Mittelfeld auffallend breit, besonders bei der typischen Art. Flügel breit mit parabolischer Spitze; *Rs* mit zahlreichen Ästen; zwischen *Rs* und Cu_1 in der Flügelspitze zahlreiche, sehr regelmässig verlaufende Queradern, welche in der Zelle *R* schon in der Flügelmitte anfangen und in der Zelle *M* durch sekundäre Adern verbunden sind. Cu_1 mit zahlreichen Ästen. Das Feld $1R_1$ in den Vorderflügeln etwa zweimal, $1M_2$ in den Hinterflügeln etwa achtmal so lang wie der Stiel. $2A_1$ stark geschweift, mit mässig bogenförmigen Ästen, ohne Querader gegen $2A_2$.

Die nämlichen Charaktere wie bei der Gatt. Acroneuria; ♀ bisher unbekannt.

Geogr. Verbreitung: Brasilien.

Typus: Eut. reticulata *Klp.*

1. Eut. reticulata *n. sp.* Kopf ockergelb, Punktaugen innen schwarzbraun gesäumt, die hinteren brillenartig verbunden. Pronotum dunkler, nach den Seiten zu bräunlich, mit dunkelbraunem umgeschlagenem Rande. Meso- und Metanotum licht ockergelb, die Hügel des Skutums bräunlich. Hinterleib gelb, die letzten Ringe braun; Bauchseite sowie alle Gliedmassen licht ockergelb, Schenkel am Knierande schmal schwarz gerandet, Schienen an der Wurzel und Spitze schwärzlich. Vorderflügel deutlich braun ge-

trübt, Hinterflügel nur vorne und in der Spitze getrübt. Die Längsadern gelb, Queradern braun. Der gegenseitige Abstand der hinteren Punktaugen zu der Entfernung vom Innenrande der Augen und vom vorderen Punktauge ist wie 30 : 21 : 25. Stirnschwielen gross, nierenförmig, mit den hinteren Punktaugen in eine Linie gestellt und von den Punktangen wie Augen gleich entfernt. Das Mittelfeld nimmt hinter der Mitte etwa zwei Neuntel der ganzen Breite ein. Flügel sehr breit, mit parabol. Spitze und zahlreichen Queradern im Kostal- und Subkostalfelde; *Rs* mit 4 -5 Ästen ausserhalb der Anastomose; Cu_1 hat in den Vorderfl. bis 8, in den Hinterfl. 2 Äste.

Körperlänge 19—20 mm, Flügelspannung 50—51 mm.

3. ♂ Espiritu Santo (Mus. zool. Berlin).

2. Eut. gracilenta *End.*

Espiritu Santo, Brasilien.

II. Gatt. Kempnyia *Klp.*

Kopfschild mit mässig konvergierenden Seitenrädern, schwach bogenförmigem bis fast geradem Vorderrande und kurz abgerundeten Vorderecken. Augen ziemlich gross und gewölbt. Punktaugen mittelgross bis gross, nur bei einer Art klein; der gegenseitige Abstand der hinteren Punktaugen fast immer bedeutend grösser als die Entfernung vom Innenrande der Augen. Stirnschwielen bedeutend gross und in der Regel mit den Punktaugen in eine Linie gestellt. Pronotum trapezoid, vorn etwa so breit wie der Kopf samt Augen. Mittelfeld auffallend schmal, nur bei K. Klugii mehr als ein Zehntel der ganzen Breite einnehmend. Flügel breit, mit parabolischer Spitze, spärlichen kostalen und subkostalen Queradern. Die Zelle $1R_1$ in den Vorderfl. und $1M_2$ in den Hinterfl. immer länger als der Stiel. $2A_1$ geschweift, mit bogenförmigen Ästen und ohne Querader gegen $2A_2$.

Die ♂ Geschlechtsmerkmale bestehen in einer schaufelförmigen Sg., die am Hintenrande verdickt und unter demselben mit einem glatten schwielenartigen Nagel versehen ist; an den Seiten ist dieselbe muldenartig eingedrückt. Die Subanalklappen schmal dreieckig, nach oben gebogen, aber nicht mit so scharfer Spitze wie bei Acroneuria.

Die ♀ Sg. gross, abgerundet und in der Mitte des Hinterrandes ausgerandet.

Geograph. Verbreitung: Brasilien, nur eine stark abweichende Art an Magelhaensischen Meeresenge.

Typus: Kemp. tenebrosa *Klp.*

Uebersicht der Arten.

1 Punktaugen auffallend klein, der gegenseitige Abstand der hinteren kleiner als die Entfernung vom Innenrande der Augen; Stirnschwielen weit nach vorne geschoben magellanica.

— Punktaugen gross, die hinteren von einander weniger als von dem Innenrande der Augen entfernt; Stirnschwielen mit den hinteren Punktaugen in einen Bogen gestellt brasiliensis.

— Punktaugen mässig gross bis gross, der gegenseitige Abstand der hinteren deutlich grösser als die Entfernung vom Innenrande der Augen; Stirnschwielen schwach vorschoben, meist mit den hinteren Punktaugen einen Bogen bildend 2

2 Flügel deutlich braun angeraucht und der Körper grösstenteils dunkelbraun 3

— Flügel nur gelblich getrübt, Körper und Beine mehr oder weniger ockergelb 6

3 Pronotum schwarz, in dem breiten Mittelfelde ohne lichteren Streifen; Flügelspannung des ♂ 24 mm . . Klugii

— Das schmale Mittelfeld des braunen oder dunkelbraunen Pronotums deutlich lichter 4

4 Die Flügelspannung des ♀ 38—42 mm; die Körperfarbe im Ganzen dunkelbraun . . . . . tenebrosa

— Die Flügelspannung des ♀ etwa 30 mm; Körperfarbe braun bis gelbbraun 5

5 Die Schienenwurzel gelb . . . . . varipes

— Schienenwurzel schwarzbraun . . . . . melagona

6 Flügelspannung des ♀ 30 mm . . . . . sordida

— Flügelspannung des ♀ etwa 40 mm 7

7 Körper ockergelb, Kopf und Pronotum ockergelb, Nervatur gelbbraun, Knien schwärzlich, die Subanalklappen des ♂ stumpf . . . . . obtusa

— Körper und Beine ganz gelb . . . . . flava

1. Kemp. magellanica *n. sp.* Kopf ockergelb zwischen den Punktaugen und in der Mitte der Kehle schwarz. Das mittlere Drittel des Pronotums ockergelb, der Vorder- und Hinterrand, sowie die seitlichen Drittel sind schwarz. Meso- und Metanotum kastanienbraun; die Brust und Unterseite des Hinterleibes schwarzbraun. Fühler und Taster schwarzbraun, Beine ockergelb, Hüften, Schenkelringe und Füsse ganz, Schenkel und Schienen nur an beiden Enden schwarzbraun bis schwarz. Schwanzborsten schwarzbraun. Flügel ziemlich stark braun angeraucht, mit starker brauner Nervatur, lichterer *C* und *Sc* und auffallend lichter Wurzel des *R*.

Abstände der Punktaugen 30 : 34 : 30. Stirnschwielen bedeutend grösser als die Punktaugen, weit nach vorne geschoben und von den hinteren gleich wie von dem Innenrande der Augen entfernt.

Körperlänge 20 mm, Flügelspannung 50 mm.

1 ♂ an einem Gebirgsbache an der Magellhaensischen Meeresenge den 24. Febr. 1879 S. M. S. Alert (Mus. London).

2. Kemp. brasiliensis Pict. (= Perla brasiliensis.)
Brasilien.

3. Kemp. Klugii *Pict.* (= Perla Klugii.)
Brasilien.

4. Kemp. tenebrosa *n. sp.* Kopf oben und das Pronotum dunkelsepiabraun bis schwarzbraun, der erstere mit rötlichen Stirnschwielen, M-Linie und dreieckigem Makel in der Mitte des Hinterhauptes, sowie hinter jedem Auge. Pronotum mit lichterem Mittelstreifen, der aber nicht das ganze Mittelfeld einnimmt. Meso- und Metanotum lichtsepiabraun, die Hügel des Skutum und die Hinterleibsspitze dunkelbraun. Unterseite des Kopfes und die Brust gelb, jene des Hinterleibes lichtbraun. Fühler sepiabraun, an der Geisselwurzel lichter bis gelbbraun; Taster sepiabraun. Beine dunkelbraun, Hüften, Schenkelringe und die Wurzel der Schenkel gelb; die hinteren zwei Paare haben auch hellere Wurzel der Schienen. Schwanzborsten lichtbraun, schwach geringelt. Flügel dunkelbraun gefärbt mit lichtbrauner Nervatur, aber *Sc* bis zur Anastomose und *R* nach aussen von derselben auffallend stark und dunkler.

Abstände der Punktaugen 30 : 25 : 25; Stirnschwielen etwa so gross wie die hinteren Punktaugen, wenig vorgeschoben. Die ♀ *Sg* nimmt fast drei Viertel der Breite des 8. Ringes ein und reicht über die Mitte des neunten Ringes, ist stark gewölbt und in der Mitte des bogenförmigen Hinterrandes rundlich ausgeschnitten.

Körperlänge 13–14 mm, Flügelspannung 38—42 mm.

Theresiopolis 22. IX. 87. 2 ♀ (Mus. London); Rio Grande do Sul, leg. Stiegelmayr 4 ♀ (K. k. Hofmuseum).

Dieselbe Etikette wie die 2 ♀ aus Theresiopolis trägt ein ♂, welches aber dunkler ist, auf dem Kopfe und Pronotum ganz schwarz, ohne den gelben Mittelstreifen auf dem letzteren. Der gegenseitige Abstand der hinteren Punktaugen zur Entfernung vom Innenrande der Augen ist wie 30 : 20. Die *Sg* ist gross, schaufelförmig auf der vorgezogenen Partie ockergelb, mit einem breiten Kiele, welcher in den üblichen Nagel übergeht; die Subanalklappen stark, klauenartig und scharf.

Körperlänge 10 mm, Flügelspannung 27 mm.

Diese Unterschiede halte ich bei dem jetzigen Standpunkte unserer Kenntnisse für ungenügend, aber wenn dieses Männchen einer selbständigen Art angehören sollte, so ist dieselbe der K tenebrosa sicher sehr nahe verwandt.

5. Kemp. obtusa *n. sp.* Körper licht ockergelb, nur der Kopf und Pronotum etwas dunkler, bräunlich; Punktaugen innen schwarz gerandet. Alle Gliedmassen mit dem Körper gleichfarbig, Schenkel und Schienen an den Knien schwärzlich. Flügel gelblich getrübt mit dunkelgelber Nervatur.

Augen gross, gewölbt. Auch die hinteren Punktaugen gross; das Verhältnis der Abstände 30 : 21 : 25. Stirnschwielen gross, nierenförmig, mit den hinteren Punktaugen in einen Bogen gestellt und denselben etwas näher als dem Innenrande. Das Mittelfeld des Pronotums nimmt in der Mitte etwa den sechzehnten Teil der ganzen Breite ein.

Nagel der ♂ Sg hat die Form eines an allen vier Ecken abgerundeten Deltoids. Die Subanalklappen kürzer als bei anderen Arten und abgestumpft.

Körperlänge 12 mm, Flügelspannung 40 mm.

Ein ♂ im k. k. Hofmuseum mit der Etikette „Helm".

6. Kemp. melagona *n. p.s* Kopf glänzend dunkelbraun zwischen den Punktaugen fast schwarz, hinter der Scheitelsutur braun. Pronotum braun, mit lichterem Mittelfelde. Praeskutum und Skutum des Mesonotums braun, die Brust sonst ockergelb. Hinterleib an der Wurzel braun, nach der Spitze zu ins Schwarzbraune übergehend. Die Bauchseite bis auf die braune Spitze ockergelb, Fühler an der Wurzel dunkelbraun, nach der Spitze zu lichter; Taster dunkelbraun. Die Wurzel der Beine mit erstem Drittel der Vorder-, Hälfte der Mittel- und zwei Dritteln der Hinterschenkel licht gelbbraun; die Beine sonst dunkelbraun. Flügel stark braun angeraucht, besonders entlang des Vorderrandes und in der Spitze; Nervatur dunkelbraun.

Die Abstände der Punktaugen 30 : 20 : 26. Stirnschwielen etwas kleiner als die hinteren Punktaugen und denselben etwas näher als dem Innenrande der Augen; sie stehen mit den Punktaugen in einem Bogen. Mittelfeld des Pronotums nimmt im zweiten Drittel etwa den elften Teil der ganzen Breite ein.

Körperlänge 7 mm, Flügelspannung 22 mm (♂).

1 ♂ Petropolis, Brasilien, leg. (Mus. Helsingfors).

7. Kemp. varipes *n. sp.* Kopf auf dem Scheitel glänzend schwarz, nach den Rändern zu ins rotbraune übergehend. Pronotum sepiabraun mit gelbem Mittelstreifen; Skutum und Praeskutum des Mesonotums sepiabraun, der übrige Körper bräunlich ockergelb, unten lichter. Das Wurzelglied der Fühler oben dunkelbraun, unten etwas lichter, zweites Glied ockergelb, die Geisselwurzel dunkelbraun ins Gelbbraune übergehend. Beine schwarzbraun, Hüften, die Wurzel der Schenkel und die ersten zwei Fussglieder ockergelb, Flügel braun angeraucht, besonders entlang des Vorderrandes; Nervatur etwas dunkler, braun.

Die Abstände der Punktaugen 30 : 22 : 26. Stirnschwielen etwas kleiner als hintere Punktaugen, breit elliptisch und schief, Mittelfeld des Pronotums nimmt hinter der Mitte etwa den dreizehnten Teil der ganzen Breite ein. Die ♀ Sg nimmt fast die ganze Breite des 9. Ringes ein und deckt die ganze Hinterleibspitze; sie ist halbkreisförmig, in der Mitte stumpfwinklig ausgeschnitten und mit einem Mittelkiele versehen.

Körperlänge 10 mm, Flügelspannung 30 mm.

Ein Paar aus Brasilien im k. k. Hofmuseum

8. Kemp. sordida *n. sp.* Körper schmutzig ockergelb, alle seine Anhänge lichtockergelb, Punktaugen schwarz gerandet, Flügel gelblich getrübt, mit gelbbrauner Nervatur. Die Abstände der Punktaugen 30 : 21 : 26. Stirnschwielen etwa so gross wie die hinteren Punktaugen und denselben näher als dem Innenrande der Augen. Mittelfeld des Pronotums nimmt etwas hinter der Mitte den dreizehnten Teil der ganzen Breite ein. Die ♀ Sg gross, gewölbt und in der Mitte ihres Hinterrandes scharf ausgeschnitten.

Körperlänge 10 mm, Flügelspannung 30 mm.

1 ♀ Brasilien (k. k. Hofmuseum).

9. Kemp. flava *n. sp.* Körper samt Anhängen sattgelb, nur die Punktaugen schmal schwarz gerandet. Flügel gelblich mit gleichmässig gelber Nervatur. Abstände der Punktaugen 30 : 24 : 29. Stirnschwielen etwa so gross wie die hinteren Punktaugen, an welche sie dicht gestellt sind, mit denselben eine Reihe bildend. Mittelfeld des Pronotums nimmt hinter der Mitte den dreizehnten Teil der ganzen Breite ein. Die ♀ Sg halbkreisförmig, in der Mitte des Hinterrandes scharf ausgeschnitten; sie überragt den 10. Ring.

Körperlänge 13—14 mm, Flügelspannung 39—44 mm.

2 ♀ aus Espiritu Santo, Bras., leg. Fruhstorfer, die 1. in dem Berliner zool. und die 2. im k. k. Hofmuseum.

III. Gatt. Macrogynoplax *End.*

Geogr. Verbreitung: Chili und Brasilien.
Typus: Macr. guayanensis *End.*

Uebersicht der Arten.

1 Der ganze Körper lichtockergelb; Flügelspannung des ♀ 25 mm . . . . . guayanensis
— Körper mit schwarzbrauner bis schwarzer Zeichnung, bis ganz schwarzbraun 2
2 Kopf ockergelb, Pronotum in der Mitte ockergelb, an den Seiten schwarzbraun 3
— Kopf schwarzbraun bis schwarz; Pronotum gelb bis schwarz 4

3 Der gegenseitige Abstand der Punktaugen deutlich grösser als ihre Entfernung vom Innenrande der Augen (30 : 22) Pictetii

— Punktaugen von einander und den Augen gleich entfernt Gayi

4 Pronotum gelb . . . . . luteicollis

— Pronotum schwarz . . . . . aterrima

1. Macr. guayanensis *End.*

Britisch Guayana 1 ♀ im Stettiner Mus. und 1 ♀ Mus. Leiden.

2. Macr. Pictetii *Blanch.* Atlas Nevr. Tab. 1., Fig. 1. (Perla Pictetii = Perla Gayi Blanch. Fauna Chilena p. 99 nec Pict.).

Chili.

3. Macr. Gayi *Pict.*

Chili. Typus soll sich in dem Museum von Paris befinden, aber ich habe ihn nicht gesehen; dafür habe ich ein schönes Exemplar im Museum von Brüssel gefunden.

4. Macr. luteicollis *Walk.* (= Perla luteicollis.)

Venezuela.

5. Macr. aterrima *n. sp.* Körper schwarzbraun, Kopf und Pronotum schwarz, glänzend, beim ♂ der Hinterleib an der Wurzel deutlich lichter. Schwanzborsten an der Wurzel schwarzbraun, nach der Spitze zu lichtbraun, deutlich dunkel geringelt. Flügel stark braun gefärbt, beim ♂ nach der Wurzel zu lichter, einige Felder besonders in der Spitze zeigen in der Mitte lichtere Streifen. Nervatur schwarzbraun.

Abstände der Punktaugen 30 : 25. Stirnschwielen klein, nierenförmig und den Punktaugen etwas näher als dem Innenrande der Augen. Die ♀ Sg nimmt zehn Elftel der Breite des 9. Ringes ein, und überragt denselben; ist querelliptisch und am Hinterrande leicht ausgeschnitten. Die ♂ *Sg* schaufelförmig, auf der Ventralfläche mit einem starken vor dem verdickten Hinterrande erweiterten Kiele. Subanalklappen schmal, stumpf klauenartig.

Körperlänge des ♂ 8 mm, des ♀ 12 mm, Flügelspannung des ♂ 23 mm, des ♀ 36 mm.

Ein Paar aus Espiritu Santo, Brasilien, im k. k. Hofmuseum,

IV. Gatt. Microplax *Klp.*

Punktaugen 2; Mittelfeld des Pronotums breit; die Zelle $1M_2$ im Hinterflügel nur so lang, wie der Stiel und *M* gebogen; $2A_1$ stark gebogen mit Querader gegen $2A_2$ oder ohne dieselbe. Das ♀ besitzt keine ausgeprägte *Sg*, da das Mittelfeld des 8. Ringes nur schwach bogenförmig erweitert ist.

Geogr. Verbreitung: Columbia.

Typus: Micr. Augusti-Braueri *Klp.*

Microplax Augusti-Braueri *n. sp.* Kopf dunkelockergelb, zwischen den Punktaugen und etwas vor denselben, sowie in der Mitte des Kopfschildes vor der M-Linie glänzend kastanienbraun. Pronotum lichtbraun, Meso- und Metanotum wieder dunkelockergelb mit bräunlichen Hügeln des Skutum. Hinterleib und die ganze Bauchseite lichtockergelb. Die ersten zwei Fühlerglieder ockergelb, die übrigen dunkelsepiabraun. Taster lichtbraun. Das einzige erhaltene hintere Beinpaar ockergelb, der mittlere Teil der Schenkel und die ersten zwei Drittel der Schienen schwärzlich. Die Wurzelteile der Schwanzborsten sind ockergelb. Flügel schwach graugelb getrübt, mit gelbbrauner, ziemlich feiner gleichmässiger Nervatur.

Punktaugen von einander und vom Innenrande der Augen fast gleich entfernt. Stirnschwielen etwa so gross wie die Punktaugen, etwas nach vorne geschoben und von den Punktaugen gleich wie von den Augen entfernt. Mittelfeld des Pronotums nimmt ein wenig hinter der Mitte ungefähr ein Siebentel der ganzen Breite daselbst ein.

Körperlänge 15 mm, Flügelbreite 40 mm.

Bogota 1 ♀ (Mus. Berlin).

V. Gatt. Inconeuria*) *Klp.*

Kopf fast halbkreisförmig, mit grossen, aber nur schwach gewölbten Augen. Punktaugen zwei, mässig gross, einander näher als dem Innenrande der Augen; Stirnschwielen sehr gross, den

*) Herr Dr. Ondřej hat mich aufmerksam gemacht, dass der Name Inca, den ich dieser Gattung gegeben habe, längst von Serville in Coleopteris praeoccupiert worden ist, darum schlage ich den neuen obigen Namen vor.

Punktaugen näher als den Augen. Pronotum trapezoid, kurz, stark nach hinten verschmälert; Mittelfeld etwa in dem hinteren Drittel am schmälsten, ein Achtel der ganzen Breite einnehmend. Flügel mässig breit; *M* an der Wurzel vorgebogen, $1M_2$ nicht ganz doppelt so lang wie der Stiei; $2A_1$ stark geschweift ohne Querader gegen $2A_2$.

Die ♀ Sg nimmt an der Wurzel nur die Hälfte des 8. Ringes ein und erreicht nicht den Hinterrand des 9.; sie ist trapezoid und am Hinterrande stumpfwinklig ausgeschnitten.

Geogr. Verbreitung: Peru.

Typus: Incon. marcapatica *Klp.*

Inconeuria marcapatica *n. sp.* Körper ockergelb, Kopf mit einem kastanienbraunen Makel, welcher hinten durch die Scheitelsutur begrenzt ist, nach aussen über die Stirnschwielen und vorn bis zur M-Linie, ja in die Mitte des Kopfschildes reicht. Pronotum an den Seiten sepiabraun, nach der Mitte zu lichtbraun. Der vordere Teil des Mesonotums und der Rücken des Hinterleibes nach der Spitze zu bräunlich. Fühler und Taster dunkel sepiabraun. Beine licht ockergelb, die Schenkelspitze, Schienen und Füsse sepiabraun; auf den Vorderschenkeln sind auch beide Kanten sepiabraun. Flügel deutlich getrübt mit dunkelbrauner Nervatur, nur *C* in ihrer äusseren Hälfte in den Vorderfl. und in ihrer ganzen Länge in den Hinterfl. gelb.

Körperlänge 15 mm, Flügelspannung 39 mm.

Marcapata Peru 1 ♀ (Coll. Klapálek).

VI. Gatt. Onychoplax *Klp.*

Kopf kurz, Kopfschild rasch nach vorne verschmälert, mit bogenförmigem Vorderrande und stumpfwinkligen Vorderecken. Punktaugen 2, einander viel näher als dem Innenrande der Augen. Stirnschwielen stark vorgeschoben und den Augen viel näher als den Punktaugen. Pronotum trapezoid, vorn so breit wie der Kopf samt Augen, mit breitem Mittelfelde. Flügel mässig breit, mit parabolischer Spitze zwischen *Rs* und *M* in den Vorderflügeln einige Queradern; Zelle $1M_2$ in den Hinterflügeln etwa so lang wie der Stiel; $2A_1$ geschweift. Die ♀ *Sg* nimmt an der Wurzel etwa das mittlere Drittel des Hinterrandes vom 8. Ringe

ein, reicht etwa in das 2. Drittel des neunten, ist trapezoid, an den Hinterecken abgerundet, am Hinterrande schwach ausgeschnitten und ganz verdickt.

Geogr. Verbreitung: Brasilien?

Typus: Onychopl. limbatella *Klp.*

Onychoplax limbatella *n sp.* Kopf ockergelb, ein kelchförmiger Makel, auf dem Scheitel und ein elliptischer in der Mitte des Kopfschildes sind schwarz. Pronotum braun, in der Vorder- und Hinterrandsfurche mit einer breiten schwarzen Linie. Meso- und Metanotum bräunlich ockergelb, die Unterseite des Kopfes und der Brust ockergelb, Hinterleib ganz braun. Taster sepiabraun. Beine dunkelbraun, Knierand der Schenkel und Schienen, sowie die Innenkante der letzteren ockergelb. Flügel graubraun getrübt, mattglänzend, entlang des Vorderrandes gelb. Nervatur gelbbraun, *C*, *Sc* und *R*, dieser mit Ausnahme des letzten Drittels, sowie die kostalen und subkostalen Queradern gelb.

Augen ziemlich gross und gewölbt; die Abstände der Punktaugen 30 : 45. Mittelfeld des Pronotums nimmt etwas vor der Mitte wenig mehr als ein Siebentel der ganzen Breite ein.

Körperlänge 7 mm, Flügelspannung 24 mm.

Im k. k. Hofmuseum ist ein ♀ mit 3 Etiketten: 1. mit „Vidit Pictet" in Brauers Handschrift, der 2. „Perla dilaticollis" in einer mir unbekannten Handschrift und der 3. „Par.", was zweifellos den Fundort bezeichnen soll. Mit Pictets Beschreibung von dilaticollis hat das Stück bis auf das kurze Pronotum nichts zu tun.

VII. Gatt. Adelungia *Klp.*

Kopf kurz und breit, Kopfschild mit rasch konvergierenden Seiten- und geradem Vorderrande und stumpfwinkligen Vorderecken. Augen ziemlich gross und gewölbt, Punktaugen 3, in ein gleichschenkliges Dreieck gestellt, die hinteren voneinander und dem Innenrande der Augen fast gleich entfernt. Pronotum parallelseitig, auffallend lang mit mässig breitem Mittelfelde. Zelle $1M_2$ in den Hinterflügeln lang und $2A_1$ nicht geschweift.

Auf der kurzen ♂ *Sg* ist durch seitliche Eindrücke ein erhöhtes Mittelfeld begrenzt, welches mit einem querelliptischen Nagel endet. Der 10. Dorsalring gespalten, jeder Abschnitt in ein nach

oben und vorn gerichtetes Horn vorgezogen. Die ♀ *Sg* nur durch die Seitenfalten angedeutet.

Geogr. Verbreitung: China, Mandschurei und Arktisch Amerika.

Typus: Adel. caudata *Klp.*

Uebersicht der Arten.

1 Männchen mit verkürzten Flügeln . . . . . arctica
— Dasselbe mit normalen Flügeln 2
2 Flügel dunkelbraun mit lichteren Streifen in den Zellen radiata
— Flügel schwach angeraucht, die hinteren in den unteren zwei Dritteln weisslich 3
3 Flügelspannung des Weibchens — 74 mm . . . caudata
— Flügelspannung des Weibchens 89 mm . . . . . gigas

1. Adel. caudata *n. sp.* Kopf licht ockergelb mit schwarzbraunem, nach hinten verwaschenem Vorderrande des Kopfschildes und dunkelbraunem vierstrahligen Makel zwischen den Punktaugen. Pronotum dunkelockergelb mit bräunlichen Seitenrändern und dunkelbraunem Mittelfelde. Meso- und Metanotum kastanienbraun, an den Flügelwurzeln auffallend lichtgelb. Bauchseite ockergelb, nach hinten etwas dunkler. Hinterleib oben braun, an der Wurzel gelblich. Fühler, Taster und Schwanzborsten dunkelbraun, Beine braun, Hüften und Schenkelringe ockergelb. Vorderfl. und die Spitze der hinteren schwach bräunlich; Nervatur der Vorderfl. braun, nur *C*, *Sc* und *A* lichter, ockergelb; in den Hinterfl. gelbbraun, im Analfelde gelb, in der Spitze allmählich dunkler, braun.

Abstände der Punktaugen 30 : 25 : 25. Stirnschwielen mässig gross, etwas vorgeschoben und den hinteren Punktaugen etwas näher als dem Innernrande der Augen.

Körperlänge des ♂ 22—27 mm, des ♀ 27—28 mm; Flügelspannung des ♂ 52—55 mm, des ♀ 74 mm.

3 ♂ und 2 ♀ China, Prov. Ss-Tschwan, Fluss Tun, Brücke Ljutin-Tschao, leg. Potanin 14. und 15. April 1898. (Mus. St. Petersburg); 1 ♀ Kangsi, leg. A. David 1875 (Mus. Paris); 1 ♀ Mou-Pin, leg. A. David (Mus. Paris); 2 ♀ Lanchovfu, Kansu (Coll. Klapálek).

2. Adel. gigas *n. sp.* Der ganze Körper samt Fühlern, Beinen und Schwanzborsten matt schwarzbraun. Flügel hyalin, nur die Hauptadern an der Anastomose und die Flügelspitze der hinteren angeraucht, Adern stark gelbbraun, an den angerauchten Stellen braun.

Körperlänge 34 mm, Flügelspannung 89 mm.

1 ♀ Mou-Pin, leg. A. David, 1870 (Mus. Paris).

3. Adel. radiata *n. sp.* Die Oberseite sepiabraun, Kopf ockergelb bis auf die Partie zwischen den Punktaugen, M-Linie und Stirnschwielen, wo ein unregelmässiger, sepiabrauner Makel sich befindet; Meso- und Metanotum mehr glänzend und dunkler. Ganze Bauchseite ockergelb. Fühlerwurzel, Taster, Schwanzborsten und Beine sepiabraun, die letzteren nach den Knien zu dunkler. Fühler stark braun angeraucht, die Mitten der grösseren Felder lichter.

Körperlänge 22 mm, Flügelspannung 54 mm.

Mandschurei 1 ♂ (Coll. Klapálek).

4. Adel. arctica *n. sp.* Kopf ockergelb, die Partie zwischen der M-Linie und der Scheitelsutur schwarzbraun. Pronotum dunkelbraun, Mesonotum vorne schwarzbraun, hinten etwas lichter, beim ♂ auf dem Praeskutum mit gelbem Mittelstreifen, beim ♀ mit einem weisslichen dreieckigen Flecke, welcher hinten in den Mittelstreifen des Skutellums übergeht. Hinterleib oben braun, hinten dunkler, unten ockergelb, beim ♀ sind die letzten Segmente dunkler mit weisslichen Flecken. Wurzelglied der Fühler innen braun, aussen schwarzbraun, Geissel braun. Taster ockergelb Beine gelbbraun, Schenkel an den Seiten braun, nach der Spitze zu allmählich ins Schwarzbraune übergehend; Knierand selbst ist aber ockergelb; Schienen unter den Knien und an der Spitze schwarzbraun, Füsse ganz schwarzbraun. Schwanzborsten lichtbraun, dunkel geringelt. Flügel bräunlich getrübt, mit brauner, in den hinteren etwas lichterer Nervatur. Die Vorderflügel des ♂ reichen nur an den Hinterrand des 5., Hinterflügel des 7. Ringes.

Körperlänge des ♂ 18 mm, des ♀ 24 mm, Flügelspannung des ♀ 64 mm.

Arktisches Amerika, ein Paar im Londoner Mus.

VIII. Gatt. Kiotina *Klp.*

Geogr. Verbreitung: Japan bis Südostasien.
Typus: Kiotina Pictetii *Klp.*

Uebersicht der Arten.

1 Flügel entlang des Vorderrandes gelb . . . . . Pictetii
— Flügel ganz dunkelbraun 2
2 Pronotum viereckig . . . . . lugubris
— Pronotum sechseckig 3
3 Der ganze Körper dunkelbraun . . . . . Suzukii
— Derselbe mit starkem violetten Glanze . . . . . violacea

1. Kiotina Pictetii *Klp.*
Japan. Scheint recht häufig zu sein.
2. Kiot. lugubris *Mc. Lach.*
Japan. Mir unbekannt, von Okamoto hieher gestellt.
3. Kiot. Suzukii *Okam.*
Kyoto.
4. Kiot. violacea *End.*
Tonkin.

IX. Gatt. Gibosia *Okam.*

Geogr. Verbreitung: Japan, Formosa, China, Ostindien.
Typus: Gibosia angusta *Klp.*

Uebersicht der Arten.

1 Pronotum schwarzbraun bis kastanienbraun 2
— Pronotum braun mit gelbem Vorderrande . . . Needhamii
— Pronotum gelb bis bräunlich 4
2 Flügel stark braun angeraucht . . . . . angusta
— Flügel hyalin oder schwach getrübt 3
3 Kopf kastanienbraun . . . . . hagiensis
— Kopf gelb . . . . . thoracica
4 Pronotum mit 2 dunkelbraunen Längsstreifen . jezoënsis
— Dasselbe ohne dunkle Längsstreifen 5
5 Kopf licht kastanienbraun; die ♀ Sg trapezoid, an den Seiten ausgeschweift . . . . . Tobei
— Kopf höchstens nur schwach dunkler als der übrige Körper; ♀ Sg mehr weniger parabolisch od. halbkreisförmig 6

6 Pronotum symmetrisch sechseckig, in der Vorder- und Hinterrandsfurche mit scharfer rotbrauner Linie; ♀ Sg halbkreisförmig . . . . . perspicillata

— Pronotum trapezoid, nach hinten schwach verschmälert, einfarbig; ♀ Sg zungenförmig . . . . . Hatakeyamae

— Pronotum parallelseitig, wenig kürzer als lang, bräunlich lucida

1. Gib. angusta *Klp.*
Japan.
2. Gib. hagiensis *Okam.*
Hagi, Japan.
3. Gib. jezoënsis *Okam.*
Sapporo, Japan.
4. Gib. thoracica *Okam.*
Tamagava bei Tokyo.
5. Gib. Tobei *Okam.*
Sapporo, Japan.

6. Gib. perspicillata *n. sp.* Körper samt Anhängen lichtockergelb, nur die Punktaugen innen schmal schwarz gerandet; in der Vorder- und Hinterrandsfurche des Pronotums eine scharfe rotbraune Linie. Flügel hyalin, Nervatur der vorderen gelbbraun bis auf die weissliche *C* und *Sc*, in den hinteren weisslich, in der Flügelspitze ins Gelbbraune übergehend.

Kopf lang, sein Umriss fast eiförmig; Schläfen deutlich, anfangs schwach, dann rasch konvergierend. Augen mässig gross und nur schwach gewölbt. Abstände der Punktaugen 30 : 24. Stirnschwielen grösser als die Punktaugen und denselben näher als dem Innenrande der Augen. Pronotum symmetrisch sechseckig; das Mittelfeld nimmt in der Mitte etwa ein Achtel der ganzen Breite ein. ♀ *Sg.* deckt fast die ganze Breite des 9. Ringes und reicht an die Hinterleibsspitze; sie hat einen halbkreisförmigen Umriss.

Körperlänge 9 mm, Flügelspannung 29 mm.

3 ♀, 2 ♂ aus Hong-Kong, 1 aus Nordchina (Mus. London).

7. Gib. lucida (= Kiotina lucida *Klp.*)
Formosa.

8. Gib. Needhamii *Klp.* = Perla Duvaucelli Needh. (Rec. Ind. Mus. III., Pt. III., No. 12, p. 189 *nec Pict.*)

Kulu, Ostindien.

9. Gib. Hatakeyamae *Okam.*

Sibata, Prov. Echigo, Japan.

X. Gatt. Brahmana *Klp.*

Kopf relativ gross, kurz, stark quer, mit auffallend kleinen Augen; Punktaugen 3, klein, in ein gleichschenkliges Dreieck gestellt und der gegenseitige Abstand der hinteren kleiner als ihre Entfernung vom Innenrande der Augen. Stirnschwielen bedeutend gross und den hinteren Punktaugen näher. Pronotum trapezoid, Mittelfeld etwa in der Mitte ein Neuntel der ganzen Breite einnehmend. *M* in den Vorderfl. an der Wurzel stark vorgebogen, Zelle $1M_2$ in den Hinterfl. wenigstens zweimal so lang wie der Stiel und $2A_1$ nicht geschweift, mit zahlreichen Ästen aber ohne Querader.

Die ♂ *Sg.* gross, quer elliptisch an dem Hinterrande mit einem Kiele versehen. Der 9. Dorsalring ist in zwei dreieckige Zipfel vorgezogen. Die Subanalklappen klauenartig und gegen diese Zipfel gerichtet. ♀ *Sg.* gross, querelliptisch, die ganze Breite des 9. Ringes einnehmend und seinen Hinterrand erreichend.

Geogr. Verbreitung: Ostindien.

Typus: Brahmana suffusa *Walk.*

Uebersicht der Arten.

1 Pronotum mit lichtem Mittelstreifen 2
— Pronotum ohne gelben Mittelstreifen 3
2 Kopf schwärzlich, M-Linie und Stirnschwielen gelb benigna
— Kopf glänzend schwarzbraun, die Mundteile und Vorderrand des Kopfschildes ockergelb . . . . . chrysostoma
3 Pronotum glänzend schwarzbraun, vorn gelbbraun gesäumt, Beine bis in die Mitte der Schenkel gelb, sonst schwarzbraun . . . . . microphthalma
— Pronotum licht rötlich braun, mit schmalem, dunkelbraunem Vorderrande; Beine gelbbraun, Knien und Füsse dunkelbraun . . . . . suffusa

1. Brahm. benigna *Needh.*, Proc. Ind. Mus., vol. III., Pt. III, p. 12 (= Perla benigna).

Sikkim, Osthimalaja.

2. Brahm. chrysostoma *n. sp.* Kopf glänzend schwarzbraun, nur die Mundteile und Vorderrand des Kopfschildes ockergelb, Pronotum glänzend schwarzbraun, der breite Vorderrand, das Mittelfeld und die Mitte des schmalen Hinterrandes ockergelb; auf dem Mesonotum die vorderen zwei Drittel glänzend schwarzbraun, Schultern und das hintere Drittel lichtockergelb. Hinterleib und die Unterseite bis auf die schwarzbraune Kehle lichtgelb. Taster schwarzbraun. Hüften, Schenkelringe und die untere Hälfte der Schenkel lichtockergelb, das übrige schwarzbraun. Schwanzborsten, soweit sie erhalten sind, schwarzbraun. Flügel matt, schwach irisierend und stark braun gefärbt bis auf das blassgelbe Kostal und Subkostalfeld; Nervatur braun, dunkler als die Membran, *C*, *Sc* und *R* lichtgelb.

Abstände der Punktaugen 30 : 27 : 24. Stirnschwielen sehr nahe den hinteren Punktaugen. Mittelfeld des Pronotum nimmt hinter der Mitte ein Neuntel der ganzen Breite ein. ♀ *Sg.* in der Mitte ihres Hinterrandes ganz leicht ausgeschnitten.

Körperlänge 14—15 mm, Flügelspannung 42 mm.

Kurseong, leg. Braet 1 ♀ (Mus. Brussel), Mungphu, leg. Atkinson 1 ♀ (Mus. London).

3. Brahm. microphthalma *n. sp.* Kopf stark glänzend, schwarz, nur die Punktaugen und schmale M-Linie rotbraun. Pronotum glänzend schwarzbraun, vorn gelbbraun gesäumt, der übrige Körper glänzend kastanienbraun. Taster schwarzbraun. Beine bis in die Mitte der Schenkel gelb, sonst schwarzbraun, Schwanzborsten schwarzbraun. Flügel stark braun angeraucht, aber der ganze Vorderrand bis zum *R* schwefelgelb; Adern etwas dunkler, *C*, *Sc*, *R* und die kostalen wie subkostalen Queradern gelb.

Die Abstände der Punktaugen 30 : 35 : 24; Stirnschwielen nierenförmig, den Punktaugen sehr nahe gestellt. ♀ *Sg* in der Mitte deutlich ausgeschnitten.

Körperlänge 16 mm, Flügelspannung 44 mm.

Khasia Hills, Assan, leg. Heyne 1 ♀ (Hofmuseum).

4. Brahm. suffusa *Walk.* (= Perla suffusa).
Nepal 2 ♀.

XII. Gatt. Kalidasia *Klp.*

Mit der vorhergehenden Gattung übereinstimmend, aber Pronotum trapezoid, nach hinten wenig verschmälert, mit breiterem Mittelfelde, Flügel ganz stark braun angeraucht, ohne den lichten Vordersaum; zwischen $2A_1$ und $2A_2$ eine Querader, ♀ *Sg* fehlt und der Hinterrand des 8. Rinegs ist in zwei Zipfel vogrezogen.

Geogr. Verbreitung: Ostindien.

Typus: Kalidasia radiata. *Klp.*

Kalidasia radiata *n. sp.* Kopf oben dunkel gelbbraun, vorn auf dem Kopfschilde und nach hinten und aussen von den Punktaugen lichter schattiert. Pro-, Meso- und Metanotum sepiabraun. Hinterleib braun, nach hinten dunkler. Bauchseite gelb, nur die Hinterbrust und der 1. Hinterleibsring bräunlich. Beine bis in das zweite Drittel der Schenkel gelb, sonst braun. Flügel stark braun angeraucht, die vorderen in allen Feldern bis auf das Kostal- und Subkostalfeld mit weisslichen Streifen; in den Hinterflügeln sind diese Streifen nur leicht angedeutet.

Körperlänge 19 mm, Flügelspannung 59 mm.

Ostindien 1 ♀ leg. Heilgens 1891 (K. k. Hofmuseum).

XIII. Gatt. Nirvania *Klp.*

Kopf kurz, ohne Schläfen; Augen mässig gross und ziemlich gewölbt, Punktaugen 2, Stirnschwielen ziemlich gross und den Punktaugen auffallend nahe gestellt. Pronotum stark trapezoid, mit sehr schmalem Mittelfelde. Zelle $1R_1$ in den Vorderfl lang, $1M_2$ in den Hintenfl. kaum länger als der Stiel. $2A_1$ nicht geschweift und ohne Querader gegen $2A_2$. ♀ *Sg* fehlt.

Geogr. Verbreitung: Tonkin.

Typus: Nirvania pertristis *Klp.*

Nirvania pertristis *n. sp.* Kopf lichtsepiabraun, auf dem Scheitel bis über die Punktaugen und Stirnschwielen dunkler Pronotum und die Hügel des Skutum und Skutellum sepiabraun; der übrige Körper blassbraun. Taster dunkelbraun, Beine mit der Bauchseite gleichfarbig, Schenkel im letzten Drittel ins schwarz-

braune übergehend; Schienen und Füsse dunkelsepiabraun. Flügel stark braun angeraucht mit mässig starker, dunklerer Nervatur.

Abstände der Punktaugen 30 : 26. Mittelfeld des Pronotums nimmt weit hinter der Mitte etwa den achtzehnten Teil der ganzen Breite ein.

Körperlänge 26 mm, Flügelspannung 70 mm.

Muong-Bo, Tonkin 1 ♀ (Coll. Klapálek).

XIV. Gatt. Euryplax *Klp.*

Geogr. Verbreitung: Malakka.

Typus: Euryplax ochrostoma *Klp.*

XV. Gatt. Perlinella *Banks.*

Geogr. Verbreitung: Nordamerika.

Typus: Perl. drymo *Newm.*

1. Perlinella drymo *Newm.* = Isogenus drymo. *Newm.* = Perla elongata *Walsh.* = Perlinella elongata *Banks.*

Illinois.

2. Perlinella trivittala *Banks.*

Die Vereinigten Staaten.

XVI. Gatt. Atoperla *Banks.*

Geogr. Verbreitung: Illinois.

Typus: Atoperla producta *Walsh.* (= Perla producta.)

DVORNÍ RADA MUDr. LEOPOLD MELICHAR,

čestný člen České Společnosti Entomologické a člen tu- i cizozemských entomologických spolků.

K 60. narozeninám vzácného učence podává JUDr. **Michal Navrátil.**

Letos dovršil šedesátý rok svého záslužného života vynikající český entomolog MUDr. Leopold Melichar, c. k. ministerský rada v ministerstvu vnitra v. v. v Brně.

Jubilár pochází z vážené rodiny lékařské, jež proslula prací buditelskou na sesterské Moravě. Otec jeho MUDr. František

zubní lékař v Brně, po svém příjezdu do Brna přidružil se k malému tehdy hloučku vlastenců českých, mezi kterými hlavně vynikali archivář Brandl, Dr. Illner, professor techniky MUDr. Helcelet, a pracoval poctivě, neunavně a nezištně s nimi, by vědomí české v hlavním městě Moravěnky se ujímalo a šířilo. Sepsal mnoho divadelních her, jež jako drahou památku uschovává vděčný jeho syn. Strýc dvor. rady Melichara, zasloužilý buditel MUDr. Jan Melichar, byl praktickým a vrchnostenským lékařem v Křižanově. Všímal si probouzející se literatury české a veliká záliba jeho k divadlu združila ho s Tylem, Rubešem a Filípkem, s nimiž hrával v Kajetánském domě v Praze.

Dr. Leopold Melichar narodil se dne 5. prosince 1856 v Brně. Konal studia na českém gymnasiu v Brně. Po maturitě r. 1876 vstoupil na medicinskou fakultu university ještě nerozdělené v Praze, kde 22. ledna 1881 — tedy před pětatřiceti lety — povýšen byl na doktora veškerého lékařství. Po promoci byl činným jako externista a sekundář na rozličných odděleních ve všeobecné nemocnici pražské. R. 1882 povolán byl k službě vojenské v Bosně, kde dlel v Sarajevě, Kiseljaku a v Dobropolji. Po ukončení pacifikace Bosny vrátil se do Opavy. Vystoupiv z vojska odešel do nemocnice v Praze. R. 1883 odbyl fysikální zkoušku a r. 1884 přijat byl do zeměpanské zdravotní služby na Moravě.

V ten čas byla prováděna organisace zdravotní na základě zákona z r. 1884. Za obtížných okolností provedl organisaci v okresu Dačickém s takových úspěchem, že mu bylo vysloveno uznání místodržitelem a povolán r. 1885 k místodržitelství moravskému, kde chefem zdravotnictví byl výtečný referent MUDr. Emanuel Kusý, rytíř z Dúbrav, který byl tvůrcem zdravotní organisace na Moravě. R. 1888 povolán byl do ministerstva vnitra do Vídně, kde r. 1889 jmenován ministerským koncipistou, r. 1892 vicesekretářem a r. 1894 sekretářem. R. 1899 vyznamenán byl titulem a hodností sekčního rady a r. 1903 stal se skutečným odborným radou. V zdravotním oddělení ministeria vnitra byl též správcem odborů knihovny nejv. zdravotní rady a byl zapisovatelem této rady. Vedl samostatný referát pro záležitosti lékárnické a byl v tomto oboru s úspěchem činným. R. 1911 dostalo se mu titulu a charakteru ministerského rady, načež téhož

roku vstoupil na vlastní žádost na trvalý odpočinek, který tráví ve svém rodišti. U příležitosti té vysloveno mu bylo za svědomitou a úspěšnou činnost nejvyšší uznání. Dr. Melichar vyznamenán byl ryt. křížem řádu Františka Josefa, řádem železné koruny III. třídy, vojenskou válečnou medailí, jub. medailí úřednickou a vojenskou a jubilejním křížem.

Vedle své činnosti úřední zabýval se záhy dvorní rada Melichar studiemi entomologickými, kde docílil velikých úspěchů, zvláště v oboru zpytování Homopter, byv k tomu povzbuzen známým badatelem zvěčnělým profesorem Ladislavem Dudou. Za své zásluhy jmenován byl čestným členem České Společnosti Entomologické a přírod. spolku v Augsburgu. Mimo to je členem mnoha tu- i cizozemských spolků entomologických. Dr. Melichar byl horlivě literárně činným. Své prace napsal česky, německy a francouzsky a uveřejnil je v odborných listech v Prostějově, v Praze, ve Vídni, v Petrohradě, v Berlíně, v Paříži a j Důkladných statí jeho z oboru hygieny, mediciny a entomologie je daleko přes 60. Vzácnému, drahému pracovníku voláme upřímné Mnogaja ljeta.

DALŠÍ NOVINKY ČESKÝCH BROUKŮ.

J. Roubal.

Cicindela campestris *L.* a. impunctata *Westh.* Chudenice: Žďáry.

C. c. *L.* a. 5 maculata *Beuth.* Šumava: Mádr. VI. 1905, Příbram: u Vltavy u Zavadilky 10. IV. 1912.

Stenolophus skrimshiranus *Steph.* a. affinis *Bach* V. Osek 4. VI. 1907.

Ophonus azureus *F.* a. chlorophanus *Panz.* (dle Kuhnta ab.) Zlíchov, Oparno, Doksany, V. Osek.

O. signaticornis *Dftsch.* a. impuncticeps *Rtt.* Klatovy; r. 1897 jsem našel 1 ex.

Amara ovata *F.* a. adamantina *Kol.* Chudenice, Řičej 18. VIII. 1916. (Před tím jsem tam sbíral pouze přechodní kusy.)

Pterostichus metallicus *F.* a. virens *Schil.* Pacov, paseka ke Kamenu 1. VIII. 1910. Sumava, Jezerní stěna 1. VI. 1903.

Xylodromus concinnus *Marsh.* a. ater *Gerh.* 1 ex. na zdi v městě v Příbrami 7. IX. 1916.

Oxytelus rugosus *F.* a. pulcher *Grav.* Klobuky u Slaného (Procházka) 25. III. 1914.

Stenus Rogeri *Kr.* Pacov, Valcha: v hustém, smíšeném stinném lese ve Sphagnu 19. VIII. 1914. 1 ♂.

Atheta interurbana *Bernh.* Dosud jen z jediného naleziště v Rakousích v několika exemplářích známá rarita. U Písku jsem vysil 1 ex. v smíšeném lese 10. V. 1911.

Atheta microptera *Thoms.* Hluboš 24. III. 1925, Příbram: Lazec V. 1913.

Oxypoda procerula *Mannh.* Rarita, boreoalpinský druh. Vysil jsem 10. VI. 1905 u Mádru.

Catops Dorni *Rtt.* Pod opadlým listím, v náplavu, mechu: V. Osek 8. III. 1914; Doksany 4. IV. 1907; Švihov 17. V. 1910; Křivoklát 21. VI. 1914.

Necrophorus vespillo *L.* v. minor *Westh.* Praha 1 ex.

Gnathoncus punctulatus *Thoms.* v. subsuturalis *Rtt.* Roudnice, hnízda kavek. VI. 1907.

Saprinus lautus *Er.* Vysoká u Přeštic (Šípek). Veliká vzácnost.

Cantharis rufa *L.* a. Alexandris *Pic.* Příbram: Hatě 9. VI. 1915 večer v letu.

Ditoma crenata *F.* a. rufipennis *F.* Příbram, Sv. Ivan, bukové pařezy X. 1915.

Lycoperdina succincta *L.* v. disca *Gerst.* Šárka, Chuchle.

Propylaea 14-punctata *L.* a. pedemontana *Della Befa*, R. C. I. 1913, 232, známa dosud: Piemonte, Colline di Torino, Alessandria. — Pacov: u Louže 1. VIII. 1915, 1 ex. smeten s trávy.

Selatosomus melancholicus *F.* Sv. Jan pod skalou, 6. VI. 1911, s trávy na mezi smeten.

Buprestis rustica *L.* a. signaticeps *Fleisch.* Chudenice: Sýchov 1897, 1899.

B. r. a. biornata *Fleisch.* Boubín VIII. 1908.

Agrilus biguttatus *F.* a. aenescens *Schil.* Žernoseky, z dubových pařezů. VI. 1908.

A. viridis *L.* a. ater *F.* Závist 1903.

A. coeruleus *Rossi* a. virens *Schil.* Roudnice VI. 1907; jen v této formě. Dále kusy označené „Boh."

A. convexifrons *Kiesw.* Zbraslav. — Vonásek leg.

Dryophilus longicollis *Muls.* Z Libomyšle (ne „Litomyšle") v č. 1914, 34 mnou citovaný, jest přece jen pusillus Gyll., dlužno tedy škrtnouti.

Mordella aculeata *L.* a. femoralis *Baudi*, též kusy s chloupky medově hnědě lesklými na štítě a tmavě zeleně irisujícími na krovkách. Davle.

Leptura aethiops *Poda* v. Letzneri *Gabriel.* K. Týn, 6. VI. 1915.

Plagionotus arcuatus *L.* a. connatus *Mars.* Doksany VI. 1907.

P. a. v. Reichei *Thoms.* Plzeň 1894, 2 ex.

Plateumaris sericea *L.* a. micans *Panz.* Jince, u rybníka 27. V. 15. Praha 1903.

P. a. armata *Payk.* Jince, s předešlou.

Orsodacna cerasi *L.* v. Theresae *Pic.* Berounsko, Č. Středohoří, často s ostatními.

Clythra laeviuscula *F.* a. connexa *Fricken.* Srbsko: u Berounky pod nádražím. 6. VI. 1915.

Cryptocephalus punctiger *Payk.* Vzácnost a jeden z nejhezčích druhů. Pacov, s jívy jsem VII. 1914 sklepal 1 ex.

C. flavipes *F.* a. obscuripes *Wse.* Příbram: Kardavec, jíva 6. VIII. 1916.

Pachybrachys piceus *Wse.* N. Huť 17. VI. 1906. 1 ex., Dobříš, Dr. Jelínek, 1 ex.

Chrysomela marginata *L.* a. cinctella *Gyll.* Troja 27. IV. 1904, Šustera leg.

Sermylassa halensis *L.* a. cuprina *Wse.* Chudenice: Řičej 9. IX. 1916.

Chaetocnema obesa *Boield.* (= meridionalis *Foudr.*) 1 ex. u Toušeně v náplavu 30. III. 1905.

Psylliodes thlaspis *Foudr.* Chudenice, Doubrava 71. X. 1912 1 ex. — Pacov. O prvé lokalitě bude více pověděno jinde.

Dibolia rugulosa *Redtb.* Chuchle 28. VI. 1909. K večeru smetena v lese.

Apteropeda orbiculata *Marsh.* a. aurichalcea *Wse.* Lišnice u Vltavy. 4. V. 1915. 2 ex.

Otiorrhynchus squamosus *Mill.* Příbram, Tok a vůbec ve vyšších polohách v Brdech, ale vzácně; na smrcích. Též na vrchu Kleisu v kraji Českolipském. V. 1905 společně s p. Bindrem sbírán.

Orchestes pilosus *F.* Opočno; 19. IV. 1916 jsem sklepal v Oboře s rašících dubů.

Attellabus coryli *L.* a. collaris *Scopoli.* Kusy označené „Boh."

A. c. a. denigratus *Gmel.* Závisť.

Trichius fasciatus *F.* a. vulgaris *Rossi.* Chudenice, školní zahrada VIII. 1913 p. Dr. Boh. Procházka. 1 ex.

T. f. a. Fabricii *Rossi.* Boubín VII. 1908. — Třemošná u Příbramě 27. VI. 1915.

T. f. a. abruptus *Rossi.* Boubín VII. 1908.

CIS RAGUSAI SP. N.

Prof. J. **Roubal.**

Inter vestitum *Mell.* et castaneum *Mell.* systematice collocandus. Breviter oblongus, niger, nitidus, subparallelus. Prothorace globoso, dense ac fortiter punctato, lato ut in media parte longo, angulis anticis rotundatis, marginibus lateralibus angustissimis, desuper subvisibilibus, ciliatis, margine antica tenuiter castanea, in parte media prominulente. Elytris latitudine duplo longioribus, subdeplanatis, superficie antice inaequali, ciliis strictis, sat longis, erectis, frequentibus (lateraliter frequentioribus), dense fortiterque punctatis (sed apicem versus minus dense), stria suturali apice non insculpta.

Long. 2 mm.

Sicilia, Ragusa leg. (Coll. Ragusa.)

Podle klíče Reitterových Best. Tab. d. eur. Käf. 47 (1902) dojdeme mezi vestitus *Mell.* a castaneus *Mell.*

Krátce podlouhlý, širší poměrně než příbuzní, čistě černý, dosti lesklý. Tělo od poloviny štítu až k zadní třetině krovek rovnoběžné. Hlava dosti hustě tečkována, štít čelní bez teček, tuhými štětinkami dosti dlouze porostlý. Štít velmi klenutý, široký

jako ve středu plošiny dlouhý, postranních okrajů rovnoběžných; přední rohy široce zaokrouhleně otupělé, postranní okraje uzounké, ne zcela dobře shora viditelny, dlouhými štětinkami obrostly. Přední okraj velmi úzce hnědě prosvítavý, neobrvený. Plošina dosti hrubě a hustě tečkovaná; střední partie předního okraje ku předu povytažena. Krovky dvakrát tak dlouhé jako široké, dosti málo klenuté, na plošině, zejména v předu, dosti nerovné, hrubě a hustě tečkované (do zadu poněkud méně hrubě); šev vzadu nevtisklý. Krovky tuhými, dosti dlouhými, stojatými štětinkami řídce porostlé, na stranách hustěji.

Délka 2 mm.

Sicilie; sbíral p. Ragusa, od něhož jsem jediný kus nového tohoto druhu ke studiu obdržel a k jeho poctě pojmenoval. Ex. ten jest ve sbírce nálezcově.

O METAMORFOSE PESTŘENKY DIDEA ALNETI A NĚKOLIK POZNÁMEK O LARVÁCH PESTŘENEK VŮBEC.

Napsal **Ant. Vimmer** z Král. Vinohrad.

Uprostřed června za krásného dne, jenž následoval bezprostředně po deštivém počasí, vypravil jsem se na travnaté břehy při silnici černokostelecké mezi Radešovicemi a Vojkovem, abych tam pátral po Trypetách. Při tom zaujaly moji pozornost larvy, kteréž plížily se po kamenech při silnici a pronásledovaly tam mšice z rodu Lachnus. Vzal jsem několik larev domů, kde se mi ve válcích zakuklily. Z kukel vylíhly se pestřenky Didea alneti Fll.

Poněvadž Schiner ve svém díle „Fauna austriaca Diptera“ uvedl, že metamorphosa rodu Didea není vůbec známa, pátral jsem úsilovně po literatuře, pokud je nyní přístupna, zda-li po vydání Schinerova spisu někdo uveřejnil pojednání o proměně tohoto rodu. Konečně jsem se dopídil, že larvu jen Didea intermedia uvádí Werall z britického musea. Byla-li larva popsána, nevím. Následkem toho nebude zbytečno podrobněji promluviti o metamorfose D. alneti, kterážto posud (dle stavu nynější literatury) nebyla známa. Tato práce souvisí s následujícími pu-

blikacemi: 1879. Batelli, On the anatomy of the larva of Eristalis tenax. 1879. Pantel: Contrib. all' anat. e alla fisiol. della larva dell' Eristalis tenax. 1883. Brauer: Systemat. Studien auf Grund der Dipteren-Larven. 1899. Wandolleck: Zur Anat. d. cyclorrh. Dipteren-Larven. 1899. Wahl: Über das Tracheensystem und die Imaginalscheib. der Larven von Erist. tenax.

Je-li larva stažena (obr. 1.), měří na délku 13—15 mm, na šířku pak až 5 mm, při tom obrys její podobá se protáhlé ellipse. Barvy je olivově zelené s nádechem do hněda, celý povrch má černě tečkovaný. Tyto zdánlivé tečky při značném zvětšení objeví se jako malé černé ostny (obr. 2.). Poněvadž byly larvy před kuklením, zůstaly staženy i když jsem je dráždil jehlou a nutil je, aby lezly a se natáhly. Přední viditelný kroužek má hranu v předu obloukovitou, z níž vyčnívá 6 tuhých čípků (obr. 1. č.). Nepravým kroužkováním, vyniklými hrbolky a valy zdá se larva bohatě učleněná. Čtyři černé trny sedí při dělícím švu mezi 2. a 3. kroužkem. Následující kroužek vybíhá po straně v čípek. Další kroužek těla rozděluje nepravý křivolaký šev ve dva články, kteréž nenesou ani trnů ani nevybíhají v čípky.

Kroužky zadečku, mimo dva poslední, jsou švy zdánlivě rozděleny ve 4 pačlánky. Na pravém sedí blízko osy souměrnosti dva černé ostny (velmi tlusté a krátké to štětiny), druhý zdobí při pokraji po jediném ostnu, tedy celkem také dva ostny, ale menší a tenčí než na 1. článku; třetí vybíhá po straně v čípek hřbetní, pod ním je veliký čípek boční (pleuralní); čtvrtý pačlánek má 2 velké postranní čípky, mezi nimiž je střední políčko bez ozdob. Dle toho lze na každém kroužku zadečkovém viděti 4 nepravé články, 4 ostny černé, 2 a 2 pleuralní a 2 dorsální čípky. — Jinak se vytvořily dva poslední kroužky. Předposlední vystupuje do zadu obloukovitě a zdobí jej na pokraji dva ostny střední a dva postranní. Švem nepravým je rozdělen ve dva pačlánky; prvý je polokruhový a druhý jej objímá jako věnec. Tento vybíhá po stranách ve dva a dva čípky postranní; hřbetní čípek na něm chybí. Poslední kroužek má shora obrys skoro obdélníkový, jehož zadní rohy jsou povytaženy v čípky; z prostředku kroužku vyrůstají zadní stigmata, kteráž uzavírají spolu úhel ostrý.

Cephalopharyngealní schránka larvy je skoro totožná se schránkou larev Syrphus, jak bylo možno očekávati, poněvadž se larva také živí mšicemi. Ze spodních lamell vyrůstá uzdička v předu jako nožík ostrá, zřetelně ze dvou částí splynulá. Podobná připojuje se k horním vertikálním lamellám. Obě dohromady tvoří skelpku, která se dobře zařezává do kořisti. Před oběma uzdičkami sedí 2 drobné háčky, jimiž asi larva kořist popadne a zdvihne. Za oporu jim slouží dva páskovité sclerity, jež se přikládají volně k ramenům horní uzdičky. Uzdičky jsou po mém názoru nepochybně homologické se spojovacím článkem mezi schránkou a háčky v larvách pravých much. Nezdá se mi správným, že by háčky Syrphid byly homologické s přiústními háčky larev much pravých, poněvadž se neopírají o spojovací článek, nýbrž o sclerity, jež by mohly býti homologické s praestomalními sclerity v larvách pravých much.

Právě vylíčené poměry nalézáme ve všech larvách rodu Syrphus (obr. 5. a 6.) a v larvách i jiných rodů, pokud jsou carnivorní. Při larvách saprophagních z čeledě Syrphidae se cephalopharyngealní schránka poněkud zjednodušila, jak o tom povím v jiném článku, za to však jim přibylo chitinu v hltanu v podobě ústrojí zvaného phanoni pharyngei, jež je vytvořeno z dlouhých tenkých destiček chitinových. Dle zdání velmi se odlišilo ústní ústrojí larev rodu Microdon, kteréž mají dvě široké destičky chitinové na obvodu ozubené a na povrchu rýhované a přes sebe složené.

Kukla (obr. 3. a 4.) má tvar celkem hruškovitý jako kukly pestřenek, ale svraštělým povrchem připomíná kukly Volucell. Prvé tři kroužky přesunuly se do spodu tak, že prvý kroužek zadečku zdá se předním koncem kukly; od tohoto kroužku hřbet vystupuje až ku konci kroužku čtvrtého, odkud zase klesá, zpočátku povlovně, ku konci náhle, poněvadž ubývá kroužkům na výšce. Protože postranní čípky larvy při kuklení ztuhly v ostny, má kukla na hřbetě v řadě 8 nikoli 4 ostny jako larva. Počet těchto řad je při kukle i při larvě stejný, totiž 7. Ostnům přibývá na délce počínaje 5. kroužkem, na 7. jsou nejdelší Na posledních zúžených kroužcích mizívají 2 postranní ostny, a proto jich bývá v řadě jen 6 místo 8. Kukla přimyká se zploštělou částí břišní těsně ke kamenům.

Vývoj imaga trvá jen asi 14 dní, neboť 18. června se larvy zakuklily a 2. července vylétly prvé mouchy.

Larva Didea alneti podobá se larvám rodu Syrphus, pro-

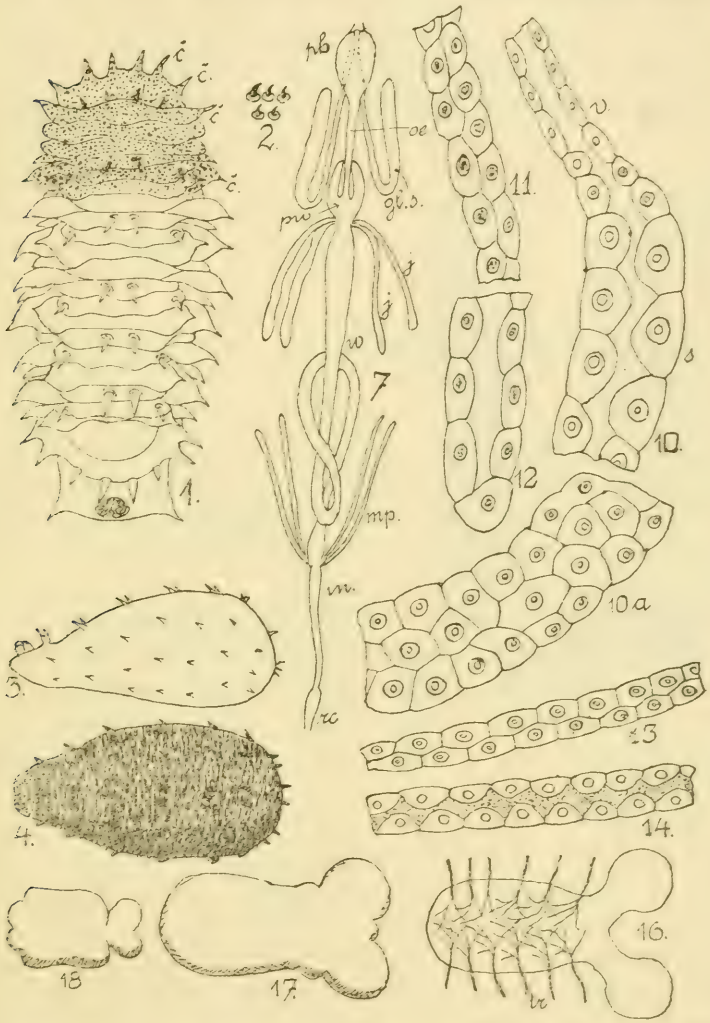

tože druhotnými švy nabyla také zmnožených nepravých článků a tím i rozmanitých hrbolků a valů. Přece však larvy Syrphid mají tělo podružně méně rozčleněné a jemněji svraštělé. Oboje larvy vyznačují se postranními čípky, které často končí krátkou

štětinkou. Larvy Syrphid mají na každém kroužku po vyniklém valu, jenž je na bocích přerušen čípky a na břiše rozšiřuje se v pošinky. Kdežto larvy Didea alneti mají kroužek rozčleněn ve 4 druhotní články, z nichž prvý nese střední ostny, druhý postranní, třetí hřbetní čípky a čtvrtý postranní (boční) čípky.

Srovnáním larvy Didea alneti s larvami Syrphid naskytá se mi příležitost, abych propověděl ještě několik vět o společných anatomických znacích larev Syrphid vůbec. Počnu se zažívací rourou. Ve schránce cephalopharyngealní leží vakovitý hltan (pharynx, obr. 7.). Některým larvám vyvinula se na dně jeho soustava lišt, nazvaná phanoni pharyngei; parasiticky žijícím larvám chybí. Jsou-li phanoni vyvinuty, pak přisedají ke dnu pharyngu v podobě chitinových lišten, jež se třepí po délce v přejemné třásně (řasoví). Při ústí do jícnu (oesophagu) lištny vřetenovitě nadouřují, třepení se zúžuje a třásně mění se v něm na destičky nad pomyšlení krátké a lopatkovité (obr. 8.). Tímto zařízením zmenší se prostupní prostor mezi lištnami při ústí pharyngu do oesophagu na nejmenší míru. Snad proto, aby se zamezilo přístupu hrubých kousků do jícnu? Utěsnění ústí pharyngu vřetenovitým ztloustnutím lišten nalezl jsem jen u larev z čeledě Syrphidae. Larvy pravých much mají zařízení jiné.

Mezi larvami much z podřádu Cyclorrhapha vyskytují se rody z různých čeledí, jejichž larvy žijí v určitém stejném neb oekologicky skoro stejném prostředí, přijímají potravu alespoň dle fysikální podstaty stejnou a mají phanoni pharyngei vyvinuty. Tu jeví se phanoni jako znak adaptivní, nikoli fylogenetický.

Do počátku hltanu ústí u larev Syrphid slinné žlázy (obr. 7. gls) asi v těch místech schránky chitinové, kde lamely přecházejí ve spodní uzdičku. Oba slinovody spojí se až před ústím ve velmi kratičký vývod povahy chitinové (obr. 8.), takže přesně posuzováno neústí ani do hltanu larev Syrphid každá žláza zvlášť. Intima slinovodů zachovala si až do konce podstatu tkaniva buněčného (obr. 9.). Není tomu tedy tak jako u larev Eucephal z podřádu Orthorrhapha, kde slinovod brzy nabude podstaty chitinové, jehož povrch ovinuje tenká blanka, značně přeměněné to pletivo buněčné. Na řezu žlázy slinné (obr. 10.) dobře rozezná se část secernující a nesecernující. Ona se vyznačuje histo-

logicky buňkami vysokými o velikém jádru, tato nízkými. Mezi buňkami secernujícími zůstává úzké lumen. Toto vzrůstá, když objem buněk při sekreci se zmenšuje. Sekret je čirý (spoře průhlednými krupičkami prostoupený) a proto lumen zřetelně se odlišuje od tmavšího pletiva buněčného. V podstatných částech neliší se histologická struktura slinné žlázy v larvách Syrphid od téže u larev ostatního hmyzu dvojkřídlého.

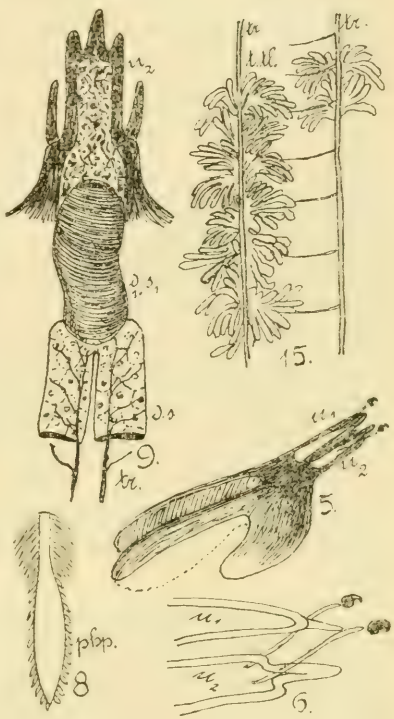

Z hltanu vystupuje jícen (oesophagus, obr. 7. oe.) v podobě rourky a vniká vchlípením hluboko do vakovitého proventriculu (obr. 7. prv.).

Dále následuje žlaznatý žaludek (ventriculus) více méně vakovitý dle toho, je-li larva nasycená neb hladovící. Hned na počátku do něho ústí 4 jaterní váčky v podobě dlouhých, vlnitých rourek (obr. 7. j.). Histologickou strukturou podobají se značně slinným žlazám a mohou se s konci jejich snadno zaměniti. Vaky jaterní (obr. 11. a 12.) mívají však při stejném zvětšení na průřezu mnohem nižší buňky a zachovávají od počátku až do konce stejnou strukturu buněčnou, kdežto pletivo slinných žlaz jest jiné v části secernující, jiné ve slinovodech a jiné ve společném vývodu (obr. 10. s. v.).

Od ústí jaterních váčků vine se zažívací roura přímo, pak svine se v kličku neb několik kliček dle toho, přijímá-li larva potravu živočišnou neb bylinnou. Počátek intestinu značen je ústím malpighických žlaz (ledviny hmyzí, obr. 7. mp.). Na povrchu podobají se značně slinným žlazám, jsou však vždy mnohem tenčí a po celé délce skoro stejně tlusté (obr. 13. a 14.). Světlost (lumen) jejich vyplňuje sekret, plný přejemných zrné-

ček žlutězelených. Na průřezu podélném jeví se lumen jako křivolaký kanálek (obr. 14.), jejž vytvořily buňky svým tvarem a jenž se také při sekreci mění jako lumen slinných žlaz. Srovná-li se při stejném zvětšení mikroskopickém pletivo slinných žlaz, jaterních přívěsků a malpighických žlaz, objeví se, že největší buňky jsou v prvých, menší v druhých a nejmenší ve třetích; jádra buněčná v pletivech všech tří ústrojí jsou veliká, struktura jejich není stejná, neboť v buňkách vaků jaterních zahlédnou se klubíčka chromosomových vláken, kdežto v ostatních ústrojích jsou jádra jemně zrnitá. Konečně třeba zdůrazniti, že se histologická skladba výše jmenovaných tří ústrojí v podstatě neliší od téže v jiných larvách Dipter a že jsou tedy tato ústrojí poměrně stejně vybudována v celém řádu Dipter. Histologické odchylky jsou vůbec malé, tvarové však někdy, zvláště u slinných žlaz a přívěsků jaterních nápadné.

Tukové těleso proti larvám Eucephal jeví mnohem rozmanitější skladbu, takže liší se od laločnatého tvaru jejich svým tvarem keříčkovitým, jejž lze viděti právě dobře na hřbetní straně podél hlavních kmenů vzdušnicových (obr. 15.). Histologicky neliší se od skladby tukového tělesa larev ani nižších ani ještě vyšších Dipter. Je složeno z buněk, v jejichž protoplasmě jsou rozptýleny velmi malé krůpěje tuku; jádro bývá zřetelně vyvinuto, teprve při kuklení struktura buňky se mění, jádro mizí a obsah jeho se obměňuje v drobounké krupičky, patrně nová jádra.

Nervová páska břišní podobá se tvarem téže v larvách ze skupiny pravých much (Schizophora — Eumyidae), ale má v předu dvě veliká ganglia tlustými connectivy (obr. 16.) s dříkem spojena, takže dvojitá nadjícnová zauzlina (ganglion supraoesophageum) jest tím zřetelně vyznačena. Následkem toho splynutí ganglií není tuto tak úplné jako u larev muších z dalších systematických skupin. Tak larvy Pegomyií mají v předu také dvě zauzliny, ale tyto přisedají přímo ke dříku (obr. 17.) Další zjednodušení nalezl jsem v larvě mušky Drosophila fenestralis, kde část odpovídající zauzlině nadjícnové je malá, srdcovitě vykrojená (obr. 18.). Břišní nervové pásce Syrphid přivádí vzduch šest párů ventrálních vzdušnic, jež hustě oplétají nervovou pásku (obr. 16.). Podobně rozložené větvice vzdušnic nalezl jsem

VĚSTNÍK.

XII. řádná valná hromada konána dne 16. ledna 1916. P. škol. rada prof. Hartmann čte přípis p. předsedy prof. Klapálka, který věnuje k uctění své zemřelé choti obnos 1000 K k založení fondu pí. Anny Klapálkové.

P. inspektor Vimmer projevuje p. předsedovi vřelý dík Společnosti.

Pan Dr. Maličký navrhuje, aby poslán byl oběžník dluhujícím členům, pan Kudlička se přimlouvá za návrh. Debaty se zúčastňuje p. ředitel Graf, p. předseda, p. Dr. Rambousek, p. Šustera a p. insp. Vimmer. Návrh schválen a p. Dr. Maličký se uvolil obstarati oběžník.

Zpráva pokladní schválena.

Akklamací zvolen celý dřívější výbor i redakční komisse.

P. předseda vzpomíná schůzek úterních i sobotních, které jsou nám všem tak milé v těchto těžkých dobách.

Přítomno 15 členů.

V prvé schůzi občasné dne 25. ledna přítomno 18 členů a 8 hostí.

Česká spořitelna věnovala společnosti 100 K, karlínská obec 25 korun.

Pan univ. prof. Dr. **Alois Mrázek** přednáší »O zoologii a entomologii«. Entomologie je částí zoologie, leč mezi oběma nastalo jakési odcizení. Jednotlivý badatel je nucen se specialisovati a omeziti se na určitý obor pracovní. Zoolog musí býti buď morfologem, nebo fysiologem. Čistě deskriptivní poznatky vedou k poznání všeobecné zákonitosti, je zde poznání jednoty života. Badateli je objekt jen prostředkem nalézti určitou zákonitost a k tomu může voliti kteroukoliv skupinu živočišnou. Mnohé zákony se nedají na hmyzu tak snadno studovati, proto badatelé nemohou se zabývati hmyzem a považují svoji práci za vyšší, nežli práci entomologů.

V oborech, kde pracuje odborný zoolog, nemůže entomolog tak snadno pracovati, naopak však práce entomologů, byť i amatérů, o systematice, oekologii a j. bývají velmi cenné. Tuto práci ne-

mohou vykonávati vědecké laboratoře od přírody vzdálené. Ale nelze dělati zoologii kathedrovou i v přírodě, a odborný zoolog by tyto práce měl vítati, aby nastala harmonie mezi zoologií a entomologií. Vždyť i Darwin byl amatérem a přece způsobil veliký převrat. Naše entomologie česká poměrně přispívá vědě více nežli německá a naši entomologové mají značné zásluhy o výzkum Čech. A je povinností každého jednotlivce, aby přispěl především poznati naši vlast. Hmyz, který tvoří $^9/_{10}$ naší fauny, má mnoho ctitelů, ale u mnohých chybí pravá snaha vědecká; vyhledávají jen formy do očí bijící a ostatní skupiny hmyzové zanedbávají. Začátečník v těchto cizích skupinách má sice vždy obtíže, bývá však více odměněn za svoji práci, poznatku nových je mnohem více, nežli u skupin předešlých.

Přírodovědecký výzkum musí především zjistiti, co v určité oblasti se vyskytuje a musí býti při tom naprosto exaktní. Každá krajina má určité formy, musíme znát i jich rozšíření a měla by existovati též česká sbírka hmyzu. Hnutí vědecké má se soustřeďovati i v museích venkovských. Tím by byl podáván pěkný obraz fauny okolní — a přec v mnohých venkovských museích mají pestré exoty a z domácí fauny ničeho. Nestačí nám pouhé seznamy jmen naší fauny, důležité jsou též údaje lokalit. »Vzácnost« forem jest vlastně neznalost jich biologie. Také ty nemůžeme považovati za vymírající, které člověk ničí hubením lesů nebo vysbíráním. Důležitým byl by i negativní výzkum naší fauny, t. j. péče o to, aby se zjistilo, které druhy z fauny sousedních zemí u nás chybí. U nás je mnoho zajímavých forem: reliktu glaciálních, přistěhovalců pannonských, sibiřských a j. Důležitý byl by pokus, sestaviti mapu geografického rozšíření určitých forem, asi 500 by jich stačilo pro brouky. Jednalo by se o vystižení výskytu vůdčích forem a rozšíření jich.

Také skutečně vzácné formy by měly být podobně registrovány. Systematický výzkum je mnohem více dokončen nežli dříve a nové tvary jsou jen ty, které byly dříve přehlíženy. Dnes se popisuje zbytečně mnoho, směšují se zoogeografické subspecie a tvary rustové. Tu přinesla by právě zoogeografie bližší vysvětlení. Také biologie je důležita, abychom věděli, proč určité formy u nás žijí.

P. Obenberger předkládá zajímavé brouky jeskynní a srovnává morfologii jich s brouky vodními.

P. prof. Dr. Mrázek demonstruje zajímavou kobylku Barbitistes serricauda z Třeboně.

Ve schůzi dne 23. února přítomno 16 členů a 3 hosté.

Společnost zaslala soustrastný projev Dru. L. Kličkovi k úmrtí jeho paní matky. — Karlínská záložna věnovala společnosti 40 K. 2 K dány fondu vojínů.

P. univ. prof. **Dr. Mrázek** pokračuje v přednášce »O zoologii a entomologii«. Rozšíření rostlin a zvířat se vzájemně nekryjí, neboť jsou různé poměry historické i tepelné. Hmyz se šíří pomocí křídel a pravidelně se vyskytuje tam, kde má hojnost potravy. Pod souborem životního společenstva rozumíme všecky tvary, které se vyskytují společně. Určitým formacím botanickým odpovídají zoologické. Takové studium proniká i do biologie zvířat. Mnohé biokonesy upoutaly na se pozornost, na př. myrmecophilie a troglophylie u nichž je velmi odchylné přizpůsobení. Tato životní společenstva byla poznána teprve v pozdějších dobách a proto jim věnována větší pozornost, kdežto dřívějším už známým formám věnována méně, byly už známé. Výzkum entomologický měl by se díti statisticko-srovnávací methodou a Jäger v »Thierwelt Deutschlands« byl jediný, který podal pěkný obraz fauny po stránce biologické. V novější době se o podobné pochopení biologické stránky snaží něm. zoolog. Dahl. Ale obtíže jsou v tom, že entomologové jsou většinou specialisty a neznají ostatních skupin (motýl — rostlina — parasiti motýle atd.). Proto by měli sběratelé sbírat všecko. Bylo by důležito sestaviti sbírky určitých lokalit nebo rostlin a pod. Stačilo by vybrati několik málo zástupců význačných. Tak na př. pěkná by byla sbírka společenstva bodlákového, biokonesa doškových střech a pod. To by přispělo poznati to, co je druh. Je též dost těžko myslitelno, aby dva druhy u téhož rodu žili za stejných podmínek. Dahl se to snažil dokázati na mouchách a pavoucích. Pan přednášející se zabýval Sapromyzami a tu viděl, že i procentuální počet se mění na různých lokalitách.

Jsou vrozené odchylky, některé byly vypěstovány přírodním výběrem. Zajímavé jsou na př. formy ostrovní, ale pro bezkřídlost jich nemáme dosud dobrých výkladů. Entomologové všímají si vývoje, ale jen za určitých podmínek (pěstování housenek) — ale u ostatních skupin nemáme vývojů i u obyčejných druhů, na př. o přezimování mouchy nevíme skoro ničeho. V Anglii byla vypsána

na řešení této otázky se stanoviska zdravotního velká cena. Také parthenogenese Cynipidů by zasluhovala bližšího zkoumání, též parasitismus. Variabilita bývá často podmíněna i larvami, které u polyphágních druhů požírají jen jediný druh rostliny. Zajímavé jsou též tepelné experimenty na motýlech a mn. j.

Pan insp. Vimmer vykládá o přezimování mouchy domácí; vždy přezimují jen samičky a kukly. Elachyptera byla nacházena (Cibulka) jen samička krátkokřídlá, ale jinde se vyskytují obojí formy. Pan Šustera činí několik všeobecných poznámek k přednášce. Pan prof. Mrázek praví, že o přezimování všeobecně nevíme ničeho. Začátečník zápasí s obtížemi, že nerozezná specií, buď všecka individua považují za jednu specii, nebo každé individuum za různý druh. Pan předseda prof. Klapálek připomíná, že přednáška byla velmi časová. Také nutno zdůrazniti při pěstění české vědy i pěstování jazyka českého v entomologii, hlavně v naší společnosti. Těžko nalézti výrazy vyjadřovací a proto jsou naše knihy často hrozně psány. Pan prof. Mrázek k tomu činí několik poznámek, je to všeobecná nevážnost k jazyku — a noviny — ty píší stále hůře. Příčinou je pohodlí a nevědomost o tom, že se chybuje.

P. předseda prof. Klapálek demonstruje jeskynní kobylku Dolichopoda palpata.

V občasné schůzi dne 21. března bylo 16 členů.

Pan MUDr. L. Klička děkuje za projev soustrasti.

Záložna malostranská věnovala společnosti 10 korun.

Přednáší pan školní inspektor **A. Vimmer** o larvách Cecidomyí. Pojednav o výtvorech epidermálních, jako jsou šupinky, papilly, bradavky (verrucae), trabecula, pedes spurii a spathula sternalis, vysvětlil jich význam pro soustavu. Pak promluvil o dýchadlech, nervech, zažívací soustavě a gonádách a zdůraznil paedogenesi larev některých druhů. Při výkladech biologických vytkl, jaké škody činí larvy na rostlinách kulturních, zvláště se zmínil o Cecidomyia destructor, Diplosis tritici a pisi, Contarinia pirivora a jiných. Zajímavo je, že tito larvální škůdcové rostlin mohou býti i ochránci jich, na př. druhy acarisuga, aphidivora, aphidisuga, kteří vyssávají roztoče a mšice. Jsou to praví masožravci mezi ostatními druhy býložravými. Několik druhů živí se v larválním stadiu vý-

trusy nižších hub (Puccinia, Erysiphe) a málo jich jen spokojuje se trochou stromoví (Lestremia). Nejvíce zajímavého materiálu jest od pana Dra Baudyše.

Pan Ph. C. Komárek činí několik poznámek o spatule sternalis, kde se dá soudit na funkci dle svalů.

Pan Heyrovský odjíždí dnes do Lvova a pozdravuje všecky členy.

Ve schůzi dne 18. dubna přítomno 14 členů.

Členové vzdali povstáním poctu p. Borkovi, který zemřel, konaje službu vojenskou.

Přednáší p. Dr. Fr. Rambousek o literární činnosti Dra. M. Bernhauera. Dr. Bernhauer slaví letošního roku své narozeniny. Narodil se v Mohelnici na Moravě, tamtéž co Reitter. Ač notářem, věnoval přece celý svůj život studiu Staphylinidů. S počátku publikoval své práce ve »Verhandlungen der k. k. zool.-bot. Gesellschaft in Wien«, kde vydal známé serie nových drapčíků a podrobnou monografii Aleocharin. Později posílal své práce do všech vědeckých časopisů a počal se záhy zabývati studiem exotů, jichž popsal celé řady, mnoho set druhů. Jeho práce se vždy nese určitým směrem. Vydával na př. jihoamerické Staphylinidy, indomalajské, australské a j. a zpracovává obsáhlé materiály četných vědeckých výprav do krajin tropických. Dr. Bernhauer má jednu z největších sbírek, se kterou snad nemůže konkurovati sbírka Sharpova a Fauvelova a patří mezi nejlepší znalce drapčíku. Bližší o jeho pracech a životě je publikováno přednášejícím v Bernhauerově čísle jubilejním ve vídeňské letošní »Coleopterologische Rundschau«.

Ve schůzi dne 23. května přítomno 14 členů a 4 hosté.

Společnost ztrácí opětně horlivého člena v zemř. prof. čes. techniky dvor. radovi Dru Preisovi, jehož památce vzdána povstáním pocta. Pp. JUSt. Heyrovský, Ing. Jedlička a rytm. Matcha zasílají Společnosti pozdravy z pole.

Pan předseda **prof. Klapálek** přednáší »Z dílny entomologovy«. Mluví o vědeckém zpracování materiálu již nasbíraného. Jsou hlavní tři stránky: 1. geografické rozšíření, 2. znalost druhů a 3. ekologie a biologie. Při prvém bodu je podmínkou, aby každý ve svých údajích byl poctivý a neudával nepravých nebo příliš nejasných nálezišť. Bylo by důležitým, činiti přesné záznamy. Při druhém bodě

je první podmínkou správné určení, a tu je třeba správného pochopení termínů u popisů udaných. Musíme míti správné pojmy pro tvary i barvy, jichž získáme zkušeností. Každý popis druhu je odvozen z pojmů abstraktních. Určování dle obrázků je chybou tam, kde je tvar i barva proměnliva. Entomofilové vyhledávají nejraději takové skupiny, kde jsou souborná kompendia, proto méně se pracuje ve skupinách nepropracovaných. Proto nechť začátečníci si opatřují typy, na nichž se naučí základním znakům. Pro samostatnou práci vědeckou je nutno znáti vše to, co známo je. Jedni shánějí jen literaturu bez znalosti druhů a hledají synonyma. Daleko horší je to, že se bez dokonalé znalosti literatury popisují druhy nové. Pan přednášející má na lístcích abecedně srovnané druhy, synonyma slepená, takže je přehled. Důležitou pomůckou je i katalog systematický. Při novém popisu má se každý řídit příslovím: »Dvakrát měř a jednou řež.« Dle popisu má se však též nový druh poznati a musí být uvedeny znaky platné v dotyčném rodu. Hlavně je třeba vyvarovati se neurčitých pojmů, popis má být naprosto přesný, tím se získají i cenné údaje pro variabilitu; též nutno kresliti. Nejdůležitější jsou znaky morfologické, podle barev určovati je velice neurčité. Fabre upozorňuje na znaky, vzaté z biologie u druhů velmi podobných. Příkladem je Brachycentrus subnubilus a montanus, kde rozeznáme druhy dle stavby schránky larev. Důležité je pracovati také pro mateřštinu, aby naše vědecká řeč byla obohacena.

Pan Obenberger dodává, že do entomologie se snaží vnést trochu mathematiky a doporučuje číslové označování tykadel dle Breita.

Pan insp. Vimmer uvádí novou českou mouchu Hydromyza livens, která vyhlodává v řapíku i v čepeli leknínů a stuliků rourky. Larvy se zakuklí v listu a velkou vodou jsou odplaveny.

Ve schůzi dne 20. června přítomno 16 členů a 3 hosté.

Povstáním vzdána pocta zemřelému členovi p. prof. A. Noskovi, známému znateli pavouků.

Za nové členy přijati p. Jan a Karel Syrovátka, studující.

Pan univ. prof. Dr. **Babák** přednáší o fysiologické stránce otázky mimikry. Těmito věcmi se nezabýval žádný fysiolog soustavně. Sám pojem mimikry není přesně definován a správně pojímán. Pojem zavedl Bates a rozuměl jím napodobení tvarové

a také výkonné. Napodobená skupina je chráněná určitými vlastnostmi (jedovatost a j.) napodobující skupina je systematicky úplně vzdálena. Ochranné zbarvení je nejpěknější tam, kde se mění barva, na př. u korýšů, chameleonů a j. Mnohdy i pestře zbarvení ptáci zmizí oku pozorovatelovu v korunách stromu. Schopnost měniti barvu je u mnohých druhů pozoruhodná, hl. u ryb. Mnohé kobylky napodobují hýbající se listy. Připodobnění k různým předmětům: na př. někteří molové podobají se výkalům ptačím, jsouce i nehybní. Nápadné zbarvení je také ochranné a tu se jeví jakási neohroženost oněch druhů. Případy mimikry mohli bychom považovati za další vývoj ochranného zbarvení, tu musí jíti o nápadné znaky. Skupina napodobující musí být méně četná nežli skupina napodobená. Model i napodobující tvar musí být na stejném místě ve dne a ve stejnou dobu. Mimikry jsou mezi různým hmyzem, myrmecophily, mezi pavouky a jiným hmyzem. Caenoptychus pulchellus napodobuje vosy, také jsou mimikry u ptáků, ryb, žab a hadů. Mezi Volucellami a čmeláky je silná podoba. Řekne se, aby mohly vpašovati vajíčka do jejich hnízd, ale to je přílišné souzení anthropomorfistické, vždyť ve hnízdech čmeláků je temno, tudíž na barvě nezáleží. Poulton vidí mimikry všude, Piepers zase mimikry zavrhuje. Hmyz barev nevidí a jedná se jen o včely. Musíme hledati oekologická fakta dle přesných dokumentů a ne spekulativně. Veliká většina mimikry je vlastně jen povrchní. Moment barevnosti je vedlejší, důležitý je pohyb, také kontury a kresby. Obvodové oblasti sítnic mají periferní části zřízené na vnikání pohybu a ne barev. Také t. zv. stavění se mrtvým rozhoduje — immobilisační reflex. Napodobování pohybu, zvuku a j. je často nápadné. Mnohé druhy svými pohyby splynou úplně s mravenci, ač tvarově jsou různí. Eurycoripha je kobylka charakterního tvaru kobylek, ale larva její má zcela zvláštní chování, je to myrmecoidní chování neboť pobíhá jako mravenci, vůbec neskáče a tykadly silně oscíluje, takže zdají se krátkými.

Angličtí badatelé vykonali už mnoho důležitých experimentů. O vzniku mimikry se má za to, že zde by byla něco platna selekce, ale to je mylné. Vznik mimetismu byl by lépe vyložen cestou fysiologickou a tu by se snad došlo i k vzniku morfologického mimetismu, který je nejobtížnější. Smysly mají vliv na formaci těla

u člověka, snad by to mohlo být i u hmyzu, ač to nemusí být vlivy psychické.

P. insp. Vimmer se zmiňuje o mouše žijící na Ceyloně, která napodobuje mandelinky. Zde však, jak říká p. přednášející, nesmí se mluviti o pravém případu mimikry.

P. Obenberger mluví o ochraně Meloidů a Rhipiphoridů. Myodytes má ostré látky v těle a napodobuje vosy bylinné.

V občasné schůzi dne 26. září přítomno 11 členů.

Pan lékárník Fr. Pillich v Simontornya v Uhrách věnoval Společnosti 50 korun za určování a dar hmyzu p. předsedou; obnos byl uložen při nadaci zemř. pí. Klapálkové. Nejmenovaná spořitelna věnovala 20 korun.

Pp. učitel Hrnčíř a hospod. adjunkt J. Danda přijati za nové členy.

Pan PhC. **Jul. Komárek** přednáší o J. Ev. Purkyni. Před půl stoletím nalezl p. Lokay starší larvu Ephemery Prosopistomy, kterou popsal J. Ev. Purkyně. Bližší viz v pojednání na str. 34.

Pan předseda připomíná, že pražská lokalita je páté místo, kde byla nalezena Prosopistoma. Žije též v Rýně a má patrně dlouhou dobu vývoje.

Pan školní rada Hartmann ukazuje zajímavé aberrace Zygaeny purpuralis, mající žluté skvrny místo červených.

Ve schůzi dne 10. října přítomno 10 členů a 2 hosté. Přednáší p. Dr. Fr. **Rambousek** o výletě k moravským entomologům a o biologii některých koleopter. Nejprve zavítal k p. cís. radovi Reitterovi. Prohlédnuta velmi obsáhlá knihovna, obsahující mnoho cenných spisů a skoro všecky entomologické časopisy celého světa. Sbírky bohužel už byly krátce před tím odvezeny do Budapešti, kam byly prodány. Též navštíven v Paskově p. Dr. Graf. V Kroměříži trochu sbíráno kolem řeky Moravy, pak odjezd do Brna. Především navštíven p. dvorní rada Dr. L. Melichar, který v krátké době sestavil velmi obsáhlou sbírku brouků. U p. Dra. Absolona, kustoda moravského Musea obdivoval se p. přednášející krásným formám jeskynních živočichů i novým methodám mikroskopické fotografie. Také navštíven p. vicepresident Formánek a p. vrch. zdrav. rada Dr. Fleischer, který chystá obšírný seznam českých brouků. P. přednášející tlu-

mocí přání, aby tento seznam byl od českých sběratelů pokud možno doplněn. Pak navštíveny s p. Drem. Melicharem a jeho chotí a s p. Drem. Stefanem s rodinou nádherné jeskyně moravského krasu a dno Macochy. Pak mluví o biologii některých koleopter, žijících v houbách, o rodu Bolitobius, Stenus a j. Zajímaví jsou brouci, žijící v polosuchých kůžích: Borboropoa a Kraatzi Fuss., která byla v Čechách sbírána poprvé pp. Mulačem, Drem Lokayem, Krásou a Zemanem nalezena po dlouhém pátrání v Libřickém údolí u Davle. Pohyb upomíná úplně na Falagrii, žije od konce května as do půli srpna na kožích a zdechlinách, též v exkrementech. Za podobných okolností se vyskytuje i Atheta testaceipes, Atheta (Alaobia) scapularis, Omalium septentrionis a exiguum a mn. j. Pak demonstruje nové specie brouků: Tenebrobius (n. subg.) Bernhaueri, Medon laticeps, Bythinus comita v. simplicipes, fossicornis a Rambousek i Matcha, též nový rod drapčíků Bernhaueria paradoxa.

P. inspektor Vimmer předkládá nové české mouchy Merodon spinipes a Thereva praecox a zmiňuje se o neznámé dosud metamorfose mouchy Didea alneti.

Ve schůzi dne 24. října přítomno 14 členů. Přednáší p. **Oldřich Šustera:** »O některých problemech systematiky«. Na základě zkušeností, kterých nabyl při studiu vos hrabavých promlouval o principech, jimiž se systematik dnes řídí a o methodách, jichž používá. V moderní soustavě řídíme se zásadou vývojovou a hledíme proto třídíti organismy na rody přirozené (soustava přirozená) proti dřívějším často umělým. Po probrání otázky existuje-li druh, rod atd. v přírodě a po probrání definic těchto pojmů obírá se methodou srovnávací v systematice, která zároveň hodnotí znaky dle jich významu fyletického. Cesty k tomu ukazují zákony vývojové. Probírá pravidla Osborneova, z nichž zvláště evoluce definitivní a analogní jsou důležity. Prvé ukazuje vývojovou tendenci, druhé často konvergence. Pak srovnává vývojový význam znaků navzájem a stanoví pravidla pro jich fylogenetické hodnocení. Tak na př. význam ztrácení žilek ve křídlech, redukování počtu segmentů, různost pohlaví a pod. Konečně na základě takto získaných fakt odvozuje jich význam pro theorie biologické.

Pan Komárek praví, že selekce se nesmí spojovati s s ortho-

genesí. Selekce není dokázána, nepřetrvávají nejzpůsobilejší. Místy vytýká i anthropomorfismus. Pan Šustera upozorňuje, že nespojoval selekci s orthogenesí a vysvětlil zřetelně, proč žilky splývají. Vitalismem rozumí té snaze, která žene neb nutí druhy ku specifické změně v jiné druhy.

P. Komárek připomíná, že i systematik má zaujati své stanovisko a mechanicky mysliti.

P. předseda upozorňuje, že mezi oběma pány jest asi nedorozumění. P. Šustera pozoroval svoji skupinu a z pozorování konal své úsudky a přizpusobil je obecným vyšším názorum. Počet žilek u téhož rodu je závislý na čtvercovém obsahu plošném. — P. Šustera vidí ve vývojové tendenci organismu mnoho činitelů, jež souborně nazval vitalismem.

P. inspektor Vimmer předložil novou tiplici pro Čechy Amalopis opaca, již sbíral p. kol. Komárek v Chuchli.

Ve schůzi dne 14. listopadu přítomno 14 členu. Přednáší pan předseda prof. **Klapálek:** »Rozptýlené kapitoly z entomologie«.

I. Ze systematiky: Vrací se znovu k pojmu a obsahu slova druh a rod. Klade především váhu na fysiologickou definici, která vyplývá z vývojového obsahu pojmu druh. Poukazuje znova na význam znaku pohlavních. Do jednoho rodu klade veškeré druhy, které v pohlavních znacích stále se shodují, že plán je stále týž a jen podrobnosti se rozcházejí. — Příklady.

II. Z nomenklatury. Vykládá především, která jména druhová třeba pokládati za platná. Princip priority u druhu a rodu klade duraz na to, aby v rodu byl také skutečný výměr a nikoliv pouhý odkaz na genotyp.

III. Praktické pokyny pro práci systematickou. Náležitý seznam druhů pospolu s literaturou. Doporučuje lístkové seznamy druhové a synonymické. Náležité označení u těch kusů ve sbírkách, které byly předmětem popisu.

P. Šustera oceňuje praktické pokyny p. přednášejícího o methodách, které málokde uveřejňuje. O znaku druhovém v genitaliích praví, že je platný spíše pro skupiny fyleticky starší. Pro mladší skupiny nutno přibírati i znaky vedlejší, tu jsou genitalie vniterné. Pak se zmiňuje o obtížích zaviněných nedodržováním pra-

videl nomenklatury, takže na př. u Pompilidů máme dnes úplný chaos.

P. předseda v krátkosti odpovídá a opět klade váhu na znaky obsažené v genitaliích.

Ve schůzi dne 28. listopadu přítomno 15 členů a 2 hosté.

P. předseda vzdává posmrtnou vzpomínku J. V. císaři a králi Františku Josefovi I., za jehož požehnané vlády došlo k takovému rozkvětu českého národa. Doufá, že Jeho jasná vzpomínka zůstane povždy v našich myslích.

S velikými nadějemi obrací se celý český národ k našemu nejmilostivějšímu mocnáři císaři a králi Karlu I. i Jeho vznešené choti, kteří dlouho pobývali také v krajích českých a poznali oddanost českého lidu. Předseda navrhuje, aby zaslán byl holdovací telegram kabinetní kanceláři a dnešní jednání zapsána do protokolu. Vyzvav přítomné, aby provolali Jejich Veličenstvům třikráte »sláva«, končí schůzi.

Ve schůzi dne 12 prosince přítomno 13 členu a 2 hosté. Pan místopředseda sděluje, že zaslán byl Nejvyšší c. a k. kabinetní kanceláři J. c. a k. Apoštolského Veličenstva tento telegram: »Česká Společnost Entomologická v Praze skládá svůj nejoddanější hold Nejmilostivějšímu mocnáři, Jeho Apoštolskému Veličenstvu císaři a králi Karlu I. a Jeho vznešené choti císařovně Zitě. Prof. Klapálek, předseda.

Pan c. k. okresní hejtman Dr. ze Sternecků věnoval velkou serii motýlů pro naše sbírky.

Přednáší p. Dr. **Baudyš:** »O hálkách, způsobených motýli a brouky«. Především pojednává o rozdílu mezi nádorem a hálkou povšechně. Nádorovité útvary mohou vznikati trojím způsobem: 1. mechanickým nebo fysiologickým účinem v životě rostliny, 2. parasity rostlinnými a 3. parasity živočišnými. Pouze živočišní mohou dáti vznik hálce. Nádor je velice rozdílný od hálky, neboť je také výtvorem zbujnění pletiva, ale hálka vzniká chemickým drážděním parasitovým.

Největší počet hálek působen jest hmyzem. Dnes věnována pozornost hálkám motýlů a brouků. Z Lepidopter způsobují hálky tyto čeledi: Sesiidae, Pyralidae, Pterophoridae, Orneodidae, Tortricidae, Gelechiidae, Elachistidae, Nepticulidae a Tineidae. Z Coleopter: Cerambycidae, Scolytidae, Buprestidae, Curculionidae, Lariidae,

Chrysomelidae. Po té demonstruje jednotlivé hálky a žádá pp. členy o sbírání hálek.

Pan předseda oceňuje důležitost tohoto studia pro systematiku, o čemž rozpřádá se debatta.

Pan předseda, projeviv potěšení, že podařilo se nám přes nepříznivé poměry udržeti občasné schůze nejen v plném chodu, ale i na stejné výši, končí schůzi a přeje mnoho zdaru pro rok příští.

ZPRÁVA VÝROČNÍ

za správní rok 1916.

Výbor České Společnosti Entomologické.

Předseda:
Prof. Frant. Klapálek.

Místopředseda:
Školní rada Robert Hartmann.

Zapisovatelé:
C. k. gener. štábní lékař MUDr. Jaromír Pečírka.
Ph. Dr. Frant. Rambousek, c. k. profesor.

Pokladník:
C. k. účetní ředitel Josef Graf.

Knihovník:
Oldřich Šustera, účetní oficiál zemského výboru.

Kustos:
Karel Klenka, c. k. vrch. pošt. oficiál.

SEZNAM ČLENŮ.

A) ČLENOVÉ ČESTNÍ.

1907 Bolivar, Don Ignacio, ředitel přírodnického musea v Madridě.

1907 Horvath, Dr. Géza, ředitel Magyar Nemzeti Muzeum v Budapešti.

1910 Lobkovic J. J. Ferdinand princ, býv. zem. nejvyšší maršálek král. Českého atd.

1910 Melichar MUDr. Leop., c. k. dvorní rada v Brně, Rudolfova tř. *(Homoptera, Coleopt.)* (Členem od 1904.)

B) ČLENOVÉ ZAKLÁDAJÍCÍ.

1904 Klapálek František, c. k. profesor v Karlíně (1907).

1904 Kubes, P. Augustin, provinciál řádu O. O. kapucínů v Kolíně (1907). *(Hym.)*

1904 Šulc MUDr. Karel, báňský lékař v Michálkovicích v Rak. Slezsku (1910). *(Psyllidae, Coccidae.)*

C) ČLENOVÉ ČINNÍ.

1905 Absolon, PhDr. Karel, docent geografie při české universitě v Praze, kustos musea v Brně. *(Apteryg., fauna jeskynní.)*

1907 Albrecht Hynek, strojvůdce ve Veselí n. Luž. *(Col.)*

1910 Babák Dr. Ed., prof. české university v Praze II. Fysiol. ústav. *(Fysiol. hmyzu.)*

1911 Baudyš Dr. Ed., Král. Vinohrady, Čermákova ul. 10. *(Cecidie. Phytopathologie.)*

1906 Bayer Emil, c. k. prof. v Brně, Šturmova ul. 16. *(Hálky a hmyz duběnčivý.)*

1915 Beneš Václav, studující, Žižkov, Grégrova 1204. *(Col.)*

1907 Benešová Heda, choť hoteliera v Praze I., Lvovská ul. *(Lep.)*

1907 Blattný Em., c. k. dvorní rada, Vídeň XVIII., Türkenschanzstrasse 1. *(Lep.)*
1910 † Borek Jan, fotograf. Čes. Třebová. *(Coleopt. Bohem.)*
1905 Brožek Arth., prof. dr. v Praze VI., na Výtoni. *(Theorie variační.)*
1904 Brýdl Rudolf, c. k. profesor v Chrudimi. *(Col.)*
1907 Cífka Jos., c. a k. major, Lodenice. *(Lep.)*
1916 Danda Jiří, hospod. adjunkt v Hoškovicích.
1904 Černý Jos., hostinský ve Vršovicích. *(Lep.)*
1913 Fiala Jos., c. k. vrchní pošt. správce v Kroměříži.
1906 Formánek Romuald, c. k. vicepresident pošt. ředitelství v Brně, Veverská ul. č. 69. *(Col.)*
1913 Fuksa Antonín, učitel, Vršovice. *(Lep.)*
1905 Graf Josef, c. k. účetní ředitel, Král. Vinohrady, Korunní tř. 105. *(Lep.)*
1904 Hartmann Rob., c. k. školní rada, prof., Bubeneč, ulice Dra. Z. Wintra 376. *(Lep.)*
1914 MUC. Heindl Vojt., Praha II., Karlovo nám. 34.
1904 Heyrovský Leop., JUSt., Praha I., Jilská ul. 2. *(Col. sp. Ceramb.)*
1907 Holík, P. Bedřich, katecheta v Žižkově. *(Col.)*
1906 Holík Frant., učitel v Praze-Holešovicích. *(Hym.)*
1912 Homolka Dr. Karel, c. k. rada zem. soudu, Praha II.
1916 Hrnčíř Josef, učitel v Tečici na Moravě.
1913 Hulata Jos., soukr. úředník, Pardubice, Bílé Předměstí 32.
1913 Janáček Jos., c. k. berní assist. v Místku, Morava.
1906 Janda Dr. Viktor, c. k. prof. v Karlíně. *(Anat., Metam.)*
1910 Javůrek PhDr., Vlad., Praha II., Wenzigova ul. 11.
1908 Jedlička Arn., ing., Vršovice, Hálkova 520. *(Carabidae, spec. Pterostichus.)*
1904 Jelínek MUDr. Robert, zdravotní rada v Dobříši. *(Lep.)*
1912 Ješina Rud., odbor. učitel, Žižkov, Havlíčkova tř. 42.
1904 John Jan, c. k. vlád. rada, ředitel reálky v Táboře. *(Lep.)*
1904 Jureček MUDr. Štěpán, c. k. plukovní lékař v Turnově. *(Col.)*
1904 Kheil Nap. M., ředitel soukr. obch. školy a translator in hispanicis v Praze. *(Lep., Orth.)*
1914 Klečka Rudolf, PhDr., profesor, Praha II., na Slupi 14.

1910 Klenka Kar., c. k. vrchní pošt. officiál, Praha I. 262 *(Lep. Col.)*
1905 Kl i č k a MUDr. Ladislav, lékař v Praze I., Křižovnická ul. č. 87. *(Col.)*
1911 Klier Dr. Čeněk, ředitel městské spořitelny pražské, Praha I.
1913 Komárek Julius Ph. Dr., Smíchov, Jakubská 15. *(Mallophaga.)*
1916 Král Rudolf, bank. úředník, Praha VIII., Fügnerova tř.
1904 Krátký František, ředitel reálky v Praze VI.
1906 Kruta Alfred, c. k. berní správce v Bělé pod Bezd. *(Col Lep.)*
1906 Křepelka Adolf, cís. rada, sekretář a člen obchodní správy rak.-uher. banky, Vídeň XIX., Osterleitengasse, 2. A.
1914 Kudlička Eduard, účetní na Král. Vinohradech, Rubešova ul. 1. *(Škodný a užitečný hmyz.)*
1914 Lang Josef, Chicago.
1914 Lázn i čka Rob., obchodník, Žižkov.
1913 Lokayová Anežka, choť zdravotního rady v Praze II., na Poříčí 37. *(Col.)*
1014 Lokay MUDr. Emanuel, zdravotní rada v Praze II., na Poříčí 37. *(Col.)*
1906 Lukeš Jos., c. k. školní rada v Písku. *(Col.)*
1906 Maličký JUDr., Josef, advokát v Hořovicích. *(Lep.)*
1911 Martínek Otokar, učitel ve Ždírci.
1911 Matícha Jaroslav, c. a k. rytmistr, Praha II., Palackého nábřeží 8. *(Col.)*
1908 Mazura Kar., disponent Agrobanky v Brně. *(Col.)*
1907 Molek MUDr. Alois, c. a k. plukovní lékař, Břevnov, Liborova ul. *(Col.)*
1805 Mrázek PhDr. Alois, ř. prof. české university v Praze II., Dřevní ul. 381. *(Biol., Anat., Metam.)*
1904 Mužík František, odb. učitel v Kralupech. *(Hemipt.)*
1906 † Nosek Ant., c. k. profesor na Smíchově, Husova třída 1109. *(Arachn.)*
1905 Novák B[illegible]umil, profesor prům. školy v Brně, Kafkova ul. 13.
1913 Novotný šlecht. Jos., c. k. dvorní rada, Smíchov, Ferdinandovo nábřeží.

1910 Obenberger Jan Ph. St., Praha II., Olivova ulice č. 5. (*Col. Clavic. pal., Bupr. orbis.*)
1914 Ondřej PhDr. Augustin, profesor, Smíchov č. 1185. (*Col.*)
1904 Pastejřík Jan, odb. učitel v Karlíně č. 430. (*Dipt.*)
1912 Pazourek Andreas, stát. učitel, Vídeň XII. I., Fabrikgasse 12. (*Col.*)
1904 Pečírka MUDr. Jaromír, c. k. general. štábní lékař v Praze, III., Oujezd 602. (*Col.*)
1912 Pflanzer Vilém, majitel pivovaru u Šenfloků, Praha II., Václavské nám.
1913 Pejcha J. V., dipl. agronom, Fabrika Šečera, Čuprija, Srbsko.
1910 Pleticha Jos., c. k. pošt. officiál, Žižkov, Štítného ul. 14. (*Col. Bohemiae.*)
1911 Pohnert Dr. Edvard šlechtic, vrchní rada zemsk. soudu, Mezibranská II. (*Col.*)
1909 Pokorný Fr., mag. rada, Praha 355-II. (*Lep.*)
1904 † Preis Karel, c. k. dvorní rada, profesor vys. učení technického na Smíchově, Ferdinandovo nábř. 31. (*Lep.*)
1905 Princ Vojtěch, c. k. školní rada, profesor v Praze.
1909 Procházka Al., technický cukrmistr v Klobukách u Slaného.
1911 Prokůpek Adolf, velkostatkář, předseda Českého odboru Zemědělské rady v Praze.
1915 Purkyně rytíř Cyrill, Smíchov, Třebízského ulice 1154. (*Col.*)
1904 Rádl Dr. Em., docent české university, c. k. profesor v Praze II., ústav pro fysiologii rostlin.
1904 Rambousek Dr. Frt., profesor, Praha VII., Heřmanova ul. 1169. (*Col., sp. Staphyl., Ins. noxia.*)
1912 Roland Jaroslav, c. k. pošt. assist., Bubeneč, ulice Albína Bráfa, č. 345. (*Col. Hem.*)
1904 Roubal J., c. k. profesor v Příbrami. (*Col.*)
1906 Růžička Ant., c. k. prof., Chrudim, Palackého tř. 76. (*Lep.*)
1905 Řivnáč Ant., knihkupec, president obch. a živnost. komory v Praze.
1904 Secký Rudolf, účetní revident zemského výboru v Praze II. Fügnerovo nám. 3. (*Lep.*)

1905 Sedláková, sl. Jarosl. v Polné. (*Col.*)
1908 Seehák Jindř., c. k. profesor, Praha VII. (*Lep.*)
1904 Sekera Dr. Emil, c. k. profesor, doc. čes. tech., v Praze I., Karoliny Světlé č. 12.
1904 Sekera Jan, ředitel cukrovaru. (*Col.*)
1908 Senc P. Aug., farář v Hostíně u Mor. Budějovic. (*Col.*)
1907 Smolka Al., vlád. rada a ředitel c. k. průmyslové školy v. v. v Praze, Smíchov, Královská tř. 8. (*Col.*)
1904 Srdínko Josef, stav. rada v. v., Smíchov, Ferdinandovo nábř. 7. (*Lep.*)
1914 Stejskal J. V., říšský poslanec a redaktor v Husovicích u Brna.
1913 ze Sternecků JUDr. Jakub, c. k. okresní hejtman v Trutnově. (*Lepidopt.*)
1912 Svoboda Frt., vážný praž. obec. plynárny na Smíchově. (*Col. Lep.*)
1916 Syrovátka Jan, studující v Holešovicích, Ovenecká ulice čís. 97.
1916 Syrovátka Karel, studující lesn. školy v Zákupech.
1909 Šandera JUDr. Čeněk, advokát v Trhových Svinech. (*Hym.*)
1905 Šípek Jan, c. k. pošt. officiál v Příbrami. (*Col., Lep.*)
1904 Šrámek August, c. k. profesor v Nymburce. (*Col.*)
1904 Štěrba Frant., vrch. ředitel cukrovaru v Česk. Brodě. (*Col.*)
1907 Štraub Ant., inženýr v Praze III. 66. (*Lep.*)
1905 Štrof Jan, praeparator musea král. Českého v Praze.
1906 Šulc Josef, úředník města Sobotky. (*Col.*)
1906 Šustera Oldřich, účetní officiál zem. výboru, Smíchov čp. 553. (*Hymen.*)
1914 Tejrovský Vladimír, stud., Král. Vinohrady, Jungmannova 67.
1913 Tesař Rud., lesní, Střítež, pp. Rožinka, Mor.
1909 Tille, JUDr. Cyrill, c. k. plukovník auditor ve Vídni VIII., Lenaugasse 7.
1908 Tocauer Ad., lesní správce, Lekenik u Záhřeba, Chorvatsko. (*Col.*)
1906 Tykač, Jaroslav, učitel v Plzni. (*Lep.*)
1907 Tyl MUDr. Jindř., c. a k. štábní lékař v Písku. (*Col.*)

1904 Uzel PhDr. Jindřich, profesor české vys. školy technické, přednosta fytopathol. oddělení Výzk. stanice cukrovarnické, Smíchov, Na Skalce č. 15. (*Apteryg., Thysanopt., Lep. a škůdci.*)
1909 Vaněk Jan, c. k. poštmistr v Dobrovicích u Ml. Boleslavi. (*Lep.*)
1911 Vávra Stanislav, architekt, Smíchov, Ferdinandovo nábřeží 29. (*Col.*)
1904 Vávra Dr. Václav, ředitel zool. sbír. Musea král. Českého v Praze, Vysočany (*Orthopt.*)
1904 Vimmer Antonín, ředitel měšť. škol a inspektor škol mateřských na Král. Vinohradech, Palackého tř. 37. (*Dipt.*)
1904 Vlach Vilém, profesor obchodní akademie v Plzni, Karlovarská tř. (*Lep.*)
1905 Vopršal Fr., účetní revident zem. výboru v Praze VII., Čechova tř. 5. (*Lep.*)
1904 Wendler Jan, továrník, Praha I., na Můstku č. 386. (*Col.*)
1907 Zamastil Stanisl., c. k. prof. v Domažlicích. (*Hym.*)
1904 Zavřel, Dr. Jan c. k. prof. v Hradci Král. (*Dipt.*)
1904 Zelinka Bohdan, c. k. ředitel reálky v Jičíně.
1905 Zeman Josef, typograf, Nusle, Jaromírova 488. (*Lep., Col.*)
1912 Zoufal Vladimir, c. k. profesor, Prostějov. (*Col.*)

ZPRÁVA JEDNATELSKÁ.

Ve valné hromadě dne 16. ledna 1916 zvoleni byli v čele uvedení členové výboru a do kontrolní komise pp.: inž. Ant. Štraub, účetní revident Frant. Vopršal a inž. Arn. Jedlička. Redakční výbor zůstal nezměněn.

V tomto roce čítala Společnost 4 členy čestné, 3 zakládající a 123 činných. Občasných schuzí celkem bylo 11, jimž byli přítomni i četní hosté. Ježto mnoho členů, majících své stálé bydliště v Praze, koná v této době svou povinnost vojenskou, nebývaly občasné schuze i ve třetím roce válečném tak četně navštěvovány, jako v letech dřívějších. V Praze bydlící a vojenskou službu konající jsou tito pp. členové: Major Josef Cífka, učit. Ant. Fuksa, por. Vojtěch Heindl, praporčík Leop. Heyrovský, ing. Arn. Jedlička, MUDr. L. Klička, rytm. Jaroslav Matcha, por. Jan Obenberger, gener. štábní

lékař MUDr. Jaromír Pečírka, Cyr. ryt. Purkyně, řed. Jan Sekera, Vlad. Teyrovský a arch. Stan. Vávra. Pokud známo, meškají v zajetí pp.: MUDr. Štěp. Jureček, PhDr. Arn. Javůrek a Jaroslav Tykač.

V uplynulém roce ztratila Společnost tři členy. Dne 24. března 1916 zemřel p. Jan Borek, fotograf v České Třebové, v nemocnici v Bati v Uhrách, konaje téměř od vypuknutí války svou vojenskou povinnost. Dne 27. dubna zemřel dvorní rada Dr. techn. p. Karel Preis, řádný profesor c. k. české vysoké školy technické v Praze a dne 26. května zemřel p. Ant. Nosek, c. k. profesor real. gymnasia na Smíchově. Prof. Ant. Nosek byl členem Společnosti od r. 1906. Od něho pochází mnoho vědeckých článků a vydal učebnici živočišstva pro střední školy. Jan Borek od r. 1910. Dvor. rada Karel Preis byl členem Společnosti od počátku jejího založení. Kde bylo možno, dostavili se členové Společnosti v hojném počtu ku poslednímu doprovodu svých milých soudruhů. Památka všech zemřelých uctěna byla v občasných schůzích důstojným způsobem.

Uprostřed největších bouří válečných došla v Vídně těžce zarmucující zvěst, která hluboce zasáhla do srdcí všech národů rakouských. Slavný panovník náš

FRANTIŠEK JOSEF I.

císař rakouský, král český, apoštolský král uherský, zesnul klidně v Pánu dne 21. listopadu 1916 o 9. hod. večer v zámku schönbrunnském.

Česká Společnost Entomologická dala ve své schůzi dne 28. listopadu 1916 konané, výraz hlubokému smutku nad úmrtím Jeho Veličenstva a proslovem svého předsedy uctila památku slavné doby Jeho panování, do níž spadá nejen obrození národa našeho, ale i rozmach vědeckého jeho vývoje.

Jasná památka velikého našeho mocnáře na vždy zachována bude v srdcích českých a postava Jeho jakožto zářící vzor ve vykonávání povinností v každé době budiž nám na dále podnětem k další úsilovné práci.

Osiřelý trun říše Rakousko-uherské zaujal nový její panovník, císař a král

KAREL I.

K novému mocnáři víží nás stejně stoletá pouta dynastická, jako láska k němu, získaná Jeho bezprostředním stykem s naším národem, s naším staroslavným královstvím a jeho hlavou, naší královskou Prahou. Všecky vrstvy národů, seskupených pod žezlem mocnáře rakousko-uherských, přinesly mladému panovníkovi z hloubi srdce svůj hold. Česká Společnost Entomologická ve své schůzi dne 28. listopadu m. r. ústy předsedovými rovněž vzdala hold Jeho Veličenstvu a Jeho vznešené choti Zitě a ukončena tato slavnostní schůze trojnásobným provoláním »Sláva!« Mimo to jednomyslně bylo usneseno, aby na důkaz oddanosti byl odeslán do kabinetní kanceláře Jeho c. a k. Apoštolského Veličenstva Ve Vídni telegram následujícího znění:

»Česká Společnost Entomologická v Praze skládá svůj nejoddanější hold nejmilostivějšímu mocnáři Karlu I. a Jeho vznešené choti císařovně Zitě. Prof. Frant. Klapálek, předseda.«

Oba učiněné projevy vyslechli shromáždění stojíce.

Zesnulý dvor. rada Dr. Preis odkázal část svých entomologických sbírek České Společnosti Entomologické a byly choti jeho, paní Anně Preisové ústně vzdány díky pp. úč. řed. J. Grafem a mag. radou Frant. Pokorným. Sbírky odevzdány byly Společnosti ve dvou skříních. Tyto se zasklenými zásuvkami a krabicemi umístěny byly v nedostatku jiného účelnějšího útulku ve zvláštní místnosti v Akademické kavárně, kde po dlouhá léta ve třech skříních umístěna jest knihovna Společnosti a kde se členové scházívají vždy v úterý a v sobotu ku přátelským schůzím.

Sbírkou Preisovou položen základ lepidopterologických sbírek Společnosti. Sbírky tyto obsahují řadu vzorně praeparovaných motýlů exotických, ale obzvláště mnoho palaearktických. Někteří členové Společnosti ochotně již dodali ze svých sbírek značné množství scházejících exemplářů fauny domácí. Byli to pp.: mag. rada Frant. Pokorný, okr. hejtman JUDr. Jak. ze Sternecků, inž. Ant. Štraub, účetní řed. J. Graf, škol. r. Rob. Hartmann. Tito i mnozí jiní členové slíbili ještě časem doplňky přinésti, aby se

Společnost konečně přiblížila jednomu ze svých vytčených cílů: založiti všem členům přístupné sbírky hmyzu, které by poskytovaly pokud možno úplný obraz fauny domácí. Správu těchto sbírek převzal p. mag. rada Frant. Pokorný. Časem snad i sbírky brouků po zemř. p. PhDru Jindř. Veselém budou moci býti uspořádány.

Společnost doufá, že v dobách příznivějších stane se bohatá knihovna i založené sbírky ještě u větší míře bohatým zdrojem všem vědecky činným pracovníkům a že přilákají i nové a mladší přátele entomologie vůbec.

Jak jest patrno ze seznamu přednášek v uplynulém roce vykonaných a ve Věstníku zaznamenaných, kráčela Společnost i ve trudných dobách válečných pevným krokem dále. Přednášky veskrze založeny byly na původních studiích a zkušenostech a svědčí nejen o píli členů, ale i o jejich příchylnosti ke Společnosti. Po přednáškách vyměňovány byly velmi cenné názory vědecké a snášeny bohaté zkušenosti členů ze všech oborů, spadajících v činnost Společnosti.

Přátelské schůze, konané vždy v úterý a v sobotu k večeru v místnostech akademické kavárny ve Vodičkově ulici úplně se vžily a jsou po celý rok stálým střediskem členů v Praze meškajících. Navštívili je občas někteří členové venkovští, zvláště pp. JUDr. Jos. Maličký z Hořovic a JUDr. Cyrill Tille, c. k. plukovník auditor ve Vídni, MUDr. Karel Šulc, t. č. c. k. nadlékař v Innsbrucku a všichni shora uvedení členové, službu vojenskou té doby konající, jsouce v Praze na krátké dovolené. Několikráte jako host dostavil se pan Oskar Reisz z Innsbrucku, t. č. c. a k. nadporučík službou v Praze. V těchto schůzích navazují styky i členové mezi sebou, zde koná výbor své schůze a vyřizují se běžné záležitosti Společnosti a zde úřaduje p. knihovník.

Vycházek bylo konáno mnoho, avšak vždy v menších skupinách. Pro větší exkurse nebyla doba příznivá.

Výbor stará se všemožně o finanční zajištění Společnosti, ačkoli s poměry válečnými souvisí i značné snížení příjmů. Peněžité podpory spíše se umenšují, nežli aby vzrůstaly. Z té příčiny musel i letos zustati Časopis v menším rozsahu, nežli v letech dřívějších. Příručka letos nevyšla, doposud bylo jich však vydáno 8. Ježto Společnost jest nucena opírati se především o zdroj peněžní, který

jí plyne z členských příspěvků, znovu vyzývá ony členy, kteří doposud svým povinnostem nevyhověli, aby v brzku tak učinili.

Přes všecky nepříznivé doby neodvrátily některé korporace a peněžní ústavy své štědré ruky od Společnosti a uznávajíce její snahy, obmyslily ji v uplynulém roce peněžitou podporou. Jsou to jmenovitě: Česká Spořitelna (K 100.—), Nejmenovaná spořitelna (K 20.—), Občanská záložna v Karlíně (K 40.—), Malostranská záložna (K 10.—), Městské zastupitelstvo Karlínské (K 50.—), Okresní výbor Karlínský (K 50.—). Všem těmto dárcům, jakož i oněm, kteří menšími dary Společnosti přispěli, dárcům knih a oněm shora uvedeným členum, kteří ku rozmnožení sbírek přispěli, dále oněm členum, kteří o rozšiřování příruček se starali (jako zvláště pp. PhDr. Frant. Rambousek a PhDr. Rudolf Klečka), jakož vubec všem svým příznivcům vzdáváme nejvřelejší díky.

Rovněž vzdáváme díky slavné radě zemědělské, zvláště p. předsedovi J. J. JUDru Bedřichu knížeti Schwarzenbergovi a p. tajemníku JUDru Karlu Mandlovi za prokázanou přízeň propůjčováním zasedací síně k občasným schůzím po celou dobu trvání Společnosti a p. předsedovi českého odboru Rady zemědělské Ad. Prokůpkovi za vzácnou přízeň Společnosti.

Slavným redakcím časopisu »Národ. Listy«, »Nár. Politika«, »Union«, »Hlas Národa« a »Právo Lidu« rovněž povinna jest Společnost díky za laskavé uveřejňování zpráv o schůzích Společnosti.

Školní rada **Rob. Hartmann,**
t. č. místopředseda.

Má dáti (Příjem)	K	h
		Výdajné
Zůstatek z roku 1915	280	99
Zaplacené příspěvky členů v r. 1916 . .	714	—
Dary: Česká spořitelna v Praze	100	—
Okresní výbor v Karlíně	50	—
Občanská záložna v Karlíně . . .	40	—
Město Karlín	50	—
Nejmenovaná spořitelna v Praze .	20	—
Malostranská záložna v Praze . .	10	—
Za prodaný časopis	44	—
Úroky poštovní spořitelny za rok 1915 .	2	66
Různé příjmy	63	86
Úhrn . .	1375	51

Z hotovosti K 181·70 jest v pokladně 78·21

		Fond paní
Zůstatek z roku 1915	1035	63
Dar pana předsedy společnosti k uctění památky zemřelé choti jeho paní Anny Klapálkové	1200	—
Dar pana Františka Pillicha, lékárníka v Simontornya	50	—
Úroky za rok 1916 připsané ke kapitálu .	37	37
Úhrn . .	2323	42

Tato hotovost pozůstává z Vkladní knížky Občanské záložny s r. o. v Brně, znějící na půjčky 5½% K 800·—, čtvrté daně prosté 5½% válečné půj-

		Fond paní
Zůstatek z roku 1915	626	—
Úroky za rok 1916 připsané ke kapitálu .	24	92
Úhrn . .	650	92

Tato hotovost uložena u Obč. zál. v Karlíně částkou K 450·92

Dal (Vydání)	K	h
jmění:		
Tisk časopisu a separátů z časopisu . .	1024	32
Za předplacené časopisy a díla vědecká .	93	68
Poštovní výlohy	5	15
Osvětlování, úklid a vytápění zasedací síně k občasným schůzím	40	—
Poplatkový ekvivalent za rok 1916 . . .	4	22
Různé výlohy	26	44
Zbývající hotovost připočtena	181	70
Úhrn . .	1375	51

a u c. k. poštovní spořitelny K 103·49.

Anny Klapálkové:

Zbývá hotovost . .	2323	42

v Karlíně znějící na 323 K 42 h, třetí daně prosté válečné čky K 200·— a Podílu Úřednického peněžního ústavu, spol. jméno společnosti K 1000·—

Anny Uzlové:

Zbývá hotovost . .	650	92

a částkou K 200·— v třetí daně prosté 5½% válečné půjčce.

Má dáti (Příjem)	K	h
	Fond pana	
Zůstatek z roku 1915	73	21
Úroky za rok 1916 připsané ke kapitálu .	3	30
Úhrn . .	76	51

Tato hotovost jest uložena u

	Fond	
Zůstatek z roku 1915	838	52
Úroky za rok 1916 připsané ke kapitálu .	37	93
Úhrn . .	876	45

Tato hotovost uložena jest u filiálky

	Entomologické	
Zůstatek z roku 1915	411	76
Za prodané příručky	133	18
Úroky za rok 1916	20	34
Úhrn . .	565	28

Tato hotovost uložena jest částkou K 555·— u filiálky

	Účet	
Jmění výdajné	1375	51
Fond paní Anny Klapálkové	2323	42
Fond paní Anny Uzlové	650	92
Fond pana P. Augusta Kubesa	76	51
Fond tiskový	876	45
Entomologické příručky	565	28
Úhrn . .	5868	09

Přezkoušeno a správně shledáno:

Fr. Vopršal. Inž. **Ant. Straub.**

t. č. revisoři účtů.

Dal (Vydání)	K	h
P. Augusta Kubese:		
Zbývá hotovost . .	76	51
Občanské záložny v Karlíně.		
tiskový:		
Zbývá hotovost . .	876	45
Úřednického peněžního ústavu v Praze.		
příručky:		
Zbývá hotovost . .	565	28
Úřed. peněžního ústavu v Praze, zbytek K 9·73 v pokladně.		
rozvážný:		
Tisk časopisu a správní výlohy	1.193	81
Zbývající hotovosti u: jmění výdajného .	181	70
fondu paní Anny Klapálkové	2.323	42
fondu paní Anny Uzlové . .	650	92
fondu p. P. Augusta Kubesa	76	51
fondu tiskového	876	45
pro entomologické příručky .	565	28
Úhrn . .	5.868	09

V Praze, dne 31. prosince 1916.

Josef Graf,
t. č. pokladník.

ZPRÁVA KNIHOVNÍ.

Omezení vědecké práce, diktované nynějšími poměry a přerušení mezinárodních styků má za následek zmenšenou publikační a výměnnou činnost, z kterýchž příčin i loňský přírůstek naší knihovny byl skrovnější než v dobách normálních. Lze však doufati, že mnohé mezery budou po válce vyplněny dodatečným zasláním periodických děl, jakož i trvalou přízní vzácných dárců, kteří ani nyní na naši knihovnu nezapomínají, začež vzdáváme dík zvláště pánům: Dru. K. Absolonovi, Dru. Ed. Baudyšovi, Dru. V. Jandovi, Phil. st. J. Obenbergrovi, Dru. Fr. Rambouskovi, prof. J. Roubalovi, Dru. V. Vávrovi a insp. A. Vimmrovi.

I. SPISY PERIODICKÉ.

A. Výměnou.

Berlín: Kgl. zoolog. Museum.
149 *Mitteilungen*, Bd. VIII., Heft 2.
235 *Bericht* 1915.
— 369 *Entomologische Blätter* XI., Heft 10—12, XII., Heft 1—9.
— Deutsches entomolog. National-Museum.
383 *Entomologische Mitteilungen* Bd. IV. Nr. 10—12, Bd. V. Nr. 1—12.
Bautzen: Naturwissenschaftl. Geselschaft Isis.
260 *Bericht* 1913—1915.
Bayreuth: Naturwissenschaftl. Geselischaft.
654 *Bericht* II.
Bern: Schweizerische entomolog. Gesellschaft.
287 *Mitteilungen.* Vol. XII., Heft 7, 8.
Breslau: Verein für schlesische Insektenkunde.
217 *Jahresbericht* Hft. 8 u. 9.
Brünn: Der Naturforschende Verein.
183 *Verhandlungen* 1913—1915.
— *Ergebnisse der meteorol. Beobacht.* 1909, 1910.

Budapest: Musei Nationalis Hungarici.
67 *Annales historico-naturales.* Vol. XIII. p. 2, Vol. XIV. p. 1.
— 540 *Rovartani Lapok* XXII, füz. 4—12, XXIII. 1—2.
Cassel: Verein für Naturkunde.
181 *Abhandlungen und Bericht* LIV.
Colmar: Naturhistorische Gesellschaft.
106 *Mitteilungen.* XIII. (1914 u. 1915).
Graz: Der naturwissenschaftl. Verein für Steiermark.
218 *Mitteilungen.* Bd. 51.
Guben: Der internationale Entomologen-Bund.
218 *Internat. Entomolog. Zeitschrift.* 9. Jhrg., 10. Jhrg. Nr. 1—20.
Halle a. S.: Kaiserl. Leopold-Carol. Deutsche Akademie der Naturforscher.
190 *Nova acta.* Bd. C, Nr. 2.
Hermannstadt: Der siebenbürgische Verein für Naturwissenschaften.
416 *Verhandlungen und Mitteilungen.* 1914, Heft 1—6.
— *Festschrift* 1914.
Igló: Ungar. Karpathenverein.
224 *Jahrbuch* XLIII. (1916).
New Brighton: Staten Island Association of Arts and Sciences.
281 *Museum Bulletin.* No. 6—11.
Proceedings Vol. V. Parts 3—4.
New Haven: Connecticut Academy of Arts and Sciences.
286 *Transactions.* Vol. 18. aag. 209—224.
Nürnberg: Naturhist. Gesellschaft.
119 *Jahresbericht* 1914.
Passau: Naturwissensch. Verein.
364 *Bericht* 22.
Paskov: Ed. Reitter.
2 *Wiener Ent. Zeitung.* XXXV. Heft 1—7.
Rotterdam: Nederlandsche Entomol. Vereenigung.
642 *Tijdschrift voor Entomologie.* Jahr. 1915 a 1916.
641 *Entomolog. Berichten.* No. 85—90.
Stockholm: K. Svenska Vetenskaps Akadem.
173 *Arkiv för Zoologi.* Bd. 9, Hft 3—4.
— Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet

640 *Meddelanden* Nr. 108—110, 113, 122, 132—133.
640 *Flygblad* Nr. 49, 53, 57.
169 *Entomologisk Tidskrift.* A. 36, H. 1—4.
Stuttgart: Internat. Entomolog. Verein.
68 *Entomologische Zeitschrift.* Jhrg. 29.
68 *Insectenbörse.* Jhrg. 33, No. 1—24.
Uppsala. 741. *Zoologiska Bidrag.* v. A. Wirén.
Washington: United St. Nat. Museum.
160 *Proceedings* No. 2080, 2081.
Wien: Coleopter. Verein.
651 *Coleopt. Rundschau.* 1915 Hft. 2. u. 3.
Wiesbaden: Nassauischer Verein für Naturkunde.
199 *Jahrbücher,* Jhrg. 68 (1915).
Zagreb: Hrvatsko prirodoslovno društvo.
174 *Glasnik.* God. XXVII. sv. 3—4, God. XXVIII. sv. 1—2.
Zürich: Fr. M. Rühl.
276 *Societas entomolog.* Jhrg. XXXI. (1916).

B. Koupí:

335 Seitz Ad. Dr.: Die Grossschmetterlinge der Erde. Lfg. exot. 232, 236—238.
3 Schröder Dr. Christoph: 3. *Zeitschrift für wissenschaftl. Insektenbiologie.* Bd. XI, Hft. 9—12, Bd. XII. Hft. 1—10.

II. SPISY NEPERIODICKÉ.

(Dary autorů.)

731, 2 Absolon K. Dr. a Zbořil J. prof.: Zoologická pozorování z okolí hodonínského. (Otisk z „Časopisu morav. musea zem. XV.) (1916).
750, 4 Baudyš Ed. Dr.: Ein Beitrag zur Verbreitung der Gallen in Böhmen. (Otisk z „Verhandl. Wien", 1916).
751 Janda Vikt. Dr.: Další zprávy o regeneraci pohlavních orgánů Oligochaetů. (Otisk z „Lékařských Rozhledů" 1914.)
738, 2 Obenberger Jan Philst.: Einige Beiträge zur Kenntnis der Anthaxien. (Otisk z „Coleopterolog. Rundschau", 1915.)

751, 1 Rambousek Fr. Dr.: Neue Bythinus-Arten aus Mazedonien. (Otisk z „Zeitsch. f. wissensch. Insektenbiol.“, 1916.)

— 2 — Ein neues Subgenus der Gattung Quedius. Otisk z „Coleopt. Rundschau“, 1916.)

— 3 — Sipalia Zoufali n. sp. (Dto, 1915.)

— 4 — Über eine neue dem Höhlenleben angepasste Atheta (Staphyl.) aus Südherzegovina. (Dto, 1916.)

— 5 — Entomol. Arbeiten der böhmischen Literatur 1907. (Otisk z „Zeitschr. f. wissensch. Insectenbiol.“, 1915.)

734, 21 Roubal J. prof.: O ochraně památek přírodních. (Otisk z výroční zprávy reálky v Příbrami 1915—1916.)

— 22 — Nová odrůda a nový druh rodu Pachybrachys Redtenbacher. (Otisk z „Časopisu morav. musea zem.“ XV. 1916.)

— 23 — Trois formes nouvelles des Coléoptères de la Bohème. (Otisk ze „Societas entomol.“ Jahrg. 31.)

— 24 — Neue palaearktische Coleopteren. (Otisk z „Coleopterol. Rundschau, 1916.)

— 25 — Wissenschaftliche Ergebnisse der Bearbeitung von O. Leonard's Sammlungen. (Otisk z „Entomol. Mitteil.“, 1915.)

— 26 — Neue Coleopteren paläarctischer Provenienz. (Dto, 1916.)

— 27 — Notitz zu meinem Artikel: „Neue Coleopt. paläarkt. Prov.“ bezüglich des Platynus assimilis Payk. (Dto, 1916.)

751 Vávra V. Dr.: O sbírkách zoologických musea král. Českého. (Otisk z časop. „Vesmír“, 1906.)

737, 2 Vimmer Ant.: O třech nových druzích a některých starších rodu Liponeura (Dipt.). (Otisk z „Rozprav čes. akad. cís. Frant. Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1916.)

Oldřich Šustera,
knihovník.

ZPRÁVA O SBÍRCE PREISOVĚ.

Sbírka umístěna jest ve dvou skříních a sestává jednak z 50 krabic motýlů palaearktických, jednak ze 20 krabic motýlů exotických.

Kromě toho nachází se ve sbírce ještě 10 krabic mikrolepidoptera a 8 krabic praeparovaných housenek. V palaearktické sbírce nalézá se hojně vzácných druhů vzorně praeparovaných. Sbírka se stále doplňuje dary členů, takže za r. 1916 nově přibylo na 590 motýlů.

F. Pokorný,
t. č. kustos sbírky Preisovy.

ČASOPIS

České Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Bohemiae.

ROČNÍK XIII. 1916.

REDAKČNÍ KOMITÉ

Prof. FR. KLAPÁLEK,
Karlín.

Coleoptera:
MUDr. EM. LOKAY,
Poříč, Praha II.

Hymenoptera:
OLDŘ. ŠUSTERA,
Smíchov 553.

Lepidoptera:
JUDr. JOSEF MALIČKÝ,
Hořovice.

Diptera:
Ředitel ANT. VIMMER,
Král. Vinohrady.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ
ÚŘEDNICKÁ KNIHTISKÁRNA ALOIS BROŽ, PRAHA V.

OBSAH.

I. Seznam pojednání dle spisovatelů:

Strana

Baudyš Dr. Ed.: Zoocecidie nové pro Čechy 1
Graf Jos.: Boarmia maculata ab Bastelbergeri 45
— Parnassius appolo na Šumavě 45
— Seznam motýlů chycených panem Drem Kličkou r. 1915 na světlo a vnadidlo v Praze na Karlově 20
Hartmann Rob.: Kanibalismus larev slunéčka 104
Klapálek Frant.: Kamimuria sibirica et Paragnetina integra, Plecopterorum species novae 101
— Subfamilia Acroneuriinae 45
Komárek Jul.: Prosopistoma a Chaetophorus aceris . . . 34
Krejčí Dr. Aug.: Vosa a žába 103
Lokay Dr. E.: Urodon conformis 45
Maličký Dr. Jos.: Příspěvek k otázce hojnosti některých druhů motýlích 36
Navrátil Dr. Michal: Dvorní rada MUDr. Leopold Melichar 84
Pleticha Jos.: Noví brouci pro českou faunu 24
Rambousek Dr. Fr.: Aleochara vagepunctata 44
— Hromadný výskyt Coccinell 44
— Leptinus testaceus 44
— Prof. Mario Bezzi, Ditteri cavernicoli dei Balcani raccolti dal dott. K. Absolon 43
Roubal J.: Cis Ragusai sp. n. 89
— Další novinky českých brouků 86
— Koleopterologické výsledky mé cesty na Kavkaz v červenci 1910 22
— Monografie broučí zvířeny na Chudenicku 11
— Stenus Benickianus 38
Srdínko Inž. Jos.: Aporia crataegi 44
— Řádění bekyně vrbové (Stilpnota salicis L.) na „Císařské louce“ v Praze 18
ze Sternecků dr. Jakub: Žluté vřetenušky české . . . 97
Uzel Dr. Jindř.: Dvorní rada Dr. Karel Preis 39
Vimmer Ant.: O kuklách českého dvojkřídlého hmyzu V. Kukly skupiny Eucephala 25
— O metamorfose pestřenky Didea alneti a několik poznámek o larvách pestřenek vůbec 90
Zeman Jos.: Urodon rufipes v. nigritarsis Reit. 45

II. Seznam všeobecný dle obsahu:

Strana

Acroneuriinae subfamilia 45
Aleochara vagepunctata 44
Aporia crataegi 44
Bekyně vrbové (Stilpnota salicis) řádění na „Císařské louce“ v Praze 18
Boarmia maculata ab. Bastelbergeri 45
Brouci noví pro českou faunu 24
Broučí zvířeny na Chudenicku monografie 11
Brouků českých další novinky 86
Cis Ragusai 89
Coccinell hromadný výskyt 44
Didea alneti pestřenky o metamorfose a několik poznámek o larvách pestřenek vůbec 90
Ditteri cavernicoli, dei Balcani raccolti dal dott K. Absolon 43
Dvojkřídlého hmyzu českého o kuklách. V. kukly ze skupiny Eucephala 25
Kamimuria sibirica et Paragnetina integra, Plecopterorum species novae 101
Koleopteorologické výsledky mé cesty na Kavkaz v červenci r. 1910 22
Leptinus testaceus 44
Melichar MUDr. Leopold dvorní rada 84
Motýlích některých druhů hojnosti k otázce příspěvek . . . 36
Motýlů chycených p. drem Kličkou r. 1915 na světlo a vnadidlo v Praze na Karlově, seznam 20
Parnassius apollo na Šumavě 45
Preis Dr. Karel, dvorní rada 39
Prosopistoma a Chaetophorus aceris 34
Slunéčka larev kanibalismus 104
Stenus Benickianus 38
Urodon conformis 45
Urodon rufipes v. nigritarsis Reitt. 45
Vosa a žába 103
Vřetenušky žluté české 97
Zoocedie nové pro Čechy 1

III. Podrobný seznam věcný:

Strana

A) Coleoptera.

Abax parallelus 17
Acrolocha striata 44
Acupalpus dorsalis, flavicollis, meridianus 15
Agrilus a. aenescens 87, a. ater, convexifrons, a. virens 88
Aleochara vagepunctata . . 44
Amara a. adamantina 86, aenea, apricaria, aulica, bi-

i na nervové pásce vyšších much, takže mohu všeobecně souditi takto: „Dřík nervové pásky larev z podřádu Cyclorrhapha vzduchem zásobuje šest dvojic vzdušnicových; zřídka objeví se na pravo neb na levo sedmá vzdušnice lichá.“

Tím dotekl jsem se vzdušnicové soustavy larev Syrphid, o jejímž průběhu a významu promluvím až jindy; článek by pojednáním o nich velmi vzrostl.

Figurenerklärungen.

1. Didea alneti. Larve von oben gesehen. 2. Microscopische Stacheln vom Integumente der Larve. 3. D. alneti. Puppe. Seitliche Ansicht. 4. dto. von oben gesehen. 5. Syrphus corollae: Cephalopharyngealscelet u_1, u_2 = Mundwerkzeuge. 6. Die Mundwerkzeuge vergröss. 7. Verdauungsapparat von Helophiluslarve. 8. Das Ende der Lamelle aus phanoni. 9. Syrphus ribesii. Mündung der Speicheldrüsen. *ds* = Ausführungsgang der Speicheldrüsen. 10. Cheilosia *sp.* Ein Teil der Speicheldrüse, Längsschnitt. *s* = secernierender Teil, *r* = nichtsecernierender Teil. 11. Leberschlauch. 12. dto. Längsschnitt. 13. Ein Teil der malpighischen Gefässe. 14. dto. Längsschnitt. 15. Fettkörper und Tracheen. 16. Nervenbauchstrang von Syrphuslarven. *tr* = Tracheen. 17. Pegomyia nigritarsis: Nervenbauchstrang. 18. Drosophila fenestralis: Nervenbauchstrang.

ŽLUTÉ VŘETENUŠKY ČESKÉ.

Dr. **Jakub ze Sternecků** (Trutnov).

Jak známo, vyznamenávají se vřetenušky stejným, téměř všem společným zbarvením. Přední křídla jsou tmavomodrá neb černavá, kovově lesklá s červenými skvrnami, zadní křídla červená s černým okrajem.

Skvrny na předních křídlech, jakož i šířka červené části spodních křídel se mění podle druhu dosti značně a tolikéž v mezích druhových bývají rozmanitě proměnlivy. Nachová barva zmíněných míst na křídlech, jakož i u několika druhů se vyskytující pásek na zadečku zůstávají vždy více neb méně stejné.

Občas vyskytují se u všech druhů čeledi vřetenušek jednotlivé kusy, při nichž nachová červeň nahrazena jest světlou žlutí. Jsou to však vždy největší vzácnosti. Jedině u Zyg. Ephialtes potkáváme se s touto záměnou červeně se žlutí častěji. Tato okolnost tomu mohla by nasvědčovati, že toto sežloutnutí červených míst není dokonce zjevem pathologickým, jako albinismus v jiných rodech se vyskytující, nýbrž že spíše se tu jedná o změnu na soustavě závislou. Spočívá-li příčina tohoto zbarvení v poměrech biologických, na příklad ve zvláštních vlivech klimatických (čemuž by nasvědčovalo častější vyskytování žluté formy Ephialtes, zvláště v jižních krajinách), aneb možno-li v ní spatřovati jakýsi zpětný tvar, což bych měl za nejméně pravděpodobné, anebo konečně, jedná-li se o počínající progressivní tvoření nového druhu, o tom nechci rozhodovati. Srovnáváme-li však zcela analogickou aberraci barev mnohých Arctií, pak jest oprávněn i závěr, že tu nejde o pouze nahodilé, individuelní aberrace, nýbrž že tu přichází k platnosti nám doposud neznámá příčinná spojitost mezi faktorem vnějším a jeho účinkem, jevícím se ve žlutém zbarvení, které se vyskytá u některých druhů jen individuelně, u jiných v určitých krajinách již pravidelně. Okolnost, že téměř u všech druhů vřetenušek se vyskytuje táž barvitost, náhled tento ještě sesiluje. Naproti tomu nepřikládal bych žádné zvláštní důležitosti nápadnému souhlasu žlutých druhů Zygaen s druhem Syntomis phegea.

Vzhledem k řídkému vyskytování se žlutých odrůd vřetenušek bylo by žádoucno, aby o jednotlivých nálezech, které se skrývají roztroušeně v mnohých sbírkách, byly učiněny záznamy a aby materiál odevzdán byl povolanému k tomu odborníku, jenž by se pokusil o rozřešení otázky příčiny žlutého zbarvení.

Pokud Čech se týče, zaznamenávám v dalším všecky kusy žlutých Zygaen, chovaných ve sbírkách, aneb o nichž se činí zmínka v literatuře. Ačkoli jest samozřejmo, že tu není možno vystihnouti absolutní úplnosti, přece se domnívám, že jsem většinu jich poznal, ježto pracuji od několika let o fauně české a z toho důvodu naskytla se mi příležitost nahlédnouti do většiny českých sbírek, jakož jsem i úplně prohlédl sem spadající literaturu.

Že s uveřejněním následujících nálezišť těchto motýlů jaksi předbíhám, má příčinu v tom, že letos pan prof. Robert Hartmann v Praze učinil dva velmi zajímavé a sem spadající nálezy, ku podivu téměř na téže lokalitě, a jemu záleží na brzkém uveřejnění. On laskavě svolil, aby zpráva o tom pojata byla v rámec, v němž je soupis všech žlutých vřetenušek, začež mu vzdávám díky.

Následují jednotlivé nálezy a údaje:

1. **Zygaena purpuralis Brün.**

Ab. grossmanni Rühl. Bělá pod Bezd.! 11. července 1916 chycen sameček v kopule s červenou samičkou (coll. Hartmann) Další chov potomstva řídkého tohoto spáření snad by byl podal zajímavé vývody. Nebyl však proveden.

2. **Zygaena brizae Esp.**

ab. flava Nickerl, Katalog (1897) nom. nudum. — „Čechy" (Nickerl l. c. p. 7.) Exemplář k doložení toho se ve sbírce Nickerlově nenalézá. Udání zůstává pochybným, ježto též vyskytnutí původního druhu uvádí jen F. Nickerl, Synopsis (1850) p. 29 u Prahy, Křivoklát. Na těchto místech však skoro od 70 let nikdo více ani jeden kus nenašel. Údaje novějších knih (Joukl, Spuler, Berge-Rebel) jsou pouhé reprodukce údajů Nickerlových Jest více než pravděpodobno, že se svého času stala záměna v druzích. Kterému druhu dle toho by měl náležeti žlutý kus, který bohužel již ani neexistuje, zůstává nerozhodnuto.

3. **Zygaena scabiosae Scheven.**

ab. flava Piesz. — Nová Huť u Berouna! 1885 (coll. Srdínko). Jakkoli vysloveně žlutá, jsou na žlutých místech všech křídel rozstříknuty osamělé červené šupiny.

4. **Zygaena achilleae Esp.**

ab. flava Dziurz. — Bělá pod Bezd.! 31. července 1916 chycena bezvadná samička, nedaleko téhož místa, kde nalezena byla Zyg. purpuralis ab. grossmanni (coll. Hartmann).

5. **Zygaena trifolli Esp.**

ab. lutescens Cock. Vápenný Podol u Chrudimi! (coll Srdínko). Krásný tento kousek chová pan stavební rada Srdínko ve své sbírce pod jménem Zyg. angelicae ab. doleschalli. Ohledně určení druhu mohl by tu nastati omyl, ježto na spodině křídel

červené (zde žluté) skvrny nesplývají, a rovněž nejsou tečky 3. 4 a 5 rohaté, nýbrž okrouhlé.

6. **Zygaena lonicerae Scheven.**

ab. citrina Spr. — Děkov u Kolešovic, jeden kus (coll. Dr. Herrmann, Kolešovice). Nespatřil jsem ten exemplář, avšak nepochybuji o správnosti jeho určení. — „Čechy"! Dva kusy v coll. Nickerlově, bez bližšího udání naleziště. Tyto byly též podkladem při uvedení „ab. lutea" v Seznamu Nickerlovu (1897) pag. 8.

7. **Zygaena angelicae O.**

ab. doleschallii Rühl. Jak již shora bylo podotčeno, nejedná se u onoho kusu z Vápenného Podola o tento druh, nýbrž o Zyg. trifolii ab. lutescens Cock. Není tudíž žlutá forma Zyg. angelicae doposud z Čech známa.

8. **Zygaena ephialtes L.**

ab. coronillae Esp. (se šesti skvrnami). — Mezi druhem, jenž jest omezen na teplejší místa, nikoli zvláště vzácný. V okolí Prahy: Závisť (coll. Srdínko), Všenory (coll. Srdínko), Karlův Týn 27. července, 3. srpna (coll. Pokorný, coll. Sterneck), Sv. Ivan 28. července (coll. Graf). Lodenice u Berouna (coll. Cífka). — Rakovník (coll. Dr. Winter ve sbírkách českého zem. musea), Zbečno u Křivoklátu 16. července (coll. Vopršal), Nová Huť u Berouna (coll. Srdínko), Hředle u Zdic (coll. Dr. Maličký, Hořovice), Rezek u Nov. Města n. Met. (coll. Srdínko), Karlovy Vary (Frosch, Verzeichnis [1891]) nespolehlivé. „Čechy" (coll. Nickerl), r. 1849 dosti hojný, jinak řídký. Nickerl, Synopsis [1850] p. 30.), Nickerl, Katalog [1897], p. 8.).

ab. trigonellae Esp. (s pěti skvrnami). Rovněž tak rozšířena jako předešlá a s touto společně nalezena. V okolí Prahy: Závisť (coll. Srdínko), Černošice, 29. července 1913 (coll. Sterneck), Všenory (coll. Srdínko), Černošice, 24. července (coll. Graf), Karlův Týn (Holík, v Int. ent. Z., IV. [1910], p. 135), Lodenice u Berouna (coll. Cífka); — Nová Huť u Berouna (coll. Srdínko), Hředle u Zdic (coll. Dr. Maličký, Hořovice); — Rezek u Nov. Města nad Met. (coll. Srdínko); — Karlovy Vary (Frosch, Verzeichnis [1891]) nespolehlivé.

ab. aeacus Esp. (se šesti skvrnami). — Tato a následu-

jící aberrace zahrnují v sobě žluté formy var. peucedani, vztažmo i var. athamanthae, kteráž jest o 5 skvrnách, které jsou daleko rozšířenější nežli kmenový druh (typ). Též žlutě zbarvené formy jsou proto rozšířenější, jakkoli jinak se mnohem řídčeji vyskytují nežli obdobné tvary kmenového druhu. — „Praha." Červenožlutý kus, který by mohl býti pokládán za kříženec žlutého a červeného jedince (ex coll. Hübel, nyní v Coll. dvor. r. Starka); Ďáblice u Prahy (coll. Dr. Maličký, Hořovice); Závist, v červenci 1901, více kusů, sbíral Veselý (coll. Srdínko a Veselý)*); Černošice (sbíral Veselý); Karlův Týn, 25. července 1915 (coll. Pokorný); Sv. Ivan 28. července (coll. Graf); Kazín, 26. července 1916, 2 kusy (coll. Svoboda); Lodenice u Berouna (coll. Cífka). — Rakovník (coll. Dr. Winter, ve sbírkách česk. zem. Musea), (coll. Stark); Zbečno u Křivoklátu 17. července (coll. Vopršal); Nová Huť u Berouna (coll. Srdínko); Hředle u Zdic, 28. července (coll. Černý, coll. Joukl ve sbírkách č. zem. Musea); — Mníšek (coll. Cífka); — Plzeň (coll. Částek, Plzeň); — Teplice (Speyer, Verbr. d. Schmetterl. Deutschl. [1850]; Karlovy Vary (Frosch, Verzeichnis [1891]) nespolehlivé!: „Čechy"! (coll. Nickerl), Schmidt, F. Will., (Versuch eines Verz. aller in Böhm. bekannter Tiere [1795] p. 85). V Synopsis Nickerlově se uvádí: Ob čas jednotlivě, když základní druh jest velmi hojný; — Nickerl, Katalog (1897) p. 8.

ab. icterica Lederer (s pěti skvrnami). — Odrůda ze všech nejvzácnější. V okolí Prahy: Radotín! 4. srpna 1905 (coll. Černý, srov. též Holík, v Int. ent. Z., IV. (1910) p. 135; Karlův Týn! 25. července 1915 (coll. Sterneck), srov. Holík a j. — Rakovník! (coll. Dr. Winter, v čes. zem. Museu); — Sv. Dobrotivá u Hořovic! 1. srpna (coll. Graf); „Čechy" (coll. Nickerl.)

KAMIMURIA SIBIRICA ET PARAGNETINA INTEGRA, PLECOPTERORUM SPECIES NOVAE.

Prof. **Fr. Klapálek.**

1. Kamimuria sibirica *sp. n.* Capite pronotoque saturate brunneis, illo linea *M* ac macula transversa occipitis, hoc stria

*) Bohužel byla sbírka tato po smrti majetníka zrušena; není mi známo kde se nyní nalézají ony vřetenušky (ab. aeacus).

media ochracea ornato, corpore subtus sordide ochraceo. Antennae fuscobrunneae, pedes saturate brunnei, tibiis pallidioribus. Alarum nervatura pallide brunnea, in anticis Costae basi, Subcosta fere tota, in posticis utraque vena basi tantum ochracea. Ocellorum ratio 30 : 25 : 30. Pronotum trapezoidale 50 : 40 : 35. Feminae lamina subgenitalis brevis, rotundato triangularis, apice acute excisa. — Corp. long. 13 mm, alar. exp. 33 mm.

Irkutsk, Sibiria, leg. V. Jakovlev. (Mus. Petropolis.)

Hlava i pronotum sepiově hnědá, ona s hlínožlutou čarou M-ovitou a příčnou skvrnou v týle, která na každé straně až k mozolkům čelním a v prostřed mezi očka zadní jest rozšířena; pronotum má uprostřed hlínožlutý proužek. Meso- a metanotum jsou temnější a silně lesklé. Zadeček jest svrchu světle hnědý, poněkud zelenavý. Spodní strana těla jest špinavě hlínožlutá. Tykadla sepiově hnědá přecházejí ke kořenu bičíku v barvu hlínožlutou. Makadla sepiově hnědá. Nohy van Dyckově hnědé mají světlejší holeně. Štěty světle sepiově hnědé, nezřetelně kroužkované. Křídla průhledná, ale zřetelně zakouřená a silně lesklá. Jejich žilnatina světlohnědá, ve křídlech předních jest *C* na kořeně, *Sc* téměř po celé své délce, v zadních obě žilky jen na kořeně hlínožluté.

Hlava široká se stranami štítku čelního silně sbíhavými. Poměr oček 30 : 25 : 30. Mozolky čelní značně vpřed posunuté a od oček i vnitřního kraje očního stejně vzdálené. Přední šíje lichoběžníkovitá (50 : 40 : 35) s rovnými stranami. Střední pole zabírá poněkud za prostředkem asi osminu celé šíře.

Křídla dosti úzká. *Rs* se 2, řídčeji se 3 větvemi probíhajícími mimo přepážku. Příčká *r-rs* velmi šikmá, *rs-m* kolmá na *Rs*. $2A_1$ se dvěma větvemi a bez příčky ku $2A_2$.

Chlopeň podplodní ♀ krátká zaokrouhleně trojúhlá a na konci ostře vykrojená.

Délka těla 13 mm, rozpětí 38 mm.

Irkutsk, Sibíř, sbíral V. Jakovlev. (Typus v museu Petrohradském.

Paragnetina integra *n. sp.* Caput ochraceum, ocellis dilute nigrocinctis, thorace supra brunneo, meso- ac metanoto linea media ochracea ornatis, corpore subtus ochraceo. Antennae fuscae, articulo primo ochraceo, pedes ochracei, genubus nigro-

fuscis; cerci ochracei. Ocellorum ratio 30 : 22 : 27. Pronotum trapeziforme (50 : 40 : 38). Lamina subgenitalis feminae parabolica, integra. Corp. long. 15 mm, alar. exp. 53 mm.

Hlava hlínožlutá, očka černě lemovaná a kroužky ty spojeny setřelým stínem. Pronotum světle sepiově hnědé, při krajích postranních a v poli středním poněkud tmavší. Šíje střední a zadní světle hnědé se světlou hlínožlutou čarou slemenní. Celá břišní strana těla hlínožlutá. Tykadla sepiově hnědá, ke konci světlejší, základní článek hlínožlutý. Makadla hnědá, jejich články na kořenech světlejší. Nohy hlínožluté, kolena černohnědá; také chodidla trochu tmavší. Štěty hlínožluté. Křídla lehce šedohnědě zkalená, žilnatina hnědá, *C* a *Sc* na kořeně nápadně tmavší, *R* naproti tomu světle hlínožlutý. V křídlech zadních jest žilnatina světlejší.

Poměr oček 30 : 22 : 27. Oči nápadně slabě klenuté. Postranní kraje štítku čelního sbíhavé. Mozolky čelní ještě větší než veliká očka zadní, značně daleko vpřed posunuté, vnitřnímu kraji očnímu mnohem bližší než očkám zadním. Přední šíje lichoběžníkovitá (50 : 40 : 36). Postranní kraje v tupém úhlu lomené. Střední pole téměř až v zadní třetině nejužší; zabírá tam asi třináctinu celé šířky. Samičí chlopeň podplodní parabolická, nevykrojená.

Křídla mírně široká, s parabolickým vrcholem. *Rs* v obou křídlech se 4 větvemi, z nichž prvá souvisí s přepážkou.

Délka těla 15 mm, rozpětí 53 mm.

Lanchovfu, Kansu 1 ♀. Typus v Coll. Klapálek.

DROBNOSTI.

Vosa a žába. Chytal jsem ryby na řece Otavě a při té příležitosti pozoroval jsem jak obyčejně život přírody ve svém okolí. Pod mými nohami usadila se žába zelená a chytala občas mušky. Pojednou přilétla na vlhký písek vosa (V. silvestris). Ihned se žába připravila ku skoku a chňapla po vose, ta zmizela v široké tlamě žabí, leč hned se opět objevila, vyvržena žábou, která jaksi mrzutě hlavou pohodila. Vosa ještě chvíli se motala po písku, ale žába se

jí více nevšímala, sama však nejevila ani tím nejmenším, že byla bolestně dotčena žahadlem vosy a na důkaz toho hned si pochutnala na mušce, k ní se přiblíživší. Zdá se tudíž, že žahadlo žábě neuškodí a zase naopak, že žába vos nežere a také jich od jiného hmyzu nerozeznává. Dr. Aug. Krejčí.

Kanibalismus larev slunéčka. Dne 8. července 1916 nalezl jsem dvě larvy slunéčka Halyzia ocellata L., na pohled úplně vzrostlé. Seděly na silničním kameně a soudil jsem, že se hodlají zakuklit. Uložil jsem je do malé krabičky. Druhého dne jsem zastihl, jak jedna larva druhou požírá. Nerušil jsem ji. Odpoledne už z vyžrané larvy nezbývalo nic, než kůže se šesti nožičkami. Vnitřní měkké části úplně byly sežrány. Na to se zbylá larva ve visuté poloze zakuklila na svislé stěně krabičky. Při doteknutí se vždy vzpřímila a chvilku ve vodorovné poloze setrvala. Dokonalý hmyz vylíhl se 18. července. R. H.

Strana

frons, communis 16, equestris 17, familiaris, lunicollis, ovata, similata . . . 16
Amauronyx Maerkeli . . . 44
Anisodactylus binotatus . . 16
Anobium Thomsoni . . . 25
Anthonomus pomorum . . 9
Aphodius v. quadripunctatus 25
Apion frumentarium . . . 8
Apteropeda a. aurichalcea . 89
Asaphidion flavipes . . . 13
Atheta interurbana, microptera 87, scapularis, testaceipes IX
Attelabus a. collaris, a. denigratus 89
Badister bipustulatus . . . 15
Bembidion articulatum, assimile 14, dentellum 13, Genei, guttula, lampros 13, Mannerheimi 14, obliquum 13, quadrimaculatum 14, Stephensi, ustulatum, varium 13
Bernhaueria paradoxa . . IX
Bolitobius IX
Borboropora Kraatzi . . . IX
Bradycellus collaris, harpalinus 16
Bulaea Lichačevi 44
Buprestis a. biornata, a. signaticeps 87
Bythinus comita v. simplicipes, fossicornis, Rambouseki IX
Callistus lunatus 14
Calosoma sycophanta . . 11
Cantharis a. Alexandris 87, ab. conjuncta 24
Carabus arvensis 12, auronitens 11, v. brevituberculatus, cancellatus 12, convexus, v. exasperatus 11, a. femoralis, glabratus, granulatus, hortensis 12.

Strana

intricatus 11, nemoralis, a. rubripes 12, violaceus 11
Catops Dohrni 87
Ceutorrhynchus pectoralis . 8
Chaetocnema obesa . . . 88
Chlaenius nigricornis, nitidulus 14
Chrysomela a. cinctella . . 88
Cicindela a. impunctata, a. 5-maculata 86
Cis Ragusai 89
Clivina fossor 13
Clythra a. connexa 88
Cryptocephalus a. obscuripes 88, ab. pratorum 25, punctiger 88
Cychrus rostratus 11
Dibolia rugulosa 88
Ditoma a. rufipennis . . . 87
Driophilus pusillus 88
Dyschirius globosus . . . 13
Elaphrus cupreus, riparius, uliginosus 13
Gnathoncus v. subsuturalis 87
Harpalus aeneus, anxius, atratus, latus, melancholicus, rubripes, tardus . . 15
Heterothops praevia v. nigra 25
Hister v. quatuordecimstriatus 24
Langelandia anophthalma . 24
Leistus ferrugineus 12
Leptinus testaceus 44
Leptura v. Letzneri . . . 88
Lycoperdina a. disca . . . 87
Medon laticeps IX
Molops elatus, priscus . . 17
Mordella a. femoralis . . . 88
Nebria brevicollis 12
Necrophorus v. minor . . 87
Notiophilus biguttatus, palustris 12
Omalium exiguum, septentrionis IX
Onthophagus ab. marginatus 24

Strana

Oodes helopoides 15
Ophonus azureus 15, a. chlorophanus 86, griseus 15, impuncticeps 86, pubescens 15
Orchestes pilosus 89
Orsodacna v. Theresae . . 88
Otiorrhynchus squamosus . 89
Oxypoda procerula 87
Oxytelus a. pulcher . . . 87
Pachybrachys piceus . . . 88
Panagaeus bipustulatus, crux maior, a. Schaumi . . . 14
Plagionotus a. connatus, v. Reichei 88
Plateumaris a. armata, a. micans 88
Propylaea a. pedemontana 87
Psylliodes thlaspis 88
Pterostichus aethiops 18, a. affinis 17, anthracinus 18, coerulescens, cupreus 17, diligens 18, dimidiatus, lepidus 17, metallicus 18, niger, nigrita, oblongopunctatus, vernalis 17, a. virens 86, vulgaris . . . 17
Saprinus lautus 87
Selatosomus melancholicus 87
Sermylassa a. cuprina . . 88
Stenolophus a. affinis . . . 86
Stenus Benickianus 38, Rogeri 87
Stomis pumicatus 17
Subcoccinella ab. centrimaculata 24
Tachyta nana 14
Tenebrobius Bernhaueri . IX
Tetraplatypus similis . . . 16
Trechus alpicola, v. cardioderus 14, fortimanus, gravidus, Ithae, liopleurus, maculicornis, v. nivicola 22, quadristriatus, splendens, subnotatus 14

Strana

Trichius a. abruptus, a. Fabricii, a. vulgaris 89
Trichopteryx Chevrolati . 24
Trichotichus laevicollis . . 15
Urodon contormis, v. nigritarsis 45
Xylodromus a. ater . . . 87

B) Diptera.

Amalopis opaca X
Anopheles . . . 25, 26, 28
Bibio 27, 32
Blepharocera 28
Bolitophila . . . 26, 27, 29
Camptocladius 27
Cecidomyiae, destructor . . IV
Ceratopogon . . 26, 27, 33
Ceroplatus . . . 26, 27, 29
Chironomus 26, 29
Contarinia carpini 5, pyrivora IV, tiliarum 9
Cordyla 26, 27, 28
Corethra 25, 28
Cricotopus 27, 33
Culex 25, 26, 28
Cypsele 43
Didea alneti . . . . . 90, IX
Diplosinae 10
Diplosis pisi, tritici . . . IV
Dixa 25. 33
Drosophila fenestralis . . 96
Elachyptera IV
Eucephala 27
Fungivoridae 27
Hydrobaenus 33
Hydromyza livens VI
Lasioptera carophila 10, cerealis 2
Liponeura 28
Lycoria 26, 27, 32, Absoloni, forficulata 43
Macrolabis corrugans . . 10
Mayetiola holci 2
Metriocnemus 33
Mochlonyx 25, 28

Strana

Mycetophila 27
Nematocera 27
Neoemphria 26, 27
Oligoneura 27
Oligotrophus betulae 5, capreae 4
Orthocladius 26, 33
Perrisia bistortae 8, cirsii 10, Malpighi 7, praticola 8, Rübsameni 5, tortrix 9, Traili 8
Phlebotomus 32
Polyneura 27
Rhabdophaga albipennis 3, Karschi, 5, Pierrei 4, pulvini 3, rosariella 4, saliciperda 3, superna . . . 4
Rhopalomyia 10
Scatopse 27, 32
Sciophila 26. 27, 29
Schizomyia pimpinellae . . 10
Simulium 26, 29
Spelaeomyia Absoloni . . 43
Tanypus 26, 28
Tanytarsus . . . 25, 26, 33

C) Ephemeroidea.

Prosopistoma foliaceum 35, VIII

D) Hymenoptera.

Acalla ferrugana 5
Agriotypus 26
Andricus curvator, foecundatrix, gemmicola 6, Lambertoni 7, nudus 6, ostrea 6, 8, quercus-corticis, qu.-radicis 7, qu.-ramuli 5, rhizomae, testaceipes . . 7
Arnoldia quercicola . . . 6
Callirhytis glandium . . . 5
Cryptocampus ater, laetus, medullarius 3, saliceti . 4
Diplolepis divisa 6, 7, quercus-folii 7
Isosoma sp, Giraudi, Hieronymi 2

Strana

Neuroterus albipes 6, 8, aprilinus 5, numismalis 6, 7, quercus-baccarum . . . 6
Pontania puella 3
Solenopsis fugax 44
Trigonaspis megaptera 7, synaspis 6, 7

E) Lepidoptera.

Abr. adustata, marginata . 21
Acid. adustata, aversata, didimidiata, humiliata, marginata, marginepunctata, moniliata 21, ochrata 37, a. spoliata 21
Acont. luctuosa 21
Acr. rumicis, tridens . . . 20
Agr. augur, c.-nigrum, ditrapezium, exclamationis, v. innuba, lucipeta, nigricans, obelisca, pronuba, putris, segetum, triangulum, xanthographa, ypsilon . . . 20
Amoc. coecimacula . . . 21
Amph. pyramidea, tragopogonis 21
Anai. plagiata 21
Angerona prunaria 37
Apam Nickerli, testacea . . 20
Aporia crataegi 44
Arctia purpurata 37
Aspilata gilvaria 37
Boarmia a. bastelbergeri 45, crepuscularia v. defessaria 22
Brioph. perla 20
Caloc. vetusta 21
Calym. trapezina 21
Car. alsines, ambigua, morpheus, quadripunctata, respersa, taraxaci . . . 21
Catocala v. agamos, 36, electa 37, nupta 21
Chaerocampa elpenor . . 37
Cheim. brumata 21
Cil. glaucata 20

Strana

Cochl. limacodes 22
Cod. porata 21
Cucul. umbratica 21
Deilephila euphorbiae 20,
galii 37
Dianth. capsincola, carpophaga, compta, rivosa . 20
Dysch. fissipuncta 21
Drep. lacertinaria 20
Em. trabealis 21
Enn. autumnaria 21
Epin. coespitis, popularis . 20
Epione advenaria 37
Eriogaster rimicola 37
Eucosmia certata 37
Eupr chrysorrhoea 20
Gnoph. obscuraria 22
Habr. derasa 21
Hadena basilinea, lateritia, lithoxylea, monoglypha 20, secalis 21
Heliozela stanneella . . . 7
Hep. sylvinus 22
Hib. aurantiaria, defoliaria 22
Hydr. nictitans 21
Larentia alchemillata, bilineata, comitata, ferrugata 21, firmata 37, fluctuata fulvata, sociata 21
Leuc. albipuncta, conigera L-album, pallens 21
Luc. virens 21
Lyg. populata 21
Maloc. neustria 20
Mamestra brassicae, dissimilis, genistae, oleracea, persicariae, reticulata, trifolii 20
Miana v. aethiops, bicoloria v. latruncula, strigilis . . 20
Nepticula turbidella . . . 2
Orrh. vaupunctatum . . . 21
Orthos. circellaris, litura . 21
Ortholitha moeniata . . . 37
Parnass. apollo 44
Pech. barbalis 21

Strana

Phal. bucephala 20
Plus. chrysitis, festucae, gemma 21
Prot. convolvuli 20
Pseudoph. lunaris 37
Pseudoterpna pruinata . . 37
Pterogon proserpina . . . 37
Rhodostrophia vibicaria . . 37
Scop. a. brunnea, satellitia 21
Selenophora lunigera . . . 37
Sphinx ligustri 20
Spil. lubricipeda, menthastri 22
Standf. emortualis 21
Stenolech. gemella . . . 6, 7
Stilpnotia salicis . . . 18, 20
Tephr. a. arceuthata, v. fraxinata, isogrammaria, sobrinata 21
Thalera fimbrialis 37
Timandra amata 21
Urapteryx sambucaria 22, 37
Zygaena ab. aeacus, angelicae 100, brizae 99, ab. citrina, ab. coronillae, ab. dolleschallii, ephialtes 100, a. flava, a. grossmanni 99, ab. icterica 101, loniceraе 100, a. lutescens, purpuralis, scabiosae, trifolii 99, a. trigonellae . . . 100

F) Odonata.

Lestes viridis 3

G) Orthophera.

Barbitistes serricauda . . III
Dolichopoda palpata . . . IV
Eurycorypha VII

H) Plecoptera.

Acroneuriinae 45
Adelungia 57, arctica 58, 59, 77, 78, caudata 58, 77, gigas 58, 77, 78, radiata 58, 59, 77, ... 78

Strana

Atoperla producta . . 68, 84
Brahmana 62, 81, benigna, chrysostoma 62, 63, 81, 82, microphthalma 63, 81, 82, suffusa . 63, 64, 81, 83
Euryplax ochrostoma . 65, 84
Eutactophlebia 45, 66, reticulata 46, 66, gracilenta 47, ... 67
Gibosia angusta, hagiensis 60, 61, 79, 80, Hatakeyamae 61, 62, 80, 81, jezoënsis 60, 61, 79, 80, lucida 61, 62, 80, Needhamii 60, 62, 79, perspicillata 61, 80, thoracica, Tobei 60, 61, 79, . . . 80
Inca marcapatica 55
Inconeuria 74, marcapatica 75
Kalidasia radiata . . . 64, 83
Kamimuria sibirica . . . 101
Kempnyia 47, 67, brasiliensis 48, 49, 68, 69, flava 48, 52, 68, Klugii 48, 49, 68, 69, magellanica 47, 68, 69, melagona 48, 51, 68, 71, obtusa 48, 51, 68, 70, sordida 48, 52, 68, 72, tenebrosa 48, 50, 68, 69, varipes 48, 52, 68, 71
Kiotina 59, 79, lugubris, Pictetii, Suzukii, violacea 60, 79
Macrogynoplax 53, 72, aterrima, Gayi 53, 54, 73, guayanensis 53, 72, luteicollis 53, 54, 73, Pictetii 53, 73
Microplax Augusti-Braueri 54, ... 74
Niponiella limbatella . . . 62
Nirvania 62, pertristis 65, 83
Onychoplax limbatella 56, 76
Paragnetina integra . . . 102
Perlinella drymo, trivittata 65, 84

I) Rhynchota.

Aphis amenticola 5, atriplicis, brassicae, grossulariae, padi 10
Callipterus tricolor 5
Chaetophorus aceris . . . 34
Hamamelistes betulinus . . 5
Myzus ribis 9
Pemphigus borealis, Lichtensteini 2
Sipha glyceriae 2
Trioza flavipennis 10, remota 6

K) Acaridae.

Eriophyes 3, 5, 8, crataegi, gibbosus, malinus, ribis . 9
Phyllocoptes, comatus - betuli 5, gymnaspis . . . 9
Tarsonemus Krameri . . . 2

I. **Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz**
napsali **Lad. Duda, H. A. Joukl, Fr. Klapálek, P. A. Kubes, Dr. E. Lokay, Dr. K. Šulc, Dr. J. Uzel, Dr. V. Vávra, A. Vimmer.**
S 28 obr. — Cena 70 h, pro členy 56 h, poštou franko 10 h více.

II. **České síťnatky. Tingitidae.**
Frant. Mužík. — (5 obrázků v textu). — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

III. **Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.**
Rom. Formánek. — (73 obr.) — K 1.60, členové K 1.08, 10 h více.

IV. **Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.**
Rom. Formánek. — (1 obr. a tab.) — 80 h, členové 54 h, poštou 5 h více.

V. **Majky (Meloe *L.*) zemí koruny České.**
Rom. Formánek. — (9 obr.) — 48 h, členové 32 h, poštou 5 h více.

VI. **Klíč k určování českých Bembidiin.**
A. Jedlička. — (15 obr. v textu.) — 60 h, členové 40 h, poštou 5 h více.

VII. **Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.**
Rom. Formánek. — (s tab. tříbarvou). — K 1.20, člen 80 h, poštou 5 h více.

VIII. **Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.**
Ant. Vimmer. — K 1.20, člen 80 h, poštou 10 h více.

Stanovy České Společnosti Entomologické.

Čl. 3. Každý přítel studia entomologického, ať bydlí v zemích království Českého čili nic, může se státi členem Společnosti. — **Čl. 6** Každý činný člen platí předem roční členský příspěvek 8 K, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 150 K, stává se členem zakládajícím. **Čl. 8.** Každý člen má právo: 1. Přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu, sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy přijímá Prof. Fr. Klapálek, Karlín 263., peníze c. k. účet. ředitel Jos. Graf, Kr. Vinohrady, Korunní 105., výpůjčky knih Old. Šustera, Smíchov 553.

OBSAH: MUDr. K. Šulc: Revise Psyll. sbírky Dudovy str. 1. — J. D. Alfk Eine neue palaearktische Halictus-Art str. 4. — Ant. Vimmer: Muši Anthomyia Meig a jeho význam pro polní hospodářství str. 6. Fr. K pálek: Příspěvek k rodu Rhabdiopteryx Klp. str. 10. — P. Aug. Kub Anthrena F. str. 14 — J. Roubal: O vzniku variety Carabus glab Payk. v. punctato-costatus Haury str. 24. — Fauna Bohemica: Acridium aegyptium L. str. 26. — Drobnosti: (Kpk.) Bekyně str. 26., (Roubal) Interessantní localita Saphanus piceus str. 26. Secký) Mravenec jezdcem str. 27, (týž orientace Calop eryx s str. 27. — Fr. Klapálek: Conspectus Plecopterorum Bohemiae str. 27.

Výtah ze stanov
ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ
(Societas Entomologica Bohemiae.)

Čl. 1. Úkolem Společnosti sídlící v Praze jest pěstovati jazykem českým studium hmyzu a to: přednáškami v občasných schůzích konaných v Praze nebo mimo ni, vědeckými vycházkami, určováním a výměnou hmyzu, vydáváním časopisu, pořizováním příslušné literatury a sbírek hmyzových a hmotnou podporou vědeckých prací entomologických.

Čl. 2. Členové jsou čestní, zakládající a činní.

Čl. 3 Každý přítel studia entomologického, ať bydlí v zemích království Českého čili nic, může se státi členem Společnosti.

Čl. 6. Každý činný člen platí předem roční členský příspěvek 8 K, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 150 K, stává se členem zakládajícím. Valnému shromáždění přísluší právo výši těchto příspěvků měniti.

Čl. 8. Každý člen má právo: 1. přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek. 2. Činiti ve schůzích návrhy, rokovati a hlasovati o nich. 3. Voliti a voleny býti. 4. Odvolávati se z nálezů výborových k valné hromadě.

Dopisy řízeny budtež na:

prof. Fr. Klapálka v Karlíně.

Pořad schůzí občasných: 31. ledna, 21. února, 21. března, 18. dubna, 16. května, 13. června, 26. září, 10. října, 24. října, 14. listopadu, 28. listopadu, 19. prosince. — Valná hromada 16. ledna 1906.

!! Číslem tímto počíná druhý ročník Časopisu České Společnosti Entomologické. !!

KLIMENT ZOUFAL,
Čeští brouci v původní vazbě
jako nové se velmi levně prodá.
Bližší MUDr. **Jar. Pečírka**, c. a k. štábní lékař Čes. Budějovice.

Prodá se
větší sbírka koleopter,
většinou exotů.
K vidění v Praze VII., Vltavská ul. č. 705. (Hôtel Baštecký) I. patro.